

О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 "Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций"

Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 июня 2015 года № 393. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 14 июля 2015 года № 11659

П Р И К А З Ы В А Ю :

1. Внести в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 «Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций» (зарегистрированный в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов за № 8424, опубликованный в газете «Казахстанская правда» от 12 июня 2013 года № 198-199 (27472-27473)) следующие изменения и дополнения:

пункт 1 дополнить подпунктом 5) следующего содержания:
«5) типовые учебные программы по общеобразовательным предметам начального образования для учащихся с ограниченными возможностями согласно приложениям 114-174 к настоящему приказу.»;

в приложении 7 «Типовая учебная программа по предмету «Познание мира» для 1-4 классов уровня начального образования», утвержденном указанным приказом:

пункт 4 дополнить подпунктами 13), 14) следующего содержания:
«13) сформировать любовь к труду и привить уважение к результатам собственного и чужого труда;

14) дать понятие общественных благ и их ценности.»;
подпункт 1) пункта 8 изложить в следующей редакции:

«1) труд человека, важность достижения результатов через собственный труд;»;

подпункт 2) пункта 10 изложить в следующей редакции:
«2) труд и его значение в жизни человека. Труд как главный инструмент улучшения жизни. Природоохранная деятельность человека.»;

подпункт 7) пункта 15 изложить в следующей редакции:

«7) полезные ископаемые и их охрана. Понятие о горных породах. Плотные и рыхлые горные породы. Полезные ископаемые и их виды. Гранит Песок. Глина и известняк. Пищевая соль. Нефть и природный газ. Значение полезных ископаемых в жизни человека. Использование имеющихся благ для пользы всего общества;»;

подпункт 2) пункта 18 изложить в следующей редакции:
 «2) земледелие и животноводство нашего края. Условия для развития земледелия и животноводства. Использование имеющихся благ для пользы всего общества. Наглядные пособия. Физическая карта Казахстана;»;

подпункт 3) пункта 20 изложить в следующей редакции:

«3) о предметах, сделанных руками человека, ценности собственного труда;»;

подпункт 1) пункта 22 изложить в следующей редакции:

«1) о взаимоотношении человека с окружающим миром, об улучшении жизни через труд;»;

подпункт 11) пункта 24 изложить в следующей редакции:

«11) о роли полезных ископаемых в жизни человека, их использовании для пользы всего общества;»;

подпункт 6) пункта 26 изложить в следующей редакции:

«6) о земледелии и животноводстве родного края и способы их развития их использовании для пользы всего общества;»;

в приложении 12 «Типовая учебная программа по предмету «Физическая культура» для 1-4 классов уровня начального образования», утвержденном указанным приказом:

пункт 9 изложить в следующей редакции:

«9. Объем учебной нагрузки по предмету в соответствии с Типовым учебным планом составляет:

- 1) 1 класс - 3 часа в неделю, всего 99 часов;
- 2) 2 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа;
- 3) 3 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа;
- 4) 4 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа.»;

пункт 12 изложить в следующей редакции:

«12. Содержание курса включает следующие разделы:

1) тематический план:

таблица 1

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	6	-	-	6	12
	2. Подвижные игры	8	7	7	8	30
	3. Гимнастика	7	8	6	-	21
	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять подвижными играми на свежем воздухе)	-	-	10	-	10

	5. Плавание (при отсутствии возможности проводить занятия по плаванию рекомендуется заменять их уроками гимнастики)	-	-	-	6	6
	Всего по базовой части	21	15	23	20	79
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	6	6	4	4	20
	Всего часов по вариативной части	6	6	4	4	20
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	27	24	99

» ;

пункт 18 изложить в следующей редакции:
«18. Содержание курса включает следующие разделы:
1) тематический план:

таблица 1

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	7	-	-	7	14
	2. Подвижные игры	8	7	8	7	30
	3. Гимнастика	8	10	6	-	24
	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять кроссовой подготовкой)	-	-	10	-	10
	5. Плавание (при отсутствии возможности проводить занятия по плаванию рекомендуется заменять их уроками гимнастики)	-	-	-	6	6
	Всего по базовой части	23	17	24	20	84
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	4	4	6	4	18
	Всего часов по вариативной части	4	4	6	4	18
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 25 изложить в следующей редакции:
 «25. Содержание курса включает следующие разделы:
 1) тематический план:

таблица 5

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	7	-	-	7	14
	2. Подвижные игры	10	7	8	7	32
	3. Гимнастика	4	10	6	-	20
	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять кроссовой подготовкой)	-	-	10	-	10
	5. Плавание (при отсутствии возможности проводить занятия по плаванию рекомендуется заменять их уроками гимнастики)	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	21	17	24	22	84
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона	6	4	6	2	18
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)					
	Всего часов по вариативной части	6	4	6	2	18
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 34 изложить в следующей редакции:
 «34. Содержание курса включает следующие разделы:
 1) тематический план:

таблица 9

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
	1. Легкая атлетика	8	-	-	8	16
	2. Подвижные игры	13	9	8	6	36
	3. Гимнастика	-	8	8	-	16

Базовая	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять кроссовой подготовкой)	-	-	10	-	10
	5. Плавание (при отсутствии возможности проводить занятия по плаванию рекомендуется заменять их уроками гимнастики)	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	21	17	26	22	86
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	6	4	4	2	16
	Всего часов по вариативной части	6	4	4	2	16
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

»;

приложение 16 «Типовая учебная программа по предмету «Казахский язык» для 1-4 классов уровня начального образования (элементарный и основной уровни) (с неказахским языком обучения)», утвержденной указанным приказом изложить в новой редакции согласно приложению 1 к настоящему приказу;

в приложении 26 «Типовая учебная программа по предмету «Казахский язык» для 5-9 классов уровня основного среднего образования (с казахским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

часть первую пункта 42 изложить в следующей редакции:

«42. «Мәтін және стиль» (3 сағат). Мәтіннің ойлау жүйесін дамытудағы рөлі. Тақырып және мәтін. Мәтінді жоспарлаудың жолдары. Сөйлем мүшелерінің мәтіндегі қызметі. Құрмалас сөйлемдердің мәтіндегі қызметі. Мәтіндегі сөз тандау, сөз қолдану (қисыны), сөз әрлеу. Н.Назарбаевтың «Тәуелсіздік толғауы» мәтінінің тақырыбы мен идеясы. Толғау мәтінінің құрылымдық бөліктері. Толғаудағы сөздік қолданыстар қисыны, қайталама сөздердің, қаратпа сөздердің қолданыс ерекшелігі:»;

в приложении 28 «Типовая учебная программа по предмету «Русский язык» для 5-9 классов уровня основного среднего образования (с нерусским языком обучения)», утвержденной указанным приказом:

подпункт 2) пункта 33 изложить в следующей редакции:

«2) «Общество» (Государственный язык и язык межнационального общения. Родной язык. Я говорю на нескольких языках. Из истории тюркской письменности. Из истории славянской письменности. Язык писателя как итог великого труда души. Красота языка в устах художников слова. Древние города Казахстана. Казахстан сегодня. Н.Назарбаев «Слово о Независимости». Прошлое и настоящее России. Золотое кольцо России. Известные ученые России и Казахстана. Роль спорта в моей жизни. Искусство создавать здания, сооружения, памятники. Декоративное прикладное

искусство. Олимпийские и неолимпийские виды спорта. О современных технологиях);

»

приложение 40 «Типовая учебная программа по предмету «История Казахстана» для 5-9 классов уровня основного среднего образования». утвержденное указанным приказом изложить в новой редакции согласно приложению 2 к настоящему приказу;

в приложении 42 «Типовая учебная программа по предмету «Человек Общество. Право» для 9 класса уровня основного среднего образования». утвержденном указанным приказом:

пункт 3 дополнить подпунктом 8-1) следующего содержания:

«8-1) формирование иммунитета к различного рода коррупционным явлениям в обществе;»;

пункт 4 изложить в следующей редакции:

«4. Определение базового содержания предмета. Отбор содержания курса «Человек. Общество. Право» для учащихся 9 класса основан на деятельностном, личностно-ориентированном и компетентностном подходах. Содержание предмета «Человек. Общество. Право» базируется на основных общечеловеческих ценностях, принципах демократизма, гуманизма, научности, законности и патриотизма. При изучении данного предмета необходимо опираться на методологические принципы, определяющие организацию и методику процесса обучения, учета возрастных особенностей обучающихся.»;

подпункт 7) пункта 8 изложить в следующей редакции:

7) «Личность и коллектив», коллективизм, индивидуализм, конформизм, достоинство, вежливость, неподкупность, такт, деликатность в поведении людей, диалог, дискуссия, взаимопонимание, сотрудничество, солидарность;

подпункт 4) пункта 9 изложить в следующей редакции:

«4) «Политическая жизнь общества» (3 часа), «Общество и политика». понятие политики, политическая деятельность и ее особенности, субъекты политической деятельности, политическая система общества;

«Государство и его роль в обществе», государство - главный институт политической системы, государственная власть, правовое государство антикоррупционная стратегия государства;

«Гражданское общество», понятие гражданского общества происхождение гражданского общества, общественные организации гражданская позиция человека, гражданское общество как фактор противодействия коррупционным явлениям;»;

часть первую подпункта 5) пункта 9 изложить в следующей редакции:

«5) «Духовная жизнь общества» (3 часа), «Духовные основы общества» духовный мир человека, духовная культура личности, мировоззрение убеждение, вера, мораль и нравственность, гуманизм, порядочность, активная жизненная позиция;»;

часть третью подпункта 1) пункта 10 изложить в следующей редакции:

««Правонарушение и юридическая ответственность», понятие и виды юридической ответственности, признаки и виды правонарушений особенности юридической ответственности несовершеннолетних, специфика и виды коррупционных правонарушений»;»;

подпункты 3) и 4) пункта 10 изложить в следующей редакции:

«3) «Основные понятия базовых отраслей казахстанского права» (2 часа), основные понятия гражданского права, особенности гражданского права, субъекты гражданского права, понятие предпринимательства юридического и физического лица, понятие договоров, особенности гражданско-правовых отношений с участием несовершеннолетних, основные правовые формы преодоления условий и факторов коррупционных явлений в обществе;

«Основные понятия административного права», особенности административного права, административное правонарушение административное взыскание, виды административных взысканий административная ответственность несовершеннолетних, административная ответственность за коррупционные правонарушения;

4) «Основные понятия трудового права» (2 часа):

«Особенности трудового права», (понятия: трудовое отношение трудовой договор, рабочее время и время отдыха, заработная плата, дисциплинарный проступок), правовое регулирование труда несовершеннолетних;

«Основные понятия уголовного права», особенности уголовного права (понятия: преступление, необходимая оборона, превышение пределов необходимой обороны, уголовное наказание), уголовная ответственность несовершеннолетних, уголовная ответственность за коррупционные правонарушения;»;

подпункт 12) пункта 13 изложить в следующей редакции:

«12) принципы морали, нравственности профессиональной этики;»;

подпункт 12) пункта 14 изложить в следующей редакции:

«12) анализировать и обобщать моральные, этические, нравственные и правовые и антикоррупционные нормы;»;

подпункт 9) пункта 15 изложить в следующей редакции:

«9) умения адекватно оценивать особенности социальной среды противостоять антиобщественным, коррупционным явлениям, воздействия идеологического, противоправного и религиозного характера.»;

в приложении 48 «Типовая учебная программа по предмету «Физическая культура» для 5-9 классов уровня основного среднего образования» утвержденном указанным приказом:

пункт 10 изложить в следующей редакции:

«10. Объем учебной нагрузки по предмету «Физическая культура» соответствии с типовым учебным планом составляет:

5 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа;

6 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа;
 7 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа;
 8 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа;
 9 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа.»;
 пункт 13 изложить в следующей редакции:
 «13. Содержание курса включает следующие разделы:
 1) тематический план:

таблица 1

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	7	-	-	7	14
	2. Спортивные игры	14	-	11	9	34
	3. Гимнастика	-	14	-	-	14
	4. Лыжная подготовка	-	-	10	-	10
	5. Национальные игры	-	5	5	-	10
	6. Плавание	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	21	19	26	24	90
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона	6	2	4	-	12
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)					
	Всего часов по вариативной части	6	2	4	-	12
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 26 изложить в следующей редакции:
 «26. Содержание курса включает следующие разделы:
 1) тематический план:

таблица 5

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	7	-	-	7	14
	2. Спортивные игры	16		12	9	37
	3. Гимнастика	-	14	-	-	14
	4. Лыжная подготовка	-	-	10	-	10

	5. Национальные игры	-	4	4		8
	6. Плавание	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	23	18	26	24	91
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	4	3	4		11
	Всего часов по вариативной части	4	3	4	-	11
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 37 изложить в следующей редакции:
«37. Содержание курса включает следующие разделы:
1) тематический план:

таблица 9

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	7	-	-	7	14
	2. Спортивные игры	16	-	12	9	37
	3. Гимнастика	-	14	-	-	14
	4. Лыжная подготовка	-	-	10	-	10
	5. Национальные игры	-	4	4		8
	6. Плавание	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	23	18	26	24	91
Вариативная	1. Обусловленные климатом					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	4	3	4	-	11
	Всего часов по вариативной части	4	3	4	-	11
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 48 изложить в следующей редакции:
«48. Содержание курса включает следующие разделы:
1) тематический план:

таблица 13

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ

Базовая	1. Легкая атлетика	8	-	-	8	16
	2. Спортивные игры	14	-	14	8	36
	3. Гимнастика	-	14	-	-	14
	4. Лыжная подготовка	-	-	10	-	10
	5. Национальные игры	-	4	2	-	6
	6. Плавание	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	22	18	26	24	90
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	5	3	4	-	12
	Всего часов по вариативной части	5	3	4		12
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 59 изложить в следующей редакции:
 «59. Содержание курса включает следующие разделы:
 1) тематический план:

таблица 17

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	8	-	-	8	16
	2. Спортивные игры	14	-	12	8	34
	3. Гимнастика	-	14	-	-	14
	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять	-	-	10	-	10
	5. Национальные игры	-	3	3	-	6
	6. Плавание (в отдельных безводных районах уроки плавания рекомендуется заменять уроками гимнастики)	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	22	17	25	24	88
	1. Обусловленные климатом региона					

Вариативная	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	5	4	5	-	14
	Всего часов по вариативной	5	4	5	-	14
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

в приложении 49 «Типовая учебная программа по предмету «Русский язык» для 5-9 классов уровня основного среднего образования (с русским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

часть первую пункта 74 изложить в следующей редакции:

«74. Н. Назарбаев. «Слово о Независимости». Текст. Особенности организации текста в разных стилях» - 11 ч., из них 2 ч. - развитие речи, 1 ч. из которых - сочинение, 1 ч. - изложение; 1 ч. - диктант:»;

приложение 51 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі» для 5-9 классов уровня основного среднего образования (основной и средний уровни) (с неказахским языком обучения)», утвержденное указанным приказом, изложить в новой редакции согласно приложению 3 к настоящему приказу;

в приложении 52 «Типовая учебная программа по предмету «Казахская литература» для 5-9 классов уровня основного среднего образования (с неказахским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

часть шестую подпункта 1) пункта 10 изложить в следующей редакции:

«9-сынып - аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағат;»;

пункт 36 изложить в следующей редакции:

«36. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде шығармаларды оқып. талдауға 30 сағат, шығармашылық жұмыстарға 2 сағат, сыныптан тыс оқыған шығармалары туралы әңгімелеуге 2 сағат, барлығы 34 сағат бөлінген.»;

пункты 38, 39, 40, 41 и 42 изложить в следующей редакции:

«38. «Халық ауыз әдебиеті» (7 сағат):

1) Халық ауыз әдебиеті және оның туу, пайда болу жолдары (1 сағат). Ауыз әдебиетінің жазба әдебиеттен ерекшелігі. Әдебиет теориясы: фольклор туралы түсінік. Өзіндік ізденіс жұмыстары: «Қазақ фольклористикасының тарихы»;

2) «Тұрмыс-салт жырлары» (1 сағат). Тұрмыс-салт жырларының халық өмірімен, күнделікті тыныс-тіршілігімен байланысы және ежелгі дәуірлердеп бабалар дүниетанымы. Фольклор жанрларының тұрмыс-тіршілікпен тікелей байланыстылығы. Тұрмыс-салт жырларының түрлері. Тұрмыс-салт жырларының тәлім-тәрбиелік мәні, жанрлық ерекшеліктері. Төрт түлік мал, наурыз жыры, бесік жыры, жар-жар, беташар, т.б. Әдебиет теориясы лирикалық және эпикалық жанрлар. Өзіндік ізденіс жұмыстары: Наурызға байланысты өлең-жырлар;

3) «Батырлар жыры. «Қамбар батыр» жырынан үзінді» (1 сағат). Батырлар жырының жанрлық ерекшелігі. Ондағы ел қорғау идеясы. Батырлар жырының халық тарихымен байланысы. Қамбар батыр жырының көтерген тақырыбы. Жырдағы Қамбар батыр бейнесі. Оның мінезіндегі адамгершілік қайырымдылық, ерлік, батырлық қасиеттердің көркем бейнеленуі. Батырдың ата-анасына деген қамқорлығы. Жырдағы батырдың тұлпары Қарақасқа аттың образы. Қамбардың Назым сұлумен танысуы, екеуінің арасындағы сүйіспеншілік. Сыртқы жауға қарсы күрес. Жыр тілінің көркемдік ерекшелігі. Әдебиет теориясы: шендестіру, баяндау;

4) «Лиро-эпостық жырлар. «Қозы Көрпеш-Баян сұлу» жырынан үзінді» (2 сағат). Лиро-эпостық жырлардың батырлар жырынан ерекшелігі. «Қозы Көрпеш-Баян сұлу» жырындағы ұлттық мәдениет, тұрмыс-салт көрінісі. Қозының өзіне ақылы мен көркі сай жар іздеп шығуы. Сұлулық, адамгершілік қасиеттердің ерлік және батыр намысымен тұтастықта сипатталуы. «Қыз Жібек» жыры мен «Қозы Көрпеш - Баян сұлу» жырының ұқсастықтары мен айырмашылықтары. Жырдағы негізгі кейіпкерлердің портреттері. Тіліндегі көркемдік айшықтар. Жырдың көп вариантты болуының мәні. Әдебиет теориясы: композиция, сюжет, монолог, диалог. Өзіндік ізденіс жұмыстары: «**А й м а н - Ш о л п а н**» ж ы р ы ;

5) «Айтыс. «Біржан мен Сара» айтысы» (2 сағат). Айтыс туралы жалпы түсінік. Айтыстың шығу тегі, даму ерекшеліктері. Әлем әдебиеті тарихындағы көріністері. Ш.Уәлихановтың зерттеу еңбектеріндегі айтыс туралы деректер. Айтыстың түрлері, айтылу дәстүрі, жанрлық ерекшеліктері. Айтыстың, драмалық жанрмен ұқсастығы. «Біржан мен Сара» айтысының тарихи негіздері. Айтысқа тән дәстүрлері, композициясы. Сюжеттік даму желісі Біржан-Сара айтысындағы тартыстың шарықтау шегі. Логикалық қисын Сөзге тоқтау. Көркемдік ерекшеліктері. Әдебиет теориясы: импровизация Өзіндік ізденіс жұмыстары: қазіргі айтыс үлгілері.

39. «Ежелгі дәуір әдебиеті» (1 сағат):

1) «Орхон ескерткіштері. «Күлтегін жазуы» (1 сағат). Жазба ескерткіштердің тарихи оқиғалар мен тұлғаларға арнап, тасқа қашалып жазылған жырлар екендігі. Орхон-Енисей жазба ескерткіштерінің зерттелу тарихы. Орхон жазуларының мазмұны, композициялық құрылымы. Жанрлық сипаты. Жырдың танымдық, тәрбиелік мәні. Әдебиет теориясы: жырдың композициясы туралы. Тіл дамыту: жырдан үзінді жаттау. Пәнаралық байланыс: дүниежүзі тарихы. Өзіндік ізденіс жұмыстары: Н. Келімбетов Ежелгі дәуір әдебиеті. - Алматы, 1991.

40. «XV-XVIII ғасырлардағы жыраулар поэзиясы» (2 сағат):

1) «Асан қайғы. «Бұл заманда не ғаріп?», «Еділ бол да, Жайық бол» жырлары» (1 сағат). Жырау өмір сүрген тұстағы тарихи-әлеуметтік жағдай. Асан жырларындағы ел бірлігін сақтау, жайлы қоныс іздеу идеясы. «Құйрығы жоқ, жалы жоқ» жырының идеялық мәні. Жерұйықты іздеуінің түпкі мақсаты. Асан қайғы жырларының көркемдік-философиялық ерекшелігі. «Естіні көрсең, кем деме», «Еділ бол да, Жайық

бол» жырларындағы адамгершілік мәселелерінің көркем жинақталуы. Әдебиет теориясы: өлең ырғағы. Өзіндік ізденіс жұмыстары: «Жеті ғасыр жырлайды» жинағы;

2) «Бұқар жырау. «Ай, Абылай», «Батырың өтті Бөгенбай» толғаулары» (1 сағат). Бұқар жырау Қалқаманұлы XV ғасырдан бастау алған жыраулық өнерді биік белеске көтерген жырау, көрнекті қайраткер екендігі. Оның өмірі туралы соңғы деректер. Бұқар шығармаларының көркемдік-эстетикалық мәні. Бұқар жырау жырларындағы замана сипаты, тарихи тұлғалар бейнесі. Оның қазақ поэзиясын тақырыптық жағынан байытуы. Әдебиет теориясы: ұйқас түрлері. Пәнаралық байланыс: тарих, география, электрондық оқулық (Махамбет туралы). Өзіндік ізденіс жұмыстары: М.Мағауин. «Ғасырлар бедері». - Алматы: Жазушы, 1991.

41. «XIX ғасыр әдебиеті» (6 сағат):

1) «Махамбет Өтемісұлы. «Баймағанбет сұлтанға айтқаны», «Мен, мен, мен едім», «Арқаның қызыл изені-ай» (1 сағат). XIX ғасырдағы Қазақстандағы саяси-элеуметтік жағдай. Ақынның өмірі мен шығармашылық жолы. М.Өтемісұлы жырларындағы романтикалық сарын. Махамбет шығармаларындағы ақындық «мен». Махамбет жырларындағы Исатай батыр образы. Өлеңдерінің ұйқас ерекшелігі, тіл көркемдігі. Әдебиет теориясы: ерікті ұйқас;

2) «Нысанбай жырау (1822-1883 жж.). «Кенесары-Наурызбай» жыры» (1 сағат). Нысанбай Жаманқұлұлының өмірі мен жыраулық өнері. Оның ұлт-азаттық көтеріліс туралы «Кенесары-Наурызбай» жыры және ондағы тарихи шындық пен көркемдік шешім. Жырдағы Кенесары мен Наурызбай образдары Көркемдік ерекшелігі. Жанрлық сипаты. Нысанбай жырау шығармашылығының зерттелуі. Әдебиет теориясы: тарихи жыр ;

3) «Шоқан Уәлиханов. «Ыстықкөл күнделігі» (үзінді)» (1 сағат). Шоқан Уәлиханов қазақтың тұңғыш ғалымы, этнограф, фольклоршы, саяхатшы екендігі. Ғалымның еңбектері туралы. Ыстықкөлдің табиғаты мен сол жерді мекендеген халықтардың әдет-ғұрпын, тұрмыс-тіршілігін суреттеуі. Әдебиет теориясы: эссе, күнделік. Өзіндік ізденіс жұмыстары: Ш.Уәлиханов. «Қашқария саяхаты»;

4) «Ыбырай Алтынсарин. «Бақша ағаштары», «Мейірімді бала». «Атымтай Жомарт» (1 сағат). Ы.Алтынсарин қазақ балалар әдебиетінің негізін қалаушы. Жас ұрпақты дұрыс тәрбиелеуге, жақсы міне-құлыққа үйретуге мән беруі. Мейірімділік, рақымды болу, адамға жақсылық жасауға, төзімді болуға, еңбек етуге тәрбиелеу. Әдебиет теориясы: архаизм, историзм. Өзіндік ізденіс жұмыстары: Ы.Алтынсарин әңгімелері;

5) «Абай Құнанбайұлы. «Әуелден бір суық мұз ақыл зерек», «Өлең сөздің патшасы, сөз сарасы» өлеңі (2 сағат). «Ескендір» поэмасы. Абайдың өмірі мен шығармашылығы. Абай поэзиясы. «Әуелден бір суық мұз ақыл зерек» өлеңіндегі адамгершілік жайындағы философиялық ой толғау. Ақыл қайрат, жүрек үшеуін тең ұстау керектігі. «Өлең - сөздің патшасы, сөз сарасы» өлеңінде ақынның көркем сөздің асылы - поэзия деп жоғары бағалауы. Өлеңнің түрі мен мазмұнына талап қоюы. Ақын өлеңдеріндегі

көркемдік ерекшеліктері, ой мен сезім иірімдері. «Ескендір» поэмасының тақырыбы мен идеясы. Поэмаларындағы шығыстық сарын. Әдебиет теориясы көп мағыналы сөздер. Өзіндік ізденіс жұмыстары: А.Құнанбайұлы туралы зерттеу еңбектер.

42. «XX ғасыр әдебиеті» (10 сағат):

1) «Жамбыл Жабаев. «Патша әмірі тарылды», «Зілді бұйрық» өлеңдері (1 сағат). «Патша әмірі тарылды», «Зілді бұйрық» өлеңдерінде 1916 жылғы Ресей патшасының жарлығына ақынның қарсылығы, жан күйзелісі, жастарға деген жанашырлығы. Жамбыл жырларының қоғамдық мәні. Басқа тілдерге аударылуы. Әдебиет теориясы: **д а с т а н ж а н р ы ;**

2) «Мағжан Жұмабаев. «Түркістан» өлеңі, «Батыр Баян» поэмасы» (1 сағат). Ақынның өмірі, шығармашылық жолы. Мағжан нәзік лирик, сыршыл ақын. «Түркістан» лирикасы. Өлеңдегі туған жерге, елге деген ақынның мақтаныш сезімі. Тұран елін, оның тарихын перзенттік сезіммен жырлауы. «Батыр Баян» поэмасының тарихи-элеуметтік негізі. Абылай хан. Батыр Баян бейнелерін даралап сомдауы. Баян батырға тән биік рух, отты сезім. Поэmanın көркемдік ерекшелігі. Әдебиет теориясы: **п о э м а ж а н р ы . Ө з і н д і к і з д е н і с ж ұ м ы с т а р ы : М а ğ ж а н Ж ұ м а б а е в . « К ү н ш ы ğ ы с » , « П а й ғ а м б а р » ө л е н д е р і ;**

3) «Ілияс Жансүгіров. «Күй» поэмасы (үзінді)» (1 сағат). Ақынның өмірі, шығармашылық жолы. Поэmanın композициялық құрылымы. Қобызшы портреті, оның күй тарту шеберлігі. Өнер күдіреті, күй өнері мен күйшіге деген ақынның көзқарасы. Әдебиет теориясы: **ө л е н ұ й қ а с ы т у р а л ы т ү с і н і к ;**

4) «Мұхтар Әуезов. «Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінді (I томнан)» (3 сағат). М.Әуезовтің шығармашылық жолы. Романның жанрлық ерекшелігі Шығарманың сюжеті мен композициясы. Роман-эпопеяда суреттелетін Абайдың азаматтық, ақындық келбеті және замана бейнесі. Романның тараулары, пейзаж бен портрет, тартыс және мінез. Шығармада суреттелетін қазақ халқының өмірі, тұрмыс-салты, әдет-ғұрыптары. Жазушының әлем әдебиетіне қосқан үлесі. Әдебиет теориясы: **к е ÷ к ө л е м д і э п и к а л ы қ ж а н р . Т і л д а м ы т у : п о э м а ğ а с ю ж е т т і к ж о с п а р қ ұ р у . П әне р а л ы қ б а й л а н ы с : қ а з а қ т і л і , о р ы с т і л і . Ө з і н д і к і з д е н і с ж ұ м ы с т а р ы : І . Ж а н с ү ğ і р о в . « Ж е т і с у с у р е т т е р і » ө л е н і (ү з і н д і) ;**

5) «Ғабит Мүсірепов. «Боранды түнде» (әңгіме)» (1 сағат). Әңгіменің кейіпкер атынан баяндалуы. Боранды түннің сипаты. Әңгіменің сюжеттік желісі. Әңгімедегі негізгі кейіпкер - Қайсар және оған тән қажырлылық, табандылық, биік адамгершілік қасиеттер. Әңгімедегі салт-дәстүр көріністерін, бала мінезін, іс-әрекетін сипаттаудағы жазушы шеберлігі. Шығарманың реалистік сипаты. Жазушының тіл шеберлігі, жеңіл юмор Әдебиет теориясы: **р о м а н т и к а л ы қ о б р а з . П әне р а л ы қ б а й л а н ы с : « Ғ . М ү с і р е п о в м ұ р а ж а й ы » э л е к т р о н д ы т е л е с а б а қ ;**

6) «Ілияс Есенберлин. «Көшпенділер» трилогиясынан үзінді» (1 сағат) І.Есенберлиннің өмірі мен шығармашылығы. Трилогияда қазақ тарихын көркем бейнелеп көрсетуі. «Алмас қылыш», «Жанталас», «Қаһар» романдары арасындағы

ортақ желі. Шығармадағы тарихи тұлғалар (қазақ хандары мен би-шешендері және батырлары) бейнесі. Тарихи романға тән ерекшеліктер. Тарихи шындық пен көркемдік шешім. Әдебиет теориясы: тарихи роман. Өзіндік ізденіс жұмыстары: С.Сматаев. «Е л і м - а й » р о м а н ы ;

7) «Тәкен Әлімқұлов. «Қараой» әңгімесі» (1 сағат). Т.Әлімқұловтың өмірі мен шығармашылығы. Жазушы шығармашылығындағы өнер тақырыбы. Эпикалық туындылары. «Қараой» әңгімесінің тақырыбы мен идеясы. Әңгімедегі образдар жүйесі. Махамбет образы. Сюжеттік желісі, композициялық құрылымы. Әңгіменің көркемдік ерекшелігі. Әдебиет теориясы: әңгіме жанры. Пәнаралық байланыс: Қазақстан тарихы, кино («Махамбет» фильмі). Өзіндік ізденіс жұмыстары: Ә.Әлімжанов. «Махамбеттің ж е б е с і » р о м а н ы ;

8) «Мұқағали Мақатаев. «Райымбек, Райымбек!» поэмасы» (1 сағат). М.Мақатаевтың өмірі мен шығармашылығы. Мұқағалидың қазақ поэзиясындағы орны. «Райымбек, Райымбек!» поэмасының тақырыбы мен идеясы. Шығарманың тарихи негізі. Оның тарихи поэма екендігі. Поэманың сюжеті мен композициясы. Поэмадағы ақындық рух, елжандылық сезім. Көркемдігі. Әдебиет теориясы: стиль. Пәнаралық байланыс: Қазақстан тарихы, музыка, электрондық оқулық («Бір өлеңі - бір елдің м ұ р а с ы н д а й ») . » ;

приложение 59 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего среднего образования (с казахским языком обучения)», утвержденное указанным приказом изложить в новой редакции согласно приложению 4 к настоящему приказу;

в приложении 60 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ әдебиеті» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего среднего образования (с казахским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

подпункт 41) пункта 17 изложить в следующей редакции:

«41) Проза - 3 сағат (Кеңес дәуірінде жабық тақырып болып келген қазақ халқының басынан өткерген ашаршылық С.Елубаевтың «Ақ боз үй» трилогиясы, саяси қуғын-сүргін Д.Досжановтың «Алыптың азабы» романы тоталитарлық дәуірдің шындығын Ш.Мұртазаның «Ай мен Айша». К.Оразалиннің «Абайдан соңғы арыстар», З.Қабдолов «Менің Әуезовім». Ә.Таразидің «Жаза», Б.Мұқайдың «Өмірзая» романдары, Р.Мұқанованың «Мәңгілік бала бейне» повесі, шет ел өмірін Т. Нұрмағамбетовтің «Айқай» повесі суреттейтін шығармалардың дүниеге келуі. Барлық әдеби жанрларда егемен еліміздің жеткен жетістіктері мен жеңістерінің суреттеле бастауы Ұлттық құндылықтардың негізгі тақырып ретінде алға шығуы М.Сәрсекеевтің «Сәтбаев», Р. Тоқтаровтың «Абайдың жұмбағы», Б. Нұржекеұлы «Жау жағадан алғанда» романдары. Қазақ әдебиетінің әлем әдебиетімен байланысы А. Кемелбаева. Көркем прозадағы жаңа көркемдік ізденістер. Ойшылдық пен философияның көркем шығармашылықта алдыңғы планға шығуы. М. Мағауиннің «Жармақ», Т. Әбдіковтің «Парасат майданы»

туындылары. Тарихи тақырыптың қайта сарапталып, өмір шындығының нақты материалдармен толығып, көркем жинақталуы Қ.Жұмаділовтің «Дарабоз», Т.Жұртбайдың «Дулыға» романдары. «Мәдени мұра» бағдарламасы және әдебиет);»;

пункт 17 дополнить подпунктом 41-1) следующего содержания:

«41-1) Н.Назарбаевтың «Тәуелсіздік толғауы» (1 сағат). Тәуелсіздіктің халқымыздың басты құндылығы ретінде сипатталуы. Тәуелсіздіктің өмірлік философиясы, Елбасының барлық қазақстандықтарды тәуелсіз Қазақстанның игілігі мен көркеюі үшін еңбек етуге, қоғамымыздың жалпы құндылықтарын - бейбітшілікті, келісім мен бірлікті бағалауға және нығайтуға, ұлттық дәстүрлерімізді сақтауға және
д а м ы т у ғ а ш а қ ы р у ы ; » ;

в приложении 61 «Типовая учебная программа по предмету «Русский язык» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего образования (с нерусским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

часть первую пункта 31 изложить в следующей редакции:

«31. Речевая тема: «Человек как представитель народа». Языковая тема: «
М о р ф о л о г и я » (3 ч а с а) : » ;

часть первую пункта 32 изложить в следующей редакции:

«32. Речевая тема: «Личность и история». Н.Назарбаев. «Слово о Независимости». Языковая тема: «Имя существительное как часть речи» (3 часа):»;

часть первую пункта 54 изложить в следующей редакции:

«54. Речевая тема: «Благосостояние народа - забота государства». Н.Назарбаев. «Слово о Независимости». Языковая тема: «Второстепенные члены предложения
Дополнение. Прямое и косвенное дополнение» (2 часа):»;

в приложении 62 «Типовая учебная программа по предмету «Русская литература» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего образования (с нерусским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

пункт 17 изложить в следующей редакции:

«17. На изучение курса выделено 34 часа, из них на чтение и изучение - 29 часов, внеклассное чтение - 3 часа, развитие речи - 2 часа.»;

пункт 18 дополнить подпунктом 14-1) следующего содержания:

«14-1) Н.Назарбаев. «Слово о Независимости» - 1 ч.;»;

приложение 64 «Типовая учебная программа по предмету «История Казахстана» для 10-11 классов общественно-гуманитарного и естественно-математического направлений уровня общего образования», утвержденное указанным приказом, изложить в новой редакции согласно приложению 5 к настоящему приказу;

приложение 66 «Типовая учебная программа по предмету «Человек. Общество. Право» для 10-11 классов общественно-гуманитарного и естественно-математического направлений уровня общего среднего образования», утвержденное указанным приказом, изложить в новой редакции согласно приложению 6 к настоящему приказу;

в приложении 76 «Типовая учебная программа по предмету «Физическая культура» для 10-11 классов уровня общего среднего образования». утвержденной указанным приказом :

пункт 10 изложить в следующей редакции:

«10. Объем учебной нагрузки по предмету «Физическая культура» в соответствии с типовым учебным планом составляет: 10 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа; 11 класс - 3 часа в неделю, всего 102 часа.»;

пункт 13 изложить в следующей редакции:

«13. Содержание курса включает следующие разделы:
1) тематический план:

таблица 1

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				
		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	8	-	-	8	16
	2. Спортивные игры	13	6	14	8	41
	3. Гимнастика	-	12	-	-	12
	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять кроссовой подготовкой)	-	-	10	-	10
	5. Плавание (при отсутствии возможности заниматься плаванием время, отведенное на реализацию программы по плаванию, по решению педагогического совета школы используется для дальнейшего совершенствования навыков в других видах физической подготовки)	-	-	-	8	8
	Всего по базовой части	21	18	24	24	87
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона					
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)	6	3	6	-	15
	Всего часов по вариативной части	6	3	6	-	15
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

пункт 24 изложить в следующей редакции:

«24. Содержание курса включает следующие разделы:
1) тематический план

таблица 5

Части программы	Разделы программы	Учебные четверти				

		1	2	3	4	Σ
Базовая	1. Легкая атлетика	8	-	-	8	16
	2. Спортивные игры	13	5	16	10	44
	3. Гимнастика	-	12	-	-	12
	4. Лыжная подготовка (в отдельных бесснежных районах уроки лыжной подготовки рекомендуется заменять кроссовой подготовкой)	-	-	8	-	8
	5. Плавание (при отсутствии возможности заниматься плаванием время, отведенное на реализацию программы по плаванию, по решению педагогического совета школы используется для дальнейшего совершенствования навыков в других видах физической подготовки)	-	-	-	6	6
	Всего по базовой части	21	17	24	24	86
Вариативная	1. Обусловленные климатом региона	6	4	6	-	16
	2. Реализуемые по выбору учителя (с использованием национальных видов спорта)					
	Всего часов по вариативной части	6	4	6	-	16
Общее количество часов за учебный год (Σ)		27	21	30	24	102

» ;

в приложении 78 «Типовая учебная программа по предмету «Русский язык» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего образования (с русским языком обучения)», утвержденной указанным приказом:

часть первую пункта 18 изложить в следующей редакции:
«18. Н.Назарбаев. «Слово о Независимости» -1ч., Стили речи - 14 ч., из них 4 ч.- развитие речи, 1 ч. - сочинение в жанре эссе:»;

часть первую пункта 26 изложить в следующей редакции:
«26. Н.Назарбаев. «Слово о Независимости» - 1 ч., «Текст. Речевые жанры» - 12 ч., из них 3 ч. - развитие речи; 1ч.- сочинение:»;

в приложении 79 «Типовая учебная программа по предмету «Русская литература» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего образования (с русским языком обучения)», утвержденном указанным приказом: подпункт 32) пункта 12 изложить в следующей редакции:

«32) «Русская поэзия и проза Казахстана (обзор) - 2 часа (Маргинальность русских литератур в национальных республиках бывшего СССР - приобретения и потери. Тема «двух родин» (О. Постников) Зачинатели русской литературы в Казахстане - И. Шухов, П. Кузнецов, М. Зверев, Д. Снегин, В. Чугунов, Д. Черепанов. Тема братства народов, «ослабленная художественность». Этапированные, ссыльные писатели 30-40-х гг. - Н. Заболоцкий, Н. Коржавин, М. Зуев-Ордынец, Ю. Домбровский, А. Чижевский, А. Солженицын. Мощный творческий импульс во время Великой Отечественной войны:

известные деятели русской культуры (В. Шкловский; М. Зощенко, С. Маршак, К. Паустовский, С. Эйзенштейн и др.) в алма-атинской эвакуации. Исторический роман 50-60-х гг. как попытка сохранения личной и общей памяти о далеком и близком прошлом («Ак-мечеть» Н. Анова, «В городе Верном» Д. Онегина). Военная тема: «Парламентер выходит из рейхстага» Д. Онегина. Целинная и рабочая тема: «Покорители целины» И. Шухова, «Снега метельные» И. Щеголихина, «Страсти маленького городка» В. Буренкова, «Два дня осталось до весны» Г. Черноголовиной, «Теплая земля» В. Берденникова. «Простор» под редакцией И. Шухова (1963-1974) - журнал всесоюзного значения (публикации неизвестных или запрещенных произведений А. Платонова, Б. Пастернака, М. Цветаевой, О. Мандельштама. различных воспоминаний, романа и повести Ю. Герта «Кто, если не ты?» и «Лгунья» и др.). Новая историческая проза 60-70-х гг. («Емшан», «Маздак». «Колокол», «Комиссар Джангильдин» и др. М. Симашко, «Интервенция в Омске» Н. Анова, «Утро и два шага в полдень» Д. Онегина, «Омут» и «Прощеный день» Ю. Рожицына, «Передай дальше!» А. Никольской). Профессиональная пушкинистика («Если заговорят портреты», «Портреты заговорили» Н. Раевского) и стиховедение («Стихи нужны» А. Жовтиса), романизированные биографии и биографические хроники о русских и советских писателях, связанных с Казахстаном (книги П. Косенко о П. Васильеве, Вс. Иванове, А. Сорокине, Ф. Достоевском). Проза и поэзия «шестидесятников»: «Лабиринт» Ю. Герта, «Татарников», «Газеты за шкафом» Вл. Берденникова, «Письма на бересте» А. Арцишевского - тема противостояния тоталитарному духовному закреплению. Поэтическое продолжение этой темы и нового казахстанского патриотизма - лирика Р.Тамариной, А. Елкова, В. Антонова, О. Постникова, Т. Мадзигон, И. Потахиной, Л. Лезиной, Л. Степановой, Н. Черновой, В. Киктенко, Е. Курдакова, Л. Шашковой, А. Соловьева и др. Отток русских писателей в 90-х гг.);»;

пункт 12 дополнить подпунктом 32-1) следующего содержания:

«32-1) Н.Назарбаев. «Слово о Независимости» - 1 час;»;

приложение 80 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего среднего образования (с неказахским языком обучения)», утвержденное указанным приказом, изложить в новой редакции согласно приложению 7 к настоящему приказу;

в приложении 81 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ әдебиеті» для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня общего среднего образования (с неказахским языком обучения)». утвержденном указанным приказом:

подпункт 28) пункта 14 изложить в следующей редакции:

«28) Тәуелсіздік жылдарындағы қазақ әдебиеті - 1 сағат (Тәуелсіздік алған 20 жыл ішінде еліміздің экономикасымен қатар ұлттық идеологиясы да тұрақтап, қалыптасуы. Ақын-жазушыларымыз өз шығармаларында тәуелсіздік жеңістерін, сондай-ақ егемендікті нығайту үшін күресіп жүрген адамдар тағыдырын суреттеп, бейнелеуі.

Қазіргі жас ақын-жазушылардың әр бағытта ой толғап, әр алуан тақырыптарға қалам тартуы. Мысалы, таза ұлттық дәстүрді жырлау, исламдық бағытта жазу, батыс үлгісіне еліктеушілер). Әдебиет теориясы: әдеби ағымдар;»;

пункт 14 дополнить подпунктом 28-1) следующего содержания:

«28-1) Н.Назарбаевтың «Тәуелсіздік толғауы» (1 сағат). Тәуелсіздіктің халқымыздың басты құндылығы ретінде сипатталуы. Тәуелсіздіктің өмірлік философиясы, Елбасының барлық қазақстандықтарды тәуелсіз Қазақстанның игілігі мен көркеюі үшін еңбек етуге шақыруы.»;

в приложении 95 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі» для 10-11 классов естественно-математического направления уровня общего среднего образования (с казахским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

подпункт 2) пункта 14 изложить в следующей редакции:

«2) сөз мәдениеті туралы ұғым-түсінік - 5 сағат (Сөз мәдениеті туралы ұғымға кеңейтілген түсінік. Сөз мәдениеті - сөзді дұрыс қолдану, тілдік норманы сақтау. Тіл мәдениетінің тірегі - әдеби тілдің нормалары мен стильдік жүйелері. Адам өміріндегі сөз мәдениетінің рөлі. «Мәдениет» ұғымы. Әдеби норма. Сөз мәдениетіне қатысты ұғымдар. Сөз құдіреті туралы халықтық ұғымдар. Елбасының «Тәуелсіздік Толғауы» - құттықтаудың елдік мәні жоғары түрі. Толғаудың стильдік-тілдік ерекшелігі. Толғау мәтініндегі синонимдер мен қаратпа сөздердің қолданысы. Сөз мәдениеті және тілдік қарым-қатынас. Тілдік қарым-қатынастағы сөз сапалары. Сөз сапасына әсер ететін тілдік шарттар. Тілдік норма және жаңа қолданыстар. Тілде жаңа қолданыстардың туу үрдісі, олардың қоғамда қабылдануы. Лексикалық норма Орфоэпиялық норма. Орфографиялық норма. Грамматикалық норма. Актив сөздер. Пассив сөздер. Тіл табысуға қажетті коммуникациялық дағдылар. Тіл табыса білу өнері. Қарым-қатынас жасау құралдары: тіл-дыбыстау құралдары, тілге көмекші құралдар. Тыңдау әдеби. Тыңдау білу. Анықтау. Қайталап сұрау Сөз мәдениетінің қосалқы құралдары. Бет-жүз құбылыстары мен дене қимылдары. Тілдік қатынас. Вербалды, бейвербалды амалдар. Дауыс мәнері Әсерлі сөйлеу. Сөз сазы. Тілдік норманың сақталуы);»;

подпункт 3) пункта 15 изложить в следующей редакции:

«3) қазақ шешендік өнерінің тарихы - 9 сағат (Қазақ шешендік өнерінің бірінші кезеңі. Майқы би мен Аяз би. Қазақ шешендік өнерінің екінші кезеңі Асан қайғы мен Жиренше шешен. Қазақ шешендік өнерінің үшінші кезеңі Билер кеңесі. «Жеті жарғы». Теле би, Қазыбек би, Әйтеке би. Қазақ шешендік өнерінің төртінші және бесінші кезеңі . Хан-сұлтандарға қарсы шешендер. Бек-болыстарға қарсы шешендер. Қазіргі шешендіктің түрлері. Білім-ғылымдық мазмұндағы шешендік. Әлеуметтік-саяси мазмұнды шешендік. Елбасының Тәуелсіздік толғауы. Толғаудың әлеуметтік-саяси мәні мен шешендік сипатына талдау. Әлеуметтік-тұрмыстық мазмұнды шешендік. Діни мазмұнды шешендік. Сотта қолданылатын шешендік);»;

в приложении 96 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ әдебиеті» для 10

-11 классов естественно-математического направления уровня общего среднего образования (с казахским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

подпункт 36) пункта 16 изложить в следующей редакции:

«36) Проза - 2 сағат (Кеңес дәуірінде жабық тақырып болып келген қазақ халқының басынан өткерген ашаршылық С. Елубаевтың «Ақ боз үй» трилогиясы, саяси қуғын-сүргін Д. Досжановтың «Алыптың азабы» романы тоталитарлық дәуірдің шындығын Ш.Мұртазаның «Ай мен Айша», К. Оразалиннің «Абайдан соңғы арыстар», З.Қабдолов «Менің Әуезовім». Ә.Таразидің «Жаза», Б. Мұқайдың «Өмірзая» романдары, Р.Мұқанованың «Мәңгілік бала бейне» повесі, шет ел өмірін Т. Нұрмағамбетовтің «Айқай» повесі) суреттейтін шығармалардың дүниеге келуі. Барлық әдеби жанрларда егемен еліміздің жеткен жетістіктері мен жеңістерінің суреттеле бастауы. Ұлттық құндылықтардың негізгі тақырып ретінде алға шығуы М. Сәрсекеевтің «Сәтбаев», Р. Токтаровтың «Абайдың жұмбағы», Б.Нұржекеұлы «Жау жағадан алғанда» романдары. Қазақ әдебиетінің әлем әдебиетімен байланысы А. Кемелбаева. Көркем прозадағы жаңа көркемдік ізденістер. Ойшылдық пеп философияның көркем шығармашылықта алдыңғы планға шығуы. М. Мағауиннің «Жармақ», Т. Әбдіковтің «Парасат майданы» туындылары. Тарихи тақырыптың қайта сарапталып, өмір шындығының нақты материалдармен толығып, көркем жинақталуы Қ.Жұмаділовтің «Дарабоз», Т.Жұртбайдың «Дулыға» романдары. «Мәдени мұра» бағдарламасы және әдебиет);»;

пункт 16 дополнить подпунктом 36-1) следующего содержания:

«36-1) Н.Назарбаевтың «Тәуелсіздік толғауы» (1 сағат). Тәуелсіздіктің халқымыздың басты құндылығы ретінде сипатталуы. Тәуелсіздіктің өмірлік философиясы, Елбасының барлық қазақстандықтарды тәуелсіз Қазақстанның игілігі мен көркеюі үшін еңбек етуге, қоғамымыздың жалпы құндылықтарын бейбітшілікті, келісім мен бірлікті бағалауға және нығайтуға, ұлттық дәстүрлерімізді сақтауға және дамытуға шақыруы);»;

в приложении 97 «Типовая учебная программа по предмету «Русский язык» для 10-11 классов естественно-математического направления уровня общего образования (с нерусским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

часть первую пункта 29 изложить в следующей редакции:

«29. Речевая тема: Н. Назарбаев «Слово о Независимости», «Каков он - лидер 21 века?». Языковая тема: «Имя прилагательное как часть речи» (2 часа):»;

часть первую пункта 53 изложить в следующей редакции:

«53. Речевая тема: Н. Назарбаев «Слово о Независимости», «Как стать успешным человеком». Языковая тема: «Обстоятельство. Виды обстоятельств» (1 час):»;

в приложении 98 «Типовая учебная программа по предмету по предмету «Русская литература» для 10-11 классов естественно-математического направления уровня общего образования (с нерусским языком обучения)» утвержденном указанным

п р и к а з о м :

пункт 17 изложить в следующей редакции:

«17. На изучение курса «Русская литература» в 11 классе выделено 34 часа, из них на: чтение и изучение - 29 часов, внеклассное чтение - 3 часа, развитие речи - 2 часа.»;

пункт 18 дополнить подпунктом 13-1) следующего содержания:

«13-1) Н.Назарбаев. «Слово о Независимости» - 1 ч.»;

в приложении 99 «Типовая учебная программа по предмету по предмету «Русский язык» для 10-11 классов естественно-математического направления уровня общего образования (с русским языком обучения)», утвержденном указанным приказом:

часть первую пункта 18 изложить в следующей редакции:

«18. Н. Назарбаев «Слово о Независимости», «Стили речи» - 6 ч., из них 1 ч. на развитие речи; 1ч. - сочинение публицистического стиля.»;

часть первую пункта 25 изложить в следующей редакции:

«25. Н. Назарбаев. «Слово о Независимости», «Текст. Речевые жанры» - 6 ч., из них 1 ч. на развитие речи, 1 ч. - сочинение в жанре эссе.»;

в приложении 100 «Типовая учебная программа по предмету по предмету «Русская литература» для 10-11 классов естественно-математического направления уровня общего образования (с русским языком обучения)» утвержденном указанным приказом :

пункт 15 дополнить подпунктом 29-1) следующего содержания:

«29-1) Н.Назарбаев «Слово о Независимости» - 1 час.»;

подпункт 35) пункта 15 изложить в следующей редакции:

«35) «И. Бродский» - 1 час (Очерк жизни и творчества. Лирика: «Рождественский романс», «Новые стансы к Августе», «Пророчество», «Anno Domini», «Одиссей Телемаку», «Большая элегия Джону Донну», «Я входил вместо дикого зверя в клетку», «Разговор с небожителем», «Двадцать сонетов к Марии Стюарт» (по выбору учителя). Отталкивание от социальной поэзии, утверждение эстетических приоритетов. Скрещение модернизма с традициями античной и русской классики. Мотив одиночества, монологическая поэзия с вневременным восприятием действительности: античные и библейские мотивы. Метафизическое мировоззрение: поэт как «средство существования языка». Соотношение эстетики и этики («Нобелевская лекция»). Проблема пространства и времени. Образ автора-персонажа, позиция шута и гения. Усвоение самых разных поэтических традиций и стилей, высокого и низкого, элитарного и массового, их равенство. Создание текстов из литературы прошлого (Данте, А.С. Пушкин, В.В. Маяковский и др.). Цитатно-пародийный язык, имеющий функцию раскрепощения. Новая функция стихов: прозаизация стиха за счет усложнения строфики, «спотыкающегося» синтаксиса (обилия переносов), удлинения стихотворной строки, дольника, тактовика);»;

приложение 101 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі» для 10-11

классов естественно-математического направления уровня общего среднего образования (с неказахским языком обучения)», утвержденное указанным приказом, изложить в новой редакции согласно приложению 8 к настоящему приказу;

в приложении 102 «Типовая учебная программа по предмету «Қазақ әдебиеті» для 10-11 классов естественно-математического направления уровня общего среднего образования (с неказахским языком обучения)», утвержденной указанным приказом:

подпункт 28) пункта 17 изложить в следующей редакции:

«28) Тәуелсіздік жылдарындағы қазақ әдебиеті - 1 сағат (Тәуелсіздік алған 20 жыл ішінде еліміздің экономикасымен қатар ұлттық идеологиясы да тұрақтап, қалыптасуы. Ақын-жазушыларымыз өз шығармаларында тәуелсіздік жеңістерін, сондай-ақ егемендікті нығайту үшін күресіп жүрген адамдар тағдырын суреттеп, бейнелеуі. Қазіргі жас ақын-жазушылардың әр бағытта ой толғап, әр алуан тақырыптарға қалам тартуы. Мысалы, таза ұлттық дәстүрді жырлау, батыс үлгісіне еліктеушілер). Әдебиет теориясы: әдеби ағымдар;»;

пункт 17 дополнить подпунктом 28-1) следующего содержания:

«28-1) Н.Назарбаевтың «Тәуелсіздік толғауы» (1 сағат). Тәуелсіздіктің халқымыздың басты құндылығы ретінде сипатталуы. Тәуелсіздіктің өмірлік философиясы, Елбасының барлық қазақстандықтарды тәуелсіз Қазақстанның игілігі мен көркеюі үшін еңбек етуге шақыруы;»;

дополнить приложениями 114-174 согласно приложениям 9-69 к настоящему приказу.

2. Национальной академии образования имени И. Алтынсарина (далее - НАО) (Жилбаев Ж.О.) обеспечить размещение типовых учебных программ по общеобразовательным предметам начального, основного среднего и общего среднего образования, утверждаемых настоящим приказом, на официальном сайте НАО.

3. Департаменту дошкольного и среднего образования, информационных технологий (Жонтаева Ж.А.) обеспечить:

1) в установленном порядке государственную регистрацию настоящего приказа в Министерстве юстиции Республики Казахстан;

2) после государственной регистрации настоящего приказа в Министерстве юстиции Республики Казахстан его направление на официальное опубликование в средствах массовой информации и в информационно-правовой системе «Әділет».

4. Контроль за исполнением данного приказа возложить на вице-министра образования и науки Республики Казахстан Иманғалиева Е.Н.

5. Настоящий приказ вводится в действие по истечении десяти календарных дней со дня его первого официального опубликования.

М и н и с т р

о б р а з о в а н и я
Республики Казахстан

и

н а у к и

А. Саринжипов

П р и л о ж е н и е 1
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Казахский язык»
для 1-4 классов уровня начального образования
(элементарный уровень)
(с неказахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленді.

2. Пәннің маңыздылығы қазақ тілінің мемлекеттік тіл мәртебесімен және ойды түсінікті жеткізуді мақсат тұтатын коммуникативтік бағытымен дәйектеледі.

3. Бағдарлама өзге тілде білім алатын бастауыш сынып оқушысын қазақ тілін сөйлесім әрекеті арқылы мәдениетаралық қатысым құралы ретінде меңгертуді көздейді.

4. Бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, Қазақстан Республикасының қоғамдық-әлеуметтік, ұлттық және т.б. ерекшеліктерін ескере келе, тілді үйретудің тиімді әдістемесін жүзеге асырудың жолдарын айқындайды. Тілді меңгерту бойынша өркениетті елдердің тәжірибесі мен отандық озық дәстүрлер үйлестіріліп, тілдерді оқытудың жаңа бағыттары белгіленді.

5. Бастауыш мектепте 1-4-сыныптарда қарапайым деңгейдің 4 игерімін меңгерту т а л а п е т і л е д і :

- 1) 1-2-сыныптардағы қарапайым деңгей - A_1 2 игерімді қамтиды:
бастапқы жеңіл игерім A_1 – 1-сынып;
бастапқы орта игерім $A_{1.1}$ – 2-сынып;
- 2) 3-4-сыныптардағы қарапайым деңгей - A_1 2 игерімді қамтиды:
бастапқы толық игерім $A_{1.2}$ – 3-сынып;
бастапқы жетік игерім $A_1 +$ – 4-сынып.

6. Қазақ тілді емес жалпы білім беретін мектептерінде тілдерді оқыту мен үйретудің

өзіндік ерекшелігі ескерілді және тілдерді деңгейлік меңгерудің еуропалық жүйесі
н е г і з г е а л ы н д ы .

7. Білім мазмұнының желісі үш аяға бөлініп ұсынылды:

- 1) әлеуметтік-тұрмыстық ая;
- 2) оқу-еңбек аясы;
- 3) әлеуметтік-мәдени ая.

8. Бағдарлама қазақ тілін үйренуге негіз болатын тақырыптық, аялық бөлімдер арқылы оқушылардың жобаланған оқу нәтижелеріне жетуін қарастырады. Басты мәселе сөйлесім әрекеттеріне негізделген тілдік және мәдени-танымдық құзіреттіліктер, қатысымдық (коммуникативтік), проблемалардың шешімін табу, ақпараттық түйінді құзіреттіліктерді қалыптастыруға бағытталады.

9. Пәнді оқыту мақсаты – қарапайым деңгей бойынша қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай оқушыны тілдік білім негізінде түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйреу.

10. Оқыту міндеттері:

- 1) оқушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;
- 2) оқушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;
- 3) қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;
- 4) ойын жағдаяттарында қазақ тілін қолдану арқылы оқушыларды жаңа әлеуметтік тәжірибеге қатыстыру;
- 5) оқушыны сөйлесімдік қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени сөйлесім ерекшелігіне баулу;
- 6) оқушылардың оқу білігін, шынайы өмірлік жағдаяттарда алған тілдік білімдерін шығармашылықпен пайдалануға дайын болу білігін қалыптастыру;
- 7) оқушыларды қазақ халқының балаларға арналған әндермен, тақпақтармен және ертегілермен, фольклормен, көркем әдебиетімен, ойындармен таныстыру;
- 8) оқушылардың қазақ тіліне қызығушылығын дамыту, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу.

11. Білім мазмұнын іріктеуде қатысымдық-әрекетшілдік, қатысымдық-функционалдық, тілдік білімді функционалдық тұрғыдан сұрыптау, ұлттық ерекшеліктерді ескеру, оқу әдебиеті мазмұнының аутенттілігі, шындық өмірге сәйкестігі, оқушы деңгейіне сай келуі, білім мазмұнының жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуға, оның өзіндік және шығармашылық қабілетін арттыруға, қажетті іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыруға бағыттау ұстанымдары басшылыққа алынды.

12. «Қазақ тілі» пәнінің білімдік, тәрбиелік мақсаттары келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

1) «Әдебиеттік оқу» пәнімен: қазақ тілінде берілген аутентті мәтіндер негізінде оқушылар өз ойын қазақ тілінің танымдық ерекшеліктеріне сай жеткізуге дағдыланады;

Отанын – Қазақстан Республикасын, қазақ халқының тілін, мәдениетін, тарихын құрметтеуге тәрбиеленеді;

2) «Музыка» пәнімен: қазақ тілінде берілген әндерді тыңдау, оны өздері айтып үйрену арқылы оқушылар адамның көңіл күйін, сезімін түсінеді, эстетикалық талғамы дамиды;

3) «Бейнелеу өнері» пәнімен: қазақ тілінде берілген суреттер арқылы оқушылар өнердің адам табиғатымен, өмірімен үндестігін түсінеді, әдемілікті, сұлулықты көріп сезінеді, иллюстрацияларды ауызша/жазбаша суреттеу арқылы ойлау-қабылдау қабілеті мен тілдерін дамытады;

4) «Еңбекке баулу» пәнімен: қазақ тілінде берілген тәрбиелік мәтіндердің мазмұны арқылы оқушылар оқудың, білім алудың, тіл үйренудің маңызын игереді, еңбектің адам өміріндегі орнын түсінеді;

5) «Математика» пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер негізінде оқушылар сандар мен фигуралардың атауын қазақ тілінде үйрену барысында математикадан алған білімдерін еске түсіреді, толықтырады, логикалық ойлау қабілеттерін дамытады;

6) «Дүниетану» пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер арқылы оқушылар өз айналасын таза ұстауға, қоршаған ортаны қорғауға, табиғатты аялауға үйренеді.

13. Оқу жүктемесінің көлемі:

1) оқу орыс тілінде жүргізілетін мектептерде:

1-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 66 сағат (33 апта), оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 10 сағат;

2-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 68 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 8 сағат;

3-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 16 сағат;

4-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 16 сағат;

2) оқу ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде:

1-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 66 сағат (33 апта), оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 10 сағат;

2-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 68 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 8 сағат;

3-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 6 сағат;

4-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға 6 сағат.

14. Оқу бағдарламасының 3-4-сыныптарға арналған білім мазмұнында сағаттар мөлшері оқыту тіліне байланысты келесідей үлгіде көрсетілген. Мысалы: I. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 30/24 сағат: «Мен және менің отбасым. Отбасы

мүшелерінің жұмыстары» – 5/4 сағат. Мұндағы алдыңғы сан орыс тілді мектептерге, белгіленген соңғы сан ұйғыр, өзбек, тәжік тілді мектептерге арналып көрсетілген.

2. Оқу пәнінің 1-сыныптағы базалық білім мазмұны

15. Пәнді оқытуға аптасына 2 сағаттан, барлығы 66 сағат бөлінген.

16. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптарды қамтиды:

17. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 16 сағат, «Сәлем, менің атым - Әлібек!» - 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: тәуелдік жалғау;

лексика: Сәлем! Сәлеметсіз бе! Менің, сенің, оның, атым, ағай, апай сенің, кім? Бұл, әкем, анам, атам, әжем, бар, жоқ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Амандасу. Танысу. Қысқа диалогтік сөйлеу.

Диалог-сұрақ. Монологтік сөйлесім. Өзін таныстыру. Сөйлесімде «бар»/«жоқ» сөздерін қолдану;

тыңдалым: қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты сөздер мен сөз тіркестерін дауыстап оқу. Таныс сөздерді оқу барысында лексикалық мағынасына сәйкестендіру, яғни түсініп оқу;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік оралымдарды қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар). Ең көп тараған қазақ достарының аттары.

18. «Менің досым» - 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: тәуелдік жалғауы, қандай? сұрауы;

фонетика: Ә ә дыбысы;

лексика: досым, жақсы, әдемі, бар ма? иә, оның, ақылды;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім.

Баяндаудың қысқаша қарапайым түрі;

тыңдалым: дене мүшелеріне қатысты бұйрықтарды түсіну. Тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу.

Таныс сөздерді оқу барысында лексикалық мағынасына сәйкестендіру;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік оралымдарды қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар, тақпақтар).

19. «Бұл не? Аңдар» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Тәуелдік жалғауы. Піл үлкен. Қоян кішкентай;

фонетика: Іі дыбысы;

лексика: аю, қоян, үлкен, кішкентай, піл, түлкі, кірпі, арыстан, ақ, қара;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім.

Суретті (тақырып бойынша) қарапайым сипаттау;

тыңдалым: қысқа, нақты қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну.

Тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу.

Оқу барысында таныс сөздерді лексикалық мағынасына сәйкестендіру;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік

оралымдарды қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар, тақпақтар, жұмбақтар).

20. «Робот – менің досым – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: тәуелдік жалғауы. Бұйрық рай. Қолыңды көтер, Қара, қоян

жүр ме?;

фонетика: Ңң дыбысы;

лексика: бас, қол, аяқ, сол, қол, отыр, жатыр, тұр, жүр.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Бір-бірімен бұйрық алмасуы.

Монологтік сөйлесім;

тыңдалым: тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу.

Таныс сөздерді оқу барысында лексикалық мағынасына сәйкестендіру;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік

оралымдарды қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар, тақпақтар, жұмбақтар).

21. Оқу-еңбек аясы – 24 сағат. «Кел, санаймыз!» - 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Жіктік жалғау. Бұйрық рай, Неше? сұрауы, Оның неше шары

бар?;

фонетика: Үү дыбысы;

лексика: сан, сана, неше? шар, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 сандары.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Клишені қатысымда қолдану . Монологтік сөйлесім. Заттарды қосу. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;

тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты айтылған шағын х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу.

Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

22. «Мен алтыдамын/жетідемін» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы. Мен алтыдамын. Сен нешедесің?;

ф о н е т и к а : Ы ы д ы б ы с ы ;

лексика: мен, алты, жеті, Ол нешеде?

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. 1-10-ға дейін санау. Қарапайым хабарлау;

тыңдалым: қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну.

Тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу.

Таныс сөздерді оқу барысында мағынасын түсіну;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар, тақпақтар, жұмбақтар).

23. «Бұл - қалам» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: не? сұрау есімдігі. Бұл - қалам. Оның түсі көк;

ф о н е т и к а : Қ қ д ы б ы с ы ;

лексика: қалам, алшы/берші, қарындаш, ақ/қара, қызыл, сары, және, ту, жасыл, көк, т ү с і ;

2) Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Тақырып көлеміндегі затты, суретті қарапайым сипаттау;

тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

24. «Сурет саламын» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы. Мен сурет саламын. кімнің/ненің суреті?

Т а у д ы ң с у р е т і н с а л а м ы н ;

ф о н е т и к а : Ұ ұ д ы б ы с ы ;

лексика: кімнің/ненің? сурет, қағаз, саламын, ненің? гүл, бұлт, тау, күн, ай;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;

тыңдалым: қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу.

Т а н ы с с ө з д е р д і о қ у б а р ы с ы н д а м а ғы н а с ы н т ү с і н у ;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар, тақпақтар, жұмбақтар).

25. «Сөмкеңде не бар?» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: зат есім. Ережесіз. Көптік жалғаулар;

ф о н е т и к а : Ө ө д ы б ы с ы ;

лексика: сөмке, ауыр, жеңіл, таза, лас;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Баяндау. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;

тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты айтылған шағын х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу.

Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

26. «Жүр, бассейнге барамыз» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Мен бассейнге барамын/бармаймын. Барыс септігі;

фонетика: қазақ тілінің төл дыбыстары;

лексика: су, жылы, суық, бала, жүзу, үйрену, көп/аз;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Клишені қатысымда қолдану

Монологтік сөйлесім. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;

тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа
мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу.

Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

27. Әлеуметтік-мәдени ая – 16 сағат. «Менің аулам» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Қайда? сұрауы, Аулада әткеншек бар. Қандай? сұрауы. Сенің
а у л а ң қ а н д а й ? Ж а т ы с с е п т і к ;

ф о н е т и к а : Ғ ғ д ы б ы с ы ;

лексика: қайда? аула, әткеншек, сырғанақ, құм, орындық, ойнау, тебу, ағаш, арқы,
қ о қ ы с , қ о қ ы с ж ә ш і г і , қ о қ ы с т а с т а м а ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік
сөйлесім. Қарапайым хабарлама жасау. Тақырыпқа қатысты сурет бойынша қарапайым
с и п а т т а у ;

тыңдалым: тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды
т ү с і н у ;

оқылым: қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет,
сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

28. «Үзіліс. Жүр, асханаға барамыз» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Неше? сұрауы. Кіші үзіліс неше минут? Сен не жейсің?

Барыс септігі, жатыс септігі;

фонетика: қазақ тілінің төл дыбыстары;

лексика: қазір, үзіліс, үлкен/ кіші, барамыз, жиырма, асхана, нан, май, ботқа, жеймін
/ ж е м е й м і н , д ә м д і т а м а қ ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім.

Күнделікті іс-әрекетін сипаттау (тақырып көлемінде);

тыңдалым: тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты шағын
х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет,
сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

29. «Мен шырын ішемін» - 4 сағат.

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы, Бұл - алма шырыны. Қандай шырын ішесің?;

фонетика: қазақ тілінің төл дыбыстары;

лексика: шырын, тәтті, ішу, алма, анар, дәмді, сәбіз, қызанақ, пайдалы, салқын,
ж ы л ы ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік
сөйлесім. Қарапайым хабарлама жасау. Тақырыпқа қатысты сурет бойынша қарапайым
с и п а т т а у ;

тыңдалым: тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды
т ү с і н у ;

оқылым: қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет,

сызба және жауап беру арқылы көрсету;
жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

30. «Демалыс!» - 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :
сөйлеу грамматикасы: кіммен барасың? Анаммен барамын. Көмектес септігі. Сен
барасың ба? Иә, барамын/бармаймын;
фонетика: қазақ тілінің төл дыбыстары;
лексика: жазғы демалыс, аяқталады, басталады, хайуанаттар бағы, керік, маймыл,
б ұ ғ ы , қ а с қ ы р ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім.
Тақырыпқа қатысты суреттер бойынша сұрақтарға жауап беру;
тыңдалым: тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты шағын
х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет,
сызба және жауап беру арқылы көрсету;
жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар (тақырып көлемінде)

3. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

31. Пәнді оқытуға аптасына 2 сағаттан, барлығы 68 сағат бөлінген.

32. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптарды қамтиды.

33. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 28 сағат. «Мен және менің отбасым» - 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :
сөйлеу грамматикасы: сенің әпкең/ағаң бар ма? тәуелдік жалғауы. Әнелдің інісі бар.
Ілік септігі. Кімді? сұрауы, табыс септігі. Кіммен? сұрауы;
фонетика: қазақ тілінің төл дыбыстарын қайталау;
лексика: әпке, аға, іні, қарындас, сіңілі, жақсы көремін, кімді? Татумыз, кіммен?.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-мәлімет. Диалог-сұрақ. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Қарапайым баяндау. Қарапайым сипаттау. Бағалау (қ а р а п а й ы м) ;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу. Жазбаша жауап;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу; этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып кө л е м і н д е) .

34. «Менің достарым» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Менің күшігім бар. Сенің досың бар ма? Тәуелдік жалғауы, Н е н і ? с ұ р а у ы ;

лексика: ең жақын, күшік, мысық, мейірімді, батыл, шатыр, тосап, бал, нені?

2) қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м д і к б ө л і м :

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-мәлімет. Диалог-сұрақ. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Баяндаудың қарапайым түрі. Сипаттау (қарапайым түрі)

. Бағалау (қ а р а п а й ы м т ү р і) ;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды т ү с і н у ;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: графикалық нұсқасына қарап жазу. Жазбаша жауап. Жазбаша сұрақ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Көп тараған қазақ достарының аттарын айту.

35. «Дене мүшелері» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: менің көзім. Тәуелдік жалғауы. Тісінді тазала. Табыс септігі. Бұйрық рай. Сенің шашың ұзын ба? Менің құлағым. Дыбыс үндестігі (к/г),

лексика: саусақ, бармақ, бақай, көз, мұрын, құлақ, ауыз, тіс, шаш, ұзын/қысқа,
қ о ң ы р ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-мәлімет. Диалог-сұрақ. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Баяндау (қарапайым). Сипаттау. Бағалау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну ;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: графикалық нұсқаға қарап жазу. Жазбаша жауап. Жазбаша сұрақ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде) .

36. «Менің киімім» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Сенің көйлегің қандай? Дыбыс үндестігі (к/ғ), Сен не киесің? ;

лексика: жейде, шалбар, бәтеңке, көйлек, жана, ескі, бас киім, күртеше, жемпір, етік, киемін, бөкебай, байла ;

2) Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Сипаттау. Бағалау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін кестеге толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде) .

37. «Менің сүйікті ойыншығым» – 4 сағат:

т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: мынау не? Ойыншығыңды көрсетші! Сенің қандай ойыншығың бар? Сенде аю бар ма? Інімде қоян бар. Жатыс септігі;
лексика: ойыншық, көрсетші, қуыршақ, қатты, жұмсақ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Шағын монолог құрастыру. Сипаттау. Бағалау;
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтіндегі затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру ;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін кестеге толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып кө л е м і н д е) .

38. «Сен не істейсің?» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Сен не істейсің? Мен ертегі оқимын. Жіктік жалғауы. Ол ән а й т а д ы / а й т п а й д ы ;

лексика: кеме құрастыру, суретті бояймын, қайық, ертегі, мультфильм көреді, қызықты, ән айтамын, билеймін;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Шағын монолог құрастыру. Сипаттау. Бағалау;
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым

үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

39. «Үй жануарлары» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Ауылда кім тұрады? Сенің қошақаның бар ма? Сұраулы сөйлем. Дыбыс үндестігі (к/г; қ/ғ);

лексика: қошақан, құлыншақ, сүйкімді, мұрт, тырнақ, тырнайды, қарғыбау, құйрық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-реплика. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Баяндау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік оралымдарды қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

40. «Оқу-еңбек аясы» – 16 сағат. «Бүгін қай күн?» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: сұрау есімдігі: қанша? Қанша сабақ болады? Нешінші? Қазақ тілі нешінші сабақ? Реттік сан есім;

лексика: бүгін, апта, дүйсенбі, сейсенбі, бейсенбі, жұма, сенбі, жексенбі, сабақ, нешінші? Ертең;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Сипаттау тұрғысында шағын монолог құрастыру;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді сұраққа жауап беру арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді

орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік

о р а л ы м д а р д ы

қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде) .

41. «Гүлге су құямыз» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: тәуелдік жалғауы, жіктік жалғауы, барыс септігі. Сен оған не с ы й л а й с ы ң ?

лексика: сынып, терезе, су құяды, қызғалдақ, раушан, маған/саған, ұнай ма? с ы й л а й м ы н , р а х м е т , т у ғ а н к ү н ;

2) қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м д і к б ө л і м :

айтылым: Диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Монологтік сөйленім құрастыру;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді нақты сұраққа жауап беру арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: екі-үш сөзден сөйлем құрап жазу, жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік

о р а л ы м д а р д ы

қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде) .

42. «Менің оқу-құрал жабдықтарым» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Сенің сөмкеңде не бар? тәуелдік жалғауы;

лексика: кітап, дәптер, қаламсауыт, ұштағыш, өшіргіш, қалың, жұқа, күнделік, толтырамын, апарамын/апармаймын, с а л / с а л а м ы н ;

2) қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м д і к б ө л і м :

айтылым: Диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Монологтік сөйленім құрастыру;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді нақты сұраққа жауап беру арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: сурет бойынша екі-үш сөйлем жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
к ө л е м і н д е) .

43. «Дәптер сатып аламын» – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: барыс септігі. Сұрау есімдігі: қандай? қанша? Бала қайда тұр
? Бала мектептің жанында тұр;

лексика: жанында, үй, дүкен, сатып алу, алыс/жақын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап беру. Клишені қатысымда
қолдану. Монологтік сөйлесім;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды
түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және
суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: өзінің құралы туралы жазу;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
к ө л е м і н д е) .

44. Әлеуметтік-мәдени ая – 12 сағат. «Менің демалыс күнім. Жүр, Думанға,
б а р а м ы з » – 4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Сен қайда қыдырасың? Ертең не істейсің? барыс септігі,
табыс септігі. Жіктік жалғауы;

лексика: демалыс күні, қыдырамын, жарайды, мұхитарал, балық, тасбақа, енді,
к ө р е м і з , бардым/бармадым;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Диалог-реакция.
Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Шағын әңгіме құрастыру, сипаттау
;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін кестеге толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып кө л е м і н д е) .

45. «Біздің көше» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Ілік септігі. Барыс септігі. Зат есім, көпше түрі. Көптік жалғау. Жіктеу есімдігі;

лексика: көше, тар, кең, жолаяқ, бағдаршам, тоқта, қызылда тоқта, сарыда дайындал , ж а с ы л д а ж ү р ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Сипаттау тұрғысында шағын әңгіме құрастыру. Өзінің і с - ә р е к е т т і н с и п а т т а у ;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:

қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

46. «Тазалық сақтаймыз» – 4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: ілік септігі. Жатыс септігі. Көптік жалғау. Барыс септігі;
лексика: тазалау/тазаламау, тазалық сақта, күнде, аула сыпырушы, сыпыру, күрек, қ а з а д ы , ұ с т а й д ы ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану.

Монологтік сөйлесім. Іс-әрекетті сипаттау. Бағалау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну. Шағын мәтіндердің жалпы мазмұнын дұрыс түсінгенін таблица толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіру;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:
қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

4. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

47. Пәнді оқытуға оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде аптасына 4 сағаттан, барлығы – 136 сағат; оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде аптасына 3 сағаттан, барлығы 102 сағат бөлінген.

48. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптардан тұрады:

49. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 30/24 сағат. «Мен және менің отбасым, Отбасы мүшелерінің жұмыстары» – 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :
сөйлеу грамматикасы: Сенің отбасың қандай? тәуелдік жалғауы. Жатыс септігі. Отбасымда алты адам бар. Анам отызда. Сан есім. Мынау – менің кішкентай қ а р ы н д а с ы м . С і л т е у е с і м д і г і ;

лексика: өзі, адам, мүше, шағын, дәрігер, мұғалім, заңгер, зейнеткер, жиырма, отыз, қырық, елу, алпыс, жетпіс, сексен, толқсан, жүз, балабақша, аурухана, жұмыс;

2) қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м д і к б ө л і м :
айтылым: диалог. Баяу, нақтылы, түсінікті берілген сұхбаттарды түсіну, айту. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау;
тыңдалым: таныс сөздер мен қысқа фразаларды ұғу; күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған с ұ р а қ т а р ғ а ж а у а п б е р у ;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: отбасы мүшелері, олардың жұмыстары туралы жазу;
тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

50. «Атам ауылда тұрады» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Қайда тұрады? сұрауы. Атам ауылда тұрады. Жатыс септігі. Бақша суарамын. Етістіктің жіктелуі; лексика: ауылда тұру, шарбақ, алма бағы, бақша, суару, жинау, қора, лақ, айран, дәмді;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Баяу, нақтылы, түсінікті берілген сұхбаттарды түсіну, айту. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау; тыңдалым: таныс сөздер мен қысқа фразаларды ұғу; күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: ауыл, үй жануарлары туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

51. «Мен бөлмемді жинаймын» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Сенің бөлмеңде не бар? Оның бөлмесі қандай? табыс септігі. Жатыс септігі. Алуа, терезені аш! Бұйрық рай; лексика: бөлме, кітап сөресі, төсек, үстел, орындық, көрпе, жастық, еден, кілем, жалқау/жалқау емес, терезені аш/жап;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Баяу, нақтылы, түсінікті берілген сұхбаттарды түсіну, айту. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог. Баяндау;

тыңдалым: таныс сөздер мен қысқа фразаларды ұғу; күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: өзінің бөлмесі және т. б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды

пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

52. «Сағат неше болды?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Сағат неше болды? Қашан? сұрауы. Менің сағатым екі болды.

Тәуелдік жалғауы. Сағат жетіде тұрамын. Жатыс септігі;

лексика: сағат, неше? Тұру, жуыну, жаттығу жасау, дұрыс/дұрыс емес, қашан?

таңертең, түсте, кешке, күн тәртібі, таңертеңгі, кешкі, түскі, ас, сабақ оқу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Баяу, нақтылы, түсінікті берілген сұхбаттарды түсіну, айту. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог. Баяндау;

тыңдалым: таныс сөздер мен қысқа фразаларды ұғу; күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: өзінің күн тәртібі туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

53. «Мен азық-түлік дүкеніне барамын» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Сұрау есімдігі: қай? қайда? Сілтеу есімдігі;

лексика: азық-түлік, қаймақ, қант, ірімшік, жүзім, ас болсын! қияр, тұз, жұмыртқа, тұрау, бұршақ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Баяу, нақтылы, түсінікті берілген сұхбаттарды түсіну, айту. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау;

тыңдалым: таныс сөздер мен қысқа фразаларды ұғу; күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: азық-түлік дүкені, дүкенге бару туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды

пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

54. «Мультфильм көремін» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Не көресің? Не туралы? сұрауы; лексика: тігінші, не көресің, не туралы, тігу, күн сайын, ренжу, сараң, тапқыр, сүйікті;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Баяу, нақтылы, түсінікті берілген сұхбаттарды түсіну, айту. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау;

тыңдалым: таныс сөздер мен қысқа фразаларды ұғу; күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: өзінің көрген мультфильмі, ондағы кейіпкерлер туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

55. Оқу еңбек аясы – 20/16 сағат. «Менің сыныбым» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Менің сыныбым. Тәуелдік жалғау. Мынау кімнің мектебі? Ол неше қабатты? Ол нешінші сыныпта оқиды? Сұрау есімдігі: қанша? неше? нешеде?

лексика: сыныптас, ұл, қыз, нешінші, қабат, күнде, түстен кейін, екі жарымда;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-реплика – тілдік қатынаста адам ойын қысқа сөздер мен сөз тіркестері арқылы тез жеткізе білу. Диалог-реакция – берілген сұраққа немесе сөйлем ішіндегі бір сөзге не ойға айрықша мән беріп, соған қатысты өз көзқарасын білдіру. Монолог. Баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: өзінің сыныбы, сыныптасы және т.б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды

пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

56. «Менің оқу құралдарым» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Бұл қандай оқулық? қанша? Керек пе? Сұрауы;

лексика: оқулық, қазақ тілі, орыс тілі, ағылшын тілі, тыстау, сызғыш, керек пе?

Қазір, сабақ, сөйлеу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-сұрақ. Диалогтың бұл түрінде сұрақ берушінің қызметі басым болып, ол өзіне керек мәліметті екінші адамнан алуға ұмтылады, сондықтан сұрақ қажет мәліметке байланысты қойылады, сұраққа жауап беру талап етіледі.

Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру. Оқылым. Таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: оқу құралдары және т.б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

57. «Кітапханаға барамын» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Бұл не? Кітапханаға барамын. Етістіктің жіктелуі;

лексика: кітапхана, тыныштық сақтау, қызықты, суретті, уақытында өткізу, таза ұстау, балаларға арналған, көрме, байқау, өткізу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-сұрақ. Диалогтың бұл түрінде сұрақ берушінің қызметі басым болып, ол өзіне керек мәліметті екінші адамнан алуға ұмтылады, сондықтан сұрақ қажет мәліметке байланысты қойылады, сұраққа жауап беру талап етіледі.

Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру. Оқылым. Таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: кітап, кітапхана туралы және т.б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып к ө л е м і н д е) .

58. «Үйірмеге барамын» – 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Қашан? Үйірмеге түстен кейін барамын. Мектебінде қандай үйірмелер бар?

лексика: үйірме, жаттығу, жасау, жаттықтырушы, қатысу, жарыс, күй тарту, домбыра тарту, тоғызқұмалақ, ойлау, ұлттық ойын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-сұрақ. Диалогтың бұл түрінде сұрақ берушінің қызметі басым болып, ол өзіне керек мәліметті екінші адамнан алуға ұмтылады, сондықтан сұрақ қажет мәліметке байланысты қойылады, сұраққа жауап беру талап етіледі.

Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру. Оқылым. Таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: мектептегі үйірме, өзі қатысатын үйірмелер және т.б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып к ө л е м і н д е) .

59. Әлеуметтік-мәдени ая – 70/56 сағат. «Мұражайға барғанда» – 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Сұрау есімдігі: қай? Мұражай қай көшеде?

лексика: орталық, орналасу, мұражай, жиі, көне заттар, құмыра, ыдыстар, «Алтын адам», олардың ішінде, ғасыр;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Қысқа диалог. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: мұражай, мұражайдың мекенжайы т.б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып к ө л е м і н д е) .

60. «Бүгін ауа райы қандай?» – 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Ауа райы қандай? Күн суық па? қандай? қашан? Болымсыз етістіктің жұрнағы – ма/ме/ба/бе/па/пе;

лексика: ауа райы, торғай, тоңды, жел соқты, гуілдеді, ұшты, күн ашық, бұлтты, аяз, тоңып қалады, мұз қатады;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру. Диалог-талап. Монолог, хабарлау, баяндау, санау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: ауа райы туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып к ө л е м і н д е) .

61. «Шаңғы тебемін» - 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Сұрау есімдігі: қандай? қашан? Сен шаңғы тебесің бе? Сен немен сырғанайсың?

лексика: шана, сырғанау, суытты, қар күреймін, шаңғы, байлау, таяқ, отын, ұшырып, көрінбейді, әкелу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру. Диалог-талап. Монолог, хабарлау, баяндау, санау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: қыс, шаңғы тебу, сырғанақ туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды

пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

62. «Аққала соғамыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: сұрау есімдігі: неден? қалай? Қағаздан қар жасаймын.

Қардан аққала соғамыз;

лексика: қайшы, бүктейміз, қиямыз, қарды домалату, түйме, шелек, жарысыпты, сәндепті, аққалалар отбасы, безендіру, сыйқыр, жыл мезгілі, таласу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру. Диалог-талап. Монолог, хабарлау, баяндау, санау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: аққала соғу, қағаздан қар жасау, жаңа жыл мерекесі туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

63. «Мұзайдынына барамыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Сен мұзайдынына барасың ба? жіктік жалғауы;

лексика: мұзайдыны, жасадық, тегістейді, тасыды, құлады, ауырды, жыламады, қатысу, қақпашы, шабуылшы, командалық ойын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Қысқа диалог. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: мұзайдыны, мұзайдынында сырғанау және т.б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым

үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

64. «Сенің туған күнің қашан?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Сенің туған күнің қашан? тәуелдік жалғауы. Інімнің туған күні жазда. Ілік, жатыс септіктері;

лексика: туған күн, дастарқан, құттықтаймын, сыйлық, сыйлады, ұнады, жыл мезгілдері, қаңтар, ақпан, наурыз, сәуір, мамыр, маусым, шілде, тамыз, қыркүйек, қазан, қараша, желтоқсан, тілек, тілеймін;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Қысқа диалог. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: жыл мезгілдері, ай аттары, туған күн туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

65. «Сыйлық беремін» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Бұл - менің сыйлығым. Анамның туған күніне сыйлық жасадым. Ілік, барыс септіктері. Сен не сыйладың? Жіктік жалғау;

лексика: қолдан жасау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Қысқа диалог. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды, пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: сыйлық, сыйлық жасау туралы жазу, қысқа тілек жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып

к ө л е м і н д е) .

66. «Спортзалда» – 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Спортзалда не бар? Неше рет? септеулік шылаулары: соң/
к е й і н ;

лексика: секіргіш, арқан, шеңбер, тік, белге қой, көтер, иіл, шұғылданамын, күрес,
ұ з ы н д ы қ ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру.
Диалог-талап. Монолог. Баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұқбаттарды пікірлесуді түсіну;
таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен
безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: спортзал, спорт жарыстары, жаттығулар туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды
пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
к ө л е м і н д е) .

67. «Допты берші» - 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Футболдан соң тамақтануға барамыз. Туралы, дейін, соң
ш ы л а у л а р ы ;

лексика: қақпаға кіргізу, қақпашы, шабуылшы, қорғаушы, ойыншы, лақтыру, қағып
алу, себет, алғаш рет, қауырсын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Қысқа диалог. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға
жауап беру. Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну;
таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен
безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: спорт, спорт түрлері, спорттық ойындар туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды
пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
к ө л е м і н д е) .

68. Кел, ойнаймыз!» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Қандай ойын ойнайсың?

лексика: жұптық, топтық, тақта, дайындалу, көзді байлау, тап, ұстап алу, көзін жұму, шашылған, жинау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Қысқа диалог. Өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беру. Монолог, баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: дейбі, шахмат, тоғызқұмалақ және т.б. ойындар туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

69. «Наурыз келді» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Наурыз қандай мейрам? Наурызда не істейді? жіктік жалғауы ;

лексика: алаң, жеті түрлі дән, көңілді, бата беру, шашу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру. Диалог-талап. Монолог. Баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұхбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: наурыз, наурыз көже, мейрам туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

70. «Көшет отырғызамын» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Олар көшет отырғызады. Жіктік жалғауы;

лексика: көшет отырғызу, шырша, қайың, ағаш, жер қазу, көшет таңдау, мектеп ауласы, кесте, сындыру/сындырмау, өседі;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру. Диалог-талап. Монолог. Баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұқбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: көшет отырғызу, наурыз және т. б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

71. «Құстарды қарсы аламыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Құстар қайдан келді? Шығыс септігі;

лексика: құстар, табиғат, ұшып келеді, қарсы аламыз, ұя жасаймыз, туық, үйрек, қаз ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру. Диалог-талап. Монолог. Баяндау, сипаттау;

тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұқбаттарды пікірлесуді түсіну; таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;

жазылым: құстар, оларға ұя жасау, жем беру, үй құстары және т. б. туралы жазу;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

72. «Алақай, демалыс!» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Демалысты жоспарладым. Жіктік жалғауы;

лексика: жаз айлары, жоспарладым, шомыламын, жазғы демалыс, шығыршық, ж а й л а у ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Диалог-мәлімет – белгілі оқиға, не бір мәселе туралы хабар беру.
Диалог-талап. Монолог. Баяндау, сипаттау;
тыңдалым: күнделікті өмірде жиі қолданылатын сұқбаттарды пікірлесуді түсіну;
таныс тақырыптар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;
оқылым: таныс атауларды, сөздерді оқып, түсіну. Түрлі-түсті суреттермен
безендірілген мәтіндерді оқу, түсіну. Нақты үлгі бойынша тапсырмаларды орындау;
жазылым: жазғы демалыс, демалысты жоспарлау, жазда ойнайтын ойындар және
т . б . т у р а л ы ж а з у ;

тілдесім: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды
пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
көлемінде).

5. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

73. Пәнді оқытуға оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде аптасына 4 сағаттан,
барлығы – 136 сағат; оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде
аптасына 3 сағаттан, барлығы 102 сағат бөлінген.

74. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптарды қамтиды.

75. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 50/40 сағат. «Демалыс қалай өтті?» - 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы, Не істеді? Қайда? Қашан? Қандай?
с ұ р а у л а р ы ;

лексика: жеміс ағаштары, шөп жұлу, ауыл, құрт жасау, терең, таяз, балық аулау,
жағажай, күнге қыздырыну, шатыр құру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Демалыс қалай өткендігі туралы 3-4
с ө й л е м н е н т ұ р а т ы н с и п а т т а м а ;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған
шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: жазғы демалыс туралы оқу мәтіндері;

жазылым: жазғы демалыс туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша
сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сұрақтарға жауап қайтару. Өзінің
демалысты қалай өткізгені туралы достарымен пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:

қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер,
жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің

тақырыпқа қатысты үлгілері.

76. «Жеміс-жидек дүкенінде» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы, қанша тұрады?

лексика: алмұрт, шие, қарақат, қырыққабат, қызылша, қанша тұрады? Маған қияр беріңізші! Жуу, салу, тез, ағза, дәрумендер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Жеміс-жидек дүкенінде болу туралы 3-4 сөйлемнен тұратын сипаттама;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және үнтаспадан тыңдаған жеміс-жидек дүкені туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: жеміс-жидек дүкені туралы оқу мәтіндері;

жазылым: жеміс-жидек дүкені туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сұрақтарға жауап қайтару.

Қарапайым этикеттік орамдарды пайдаланып, пікірлесім жасау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:

қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің

тақырыпқа қатысты үлгілері.

77. «Саябаққа барамыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Жапырақтардың түсі қандай? Жапырақтан не жасаймыз? Ауа райы қандай?

лексика: күзгі саябақ, терек, жапырақ, жасауға болады, ауа райы, қолшатыр, бұршақ, хабарлады;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Саябаққа 3-4 сөйлемнен тұратын сипаттама;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және үнтаспадан тыңдаған саябақ туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: саябақ туралы оқу мәтіндері;

жазылым: саябақ туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сұрақтарға жауап қайтару.

Қарапайым этикеттік орамдарды пайдаланып, пікірлесім жасау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:

қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің

тақырыпқа қатысты үлгілері.

78. «Сен қайда тұрасың» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Ол қайда барды? Ауылдың жанында не бар? Сенің мекенжайың қандай? Жіктік, тәуелдік жалғауы;

лексика: тоғай, бұлақ, аң аулайды, үй күзетеді, ит, ықшамаудан, мекенжай, пәтер, орналасқан, дәліз, ас үй, қонақ бөлме, жатын бөлме;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Мекенжайына 3-4 сөйлемнен тұратын с и п а т т а м а ;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және үнтаспадан тыңдаған мекенжайы туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: мекенжайы туралы оқу мәтіндері;

жазылым: мекенжайы туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сұрақтарға жауап қайтару.

Қарапайым этикеттік орамдарды пайдаланып, пікірлесім жасау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:

қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

79. «Отбасы мүшелерінің сүйікті істері» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: кім не істейді? Мен би билеймін;

лексика: күй, үйрету, шахмат тақтасы, қарсылас, жену/жеңілу, ойын ережесі, би үйірмесі, қатысу, аптасына үш рет, би көйлектері, жүгіру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Отбасы мүшелерінің сүйікті істеру туралы 3-4 сөйлемнен тұратын с и п а т т а м а ;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және үнтаспадан тыңдаған шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: отбасы мүшелерінің сүйікті істері туралы оқу мәтіндері;

жазылым: отбасы туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сұрақтарға жауап қайтару.

Қарапайым этикеттік орамдарды пайдаланып, пікірлесім жасау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:

қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

80. «Үйде не істеймін?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: көпше түрдегі жіктеу есімдігі;
лексика: ыдыс жуу, қасық, шанышқы, кесе, сүрту, жиһаз, айна, есік, ілу, үтіктеу,
ілгіш, ерте тұрамын, кеш жатамын, тыңдау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Үйде не істейтіні туралы 3-4 сөйлемнен
т ұ р а т ы н м ә т і н ;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған
үй шаруасы туралы шағын диалогтар;

оқылым: үйде атқарылатын жұмыс туралы оқу мәтіндері;

жазылым: үйде не істейтіні туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша
сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап. Үйде не
істейтіні туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

81. «Кім не істейді?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: кім не істейді? көпше түрдегі жіктеу есімдігі;
лексика: құрылысшы, үй саламын, мақтан етемін, емхана, емдеу, суретін салу,
табиғат, кейіпкер, ақша, сатады, өлшейді;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: тақырып бойынша өз ойы. Кімнің не істейтіні туралы 3-4 сөйлемнен
т ұ р а т ы н м ә т і н ;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған
шағын диалогтар;

оқылым: кімнің қандай жұмыс істейтіні туралы оқу мәтіндері;

жазылым: кімнің не істейтіні туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша
сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап. Кімнің не
істейтіні туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

82. «Менің сүйікті тағамым» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы, мен жеймін, ет тураймын (көсемше

жұрнақтары), Сенің сүйікті тағамың қандай?

лексика: жүгері, тары, күріш, жақсарту, кеспе, дәмхана, ет, сорпа;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Өзінің сүйікті тағамы туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған тағамдар туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: тамақтың түрлері туралы оқу мәтіндері;

жазылым: өзінің сүйікті тағамы туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлемдер. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. Өзінің сүйікті тағамы туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

83. «Қандай дәмді!» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: жіктік жалғауы, Ас мәзірінде қандай тағамдар бар? Не сатып аласың?

лексика: тапсырыс беру, ас мәзірі, шашуға болмайды, құстарға беру, нан илеу, араластыру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Өзінің не істейтіні туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған тағамдар туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: ас мәзірі туралы оқу мәтіндері;

жазылым: өзі қандай тағам дайындайтыны туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлемдер. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. Өзі дайындайтын тағам туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

84. «Жануарлар бұрышы» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: сын есім, етістіктер;

лексика: алтын балық, орманшы, тотықұс, ұстап алу, тор, қайталап айту, босату, бір күні, жайбасар, мүйізтұмсық, қолтырауын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: өзі ұнататын аң/құс туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айту;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған зоопарктегі аңдар туралы шағын ақпараттар;

оқылым: аң мен құстардың түрлері туралы оқу мәтіндері;

жазылым: зоопарк және өзінің сүйікті аң/құсы туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Зоопарктегі өзіне ұнайтын аң/құс түрлері туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

85. Оқу еңбек аясы – 20/16 сағат, «Менің мектебім» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Кітапхана қай жерде? күрделі зат есімдер. Ауыспалы осы шақ ;

лексика: көтерілу, баспалдақ, күзетші, бөтен адам, бейнекамера, киім ілгіш, оң канат, оқырман билеті, жаздырып алу, әділ қазылар, орын беру, байқау, тексеру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: өзінің мектебі туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған мектеп туралы ақпараттар;

оқылым: мектеп өмірі туралы оқу мәтіндері;

жазылым: өзінің мектебі туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Мектеп өмірі туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

86. «Менің күнделігім» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: қос сөздер. Күрделі етістіктер, Сенің күнделігің қандай?

лексика: баға қою, тексеру, қол қою, ата-аналар жиналысы, сабақ кестесі, дайын/ дайын емеспін ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: өзінің күнделігі туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айта алады;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі күнделік туралы ақпараттар;
оқылым: оқу мәтіндеріндегі сөздердің мағынасын ажырата алады. Оқушы күнделігі
т у р а л ы о қ у м ә т і н д е р і ;

жазылым: өзінің күнделігі туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша
с ө й л е м қ ұ р а у ;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару.
Оқушы күнделігі қандай болуы керектігі туралы достарымен пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

87. «Ертегі оқиық!» - 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: қос сөздер. Күрделі етістіктер;

лексика: сенемін, кезекпен, адамдар үшін, жылдың төрт мезгілі, мұз қатады, боран
соғады, тон, қар ериді, найзағай ойнайды, бүршік жарады, егін ору, шық түсу, жиі;

2) қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м д і к б ө л і м :

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: жыл мезгілдеріне
байланысты ертегілер туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айту;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі жыл мезгілдері туралы
а қ п а р а т т а р ;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі сөздердің мағынасын ажырата алады. жыл мезгілдері
т у р а л ы о қ у м ә т і н д е р і ;

жазылым: жыл мезгілдері туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша
с ө й л е м қ ұ р а у ;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. жыл
мезгілдері туралы достарымен пікірлесім;

3) Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым
үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып
көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

88. «Менің сүйікті спортшым» – 5/4 сағат:

1) т і л д і к б ө л і м :

сөйлеу грамматикасы: Кім немен шұғылданады? Жіктік жалғауы, күрделі етістік,
б і р і к к е н с ө з д е р ;

лексика: шұғылдану, жеңіс, жүлдегер, жеңімпаз, үздік боксшы, болғым келеді,
зілтемір, әлем рекорды, көтеру, велошабандоз, озып келу, шынығу;

2) қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м д і к б ө л і м :

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: өзі ұнататын спортшы
т у р а л ы 3 - 4 с ө й л е м н е н т ұ р а т ы н м ә т і н ;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған

спорт түрлері туралы шағын диалогті ақпараттар;
оқылым: спорт түрлері туралы оқу мәтіндері;
жазылым: спорт, өзінің сүйікті спортшысы туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. Өзіне ұнайтын спорт түрлері мен спортшылар туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

89. Әлеуметтік-мәдени ая – 50/40 сағат, «Менің елім – Қазақстан» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:
сөйлеу грамматикасы: көптік, септік жалғаулары. Біріккен сөздер;
лексика: отан, мақтану, халық, әнұран, рәміз, сөзін жазған, әнін жазған, қыран бүркіт, көгілдір түс, ою-өрнек, күннің шапағы, елтаңба, алтын түстес, канатты тұлпарлар, шаңырақ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Қазақстан, мемлекеттік рәміздер туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған Қазақстан, мемлекеттік рәміздер туралы шағын диалогтегі ақпараттар;
оқылым: Қазақстан, мемлекеттік рәміздер туралы оқу мәтіндері;
жазылым: Қазақстан, мемлекеттік рәміздер туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Өзінің елі – Қазақстан, мемлекеттік рәміздер туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

90. «Менің сүйікті қалам» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:
сөйлеу грамматикасы: Қандай қала? Әсем қала. Сын есім. Сен қай жерде тудың? Жіктік жалғаулары. Субұрқаққа барамын. Барыс септігі;
лексика: субұрқақ, аспалы жол, балмұздақ, құлпынай, тоңазытқыш;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Сүйікті қалалары туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған сүйікті қалалары туралы шағын диалогтегі ақпараттар;
оқылым: Сүйікті қалалары туралы оқу мәтіндері;

жазылым: Сүйікті қалалары туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау. Сұрақтарға жауап жазу; тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сүйікті қалалары туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

91. «Астана – таза қала» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Біз Бәйтерекке барамыз. Астана – таза қала. Жалқы есім. Жіктік жалғауының көпше түрі; лексика: биіктігі, қолдың ізі, алаңы, оқушылар сарайы, серуендеу, жолаушы, тұрғын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Астананың қандай қала екендігі туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған Астана туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: Астана туралы оқу мәтіндері;

жазылым: Астананың демалыс орталықтары туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлемдер. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап беру. Астананың көрікті жерлері туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

92. «Алматы метросында» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Жер астындағы жеті мұражай. Байқоңыр бекетінен отырдым. Жалқы есім. Метрода қауіпсіздік ережелерін сақтаймыз. Етістіктің жіктелуі. Менің ғарым әлемім. Тәуелдік жалғауы;

лексика: бекет, жылдам, қауіпсіздік ережелері, есікке жақын тұрмау, автоматты хабарландыру, көшелердің қиылысы, түсеміз, жоғары көтерілеміз, төмен түсеміз, ғарыш әлемі;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Алматы қаласындағы метро туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған Алматы қаласындағы метро туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: Алматы қаласындағы метро туралы оқу мәтіндері;
жазылым: Алматы қаласындағы метро туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлемдер. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап беру. Астананың көрікті жерлері туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

93. «Абайла, бағдаршам» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Жүруге болмайды. Болымсыз етістік. Сары көзі нені білдіреді? Жолдан өтуге бола ма? Ауыспалы осы шақ;

лексика: нені білдіреді, жаяу жүргінші, қарау, кептеліс, әлде, сөндіру, жөндеу, белгі беру, түсінбеу, ала құлан, кішіпейіл, жол салу, қорқу, ашық түсті, жолдың екінші беті, ала жолақ, жерасты өтпе жолы, аялдама;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Бағдаршам туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған бағдаршам туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: Бағдаршам туралы оқу мәтіндері;
жазылым: Бағдаршам туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлемдер. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап беру. Бағдаршам туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

94. «Қуыршақ театрында» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Мен ертегі оқимын. Жіктік жалғауы. Менің қуыршағым әдемі. Тәуелдік жалғауы. Желімді көзіңе тигізбе! Бұйрық рай;

лексика: сахна, қуыршақ, қолөнер, ине, лақтыру, желім, тигізу, жапсыру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойы. Қуыршақ театры туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған қуыршақ театры туралы шағын диалогтегі ақпараттар;

оқылым: Қуыршақ театры туралы оқу мәтіндері;

жазылым: Қуыршақ театры туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлемдер. Сұрақтарға жауап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап беру. Қуыршақ театры туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

95. «Мереке құтты болсын!» – 5/4 сағат:
1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Наурыз мерекесі құтты болсын! Лепті сөйлем. Мен ұлттық тағам дайындадым. Өткен шақ. Біз алаңға бардық. Жіктік жалғауының көпше түрі;

лексика: ұлттық ойындар, көше, жиналу, шығу, таласу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: өзі ұнататын мереке туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айту;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған Қазақстандағы тойланатын мерекелер туралы шағын диалогті ақпараттар;

оқылым: Қазақстандағы мереке түрлері туралы оқу мәтіндері;

жазылым: мерекелер туралы шағын мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. Өзіне ұнайтын мерекелер туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

96. «Маған ұнайтын мереке» - 5/4 сағат:
1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Мен анамды мерекемен құттықтаймын. Табыс, көмектес септіктері. Соңы кім? сұрауы. Бақыт, қуаныш тілеймін. Жалпы есімдер;

лексика: тосынсый, тегін, кезекке тұру, сізден кейін, ашықхат, тілек, тілек тілеймін, бақыт, қуаныш;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: өзі ұнататын мереке туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айту;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған мерекелер туралы шағын диалогті ақпараттар;

оқылым: Сүйікті мерекесі түрлері туралы оқу мәтіндері;

жазылым: мерекелер туралы шағын мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. Өзіне ұнайтын мерекелер туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

97. «Мерекелік дастарқан» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Отбасымызбен үйді безендіреміз. Тәуелдеулі септеу. Дастарқанды қалай безендіресің? Табыс септігі. Етістіктің жіктелуі;

лексика: ұсақ майшам, безендіру, пышақ, майлық, май қосу, жасырыну, көмек сұрау, құтылу, құтқару;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: мерекелік дастарқан туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айту;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған мерекелік дастарқан туралы шағын диалогті ақпараттар;

оқылым: мерекелік дастарқан туралы оқу мәтіндері;

жазылым: мерекелік дастарқан туралы шағын мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Сұрақтарға жауап қайтару. Мерекелік дастарқан туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

98. «Оқу аяқталды» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім:

сөйлеу грамматикасы: Демалыста қайда барасың? Кіммен барасың? сұраулы сөйлем. Демалыс қандай тамаша! Лепті сөйлем;

лексика: жабайы аңдар, жолбарыс, қабан, керік, маймыл, секіру, аққау, бүркіт, жабайы құстар, бұйрықты орындау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: диалог. Тақырып бойынша өз ойын айту. Монолог: Оқушылардың жазғы демалысы туралы 3-4 сөйлемнен тұратын мәтін айту;

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі демалыс туралы ақпараттар;

оқылым: оқу мәтіндердегі оқушылардың жазғы демалысы туралы ақпараттар;

жазылым: оқушылардың демалысы туралы шағын мәтін. Берілген тірек сөздер бойынша сөйлем құрау;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесе алады. Сұрақтарға ауызша/жазбаша жауап қайтару;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде). Қазіргі балалар әдебиетінің тақырыпқа қатысты үлгілері.

6. 1-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

99. Пәндік нәтижелер бойынша 1-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) естіген жеке сөздерді, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дұрыс дыбыстауды;
- 2) әліпбиді және әріптердің графикалық таңбаларын дұрыс жазуды;
- 3) сөздегі дыбыстардың жуан-жіңішке үндесімдерін айыруды, дыбыс-әріп үйлесімдігін;

4) белсенді қорына енген сөздердің екпінін/дауыс ырғағын дұрыс коюды;

5) тақырыптар бойынша ұсынылған 100-120 жаңа сөзді;

6) лексикалық бірліктердің мағыналарын;

7) бас әріппен жазылатын сөздерді;

8) грамматикалық құбылыстардың қарапайым үлгілерін;

9) белсенді сөздік қорына енген сөздерден тұратын қарапайым сөйлемдерді сауатты құрудың жолдарын білуі тиіс.

100. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) дыбыстарды таңбалары арқылы айыруды;

2) тыңдаған сөздерді дұрыс түсіне алуды;

3) тыңдаған мәтін мазмұнына сәйкес суреттерді таңдап, ретімен қоя алуды;

4) тыңдалған ақпараттан түсінгені бойынша сурет сала білуді;

5) әріп пен дыбыстарды сәйкестендіріп оқуды;

6) сөздердің лексикалық мағынасын түсініп оқып, сәйкестендіруді;

7) кім?, не?, қандай? сұрақтарына жауап беруді;

8) затқа 2-3 сөйлеммен қарапайым сипаттама беруді;

9) суретке қарап 2-3 сөйлем құрап айтуды;

10) өзі, досы туралы айтуды;

11) қысқа өлең-тақпақ айтуды;

12) қазақ тіліне тән әріптерді дұрыс жазуды;

13) қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс жазуды;

14) сөздерді кітаптан, тақтадан көшіріп жазуды;

15) 2-3 сөйлемнен тұратын шағын мәтін/әңгіме жазуды;

16) адамды не затты атап, оларға сандық, сапалық тұрғыдан қарапайым сипаттама беруді;

17) қойылған сұраққа жауап беруді;

18) сұрақ қоя білуді;

19) зат, ертегі бойынша жасалған сурет бойынша 1-2 репликадан тұратын диалогке

т ү с у д і ;

20) қарапайым тілдік модельдер бойынша амандасу, қоштасу, танысу, алғыс білдіруді меңгеруі тиіс.

7. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

101. Пәндік нәтижелер бойынша 2-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) қазақ тілінің фонетикалық-фонемалық жүйесін;
- 2) тірек кестелер арқылы сөздердегі үндестік заңын сақтауды;
- 3) қазақ тіліне тән тасымалдау (й, у, я әріптерінің тасымалы) ерекшеліктерін;
- 4) тақырыптар бойынша ұсынылған 120-130 жаңа сөзді;
- 5) лексикалық минимум көлеміндегі сөздердің көптелу, тәуелдену, септелу, жіктелу ерекшеліктерін ;

6) заттың атын білдіретін сөздер: адамға – кім?, жан-жануарлар мен заттарға – не?
с ұ р а у ы н қ о ю д ы ;

- 7) заттың қимылын, сынын, санын білдіретін сөздерге сұрақ қоюды;
- 8) айтылу мақсатына қарай хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді ажыратуды;
- 9) сөйлемдегі сөз тіркесінің байланысын;
- 10) белсенді сөздік қорына енген сөздерден тұратын қарапайым сөйлемдерді
с а у а т т ы ж а з а бі л у і т и і с .

102. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

- 1) өзінің отбасы, досы, көшесі туралы қысқаша баяндауды;
- 2) өз іс-әрекеті туралы қысқа, қарапайым түрде баяндауды;
- 3) адамның/заттың қимыл әрекеттерін сипаттауды, сандық, сапалық мінездеме
б е р у д і ;

4) иллюстрацияға сүйеніп шағын хабарламаның мазмұнын түсінуді;

5) шағын мәтіндердің мазмұнын түсінгенін кестелерді толтыру және суреттерді
орналастыру арқылы білдіре алуды;

- 6) шағын мәтіндегі сөздер мен фразаларды дауыс ырғағын дұрыс қойып оқуды;
- 7) 4-5 жолды өлеңді мәнерлеп оқуды;
- 8) тыңдай отырып сөз, сөз тіркестері және жай сөйлемдерді жазуды;
- 9) 3-5 сөйлемнен тұратын мәтін жазуды;
- 10) өз отбасы мүшелерін таныстыруды;
- 11) мағынасына қарап сұхбаттың 1-2 сөзін ауыстыруды;
- 12) қатысымдық тұрғыдан қысқа диалогке қатыса алуды: үлкен кісімен, досымен амандасуды, танысуды, қоштасуды (өз атын айтады, басқаның есімін сұрайды) меңгеруі тиіс.

8. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

103. Пәндік нәтижелер бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) сөздердің, сөз тіркестерінің дыбысталуын;
 - 2) үндестік заңын тірек кестелер арқылы қолдануды;
 - 3) белсенді қорына енген сөздердің екпінін дұрыс қоюды;
 - 4) лексикалық тақырыпқа сәйкес 120-130 жаңа сөздердің мағынасын және оларды қажетіне қарай орынды пайдалануды;
 - 5) тілдік қатынаста сөзге тиісті қосымшаларды дұрыс жалғауды;
 - 6) баяндауыштың сөйлем соңында орналасатынын;
 - 7) сөйлемдегі сөздерді бір-бірімен байланыстыруды;
 - 8) септік, тәуелдік, жіктік, көптік жалғауларын ауызша/жазбаша тілде қолдануды;
 - 9) қай? қандай? неше? нешеде? қашан? сұрау есімдіктерін қажет жерінде п а й д а л а н у д ы ;
 - 10) соң, кейін септеулік шылауларын дұрыс пайдалануды;
 - 11) грамматикалық құбылыстарды функционалды тұрғыдан игеріп, оларды тірек кестелердің көмегімен ауызша/жазбаша түрде қолдануды;
 - 12) белсенді сөздік қорына енген сөздерді, сөз тіркестерін естіп отырып, сауатты ж а з у н о р м а л а р ы н б і л у і т и і с .

104. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:
- 1) таныс сөздер мен сөз тіркестерін, фразаларды қолдана отырып, өзі және отбасы ж а й л ы а й т у д ы ;
 - 2) суреттерді,өзіне таныс заттарды 7-8 сөйлем арқылы сипаттауды;
 - 3) шағын әңгіме құрауды: адамды не затты атап, олардың іс-қимыл әрекеттерін сипаттауды, сандық, сапалық және мерзімдік мінездеме беруді;
 - 4) орташа көлемдегі әңгіме құрауды;
 - 5) 5-6 өлең-тақпақ пен мақал-мәтелдерді жатқа айтуды;
 - 6) 7-8 жай сөйлемнен тұратын диалогтегі мұғалімнің, сыныптастарының сөзін, шағын әрі қарапайым ақпараттарды түсінуді;
 - 7) суреттер арқылы қазақ халқының ертегілерінің мазмұнын түсініп айтуды;
 - 8) берілген мәтін түрін ажыратуды;
 - 9) мәтіндегі негізгі ойды ажырата алуды;
 - 10) контекстегі әлеуметтік-мәдени ерекшеліктерді күнделікті өмірмен байланыстырып, өз пікірін білдіруді;
 - 11) негізгі ойды 1-2 жай сөйлеммен айтуды;
 - 12) ауыз әдебиетінің жұмбақ, жаңылтпаш, ертегі тәрізді түрлерін ажыратуды;
 - 13) сөздерді лексикалық мағынасымен сәйкестендіре түсініп оқуды;
 - 14) 9-10 сөйлемнен құрылған мәтіндерді мәнерлеп оқуды, іштей оқи алуды;
 - 15) мәтіннің негізгі ойды анықтауды, бөлімдерге бөлуді;
 - 16) 7-8 жолды өлеңді мәнерлеп оқуды;
 - 17) қазақша-орысша және орысша-қазақша сөздікпен жұмыс істеуді;

- 18) отбасы туралы таныс атауларды, сөздерді оқып, түсінуді;
- 19) нақты үлгі бойынша тапсырмалар орындауды;
- 20) белсенді лексикаға енген сөздерді сауатты жазуды;
- 21) лексикалық бірліктерді пысықтауға арналған тапсырмаларды орындауды;
- 22) шығармашылық сипаттағы шағын тапсырмаларды орындауды;
- 23) ашық хатқа қысқа түрде құттықтау сөз, тілекжазуды;
- 24) өзіне қойылған қарапайым, жеңіл сұрақтарға жауап беруді;
- 25) шағын сұхбатқа қатысуды;
- 26) баяу, нақты әрі түсінікті жүргізілген сұхбаттарда өз ойын айтуды;
- 27) жағдаятқа байланысты туындаған сұхбаттарға қатысуды;
- 28) қарапайым синтаксистік құрылымдарды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды жағдаяттық тапсырмаларда қолдануды меңгеруі тиіс.

9. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

105. Пәндік нәтижелер бойынша 4-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) қазақ тілінің фонемалық және фонетикалық жүйесі туралы;
 - 2) тірек кестелер арқылы қазақ тіліне тән үндестік заңын қолдануды;
 - 3) белсенді қорға енген сөздердің екпінін дұрыс қоюды;
 - 4) бастауыш сыныпқа ұсынылған лексикалық минимумның 480-500 сөзін;
 - 5) лексикалық бірліктерді мағынасына қарай орынды пайдалануды;
 - 6) сөздердің түбірі мен қосымшаларын айыруды;
 - 7) сөздерге қосымшаларды дұрыс жалғауды;
 - 8) септік, тәуелдік, жіктік, көптік жалғауларын, жұрнақтарды ауызша/жазбаша тілде қажетіне қарай пайдалануды;
 - 9) лексикалық минимум көлеміндегі сөздерді көптеуді, тәуелдеуді, септеуді, жіктеуді;
 - 10) сөздің мағынасына қарай сөз таптарын: зат есім, сын есім, сан есім мен етістікті ажырата алуды;
 - 11) сөйлем түрлерін ажыратуды;
 - 12) сөйлемдегі сөздердің байланысын;
 - 13) үндестік заңына бағынатын бейтаныс сөздерді естіп отырып, сауатты жазуды білуді тиіс.

106. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:
- 1) логикалық бірізділікпен әңгіменің сабақтастығын сақтап баяндауды;
 - 2) 8-9 сөйлем арқылы затты, құбылысты, іс-әрекетті сипаттауды;
 - 3) естіген, оқыған ақпаратты қайта баяндауды;
 - 4) 10-12 сөйлемнен тұратын диалогтегі мұғалімнің, сыныптастарының сөзін, шағын ақпараттарды түсінуді;

- 5) естіген ақпараттағы негізгі ойды ажыртуды, негізгі мазмұнын түсініп айтуды;
- 6) тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіруді;
- 7) шағын мәтінді түсініп оқуды;
- 8) 10-15 сөйлемнен құрылған мәтіндерді интонация сақтап мәнерлеп оқуды;
- 9) іштей оқу дағдысын дамыта отырып, мәтіннен негізгі және қосымша ақпараттарды айыруды;
- 10) оқыған мәтін бойынша: мәтінге тақырып қоюды, қарапайым жоспар жасауды, сұраққа жауап беруді және логикалық тұрғыдағы сұрақтар құруды, өз пікірін білдіруді, бағалауды, әр азат жолдың негізгі ойын 1 сөйлеммен айтуды;
- 11) 9-10 жолды өлеңді мәнерлеп түсініп оқуды;
- 12) өзбетінше сөздіктен сөздердің аудармаларын табуды;
- 13) қазақша-орысша және орысша-қазақша сөздікпен жұмыс істеуді;
- 14) көркем мәтіндердің танымдық мазмұнын түсінуді;
- 15) контекстегі әлеуметтік-мәдени ерекшеліктерді танып, күнделікті өмірмен байланыстыруды, өз пікірін білдіруді;
- 16) белсенді лексикаға енген сөздерді естіп отырып сауатты жазуды;
- 17) лексикалық бірліктерді пысықтауға арналған тапсырмаларды орындауды;
- 18) грамматикалық дағдыларды бекітуге арналған тапсырмаларды орындауды;
- 19) қарым-қатынас әрекетін жасауға арналған тапсырмаларды орындауды;
- 20) өз кестесін құруды (күн тәртібі, сабақ кестесі, т.б.);
- 21) ашық хатқа құттықтау сөздер мен тілектер жазуды;
- 22) диалог-сұрастыру жүргізуді, сөйлеу мәдениетін ескере отырып, келісетінін, келіспейтінін, қуанышын, өтінішін қарапайым түрде білдіруді;
- 23) күнделікті өмірлік және сабақта жиі кездесетін жағдаяттарда тілдік этикет нормаларын қолдана отырып, қатысымға түсуді;
- 24) қатысымдық тұрғыдағы диалогке қатысуды: әңгімені бастауды, әңгімеге кірісуді, қайталап беруді өтінуді;
- 25) таныс тақырыпқа шағын диалог құрастыруды;
- 26) өзіне таныс тақырыптағы жай сөйлемдерден тұратын шағын мәтіндердің мазмұнын түсініп, сөйлесімде қолдануды;
- 27) өзіне таныс тақырыптарда 4-5 репликадан тұратын тілдесімге түсе алуды;
- 28) өзіне таныс өмірлік жағдаяттарда тілдесуді меңгеруі тиіс.

107. Тұлғалық нәтижелер 1-4-сынып оқушыларының:

- 1) Отанына, туған жеріне, мектебіне;
- 2) Қазақстан Республикасының рәміздеріне;
- 3) қазақ халқына, қазақтіліне құрмет көрсетуінен;
- 4) өзгелермен қарым-қатынастағы сөз әдебінен көрініс табуы тиіс.

108. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер бойынша 1-4-сынып оқушылары:

- 1) өзіне таныс өмірлік жағдаяттарда қазақ тілінде сөйлесім әрекетінің түрлерін

қ о л д а н а

б і л у і ;

2) қазақ тілінің өзіндік ерекшеліктерін түсіне білуі;

3) қазақ тілін үйрену барысында меңгерген сөздер мен тілдік бірліктерді өз ойын жеткізуде орынды қолдана білуі тиіс.

П р и л о ж е н и е 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 4 0

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «История Казахстана» для 5-9 классов уровня основного среднего образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Цели обучения на основе предлагаемой учебной программы с учетом возможностей, подготовки и уровня знаний учащихся изучить основное конкретно-историческое содержание истории Казахстана с древности по настоящее в р е м я .

3. В соответствии с указанными целями должны быть решены следующие задачи о б у ч е н и я :

1) дать учащимся системные знания по истории Казахстана во всей исторической целостности и полноте ;

2) усвоить терминологию по истории Казахстана;

3) сформировать навыки анализа и обобщения исторических фактов и явлений, умения определять сущность и причины исторических событий, оценивать их значение ;

4) привить учащимся навыки и умения сопоставительного анализа событий, деятельности политических лидеров, выдающихся представителей науки и культуры и з у ч а е м о й э п о х и ;

5) формировать глубокий интерес к культурному наследию казахского и других н а р о д о в ;

б) учитывая возрастные особенности учащихся, создавать условия для самостоятельной работы по поиску нужной информации в источниках разного типа.

4. Осуществляется межпредметная связь с учебными предметами:

1) «Всемирная история»:

изучение истории Казахстана, характерных для истории сопредельных государств.

2) «География»:

становление территории и границ Казахстана;
проведение на территории Казахстана административно-территориальных реформ;
деятельность на территории Казахстана многочисленных экспедиций по изучению ландшафта, климатических условий, растительности и животного мира, залежей природных ископаемых.

3) «Казахская литература»:

история и общественная деятельность казахских акынов и жырау;
применение произведений акынов и жырау;

4) «Русская литература»:

применение произведений русских писателей и поэтов как исследования различных сторон жизни казахского общества;
отражение в трудах русских писателей и поэтов жизни казахского народа.

5) «Изобразительное искусство»:

развитие изобразительного искусства;
история казахского ремесленного искусства;
тема Казахстана в произведениях художников XVIII – XIX веков;

6) «Музыка»:

связь музыкальных произведений с историческими событиями;
история музыкальной культуры, жизнь и творчество казахских композиторов;
история музыкальных произведений как источник по значимым событиям истории Казахстана.

5. Объем учебной нагрузки по предмету:

1) в 5 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;

2) в 6 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

3) в 7 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

4) в 8 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

5) в 9 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

2. Базовое содержание учебного предмета в 5 классе

6. «Мир истории» (2 часа):

понятие истории, зачем нужно изучать историю, история Казахстана – часть всемирной истории, периодизация истории Казахстана (древняя, средневековая, новая

и новейшая история); исторические источники, виды исторических источников (устные, письменные, археологические), вещественные, письменные источники.

7. «Путешествие в историю» (14 часов): происхождение человека, легенды о создании мира, научный взгляд на происхождение человека, древние люди на территории Казахстана; каменный век на территории Казахстана, палеолит – древнекаменный век, древнейшие орудия труда, первобытная община, природа, климат, оледенение, мезолит – среднекаменный век, потепление, отступление ледника, изобретение лука и стрел, бумеранга для охоты на мелких быстроногих животных, индивидуальная охота, появление новых орудий труда, неолит – новокаменный век, микролитическая культура, становление скотоводства и земледелия; эпоха бронзы на территории Казахстана, андроновская культура, хозяйство племен эпохи бронзы, культура племен эпохи бронзы; сакские племена, саки – жители древнего Казахстана, греческие и персидские источники о саках, хозяйство и быт саков, их обычаи и традиции, сакские правители, система управления у саков, Томирис – знаменитая сакская царица, войны с персами, подвиг Ширака, культура саков, «Золотой человек» – бесценное культурное наследие казахского народа;

племена хуннов на территории Казахстана, Модэ – основатель хуннского государства, история хуннов, хозяйство и быт хуннов, «великое переселение народов», Аттила – великий завоеватель;

древние тюрки на территории Казахстана (понятие «тюрк»), образование Тюркского каганата, Бумын-каган – основатель Тюркского каганата, занятия и быт древних тюрков, культура, верования древних тюрков, древнетюркские письмена; мудрецы Востока (Аль-Фараби, Ю.Баласагуни, А. Яссауи); «Великий Шелковый путь – важнейшая торговая трасса», средневековые города Казахстана, структура городов, крупнейшие города (Туркестан, Сыгнак, Сайрам, Тараз; монгольские завоевания, оборона Отрара, гибель Отрара;

история формирования казахского народа и образования Казахского ханства, значение термина «казак», распад Золотой Орды, образование Ак Орды, государство Абулхаира, откочевка султанов Жанибека и Керей со своими родами на территорию Могулистана, образование Казахского ханства, формирование жузов, укрепление Казахского ханства при Касыме;

история казахских ханов, биев и батыров, хан – правитель народа, легендарные казахские ханы (Алаша хан, Уыз хан (Огуз хан), казахские ханы - Керей, Жанибек, Касым, Хакназар, Тауке), бии (мудрецы, ораторы, судьи), роль биев в жизни казахского общества, великие батыры XV-XVIII века, роль батыров в казахском обществе; Казахские ханства и Россия, казахо-джунгарские войны, присоединение Казахстана

к России, деятельность Абулхаир хана по вхождению казахов Младшего жуза в состав России, принятие казахов Младшего жуза в состав Российской империи, посольство А . Т е в к е л е в а ;

хан Абылай, жизнь и политическая деятельность Абылай хана, национально-освободительные движения казахов в XVIII-XIX веках; казахские просветители; Шокан Уалиханов, Абай Кунанбаев, Ыбрай Алтынсарин.

8 . О б о б щ е н и е (1 ч а с) .

9 . «В мире прекрасного» (6 часов):

материальная культура казахского народа, жилище казахов (юрта, убранство юрты), казахская национальная одежда, ремесленные изделия казахских мастеров;

памятники архитектуры: древние сооружения на территории Казахстана, средневековые памятники архитектуры, мавзолеи (Козы Корпеш и Баян Сулу, Бабаджа хатун, Айшабиби, Алаша хана, Сырлытам, мавзолей Ходжа Ахмета Яссауи);

духовная культура казахского народа, народные праздники казахов: праздник Наурыз; устное народное творчество и ораторское искусство казахского народа (эпосы, предания, легенды, шежире), искусство красноречия казахского народа (Жиренше шешен , А я з б и , А л д а р К о с е) ;

музыкальное искусство казахского народа (кюи Курмангазы, Таттимбета, Ыкылас и д р .) ;

возникновение религии, религиозные представления древних людей, верования к а з а х с к о г о н а р о д а .

10 . «Казахстан в XX веке» (6 часов):

Казахстан в составе Российской империи до февраля 1917 года, установление Советской власти в Казахстане, гражданская война, образование КАССР;

казахская национальная интеллигенция (Алихан Букейханов, Ахмет Байтурсынов, М и р ж а к у п Д у л а т о в и д р .) ;

Казахстан в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 годов, начало войны, вклад воинов-казахстанцев в Великую Победу, Казахстан – арсенал фронта, трудовой подвиг казахстанцев в годы войны, эхо Великой Отечественной войны в воспоминаниях г е р о е в – к а з а х с т а н ц е в ;

освоение целинных и залежных земель, причины, осуществление и итоги освоения ц е л и н н ы ;

развитие науки и культуры в Казахстане (К.И. Сатпаев – первый казахский академик, первый Президент АН КазССР), программа «Культурное наследие»;

освоение космоса, Казахстан – космическая гавань (Байконур, Тохтар Аубакиров, Талгат Мусабаев – казахстанские космонавты).

11 . «Независимый Казахстан» (3 часа):

Казахстан – суверенное государство, распад СССР, провозглашение государственной независимости Казахстана, Н.А. Назарбаев – первый Президент

независимого

Казахстана;

государственные символы Республики Казахстан (понятие о государственных символах, из истории государственных символов казахского народа, символы Республики Казахстан), Конституция – гарант стабильного будущего, Единство нации и преемственность поколений.

Астана – новая столица Казахстана. Столицы Казахстана (Оренбург, Кызыл-Орда, Алматы, провозглашение Астаны столицей Казахстана в 1997 году).

12. Итоговое обобщение (2 часа).

3. Базовое содержание учебного предмета в 6 классе

13. Введение (1 час).

14. «Жизнь древнейших людей: палеолит и мезолит на территории Казахстана» (12 часов):

появление древнейших людей, современные версии о происхождении человека, появление древнейшего человека в Казахстане, первобытное стадо, возникновение родовой общины, матриархат;

занятия древнейших людей (охота и собирательство), первые каменные орудия труда, техника их изготовления;

древнекаменный век на территории Казахстана (палеолит): нижний и верхний палеолит, стоянки палеолита на территории Казахстана, появление «человека разумного»;

среднекаменный век на территории Казахстана (мезолит), природно-климатические изменения в эпоху мезолита (отступление ледника, потепление), изменение флоры и фауны, стоянки эпохи мезолита в Казахстане, появление микролитов, изобретение лука и стрел; зарождение земледелия и скотоводства, изменения в общественной жизни древних людей в эпоху мезолита; обобщение.

15. «Неолит и энеолит на территории Казахстана» (5 часа):
новокаменный век на территории Казахстана (неолит), неолитическая революция, переход к скотоводству и земледелию, появление гончарного ремесла (эпоха глиняных горшков), ткачество, наиболее совершенные орудия труда из камня, кости; неолитические стоянки на территории Казахстана, медно-каменный век (энеолит), получение первых металлов, древняя металлургия Казахстана;

совершенствование орудий труда в эпоху энеолита, разделение общественного труда, патриархат, энеолитические стоянки на территории Казахстана; появление верований (анимизм, тотемизм, фетишизм, магия – древнейшие формы

религии), язычество, вера в духов и богов;
зарождение искусства, наскальная живопись;
о б о б щ е н и е .

16. «Казахстан в эпоху бронзы» (7 часов):

Казахстан в эпоху бронзы, периодизация эпохи бронзы (ранняя, средняя и поздняя бронза), бронзовые орудия труда, месторождения меди и олова на территории К а з а х с т а н а ;

андроновская культура, археологические памятники андроновской культуры в Казахстане, изменения в хозяйственной жизни людей в эпоху бронзы, хозяйство и быт андроновцев, жилища андроновцев; общественное устройство, появление частной с о б с т в е н н о с т и ;

изменение климата, оседлое и полукочевое скотоводство в позднюю бронзу, мотыжное земледелие, гончарное ремесло, ювелирное искусство, Бегазы-Дандыбаевская культура (А.Х.Маргулан и др.);
о б о б щ е н и е .

17. «Казахстан в эпоху раннего железа» (10 часов):

сакский племенной союз на территории Казахстана, первоначальные сведения о саках: Геродот о саках, персидские источники о саках, расселение сакских племен: тиграхауда, парадарайя, хаомаварга и др.;

борьба саков за независимость, вторжение персидских войск на территорию Казахстана, сакская царица Томирис в борьбе против персидского царя Кира, подвиг Ширака, борьба саков против армии Александра Македонского;

возникновение кочевого скотоводства, переход от оседлого и отгонного скотоводства к кочевому, основы жизнеобеспечения кочевого скотоводства, кочевки в традиционном скотоводстве, виды сезонных пастбищ (коктеу, жайляу, кыстау, кузеу), т е б е н е в к а , в и д ы с к о т а ;

хозяйство и быт саков, оседлое скотоводство и земледелие у саков, использование ж е л е з а ;

общественное устройство саков, племенные союзы, военная демократия, роль правителей в сакском обществе;
о б о б щ е н и е .

18. «Регионы Казахстана в период раннего железного века» (7 часов):

Центральный Казахстан в период раннего железа, Сарыарка – Великая степь, население Сарыарки – аргиппеи, исседоны, хозяйство, сезонные пастбища, памятники раннего железа, Тасмолинская археологическая культура, курганы «с усами»;

Северный Казахстан в период раннего железа, природно-климатические особенности, савроматы и аргиппеи – жители Северного Казахстана, хозяйство, скотоводство и его особенности, археологические памятники, обработка металлов;

Восточный Казахстан в период раннего железа, природно-климатические условия и

население, царские курганы Шиликтинской долины, Берельский могильник, культура Восточного Казахстана, археологическое исследование древних городищ и могильников по программе «Культурное наследие»;

Южный Казахстан и Семиречье в период раннего железа, природно-климатические условия и население, курган Иссык, Бесшатырские курганы и др.
о б о б щ е н и е .

19. «Древние государства на территории Казахстана» (15 часов):
уйсуны, письменные источники об уйсунях, места расселения уйсуней, хозяйство и быт уйсуней (скотоводство, земледелие, ремесла), общественное устройство уйсуней,
Г у н ь м о – п р а в и т е л ь у й с у н е й ;

кангюи, китайские и иранские источники по истории кангюев, расселение кангюев, хозяйство и быт кангюев (земледелие, скотоводство, промыслы, обработка металлов, торговля),
о б щ е с т в е н н о е у с т р о й с т в о ;

хунны, ранняя история хуннов в китайских источниках, Шаньюй Модэ – основатель хуннского государства, объединение хуннских племен, политическая история и
г о с у д а р с т в е н н о е у с т р о й с т в о х у н н о в ;

великое переселение народов, перемещение гуннов на Запад, великий полководец Аттила и его походы, значение походов гуннов, образ гуннов в исторической
л и т е р а т у р е ;

хозяйство (скотоводство, земледелие, ремесла) и общественное устройство хуннов;
сарматы, расселение сарматских племен, хозяйство и быт сарматов, (скотоводство, земледелие), военная демократия, общественный строй сарматов, социальное
н е р а в е н с т в о ;

о б о б щ е н и е .

20. «Культурные достижения кочевников Казахстана» (8 часов):
культура населения Казахстана в эпоху ранних кочевников; материальная и духовная культура саков, сакские археологические памятники. Иссыкский и Бесшатырский курганы, «Золотой человек», ювелирное искусство саков, «звериный стиль», комплексное исследование сакских памятников в рамках программы «
К у л ь т у р н о е н а с л е д и е » .

археологические памятники уйсуней, кангюев, хуннов и сарматов, материальная культура уйсуней, кангюев, хуннов и сарматов, ювелирное искусство, «Полихромный стиль», одежда кочевников, конская упряжь, воинские доспехи кочевников, юрта – основной вид жилища у кочевников (устройство юрты и ее убранство);

духовная культура уйсуней, кангюев, хуннов и сарматов, обычаи, традиции и верования, поклонение духам природы и предков, обряды захоронения;

вклад степной (кочевой) цивилизации в мировую культуру, роль Великого Шелкового пути в культурном взаимодействии;
антропологический облик древних людей, антропологическая характеристика людей

эпохи бронзы, антропологические типы людей в эпоху раннего железа.

21. Итоговое обобщение (3 часа).

4. Базовое содержание учебного предмета в 7 классе

22. Введение (1 час):

характеристика периода, понятие «средние века», этапы средневековья.

23. Часть 1 «Казахстан в период раннего средневековья» (11 часов).

24. «Раннесредневековые государства на территории Казахстана» (7 часов):

образование Тюркского каганата, территория, население, политическая история, хозяйство;

Западно-Тюркский каганат, территория, население, политическая история, хозяйство;

Тюргешский каганат, происхождение тюргешей, образование Тюргешского каганата, внешняя политика, хозяйство;

образование государства карлуков (территория, население, хозяйство, политическое положение), распад каганата, Суяб – столица карлуков;

образование государства огузов (территория, расселение огузских племен, общественный строй, этнический состав), огузы на территории Казахстана, распад государства огузов, Жанкент (Янгикент) – столица огузов, хозяйство и общественное устройство огузов;

образование государства кимаков, этнический и племенной состав, политическая история каганата, распад государства кимаков, хозяйство кимаков; обобщение.

25. «Оседлая и кочевая культура населения Казахстана в VI-IX веках» (4 часов):

культура оседлых народов, их взаимосвязь с кочевниками, города и поселения VI-IX веков, архитектура и городские сооружения (мавзолеи, мечети), искусство (декоративно-прикладное искусство);

материальная культура кочевников, ее особенности, домашние промыслы и ремесла (керамические изделия и изготовление посуды, металлургия и обработка металлов), торговля, деньги;

устное народное творчество, язык и письменность (раннетюркская письменность, арабская письменность), религия и верования; обобщение.

26. Часть 2 «Казахстан в период расцвета средневековья» (29 час).

27. Образование новых государств на территории Казахстана в период расцвета средневековья (5 часа):

государство Караханидов, образование государства, территория, общественный строй и хозяйство, особый вид земледелия, культура, принятие исламской религии;

найманы, керейты и жалаиры (расселение племен, общественный строй и хозяйство, связи между племенными союзами); каракитай в Семиречье, общественно-политический строй, система налогообложения, внешние связи; кипчакское ханство, этнический состав, занимаемая территория, хозяйство, политический строй и внешние связи; о б о б щ е н и е .

28. «Великий Шелковый путь на территории Казахстана» (3 часа): возникновение и функционирование Шелкового пути, развитие торговли и экономики городов, находившихся на пересечении караванных путей; основные направления Шелкового пути, проходившие через территорию Казахстана (Семиречье – главные ворота Великого Шелкового пути на Восток, Южный Казахстан – один из главных путей выхода на Запад); влияние и социально-экономическое значение Великого Шелкового пути на развитие культуры и укрепление связи между странами и народами Казахстана (изучение караванных путей Семиреченского участка Великого Шелкового пути в соответствии с программой «Культурное наследие»).

29. Культура Казахстана X в. – начала XIII века (5 часов): развитие городов (Отрар, Тараз, Туркестан, Сарайчик, Сайрам, Сыгнак и другие города), развитие архитектуры и строительства, оборонительные сооружения, общественные здания, цитадель, рыночная площадь, мавзолеи, мечети, бани, особенности архитектуры (изучение городов средневековья по программе «Культурное наследие»);

развитие ремесел и торговли, изготовление домашней утвари, кузнечное дело, ювелирное ремесло, торговля и денежный оборот, декоративно-прикладное искусство, особенности, (изучение средневековой архитектуры по программе «Культурное наследие»);

развитие науки (математика, философия, музыка, естествознание, языкознание и др.), Отрарская библиотека, народная медицина, образование, язык и письменность, литература, выдающиеся деятели науки и культуры тюркоязычных народов, Абу-Насыр аль-Фараби, Абу Райхан Бируни, АхметЯссауи, Махмуд Кашгари, Сулеймен Бакыргани, Юсуп Баласагуни (строительство этнокультурного центра и мавзолея Аль-Фараби по программе «Культурное наследие»);

тенгрианство, религиозные верования, влияние ислама и арабского языка на развитие культуры; о б о б щ е н и е .

30. «Казахстан в XIII веке – первой половине XV века» (11 часов): образование Монгольской империи, государственный и общественный строй Монгольской империи, монгольские завоевания в Казахстане, героическая борьба

народов против войск Чингисхана, защита Отрара, образование Монгольских улусов (улусы Жоши и Шагатая), последствия монгольского завоевания; образование Золотой Орды, усиление Золотой Орды, политический и общественный строй Золотой Орды; Ак Орда, отделение от Золотой Орды, территория и этнический состав, внутреннее и внешнее положение, хозяйство; Моголистан, территория и этнический состав, внутреннее и внешнее положение, хозяйство; государство Тимура, (походы Тимура в Золотую Орду, Ак Орду, Моголистан, Китай, Индию и на другие страны), последствия походов; Ногайская Орда, территория и этнический состав, город Сарайчик – административный, экономический, торговый и культурный центр Ногайской Орды XIII-XV веков, распад государства, Северный Казахстан и Западная Сибирь (этнический состав племен, места расселения, внутреннее и внешнее положение); ханство Абулхаир хана, укрепление ханской власти и государственное устройство; политическое устройство средневековых государств на территории Казахстана, общественный строй, землепользование и налоги; экономическое положение, скотоводство и земледелие, города и поселения, ремесла ;

о б о б щ е н и е .

31. «Этнические процессы на территории Казахстана в XIV-XV веках. Формирование казахского этноса» (2 часа): этнополитические процессы в Казахстане, этнический состав населения, формирование этнополитической общности, окончательное сложение казахского народа ;

казахские жузы, термин «алаш», происхождение этнонима «қазақ».

32. «Культура Казахстана в XIV-XV вв.» (3 часа): материальная культура, жилище, одежда, обычаи и обряды, жизнь и быт горожан, ремесла изготовление домашней утвари, ювелирные изделия, торговля; духовная культура, устное народное творчество (сказки и легенды, состязание акынов, загадки и пословицы), письменность, образование, музыкальное искусство, казахские танцы и кюи, эпическое искусство и жырау, шаманизм, народная медицина; градостроительство, мавзолеи (мавзолей Ахмеда Яссауи в Туркестане, Кок-Кесене), декоративно-прикладное искусство.

33. Часть 3 «Казахстан в период позднего средневековья. Образование единого государства» (23 часа).

34. «Образование Казахского ханства» (3 часа): предпосылки образования единого ханства казахов, откочевка Жаныбека и Керей; основатели государства – Жаныбек и Керей (территория, этнический состав

населения), политическая деятельность ханов;
внутренняя и внешняя политика Казахского ханства: управление государством и внешние связи, историческое значение образования единого казахского государства.

35. «Развитие и укрепление казахского ханства в XVI-XVII веках» (9 часов):

Касым хан, укрепление Казахского государства в период правления Касым хана, внутренняя и внешняя политика хана Касыма, расширение территории, рост населения, законы хана Касыма, Касым хан – собиратель казахских земель;

Хакназар хан, дальнейшее укрепление и политический подъем Казахского государства при правлении Хакназар хана, внутренняя и внешняя политика хана Х а к н а з а р а ;

хан Тауекель, внутреннее положение ханства при хане Тауекеле, казахско-узбекские отношения, связи с русским государством;

Есим хан, внутренняя и внешняя политика хана Есима, феодальные усобицы и мятеж хана Турсуна; Жангир хан, казахо-джунгарские войны, Орбулакская битва – героизм казахских воинов; ослабление Казахского ханства, обострение внутренних противоречий, ослабление центральной власти, влияние внешнего положения на о с л а б л е н и е х а н с т в а ;

о б о б щ е н и е .

36. «Казахское ханство в период хана Тауке (XVII век)» (2 часа):

правление Хана Тауке, внутренняя и внешняя политика, казахско-джунгарские отношения, связи с Сибирским ханством, казахско-русские отношения; законы Тауке хане «Жеты жаргы», великие бии.

37. «Социально-экономическое развитие Казахского ханства в XV-XVII вв.» (4 часа)

традиционная система правления в Казахском ханстве, казахский хан и султаны, социальный состав населения;

хозяйство, кочевое скотоводство, особенности кочевого хозяйства, земледелие, ремесла, города и поселения; о б о б щ е н и е .

38. «Культура Казахстана в XV-XVII вв.» (5 часов):

культура казахского народа, общая характеристика материальной культуры, жилище, одежда, национальная кухня; творческие традиции казахского народа, казахский фольклор (сказки, былины, п о с л о в и ц ы и д р .) ;

героический и лирический эпос, социально-бытовые поэмы, обряды и обычаи; историческая письменная литература (Мухаммед Хайдар Дулати «Тарих и Рашиди», Кадыргали Жалаири и его «Жамигат ат Тауарих»); музыкальное искусство, творчество жырау, Доспамбет и Жиёмбет жырау и др.;

39. Итоговое обобщение (4 часа).

5. Базовое содержание учебного предмета в 8 классе

40. Начало XVIII века – до 1914 года.

41. Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке (15 часов) :

казахские ханства в первой трети XVIII века, внешнеполитическая ситуация и внутреннее положение, казахско-башкирские и казахско-калмыцкие отношения в первой трети XVIII века ;

казахско-джунгарские войны в конце XVII – первой четверти XVIII века, общие сведения о Джунгарском ханстве, причины вторжения джунгар, годы «Великого бедствия» – «Ақтабан шубырынды» ;

борьба казахского народа против джунгарского нашествия, организация казахского ополчения, Анракайская битва, казахские батыры в казахско-джунгарских войнах (Аблай, Богенбай, Кабанбай, Жанибек, Райымбек, Наурызбай, Малайсары), казахско-джунгарские войны в 30-40-е годы XVIII века ;

казахско-русские взаимоотношения до начала XVIII века, экспедиция Бухгольца; начало присоединения Младшего и части Среднего жузов к России, Абулхаир-хан, миссия А.И. Тевкелева, Оренбургская экспедиция ;

казахские ханства в середине XVIII века, политика России в Казахстане в 30-50-е годы XVIII века, изъятие казахских земель ;

расширение казачьей колонизации в Казахстане и строительство линий военных укреплений, обострение внутривосточной обстановки в Казахстане в 40-е годы XVIII века ;

казахское ханство при Аблае, Аблай хан (личность и политик), внутренняя и внешняя политика хана Аблая ;

участие казахов в крестьянской войне 1773-1775 годов под руководством Е.Пугачева, обострение земельного вопроса в Младшем Жузе (причины, этапы и ход восстания, причины поражения), движение Невидимки (Коктемира) ;

национально-освободительное движение Срыма Датулы (причины, социальная база движения, этапы и ход, результаты), реформы О. Игельстрома ;

историческое значение народно-освободительных движений в Казахстане во второй половине XVIII века ;

культура Казахстана в XVIII веке (материальная и духовная культура казахов), устное народное творчество (Бухар-жырау, Актанберды-жырау, Толе би, Казыбек би, Айтеке би и др.), изучение истории, этнографии, географии Казахстана российскими исследователями, научные экспедиции ;

42. «Казахстан в первой половине XIX века» (14 часов):

ликвидация ханской власти в Казахстане, социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в первой половине XIX века, причины ликвидации ханской власти в Казахстане, «Устав о Сибирских киргизах», «Устав об Оренбургских киргизах» (ликвидация ханской власти в Среднем и Младшем жузах);

территориально-административное управление в Казахстане, общая характеристика территориального деления и административного управления, образование внешних и внутренних округов, создание налоговой системы, судебная реформа;

колониальная политика царской России в Казахстане в первой половине XIX века, укрепление колониальной власти в Казахстане, колонизация путем строительства военных укреплений и линий;

история Акмолы, основание Акмолы, первые упоминания об Акмоле, Акмола – центр торговли и культуры;

Букеевское ханство, образование Букеевского ханства (территория, хозяйство, административное и политическое положение);

экономическое, социальное, политическое и культурное развитие в Букеевской Орде при ханах Букее и Жангире;

восстание казахов в 1836-1838 годах в Букеевской Орде (причины, основные этапы и сражения), руководители восстания Исатай Тайманов и Махамбет Утемисов, поражение восстания и его историческое значение;

национально-освободительные движения казахского народа в первой половине XIX века, национально-освободительные движения под предводительством Жоламана Тленшиева (1822-1825 годы), Касыма Абылайулы и Саржана Касымулы (1825-1836 годы), (причины, движущие силы, ход восстаний), итоги восстаний и их историческое значение;

национально-освободительное движение под руководством Кенесары Касымулы (1837-1847 годы), (причины, цели и движущие силы национально-освободительного движения), основные этапы и начальный период движения;

Кенесары Касымулы (личность и политик), ханство Кенесары; борьба казахского народа под руководством Кенесары Касымулы на завершающем этапе. Карательные меры царизма против участников национально-освободительного движения. Гибель Кенесары. Причины поражения восстания, его значение;

43. «Завершение присоединения Казахстана к России (40-е – 60-е годы XIX века)» (6 часов):

Россия и среднеазиатские государства в 40-е – в 60-е годы XIX века, взаимоотношения казахов Коканда, Хивы и России в 40-е годы XIX века, завоевание войсками Российской империи южных и юго-восточных регионов Казахстана и

С р е д н е й

А з и и ;

завершение присоединения южного Казахстана к Российской империи, методы колонизации Семиречья, строительство укреплений, основание городов (Капал, Верный, Лепсы, Талгар, Иссык), захват царскими войсками городов (Аулие-Ата, Шымкента и других), вытеснение кокандцев из Семиречья;

последствия и значение присоединения Казахстана к России, усиление колониальной политики царизма в Казахстане, казачьи войска на территории Казахстана (Яицкое, Оренбургское, Сибирское и Семиреченское войско), историческое значение присоединения Казахстана к России;

освободительная борьба казахского народа против хивинского господства и колонизаторской политики царизма, ухудшение экономического положения сырдарьинских казахов, восстание казахов под руководством Джанходжи Нурмухамедова и Есета Котибарова (причины, ход восстания, историческое значение);

о б о щ е н и е .

44. «Культура Казахстана в первой половине XIX века» (6 часов):

материальная культура казахов в первой половине XIX века (хозяйство, быт и жилище казахов, ремесло, орудия труда, военные доспехи и оружие), памятники архитектуры, городская культура;

народное образование Казахстана, мусульманское образование, (мектебы и медресе), русскоязычные учебные заведения («Азиатская школа», военные учебные заведения);

научные исследования в Казахстане, географические исследования, исследования по истории и этнографии Казахстана, роль русских ссыльных в изучении Казахстана;

казахская литература, основные направления, выдающиеся деятели (Махамбет Утемисов, Шернияз Жарылгасулы, Шоже Каржаубайулы, Суюнбай Аронулы, Нысанбай Жаманкулы);

музыкальное искусство, музыкальные и поэтические состязания (жырау, композиторы и акыны);

духовная культура казахов, религия, обычаи и традиции казахского народа, народные праздники .

45. «Казахстан во второй половине XIX века» (12 часа):

реформы 1867-1868 годов в Казахстане, причины проведения реформы в Казахстане, Степная комиссия (1865-1867 годы);

«Временные положения по управлению...» 1867-1868 годов, изменения в административном управлении областей, уездов, волостей и аулов;

аграрная и переселенческая политика царской власти в Казахстане, массовое переселение русских крестьян в Казахстан;

изъятие земель и вытеснение казахов с плодородных пастбищ;

социально-экономическое развитие Казахстана во второй половине XIX века, изменения в кочевом хозяйстве казахов, зарождение промышленности и рабочего

класса, проникновение российского капитала в промышленность Казахстана;
строительство железных дорог, города, торговля, ярмарки, появление филиалов
р о с с и й с к и х б а н к о в ;

освободительная борьба казахов в 1860-1870-х годов, причины и ход восстаний в
тургайской и уральской областях, восстание в Мангыстау, подавление основных очагов
освободительной борьбы карательными отрядами, итоги восстаний и их значение;

административно-территориальные реформы 80-90-х годов XIX века, «Положения
об управлении...» 1886-1891 годов, Туркестанское и степное генерал-губернаторства,
с о д е р ж а н и е и п о с л е д с т в и я р е ф о р м ;

казахско-китайские отношения во второй половине XIX века, развитие торговых
отношений (превращение бухтармы, Петропавловска, Семипалатинска в центры
торговли с Синьцзяном), переселение уйгур и дунган в Семиречье;
о б о б щ е н и е .

46. «Культура Казахстана во второй половине XIX века» (7 часов):
изучение Казахстана во второй половине XIX века, исследования (П.Семенова-Тянь-Шанского. Г.Н. Потанина, В.В. Радлова), этнографическое изучение
края (М. Шорманов, М.Бабаджанов, А. Диваев);

учебно-просветительские учреждения и научные общества в 1860-1870-х годах,
деятельность ссыльных революционеров в Казахстане в 1860-1870-е годы, открытие
библиотек, светские и религиозные учебные заведения, джадидизм и новометодные
ш к о л ы ;

Чокан Валиханов (1835-1865 гг.) – великий казахский ученый, жизнь и научная
деятельность Ч.Валиханова, Кашгарская экспедиция, последние годы жизни
Ч . В а л и х а н о в а ;

просветитель, педагог-новатор, общественный деятель Ы. Алтынсарин (1841-1889 гг.),
жизнь и творчество Ы.Алтынсарина, деятельность в народном образовании,
научно-этнографические исследования, «Киргизская хрестоматия»;

Абай Кунанбаев (1845-1904 гг.), жизнь и творчество Абая, Абай Кунанбаев –
великий мыслитель, основатель казахской письменной литературы, Абай – переводчик;

изобразительное искусство и музыка, казахская тематика в произведениях
известных художников (Т.Г.Шевченко, В.Верещагина, Н.Хлудова), музыкальная
культура, казахские композиторы (Курмангазы Сагырбайулы, Таттимбет Казангапулы,
Д а у л е т к е р е й Ш ы г а й у л ы) ;

о б о б щ е н и е .

47. «Казахстан в начале XX века» (8 часов):
социально-демографическое развитие Казахстана в конце XIX – начале XX веков, I
Всероссийская перепись 1897 года, динамика численности, этнический состав
н а с е л е н и я ;

экономическое развитие Казахстана в начале XX века, кочевое скотоводческое

хозяйство казахов, земледелие, Столыпинская аграрная реформа и массовая крестьянская колонизация Казахстана;
иностранный капитал в промышленности Казахстана в начале XX века (обрабатывающая, горнодобывающая и транспортная промышленность), города, торговля, ярмарки, строительство железных дорог;
политическая ситуация в Казахстане в начале XX века, рабочее и аграрное движение в годы революции 1905-1907 годов, годы реакции в Казахстане, социал-демократические, эсеровские и кадетские группы в Казахстане;
культура Казахстана в начале XX века (образование, просвещение, наука, литература, музыкальная культура), традиционные ремесла и искусство Казахстана;
Итоговое обобщение.

6. Базовое содержание учебного предмета в 9 классе

48. Начало XX в. – настоящее время.

49. «Казахстан в начале XX века» (6 часов):

общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века, панисламизм и пантюркизм в Казахстане, национально-демократические движения в Казахстане, депутаты от киргизских (казахских) областей в работе Государственной Думы (А. Букейханов, Б. Каратаев, М. Тынышпаев и др.), развитие политической прессы (газета «К а з а х», журнал «А й к а п»);

национально-освободительное движение в Казахстане 1916 года, первая мировая война и указ от 25 июня 1916 года о рекрутировании «инородцев», причины национально-освободительного движения 1916 года (основные этапы движения, районы распространения, социальная база);

лидеры движения (А.Иманов, Т.Бокин, Б.Ашекеев, С.Мендешев), поражение освободительного движения казахов 1916 года и его историческое значение;

Казахстан между революциями 1917 года, февральская буржуазно-демократическая революция 1917 года в России и ее влияние на казахстанское общество, временное правительство и реорганизация структур власти, образование Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов;

деятельность всероссийских политических партий в Казахстане, созыв общеказахских съездов (апрель-июль 1917 г.);

попытка создания национального филиала партии кадетов России, газета «Казах» и национально-демократическое движение;

I Общеказахский съезд (июль 1917 г.) и создание партии «Алаш», проект программы «Алаш», лидеры партии «Алаш» (А.Букейханов, А.Байтурсынов, М. Дулатов и др.).

50. «Казахстан в 1917-1941 годы» (22 часа):

установление советской власти в Казахстане, Октябрьская социалистическая революция 1917 года в России и Казахстана, установление Советской власти в Казахстане (в Тургайской, Уральской, Акмолинской, Семипалатинской, Сырдарьинской областях, Семиречье, Букеевской Орде);

казахская социалистическая партия «Уш Жуз», социал-демократические организации РСДРП в Казахстане;

национальные автономии в Казахстане, Туркестанская (Кокандская) автономия, созыв лидерами партии «Алаш» II-го Общеказахского съезда в Оренбурге (декабрь 1917 г.) и создание автономии казахских областей «Алаш», деятельность правительства «Народный совет Алаш-Орда»;

военные действия в Казахстане в период гражданской войны и иностранной интервенции (1918-1920 гг.), мятеж чехословацкого корпуса, начало военных действий под руководством атамана Дутова, армия Колчака в Казахстане, образование фронтов, разгром армии Колчака и ликвидация фронтов, (Алиби Жангильдин, Токаш Бокин);

взаимоотношения органов Советской власти и правительства «Алаш-Орда», причины поражения партии «Алаш» и правительства «Алаш-Орда» в борьбе с большевиками;

политика «военного коммунизма», национализация земли и промышленных предприятий, политика «военного коммунизма» (1918-1920 гг.), цель и ее содержание, «Военный коммунизм» в промышленности и сельском хозяйстве, особенности проведения и последствия политики «военного коммунизма» в Казахстане, джун и голод 1921 года, крестьянские выступления в Казахстане (1920-1922 гг.);

образование Казахской советской государственности, подготовка к образованию Казахской Советской автономии, Кирревком (Революционный комитет по управлению Киргизским (Казахским) краем) и его деятельность;

Декрет Советского правительства от 26 августа 1920 г. о создании Киргизской (Казахской) Автономной Советской Социалистической Республики (в составе РСФСР), учредительный съезд Советов Киргизской (Казахской) АССР, принятие «Декларации прав трудящихся Киргизской (Казахской) АССР», его содержание;

формирование территории Казахской АССР, «Территория Киргизской (Казахской) АССР в 1920 г. Туркестанская АССР и размежевание национально-государственных границ республик Средней Азии, вхождение Семиреченской и Сырдарьинской областей в состав Киргизской (Казахской) АССР;

НЭП в Казахстане (1921-1925 гг.), организация и деятельность земельно-водных комитетов и земельно-водная реформа 1921 года, новая экономическая политика (цель и содержание), НЭП в Казахстане, свертывание НЭП и ее итоги;

индустриализация в Казахстане в 1920-1930-е годы, социалистическая индустриализация в Казахстане (сущность и особенности), исследование природных ресурсов и их активная разработка. К.Сатпаев;

строительство крупных предприятий тяжелой промышленности Казахстана, строительство Турксиба, рост рабочего класса, итоги индустриализации и первых пятилеток в Казахстане;

«Малый Октябрь» в Казахстане, «Малый Октябрь» (содержание и практика реализации), курс на «советизацию» аула, передел пахотно-сенокосных угодий, конфискация байских хозяйств, политический портрет Ф.И. Голощекина, нарастание репрессий против интеллигенции в 1926-1928 гг.;

коллективизация сельского хозяйства в Казахстане, сталинская модель силовой коллективизации, насильственное оседание кочевых и полукочевых скотоводческих хозяйств, темпы и ход коллективизации в Казахстане, хлебо- и мясозаготовительные компании 1928-1930-х гг., экономические последствия сплошной коллективизации в Казахстане;

голод 1931-1933 годов, казахстанская трагедия 30-х годов XX века, демографические последствия коллективизации сельского хозяйства в Казахстане, массовая миграция казахов за пределы республики;

вооруженные выступления казахского крестьянства и карательная политика Советской власти, общественно-политические взгляды и отношение к методам проведения коллективизации национальной интеллигенции, «Письмо пяти»;

общественно-политические процессы в Казахстане в 1920-1930-е годы, сталинские репрессии против крестьянства и уничтожение кулачества, политические репрессии против членов партии «Алаш» и национальной интеллигенции, массовые репрессии 1937 - 1938 годов;

советские «исправительно-трудовые» концентрационные лагеря на территории Казахстана (Степлаг, Карлаг, АЛЖИР и др.);

культура Казахстана в 1920-1930-е годы, народное образование (ликвидация безграмотности взрослого населения, перевод казахской письменности с арабского алфавита на латинский, введение нового алфавита на основе русской графики), наука, высшие учебные заведения, казахстанская база (1932 г.) и Казахстанский филиал АН СССР, роль и место К. Сатпаева в развитии казахстанской науки, ученые Казахстана и их научные достижения;

литература (творчество Ж. Аймаутова, А. Байтурсынова, Ш. Кудайбердиева, М. Дулатова, М. Жумабаева, Б. Майлина, И. Жансугурова, С. Сейфуллина, С. Муканова, Г. Мусрепова, Г. Мустафина и др), искусство, театр, кино, изобразительное искусство и его деятели, советская идеология в области культуры (методы и последствия);
о б о б щ е н и е .

51. «Казахстан в период Великой отечественной войны 1941- 1945 гг.» (6 часов):
Казахстан в годы Великой Отечественной войны, начало Великой Отечественной войны, мобилизация в Казахстане и казахстанские военные формирования; участие казахстанцев в сражениях Великой Отечественной войны (оборона Москвы

, Ленинграда, Сталинграда), наступательные операции 1943-1944 годов, освободительная миссия Советской Армии в Европе, казахстанцы – Герои Советского С о ю з а ;

Казахстан – арсенал фронта, перевод экономики на военный режим, эвакуация в Казахстан промышленных предприятий России и Украины; роль Каз.ССР в снабжении армии и страны металлом, топливом, продовольствием, сельскохозяйственным сырьем, казахстанцы – герои тыла;

депортация народов СССР в Казахстан, депортация корейцев с Дальнего Востока в 1937-1938 годы, депортация поляков и народов Прибалтики в 1940 году, депортация немцев в 1941 году, насильственное переселение в 1943-1944 годах (карачаевцев, ингушей, чеченцев, крымских татар и др.);

культура Казахской ССР в период Великой Отечественной войны, эвакуация российских вузов и научных учреждений в Казахстан, наука и культура – фронту, деятельность Казахстанского Филиала АН СССР и Комиссии АН СССР по исследованию природных ресурсов Казахстана;

литература» (М. Ауэзов, Ж. Жабаяев, Д. Снегин, И. Шухов и др.), искусство, театр, кино, эвакуация Московской и Ленинградской киностудий в Алматы, становление казахстанской кинематографии, студия «Казахфильм»;

о б о б щ е н и е .

52. «Казахстан в 1946-1991 гг.» (18 часов):

Казахстан в послевоенные годы (1946 – 1953 гг.), социально-экономическое развитие Казахской ССР, разработка полезных ископаемых региона и развитие промышленности, кризисные явления в сельском хозяйстве Казахской ССР;

идеология сталинизма и политика репрессий, общественно-политическая жизнь в Казахстане, дело Е. Бекмаханова;

развитие промышленности в Казахстане в «хрущевский период», развитие промышленности в Казахской ССР, реформа 1957 года (переход с отраслевого на территориальный принцип, создание совнархозов);

военно-промышленный комплекс в Казахстане, строительство атомного полигона и ядерные испытания в Семипалатинске, космодром «Байконур»;

«Целинная эпопея», «Новый курс» в аграрной политике Н. Хрущева и его реализация в Каз ССР, освоение целинных и залежных земель в Казахстане (экономические, экологические и демографические последствия освоения целины);

общественно-политическая жизнь в республике в 1954-1965 гг., попытка десталинизации в середине 1950-х гг., «Хрущевская оттепель», кризис партийной власти в Казахстане, события 1959 г. в г. Темиртау;

социально-экономическое развитие Казахстана в 1965-1985 гг., реформа 1965 г. в промышленности, итоги 8-й пятилетки 1966-1970 гг.;

сырьевая направленность экономики, Казахстан как основная база цветной

металлургии, топливно-энергетического комплекса, химической промышленности СССР, экстенсивный характер промышленного развития;

кризисные проявления в сельском хозяйстве в 1970-е-1980-е годы (меры, направленные на подъем сельского хозяйства), продовольственная программа 1982 г., передовики производства, материальное положение казахстанцев в «застойный» п е р и о д ;

политическая жизнь и национальная политика в 1965-1985 гг., проблемы и трудности, противоречия в политической жизни, деятельность Компартии Казахстана, профсоюзы, комсомол, Конституция Казахской ССР 1978 г.;

деформации в национальной политике, ограничение суверенитета республик, события 1979 г. в Целинограде;

«Перестройка» в Казахстане, апрельский пленум ЦК КПСС и перестройка, перемены в общественно-политической жизни Казахстана, события декабря 1986 г. в Казахстане (причины, ход и последствия), Постановление ЦК КПСС (июль 1987 г.) «О работе Казахской республиканской партийной организации по интернациональному и патриотическому воспитанию трудящихся», репрессивные меры в отношении участников декабрьских событий 1986 г.;

причины, характер выступлений: события в г. Жанаозен 1989 г., забастовки шахтеров г. Караганды. «Декларация о государственном суверенитете Казахской ССР» (октябрь 1990 г.), реформы в советской политической системе до и после «августовского путча» 1991 года, распад СССР;

социально-демографические процессы в 1946-1991 гг., переписи и численность населения Казахстана, этнический состав, социальная структура казахстанского о б щ е с т в а ;

экологические проблемы в Казахстане, последствия функционирования атомного, ракетного и других полигонов, зоны экологического бедствия, комитет по проблемам Б а л х а ш а и А р а л а ;

общественно-политические движения в Казахстане, антиядерное движение «Невада – Семипалатинск», гражданское движение «Азат», межнациональное движение «Единство» (СНЕК), события 1991 г. в Уральске;

культура в Казахстане 1946-1980-е годы, обязательное восьмилетнее и среднее всеобщее образование, материально-техническое обеспечение системы образования, кадровый потенциал, реформа общеобразовательной и профессиональной школы 1984 г . ;

литература (А. Нурпеисов, Б. Момышулы, И. Есенберлин, О. Сулейменов, М. Шаханов и др.), реабилитация творческого наследия (Ш. Кудайбердиева, А. Байтурсынова, М. Жумабаева, Ж. Аймауытова, М. Дулатова (1988 г.)), искусство, театр, кино, деидеологизация литературы и искусства, обобщение.

53. «Становление и укрепление государственности независимого Казахстана» (16

ч а с о в) :

провозглашение независимости Казахстана, Закон о независимости Республики Казахстан (16 декабря 1991 г.), становление института президентской власти, выборы Первого Президента Республики Казахстан (1 декабря 1991 г.), государственные символы и награды, Конституции Республики К а з а х с т а н ;

формирование многопартийной системы в Казахстане, общественные движения и организации, основные этапы становления и развития многопартийной системы в Казахстане, НДП «НурОтан», коммунистическая партия Казахстана, партия «Ак жол», социал-демократические и другие политические партии, основные этапы становления общественных движений и организаций, создание и деятельность неправительственных организаций (НПО), профсоюзные и общественные движения в Казахстане, общественные деятели (О.Сулейменов, М.Шаханов и др.);

стратегия «Казахстан – 2030» и «Стратегия «Казахстан-2050» – долгосрочные программы развития Республики Казахстан, стратегия «Казахстан 2030: процветание, безопасность и улучшение благосостояния всех казахстанцев», долгосрочные приоритетные цели и стратегии реализации, историческое значение программной стратегии «Казахстан 2050», ежегодные Послания Президента народу Казахстана;

экономическая модернизация Казахстана в 1990-х годах, место и роль Казахской ССР в общесоюзной интеграции, кризис плановой экономики и переход к рынку, природные ресурсы Казахстана и стратегия экономических реформ, основные этапы социально-экономической модернизации Казахстана, либерализация экономики, введение национальной валюты, стабилизация экономики Казахстана на рубеже веков (1998-2001 гг.), инвестиционная политика и иностранные инвестиции в Казахстане, б а н к о в с к а я с и с т е м а ;

экономическое развитие Республики Казахстан в XXI в., стратегия индустриально-инновационного развития и создание конкурентоспособной экономики, развитие предпринимательства, малый и средний бизнес, промышленность и сельское хозяйство в Казахстане на современном этапе, интеграция Казахстана в мировую экономику, мировой финансовый кризис и меры по стабилизации экономики К а з а х с т а н а ;

социальная политика в Республике Казахстан, социальная сфера в условиях кризиса 1990-х гг, развитие социальной сферы в 2000-е гг, реформа пенсионной системы и пенсионные фонды, государственная программа «Дорожная карта», жилищное с т р о и т е л ь с т в о ;

вхождение Казахстана в мировое сообщество, признание Республики Казахстан на международной арене, основные внешнеполитические приоритеты РК., Казахстан в системе мировых экономических связей, отказ Республики Казахстан от ядерного оружия и историческое значение этого решения;

Казахстан и ведущие страны мира, сотрудничество Казахстана и России, Казахстан и Китайская народная республика (КНР);
многовекторность политики и стратегическое партнерство, Казахстан и США, Казахстан и страны Евросоюза (казахстанско-германские, казахстанско-французские, казахстанско-британские отношения), Казахстан и страны тюркского мира;
Казахстан и международные организации, членство Казахстана в международных организациях, Казахстан и СНГ, Казахстан – активный член ООН, укрепление позиций Казахстана в Евросоюзе и ОБСЕ, председательство Казахстана в ОБСЕ и ОИК;
участие Казахстана в региональных международных организациях, интеграционные процессы в рамках ЕврАзЭС, ОДКБ, ШОС, СВМДА, ЕЭП и др.;
реформирование системы образования и развитие науки в Республике Казахстан, концепции и законы об образовании в РК., этапы развития системы образования РК., высшее образование в Республике Казахстан, международные связи в области образования, государственная программа «Болашак», государственная программа развития науки в Казахстане в 2007-2015 гг, создание национальных научных центров;
развитие культуры Казахстана в конце XX - начале XXI вв, возрождение и развитие казахской культуры в постсоветское время, диалог национальных культур в Казахстане ;
литература, музыкальное искусство, театр, киноискусство, другие жанры искусства в начале XXI века, государственная программа «Мәдени мұра» – «Культурное наследие», современная информационная культура;
Н.А. Назарбаев – Первый Президент Республики Казахстан, становление Н.А. Назарбаева как политика, мыслителя, общественного деятеля, Лидера нации, роль Президента в создании и развитии независимого государства. Н.А. Назарбаев и идея Е в р а з и й с т в а ;
Астана – новая столица Республики Казахстан, перенос столицы, строительство новой столицы – Астаны, историческое значение создания новой столицы – Астаны; итоговое обобщение.

7. Требования к уровню подготовки учащихся

54. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны з н а т ь .

55. Учащиеся 5-6 классов должны знать:

- 1) предмет истории, археологические и письменные источники;
- 2) влияние климата на жизнь и хозяйственную деятельность людей;
- 3) линию времени, счет лет в истории;
- 4) стоянки первобытных людей;
- 5) важные события в истории Казахстана, исторических деятелей;

6) историческую родину;

7) первые государственные объединения на территории Казахстана;

8) понятие государства, государственные символы;

56. Учащиеся 5-6 классов должны уметь:

1) применять понятия «год» и «век», устанавливать последовательность и деятельность событий в истории;

2) показывать на карте исторические объекты, описывать географическое положение;

3) описывать занятия, жизнь и быт древних людей;

4) описывать древние архитектурные памятники и памятники искусства;

5) анализировать взаимоотношение племен на территории Казахстана;

6) пересказывать содержание учебного материала своими словами, давать личную оценку историческим событиям;

7) выделять главное в тексте учебника;

8) составлять краткий план по содержанию темы;

9) пользоваться историческими терминами и объяснять их;

10) выразить собственное мнение по поводу ответа одноклассников.

57. Учащиеся 7-8 классов должны знать:

1) социально-экономическое развитие Казахстана в период средневековья;

2) особенности становления и развития государств на территории Казахстана;

3) основные факты и события внешней политики государств и борьбу за независимость во времена монгольских и джунгарских завоеваний;

4) достижения культуры народов Казахстана;

5) основные исторические памятники периода средневековья;

6) хронологические рамки истории Казахстана в новое время;

7) внутреннее и внешнее состояние Казахстана в начале XVIII века;

8) хозяйство, социальную структуру общества, систему управления;

9) наиболее важные события из истории национально-освободительного движения;

10) причины переселения уйгуров и дунган в Семиречье;

11) культуру Казахстана XVIII–XIX века.

58. Учащиеся 7-8 классов должны уметь:

1) описывать жизнь и быт населения в эпоху средневековья;

2) анализировать основные изменения в политической истории;

3) проводить поиск исторической информации в разнообразных источниках;

4) составлять хронологические и синхронистические таблицы;

5) объяснять роль средневековых городов в экономическом, политическом и культурном развитии;

6) давать оценку роли религии в формировании мировоззрения человека;

7) давать оценку роли ислама в культурном и духовном развитии общества;

- 8) анализировать текст, выделять в нем главное;
- 9) составлять развернутый план изучаемой темы;
- 10) давать самостоятельную характеристику важнейшим историческим событиям, историческим деятелям, социальным группам;
- 11) переносить имеющиеся знания в новую ситуацию;
- 12) высказывать свою личностную оценку по изучаемым вопросам и аргументировано отстаивать собственную точку зрения;
- 13) выступать с сообщениями и докладами;
- 14) использовать историческую карту при изучении темы;
- 15) составлять конспекты по отдельным темам;
- 16) выполнять тестовые задания;
- 17) осуществлять самостоятельный поиск дополнительного материала (ЭСИ, б и б л и о т е к а) .

59. Учащиеся 9 класса должны знать:

- 1) основные факты, процессы и явления, характеризующие целостность и системность отечественной истории;
 - 2) периодизацию отечественной истории;
 - 3) особенности исторического пути Казахстана, его роль в мировом сообществе;
 - 4) современные версии и трактовки отдельных проблем истории;
 - 5) историческую обусловленность современных общественных процессов;
 - 6) историю развития Казахстана в годы Первой мировой войны, Февральского и Октябрьского переворота, Гражданской войны;
 - 7) сущность политики военного коммунизма и новой экономической политики;
 - 8) главные этапы восстановления казахской государственности, образование К а з А С С Р и К а з С С Р ;
 - 9) ход индустриализации и коллективизации в Казахстане и их последствия для к а з а х с к о г о н а р о д а ;
 - 10) формирование тоталитарного государства и массовые репрессии против национальной интеллигенции;
 - 11) роль Казахстана в деле достижения Великой Победы в годы Великой отечественной войны ;
 - 12) экономическое, социально-политическое развитие Казахстана в послевоенный п е р и о д ;
 - 13) причины освоения целины, ее последствия для Казахстана, Казахстан в эпоху « з а с т о я » ;
 - 14) провозглашение независимости Казахстана;
 - 15) развитие Казахстана в условиях суверенитета;
60. Учащиеся 9 класса учащиеся должны уметь:
- 1) готовить развернутый рассказ по той или иной теме;

- 2) самостоятельно раскрывать причины важнейших событий в новейшее время, их историческое значение;
- 3) объяснять сущность политики государства;
- 4) самостоятельно работать с новым материалом, заниматься поисковой работой;
- 5) самостоятельно анализировать, обобщать материал по изучаемой теме, выделять главное;
- 6) давать самостоятельную оценку позитивным и негативным явлениям в истории государства;
- 7) аргументировано выражать личностную точку зрения по определенным вопросам;
- 8) работать с тестовыми заданиями;
- 9) составлять опорные конспекты, схемы, таблицы;
- 10) критически анализировать источники исторической информации (выявлять авторство источника, время, обстоятельства и цели его создания);
- 11) анализировать историческую информацию, представленную в разных знаковых системах (текст, карта, таблица, схема, аудиовизуальный ряд);
- 12) различать в исторической информации факты и мнения, исторические описания и исторические объяснения;
- 13) устанавливать причинно-следственные связи между явлениями, пространственные и временные рамки изучаемых исторических процессов и явлений;
- 14) участвовать в дискуссиях по историческим проблемам, формулировать собственную позицию по обсуждаемым вопросам, используя для аргументации исторические сведения;
- 15) представлять результаты изучения исторического материала в разнообразных формах - конспектах, рефератах, рецензиях;
- 16) определять собственную позицию по отношению к явлениям современной жизни, исходя из их исторической обусловленности;
- 17) использовать навыки исторического анализа при критическом восприятии получаемой извне социальной информации;
- 18) соотносить свои действия и поступки окружающих с исторически возникшими формами социального поведения;
- 19) осознавать себя представителем исторически сложившегося гражданского, этнокультурного, конфессионального сообщества, гражданином Республики Казахстан.

61. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

- 1) проявление уважения к Конституции Республики Казахстана, к законам и правопорядку;
- 2) проявление активной гражданской позиции, высоких патриотических чувств, готовности служения своей Родине и защите ее интересов;
- 3) владение государственным и родным языками, уважении к истории, культуре и

традициям, другим ценностям казахского народа и других этносов, проживающих на территории Казахстана;

4) стремление беречь и приумножать природу родного края, проявлении активной позиции в охране окружающей среды;

5) ведение здорового образа жизни, навыков сохранения своей безопасности и безопасности окружающих людей;

6) проявление высокой культуры человеческого общения, соблюдении этических норм;

7) мотивированности и способности к самообразованию и самореализации и созидательному труду;

8) уважение к старшему поколению и заботе о младших, проявлении доброты и чуткости к другим;

9) умение адекватно оценивать особенности социальной среды, противостоять антиобщественным явлениям, воздействиям идеологического, противоправного и религиозного характера.

62. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны применять:

1) владение системой знаний по основам наук и сферам применения научных достижений для прогресса человеческого общества;

2) умение анализировать, обрабатывать, синтезировать и использовать научную информацию;

3) владение методами познания, проектирования, конструирования и исследования, творческого применения;

4) владение современными информационно-коммуникационными технологиями;

5) владение развитыми коммуникативными способностями, полиязычной культурой

Приложение 3
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 5 1
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Казахский язык»
для 5-9 классов уровня основного среднего образования
(основной и средний уровни)
(с неказахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 Қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленді.

2. Пәннің маңыздылығы қазақ тілінің мемлекеттік тіл мәртебесімен дәйектеледі.

3. Бағдарлама өзге тілде білім алатын негізгі мектеп оқушыларын қазақ тіліндегі сөйлесім әрекетін мәдениетаралық қатысым құралы ретінде меңгертуді көздейді.

4. Бағдарламада тілді меңгерту бойынша өркениетті елдердің тәжірибесі мен отандық озық дәстүрлер үйлестіріле отырып, өзге тілді мектептің негізгі деңгейінде қазақ тілін оқытудың жаңа бағыттары белгіленді.

5. Әлемдік білім кеңістігінде орныққан «Шетел тілдерін деңгейлеп меңгертудің еуропалық жүйесінде» белгіленген тілді игерудің деңгейлері мен олардың сипаттарының негізінде негізгі орта мектеп сыныптарында қазақ тілін үйретудің деңгейлері айқындалды және оқушының білім, білік, дағдылары орта мектеп жүйесінде тілді деңгейлік меңгерту ерекшеліктеріне сәйкестендіріліп, жіктелді:

- 1) 5-7 сыныптардағы Негізгі деңгей үш игерімді қамтиды:
қалыптасу қарсаңындағы орта игерім $A_{2.1}$ – 5-сынып;
қалыптасу қарсаңындағы толық игерім $A_{2.2}$ – 6-сынып;
қалыптасу қарсаңындағы жетік игерім A_{2+} – 7-сынып;
- 2) 8-9-сыныптардағы орта деңгей 2 игерімді қамтиды:
қалыптасқан толық игерім B_1 – 8-сынып;
қалыптасқан жетік игерім $B_{1.1}$ – 9-сынып.

6. Бағдарлама қазақ тілін үйренуге негіз болатын бөлімдер арқылы оқушылардың жобаланған оқу нәтижелеріне қол жеткізу мүмкіндіктері қарастырады.

7. Пәнді оқыту мақсаты – негізгі және орта деңгейлер бойынша қазақ тілін Қатысымдық тұрғыдан меңгерту, оқушыны өз ойын айқын, түсінікті жеткізуге үйрету, коммуникативтік қабілеті дамыған дара тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

8. Пәнді оқыту міндеттері:

- 1) оқушыларды сөйлесім әрекетінің түрлерін әлеуметтік ортада қолдана білуге үйрету;
- 2) оқушылардың Тілдік дағдысы мен ойлау қабілетін дамыту;
- 3) қарым-қатынас әдеби нормаларын меңгерту;
- 4) күнделікті өмір жағдаяттарында қазақ тілін орынды қолдана білуге дағдыландыру;
- 5) оқушыны қазақ халқының мәдениетімен, әдебиетімен, ұлттық салт-дәстүрімен таныстырып, мәдени ортада пайдалануға баулу;

б) оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытып, іскерлік дағдыларын ж е т і л д і р у ;

7) оқушылардың қазақ тіліне қызығушылығын дамыту, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу.

9. Бағдарламаның білім мазмұнын іріктеуде Қатысымдық-әрекеттік, Қатысымдық-функционалдық, функционалдық сауаттылықты қалыптастыру, ұлттық ерекшеліктерді ескеру, оқу материалдары мазмұнының аутенттілігі, шындық өмірге сәйкестігі, оқушының тілді білу деңгейіне сай келуі, білім мазмұнының жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуға, оның өзіндік және шығармашылық қабілетін арттыруға, қажетті іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыруға бағытталған оқыту ұстанымдары б а с ш ы л ы қ қ а а л ы н д ы .

10. «Қазақ тілі» пәнінің білімдік, тәрбиелік мақсаттары төмендегідей пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

1) «Қазақ әдебиетімен»: қазақ тілін жүйелі әрі сапалы меңгертуде оқу материалдары қазақ әдебиеті шығармаларынан алынатындықтан, олардың арасындағы байланыс үздіксіз жүргізіліп отырады. Олар оқушыны ойлауға, сөйлеуге үйретумен қатар эстетикалық талғамдарын да арттыруға, көркем сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді, тіл байлығын молайтады;

2) «Орыс тілімен»: қазақ тілінің құрылымдық жүйесін танытуда екі тілді салыстыру әдісі, бір жағынан, оқушының дүниетанымын кеңейтсе, екінші жағынан, тілді сапалы меңгертуге, саналы түсіндіруге әсер етеді. Орыс тілі мен қазақ тілінің арасындағы байланыс сөз әдебіне қатысты ерекшеліктерді ұғындыруда да маңызды болып саналады ;

3) «Қазақстан тарихымен»: тіл мен тарихтың байланысы термин сөздерді, басқа тілден енген сөздерді дұрыс меңгертуде ерекше рөл атқарады. Сөздердің этимологиясын түсіндіруде де тарихи фактілерге сүйену оқушылардың оқу мотивтерін қалыптастыруға мүмкіндік береді;

4) «Информатика» пәнімен: оқушыларға ұсынылатын өздік және шығармашылық тапсырмаларды сапалы орындауға ақпараттық технологияларды қолданудың ықпалы зор. Интернет көздерінен материалдар тауып, оларға талдау жасау, ой қорыту, алынған материалдарды өз жұмыстарында орынды қолдануға үйрететін жұмыстар оқушылардың ақпараттық мәдениетін дамытуға жол ашады;

5) жаратылыстану циклі пәндерімен: қазақ тілінің жаратылыстану пәндерімен сабақтастықта меңгертілуі оқушылардың сөздік қорларын молайтуға және түрлі Тілдік жағдаяттарда қазақ тілін орынды қолдану дағдыларын жетілдіруге септігін тигізеді. Қазақ тіліндегі терминдерді сауатты қолдануға мүмкіндік туғызады.

11. Оқу жүктемесінің көлемі:

1) оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде: 5-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат;

- 6-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат;
 7-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат;
 8-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат;
 9-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат;
- 2) оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде:
 5-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат;
 6-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 68 сағат;
 7-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат;
 8-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат;
 9-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 68 сағат.

12. Оқу бағдарламасының білім мазмұнында сағаттар мөлшері оқыту тіліне байланысты келесідей үлгіде көрсетілген. Мысалы: I. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 55/44 сағат: «Біз үйде бір-бірімізге көмектесеміз» – 5/4 сағат. Мұндағы алдыңғы сан орыс тілді мектептерге, ал соңғы сан өзбек, ұйғыр, тәжік тілді мектептерге арналып көрсетілген.

2. Оқу пәнінің 5-сыныптағы базалық білім мазмұны

13. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде аптасына 4 сағаттан, барлығы 136 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 16 сағат, оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде аптасына 3 сағаттан, барлығы 102 сағат бөлінген, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 6 сағат.

14. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптарды қамтиды.

15. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 55/44 сағат, «Біз үйде бір-бірімізге көмектесеміз» – 5 / 4 с а ғ а т :

1) тілдік бөлім: Қазақ әліпбиі. Лексика: есеп шығару, қиын/оңай, кигізу, қарақат, таңқурай, қою, сұйық, сары өрік, қайнату, жыл сайын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
 тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: отбасы мүшелеріне қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: өз отбасы мүшелері туралы баяндау;

жазылым: отбасы мүшелері туралы жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен өз отбасы мүшелері туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің үлгілері.

16. «Абай бол!» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Дауысты дыбыстар. Лексика: аралайды, жол апаты, тұрады, жүк

машинасы, өрт сөндіру машинасы, шұңқыр, құлайды, қазады, ұрыспады, жедел жәрдем, емдеу, жеңіл машина, жоғалып кетті, құтқаршы, алдынан, ренжіді, жібердіңдер, Не керегі бар? рөлге отыру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: жолда жүру ережесіне қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: жолда жүру ережесі мен жол белгілері туралы баяндау;

жазылым: жолда жүру ережесі мен жол белгілері туралы жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен өз отбасы мүшелері туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің үлгілері.

17. «Жексенбі: қайда және қалай?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Қазақ тіліндегі дауыссыз дыбыстар. Лексика: кеш тұрамын, асықпай, себеп, кейде, кездесу, өнерлі, шаршау/шаршамау;

2) атысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: бос уақытын тиімді өткізуге қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: бос уақытын тиімді өткізу туралы баяндау;

жазылым: бос уақытын тиімді өткізу туралы жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен бос уақытын тиімді өткізу туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің үлгілері.

18. «Мен киімдерді реттеймін» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Буын. Буын түрлері. Лексика: реттеймін, бөлек қой, шашпау, ұқыпты;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: киім атауларына қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: киім атаулары туралы баяндау;

жазылым: киім атаулары туралы жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен киім атаулары туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиетінің үлгілері.

19. «Ас дәмді болсын!» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Буын үндестігі. Лексика: құймақ, қуыру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: тамақтануға қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;
айтылым: өзінің сүйікті асы туралы айту;
жазылым: өзі ұнататын тағам туралы жазу;
тілдесім: сыныптастарымен, достарымен таңғы, түскі, кешкі тамақ туралы сөйлесу.
Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: ас қайыру, бата беру туралы мәлімет.

20. «Дәруменнің пайдасын білесің бе?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Дыбыс үндестігі. Лексика: сүзбе, сүттің құрамы, сүйек қатайту, ш и к і , ш а й н а у ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: дәрумендерге қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: дәрумендер туралы айту;

жазылым: дәрумендер туралы жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен дәрумендер туралы сөйлесу.

Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

21. «Денсаулыққа зиянды» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Тасымал. Лексика: жартылай дайын өнімдер, сақталу мерзімі, мерзімі өткен, тез бұзылады, ескерту, жиі, сапа, қазы-қарта, артық салмақ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: денсаулық туралы мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: денсаулық туралы баяндау;

жазылым: денсаулық туралы мәлімет жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен денсаулық туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

22. «Емханада» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Екпін. Лексика: емхана, тексеру, жүрек, қан тапсыру, дәрігерлік кеңес, анықтама, қызуы көтерілу, жөтелу, дәрі, тамақ, қай жерің ауырады?

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы

мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: емханаға қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу.

Оқығанын мазмұндап айту;
айтылым: емхана туралы баяндау;

жазылым: емхана туралы мәлімет жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен емхана туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

23. «Досыма СМС жіберемін» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Орфография. Лексика: ұялы телефон, аударма сөздік, хабарлама, теру, сыйы сөздер.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы

мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: ұялы телефон, хабарлама жазу, ғаламторды пайдалану туралы мәтіндерді

оқып түсіну. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: ұялы телефонды пайдалану, хабарлама жазу туралы баяндау;

жазылым: хабарлама мәтіндерін жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен ұялы телефон, ғаламтор, аударма сөздіктерді пайдалану туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

24. «Досыма қоңырау шаламын» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Қазақ тілінің орфоэпиясы. Лексика: қоңырау шаламын, әдеп, бола ма, өтінемін, шақырып жіберіңізші, тұтқа, бүрсүгіні;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы

мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: телефонға қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес

түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: телефон туралы баяндау;

жазылым: телефон туралы мәлімет жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен телефонмен байланыс туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

25. «Ашықхат жазамын» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Лексика: сөз байлығы және сөз мағынасы. Лексика: қымбатты, ұйымдастырады, мінез, атап өтуге, ренжітпеуге тырысамын, суретке түсеміз, мақтан етемін, еңбегіңіз жемісті болсын!

ақыл-кеңес, сеніміңізді ақтауға, арманыңыз, орындалсын;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы

мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: ашықхат, құттықтауға қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: ашықхат, құттықтау туралы баяндау;

жазылым: ашықхат, құттықтау туралы мәлімет жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен ашықхат, мерекелер туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

26. Оқу-еңбек аясы – 25/ 20 сағат, «Біз мектепте жаңа жыл тойлаймыз» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сөздің мағыналық топтары. Синоним. Лексика: шырша, сақалы, шапаны, ұзын, аппақ, сұлу, әдемі, көйлегі, шашы, таяғы, дорбасы, сыйлықтар;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын), сыныптастарының сөздерін түсіну. Тақырыпқа қатысты қазақ әдебиетінің қарапайым үлгілерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді дауыс ырғағын, сөздердің екпінін дұрыс қойып оқу;

айтылым: монологтік сөйлесім. Жаңа жылды қалай қарсы алатынын баяндау. Өзінің іс-әрекетін тәртібімен баяндау;

жазылым: жаңа жылды қалай тойлайтынын 5-6 сөйлеммен қысқаша жазу;

тілдесім: диалог-реплика. Бірін-бірі құттықтау. Рақмет айту. Сұрақ-жауап;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: жаңа жылдық маскарад туралы мәтіндер.

27. «Қысқы демалыс» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Антоним. Лексика: айдаһар, тоқсан, тез, ақырын, жасанды, жалға алу / беру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын), сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды;

айтылым: монологтік сөйлесім. Мектеп демалыстары туралы баяндау. Өзіне ұнайтын демалысты (неліктен ұнайтынын) айту;

жазылым: тақырыпқа байланысты жазбаша тапсырмаларды орындайды;

тілдесім: мектеп демалысына қатысты достарымен әңгімелесу. Диалог-кұптау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас: мектеп оқушыларына арналған демалыс орындары (лагерьлері).

28. «Тау басында сырғанақ тебеміз» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Омоним. Лексика: мүсіндер, қатырады, шеберлік;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын), сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды;
айтылым: монологтік сөйлесім. Мектеп демалыстары туралы баяндау. Өзіне ұнайтын демалысты (неліктен ұнайтынын) айту;
жазылым: тақырыпқа байланысты жазбаша тапсырмаларды орындайды;
тілдесім: мектеп демалысына қатысты достарымен әңгімелесу. Диалог-құптау;
3) мәдениетаралық қарым-қатынас: мектеп оқушыларына арналған демалыс орындары (лагерьлері).

29. «Жаңа үлгідегі мектебім» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Қазақ тілінің сөз байлығы (жалпы мәлімет). Лексика: қызғылт, күлгін, ақын, жазушы;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын), сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқу;
айтылым: монологтік сөйлесім. Өзінің мектебін сипаттау;
жазылым: өз мектебін сипаттап 5-6 сөлемнен тұратын әңгіме құрастыру;
тілдесім: сыныптастарымен, достарымен өз мектептері туралы әңгімелесу.
Диалог-талқылау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: республикалық физика-математика мектебі мен дарынды балаларға арналған республикалық мектеп-интернаттар.

30. «Қазақ тілі сабағында біз не үйренеміз?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сөздік қор: қазақ тілінің төл сөздері. Лексика: ұнтаспа, бор, тырысу, сыныпта бар, емтихан, тапсыру, Тілдік қоржын, бақылау, жоба, менің әлемім, қоғамдық жұмыс, шығармашылығым, жетістіктерім;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын), сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқу;
айтылым: монологтік сөйлесім. Сабақта жасалатын іс-әрекеттерді ретімен баяндау;
жазылым: тақырыпқа байланысты жазбаша тапсырмаларды орындау;
тілдесім: қазақ тілі сабағында атқаратын жұмыстары туралы өзара әңгімелесу.
Диалог-әңгіме;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақтың тұңғыш тілші-ғалымдары туралы мәтіндер.

31. Әлеуметтік-мәдени ая – 40/32 сағат. «Өн үйренеміз» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Басқа тілден енген сөздер. Лексика: кешігу, шаш тарау, арқа, мәдениеттілік, қайырмасы, қошемет, осы уақытқа дейін;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы

мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: Концерт, қазақ әндеріне қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық
мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;
айтылым: қазақ әндері мен әншілері туралы баяндау;
жазылым: қазақ әндері мен әншілері туралы өз ойын жазу;
тілдесім: сыныптастарымен, достарымен Қазақстан мен оның қалалары туралы
сөйлесу. Диалог-сұрақ, диалог-талқылау. Полилог-пікір алмасу;
3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ әндері мен әншілері туралы
мәтіндер.

32. «Менің елімнің ақшасы» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Неологизмдер. Лексика: бейнесі, мерейтой, арнайы, ерекше;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі
қолданылған сөздерді түсіну (дүкендегі заттар, ондағы іс-әрекеттер, сауда жасау, ақша
жөнінде);

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Дүкендегі заттар, ондағы
іс-әрекеттер, сауда жасау бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу;
өзіне қажетті сөзді оқып түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды
пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды дүкенге қатысты күнделікті жағдаяттарда
қолдану;

жазылым: дүкендегі заттар, ондағы іс-әрекеттер, сауда жасау туралы жазу;
тілдесім: қарапайым жағдаяттарда дүкендегі заттар, ондағы іс-әрекеттер, сауда жасау
, ақша жөнінде қысқаша сөйлесу. Дүкендегі заттар туралы мәліметтерді диалог-сұрақ
арқылы айту;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: теңге, оның дизайны туралы мәтіндер.

33. «Спортты ұнатасың ба?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Кәсіби сөздер. Лексика: қақпаға тұру, ұпай алу, жақсарту, денені
шынықтыру, мектепішілік, тез;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын)
, сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды. Айтылым.
Монологтік сөйлесім. Өзінің спорт үйірмесіне қатысу/қатыспауын айту. Өз іс-әрекетін
баяндау;

жазылым: тақырыпқа қатысты тапсырмаларды жазбаша орындайды;
тілдесім: диалог-егес. Диалог-қоштау. Сұраулық демеуліктерді пайдалану. «Иә»
және «жоқ» болымсыз етістіктерді пайдалану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: спорт кешендері туралы мәтіндер.

34. «Сағат қаншада болады?» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Тұрақты тіркестер. Лексика: қалды, кетті, тура бір болды, бағдарлама, телехабар, уақыт сұрау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің тапсырмасы мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: Уақытқа қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: уақыт және оның өлшем бірліктері туралы баяндау;

жазылым: уақыт, оның өлшем бірліктері туралы өз ойын жазу;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен уақыт және оның өлшем бірліктері туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

35. «Мен газет, журналға жазылдым» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Морфология. Сөз құрамы және сөз таптары. Лексика: тұрақты, айдары, ертеңгілік, сүйіспеншілік;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын) , сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды. Айтылым. Монологтік сөйлесім. Күнделікті баспасөз материалдары туралы айту. Өз іс-әрекетін баяндау;

жазылым: тақырыпқа қатысты тапсырмаларды жазбаша орындайды;

тілдесім: диалог-сұхбат құру;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

36. «Әр нәрсенің шегі бар» -5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Қосымша: жалғау, жұрнақ. Лексика: қорғаушы көзілдірік, көз жанары, тінтуір, ғаламтор, омыртқа, кеуде, бел;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын) , сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды. Айтылым. Монологтік сөйлесім. Денсаулыққа зиянды әдеттер туралы айту. Денсаулықты шынықтыру, компьютердің зияны туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа қатысты тапсырмаларды жазбаша орындайды;

тілдесім: денсаулық, оны шынықтыру туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

37. «Қазақстан барысы» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Зат есімнің жалғаулары. Лексика: барыс, қабан, аяқтан шалу, ептілік

, төзімділік, арқар, борсық, мүйізтұмсық, келес, жариялау, ұлу, ақыру, ырылдау,
ж ы р т қ ы ш , қ у , а л д а у ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын)
, сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды. Айтылым.
Монологтік сөйлесім. елімізде мекендейтін аңдар туралы айту. Олардың іс-әрекеттерін
б а я н д а у ;

жазылым: тақырыпқа қатысты тапсырмаларды жазбаша орындайды;
тілдесім: Қазақстан барысы, елімізді мекендейтін аңдар туралы сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әдеби-ақпараттық мәтіндер.

38. «Демалысты асыға күтеміз» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Жіктік жалғауларының жекеше түрі. Лексика: сәттілік тілеймін, сәт
с а п а р !

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа байланысты диалогтік қатысымда мұғалімнің (тапсырмасын)
, сыныптастарының сөздерін түсіну;

оқылым: өзіне таныс тақырыптағы мәтіндерді мәнерлеп оқиды;
айтылым: монологтік сөйлесім. Мектеп демалыстары туралы баяндау. Өзіне
ұнайтын демалысты (неліктен ұнайтынын) айту;

жазылым: тақырыпқа байланысты жазбаша тапсырмаларды орындайды;
тілдесім: мектеп демалысына қатысты достарымен әңгімелесу. Диалог-кұптау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас: мектеп оқушыларына арналған демалыс
орындары (лагерьлері).

3. Оқу пәнінің 6-сыныптағы базалық білім мазмұны

39. Оқыту орыс тілінде жүретін мектептерде аптасына 4 сағаттан, барлығы 136
сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 16
сағат; оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде аптасына 2
сағаттан, барлығы 68 сағат бөлінген, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына
және тоқсандық қайталауға 4 сағат.

40. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптардан тұрады.

41. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 35/ 17 сағат. «Менің отбасым», «Менің анам – ең
с ұ л у а д а м » – 5 / 2 с а ғ а т :

1) тілдік бөлім: Жіктік жалғауы: жекеше, көпше түрі. Лексика: орта бойлы, қыр
мұрынды, бұйра, қамқоршы, бір-бірімізге, әсерлі кеш, тірегі.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі

қолданылған сөздерді түсіну (өзі және өз отбасы мүшелерінің сыртқы келбеті туралы).

Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыру-ларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Отбасы мүшелері тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну. Қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: қарапайым жағдаяттарда отбасы мүшелері, олардың сыртқы келбеті жөнінде қысқаша айта алу;

жазылым: отбасы мүшелерінің сыртқы келбетін сипаттап хат жазу;

тілдесім: күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарға қатыса алу. Синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті тілдесім жағдаяттарында қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиеті материалдары.

42. «Мен әжеме еркелеймін» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Тәуелдік жалғауының жекеше түрі. Лексика: зейін қою, балапаным, қарағым, шырағым, нағашы, тәрбиелеу, ержүрек;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну (өзі және өз отбасы мүшелерінің сыртқы келбеті туралы).

Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыру-ларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Отбасы мүшелері тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну. Қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: қарапайым жағдаяттарда отбасы мүшелері, олардың сыртқы келбеті жөнінде қысқаша айта алу;

жазылым: отбасы мүшелерінің сыртқы келбетін сипаттап хат жазу;

тілдесім: күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарға қатыса алу. Синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті тілдесім жағдаяттарында қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиеті материалдары.

43. «Әкеліңіз, көмектесейін» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Тәуелдік жалғауының көпше түрі; Лексика: сыпайылық, апарысу/ әкелісу, тәрбие, алғыс айту, сыбырлау, көшірту, қорғау, өтірік айту;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну (өзі және өз отбасы мүшелерінің сыртқы келбеті туралы).

Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыру-ларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Сыпайылық, сыйластық тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну. Қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: қарапайым жағдаяттарда сыпайылық, сыйластық, достық көмек жөнінде
қысқаша айта алу;

жазылым: сыпайылық, сыйластық, достық көмек туралы қысқаша мәтін жазу;

тілдесім: күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарға қатыса алу. Синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті тілдесім жағдаяттарында қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ балалар әдебиеті материалдары.

44. «Менің досым» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Септік жалғаулары. Атау септік. Лексика: ауру, өрмелеп шығу, иіскеу, ұялу, мінез, мәдениетті, адал\ арам;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өз достарына қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну (олардың мінезі мен жақсы қасиеттері туралы). Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Достары, олардың мінезі мен жақсы қасиеттері тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну. Қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: қарапайым жағдаяттарда достары, олардың мінезі мен жақсы қасиеттері жөнінде қысқаша баяндау;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Достары, олардың мінезі мен жақсы қасиеттерін сипаттап хат жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда достары, олардың мінезі мен жақсы қасиеттері жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарға қысқаша сөйлемдер арқылы қолдау жасай алу;

Синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті жағдаяттарда қолдану;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: халық ауыз әдебиеті материалдары мен дос, достық туралы ұсынылған оқу материалдары.

45. «Досыма электронды пошта жіберемін»Ғ – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Ілік септігі. Лексика: тінтуір, хабарлама, желісі, іздеу, төлеп тұру, тақырып, ақпарат, мәлімет.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: өзінің e-mail-і, мекенжайына қатысты мәтіндегі сөздерді лексикалық мағынасына сәйкес түсініп оқу. Оқығанын мазмұндап айту;

айтылым: өз e-mail-і, мекенжайы туралы баяндау;

жазылым: өз e-mail-і, мекенжайы туралы мәлімет жазу, электронды поштаман хат

ж а з у ;

тілдесім: сыныптастарымен, достарымен өз e-mail-i, мекенжайы туралы сөйлесу, электронды поштамен хат жазу жөнінде қысқаша сөйлесу.

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мәдени-танымдық мәтіндер.

46. «Сыйлық таңдаймыз» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Барыс септігі. Лексика: қалаймын.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Туған күн туралы әнді тыңдап, түсінгенін айту;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Туған күн тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын мәтіндерді тауып оқу. Қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Мәтінге мазмұны бойынша жоспар құру;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, туған күн туралы айту. Күнделікті жағдаяттарға сай қысқаша құттықтау с ө з а й т а а л у ;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Туған күнмен байланысты іс-әрекеттер туралы жазу. Досының туған күніне арнап құттықтау мәтінін

ж а з у ;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда туған күнді тойлау жөнінде қысқаша сөйлесу.

Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған күнге байланысты оқу м а т е р и а л д а р ы .

47. «Мүшел жастан астым» - 5/3 сағат

1) тілдік бөлім: Табыс септігі. Жатыс септігі. Лексика: мүшел, қулық, жыл санау, биыл, былтыр, мүшелге толдым/мүшелден шықтым.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Мүшел жасқа қатысты мәтін тыңдап, түсінгенін айту;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Мәтінге мазмұны бойынша жоспар құру;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, мүшел жас туралы айту.

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу.

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда туған күнді тойлау жөнінде қысқаша сөйлесу.

Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мүшел жасқа байланысты танымдық м ә т і н д е р

48. Оқу-еңбек аясы – 15/8 сағат, «Мен мектептемін» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Жатыс септікті қайталау. Лексика: кезекшілік, қосымша сабақ,

ханшайым, таңдау, сән үлгілері, береке.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну (мектеп, мектептегі шаралар, өзі атқаратын іс-әрекеттер, кезекшілік, мектеп формасы туралы). Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Мектеп, мектептегі шаралар, өзі атқаратын іс-әрекеттер, кезекшілік, мектеп формасы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, мектептегі іс-шаралар туралы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Мектеп, мектептегі шаралар, өзі атқаратын іс-әрекеттер, кезекшілік, мектеп формасы туралы жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда мектеп, мектептегі шаралар жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарға қатысып, өз ойын жеткізе білу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Ы.Алтынсарин құрған мектеп туралы әңгімелесу.

49. «Менің сүйікті ісім» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Шығыс септік. Лексика: шектеулі, топтама.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және өзі сүйіп істейтін ісі, хоббиі туралы сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Өзі сүйіп істейтін ісі, хоббиі бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, өзі сүйіп істейтін ісі, хоббиі туралы пікірін айту;

жазылым: өзі сүйіп істейтін ісі, хоббиі туралы жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда өзі сүйіп істейтін ісі, хоббиі жөнінде достарымен қысқаша сөйлесу. Диалог-пікірталас;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қызықты және сүйікті істерге қатысты мәтіндер.

50. «Мектептегі үйірмелер» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Көмектес септігі. Лексика: лақтыру, жоба жұмысы, іздену, материал жинау, талаптану.

қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мектептегі туралы тыңдағанын түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Мектептегі үйірмелер бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу;
айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, өзі қатысатын үйірме туралы баяндап айту;
жазылым: мектептегі үйірмелер, өзі қатысатын үйірме туралы жазу. Терме
д и к т а н т ы н ж а з у ;
тілдесім: қарапайым жағдаяттарда мектептегі үйірмелер, өзі қатысатын үйірме жөнінде қысқаша диалог-сұхбат құру;
3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мектептегі үйірмелерге қатысты мәтіндер

51. Әлеуметтік-мәдени ая – 70/39 сағат, «Құстар – біздің досымыз» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Көптік жалғауы. Лексика: қағу, дөңгелектеп, орнату, сап жасау, жалпақ, кенет, жақындау, қашу, дірілдеу, аяу, қону.
2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Құстар туралы мәтінді тыңдап, түсінгенін айту. оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Құстар туралы мәтіндерді тауып оқу. Сипаттау мәтіндерінің мазмұнын түсіну;
айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, құстар туралы өз ойларын білдіру;
жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Құстар туралы өз ойын ж а з у ;
тілдесім: қарапайым жағдаяттарда құстар туралы қысқаша сұхбат-диалог. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы айту.
3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстанда мекендейтін құстар туралы м ә т і н д е р .

52. «Жақсыдан үйрен» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Көптік жалғауы жалғанбайтын сөздер. Лексика: әдет, әрекеттер (әдет), өтірік айту, ұрлық жасау, ренжіту, дөрекі сөйлеу, ағартушы, өмір сүрген, жоғары бағалайды, ескерткіш, адалдық, орнату, төре, егілген, түзу/ қисық, ағашты күту.
2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Әдептілік туралы мәтінді тыңдап, түсінгенін айту. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;
оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Әдептілік, ұлы тұлғалар туралы мәтіндерді тауып оқу. Сипаттау мәтіндерінің мазмұнын түсіну;
айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, әдептілік, қазақтың ұлы тұлғалары туралы өз ойларын білдіру;
жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Адам бойындағы жақсы

қасиеттер туралы өз ойын жазу;
тілдесім: қарапайым жағдаяттарда қазақтың ұлы тұлғалары туралы қысқаша сұхбат-диалог. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы айту;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақтың ұлы тұлғалары туралы мәтіндер

53. «Тіл үйренемін» - 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Көптік мағынаны білдіретін сөздер. Лексика: шет тілдері, тіл үйрену курстары, тілдік деңгей, тіл ерекшеліктері, мұра, сазгер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсініп, айту. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Сипаттау мәтіндерінің мазмұнын түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, шет тілдерін үйрену туралы өз ойларын білдіру;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарға байланысты қысқаша сұхбат-диалог. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы айту;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстанның астаналары туралы мәтіндер.

54. «Көлік түрлері. Мен мектепке немен барамын?» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Жұрнақ түрлері. Лексика: ыңғайлы, айналысады, соңғы үлгісі;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде көлікке қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Көлік, көліктің түрлеріне байланысты мәтіндерді тауып оқу; көлікке қатысты өзіне қажетті сөзді оқып түсіну. Хабарландыру, жарнама сипатындағы мәтіндерді түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, Астана тақырыбы бойынша сөз тіркестері мен оралымдарды сөйлеу тілінде қолдану;

жазылым: көлікпен байланысты қысқаша мәтін жазу. Көлік, көліктің түрлері, бағдаршам, оның атқаратын қызметтері, мектепке бару/келу кезінде орындалатын іс-әрекеттер туралы жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда көлік, көліктің түрлері, мектепке бару/келу кезінде орындалатын іс-әрекеттер жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста

қолданылатын сұхбаттарды қысқаша сөйлемдер арқылы қолдау. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: көлік қатынасына байланысты мәтіндер.

55. «Астана, туған күніңмен» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Сөз тудырушы жұрнақтар. Лексика: Елорда, қонақ үйлер, ескерткіш, тамашалау, естелік, мерекелік, концерт, қойылымдар, құлпыру, киіз үй;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Астана туралы мәтінді тыңдап, түсінгенін айту. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Астана тақырыбы бойынша мәтіндерді тауып оқу. Сипаттау мәтіндерінің мазмұнын түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, Астана туралы өз ойларын білдіру;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Астана туралы өз ойын жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда Астана туралы қысқаша сұхбат-диалог. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы айту. Диалог-сұрақ, диалог-өтініш. Полилог-ойталқы;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстанның астаналары туралы мәтіндер.

56. «Табиғатты қорғайық» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Сөз түрлендіруші жұрнақтар. Лексика: айналаны таза ұстау, сенбілік, көгал, ағаш егі, «Жасыл ел» бағдарламасы, арық, рәсім, бұлақтың көзі, көгалдандыру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде жиі қолданылған табиғат, экология туралы сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Табиғат, экология тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; табиғат туралы өлеңдерді оқып, түсінігін айту;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, табиғат және экологияға қатысты сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті өмірде қолдану;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Өзі тұратын жердің табиғаты туралы қысқа әңгіме жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда табиғат, экология жөнінде қысқаша сөйлесу. Табиғат туралы диалог-мәлімет. Диалог-қоштау;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ ақындарының табиғат туралы өлеңдері.

57. «Кім және қайда?» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Дара сөздер. Лексика: төр, босаға, құрметті орын, төрге шығыңыз! табалдырық, жаман ырым, тыйым сөздер, басу/баспау, жақсылық.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде жиі қолданылатын отбасы мүшелері арасындағы сыйластық туралы сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Отбасы мүшелері арасындағы сыйластық тақырыбы бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; туыстық атауларға қатысты өлеңдерді оқып, түсінігін айту;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, туыстық атауларға қатысты сөз тіркестері мен оралымдарды күнделікті өмірде қолдану;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Отбасы мүшелері арасындағы сыйластық туралы қысқа әңгіме жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда отбасы мүшелері арасындағы сыйластық жөнінде қысқаша сөйлесу.

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ ақындарының туыстық атауларға қатысты мәтіндер

58. «Сүйікті кейіпкерім» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Күрделі сөздер. Лексика: танымал, шын аты, мазақтайды, сатпайды, алдану, сатқын, оқу озаты, оқудан қашу, бұзық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде сүйікті кейіпкеріне қатысты жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. 2 минуттық тыңдаған әңгімені түсініп, айта алу. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Сүйікті кейіпкері туралы күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, сүйікті кейіпкері жайлы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Сүйікті кейіпкері туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда сүйікті кейіпкері жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы толықтырып айта алу. Диалог-сұхбат, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан

ү з і н д і л е р .

59. «Спортпен айналысамыз» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Күрделі сөздердің емлесі. Лексика: Халықаралық, іс-шаралар, кіреберіс, шешінетін жер, палуан, айналдыру, ептілік, табандылық, жылдамдық, қатал;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде спорт түрлері мен еліміздегі әйгілі спорттық кешендерге қатысты жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. 2 минуттық тыңдаған әңгімені түсініп, айта алу. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Спорт түрлері мен еліміздегі әйгілі спорт кешендері туралы күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, спорт түрлері мен өздеріне таныс спорт кешендері туралы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Спорт түрлері мен өздеріне таныс спорт кешендері туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда спорт түрлері мен өздеріне таныс спорт кешендері жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы толықтырып айта алу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан ү з і н д і л е р .

60. «Теледидар көремін» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Біріккен сөздер. Лексика: тұрақты, тікелей эфир, көрермен, ерінбе, қарапайым;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде балаларға арналған теледидар бағдарламаларына қатысты жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. 2 минуттық тыңдаған әңгімені түсініп, айта алу. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Балаларға арналған теледидар бағдарламалары туралы күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, балаларға арналған теледидар бағдарламалары туралы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Балаларға арналған теледидар бағдарламалары туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда балаларға арналған теледидар бағдарламалары жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы толықтырып айта алу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан үзінділер.

61. «Әнші құмдар» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Қос сөздер. Лексика: ұлттық қорық, табиғи ескерткіш, үңгірлер, жер көлемі, мекендейді, қорықшы, төбе, желсіз, жаңбырлы, үн-түнсіз жатады;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде еліміздегі табиғат ғажайыптары: әнші құмдар туралы жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну. Еліміздегі табиғат ғажайыптары: әнші құмдар туралы күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; өзіне қажетті сөзді оқып түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, еліміздегі табиғат ғажайыптары: әнші құмдар туралы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Еліміздегі табиғат ғажайыптары: әнші құмдар туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда еліміздегі табиғат ғажайыптары: әнші құмдар жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы толықтырып айта алу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан үзінділер.

62. «Сен білесің бе?» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Қысқарған сөздер. Лексика: шың, қоссайыс, сайыскер, бір мезгілде би билеу, қара жорға, буын биі;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде Гиннес рекордтар кітабына енгендер туралы жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну ;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, Гиннес рекордтар кітабына енгендер туралы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Гиннес рекордтар кітабына енгендер туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда Гиннес рекордтар кітабына енгендер жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы толықтырып айта алу.

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан

ү з і н д і л е р .

63. «Ол «Қызыл кітапқа» енген» - 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: Тіркесті сөздер. Лексика: қорғау, одақ, өсімдіктер, деректер, сирек, таралу картасы, жойылып кету, тіркелген, талас, көпжылдық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде «Қызыл кітапқа» енген Қазақстанның жануарлары мен өсімдіктері туралы жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, «Қызыл кітапқа» енген Қазақстанның жануарлары мен өсімдіктері туралы а й т у ;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. «Қызыл кітапқа» енген Қазақстанның жануарлары мен өсімдіктері туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда «Қызыл кітапқа» енген Қазақстанның жануарлары мен өсімдіктері жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы толықтырып айта алу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан ү з і н д і л е р .

64. «Жаз қызықтары» - 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Күрделі сөздердің емлесі. Лексика: тері аурулары, іш аурулары, сақтану, көңіл бөлу, күн өткізу, аптап ыстық, көлеңке, күннен қорғану;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдау кезінде жаз қызықтары туралы жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді түсіну. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну;

оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну;

айтылым: синтаксистік құрылымда үйренген қарапайым конструкцияларды пайдаланып, жазғы демалыс туралы айту;

жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу. Жазғы демалыс туралы қысқа сипаттамалық мәтін жазу;

тілдесім: қарапайым жағдаяттарда жазғы демалыс жөнінде қысқаша сөйлесу. Күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқа сөйлемдер арқылы т о л ы қ т ы р ы п а й т а а л у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ жазушыларының шығармаларынан үзінділер.

4. Оқу пәнінің 7-сыныптағы базалық білім мазмұны

65. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде аптасына 4 сағаттан, барлығы 136 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 16 сағат; оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде аптасына 3 сағаттан, барлығы 102 сағат бөлінген. Оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 6 сағат.

66. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптардан тұрады:

67. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 30/ 24 сағат, «Жайлауға бардым» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сөз таптары. Лексика: атқа міну, қонақжай, жұлдыз Клише: Қандай керемет! қону, түнеу, күндіз, түн, орман, бағалау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы жазғы демалысқа қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну.

Тыңдалым мазмұны бойынша өз ойын айту;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырата алу. Жазғы демалысқа қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен жазғы демалыс әсерлері туралы ой бөлісу;

жазылым: өзінің жазғы демалысын қалай және қайда өткізгені туралы баяндамалық сипаттағы мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: диалог-сұхбат, диалог-талқылау. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Жазда қалай демалғаны туралы достарымен пікір алмасу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: достарымен жазғы демалысы туралы сұхбаттасу.

68. «Ас – адамның арқауы» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Негізгі және көмекші сөздер. Лексика: ас қайыру. Дастарқанға түкірме! Тамақ жеп отырып сөйлеме! Ыстық тамақты үрleme! ешкі, қымыз, шұбат, майлы / майсыз;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы ас пен адам денсаулығының байланысына қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Ас ішуге, тамақтану әдебіне қатысты оқыған мәтіндерінің мазмұнын айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тамақтану әдебі туралы ой бөлісу;

жазылым: ас түрі мен ас ішуге байланысты өз ойын баяндап, сипаттап жазу.

Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша диалог-сұхбат, диалог-пікірталас. Ас ішуге байланысты өз пікірін айту. Тамақтану мен денсаулықтың байланысы туралы достарымен пікір алмасу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен ұлттық тағамдардың денсаулыққа пайдалылығы туралы пікірлесу.

69. «Біз отбасымызбен мемлекеттік тілде сөйлейміз» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Зат есім, оның түрлері. Лексика: немере, туыс, жиен, жеңге, жезде;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы отбасы мүшелеріне және олардың тілдеріне қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру. Тыңдалым мазмұны бойынша өз ойын айту;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Отбасы мүшелерінің тілдеріне қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Отбасы мүшелері және олардың қай тілде қалай сөйлейтіні туралы өз ойын айту;

жазылым: отбасы мүшелерінің тілдеріне қатысты 9-10 сөйлемнен тұратын мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша баяндау, суреттеу, сипаттау мәтіндерін құрап жазу;

тілдесім: диалог-әңгіме. Диалог-пікірталас. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Отбасында сөйленетін тіл туралы достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақстандық отбасындағы сөйлеу тілі туралы мәтіндер.

70. «Күз көрінісі қандай әдемі!» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Көмекші есімдер. Лексика: сұрып, құрамы, тартымды, орау, қышқыл, бейнелеу өнері, тақтай, көңіл бөлу, оқуға түсу, кенеп, қылқалам, сұр;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы отбасы мүшелеріне және олардың тілдеріне қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру. Тыңдалым мазмұны бойынша өз ойын айту;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Отбасы мүшелерінің тілдеріне қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Күзгі табиғат туралы өз ойын айту;

жазылым: тақырыпқа қатысты 9-10 сөйлемнен тұратын мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша баяндау, суреттеу, сипаттау мәтіндерін құрап жазу;

тілдесім: диалог-әңгіме. Диалог-пікірталас. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу, достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: күз көрінісі туралы мәтіндер.

71. «Кітап – бағалы сыйлық» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сапалық және қатыстық сын есім. Лексика: ұлттық кәдесый, арзан/қымбат, құмыра, кілтбау, жан-жақты;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы сыйлықтарға қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну.

Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Сыйлық түрлеріне қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтіні бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айта алу. Құттықтауға қатысты сөз орамдарын пайдаланып, достарына тілек айту;

жазылым: сыйлық түрлері мен олардың ерекшелігіне қатысты мәтін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сұрақтарға жауап қайтара алу.

Сыйлық ұсыну туралы достарымен пікір алмасу. Диалог-талқылау. Полилог-ойталқы;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: достарымен өз ұлтының сыйлық беру дәстүрі туралы сұхбаттасу.

72. «Маған спорт киімі керек» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сын есім, оның түрлері. Лексика: өлшем, таңдау, түсі, дәл/дәл емес, жарасу/жараспау, ауыстыру, мархабат, шұлық, іш киім, ашылу салтанаты, салт атты, жанкүйер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы киімге қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Киім түрлеріне қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту, достарына киім түрлері, киіну әдебі туралы өз ойын айту;

жазылым: өзінің жазғы, қысқы киімдері туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Киімге қатысты өз ой-пікірін білдіру. Полилог-пікірталас;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен ұлттық киімдердің ерекшелігі туралы пікірлесу.

73. Оқу-еңбек аясы – 25/ 20 сағат, «Ғаламтор маған не үшін керек?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сын есімнің шырайлары. Лексика: тарихи деректер, жинақталған, аудару, таңдау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы интернетке қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым мазмұны бойынша өз ойын айту;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Интернетпен жұмыс істеуге қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Жазылым. Өзінің Интернетке қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Интернетке қатысты терминдерді пайдаланып, достарымен пікірлесу. Интернетте жасайтын жұмыстары туралы полилог-ойталқы;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен өздері білетін Интернет сайттары туралы пікірлесу.

74. «Электронды поштада қазақша сөйлесіп отырамыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Салыстырмалы шырай. Лексика: менің әлемім, құпия сөз, тіркелу, қонақтар, келген/жолданған хаттар, жою, сақтау, құжат, қайта жолдау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы интернетке қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым мазмұны бойынша өз ойын айту;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Интернетпен жұмыс істеуге қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Жазылым. Өзінің Интернетке қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Интернетке қатысты терминдерді пайдаланып, достарымен пікірлесу. Интернетте жасайтын жұмыстары туралы полилог-ойталқы;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен өздері білетін Интернет сайттары туралы пікірлесу.

75. «Электронды кітапхананы пайдаланамын» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Күшейтпелі шырай. Лексика: жаңалық, ұсыну;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы тіл үйренуге қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну.

Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Тіл үйренуге қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тіл үйренуде жасайтын жұмыстары туралы сөйлесу;

жазылым: өзінің тіл үйренуге қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу.
Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Тілге қатысты достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен өздері білетін тілдері туралы пікірлесу.

76. «Үлгі тұтамын» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Реттік сан есім. Лексика: үлгі тұту, жылылық, ұқсау, өз баласындай, әділ, талғаммен киіну, қамқор, мақтан ету, лайықты, үлгі тұту, жауапкершілік, талап қою, қадағалау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы тіл үйренуге қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;
оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Тіл үйренуге қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тіл үйренуде жасайтын жұмыстары туралы сөйлесу;
жазылым: өзінің тіл үйренуге қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу.
Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Тілге қатысты достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен өздері білетін тілдері туралы пікірлесу.

77. «Жақсыны көрмек үшін» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Жинақтық сан есім. Лексика: өткізу, маман иесі, қатысу, мәнерлеп оқу, шарттар, орын алу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы тіл үйренуге қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну.
Тыңдалым бойынша қойылған тест сұрақтарына жауап беру;
оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Тіл үйренуге қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тіл үйренуде жасайтын жұмыстары туралы сөйлесу;
жазылым: өзінің тіл үйренуге қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу.
Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Тілге қатысты достарымен

п і к і р л е с у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен өздері білетін тілдері туралы пікірлесу.

78. Әлеуметтік-мәдени ая – 65/52 сағат, «Қазақ зергерлік өнері» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Болжалдық сан есім. Лексика: жуық, өз қолымен, білезік, алқа, алаша басу, қамшы, қолөнер, қолдан жасалған, шеберхана, зергер, әшекей заттар, сақина, сырға, шашбау, асыл тастар, алтын, күміс;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы зергерлік өнерге қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;
оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Зергерлік өнерге қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;
айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тіл зергерлік өнер туралы с ө й л е с у ;

жазылым: өзінің зергерлік өнерге қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Қазақ зергерлік өнеріне қатысты достарымен пікірлесу ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен қазақтың зергерлік өнері туралы пікірлесу.

79. «Киелі сандар» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Топтау сан есімдері. Лексика: салт-дәстүр, ырымдар, жеті ата, жеті қазына, ер жігіт, сұлу жар, жүйрік ат, қыран бүркіт, құмай тазы, берен мылтық, өткір пышақ ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы киелі сандарға қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;
оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Жеті санына қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;
айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тіл үйренуде жасайтын жұмыстары туралы с ө й л е с у ;

жазылым: өзінің киелі сандарға қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Киелі сандарға қатысты достарымен пікірлесу ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен өздері білетін киелі сандар туралы пікірлесу.

80. «Менің әуес ісім» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Бөлшектік сан есім. Лексика: талғам, ширек, қауіпті, аяқты бұғу, екі

аяқтап, өрге шығу, шыр айналу, біртіндеп;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы әуес іске қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;

оқылым: адамдардың әуес ісіне қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен өзінің әуес, сүйікті істері

т у р а л ы с ө й л е с у ;

жазылым: өзінің ұнататын айналысатын ісі туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жаза алады. Берілген тірек сөздер мен жоспар бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Өзінің әуес ісіне қатысты п о л и л о г - о й т а л қ ы ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен өзінің, достарының әуес істері туралы пікірлесу.

81. «Мен әуен тыңдаймын» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Есімдік. Лексика: ғасыр, насихаттау, ұрпақтан-ұрпаққа, ұмыту, үзбей қарау, іші/сырты;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы музыкаға қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым м а з м ұ н ы б о й ы н ш а ө з о й ы н а й т у ;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі музыка жанрлары мен сазгерлерге, қатысты оқығандарын а у ы з ш а м а з м ұ н д а п а й т у ;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айта алу. Музыка жанрлары мен сүйікті с а з г е р л е р і т у р а л ы а й т у ;

жазылым: өзінің ұнататын музыкасы, топтары, сазгерлері туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу. Сұрақтарға жауап ж а з у ;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Музыкаға қатысты пікірлесу. Достарымен музыка, сазгерлер туралы ой бөлісу. Полилог;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен ұлттық музыка жанрларының, сазгерлердің ерекшелігі туралы пікірлесу.

82. «Менің сүйікті актерім» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Жіктеу есімдігі. Лексика: алтын қор, құрылу, таспаға жазылу, тұңғыш, халық әртісі, сахна, қойылым, рөлді сомдау, марапатталу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы қазақ киносының тарландарына қатысты айтылған ақпараттарды т ы ң д а п т ү с і н у ;

оқылым: қазақ киносының тарландарына қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап

а й т у ;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен өзінің сүйікті актерлері туралы сөйлесу ;

жазылым: қазақ киносының тарландары туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жаза алады. Берілген тірек сөздер мен жоспар бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Өзінің сүйікті актерлеріне қатысты полилог-ойталқы ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен өзінің, достарының сүйікті актерлері туралы пікірлесу.

83. «Спорт. Қазақстанның белгілі спортшылары» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сілтеу есімдігі, оның тәуелденуі. Спорт терминдерінің емлесі. Лексика: біртуар, спорт шебері, тілші;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы Қазақстан спортшыларына қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну. Тыңдалым мазмұны бойынша өз ойын айту;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тірек сөздерді ажырату. Спорт түрлері мен белгілі спортшыларға қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Жазылым. Өзінің ұнататын спорт ойындары, спортшылары туралы хабарлау, суреттеу мәтіндерін жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша спортқа қатысты пікірлесу. Достарымен өзінің ұнататын спортшыларының жеңістері туралы ой бөлісу. Достарымен спорт түрлері мен сүйікті спортшылары туралы сөйлесу. Диалог-сұхбат. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен ұлттық спорт түрлері туралы пікірлесу.

84. «Мектепте наурыз тойлаймыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сілтеу есімдігінің септелуі. Лексика: күн мен түн теңеледі, бұлақтың көзін ашу, дәм тату, жеті түрлі тағам (су, сүр ет, тұз, бидай, тары, арпа ж а р м а с ы) ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы наурыз мерекесіне қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;

оқылым: наурыз мерекесіне қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен наурыз мерекесі туралы сөйлесу ;

жазылым: наурыз мерекесі туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жаза алады. Берілген тірек сөздер мен жоспар бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Наурыз мерекесіне қатысты

п о л и л о г - о й т а л қ ы ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен
наурыз мерекесі туралы пікірлесу.

85. «Судың да сұрауы бар» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сұрау есімдіктері. Лексика: үнемдеу, ұту, емдік қасиеті, шипалы,
сұрауы бар, жер асты сулары, қорлары, тіршілік көзі;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен
бейнетаспадағы тіршілік көзі суға қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;
оқылым: тіршілік көзі суға қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;
айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен су туралы сөйлесу;
жазылым: тіршілік көзі су туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жаза алады.

Берілген тірек сөздер мен жоспар бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен
тақырыпқа қатысты пікірлесу.

86. «Табиғат ғажайыптарына таң қаламын» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Өздік есімдігі. Лексика: ғажайып, жартас, құбылыс, адамзат, құбылу
, қазаншұңқыр, тостаған, апат, жұмбақ сызба, таңқалдыру, болжам, магниттік өріс;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен
бейнетаспадағы табиғат ғажайыптарына қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап
т ү с і н у ;

оқылым: табиғат ғажайыптарына қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен табиғат ғажайыптары
т у р а л ы с ө й л е с у ;

жазылым: табиғат ғажайыптары туралы сипаттау, суреттеу мәтіндерін жаза алады.

Берілген тірек сөздер мен жоспар бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Табиғат ғажайыптарына қатысты
п о л и л о г - о й т а л қ ы ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы достарымен, мұғаліммен
табиғат ғажайыптары туралы пікірлесу.

87. «Ең, ең, ең...» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Жалпылау есімдігі. Лексика: сарқырама, үздіксіз түсу, сезу, қорық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен
бейнетаспадағы тақырыпқа қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тақырыпқа қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап
айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тақырып туралы сөйлесу;

жазылым: тақырыпқа қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу.

Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-сұхбат. Полилог-ойкөкпар;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа қатысты танымдық мәтіндер
б о й ы н ш а с ұ х б а т т а с а д ы .

88. «Толағай» тауының тарихы...» - 5/4 сағат:

1) ілдік бөлім: Болымсыздық есімдігі. Лексика: аңыз, арқасына арту, жаңбыр, қуаңшылық, сүріну, саламатты өмір салты, қаппен жүгіру, ұйымшылдық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы «Толағай» тауының тарихына қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап
т ү с і н у ;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тақырыпқа қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тақырып туралы сөйлесу;

жазылым: тақырыпқа қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу.

Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-сұхбат. Полилог-ойкөкпар;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа қатысты танымдық мәтіндер
б о й ы н ш а с ұ х б а т т а с а д ы .

89. «Ырымға сенесің бе?» - 5/4 сағат:/

1) тілдік бөлім: Белгісіздік есімдігі. Лексика: ата-баба, жалғасқан, қалыптастырады, ырым, сену/сенбеу, тыйым сөздер, маңдай, түсінік, көзқарас, бұзба, обал/сауап, аққуды
а т п а , к ұ с т ы ң ұ я с ы н б ұ з б а ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы тақырыпқа қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап түсіну;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тақырыпқа қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тақырып туралы сөйлесу;

жазылым: тақырыпқа қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу.

Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-сұхбат. Полилог-ойкөкпар;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа қатысты танымдық мәтіндер
б о й ы н ш а с ұ х б а т т а с а д ы .

90. «Қалай баруға болады?» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сөз таптарынан өткенді қайталау. Лексика: мықтап ойлану, дақ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мұғалімнің, сыныптастарының сөздеріндегі және ұнтаспа мен бейнетаспадағы «Толағай» тауының тариына қатысты айтылған ақпараттарды тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: оқу мәтіндеріндегі тақырыпқа қатысты оқығандарын ауызша мазмұндап айту. Оқыған мәтін бойынша сұрақ қою;

айтылым: тақырып бойынша өз ойын айту. Достарымен тақырып туралы сөйлесу;

жазылым: тақырыпқа қатысты ойын хабарлау, баяндау мәтіні түрінде жазу. Берілген тірек сөздер бойынша мәтін құрап жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-сұхбат. Полилог-ойкөкпар;

3) қәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа қатысты танымдық мәтіндер бойынша сұхбаттасады.

5. Оқу пәнінің 8-сыныптағы базалық білім мазмұны

91. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептерде аптасына 4 сағаттан, барлығы 136 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 16 сағат; оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде аптасына 3 сағаттан, барлығы 102 сағат бөлінген, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 6 сағат.

92. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптардан тұрады:

93. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 40/ 32 сағат, «Алакөлде болдың ба?» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Етістік. Негізгі және кӨмекші етістіктер. Лексика: мекен етеді, емдік қасиет, ағынсыз көл, тері, буын, жүйке, ауру түрлері, ем, дәлелдеу, ластанбау, бейімделу, нығайтатын болған, су қоймасы, құрлық, тұйық көл, байланысы үзілген, түзілген, бекіре, шектеседі, апат аймағы, бұрғылау, тасымалдау кезінде;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: отбасы сыйластығы туралы қысқа 1-2 минуттық әңгімелерді тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа байланысты әңгімелер, мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: жоспары, баратын жағы, істейтін ісі жайлы;

жазылым: тақырыпқа қатысты әңгімелер жазу, өз ойын жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу: диалог-сұхбат, сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет, ақылдасу, рұқсат сұрау, және т.б; Отбасы сыйластығына қатысты достарымен полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстандағы отбасы мүшелерінің сыйластығы мәселелері; тақырыпқа байланысты әңгімелесу.

94. «Отбасындағы әдеп (сыйластық)» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Болымды және болымсыз етістіктер. Лексика: пана тұту, кісі ақысын жемеу, ұрлыққа жоламау, санаға сіңіру, арды аттамау, сыншы, парыз, ұрсу/

ұрыспау, сөйлесу деймін, сырласу, рұқсат сұрау (алу), бақытты сезіну, ақылдасу, ж о с п а р л а у ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: отбасы сыйластығы туралы қысқа 1-2 минуттық әңгімелерді тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа байланысты әңгімелер, мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: жоспары, баратын жағы, істейтін ісі жайлы;

жазылым: тақырыпқа қатысты әңгімелер жазу, өз ойын жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу: диалог-сұхбат, сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет, ақылдасу, рұқсат сұрау, және т.б; Отбасы сыйластығына қатысты достарымен полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстандағы отбасы мүшелерінің сыйластығы мәселелері; тақырыпқа байланысты әңгімелесу.

95. «Біздің әулеттің дәстүрлері» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Сабақты және салт егістіктер. Лексика: сүйінші, көрімдік, байғазы, жезде/жеңге, әулет, ерулікке шақыру, кішіге ізет, көрші, қоныс;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: қазақ халқының салт-дәстүрлері туралы қысқа 1-2 минуттық әңгімелерді тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа байланысты әңгімелер, мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: жоспары, баратын жағы, істейтін ісі жайлы;

жазылым: тақырыпқа қатысты әңгімелер жазу, өз ойын жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу: диалог-сұхбат, сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет, ақылдасу, рұқсат сұрау, және т.б; қазақ халқының салт-дәстүрлеріне қатысты достарымен полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа байланысты әңгімелесу.

96. «Отбасы құндылықтары» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Етістер. Өздік етіс. Лексика: жасына қарай, төрден орын беру, қартаясыз, дауыс көтеру, қарсы сөз айтпау, кішіпейіл бол, әдепті болу, адамгершілік борыш, иіліп сәлем беру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: Отбасы құндылықтары туралы қысқа 1-2 минуттық әңгімелерді тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа байланысты әңгімелер, мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: жоспары, баратын жағы, істейтін ісі жайлы;

жазылым: тақырыпқа қатысты әңгімелер жазу, өз ойын жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу: диалог-сұхбат, сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет, ақылдасу, рұқсат сұрау, және т.б; отбасы құндылықтарына қатысты достарымен полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа байланысты әңгімелесу.

97. «Мен армандайтын үй» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Өзгелік етіс. Ортақ етіс. Лексика: тау етегінде, жекежай салқын самал, кеңесемін, перде, көгал, қақпа, аршалар, қоршау, аспалы шам, мүсіндер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты қысқа 1-2 минуттық әңгімелерді тыңдап түсіну;

оқылым: тақырыпқа байланысты әңгімелер, мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: жоспары, баратын жағы, істейтін ісі жайлы;

жазылым: тақырыпқа қатысты әңгімелер жазу, өз ойын жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу: диалог-сұхбат, сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет, ақылдасу, рұқсат сұрау, және т.б; тақырыпқа қатысты достарымен полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырыпқа байланысты әңгімелесу.

98. «Дәмханадан тамақ ішемін» -5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Ырықсыз етіс. Лексика: сұйық тағам, Біріншіге не бар? Екіншіге не аламыз?

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелер тыңдап түсіну. Оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: асханада ішкен тамағы туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Тамақтану әдебі туралы достарымен пікірлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: өзге ұлт өкілдерінің тамақ мәзірі, дағдысы туралы әңгімелесу.

99. «Сауықтыру орындарында» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Есімше. Лексика: алдын-ала жазылу, келісім бойынша, ақылы\тегін, жеңілдік, төлем жүйесі, қызмет түрлері, бұлшық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: денсаулыққа қатысты кішігірім әңгімелер тыңдап түсіну. Оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: сауықтыру орындары туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Сауықтыру орындары туралы достарымен пікірлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сауықтыру орындары туралы әңгімелесу.

100. «Кинотеатрға барамыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Есімшенің септелуі. Лексика: орын таңдау, телефонмен анықтау,

алдыңғы/соңғы қатарлар, іріктеу, түсірілім, қару-жарақ, сауыт-сайман, ат әбзелдері, найза, садақ, сапасы жоғары, киногерлермен кездесу, бас кейіпкер рөлінде, атақты фильм, қол шапалақтау, жұлдыздар;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелер тыңдап түсіну. Оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: кинотеатр туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу, пікірлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

101. Оқу-еңбек аясы – 35/28 сағат, «Уақытты жоспарлап үйренейік» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Есімшенің тәуелденуі. Жекеше және көпше түрі. Лексика: үнемдеу, ырысы, үлгере алмау, дағдылану, ұйқыны қандыру, оқу залы, бос уақыт, құлаққап, ұй шаруасы, тиімді қолдану;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап түсіну;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: мектепте не істегенін, әдетте не істейтінін айту;

жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Өзінің жұмыс күні туралы достарымен пікірлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: білім алуға қатысты қазақ халқының мақал - мәтелдері.

102. «Қазақстан халқы ассамблеясы» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Есімшенің жіктелуі. Лексика: кеңдігі, дарқандығы, қасіретті, қуғындалу, жер аударылып келген, ұжымдастыру, ашаршылық, саяси-қуғын сүргін, жан азабы, босқын болып, арып-ашу, жатсынбау, баурына тарту, ажалдан алып қалу, бір үзім (нан), бөліп беру, паналату, ұлтаралық келісім, құрылды, өзара түсіністікте, ұйытқы болу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап түсіну;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: Қазақстан халқы ассамблеясы туралы айту;

жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

103. «Сыныбымызбен театрға барамыз» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Көсемше. Лексика: сомдайды, еңбек сіңірген, театр тарландары, қ о л т а ң б а ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: тақырып туралы айту;

жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау.

П о л л о г - о й б ө л і с ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

104. «Домбыра үйірмесіне жазылдым» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Тұйық етістік. Лексика: икемділік, тиек, екі ішекті, жетіген, саз сырнай, шаңқобыз, дауылпаз, қобыз, әлемді мойындату, дәріптеу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: тақырып туралы айту;

жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау.

П о л л о г - о й б ө л і с ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

105. «Теледидар арқылы әлемді көремін» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Етістіктің шақтары. Өткен шақ. Лексика: тікелей эфир, рухани құндылықтар, көрермен талғамы, саяхаттау, бөлісу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;

айтылым: монологтік сөйлеу: Теледидар арналары, олардың бағдарламалары т у р а л ы а й т у ;

жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;

тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау.

П о л л о г - о й б ө л і с ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

106. «Дәл бүгіннен бастап...» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Осы шақ. Нақ осы шақ. Лексика: қарым-қатынас этикеті, қолға аламын, өз ортасы, сөзінде тұру, тіл табысу, қасиет, қабілет, иемдену, нәтиже, өмір тәжірибесі, жар, бедел, пікір алмасу, қоғамдық құбылыс;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап
т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;
айтылым: монологтік сөйлеу: тақырып туралы айту;
жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау.
П о л и л о г - о й б ө л і с ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

107. «Қауіпсіздік ережелерін сақта» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Ауыспалы осы шақ. Лексика: алғашқы көмек, өшіру, жер сілкінісі, дабыл қағу, зілзала, оқу-жаттығулары, сабырлылық сақтау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді (ұзақтығы 1-2 минут) тыңдап
т ү с і н у ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндер оқу;
айтылым: монологтік сөйлеу: қауіпсіздік ережелері туралы айту;
жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;
тілдесім: ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау.
П о л и л о г - о й б ө л і с ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: тақырып туралы туралы әңгімелесу.

108. Әлеуметтік-мәдени ая – 45/ 36 сағат, «Қазақстан қалаларын аралағым келеді» –
5 / 4 с а ғ а т :

1) тілдік бөлім: Келер шақ, болжалды келер шақ. Лексика: ірі қалалар, өндірістік қалалар, халық саны, құрамы, орналасқан жері, тас көмір, облыс орталығы, көрікті жерлері, тарихи ғимараттар, сәулетті ескерткіштер, тыныш\шулы, Шығыс моншасы, жер асты қаласы, ашық мұражайлар;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелер тыңдап, түсіну;
оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;
айтылым: монологтік сөйлеу: қалалар туралы әңгіме айту, баяндау;
жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;
тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Қазақстан қалалары туралы достарымен полилог-ойкөкпар. Диалог-әңгіме,
д и а л о г - т а л қ ы л а у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: басқа ұлт өкілдерімен Қазақстан

қалалары туралы әңгімелесу.

109. «Қазақстан балалар жазушылары» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Мақсатты келер шақ. Лексика: жинақ, жариялау, талдау, өзгертеді,
ұ й қ а с ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну;
оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;
айтылым: монологтік сөйлеу: жазушының өмірбаяны туралы баяндау;
жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;
тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша
сөйлесу. Қазақстан балалар жазушылары мен олардың шығармалары туралы
д о с т а р ы м е н п і к і р л е с у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас: қазақ және орыс балалар жазушылары туралы
п і к і р л е с у .

110. «Мен білетін табысты адамдар» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Етістіктің шақтарын қайталау. Лексика: жолы болу, табыс көзі,
үздіксіз ізденіс, жомарт, ізгілік, жанашыр, қолдау көрсету;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну;
оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;
айтылым: монологтік сөйлеу: жазушының өмірбаяны туралы баяндау;
жазылым: әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы тақырыпқа байланысты жазу;
тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша
сөйлесу. Еліміздегі табысты адамдар және олардың қол жеткізген жетістіктері туралы
д о с т а р ы м е н п і к і р л е с у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас: қазақ және орыс балалар жазушылары туралы
п і к і р л е с у .

111. «Шарын» шатқалына бардың ба?» – 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Етістіктің райлары. Бұйрық рай. Лексика: жолдамамен, күз
жартастарға, шатқал, көне болады, шығарма, қашалған, дәуір;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну (ұзақтығы 1-2
м и н у т) ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;
айтылым: өз ауылы /қаласы/облысының экологиясы туралы баяндау;
жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;
тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша
сөйлесу. Қазақстан экологиясы туралы достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: табиғат туралы әр ұлт өкілдерінің

мақал - мәтелдері .

112. «121 – өнім» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Шартты рай, жіктелуі, жасалу жолдары. Лексика: кен орны, зерттеле бастау, игеруге атсалысуда, жанар жағармай, сұйық отындар, минералды қоспалар, тұрмысқа қажет;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну (ұзақтығы 1-2 минут) ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: Мұнай және оның өнімдері туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Мұнай және оның өнімдері туралы достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мұнай қндіруші елдер туралы түрлі мәтіндер .

113. «Көшпелі көрме ЕХРО» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Қалау рай. Тәуелденуі, жіктелуі. Лексика: әлемдік нарық, бәсекелестіке, көшпелі көрме, пайдасы, ұтқырлық, капитал;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну (ұзақтығы 1-2 минут) ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: тақырыпқа қатысты өз ойларын туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу;

тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу, достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: халықаралық қатынас туралы мәтіндер.

114. «Киімді тазалауға өткіздім» - 5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Үстеу. Мезгіл үстеу. Лексика: тауар құлақшасы, кептіру, құрғақ тазалау, дымқыл-жылы өңдеу, сығу, жүн, мақта, тоқыма, былғары, дақты кетіру, түсі оңу, түбіртек ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну (ұзақтығы 1-2 минут) ;

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: киім тазалау туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Киім тазалау туралы достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: киім, оны күту туралы мәтіндер.

115. «Ұлттық спорт ойындары» -5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: Мекен үстеу. Лексика: көкпар, жанкүйер, марапат, бапкер, так/жұп, шыдамдылық, ұлттық ойындар: жамбы ату, теңге ілу, алтыбақан; қойларын жусату, сопақша, қазан, құрлық, қойшы, біріншілік;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну (ұзақтығы 1-2 минут); оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: Ұлттық спорт ойындары туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Мұнай және оның өнімдері туралы достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әр ұлт өкілдерінің ұлттық ойындары туралы деректер.

116. «Гарри және оның достары» -5/4 сағат:

1) тілдік бөлім: сын-қимыл үстеуі. Лексика: бастан кешкен оқиға, қорқынышты сәттер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: тақырыпқа қатысты кішігірім әңгімелерді тыңдап түсіну (ұзақтығы 1-2 минут);

оқылым: тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу;

айтылым: Гарри және оның достары туралы баяндау;

жазылым: тақырыпқа байланысты әңгіме жазу, өз іс әрекеті туралы жазу;

тілдесім: сұрақ-жауап, сұрақ-мәлімет диалогтары. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесу. Гарри және оның достары туралы достарымен пікірлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: кітап туралы әр ұлт өкілдерінің мақал-мәтелдері.

6. Оқу пәнінің 9-сыныптағы базалық білім мазмұны

117. Оқыту орыс тілінде жүретін мектептерде аптасына 4 сағаттан, барлығы 136 сағат, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 16 сағат; оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін мектептерде аптасына 2 сағаттан, барлығы 68 сағат бөлінген, оның ішінде ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық қайталауға 4 сағат.

118. Курстың білім мазмұны төмендегідей тақырыптардан тұрады:

119. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 30/14 сағат. «Төрлетіңіз!» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: Күшейткіш үстеу. Лексика: әке/ана тәрбиесі, қонақ төрге отырады, қонақжай, жауапкершілік, жол беру, елдің көркі, нәзіктік, инабаттылық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап, айтылған ойды түсіну. Қазақ отбасы, қазақ халқының қонақжайлылығы туралы берілген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: Қазақ отбасы, қазақ халқының қонақжайлылығы туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну. Болған жағдайға байланысты, сезімге әсер ететін сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу;

айтылым: Қазақ отбасы, қазақ халқының қонақжайлылығы туралы өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып өз ойын айту;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндерді жазу. Қазақ отбасы, қазақ халқының қонақжайлылығы туралы өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жаза білу, өз ойын қысқаша білдіре алу;

тілдесім: Қазақ отбасы, қазақ халқының қонақжайлылығы жайындағы сұхбаттарға қатысу. Қазақ отбасы, қазақ халқының қонақжайлылығы туралы көзқарасын айтып, пікір білдіру. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасы тәрбиесі туралы қысқа мәтіндер, өлеңдер.

120. «Отбасыммен шешім қабылдаймын» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: мақсат үстеуі. Лексика: бағдарлы, бағыт таңдау, қоғамдық-гуманитарлық, жаратылыстану-математика, қызығушылық, жалақы, жеке сабақ аламын, есеп шығару, теңдеулер шешу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: қазақ отбасының ерекшелігі туралы мәтінді тыңдап, айтылған ойды түсіну;

оқылым: мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;

айтылым: қазақ отбасындағы өзара сыйласымдылық туралы пікір білдіру;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндерді жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып әңгіме жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: қазақ отбасы жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: ұсынылған қазақ отбасылары туралы мәтіндерді оқу.

121. «Ұлттық тағамдарды ұнатамын» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: себеп-салдар үстеуі. Лексика: бие байланады, ағытады, жылқы айдап әкелу, ашыту, ауруға ем, сауға қуат, баптау, саба, күбі, жылқы терісінен, саумал, пісу, дәмі аузынды үйіреді, түтінге ыстау, таба нан, шұбат, қазақы дастарқан;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: ұлттық тағамдар туралы мәтінді тыңдап, айтылған ойды түсіну;

оқылым: мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;

айтылым: ұлттық тағамдар туралы пікір білдіру;
жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндерді жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып әңгіме жазу, өз ойын қысқаша білдіру;
тілдесім: ұлттық тағамдар жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып с ө й л е с у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: ұлттық тағамдар туралы мәтіндерді оқу.

122. «Дәмге тапсырыс беремін» - 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: еліктеу сөздер. Лексика: бағасына келісу, мейрамхана, алдын ала төлеу, ашытқан қамыр, кеуіп кетпеу, қатты қыздыру, үздіксіз араластыру, біркелкі, сәнді, ең тиімді, еріту, шақтап жаю, қалауыңызша, қоймалжың салманы, үккіш;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: қоғамдық тамақтану орындары туралы мәтінді тыңдап, айтылған ойды т ү с і н у ;

оқылым: мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;
айтылым: қоғамдық тамақтану орындары туралы пікір білдіру;
жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндерді жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып әңгіме жазу, өз ойын қысқаша білдіру;
тілдесім: қоғамдық тамақтану орындары жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды п а й д а л а н ы п с ө й л е с у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қоғамдық тамақтану орындары туралы м ә т і н д е р д і о қ у .

123. «Шымбұлаққа барайық» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: септеулік шылаулар. Лексика: тау шатқалы, аспалы жолмен көтерілу, шаңғыларды жалға алу, асу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:
тыңдалым: «Шымбұлақ» тау шатқалы туралы мәтінді тыңдап, айтылған ойды т ү с і н у ;

оқылым: мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;
айтылым: «Шымбұлақ» тау шатқалы туралы пікір білдіру;
жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндерді жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып әңгіме жазу, өз ойын қысқаша білдіру;
тілдесім: «Шымбұлақ» тау шатқалы жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып с ө й л е с у ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қоғамдық демалыс орындары туралы м ә т і н д е р д і о қ у .

124. «Ұлттық құрама командалар» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: септеулік шылауларды қайталау. Лексика: ұлттық құрама, бәсекелестік рух, ортақ намыс.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: ұлттық құрама командалар туралы мәтінді тыңдап, айтылған ойды түсіну;

оқылым: мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;
айтылым: ұлттық құрама командалар туралы пікір білдіру;
жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндерді жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып әңгіме жазу, өз ойын қысқаша білдіру;
тілдесім: ұлттық құрама командалар жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: спорт, денсаулық туралы мәтіндерді оқу.

125. Оқу-еңбек аясы – 40/21 сағат. «Менің арман мектебім» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: жалғаулық шылаулар. Лексика: менің арманым, жаңашыл мектеп, мұғалімді өзім таңдаймын, ұжым, жабдықтау, жағдай жасау;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну; оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу; айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу; жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мәтін бөліктеріне ат қойып, қысқаша мазмұндап жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы оқушылар өз арман мектебі туралы ой алмасады.

126. «Ғаламтордағы әлеуметтік желілерді пайдаланамын» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: демеулік шылаулар. Лексика: әлеуметтік желілер, таралу жылдамдығы, хат алмасу, қашықтықтан оқыту, өркениет;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну; оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу; айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу; жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мәтін бөліктеріне ат қойып,

қысқаша мазмұндап жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы оқушылар әлеуметтік желілер туралы ой алмасады.

127. «Атақты ғалымдар» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: одағай. Лексика: ғылым, ғалым, ерекше қабілет, талмай іздені, жаңа ашылымдар, ғылымды дамыту, еліктеу, ұқсау, ғылымды сүйю, зерттеу жүргізу, ұстаз бен шәкірт байланысы, ғылыми жетекші, шәкірт;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну.

Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу;

айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мәтін бөліктеріне ат қойып, қысқаша мазмұндап жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы оқушылар ғылым жетістіктері туралы ой алмасады.

128. «Жеті жұрттың тілін біл...» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: сөз тіркесі. Лексика: экзотикалық тілдер, таралым, мүмкіндігі кең тілдер, ұлттық тіл, жерілікті халық тілдері, шектеулі, арнайы курстар, озық әдістемелер ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну.

Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу;

айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу. жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мәтін бөліктеріне ат қойып, қысқаша мазмұндап жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы оқушылар халықаралық тілдер туралы ой алмасады.

129. «Қандай емтихандар тапсырамын?» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: жай сөйлем. Лексика: таңдау пәні, қарындашпен белгілеу, өшіргішпен өшіру, кәсіптік білім алу;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну, қ о л д а н а а л у ;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-әңгіме, диалог-талқылау. Полилог-ойбөліс;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: орыс тілді, қазақ тілді мектептерде оқылатын тілдер туралы әңгімелесу.

130. «Білім және «Тәуелсіздік толғауы» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: сөйлем мүшелері, тұрлаулы мүшелер. Лексика: Жолдау, толғау, тарихи, киелі, үдемелі, жылнама;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: Қазақстан мемлекеті және Тәуелсіздік туралы мәтіндерді түсіну. Тәуелсіз елдің тарихы мен қазіргісі жайлы ақпаратты тыңдап түсіну;

оқылым: Мемлекеттік құрылым туралы мәтіндер мен «Тәуелсіздік толғауын» оқу, талдау. Қазақстан халқы Ассамблеясы мен Астананың құрылуы жайлы мәліметтерді оқып түсіну. Мәтіндегі тәуелсіздікпен байланысты деректерді тауып, түсінік беру. «Тәуелсіздік толғауына» қатысты мәтіннің идеясын анықтау;

айтылым: Тәуелсіздік толғауының мәні туралы баяндау. Тәуелсіздіктің маңызын өз ойымен сабақтастырып айту. Тірек сөздер бойынша «Тәуелсіздік – тұғырым» тақырыбында мәтін құрап айту;

жазылым: Тәуелсіздік толғауындағы «аға буын өкілдері жасаған тарихи маңызы зор істерді» талдау. Тәуелсіздік кезінде қол жеткен нәтижелерді сараптайтын абзацтарға сүйеніп, ой қорытындысын жазу. Мәтіндегі маңызды мәліметтерді жинақтап жазу;

тілдесім: Тәуелсіздік толғауы мен мемлекеттік құрылымдар жайлы ойталқы өткізу. «Ел тәуелсіздігіне біз қандай үлес қосамыз?» тақырыбындағы ойбөліс. Жағдаяттық тапсырмалар арқылы «Тәуелсіздік толғауы» туралы пікірлесім;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Тәуелсіздік толғауындағы нақыл сөздердің, афоризмдердің негізінде пікір алмасу.

131. «Колледжге барсам ба екен?» – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері. Лексика: арнайы кәсіптік білім,

арнайы дайындық, мамандықты меңгеру, оқуды жалғастыру, мамандар тапшылығы, ең сұранысқа ие мамандар, мамандыққа қызығу, ата-ана кеңесі;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну.

Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу;

айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне

таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мәтін бөліктеріне ат қойып,

қысқаша мазмұндап жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын

қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы оқушылар арнайы кәсіптік білім беретін оқу орындары туралы ой алмасады.

132. «Жаңа технология жетістіктері» – 5 /2 сағат:

1) тілдік бөлім: оқшау сөздер, қаратпа сөз. Лексика: заманауи технология, ақпараттық жүйелер, ақпараттық есептеу техникасы, адам құқығы, таныс/бейтаныс құбылыстар, озық тәжірибелер, көзді ашып-жұмғанша;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Естіген сөйлемдерді түсіну;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну.

Сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғу;

айтылым: ойын жеткізу барысында көрген, естіген мәліметтері жайлы айту. Өзіне

таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мәтін бөліктеріне ат қойып,

қысқаша мазмұндап жазу. Өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын

қысқаша білдіру;

тілдесім: естіген, оқыған жаңалықтары жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сыныптағы оқушылар жаңа технология жетістіктері туралы ой алмасады.

133. Әлеуметтік-мәдени ая – 50/29 сағат. «Сурет галереясына саяхат» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: қыстырма сөз. Лексика: көркем туынды, айнытпай салу.

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап, айтылған ойды түсіну. Суретшілер туралы берілген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: суретшілер, сурет көрмесі, картиналар туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;

айтылым: белгілі бір сурет туралы өз пікірін білдіру. Сурет галереясындағы өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Суретші мен суреттер туралы өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша білдіру;

тілдесім: сурет, суретшілер жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ.

Диалог - мәлімет ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Ә.Қастеевтің туындылары туралы пікір алмасу .

134. «Мынау қай мұражай?» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: құрмалас сөйлем түрлері. Лексика: құнды жәдігер, ахметтану дәрісханасы, күрделі жөндеу, сыртқы пішіні, археологиялық, этнографиялық және мәдени ескерткіштер, ежелгі және ортағасыр тарихы, жеті алтын жауынгер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Мұражай туралы берілген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: мұражай, мұражайдағы экспонаттар туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну ;

айтылым: ойын жеткізу барысында түрлі туындылар, экспонаттар жайлы айту. Мұражайдағы өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Мұражай туралы өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша жазбаша түрде білдіру;

тілдесім: мұражай жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет.

Диалогке қатысу ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: ұлттық аспаптар мұражайы туралы әңгімелесу .

135. «Қазақстан аймақтары» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: салалас құрмалас сөйлем. Лексика: шектесіп жатыр, шақырым, құрғақ климат, тау белдеулері, егіншілік, қоңыржай, қолайлы/қолайлы емес, қара уылдырық, Маңғыстау аймағы, аумағы кіші, жер қойнауы, төбелі жазық;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Қазақстан аймақтары туралы берілген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: Қазақстан аймақтары туралы мәтіндерді дұрыс оқу және түсіну;

айтылым: ойын жеткізу барысында түрлі туындылар, экспонаттар жайлы айту. Қазақстан аймақтарындағы өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлесу ;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Қазақстан аймақтары туралы өзі білетін мәліметтерді қатыстырып сөйлем жазу, өз ойын қысқаша жазбаша түрде білдіру ;

тілдесім: мұражай жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет.

Диалогке қатысу;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстан аймақтары туралы әңгімелесу.

136. «Мен ұнататын теле/радио хабар» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: сабақтас құрмалас сөйлем. Лексика: «XXI ғасыр көшбасшысы» танымдық бағдарламасы, ойын-сауық бағдарламасы, танымдық бағдарлама, басқарнаға ауыстыру;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Радио, теледидардан естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу. Теледидардан көрген бағдарлама туралы жазу;

тілдесім: теледидардан көрген, кино, бағдарламалар мен радиодан естіген жаңалықтар жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ. Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстан телеарнасындағы танымдық бағдарлама туралы әңгімелесу.

137. «Экологиялық апаттар» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: аралас құрмалас сөйлем. Лексика: ақ қан аурулары, кемтар, ядролық жарылыс, ашық сынақтар, шешім, тартылу, тұзы ұшу, теңіз түбі, химиялық қоспалар, қарқынды даму, бұлғын терісі, елді мекен, шөл белдеуі, шаруашылық, тыңайтқыш;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Экологиялық апаттар туралы естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу;

тілдесім: экологиялық апаттар жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: экологиялық апаттар туралы әңгімелесу.

138. «Электронды журналмен таныссың ба?» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: төл сөз бен төлеу сөз. Лексика: оқуға ыңғайлы, жастарға ой салады;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Электронды журналдар туралы естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу;

тілдесім: электронды журналдар жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ.
Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: электронды журналдар туралы әңгімелесу.

139. «Әлемнің атақты спортшылары» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: автор сөзі. Лексика: бапкер, халықаралық турнир;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Әлемнің атақты спортшылары туралы естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу;

тілдесім: әлемнің атақты спортшылары жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әлемнің атақты спортшылары туралы әңгімелесу.

140. «Тарлан» сыйлығына кім лайықты?» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: тыныс белгілері. Сөйлем ішінде келетін тыныс белгілері. Лексика: марапаттау, отандық, «Тарлан» сыйлықтары, гуманитарлық салалар, қоғамдық марапаттау, танымал қайраткерлер, үздік орындаушы;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. «Тарлан» сыйлығы және оның иегерлері туралы естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу;

тілдесім: «Тарлан» сыйлығы және оның иегерлері жайындағы сұхбаттарға қатысу.

Диалог-сұрақ.

Диалог-мәлімет;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: «Тарлан» сыйлығы және оның иегерлері туралы әңгімелесу.

141. «Қазақ қолөнері туралы не білеміз?» – 5/3 сағат:

1) тілдік бөлім: сөйлем соңында келетін тыныс белгілері. Лексика: саз аспаптары, әрлеу үшін, шетен ағаштар, түстерді таңдап пайдалану, егеу, сүргі, өсімдік тектес оюлар, қошқар мүйіз, қазтабан, киіз үй жабдықтары, ұлттық өрнектер, зерлеу, көмкеру, қолданбалы өнер;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім:

тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Қазақ қолөнері туралы естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу;

тілдесім: қазақ қолөнері жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ.

Диалог - мәлімет ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақ қолөнері туралы әңгімелесу.

142. «Билеп үйренейік » – 5/2 сағат:

1) тілдік бөлім: өткен тақырыптарды қайталау. Лексика: шыр айналып билеу, көзі жұмылғанша, заманауи билер, ырғақ, иілу, ғафу етіңіз, шапшаң да шалт қимылдау, ізет көрсету, ортаға шақыру ;

2) қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: тыңдалым: мәтінді тыңдап айтылған ойды түсіну. Қазақтың халық билері туралы естіген сөйлемдерді түсіну және қолдану;

оқылым: көрген, естіген ақпараттары туралы мәтіндерді дұрыс оқу, түсіну;

айтылым: өзіне таныс жағдайлар бойынша конструкцияларды пайдаланып сөйлеу;

жазылым: өзара байланысты қысқа мәтіндер жазу;

тілдесім: қазақтың халық билері жайындағы сұхбаттарға қатысу. Диалог-сұрақ.

Диалог - мәлімет ;

3) мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: қазақтың халық билері туралы әңгімелесу.

7. 5-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

143. Пәндік нәтижелер бойынша 5-сыныптың соңында оқушылар:

1) 130-150 лексикалық минимумды;

2) сөз құрамын және түбірлес сөздерді ажыратуды;

3) сөзжасамның негізгі (сөз тудырушы, сөз түрлендіруші) тәсілдерін;

4) лексикалық минимум көлеміндегі сөздердің көптелу, тәуелдену, септелу, жіктелу ерекшеліктерін ;

5) етістіктің болымсыз түрін және «жоқ», «емес» сөздерін пайдалануды;

6) жай сөйлем құру тәсілдерін;

7) мәтіндегі сөздердің өзара байланысын, сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін;

8) сөз тіркесінің сөзден, сөйлемнен өзгешелігін білуі тиіс.

144. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді; өзі және өз отбасы туралы, мектеп өмірі туралы, мекен жайы туралы, оқуы жайлы айтылған сөздерді; жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсіну дағдыларын;

2) оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну; өзіне таныс тақырыптар бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқу; тақырып көлеміндегі

мәтіндерден өзіне қажетті сөзді оқып түсіну; мәтіннен тірек сөздерді табу, ұқсас заттарды салыстыра сипаттау; қазақ тіліндегі өлеңдерді жаттау дағдыларын;

3) айтылым: қарапайым сөздер мен сөз тіркестерін қолдана отырып, өз отбасы және басқа адамдар туралы, өздерінің өмірі, оқуы, мектебі жайлы айта алу; өз ойын қысқа сөйлемдер арқылы білдіру дағдыларын;

4) жазылым: тақырыптар көлемінде қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жазу; мәтіні оңай хат жазу; біреуге жазбаша алғыс білдіру; тақырып аясында түрлі мәліметтер жазу дағдыларын;

5) тілдесім: қарапайым жағдаяттарда өзіне таныс тақырыптар бойынша қысқаша сөйлесе алу; күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқаша сөйлемдер арқылы қолдай алу; еркін сөйлесу үшін қарапайым сөздер мен тіркестерін түсіну, диалог пен полилогке қатыса алу дағдыларын меңгеруі тиіс.

8. 6-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

145. Пәндік нәтиже бойынша 6-сыныптың соңында оқушылар:

1) 130-150 лексикалық бірлікті;

2) ұсынылған лексикалық бірліктердің мағыналарын;

3) сөздің бір және көп мағыналы болатындығын;

4) лексикалық минимумға кіретін қос сөздер, біріккен сөздердің жасалу жолдарын;

5) тілдік қатынаста сөз құрамын ажыратуды, сөз таптарының (лексикалық бірліктер аясында) сөзжасамдық ерекшеліктерін;

6) лексикалық минимум көлеміндегі сөздердің түрлену ерекшеліктерін;

7) септік, тәуелдік, жіктік, көптік жалғауларын;

8) етістіктің болымсыз түрін және «жоқ», «емес» сөздерін қолданатын жағдайларды ;

9) жай сөйлем құру тәсілдерін;

10) сөйлемде үшін, туралы, сияқты атау септігін меңгеретін септеуліктерді;

11) мәтіндегі жай сөйлемдердің байланысын;

12) жай сөйлем мен құрмалас сөйлемнің қарапайым үлгілерін қатысымдық тұрғыда қолдану жолдарын білуі тиіс.

146. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым: жеке сөз тіркестерін және сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді, жеке басына байланысты айтылған мәліметтерді, сұрақтарды түсіну (жасы, туған жері, тұратын жері, қызығушылығы, оқуы, сүйікті нәрселері); үнтаспадан тыңдаған қысқа хабарлардың дұрыс, бұрыстығын түсіну; өзінің достары, тұрған жерінің табиғаты және өз отбасы туралы, мектеп өмірі, сүйікті кейіпкерлері жайлы айтылған сөздерді түсіну; қысқаша айтылған хабарландырудағы ақпараттарды түсіну дағдыларын ;

2) оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну; өзіне таныс тақырыптар бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқи алу; түрлі жанрдағы мәтіндерді дауыс ырғағын, фонетикалық және орфоэпиялық ережелерді сақтай отырып, мәнерлеп және жүргізіп оқу; тақырып көлеміндегі мәтіндерден өзіне қажетті сөзді оқып түсіну; мәтіннің тақырыбы, берілген қосымша суреттер бойынша мәтіннің негізгі мазмұнын болжай немесе анықтай алу дағдыларын;

3) айтылым: қажетті сөздер мен сөз тіркестерін қолдана отырып, өз отбасы және басқа адамдар туралы, олардың өмірі, оқуы, мектебі жайлы айта алу; жеке басы, отбасы, досы, жақсы көретін ісі, кейіпкері және мектептегі үйірмелері, Астана, өзі тұратын жердің табиғаты т.б. туралы әңгімелей білу; оқыған мәтін бойынша хабарлама жасау, өз ойын жеткізу дағдыларын;

4) жазылым: қысқаша сөйлемдер мен хабарландырулар жаза алу; мәтіні оңай хат жазу; біреуге жазбаша алғыс білдіру; түрлі мәлімет жеткізе алу; оқыған мәліметтерді жазу; жеке басы, отбасы, досы, жақсы көретін спортшысы, әншісі т.б. туралы мәліметтерді қосып хат жазу; тірек сұрақтарға сүйене отырып, берілген тақырыпта шағын шығарма жазу дағдыларын;

5) тілдесім: қарапайым жағдаяттарда өзіне таныс тақырыптар бойынша қысқаша сөйлесе алу; күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқаша сөйлемдер арқылы қолдай алу; еркін сөйлесу үшін қарапайым сөздер мен тіркестерін түсіну; әңгімені бастау, жалғастыру және аяқтау; амандасу, қоштасу, танысу сияқты жағдаяттарда диалог құрау, полилогке қатысу дағдыларын меңгеруі тиіс.

9. 7-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

147. Пәндік нәтиже бойынша 7-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) 130-150 лексикалық минимумды;
- 2) сөздерге қосымшаларды ретіне қарай дұрыс тіркеу жолдарын;
- 3) туынды және күрделі сөздердің жасалуын;
- 4) сөзжасамның негізгі (сөз тудырушы, сөз түрлендіруші) тәсілдерін;
- 5) лексикалық минимум көлеміндегі сөздердің түрлену ерекшеліктерін;
- 6) етістіктің болымды, болымсыз түрлерін ажырата;
- 7) жай және құрмалас сөйлем құрудың қарапайым тәсілдерін;
- 8) мәтіндегі, сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін;
- 9) тұрақты сөз тіркестерінің қарапайым түрлерін білуі тиіс.

148. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым: сөйлесу кезінде өзіне қатысты жиі қолданылған сөздерді, жеке басына байланысты айтылған мәліметтерді, сұрақтарды түсіну; отбасы мүшелерінің сөйлеу тілі, киім, өзінің сүйікті ісі, мектептегі үйірмелер, Интернет, т.б. туралы ұнтаспадан тыңдаған қысқа хабарлардың дұрыс, бұрыстығын түсіну; қазақ тілін үйренуге,

денсаулықты сақтауға қатысты айтылған сөздерді түсіну; қысқаша айтылған жарнамалар мен хабарландырудағы ақпараттарды түсіну дағдыларын;

2) оқылым: қысқа, нақты, қарапайым мәтіндерді түсіну; өзіне таныс тақырыптар бойынша күнделікті қолданылатын сөйлемдерді тауып оқи алу; мәтінді оқу түрлерін (мәтінді шолып оқу, таныса оқу, ізденіп оқу, зерттей оқу); мәтіннен өзіне қажет мәліметтерді іріктей алу; тақырып көлеміндегі мәтіндерден өзіне қажетті ақпаратты оқып түсіне білу; мәтіннің тақырыбы мен берілген қосымша суреттер бойынша мәтіннің негізгі мазмұнын анықтай алу дағдыларын;

3) айтылым: қажетті сөздер мен сөз тіркестерін қолдана отырып, өз отбасы және басқа адамдар туралы, олардың өмірі, оқуы, мектебі жайлы айта алу; өзінің қазақ тілін үйренуі, денсаулығына қатысты ой айту; белсенді лексикалық қорды пайдаланып сурет, сызба, кесте, карта бойынша шағын мәтін құрастыру; балаларға арналған компьютерлік ойындар, Интернет туралы хабарлама жасау; мектептегі үйірмелердің жұмысы, Астананың сипаты, т.б. туралы әңгімелеу; оқыған мәтін бойынша өз ойын жеткізе білу дағдыларын;

4) жазылым: сурет, сызба, кесте, карта бойынша шағын мәтін құрастырып жаза алу; жеке басы, отбасы туралы мәліметті қажет ететін іс қағаздарын толтыра білу; жоспарланған іс-шара туралы хабарландыру жазу, оларды сипаттап жаза алу; біреуге жазбаша түрлі мәліметтерді жеткізе алу; оқыған мәліметтерді жазу; өзіне ұнайтын мәселелер туралы мәліметтерді қосып, хат жазу; тірек сұрақтарға сүйене отырып, берілген тақырыпта шағын шығарма жаза алу дағдыларын;

5) тілдесім: қарапайым жағдаяттарда өзіне таныс тақырыптар бойынша қысқаша сөйлесе білу; күнделікті тұрмыста қолданылатын сұхбаттарды қысқаша сөйлемдер арқылы қолдай алу; әңгімені бастау, жалғастыру және аяқтау жолдарын ажырата алу; диалог түрлерінің құрылу жолдарын тауып (мысалы, сұрақ-жауаптан тұратын диалог, іс-әрекетке итермелейтін диалог, жаңа хабарды білуге бағытталған диалог т.б.), өз мақсатына қарай орынды пайдалану; жағдаятқа сай келісім білдіру, алғыс айту, кешірім сұрау, өтініш жасау дағдыларын меңгеруі тиіс.

10. 8-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

149. Пәндік нәтиже бойынша 8-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) 130-150 лексикалық минимумды;
- 2) сөздерге жұрнақ, жалғауларды дұрыс тіркеуді;
- 3) туынды және қос сөз, қысқарған сөз, біріккен сөздердің ерекшеліктерін;
- 4) сөз тудырушы, сөз түрлендіруші қосымшалардың мүмкіндіктерін;
- 5) лексикалық минимум көлеміндегі етістіктердің түрлену ерекшеліктерін;
- 6) етістіктің болымды, болымсыз түрлерін;
- 7) жай және құрмалас сөйлем құраудың тәсілдерін;
- 8) тұрақты сөз тіркестерін, мақал-мәтелдерді ажырата білуі тиіс.

150. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым: нақты айтылған ойды, әдеби нормаға сай сөйлемдерді түсіну; мектепке, жазғы демалысқа, тамақтануға, Қазақстанның қалалары мен табиғатына, т.б. қатысты тақырыптар бойынша берілген ақпараттарды түсіну және қолдана алу; сөйлеушілердің анық және асықпай айтқан ойларын, пікірлерін толық түсіне алу дағдыларын;

2) оқылым: күнделікті және өзінің жеке өмірі мен мектеп, қоғам өміріне байланысты мәтіндерді дұрыс оқып түсіну; отбасындағы сыйластыққа, жазушылардың шығармашылығына, Қазақстанның тарихы мен бүгінгіне қатысты, электрондық байланыстар жүйесін пайдалануға байланысты мәтіндерді оқып түсіну; мәтіндерден тура, ауыспалы мағыналы сөздерді, мақал- мәтелдерді таба алу, оларды қарапайым жағдаяттарда өз сөздерінде орынды қолдану; болған жағдайға байланысты, сезімге әсер ететін сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғына алу;

3) айтылым: өз ойын жеткізу барысында түрлі оқиғалар, өз арман-үміті, жоспарлары жайлы айта алу; денсаулыққа, тамақтануға, отбасындағы сыйластыққа, е-пошта қызметін пайдалануға қатысты өз көзқарасы мен ұсыныстары туралы пікір білдіре алу дағдыларын;

4) жазылым: өзара байланысты әрі өзіне қызықты, қажетті мағлұматтарды қамтитын қысқа мәтіндерді жаза алу; берілген мәтінді түріне қарай ажырата алу; тілдік қатынаста өз ойын басқаға жеткізе білу; өзінің жеке басына қатысты хат жаза алу; ұсынылған тақырып көлеміндегі мәселелер бойынша өз ойын қысқаша жазбаша білдіру дағдыларын;

5) тілдесім: әртүрлі жағдаяттарға байланысты сөйлесе алу; күнделікті қарым-қатынаста диалог, монологті берілген тақырып аясында өз бетінше құра алу; тосын сұхбаттарға (отбасы, хобби, жұмыс, саяхат т.б.) қатыса алу; сөйлесім әрекетінде сөйлеу мәдениетінің нормаларын сақтап қолдану, диалог пен полилогке қатыса алу дағдыларын меңгеруі тиіс.

11. 9-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

151. Пәндік нәтиже бойынша 9-сыныптың соңында оқушылар:

1) 130-150 лексикалық минимумды, 5-9 сыныптардың соңында 1140-1180 лексикалық минимумды;

2) сөздерге қосымшаларды ретіне қарай дұрыс тіркеп қолдануды;

3) туынды және күрделі сөздерді орынды пайдалануды;

4) сөзжасамның негізгі (сөз тудырушы, сөз түрлендіруші) қасиетін меңгеріп, тілдік қатынаста қолдануды;

5) лексикалық минимум көлеміндегі сөз таптарының түрлену ерекшеліктерін;

6) етістіктің рай, шақ түрлерін;

7) құрмалас сөйлемдердің байланысу тәсілдерін;

8) сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін;

9) мәтіннің құрылымын білуі тиіс.

152. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым: нақты айтылған ойды, әдеби нормаға сай сөйлемдерді түсіне алу; отбасы тәрбиесіне, Қазақстан суретшілеріне, мұражайлар мен сурет галарейларына қатысты айтылған ақпараттарды түсінеу және қолдана алу; сөйлеушілердің ойын толық түсіне алу дағдыларын;

2) оқылым: күнделікті және өзінің жеке өмірі мен отбасы тәрбиесіне, Қазақстандағы мәдени орындарға, радио, теледидар хабарларына байланысты мәтіндерді оқып, түсіну; мәтіндерден тура, ауыспалы мағыналы сөздерді, мақал-мәтелдерді таба алу, оларды қажетіне қарай өзінің сөйлеу тілінде орынды қолдану; адамның көңіл-күйіне қатысты және сезімге әсер ететін сөздер мен сөйлемдердің мағынасын ұғына алу дағдыларын;

3) айтылым: өз ойын жеткізу барысында түрлі оқиғалар, өз арман-үміті, жоспарлары жайлы айта алу; денсаулыққа, тамақтануға, отбасындағы сыйластыққа, е-пошта қызметін пайдалануға қатысты өз көзқарасы мен ұсыныстары туралы пікір білдіре алу дағдыларын;

4) жазылым: өзара байланысты өзіне қызықты әрі қажетті мағлұматтарды қамтитын қысқа мәтіндерді жаза алу; берілген мәтінді түріне қарай ажыратып, негізгі ойды тілдік қатынаста басқаға жеткізу; өзінің жеке басына қатысты хат жаза білу; ұсынылған тақырып көлеміндегі мәселелер бойынша өз ойын қысқаша жазбаша білдіре алу; мәтіндегі тілдік көркем-бейнелеуіш құралдарды таба алу, оларды өзара салыстыру, өзінің жазған мәтінінде қолдана алу дағдыларын;

5) тілдесім: әртүрлі жағдаяттарға байланысты сұхбаттаса алу; күнделікті қарым-қатынаста диалог, монологті берілген тақырыпқа сай етіп құрау; тосын сұхбаттарға (отбасы, хобби, жұмыс, саяхат, т.б.) қатыса алу; сөйлесім әрекетінде сөз мәдениетінің нормаларын сақтап қолдану; тілдік жағдаяттарға тән этикеттік орамдарды орынды пайдалана алу; таныс жағдайларға байланысты нақты берілген конструкцияларды пайдаланып, ой бөлісе алу; пікірталастарда өз ойын түсінікті жеткізе алу дағдыларын меңгеруі тиіс.

153. Тұлғалық нәтиже 5-9-сынып оқушыларының:

1) мемлекеттік тілді білуінен, қазақ халқының және Қазақстан аумағында өмір сүріп жатқан басқа да ұлыстардың тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне және басқа құндылықтарына құрметпен қарауынан;

2) туған жеріне, ауылына/қаласына деген шынайы сүйіспеншілігінен;

3) Қазақстан Республикасының Конституциясының, мемлекеттік рәміздерінің құндылықтық мәнін тани алуынан;

4) адамдармен қарым-қатынаста жоғары мәдениеттілік танытуынан, этикалық нормаларды сақтай білуінен;

5) салауатты өмір салтын сақтауынан;

6) қоршаған ортадағы табиғатқа: жан-жануарларға, өсімдіктерге ізгілікті қарым-қатынас жасауынан;

7) рухани-мәдени мұраларға деген саналы көзқарастарынан көрініс табуы тиіс.

154. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер бойынша 5-9-сынып оқушылары:

1) нақты айтылған ойды, әдеби нормаға сай құрылған сөйлемдерді түсіне алуынан;

2) тақырыпқа қатысты айтылған ақпараттарды талдай, өңдей, жинақтай және қолдана білуінен;

3) мемлекеттік тілдегі радио, теледидар хабарларын тыңдап, түсінуінен;

4) мәтіндерден тура, ауыспалы мағыналы сөздерді, мақал-мәтелдерді таба алуынан және оларды қажетіне қарай өзінің сөйлеу тілінде орынды қолдануынан;

5) өз арман-үміті, жоспарлары жайлы айта алуынан;

6) мәселеге қатысты өз көзқарастары мен ұсыныстары туралы пікір білдіре алуынан ;

7) ұсынылған тақырып көлеміндегі мәселелер бойынша өз ойын қысқаша жаза алуынан, онда бейнелеуіш құралдарды орынды қолдана алу дағдыларынан;

8) заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгеруінен;

9) коммуникативтік қабілеттілігі мен көптілді мәдениеттілігінен;

10) күнделікті жағдаяттарға байланысты өзгелермен сұхбаттаса алуынан;

11) белгілі бір тақырып бойынша диалогке, полилогке қатыса алуынан;

12) тосын сұхбаттарға (отбасы, хобби, жұмыс, саяхат, т.б.) қатысып, өз ой-пікірлерін білдіруінен;

13) тілдесім әрекетінде қазақ тілінің сөз мәдениеті нормаларын сақтап қолдануынан ;

14) тілдік жағдаяттардың ерекшелігіне сай қазақ тіліндегі этикеттік орамдарды орынды пайдаланып сөйлесе алуынан көрініс табуы тиіс.

П р и л о ж е н и е 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 5 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі»
для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления уровня
общего среднего образования (с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Қазақ тілін бейіндік бағытта тереңдеп оқытуда тілдің коммуникативті, эстетикалық және кумулятивтік қызметі назардан тыс қалмауы керек. 10-11-сыныптарда оқытылатын сөз мәдениеті және шешендік тілдің жоғарыда айтылған қызметтерін тереңдеп оқытуға бағытталған. Мұнда адамдардың өзара түсінісуі белгілі бір жағдаяттарда, нақтылы тіл бірліктерінің қызмет етуі нәтижесінде толыққанды ақпараттар жүйесі арқылы жүзеге асатынын, адамның тіл байлығы және жан дүниесі, мінез-құлқы сөйлеу барысында, тілдік қарым-қатынас үстінде көрінетіндігі зерделенеді.

3. Сөйлесім әрекетін қарастырғанда оның өзіне тән бірліктерін, сөйлеу нормаларын, сөз мәдениетіне қатысты ұғым-түсініктерді жүйелі түрде жан-жақты оқыту қажеттігі т у ы н д а й д ы .

4. Түрлі стильдік жанрдағы тілдің қолданыс ерекшелігін мәтін мазмұнын құраушы мүшелердің құрылымдық-стилистикалық ерекшеліктерінен шығарып, публицистикалық, ғылыми, ауызекі сөйлеу және көркем шығармадағы лексика-семантикалық сипатты салыстыра анықтайды, мәтіннің тілдік-құрылымдық жүйесін ғылыми-теориялық тұрғыдан негіздейді.

5. ХХІ ғасыр үдерісіндегі жаңа қоғамдағы тілдің коммуникативтік қызметін, БАҚ құралдарының тілін, ресми тілдің стильдік ерекшеліктерін, функционалдық стильдердегі өзгерістерді, тілді қолданушының тілдік-стильдік белсенділігін бейіндік бағытта оқып жүрген оқушы өз танымы мен қолданысы арқылы саралайды.

6. Тілді тереңдеп оқытатын мектептерде оқушылар тілдің құрылымдық жүйесін, сөз мағынасын, жұмсалу ерекшеліктерін, мәтін ішіндегі сан түрлі қызметін, сөз тіркесу заңдылықтары мен сөйлем түрлерін тереңдеп оқып, ғылыми ізденістерге барады, тілдің табиғатын ғылыми тілде түсіндіреді.

7. Пәнді оқытудың басты мақсаты – ұлттық және әлемдік құндылықтарды салыстыра түйін жасай алатын, Қазақстан Республикасы халықтары мен әлемдік қоғамдастықтың мәдениетін игерген, қоғамда қолдануын талап етілетін тілдердің коммуникативтік құзіреттіліктерін игерген Тұлғаның даралануы мен әлеуметтенуіне мүмкіндік жасайтын тілдің лексика-фразеологиялық, грамматика-стилистикалық, мәдени-этикалық және шешендік нормаларын меңгерту, жоғары деңгейде күрделендірілген түрлі жанрдағы мәтінді салыстыру, талдау, ойқорыту әрекеттерін жетілдіру, мәтін түрлеріне сай тілдік бірліктерді қолдана алу біліктілігін арттыру.

8. Пәнді оқытудың міндеттері:

1) қазақ тілінің байырғы тіл екендігін тіл дамуындағы кезеңдерді оқыту арқылы м е ण г е р т у ;

2) қазақ тілінің байлығын мәдени мұралар тілін талдату арқылы игерту;

3) сөз байлығы ұғымына енетін лексика-фразеологиялық, морфологиялық, синтаксистік жүйелерді меңгерту;

4) жазудың тарихын оқыту арқылы қазақ халқының ежелгі мәдениетін таныту;

5) қоғам дамуындағы тілдің қызметін негіздеу;

6) тілдің табиғи қасиеттері мен функционалды қасиеттерін ажырата білгізу;

7) тілдік құзіреттілікті қалыптастыратын тәсілдерді меңгерту;

8) сөз сапасына әсер ететін тілдік шарттарды меңгерту;

9) заттар мен құбылыстарды бейнелеп айту тәсілдерін игерту;

10) стиль түрлеріне сай тілдік бірліктерді тандап қолдануға төселдіру;

11) сөйлесім әрекетіне қажетті заңдылықтар мен талаптарды меңгерту;

12) сөйлеу өнерінің талаптарына сай тілді жұмсау біліктілігін дамыту;

13) ұлттық этикет нормаларына сай тіл мәдениетін жетілдіру;

14) сөз мәдениеті мен шешендіктің бірлігін, сабақтастығын таныту;

15) шешендік өнердің тұлға қалыптастырудағы және тұлғаны әлеуметтендірудегі рөлін пайымдау;

16) шешендік өнердің адамның мінез-құлқын тәрбиелеудегі күшін таныту;

17) пікірталас мәдениетіне төселдіру;

18) мәтін құраудың және диалогқа түсудің амал-тәсілдерін меңгерту.

9. Пәнаралық байланыс оқушының дүниетанымын молайтып, қазақ тілін басқа ғылым негіздерімен ұштастыра меңгеруіне жол ашады. Жалпы білім беретін мектептің негізгі орта деңгейінде «Қазақ тілі» пәнін төменде көрсетілген пәндермен байланыстыру көзделеді.

1) «Қазақ әдебиетімен»:

қазақ тілі қазақ әдебиетімен тығыз байланысты;

тіл – әдебиеттің бірінші элементі;

қазақ тілін оқытып-үйретуде кез келген көркем туынды;

әдеби шығарма тіл үшін құнды материал болып саналады, көркем шығармаларды оқу барысында стиль түрлерінің авторлық қолданысын ажырата білу,

әдеби шығармалар арқылы оқушының көңіл күйін, сезімін ояту, көркемдік тәрбие беру, әдеби шығармаларды талдау арқылы сөз мәдениетіне үйрету көзделеді;

2) «Қазақстан тарихымен»:

Қазақстан тарихы пәнімен байланыстырып оқыту оқушының тілді ұлттық құндылық ретінде тануына мүмкіндік береді;

тілді тарихпен байланыстыра оқыту ұлттық дүниетанымға негізделген білім қорын тілдік деректер арқылы дәйектеуге мүмкіндік береді;

қазақ тілінің пайда болуы, дамып жетілуі оның тарихымен тығыз байланыста болғандықтан, оқушылар тарихи деректерді пайдаланып, өзіндік ой-тұжырымдар жасай біледі;

3) Жаратылыстану циклі пәндерімен:

тілдік материалдардың мазмұны жаратылыстану пәндерінің мазмұнымен тікелей байланыста болады;

биологиямен байланыстыру тілді жанды құбылыс ретінде тануға мүмкіндік береді; басқа пәндермен сабақтастыра оқыту қазақ тілінің терминдер жүйесімен тығыз байланысты;

тіл дыбыстары физикалық құбылыс ретінде танылады; дыбыстау мүшелерінің қатысы тұрғысынан физиологиямен, компьютермен, қазіргі радио, теледидар тілімен де байланысты;

танымдық бағытта берілетін материалдар жаратылыстану пәндерінің мазмұнымен тікелей байланыста болғандықтан, оқушылардың дүниетанымын қалыптастырады.

10. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартында ұсынылған типтік оқу жоспарына сәйкес оқу жүктемесінің көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

11. Әрбір тоқсанда алынатын бақылау жұмысының (тест, эссе, диктант, т.б.) саны сол сыныптағы апталық сағат санымен сәйкес келуі керек.

12. Оқушылардың тілдік біліктілігін одан әрі жетілдіре түсу және сөйлеу мәдениетінің ерекшеліктеріне сай сөйлесім дағдыларын жетілдіру, пікірталас әдебин меңгерту мақсатында арнайы сабақтар ұйымдастырылады.

1) 10-сыныпта: «Сөз байлығы»; «Тілдік норма және стиль», «Этнолингвистикалық атаулар сыры», «Сөз мәдениетінің негіздері»;

2) 11-сыныпта: «Ұлттық шешендіктанудың алғашқы бастаулары», «Шешендік сөз – шеберлік өрнегі», «Журналистика және баспасөз негіздері», «Пікірталас мәдениеті» сияқты үлгі-тақырыптар ұсынылады.

2. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық мазмұны

13. Сөз мәдениеті.

1) кіріспе - 1 сағат (Тіл – рухани қазына. Сөз мәдениеті. Адам өміріндегі сөз мәдениетінің рөлі. Сөз– адам болмысының айнасы, өмірлік әрекетінің негізгі құралы. Сөз мәдениеті пәніне қатысты ұғымдар);

2) тіл – тарихи құндылық - 2 сағат (Тіл – этностың рухани мәдениетін жасаудың, дүниені тануының, өзін-өзі сақтауының құралы. Тілдегі эстетикалық, логикалық таным іздері. Лингвоэкология ұғымының пайда болуының шарттары. Этномәдени лексика. Тілдердің әлемдік қарым- қатынастағы орнына қарай жіктелуі. Тіл - ұлттық қауіпсіздіктің кепілі);

3) қазақ тілінің түп-тамыры - 10 сағат: қазақ тілі – түпкі түрін сақтаған байырғы тіл (Қазақ тілі түркі тілдер семьясының батыс ғұн бұтағына, оның ішінде қыпшақ тобына енетіні. Түркітану ғылымында түркі

тілдерінің дамуын (Н.Баскаков) алты кезеңге бөліп қарастыру. Жазба мұралардағы әріп таңбаларының қолданылуы);

ескі қазақ жазба тілі (Ескі қазақ жазба тілінің қалыптасуы. Араб әліпбиі негізіндегі ескі жазба тіл. Қазақ хандығынан бастап ХХ ғасырдың басына дейінгі аралықтағы ескі жазба тілдің қолданылуы. Ескі қазақ жазба тілінің қазақ қоғамы үшін маңызы. Жазба тілінің үш элементі. Ескі жазба тілдің әлеуметтік мәні);

төте жазу (Жазу-сызуды демократияландырудағы А. Байтұрсынұлының реформасы. Тұңғыш қазақ әліпбиі. Жаңа жазу – халықтық тілді қолданудың жүйесі. Тілдің заңдастырылған жазу нормалары. Төте жазудың халықтық, әлемдік деңгейде бағалануы. Төте жазудың кеңестік кезеңдегі тағдыры. Қазақ тілінде пайдаланылған алфавиттер);

қазақ тілі – кемелденген тіл (Тіл кемелдігіне тән объективтік белгілердің қазақ тілінің құрылымдық жүйесінен табылуы. Тілдің грамматикалық дамуының көрсеткіштері. Сөз байлығы-тіл дамуының басты белгісі. Шешендік (бейтарап, кітаби, сөйлеу тілі) жүйе - кемелденген тілдің белгісі. Тілдің дамуындағы қазақ этносының қалыптасу тарихының рөлі);

қазақ тілі – қазақ халқының ұлттық тілі (Ұлттық тілге тән белгілер. Қазақ тілі – ұлт тұтастығын нығайтудың кепілі. Қазақ тілінің әлеуметтік мүмкіндіктері. Жалпыхалықтық тілдің ең жоғарғы формасы - әдеби тіл. Әдеби тілге нәр беретін қайнар көздер. Әдеби тілдің қалыптасуы мен дамуындағы сөз зергерлерінің орны. Қоғам дамуындағы тілдің қызметі, тіл мен қоғам дамуының өзара әсері);

қазақ тілі – Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі (Қазақ тілінің мемлекеттік мәртебесін бекітетін құжаттар. Мемлекеттік тілдің қызмет етуінің алғышарттары, сыртқы және ішкі факторлар. Мемлекеттік тілдің қоғамдық қызметі. Мемлекеттік тілдің өз қызметін толық атқаруының шарттары. Олардың тіл мәдениетін арттырудағы мәні);

4) әдеби тілдің стильдік тармақтары және олардың айырым белгілері - 14 сағат: сөйлеу тілі туралы түсінік (Қазақ әдеби тілінің белгілері. Әдеби тілдің стильдік тармақтары. Кітаби тілдің ерекшеліктері, ауызша және жазбаша түрлері. Кітаби тіл мен сөйлеу тілінің ортақ белгілері);

сөйлеу тілі және оның айырым белгілері (Сөйлеу тілінің қолданылатын орындары. Сөйлеу тілінің мақсаты. Сөйлеу тілінің лексикалық ерекшеліктері. Сөйлеу тілінің фонетикалық–морфологиялық ерекшеліктері, синтаксистік ерекшеліктері);

кітаби тіл және оның айырым белгілері (Кітаби тілдің өзіндік белгілері. Кітаби тілдің стильдік тармақтары. Монологтың түрлері: сипаттау, баяндау, пайымдау, олардағы кітаби тілдің қолданылу сипаты);

кітаби тілдің жазбаша және ауызша нормалары (Орфографиялық нормалар. Морфологиялық қағидат. Фонетикалық қағидат. Тарихи-дәстүрлік қағидат. Айырым қағидаты. Орфоэпиялық нормалар: сөз үндестігі, сөз екпіні, интонациялық құрылымдар

. Орфоэпиялық нормалардың орнығуының алғышарттары);

5) әдеби тіл нормалары - 8 сағат:

тілдік жүйе және норма (Тілдік норманың анықтамасы. Әдеби тілдің «заңдастырылған» нормасы. Тілдік норма-әдеби тілдің ең маңызды элементі. Тілдік норма мен тілдік жүйенің өзара байланысы);

тілдік норма және дағды (Тілдік жүйе мен тілдік дағдының өзара үйлесімі мен қайшылықтары. Тілдік жүйе мен тілдік дағдының тілдік нормаға айналуы);

қатаң норма (Қатаң норманың тіл жүйесімен бұлжымас бірлігі. Қатаң норманың қалыптасуы. Фонетикалық, лексикалық қатаң нормалар);

босаң норма (Босаң нормалардың қолданылуының себептері. Босаң норма – тілдің түрленуінің көрінісі. Босаң нормалардың тіл мәдениетіне қатысы);

тілдік норма және стиль (Вариант сөздердің тіл нормасымен қатысы. Жарыспалы қолданыстардың стильдік реңктері. Терминдер мен терминдік ыңғайдағы сөздердің экспрессиялық баламалары, олардың тілдегі рөлі);

тілдік норма және жаңа қолданыстар (Әдеби тіл нормасының өзіндік ерекшеліктері. Тілде жаңа қолданыстардың туу үрдісі, олардың қоғамда қабылдануы. Жарыспалы сөздерді саралап қолдану шарттарының сөз мәдениеті мен байланысы);

6) сөз сапасы - 14 сағат:

сөз сапасы туралы түсінік (Сөз сапасының тілдік емес шарттары. Сөйлеуші мен тыңдаушының арасындағы тілдік қарым- қатынасқа әсер ететін әлеуметтік факторлар. Сөз сапасына әсер ететін тілдік шарттар. Әдеби тіл нормасын сақтау, сөздерді талғап, саралап, «таза» қолдану. Сөз сапасына кері әсер ететін қолданыстар);

сөз дұрыстығы (Сөз дұрыстығы ұғымы. Сөздің, грамматикалық тұлғалардың, сөйлемнің орынды жұмсалыуы. Сөздің рөлі. Ұғымды, заттарды, құбылыстарды бейнелеп айтудың тәсілдері);

сөз байлығы (Сөз оралымдығының бір шарты – сөз байлығы. Сөз қайталаудың сөз сапасына кері әсері. Сөз байлығы ұғымына енетін лексика –фразеологиялық, морфологиялық, синтаксистік жүйелер. Сөз байлығының стиль түрлерімен байланысы. Лексикологиялық сөздіктер арқылы сөз байлығын болжау мүмкіндігі);

сөз тазалығы (Тіл мәдениетінің маңызды сапасы – тіл тазалығы. Тілдердегі сөз алмасу құбылысы. Сөз тазалығына жат элементтер. Әдеби тіл мен диалектизмнің арақатынасы. Тілдегі бейәдеби элементтер, олардың көркем әдебиетте қолданылуы. «Қыстырынды сөздердің» тілдік қарым – қатынасқа әсері);

сөз қысқалығы мен нұсқалығы (Сөйлемнің есім баяндауышқа аяқталуы – сөз жинақылығының белгісі. Аз сөзге көп мағына сыйдыру – шеберлік. Сөйлеу тіліндегі ықшамдылық, үнемділік. Сөздің қысқалығы мен нұсқалығына қойылатын талаптар);

сөз дәлдігі (Сөйлеудегі дәлдік ұғымы. Сөзді мағынасына лайық қолдану - сөз дәлдігінің талабы. Тілдегі паронимдер. «Зат» - «сөз» қатынастары. Мағыналас сөздерді талғап жұмсау – сөз сапасын арттыратын шарттың бірі. Сөз дәлдігіне қойылатын талап-логикалық дәлдік. Сөз дәлдігінің стильдермен байланысы);

сөз бедері және стиль (Сөз бедері туралы түсінік. Бедерлі сөздегі деректі, дерексіз ұғымдардың қолданылуы. Сөз бедерінің стиль түрлерімен байланысы);

сөйлеу тілінің стильдік бедері (Сөйлеу тілі бедерінің анықтамасы. Сөйлеу тілінің ерекшелігі және ондағы сөз бедерінің көрінісі. Өмірдегі және көркем әдебиеттегі с ө й л е у т і л і) ;

публицистикалық шығарма тілінің стильдік бедері (Көпшілікке арналған мерзімді басылымдар тілінің ерекшелігі. Күнделікті қолданыстағы сөздердің қоғамдық пікір қалыптастырудың құралына айналу жолдары. Жағымды және жағымсыз мағынадағы с ө з д е р) ;

ресми ісқағаздары тілінің сөз бедері (Күнделікті қолданыстағы сөздердің ресми іс қағаздар құралына айналу жолдары. Ісқағаздарындағы дайын сөз үлгілері мен тілдік с т а н д а р т т а р . Ұ ғ ы м т ү р л е р і) ;

ғылыми әдебиет тілінің сөз бедері (Тұрмыстық және ғылыми ұғымдар. Ғылыми әдебиеттегі атаулардың ерекшелігі. Ғылыми әдебиет тілінің сөз бедері);

көркем әдебиет тілінің сөз бедері (Көркем әдебиеттегі сөз қолданысының ерекшелігі. Суреткердің сөз жұмсау шеберлігі. Өмір шындығы мен көркем қиял. Сөзбен «көркем сурет» салу өнері. Денотат және образ. Көркем әдебиет тілінің сөз б е д е р і) ;

көркем сөз бедері (Болмысты нақты, өз бедерімен бейнелеудің айрықша тәсілдері. Шығарманың эстетикалық қуаты. Бейнелеуіш құралдардың сөз бедерін түзудегі мәні. Стильдік контраст. Бөгде стильдік элементтер. Сөз әсерлілігінің сөзге, мәтінге, тарауға, б ө л і м г е т ұ т а с ш ы ғ а р м а ғ а қ а т ы с ы) ;

7) сөз мәдениеті және тілдік қарым--қатынас – 15 сағат:

тілдік қарым-қатынас туралы түсінік (Қоғамдағы әдет-ғұрып, қарым-қатынас дәстүрі. Тіл-сезім білдірудің құралы. Сөйлеу этикеті ұғымы. Сөз мағыналарының құбылуы. Сыпайылықты білдіретін сөз орамдары, қаратпа сөздер. Сөйлесушілердің әлеуметтік белгілері. Сөздің ортаға байланысты қолданылу жағдаяты мен мәні);

әлеуметтік-тұрмыстық қатынастағы сөз әдебі (Әлеуметтік-тұрмыстық қатынаста қолданылатын сөз түрлері. Әлеуметтік-тұрмыстық қатынастың тілдік сипаты, тілдік құралдары. Әлеуметтік-тұрмыстық қатынасқа тән сөз әдебі);

амандасу (Сәлемдесудің мақсаты. Сәлемдесу сөздерін талғап жұмсаудың талаптары . Аmandасуға жататын сөздердегі мағыналық, стильдік ерекшеліктер мен әлеуметтік сипат. Аmandасу этикеті: ұлттық дәстүр, жалпы адамзаттық нормалар. Синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысы);

қоштасу (Қоштасудың мақсаты. Қоштасу сөздерін талғап жұмсаудың талаптары. Қоштасуға жататын сөздердегі мағыналық, стильдік ерекшеліктері мен әлеуметтік сипат. Қоштасу этикеті: ұлттық дәстүр, жалпы адамзаттық нормалар. Синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысы);

құттықтау (Құттықтаудың мақсаты. Құттықтау жағдаятына қатысты сөздерді талғап

жұмсаудың талаптары. Құттықтау сипатындағы сөздердегі мағыналық, стильдік ерекшеліктер мен әлеуметтік сипат. Құттықтау этикеті: ұлттық дәстүр, жалпы адамзаттық нормалар. Синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысты); Елбасының «Тәуелсіздік Толғауы» - құттықтаудың елдік мәні жоғары түрі. Толғаудың стильдік-тілдік ерекшелігі. Толғау мәтініндегі синонимдер мен қаратпа сөздердің қ о л д а н ы с ы ;

көңіл айту (Көңіл айтудың мақсаты. Экспрессивті сөздерді талғап жұмсаудың талаптары. Көңіл айту ерекшелігіне сай таңдалған сөздердегі мағыналық, стильдік ерекшеліктер мен әлеуметтік сипат. Көңіл айту этикеті: ұлттық дәстүр, жалпыадамзаттық нормалар. Синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысы) ;

тілек айту (Тілек айтудың мақсаты. Экспрессивті сөздерді талғап жұмсаудың талаптары. Тілек айтуға қатысты сөздегі мағыналық, стильдік ерекшеліктер мен әлеуметтік сипат. Тілек айту этикеті: ұлттық дәстүр, жалпы адамзаттық нормалар. Синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысы);

бата беру (Бата сөздің мақсаты. Батаға лайық сөздерді талғап жұмсаудың талаптары . Бата беруге қажетті сөздердегі мағыналық стильдік ерекшеліктер мен әлеуметтік сипат. Бата беру этикеті: ұлттық дәстүр, жаңашылдық синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысы);

қаратпа сөз әдебі (Қаратпа сөздерді қолданудың мақсаты. Қаратпа сөздерді талғап жұмсаудың талаптары. Қаратпа сөздердегі мағыналық, стильдік ерекшеліктер мен әлеуметтік сипат. Қаратпа сөзді жұмсау этикеті: ұлттық дәстүр, жалпы адамзаттық нормалар. Синонимдерді талғап қолданудың сөз мәдениетіне қатысы);

ресми-іскерлік қатынас және сөз әдебі (Ресми қарым-қатынастың анықтамасы. Ресми қ а т ы н а с қ а т ә н с и п а т т а р) ;

ресми-іскерлік қатынас тілінің жазбаша түрі (Ресми іскерлік қатынастың жазбаша үлгілері. Мекемедегі. Іс қағаздарының түрлері, олардың құқықтық қатынасты реттеушілік рөлі. Жеке құжаттардың тілдік емес жақтары. Жеке құжаттардың тілдік (лингвистикалық) жақтары. Ресми құжаттардың сөз әдебіне(этикетке) қатысты жақтары) ;

ресми-іскерлік қатынас тілінің ауызша түрі (Ресми-іскерлік қатынастың ауызша түрлері. Ресми ауызша сөздің биік шыңы-шешендік сөз. Іскерлік қарым-қатынастың алғышарттары. Ресми-іскерлік қатынастағы сөздің тілдік жақтары. Ресми – іскерлік қатынастың тілдік емес (экстралингвистикалық) жақтары. Ресми-іскерлік қатынастың с ө з ә д е б і н е қ а т ы с т ы ж а қ т а р ы) .

14. Қорытынды сабақтар - 4 сағат.

3. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық мазмұны

15. Сөз мәдениеті және шешендік өнер.

1) кіріспе. Сөз мәдениеті және шешендік өнер - 3 сағат (Курстың мақсаты. Сөз мәдениетінің шарттары. Шешендік – сөз мәдениетінің жоғары формасы. Шешендіктану мен шешендік сөз. Шешендік сөз: дәстүр мен жаңашылдық. Шешендік сөздің монологтік, диалогтік, полилогтік түрлері);

2) шешендік өнердің тарихы - 7 сағат (Шешендіктің өнер, ғылым ретінде дамуының бастаулары. Шешендік – жалпы адамзаттық құндылық);

ежелгі Грекия мен Ежелгі Римдегі шешендіктану арналары (Ежелгі Греция – шешендіктанудың отаны. Шешендіктің дамуының алғышарттары. Софистер – шешендіктанудың негізін қалаушылар. «Әлсіз пікірді күшейту» - софизмнің басты бағыты. Софистердің шешендіктануға қосқан үлестері. Сократ пен Платон – шынайы сөздің теориясын жасаушылар. «Федр» - шешендік туралы диалог. Сөздің адам жанына әсер етуі туралы идеяның қалануы. Аристотель – шешендікті арнайы үйрететін мектептің негізін қалаушы. «Риториканың» - шешендіктануды дамытудағы орны мен рөлі. Квинтилиан – он екі томдық «Шешендік тәлім» еңбегінің және шешендікті оқыту бағдарламасының авторы);

Ресейдегі шешендіктанудың дамуы (Ресейде шешендіктанудың қалыптасуы. М.В. Ломоносов – орыс шешендіктануын жаңа сатыға көтерген ғалым. И.С.Рыжскийдің, А.Ф.Конидің, В.Г.Белинскийдің, П.С.Прохорщиковтың шешендікке қатысты ой-тұжырымдары. Орыс шешендіктанушыларының осы ғылымды өркендетуге қосқан үлестері);

ұлттық шешендіктанудың алғашқы бастаулары (Орта ғасырлардағы түркі ғалымдарының шешендік өнердің ғылым ретінде қалыптасуындағы рөлі. Әл-Фараби – ұлттық шешендіктанудың іргетасын қалаушы. Ғалымның «Риторика» атты еңбегіндегі шешендікке байланысты басты тұжырымдары. Әл-Фарабидің шешендік сөз бен адамгершілік қасиеттердің бірлігі туралы ой-пікірлері. «Қабуснамадағы» өнердің басқа түрлерінен сөз өнерінің артықшылықтары жайлы даналық байламдар. «Құдатғу білік», «Диуани лұғат-ат түрк», «Диуани хикмет», «Тауарих хамса» еңбектеріндегі сөз құдіреті, сөз мәні туралы түйіндеулердің шешендік сөзбен сабақтастықтары. Қазақтың ұлттық шешендік өнерінің дамуы. Ұлттық шешендік сөздің алтын тамырлары – көне түркі жазба мұралары, XII – XVI ғасырдағы Майқы би, Аяз би, Жиренше шешен, Асанқайғы даналықтары. XVII – XVIII ғасырлар – қазақ шешендік сөз өнерінің ерекше дамыған кезеңі. Осы кездегі шешендіктің өркендеуіне әсер еткен қоғамдық-әлеуметтік жағдайлар. Қазақтың атақты би – шешендері. Олардың шешендік өнер жөніндегі ой-пікірлері. Қазақ шешендік өнерінің даму тарихының үш кезеңі);

қазақ шешендіктану ғылымы: қалыптасуы мен дамуы (Ш.Уәлиханов – қазақтың төл шешендігі туралы тұңғыш ғылыми пікір айтқан ғалым. Абайдың қазақ шешендігі туралы тұжырымдары. Қазақ шешендіктану ғылымының көшбасшысы – А.Байтұрсынұлының жаңашыл қағидалары, Ш.Құдайбердіұлының, Ә.Бөкейхановтың

би мен билік туралы ойлары. М.Әуезовтің, С.Сейфуллиннің шешендікті арнайы қарастырған ғылыми еңбектері. XX ғасырдың екінші жартысында шешендіктің зерттелуі. Ә.Мәметованың, Б.Адамбаевтың, Б.Шалабаевтың, С.Садырбаевтың, М.Жармұхамедұлының, С.Негимовтің ғылыми еңбектерінің мәні. Шешендік сөздің тіл мәдениетімен бірлігін, қазіргі заманмен сабақтастығын негіздеген М.Балақаевтың, Р.Сыздықтың, Н.Уәлиевтің зерттеулеріндегі жаңа ой-тұжырымдар);

3) Шешендік сөздің табиғаты - 18 сағат:

шешендік сөзге қойылатын талаптар (Шешендік сөз – жұрт алдында сөйлеудің интеллектуалдық, эмоционалдық шығармашылыққа негізделген түрі. Шешендік сөздегі стильдер тоғысы. Шешендік сөздің сапалары);

шешендік сөздің сазы (Сөйлеу мәнерлілігі. Сөз мазмұны мен сазының бірлігі. Шешеннің сөйлеу техникасы, оның құрамдас бөліктері. Дауыс сазы, сөз мақамы, сөз ырғағы, кідіріс. Сөздің орфоэпиялық нормалары. Сөз әуезі мен әуені);

шешендік сөздің көріктеуіш құралдары (Шешендіктегі ой – сезім – сөз бірлігі. Сөз мазмұны мен формасының үйлесімі. Тілдің бейнелеуіш құралдары: айшықтау, риторикалық сұрау, қайталау, градация, метафора, салыстыру, эпитет, теңеу, т.б. Қазіргі шешендіктегі дәстүр жалғастығы мен жаңа сипаттар. Шешендік сөздердегі мақал-мәтелдердің, дәйексөздердің, қаратпа, қыстырма сөздердің орны);

шешендік сөздің тектері мен түрлері (Дәстүрлі шешендік пен қазіргі шешендіктің ерекшеліктері. Шешендік сөздердің тектерге бөлінуінің белгілері: сөз мақсаты, айтылу орны, тақырыбы мен мазмұны, тілдік құралдары);

әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөз (Әлеуметтік – тұрмыстық шешендік сөздің түрлері, мақсаты. Әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөздерге тән стильдік сипаттар. Ұлттық салт-дәстүрлерге байланысты әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөздер. Жаңа замандағы әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөздердің ерекшеліктері. Әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөздердің тілдік құралдары);

әлеуметтік-саяси шешендік сөз (Әлеуметтік-саяси шешендік сөздің түрлері, мақсаты. Елбасының Тәуелсіздік толғауы. Толғаудың әлеуметтік-саяси мәні мен шешендік сипатына талдау. Әлеуметтік-саяси шешендік сөздерге тән стильдік сипаттар. Ұлт тарихына қатысты әлеуметтік-саяси шешендік сөздер. Жаңа замандағы әлеуметтік-саяси шешендік сөздердің ерекшеліктері. Әлеуметтік-саяси шешендік сөздердің тілдік құралдары);

академиялық шешендік сөз (Академиялық шешендік сөздің түрлері, мақсаты. Академиялық шешендік сөздерге тән стильдік сипаттар. Академиялық шешендік сөздердің ерекшеліктері. Академиялық шешендік сөздердің тілдік құралдары, сапалық белгілері);

соттағы шешендік сөз (Соттағы шешендік сөздердің түрлері, мақсаты. Соттағы шешендік сөздерге тән стильдік сипаттар. Ұлт тарихына қатысты соттағы шешендік сөздердің түрлері. Жаңа замандағы соттағы шешендік сөздердің ерекшеліктері.

Соттағы шешендік сөздердің тілдік құралдары);

діни (Уағыз) шешендік сөз (Діни шешендік сөздердің түрлері, мақсаты. Діни шешендік сөздерге тән стильдік сипаттар. Ұлттық ерекшелікке қатысты діни шешендік сөздер. Жаңа замандағы діни шешендік сөздердің ерекшеліктері. Діни шешендік сөздердің тілдік құралдары);

шешенге қойылатын талаптар (Шешендікке нәр беретін арналар: талант, білім, дағды. Шешен адамға қажетті табиғи сапалар. Шешеннің интеллектуалдық қасиеттері мен болмыс мәдениеті. Шешенге тән қасиеттер мен қабілеттер: тілдік, білімдік, шыншылдық, жинақылық, аңғарымпаздық, т.б.);

шешеннің өзін ұстау әдебі мен мәдениеті (Шешендік сөздің әсерлігін арттыратын сыртқы факторлар: шешеннің өзін-өзі ұстау, әдебі, сыртқы келбеті, бет-жүзі, дене құбылыстары мен дене қимылдары. Шешендік сөздің «көмекші құралдары». Ым-ишаралардың түрлері, ұлттық сипаттары олардың сөз әсерлігін арттырудағы мәні);

4) шешендікке машықтану жолдары -18 сағат (Шешендік - өзіне дейінгі озық үлгілерді үйрену және ешқашан ешкімді қайталамайтын даралыққа қол жеткізу шеберлігі);

шешендік сөздегі риторикалық канондар (Шешендік сөздің сапасын арттырудың қағидалары. Риторикалық канондар – шешендік сөздің өзегі. Риторикалық канондар: тақырыпты ойлап табу, мазмұнды ойда жүйелеу, сөзбен көркемдеу, есте сақтау, сөйлеу барысы. Жұрт алдында сөйлеуде ескерілетін қағидалар. Шешеннің міндеттері);

жұрт алдында сөйлеуге дайындық жолдары (Жұрт алдында сөйлеуге машықтанудың сатылары. Шешендерден үйренудің, топ алдында сөйлеп жаттығудың, есте сақтау қабілетін шындаудың қажеттілігі);

психологиялық дайындық. Психологиялық дайындықтың рөлі, қажеттілігі. Психологиялық дайындықтың шарттары. Шешеннің өзіне сенімділігін қалыптастырудың жолдары);

нақты сөзге дайындық (Нақты сөзге дайындықтың кезеңдері. Тақырыпты анықтаудың шарттары. Сөз мақсатын тұжырымдау. Сөздің жоба-жоспарлары. Әдебиеттермен жұмыстың жолдары. Көпшілік алдында сөйлеудің тәсілдері);

күнделікті дайындық (Күнделікті дайындықта қажетті дағдылар. Арнайы папкілердің, күнделіктің, пікірдің, хаттың дайындықтағы рөлі, қажеттілігі. Өз сөзіне талдау жасау мен басқа шешендердің сөзіне талдау жасаудың шешендік қабілетті шындаудағы мәні);

көпшілік алдында сөйленетін сөздің құрылымы (Көпшілік алдындағы сөздің бөліктері, олардың орны мен өзара сабақтастығы. Көпшілік алдында сөйленетін сөздің құрылымының бөліктерін жоспарлау);

кіріспе бөлім, оның міндеті мен тілдік ерекшеліктері (Кіріспе сөз, оның ерекшелігі, жеке міндеттері. Кіріспе сөзде қолданылатын тілдік құралдар. Сөзді бастаудың түрлі тәсілдері);

негізгі бөлім, оның міндеті мен тілдік ерекшеліктері (Негізгі бөлім, оның ерекшелігі, жеке міндеттері, ұстанымдары. Тақырыпқа қатысты ой - тұжырымдардың логикалық байланысы. Талдаудың логикалық тәсілдері мен материалды түсіндірудің негізгі әдістері. Сөздің логикалық, психологиялық сипаттары. Тыңдаушылардың назарын аударудың тәсілдері. Сөздің жүйелігіне кері әсерін тигізетін факторлар, оларды б о л д ы р м а у д ы ң ж о л д а р ы) ;

қорытынды бөлім, оның міндеті мен тілдік ерекшеліктері (Қорытынды сөздің ерекшелігі, жеке міндеттері. Ойды қорытындылау тәсілдері. Қорытынды сөздің тыңдаушыға әсері. Қорытынды сөздегі тілдік құралдар);

сөз бөліктерін байланыстыру әдістері (Сөз мазмұнын біріктіруші тілдік құралдар. Шешеннің субъективтік көзқарасын, реттік қатынастарды білдіретін сөз орамдары. Сөздегі ойларды сабақтастырудың құралдары, ой желісін күшейтетін тәсілдер. Шешендік сөздің композициясының элементтері);

5) пікірталас мәдениеті - 18 сағат:

пікірталас мәдениетін меңгеру – жаңа заман талабы (Демократиялық қоғам – пікірталасының өрістеуінің басты кепілі);

пікірталасының қоғамдағы орны, маңызы, қажеттілігі («Шешендіктің анасы - демократия». Пікірталас – адамның ақыл –ой қабілеті дамуының тетігі. Пікірталасында қажетті іскерліктер. Пікірталастың сипатын анықтайтын факторлар);

пікірталас мәдениетінің талаптары (Пікір таласына қатысушы адамға қажет қасиеттер, тілдік біліктіліктер, сөз сайысына тән іскерліктер. Пікірталасқа қатысушы анықтауы тиіс сауалдар. Айтыскерге қойылатын талаптар);

пікірталас түрлері (Диалогті, полилогті пікірталастар. Пікірталастарына тән ортақ белгілер мен ерекшеленеді);

әңгіме және «Дөңгелек үстел» (Әңгіме мен «Дөңгелек үстелдің» мақсаты. Олардың жүргізудің талаптары. Талданатын тақырыптың ерекшелігі. Қатысушыларға қойылатын талаптар. «ДҮ»-дің тиімділігін арттыру шарттары);

пікір алмасу (дискуссия) (Пікір алмасудың мақсаты мен рөлі. Пікірталасудың түрлері, оларды ұйымдастырудың шарттары. Пікірталасуға қатысушыға қойылатын талаптар. Пікір алмасуға кері әсер ететін факторлар. Пікір алмасудағы жүргізушінің р ө л і . Т і л д і к н о р м а л а р) ;

ойталқы (дипут) (Ойталқының мақсаты мен рөлі. Ойталқыны ұйымдастырудың шарттары. Ойталқыға қатысушыға қойылатын талаптар. Ойталқының пікір алмасудан е р е к ш е л і г і) ;

ойкөкпар (дебат) (Ойкөкпардың мақсаты, қоғамдық пікір қалыптастырудағы рөлі, мәні. Ойкөкпарды ұйымдастырудың ерекшеліктері, кезеңдері. Ойкөкпарға қатысушылардың сөз әдебі. Ойкөкпардағы сарапшылардың рөлі);

сөзталас (спор) (Сөзталастың ерекшелігі, оның өзіндік сипаты. Сөзталастың тұрмыстық қатынасқа тән екендігі. Сөзталастың түрлері);

пікірсайыс (полемика) (Пікірсайыстың өзіне тән ерекшеліктері. Пікірсайысты ұйымдастырудың шарттары. Пікірсайысқа қатысушыға қойылатын талаптар. Қарсыласты ықтырудың шарттары);

айтыс (Көпшілік алдындағы айтыстың тарихы. Айтысу өнері мен мәдениеті туралы талаптар. Ежелгі Греция, Үндістан, Қытай елдерінде қалыптасқан үрдістер. Қазақ айтыс өнерінің ерекшеліктері. Айтысты ұйымдастырудың шарттары. Айтысқа қатысушыға қойылатын талаптар. Қарсыласты жеңудің шарттары. Айтыстағы дәстүр жалғастығы мен жаңашылдық);

пікірталасында жиі қолданылатын тәсілдер (Пікірталасына тән әдіс-тәсілдер: «қақпан құру», сынау, әзіл, мысқыл, қарсыластың ойын жоққа шығару, «сұрақпен төпелеу». Олардың ұтымды қолданудағы тапқырлық. Тыңдарманмен байланыс жасаудың шарттары, әлеуметтік, табиғи шарттар, олардың байланысқа әсері. Оқушы сөздерді мақсатқа қарай пайдалану жолдары);

қарсыласқа тойтарыс берудің шарттары (Қарсыласқа тойтарыс берудің шарттары, тәсілдері. Ойдың айқын, әсерлі жеткізудегі синоним, антоним сөздердің мәні. Дәлелдеме, оның турлері, тілдік ерекшеліктері. Пікірдің өтімділігін арттыратын тілдік құралдар. Қарсыласқа тойтарыс жасаудың пікірталас мәдениетімен сабақтастығы. Пікірталастарда сұрақтарға жауап беру өнері. Сұрақтың түрлері, одан қолданылатын сөздердің ерекшеліктері. Жауаптың түрлері, қажетті сөз орамдары. Қарсылыққа тойтарыс берудің шарттары: «қарсы соққы», «көпшілік бағындыру», «қарсыластың қорытындысы сынау», «деректермен дәлелдеу»);

пікірталас шеберлігіне үйренудің жолдары (Сөз шеберлігіне үйренудің жолдары. Өз ой-пікірін жеткізудің тілдік сапалары. Сөздің грамматикалық құрылысы, сөз дәлдігі мен дәлелділігі, мақал-мәтелдердің, троптың турлерін орынды пайдалану. Белгілі көркем образдарды сөз мақсатына орай кіріктіре алу т.б. Пікірталасының түрлеріне қарай қолданылатын ұтымды сөз орамдары. Ой мен сөздің бірлігі. Өз көзқарасын сыпайы, нақты айта білу шеберлігі. Ұғымдар мен терминдерді, ауыспалы мағынадағы сөздерді орынды қолдану жолдары. Пікір айтудағы сөз мәнері, Интонация. Пікірталастағы ұлттық дәстүрдің көрінісі. Қарсыластың шабуылдарынан қорғанудың шарттары. Пікірталасындағы дәлелдеме мен сынды сауатты қолдан. Пікірталасын ұйымдастыру жолдары. Пікірталасындағы қателіктердің алдын-алу жолдары. Дискуссия сабақтарын жоспарлау. «Саяси айқас» іскерлік ойындарын ұйымдастыру сатылары, оған дайындық жолдары. «Сұраққа жауап» практикумы);

б) қорытынды сабақтар - 4 сағат.

16. Бағдарлама бойынша ұсынылатын практикалық жұмыстар, 10-сынып:

- 1) қазақ жазба тілінің тарихына қатысты рефераттар дайындату;
- 2) әлеуметтік-тұрмыстық өмірдегі әртүрлі жағдайлардың ерекшелігіне байланысты тіл жұмсау дағдыларын жетілдіретін тапсырмалар бойынша өздік жұмыстарын орындату;

- 3) ұлттық салт-дәстүрлерге байланысты сөз орамдарын, тұрақты тіркестерді тауып, олардың қатыстырып сөйлеуге дағдыландыру;
 - 4) мәтіндерді ұсынып, ондағы ұлттық таным мен жаңашылдық сипаттарды ажыратқызу;
 - 5) этнолингвистикалық атаулардың тарихын, мәнін танытатын шығармашылық жұмыстар ұйымдастыру;
 - 6) ата-анасының мүшелтойларына сөз дайындату;
 - 7) досының туған күнінде дастарқан басында сөйлейтін сөз дайындату;
 - 8) әртүрлі тілдік жағдайларда қажетті сөз орамдарын қолдануға рөлдік ойындар арқылы дағдыландыру;
 - 9) әлеуметтік-тұрмыстық қатынаспен іскерлік қатынастың айырмашылығын сезіндіретіндей нақты тақырыптар бойынша диалог құрғызу;
 - 10) тұрмыстық және ресми қатынастардағы кешірім сұрау, өтініш білдіру, сәлемдесу, қоштасу рәсімдеріне байланысты шағын қойылымдар әзірлету;
 - 11) телефонмен сөйлесу мәдениетін қалыптастыратын жаттығу жұмыстарын жүргізу;
 - 12) жазба тіл мәдениетіне қатысты белгілі адамдардың ой-тұжырымдарына талдау жасату, жазба тілге қойылатын талаптарды анықтату;
 - 13) жеке адам өміріне қатысты іс-қағаздары жазуға төселдіретін тапсырмалар бойынша жұмыс жасату;
 - 14) белгілі бір мәселе бойынша жиындар өткізіп, мәжілісхат, оның көшірмелерін жасату, т.б.
 - 15) оқыған көркем әдеби немесе ғылыми-көпшілік әдебиеттер бойынша реферат жаздыру;
 - 16) әркімге өзіне қалаған тақырыбы бойынша эссе, очерк жаздыру, баспасөз материалдарынан осы жанрдағы шығармаларға талдау жасату;
 - 17) интервью жүргізудің жолдарын саралату, нақты тапсырма бойынша өздері қалаған мамандардан, көз көргендерден интервью жасату.
17. Бағдарлама бойынша ұсынылатын практикалық жұмыстар, 11-сынып:
- 1) шешендік сөз бен айтыстың айырмашылығын айтқызу (мәтін негізінде);
 - 2) «Қандай полемикалық тәсілдер бар?» деген сұраққа жауап жаздыру;
 - 3) Баспасөз материалдарындағы ең ұнаған шешен сөздерді («Қазақ әдебиеті», «Егемен Қазақстан», «Жас алаш», «Ана тілі», т.б. газеттер мен «Парасат», «Зерде», «Қазақстан әйелдері», т.б.) журналдардан теріп жаздыру;
 - 4) шешендік туралы берілген сөздерден (ой-пікірлерден) негізгі талаптарды түйіндеп айтқызу;
 - 5) «Қазақ шешендіктану ғылымы», «Ежелгі Грекия шешендері», «Қазіргі шешендер», т.б. тақырыптарда хабарлама, реферат жаздырту;
 - 6) өздеріне мәтіндерді оқытып, оны ұнтаспадан қайта тындату арқылы мәнерлі

- сөйлеуге, оқуға жаттықтыру;
- 7) сөздерді орфоэпиялық нормаға сай айтуға жаттықтыру;
- 8) термин сөздерді (халықаралық) қатыстырып сөйлеуге жаттықтыру;
- 9) жеке-жеке тұрған синоним сөздерді қажетті сөздермен тіркестіріп, мағыналық реңктеріне түсінік бергізу;
- 10) басқа тілден енген сөздерді ана тіліндегі баламасын тапқызу, оларды қатыстырып мәтін құрату;
- 11) антоним жұптарды пайдаланып, мақал мәнді сөйлемдер құрату, оларды өз сөздерінде пайдаландыру;
- 12) қате құрылған сөйлемдерге түзету жасату;
- 13) мәтіндерді оқып, олардағы сөздердің қай стильге сәйкестігін анықтау;
- 14) сөздердің түсініктемесін жасату, өз жазғандарын «Түсіндірме сөздіктегі» материалдармен салыстыру;
- 15) пікірталастың әр түріне қатысты дағдыландыру жұмыстарын жүргізу;
- 16) мамандық таңдау бойынша сөз дайындап, сөйлеушіні тыңдарманмен байланыс жасауға үйрету.
- 17) төмендегі тақырыптар бойынша хабарлама жасату:
- қазіргі елдегі жағдай;
ғылым мен техника жаңалықтары;
мәдени жаңалықтар;
жаңа әдебиеттер;
бүгінгі айтыстың дүлдүлі;
қазіргі шешендер;
- 18) сөйлеушінің пікірлерін негізгі бөліктер бойынша талдау;
- 19) шешендік туралы берілген мәтіндерден автордың жеке көзқарасын өз пікірімен сабақтастыра айтқызу;
- 20) «Жаңа қазақ деген кім?», «Мектеп киімі қандай болуы керек?», «Демография деген не?», «Мұғалім қандай болуы тиіс?», «Егер сабаққа ерікті қаттыссам...», «Адалдық деген не?», «Достық пен махаббат» тақырыптары бойынша пікірталас түрлерін ұйымдастыру;
- 21) курста өткен тақырыптар бойынша тірек ұғымдардың түсіндірме сөздігін құрату.

4. 10-сынып оқушысының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

18. Пәндік нәтижелер:

- 1) тілдің лексика-фразеологиялық қорын, дыбыстық-грамматикалық және стильдік жүйесін;
- 2) құрмалас сөйлемдердің ойды жеткізудегі рөлін және қолданыс ерекшелігін

м е н г е р у і

т и і с ;

- 3) тілдің функционалдық қасиеттерін танып, пәннің тілдік деңгейлерін жетік білуі;
- 4) мәтіннің түрлері мен табиғатына, тілдік ерекшеліктеріне талдау жасай білуі;
- 5) әдеби тілдің ауызша және жазбаша түрлері болатынын, оларға тән е р е к ш е л і к т е р д і ;
- 6) мәтіннің тақырыбы мен идеясын, мәтіннің құрылымын ажырата білуі;
- 7) сөз мағыналарын мәтіндік қолданыста ажырата білуі;
- 8) сөздердің жасалу тәсілдерін;
- 9) әдеби тілдің нормаларының сөз мәдениетіне қатысын негіздей алуы;
- 10) әлеуметтік-тұрмыстық қатынастағы сөз әдебін;
- 11) әдеби тілдің нормаларын стиль түрлеріне сай қолдана білуі тиіс.

5. 11-сынып оқушысының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

19. Пәндік нәтижелер :

- 1) сөз мәдениеті мен шешендік өнердің талаптарын;
- 2) ұлттық және әлемдік шешендік өнерге тән ортақ қағидаттарды;
- 3) қазіргі шешендіктің түрлерін;
- 4) пікірталас мәдениеті мен пікірталасқа түсу тәсілдерін меңгеруі тиіс;
- 5) шешендік өнер туралы ой-пікірлерге талдау жасап, шешендік өнердің тарихын;
- 6) пікірталас түрлері мен оларға тән ерекшеліктерді;
- 7) көпшілік алдында сөйленетін сөздің құрылымын;
- 8) пікірталастың қоғамдағы орнын, пікірталас мәдениетінің талаптарын;
- 9) таңдаған кәсібіне байланысты тақырыптарда пікірталасқа түсе білуі;
- 10) әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-саяси, ғылым-білім мазмұнды мәтіндерді қ ұ р а й а л у ы ;
- 11) ұсынылған тақырып бойынша көрсетілген әдебиеттерді пайдаланып, реферат, баяндама түзе білуі тиіс.

6. 10-11-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

20. Тұлғалық нәтижелер :

- 1) ұлттық құндылықтар мен әлемдік азаматтық құндылықтарды салыстыра п а й ы м д а п , д ә р і п т е й б і л у і н е н ;
- 2) қолданыстағы тілдерді білуінен, қазақ халқының және Қазақстанда өмір сүріп жатқан басқа да ұлыстардың тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне және басқа құндылықтарына құрметпен қарауынан;
- 3) қоғамға жат құбылыстарға, идеологиялық, діни ағымдарға және заңды бұзушылық әрекетке қарсы өз көзқарасын шешендікпен негіздей алуынан және жұртты

с е н д і р е б і л у і н е н ;
4) адамдармен қарым-қатынаста жоғары мәдениеттілік танытуынан, этикалық нормаларды сақтай білуінен;
5) өздігінен білім алуға, өмірден өз орнын табуға және жасампаз еңбекке ынта-ықыласы мен қабілеттілігін танытуынан;
6) белсенді азаматтық ұстанымын, жоғары патриоттық сезімін көрсете білуінен көрініс табуы тиіс.

7. 10-11-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

21. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер:

- 1) тіл табысуға қажетті коммуникативтік дағдыларды меңгеруі;
- 2) тұрмыстық-әлеуметтік қатынастағы әдептілік нормаларын меңгеруі;
- 3) іскерлік қатынастағы тіл табысуға қажетті тілдік амалдарды орнымен жұмсай а л у ы ;
- 4) жеке адам өміріне, мекеме, ұйым жұмысына қажетті ресми іс-қағаздар жүйесін м е н г е р у і ;
- 5) шешендікке машықтанудың әдіс-тәсілдерін сөйлеу әрекеттерінде қолдануы;
- 6) шешендік өнердің канондарын күнделікті тәжірибеде қолдануы;
- 7) шешенге қойылатын талаптарды жүйелі әрекеттерде саналылықпен меңгеруі;
- 8) зерттеу және шығармашылық әдістерді өз әрекетінде тиімді қолдана білуі;
- 9) түрлі тақырыптарда пікірталасқа түсу еркіндігін және жиі қолданылатын т ә с і л д е р д і м е н г е р у і ;
- 10) көпшілік алдында сөйленетін сөздің құрылымы мен міндеттерін түзе алуы;
- 11) қарым-қатынастың түрлеріне сай тілдік белгілерді орынды қолдана білуі;
- 12) сөйлеудің мақсатына сай тыныс белгілерді және интонацияны дұрыс пайдалана б і л у і ;
- 13) ғылыми және шығармашылық ізденісте ақпараттар жүйесін іріктеп, өңдеп, сауатты қолдана білуі тиіс.

П р и л о ж е н и е 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 6 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «История Казахстана» для 10-11 классов общественно-гуманитарного и естественно-математического направлений уровня общего среднего образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Целью обучения учебному предмету является формирование у учащихся активной гражданской позиции (личности) посредством изучения истории своей страны.

3. Задачи обучения:

1) сформировать знания об истории развития человеческого общества в Казахстане как составной части мирового исторического процесса;

2) развивать у учащихся умение использовать в жизни полученные знания, самостоятельно обобщать, анализировать, устанавливать причинно-следственные связи, формировать личностное отношение к тому или иному историческому явлению;

3) сформировать у учащихся навыки творческого применения исторических знаний, умения работать с историческими источниками, осмысливать исторические события и явления на основе сравнительного анализа;

4) сформировать гражданскую позицию молодого поколения, ответственного перед своей Отчиной и народом;

5) воспитывать чувство патриотизма, активную гражданскую позицию, уважение к истории и культуре казахского народа, а также других народов, проживающих в Казахстане;

6) способствовать процессу социализации личности на основе казахстанского менталитета.

4. При изучении курса «История Казахстана» предполагается осуществление межпредметных связей со следующими учебными дисциплинами:

1) «Всемирная история»: история Казахстана как составляющая часть истории мира, знание об истории человечества как едином историческом процессе;

2) «География»: определение территории и границ Республики Казахстан на современном этапе, проведение административно-территориальных реформ в Казахстане, современное экономическое развитие Республики Казахстан;

3) «Казахская литература»: история создания литературных произведений видных писателей и поэтов Казахстана, произведения казахстанских литераторов, акынов,

драматургов, знания о представителях творческой интеллигенции.

5. Объем учебной нагрузки составляет:
общественно-гуманитарное направление

1) в 10 классе 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

2) в 11 классе 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году
естественно-математического направления

3) в 10 классе 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

4) в 11 классе 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

2. Базовое содержание учебного предмета 10 класса

6. Введение (1 час).

7. «Казахстан в эпоху камня» (4 часа):

периодизация каменного века, появление человека и его эволюция, ранний, средний и поздний палеолит в Казахстане, орудия труда древнего человека, социальная организация;

период мезолита, неолит в Казахстане, неолитическая революция, ткачество, керамическое искусство, энеолит, ботайская культура, археологические памятники эпохи камня в Казахстане.

8. «Казахстан в эпоху бронзы» (3 часа):

Андроновская культура (общая характеристика и ее этапы), бронзовый век на территории Центрального Казахстана, Центральный Казахстан – древний металлургический центр, бронзовый век Восточного Казахстана, Северный и Западный Казахстан в эпоху бронзы, Южный Казахстан и Семиречье в эпоху бронзы, Бегазы-Дандыбаевская культура позднего бронзового века;

развитие производящего хозяйства, скотоводство и земледелие, поселения эпохи бронзы, могильники и традиции захоронения, социальная дифференциация в эпоху бронзы.

9. «История древнего Казахстана в письменных источниках» (3 часа):

основные исторические источники о племенных союзах и древних государственных объединениях;

археологические источники, античные источники о сакских племенах, «История» Геродота, персидские (иранские), китайские источники.

10. «Сакские племена в истории Казахстана» (4 часа):

Казахстан в период раннего железного века, сакские племена (хаомаварги, тиграхауда, парадарайя, аримаспы и др), сарматские племена, металлургические центры древнего Казахстана, виды хозяйственной деятельности, древняя металлургия, ювелирное производство, гончарное производство, социальная организация; культура саков, скифская триада, «Звериный стиль», общественная организация и

идеология, археологические памятники.

11. «Древние государства на территории Казахстана» (4 часа):

Уйсунское государство, хозяйство, социально-политическая организация, взаимоотношения уйсун с другими государствами, культура;

Канглы, политическая история, хозяйство. Культура, археологические памятники

П р и с ы р д а р ь и ;

Хунны (гунны), государство хуннов в III-I веках до н. э., взаимоотношения с соседями, возвышение гуннов при Модэ, переселение гуннов в Казахстан, кочевое скотоводство, земледелие, социальная структура, материальная культура;

Гунны и Великое переселение народов, движение гуннов на запад, гунны в Европе,

А т т и л а .

12. Повторение (1 час).

13. «Кочевая или степная цивилизация» (3 часа):

номады и номадизм, особенности хозяйственной жизни, военное искусство, военно-демократическая система управления;

взаимодействие между кочевой и оседлой цивилизациями, города – связующее звено между кочевым и оседлым миром;

В е л и к и й Ш е л к о в ы й п у т ь .

14. «Государства на территории Казахстана в VI - XV веках: этническая и политическая история» (9 часов):

происхождение тюркских народов, древние тюрки, тюркский каганат (возникновение, развитие, упадок), государства западных тюрков, тюркешей, карлуков, огузов и кимаков на территории Казахстана, происхождение и ранняя история кипчаков, государство кыпчаков в Дешт-и-Кипчаке;

монгольское нашествие на территорию Казахстана, особенности развития ханств на территории Казахстана в XIV-XV веках, территория и племенной состав, улусная система, Золотая Орда и Ак Орда, Ногайская Орда (Мангытский юрт), Могулистан, государство кочевых узбеков (Ханство Абулхаира).

15. «История сложения казахского народа и казахской государственности» (7 часов)

:
содержание понятий («этнос», «этногенез», «этноним»), основные этапы этногенеза казахского народа (процесс сложения казахского народа), казахские жузы, родо-племенной состав, об этнониме «казах», антропологический тип казахов и языковая принадлежность;

образование казахского ханства, роль Жаныбека и Керей, политическая история казахского ханства в XV-XVII веках, казахские ханы, система управления в государстве, социальная структура, институты «аксуйек» и «кара суйек», налоги и повинности, обычное право и «Жеты Жаргы».

16. Повторение (1 час).

17. «Духовная культура кочевников. Мудрецы казахской степи» (12 часов):
особенности развития духовной культуры, религия (тенгрианство и др.) и верования,
распространение ислама на территории Казахстана;
язык и письменность, древние памятники письменности (тюркские, согдийские,
арабские), наука и литература (Аль-Фараби, Юсуф Баласагун, Махмут Кашкари,
Мухаммед Хайдар Дулати, Кадыргали Жалайыри и др.);
устное народное творчество, акыны и жырау (Асан Кайгы, Казтуган, Сыпыра,
Доспамбет, Ақтамберды, Бухар и др.), эпосы;
музыкальное искусство, прикладное искусство, национальные обычаи и традиции,
национальные игры;
повторение.

18. «Казахстан в составе Российской империи» (14 часов):
политика России на востоке в первой трети XVIII века, внутреннее и внешнее
положение казахского ханства в начале XVIII века, Указ 1731 года и посольство
А.И.Тевкелева, начало присоединения Казахстана к России, политика хана Абулхаира
и ее осуществление, присоединение Младшего и Среднего жузов к России, политика
Абылай хана по объединению казахских земель, завершение присоединения Казахстана
к России, итоги присоединения;
административные реформы России в Казахстане в XVIII-XIX веках, Уставы 1822 и
1824 годов, «Временные положения» 1867-1868 годов, «Положения об управлении»
1886 и 1891 годов, последствия реформ и колониальной политики России в Казахстане;
переселенческая политика России (основные этапы), военно-казачья колонизация и
крестьянская колонизация в Казахстане, столыпинская аграрная политика и новый этап
массового переселения крестьян, изъятие плодородных земель у казахов, последствия
переселенческой политики, проникновение российского капитала в Казахстан во
второй половине XIX и иностранного капитала в начале XX века, интеграция
Казахстана во всероссийский рынок, развитие торговли, ярмарки, строительство
железных дорог.

19. Итоговое повторение (2 часа).

3. Базовое содержание учебного предмета 11 класса

20. «Борьба казахского народа против джунгарского нашествия в XVII-XVIII веках»
(3 ч а с а) :
войны казахов с ойратами в XVI – начале XVII веков, образование джунгарского
ханства и казахско-джунгарские отношения в XVII веке, нашествие джунгарских войск
на казахскую землю, Орбулакская битва, «Ақтабан шубырынды – Годы Великого
бедствия», всенародная Отечественная война против джунгарского нашествия, битвы
Буланты, Анракай, организаторы победоносного завершения войны (ханы – Тауке,

Абулхаир, Аблай; батыры – Каракерей Кабанбай, Канжигалы Богенбай, Шапрашты Наурызбай; бии - Толе Алибекулы, Казыбек Келдибекулы, Айтеке Байбекулы и Бухар жырау), историческое значение борьбы казахов с джунгарским нашествием.

21. «Национально-освободительное движение казахского народа против Российского колониализма во второй половине XVIII века» (2 часа):

национально-освободительные движения в Казахстане (общая характеристика, особенности);

национально-освободительное движение под руководством Сырыма Датулы, Сырым Датулы – руководитель восстания и выдающийся батыр, причины восстания и социальная база, основные этапы и события восстания, причины поражения и итоги восстания, историческое значение.

22. «Национально-освободительные движения в первой половине XIX века» (3 часа):

движение в Младшем жузе под руководством Жоламана Тленшиева, причины восстания и социальная база, итоги восстания;

восстание в Букеевской Орде под руководством Исатая Тайманулы и Махамбета Утемисулы, причины восстания и социальная база, Исатай и Махамбет – руководители восстания, этапы, начало и ход восстания, причины поражения восстания, историческое значение.

23. «Народно-освободительное движение под руководством Кенесары Касымулы» (2 часа):

предпосылки народно-освободительного движения и причины, движение Саржана Касымова, цель, характер и движущие силы движения, Кенесары Касымулы, этапы, начало и расширение восстания, ханство Кенесары, основные события восстания, карательные меры царизма против восставших, причины поражения восстания, историческое значение народно-освободительного движения под руководством Кенесары Касымулы.

24. «Национально-освободительное движение во второй половине XIX века» (2 часа):

восстание казахов Сырдарьи под руководством Жанхожи Нурмухамбетулы; восстания в Уральской и Тургайской областях в 1867-1868 годах, восстание в Мангистау в 1870 году.

25. «Национально-демократическое движение в начале XX века» (2 часа): общественно-политические движения в Казахстане в начале XX в., национальная интеллигенция и национально-демократическое движение в Казахстане в начале XX века, основные формы и содержание политической деятельности интеллигенции.

26. «Национально-освободительное движение 1916 года» (2 часа): причины и повод восстания 1916 года, движущие силы, характер и этапы восстания, видные руководители восстания (Абдигафар Жанбосынов, Амангельды Иманов,

Бекболат Ашекеев, Жаменке Мамбетов, Узак Саурыков, Кейки Кокембайулы и др);
ход восстания, основные очаги, причины поражения восстания, последствия,
карательные меры царизма против мирного населения, историческое значение
в о с с т а н и я .

27. Повторение (1 час).

28. «Политические партии и течения в Казахстане в начале XX века. Появление
национальных автономий» (5 часов):

возникновение различных партий в России и их филиалов в Казахстане,
социал-демократические организации РСДРП в Казахстане, мусульманские партии,
национальные политические партии в Казахстане, образование партии «Алаш»,
политическая программа и этапы истории;
октябрьская социалистическая революция 1917 г. в России и Казахстан,
установление Советской власти в Казахстане, образование партии «Уш жуз» и ее
и с т о р и я ;

образование Кокандской автономии и правительство «Туркестани мухториат»;
созыв лидерами партии «Алаш» второго Всеказахского съезда (декабрь 1917 года),
автономия «Алаш» и правительство «Народный Совет Алаш-Орда».

29. Экономическая политика Советской власти в Казахстане в 1918-1920-х годах (3
ч а с а) .

Казахстан в период гражданской войны и иностранной интервенции (1918-1920 гг.).
Политика «военного коммунизма» и ее осуществление в Казахстане. Национализация
земли и промышленных предприятий. Принудительные акции Советов: продразверстка
, трудовые повинности, реквизиция продуктов и др. Экономические последствия
политики «военного коммунизма». Джут и засуха 1921 года. «Новая экономическая
политика» и практика ее реализации в Казахстане. Свертывание НЭП и ее итоги.

30. «Промышленность Казахстана в 1920–1930-е гг.» (3 часа):

восстановление промышленных предприятий в начале 1920-х годов, новый период
развития промышленности Казахстана, трудности и проблемы в осуществлении
индустриализации в республике, успехи и просчеты, основные итоги;
формирование рабочего класса Казахстана, новаторы и передовики производства.

31. «Коллективизация сельского хозяйства Казахстана» (2 часа):

положение казахского аула накануне коллективизации, коллективизация сельского
хозяйства в Казахстане (сплошной и силовой характер мероприятий), насильственная
седентаризация (оседание) казахов-кочевников, голод 1931-1933 годов;
социально-экономические последствия сплошной коллективизации в Казахстане.

32. «Крестьянские восстания в 1920-х-1931 гг.» (2 часа):

основные предпосылки, причины волнений, движений и восстаний, происходивших
в 1920-х-1930-х годах, крестьянские выступления 1921-1922 годов;
причины крестьянских выступлений в 1929-1931 годах, характер движения,

основные очаги движения, восстания 1929 года, основные события, руководители восстания, восстания в 1930 году, основные центры, руководители восстания, восстание 1931 года, основные районы, руководители восстания, карательные меры Советского государства по подавлению выступлений в 1929-1931 годах.

33. Повторение (1 час).

34. «Общественно-политическая жизнь Казахстана в 1920-1930-е гг.» (4 часа):
характер общественно-политической жизни в 1920-х годах, партийные и государственные руководители республики, Ф.И.Голощекин и «Малый Октябрь», борьба передовой части казахской интеллигенции против «Малого Октября» Ф.И.Голощекина, Л.Мирзоян и его деятельность в Казахстане; создание Киргизской (Казахской) АССР и преобразование Казахской АССР в КССР)

35. «Развитие культуры Казахстана в 1920-е-1930-е гг.» (3 часа):
ликвидация неграмотности, развитие системы народного образования и политпросвещения, высшие учебные заведения Казахстана, становление науки, первые научные учреждения в Советском Казахстане; литература в Казахстане в 20-30-х годах XX века, формирование казахской советской литературы; искусство в Казахстане в 20-30-х годах XX века, изобразительное искусство, музыкальное искусство, театральное искусство, кинематограф.

36. «Коммунистическая партия и комсомол Казахстана» (1 час):
образование коммунистической партии, цели и задачи партии, застойные явления в системе руководства Коммунистической партии Казахстана, образование комсомола Казахстана, цели и задачи, функции, пионерская организация.

37. «Политические репрессии и депортация народов» (3 часа):
основные этапы репрессий, политические репрессии против национальной интеллигенции в 1920-е-1930-е годы, уничтожение оппозиции, массовые репрессии против крестьянства и уничтожение кулачества в 1920-е-1930-е годы, репрессии 1937-1938 годов;

Казахстан в системе ГУЛАГа, исправительно-трудовые лагеря на территории Казахстана – Степлаг, Карлаг, АЛЖИР и др., основные этапы депортации народов в Казахстан, начало депортации в 1930-е годы, депортации народов в Казахстан в 1940-е годы;

репрессии против национальной интеллигенции в 1940-1950-е годы; гонения на научную и творческую интеллигенцию в «хрущевский период» и в период «застоя».

38. «Казахстан в годы Великой Отечественной войны» (2 часа):
подвиги казахстанцев в годы Великой Отечественной войны: «Никто не забыт, ничто не забыто», эхо войны в воспоминаниях героев – казахстанцев Великой

Казахстан – арсенал фронта: трудовые подвиги казахстанцев в тылу.

39. Повторение (1 час).

40. «Казахстан в 1940-х - 1970-х годах» (3 часа):

военно-промышленный комплекс в Казахстане: строительство атомного полигона и ядерные испытания в Семипалатинске, космодром «Байконур»; освоение целинных и залежных земель в Казахстане, экономические, экологические и демографические последствия освоения целины; волнения, движения и восстания в 1950-х-1970-х гг.: события в 1959 года в городе Темиртау, недовольство, волнения и демонстрации в городе Целинограде и других городах в 1979 году.

41. «Волнения, движения и восстания в 1980-х гг.» (2 часа):

декабрьские события 1986 года, причины декабрьских событий в Алматы, повод событий, характер и движущие силы движения, события 17-18 декабря 1986 года в городе Алматы и их влияние на другие города, подавление мирных демонстрации молодежи вооруженным путем, последствия декабрьского движения, молодые герои декабрьских событий (Кайрат Рыскулбеков и др.), историческое значение декабрьских событий 1986 года, шахтерские выступления 1989 года и волнения в городе Жанаозен.

42. «Независимая Республика Казахстан: социально-политические процессы и культура» (5 часа):

Обретение Казахстаном независимости, политическая система независимого Казахстана, государственные символы, укрепление государственного суверенитета и института президентства, форма правления в Республике Казахстан и ветви власти, политические основы стабильности в стране;

Конституция Республики Казахстан (1995 г.) – гарант стабильного будущего, конституционные реформы второй половины 1990-х гг. и конституционная реформа 2007 г., политические партии и движения в современном Казахстане;

Национальная политика в РК, Ассамблея народа Казахстана: Единство нации и преемственность поколений; Общенациональная идея «Мәңгілік Ел». Культура Республики Казахстан. Наука, образование, искусство, спорт и др.

43. «Экономика независимого Казахстана» (2 часа):

основные этапы социально-экономической модернизации Казахстана, стабилизация экономики Казахстана на рубеже веков (1998-2001 гг.), инвестиционная политика и иностранные инвестиции в Казахстане, развитие предпринимательства, малый и средний бизнес;

промышленность и сельское хозяйство в Казахстане на современном этапе, итоги экономического развития (достижения и проблемы), интеграция Казахстана в мировую экономику, мировой финансовый кризис и меры по стабилизации экономики Казахстана;

44. «Казахская диаспора» (2 часа):

понятия диаспора, ирредент, оралман, история возникновения казахской диаспоры, расширение казахской диаспоры в 1920-1930-е годы, казахи в странах СНГ, их взаимоотношения с независимой Республикой Казахстан, всемирные курултай казахов, проблема возвращения казахов зарубежья на свою Родину.

45. «Внешняя политика и международное положение Республики Казахстан» (2 часа) :

признание Республики Казахстан на международной арене, основные внешнеполитические приоритеты Республики Казахстан, многовекторность внешней политики ;

Казахстан и ведущие страны мира, членство Казахстана в международных организациях, председательство Казахстана в ОБСЕ и ОИК.

46. «Стратегия «Казахстан – 2030» – долгосрочная программа развития Республики Казахстан и Стратегия «Казахстан – 2050» – новый политический курс состоявшегося государства» (2 часа) :

стратегия «Казахстан 2030: процветание, безопасность и улучшение благосостояния всех казахстанцев», историческое значение программных стратегий «Казахстан – 2030» и «Стратегия «Казахстан – 2050», долгосрочные приоритетные цели и стратегии реализации .

47. «Н.А.Назарбаев – Первый Президент Республики Казахстан» (1 час):

Н.А.Назарбаев – Лидер нации, роль Президента в становлении и развитии Республики Казахстан, Н.А. Назарбаев и идея Евразийства.

48. «Астана – новая столица Республики Казахстан» (1 час):

историческое значение создания новой столицы – Астаны, развитие Астаны – символ развития Казахстана, Астана – моя столица.

49. Итоговое повторение (1 час).

4. Базовое содержание предмета в 10 классе

50. Введение. Задачи, содержание и структура курса (1 час). «Казахстан в эпоху камня» (4 часа) :

периодизация каменного века, появление человека и его эволюция, ранний, средний и поздний палеолит в Казахстане, орудия труда древнего человека, социальная организация, период мезолита ;

неолит в Казахстане, неолитическая революция, энеолит, ботайская культура, археологические памятники эпохи камня в Казахстане.

51. «Казахстан в эпоху бронзы» (3 часа):

Андроновская культура (общая характеристика и ее этапы), бронзовый век на территории Центрального Казахстана;

Бегазы-Дандыбаевская культура позднего бронзового века; развитие производящего хозяйства, скотоводство и земледелие.

52. «История древнего Казахстана в письменных источниках» (3 часа): основные исторические источники о племенных союзах и древних государственных объединениях, археологические источники; античные источники о сакских племенах, «история» Геродота; персидские (иранские), китайские источники.

53. «Сакские племена в истории Казахстана» (4 часа): Казахстан в период раннего железного века, сакские племена (хаомаварги, тиграхауда, парадарайя, аримаспы и др.); металлургические центры древнего Казахстана, виды хозяйственной деятельности, социальная организация; культура саков, скифская триада, «Звериный стиль», общественная организация и идеология, археологические памятники.

54. «Древние государства на территории Казахстана» (4 часа): Уйсунское государство, хозяйство, социально-политическая организация, взаимоотношения уйсун с другими государствами, культура; канглы, политическая история, хозяйство, культура; хунны (гунны), государство хуннов в III-I веках до н. э., взаимоотношения с соседями, хозяйство, социальная структура, материальная культура; гунны и Великое переселение народов, гунны в Европе, Аттила.

55. Повторение (1 час).

56. «Кочевая или степная цивилизация» (3 часа): номады и номадизм, особенности хозяйственной жизни, военное искусство, военно-демократическая система управления; взаимодействие между кочевой и оседлой цивилизациями, города - связующее звено между кочевым и оседлым миром; Великий Шелковый путь.

57. «Государства на территории Казахстана в VI - XV веках: этническая и политическая история» (9 часов): древние тюрки, тюркский каганат (возникновение, развитие, упадок), государства западных тюрков, тюркешей, карлуков, огузов и кимаков на территории Казахстана, государство кыпчак; монгольское нашествие на территорию Казахстана, особенности развития ханств на территории Казахстана в XIV-XV веках, территория и племенной состав, улусная система, Золотая Орда и Ак Орда, Ногайская Орда (Мангытский юрт), Могулистан, государство кочевых узбеков (Ханство Абулхаира).

58. «История сложения казахского народа и казахской государственности» (7 часов):

содержание понятий («этнос», «этногенез», «этноним»), основные этапы этногенеза казахского народа (процесс сложения казахского народа), казахские жузы, родо-племенной состав, об этнониме «казах», антропологический тип казахов и языковая принадлежность;

образование казахского ханства, роль Жаныбека и Керей, политическая история казахского ханства в XV-XVII веках, казахские ханы, система управления в государстве, социальная структура, институты «аксуйек» и «кара суйек», налоги и повинности, обычное право и «Жеты Жаргы».

59. Повторение (1 час).

60. «Духовная культура кочевников. Мудрецы казахской степи» (12 часов): особенности развития духовной культуры, религия (тенгрианство и др.) и верования, распространение ислама на территории Казахстана; язык и письменность, древние памятники письменности (тюркские, согдийские, арабские), наука и литература (Аль-Фараби, Юсуф Баласагун, Махмут Кашкари, Мухаммед Хайдар Дулати, Кадыргали Жалайыри и др.); устное народное творчество, акыны и жырау (Асан Кайгы, Казтуган, Сыпыра, Доспамбет, Ақтамберды, Бухар и др.), эпосы; музыкальное искусство, прикладное искусство, национальные обычаи и традиции, национальные игры.

61. Повторение.

62. «Казахстан в составе Российской империи» (14 часов): политика России на востоке в первой трети XVIII века, внутреннее и внешнее положение казахского ханства в начале XVIII века, Указ 1731 года и посольство А.И.Тевкелева, начало присоединения Казахстана к России, политика хана Абулхаира и ее осуществление, присоединение Младшего и Среднего жузов к России, политика Абылай хана по объединению казахских земель, завершение присоединения Казахстана к России, итоги присоединения;

административные реформы России в Казахстане в XVIII-XIX веках, Уставы 1822 и 1824 годов. «Временные положения» 1867-1868 годов, «Положения об управлении» 1886 и 1891 годов., последствия реформ и колониальной политики России в Казахстане. Переселенческая политика России (основные этапы), военно-казачья колонизация и крестьянская колонизация в Казахстане, столыпинская аграрная политика и новый этап массового переселения крестьян, изъятие плодородных земель у казахов, последствия переселенческой политики;

проникновение российского капитала в Казахстан во второй половине XIX и иностранного капитала в начале XX века, интеграция Казахстана во всероссийский рынок, развитие торговли, ярмарки, строительство железных дорог.

63. Повторение (1 час).

64. Итоговое повторение (1 час).

5. Базовое содержание предмета в 11 классе

65. «Борьба казахского народа против джунгарского нашествия в XVII-XVIII веках» (3 ч а с а) :

образование джунгарского ханства и казахско-джунгарские отношения в XVII веке, нашествие джунгарских войск на казахскую землю;

«Актабан шубырынды – Годы Великого бедствия», всенародная Отечественная война против джунгарского нашествия, битвы Буланты, Анракай, организаторы победоносного завершения войны (ханы – Тауке, Абулхаир, Аблай; батыры – Каракерей Кабанбай, Канжигалы Богенбай, Шапрашты Наурызбай; бии - Толе Алибекулы, Казыбек Келдибекулы, Айтеке Байбекулы и Бухар жырау);

историческое значение борьбы казахов с джунгарским нашествием.

66. «Национально-освободительное движение казахского народа против Российского колониализма во второй половине XVIII века» (2 часа):

национально-освободительные движения в Казахстане (общая характеристика, о с о б е н н о с т и) ;

национально-освободительное движение под руководством Сырыма Датулы, Сырым Датулы – руководитель восстания и выдающийся батыр, причины восстания и социальная база, основные этапы и события восстания, причины поражения и итоги восстания, историческое значение.

67. «Национально-освободительные движения в первой половине XIX века» (3 часа) :

движение в Младшем жузе под руководством Жоламана Тленшиева, причины восстания и социальная база, итоги восстания;

восстание в Букеевской Орде под руководством Исатая Тайманулы и Махамбета Утемисулы, причины восстания и социальная база, этапы, начало и ход восстания, причины поражения восстания, историческое значение.

68. «Народно-освободительное движение под руководством Кенесары Касымулы» (2 ч а с а) :

предпосылки народно-освободительного движения и причины, движение Саржана Касымова, цель, характер и движущие силы движения, Кенесары Касымулы, этапы, начало и расширение восстания, Ханство Кенесары, основные события восстания, карательные меры царизма против восставших, причины поражения восстания, историческое значение народно-освободительного движения под руководством К е н е с а р ы К а с ы м у л ы .

69. «Национально-освободительное движение во второй половине XIX века» (2 часа) :

восстание казахов Сырдарьи под руководством Жанхожи Нурмухамбетулы;

восстания в Уральской и Тургайской областях в 1867-1868 годах, восстание в Мангистау в 1870 году.

70. «Национально-демократическое движение в начале XX века» (2 часа): общественно-политические движения в Казахстане в начале XX в., национальная интеллигенция и национально-демократическое движение в Казахстане в начале XX века, основные формы и содержание политической деятельности интеллигенции.

71. «Национально-освободительное движение 1916 года» (2 часа): причины и повод восстания 1916 года, движущие силы, характер и этапы восстания; видные руководители восстания (Абдигафар Жанбосынов, Амангельды Иманов, Бекболат Ашекеев, Жаменке Мамбетов, Узак Саурыков, Кейки Кокембайулы и др.); ход восстания, основные очаги, причины поражения восстания, последствия, карательные меры царизма против мирного населения, историческое значение восстания.

72. Повторение (1 час).

73. «Политические партии и течения в Казахстане в начале XX века. Появление национальных автономий» (5 часа):

возникновение различных партий в России и их филиалов в Казахстане, социал-демократические организации РСДРП в Казахстане, мусульманские партии, образование партии «Алаш», политическая программа партии «Алаш»;

Октябрьская социалистическая революция 1917г. в России и Казахстан, установление Советской власти в Казахстане (образование партии «Уш жуз» и ее история);

образование Кокандской автономии и правительство «Туркестани мухториат»; созыв лидерами партии «Алаш» второго Всеказахского съезда (декабрь 1917 года), автономия «Алаш» и правительство «Народный Совет Алаш-Орда».

74. «Экономическая политика Советской власти в Казахстане в 1918-1920-х годах» (3 часа):

Казахстан в период гражданской войны и иностранной интервенции (1918-1920 гг.), политика «военного коммунизма» и ее осуществление в Казахстане;

национализация земли и промышленных предприятий, экономические последствия политики «военного коммунизма», джуг и засуха 1921 г.;

«Новая экономическая политика» и практика ее реализации в Казахстане, свертывание НЭП и ее итоги.

75. «Промышленность Казахстана в 1920-1930-е гг.» (3 часа): восстановление промышленных предприятий в начале 1920-х годов; новый период развития промышленности Казахстана, трудности и проблемы в осуществлении индустриализации в республике, успехи и просчеты, основные итоги; формирование рабочего класса Казахстана, новаторы и передовики производства.

76. «Коллективизация сельского хозяйства Казахстана» (2 часа):

положение казахского аула накануне коллективизации; коллективизация сельского хозяйства в Казахстане (сплошной и силовой характер мероприятий), насильственная седентаризация (оседание) казахов-кочевников; голод 1931-1933 годов; социально-экономические последствия сплошной коллективизации в Казахстане.

77. «Крестьянские восстания в 1920-е-1930-е гг.» (2 часа): крестьянские выступления 1921-1922 годов; причины крестьянских выступлений в 1929-1931 годах, характер движения, основные очаги движения; карательные меры Советского государства по подавлению выступлений в 1929-1931 годах.

78. Повторение (1 час).

79. «Общественно-политическая жизнь Казахстана в 1920-1930-е гг.» (4 часа): характер общественно-политической жизни в 1920-х годах, партийные и государственные руководители республики, Ф.И.Голощекин и «Малый Октябрь», Борьба передовой части казахской интеллигенции против «Малого Октября» Ф.И.Голощекина, Л.Мирзоян и его деятельность в Казахстане; создание Киргизской (Казахской) АССР и преобразование Казахской АССР в КССР.

80. «Развитие культуры Казахстана в 1920-е-1930-е гг.» (3 часа): ликвидация неграмотности, развитие системы народного образования и политпросвещения, высшие учебные заведения Казахстана, становление науки, первые научные учреждения в Советском Казахстане; литература в Казахстане в 20-30-х годах XX века, формирование казахской советской литературы; искусство в Казахстане в 20-30-х годах XX века, изобразительное искусство, музыкальное искусство, театральное искусство, кинематограф.

81. «Коммунистическая партия и комсомол Казахстана» (1 час): образование коммунистической партии, цели и задачи партии, застойные явления в системе руководства Коммунистической партии Казахстана, образование Комсомола Казахстана, цели и задачи, функции, пионерская организация.

82. «Политические репрессии и депортация народов» (3 часа): основные этапы репрессий, политические репрессии против национальной интеллигенции в 1920-е-1930-е годы, репрессии 1937-1938 годов; Казахстан в системе ГУЛАГа, исправительно-трудовые лагеря на территории Казахстана – Степлаг, Карлаг, АЛЖИР и др., депортации народов в Казахстан; репрессии против национальной интеллигенции в 1940-1950-е годы, гонения на научную и творческую интеллигенцию в «хрущевский период» и в период «застоя».

83. Казахстан в годы Великой Отечественной войны (2 часа):

подвиги казахстанцев в годы Великой Отечественной войны: «Никто не забыт, ничто не забыто», эхо войны в воспоминаниях героев – казахстанцев Великой Отечественной войны;

Казахстан – арсенал фронта: трудовые подвиги казахстанцев в тылу.

84. Повторение (1 час).

85. Казахстан в 1940-х - 1970-х годах (3 часа):
военно-промышленный комплекс в Казахстане», строительство атомного полигона и ядерные испытания в Семипалатинске, космодром «Байконур»; освоение целинных и залежных земель в Казахстане, экономические, экологические и демографические последствия освоения целины; волнения, движения и восстания в 1950-х-1970-х гг.: события в 1959 года в городе Темиртау, недовольство, волнения и демонстрации в городе Целинограде и других городах в 1979 году.

86. «Волнения, движения и восстания в 1980-х гг.» (2 часа):
декабрьские события 1986 года, причины декабрьских событий в Алматы, повод событий, характер и движущие силы движения, события 17-18 декабря 1986 года в городе Алматы и их влияние на другие города, подавление мирных демонстрации молодежи вооруженным путем, последствия декабрьского движения, молодые герои декабрьских событий (Кайрат Рыскулбеков и др.), историческое значение декабрьских событий 1986 года, шахтерские выступления 1989 года и волнения в городе Жанаозен.

87. «Независимая Республика Казахстан: социально-политические процессы и культура» (5 часа):

Обретение Казахстаном независимости, политическая система независимого Казахстана, государственные символы, укрепление государственного суверенитета и института президентства, форма правления в Республике Казахстан и ветви власти, политические основы стабильности в стране;

Конституция Республики Казахстан (1995 г.) – гарант стабильного будущего, конституционные реформы второй половины 1990-х гг. и конституционная реформа 2007 г., политические партии и движения в современном Казахстане;

Национальная политика в РК, Ассамблея народа Казахстана: Единство нации и преемственность поколений; Общенациональная идея «Мәңгілік Ел». Культура Республики Казахстан. Наука, образование, искусство, спорт и др.

88. «Экономика независимого Казахстана» (2 часа):
основные этапы социально-экономической модернизации Казахстана, стабилизация экономики Казахстана на рубеже веков (1998-2001 гг.), инвестиционная политика и иностранные инвестиции в Казахстане, развитие предпринимательства, малый и средний бизнес;

промышленность и сельское хозяйство в Казахстане на современном этапе, итоги экономического развития (достижения и проблемы), интеграция Казахстана в мировую

экономику, мировой финансовый кризис и меры по стабилизации экономики Казахстана.

89. «Казахская диаспора» (2 часа):

понятия диаспора, ирредент, оралман, история возникновения казахской диаспоры, расширение казахской диаспоры в 1920-1930-е годы, казахи в странах СНГ, их взаимоотношения с независимой Республикой Казахстан, всемирные курултай казахов, проблема возвращения казахов зарубежья на свою Родину.

90. «Внешняя политика и международное положение Республики Казахстан» (2 часа) :

признание Республики Казахстан на международной арене, основные внешнеполитические приоритеты Республики Казахстан, многовекторность внешней политики ;

Казахстан и ведущие страны мира, членство Казахстана в международных организациях, председательство Казахстана в ОБСЕ и ОИК.

91. «Стратегия «Казахстан – 2030» – долгосрочная программа развития Республики Казахстан и Стратегия «Казахстан – 2050» – новый политический курс состоявшегося государства» (2 часа) :

Стратегия «Казахстан 2030: процветание, безопасность и улучшение благосостояния всех казахстанцев», историческое значение программных стратегий «Казахстан – 2030» и «Стратегия «Казахстан – 2050», долгосрочные приоритетные цели и стратегии реализации.

92. «Н.А.Назарбаев – Первый Президент Республики Казахстан» (1 час):
Н.А.Назарбаев – Лидер нации, роль Президента в становлении и развитии Республики Казахстан, Н.А. Назарбаев и идея Евразийства.

93. «Астана – новая столица Республики Казахстан» (1 час):
историческое значение создания новой столицы – Астаны, развитие Астаны – символ развития Казахстана, Астана – моя столица.

94. Итоговое повторение (1 час).

6. Требования к уровню подготовки учащихся

95. Предметные результаты. По завершении 10 класса учащиеся должны знать:
- 1) важнейшие периоды Казахстана;
 - 2) хронологические границы основных исторических периодов Казахстана;
 - 3) о степени изученности и новых концептуальных подходах основных исторических проблем истории Казахстана;
 - 4) о роли кочевой цивилизации в истории и вкладе ее в мировую цивилизацию;
 - 5) о казахской кочевой цивилизации;
 - 6) о зарождении, становлении и развитии государственности на территории

К а з а х с т а н а ;

7) о материальном и духовном наследии казахского народа и о своеобразных особенностях его развития ;

8) о народных обычаях, традициях и верованиях казахского народа, о роли ислама в казахском обществе ;

9) историческое значение Великого Шелкового пути в истории Казахстана;

96. Учащиеся 10 класса должны уметь:

1) доказывать, что история Казахстана является составной частью всемирной истории ;

2) составлять хронологические и синхронные таблицы исторических событий и фактов ;

3) характеризовать эволюцию сложения, развития этнической истории казахского народа ;

4) сравнивать государственное устройство государств на территории Казахстана с другими мировыми государствами ;

5) характеризовать архитектурные памятники истории и культуры;

6) давать характеристику творчеству деятелей культуры: ученых, мыслителей, акынов, жырау, композиторов и певцов ;

7) раскрывать процесс вхождения, завоевания и колонизации Казахстана Российской империей ;

8) характеризовать социально-экономическое и политическое положение Казахстана в XVIII - XIX веках .

97. По завершении 11 класса учащиеся должны знать:

1) историю национально-освободительных восстаний и движений казахского народа за независимость, причины, основные события, последствия крупных восстаний XVIII - XIX веков ;

2) сущность программ политических партий и течений Казахстана в начале XX века ;

3) о влиянии политических и революционных событий России на Казахстан;

4) о крупных изменениях в области культуры в 1920-1930-е годы, понимать значимость этой политики ;

5) сущность переселенческой политики царского правительства и советского государства, освоение целинных и залежных земель, политики миграции Республики Казахстан ;

6) об истории и деятельности Коммунистической партии и комсомольской организации Казахстана ;

7) значение и роли казахского языка как государственного языка Республики Казахстан ;

8) о прошлой и настоящей истории казахской диаспоры;

9) историко-географическое расположение Казахстана, и государств, граничащих с Казахстаном, исторические события, происходившие в разные периоды на территории К а з а х с т а н а ;

98. Учащиеся 11 класса должны уметь:

1) давать оценку деятельности руководителей национально-освободительных в о с с т а н и й ;

2) характеризовать положение казахской национальной интеллигенции и деятельности ее видных деятелей;

3) давать оценку деятельности и политической программы партии «Алаш»;

4) давать характеристику положения сельского хозяйства в 1920-1930-е годы, раскрывать сущность политики конфискации байских хозяйств, насильственного оседания кочевых и полукочевых хозяйств, ликвидации кулаков и баев как класса;

5) объяснить причины народных волнений и голода 1931-1933 годов; анализировать негативность этой политики;

6) объяснить цели и последствия политики массовых репрессий 1930-х годов, выразить свое мнение;

7) выразить свое мнение о дискуссиях в области культуры;

8) давать характеристику причин многонациональности Казахстана, политики межнациональных отношений в разные исторические периоды и демографического положения К а з а х с т а н а ;

9) анализировать основные изменения общественно-политической, социально-экономической, культурной жизни и внешней политики независимого К а з а х с т а н а ;

10) выразить свое мнение о трудностях и проблемах современного Казахстана;

11) работать с документами в архивах, карточками-каталогами, необходимыми материалами в библиотеках, экспонатами в музеях и применять результаты работы на у р о к а х ;

12) использовать материалы периодической печати в учебном процессе.

99. Личностные результаты отражаются в:

1) проявлении уважения к Конституции Республики Казахстан, к законам и правопорядку ;

2) проявлении активной гражданской позиции, высоких патриотических чувств, готовности к служению своей Родине и защите ее интересов;

3) владении государственным и родным языками, уважении к истории, культуре, традициям и другим ценностям казахского народа и других этносов, проживающих на территории К а з а х с т а н а ;

4) стремлении беречь и приумножать природу родного края, своей страны, проявлении активной позиции в охране окружающей среды;

5) проявлении высокой культуры человеческого общения, соблюдении этических

н о р м ;

- б) способности к самообразованию и самореализации и созидательному труду;
- 7) уважении к старшему поколению и заботе о младших, проявлении доброты и ч у т к о с т и к д р у г и м ;
- 8) умении адекватно оценивать особенности социальной среды, противостоять антиобщественным явлениям, деструктивным воздействиям идеологического, противоправного и религиозного характера.

100. Системно-деятельностные результаты отражаются в:

- 1) овладении системой знаний по основам наук и сферам применения научных достижений для прогресса человеческого общества;
- 2) умении анализировать, обрабатывать, синтезировать и использовать научную и н ф о р м а ц и ю ;
- 3) овладении методами познания, проектирования, конструирования и исследования, творческого применения;
- 4) овладении современными информационно-коммуникационными технологиями;
- 5) овладении развитыми коммуникативными способностями, полиязыковой культурой.

П р и л о ж е н и е 6
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 6 б
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Человек. Общество. Право»
для 10-11 классов общественно-гуманитарного и естественно-
математического направлений уровня общего среднего образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным Постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. Цели обучения учебного предмета: формирование научных знаний о структуре,

основных элементах и исторических типах мировоззрения, роли философии в жизни человека и общества, познавательном отношении человека к миру, месте человека в системе общественных отношений и их правовом регулировании. Воспитание гражданской позиции, высоких нравственных качеств и любви к своей Отчизне.

3. Задачи обучения :

- 1) формирование понятий и закономерностей общественного развития;
- 2) понятий о философии как культуре ума, специфике философских вопросов и о т в е т о в ;
- 3) выявление связей между чувственным и рациональным познанием мира, между религиозным и научным познанием, между философией и антропологией;
- 4) знание ценностей, свобод и прав человека, умение давать им оценку;
- 5) формирование высоких моральных качеств, активной гражданской позиции и патриотизма, философского взгляда на природу и человека;
- 6) соблюдение толерантности в этнических и межличностных отношениях;
- 7) воспитание политической, правовой, антикоррупционной культуры на основе знаний законов общественного развития;
- 8) знание законодательных норм частного и публичного права, основ социологии, политологии, экономической теории, юриспруденции, антикоррупционного законодательства ;
- 9) оперирование научной, правовой терминологией;
- 10) развитие у школьников навыков критического мышления;
- 11) способности решать все виды проблем с помощью исследовательских методов.

4. Межпредметные связи

1) «Казахский язык и литература»:

художественные произведения, посвященные человеку, смыслу и целям человеческой жизни, раскрытию таких понятий как совесть, честь, достоинство и долг человека, трудовой деятельности людей и ее влиянию на природу;

2) «Всемирная история» :

знания о первобытном обществе, древних государствах, происхождении языка и речи, человека, рода, племени, зарождении религиозных представлений и мировых религий, формировании наций, национальных государств, гражданского общества;

3) «История Казахстана» :

знания о кочевой цивилизации, хозяйстве, религии, обычаях и традициях казахского народа, влиянии исламской религии на развитие культуры, обычное право казахов «**Ж е т ы ж а р г ы**» ;

4) « Ф и з и к а » :

знания о строении Земли, времени, пространстве и материи, влияния физических процессов на человека и общество;

5) « Б и о л о г и я » :

знание о возникновении человека и человеческого общества, взаимосвязи природы и человека ;

б) « Г е о г р а ф и я » :

знания о природных ресурсах, их эффективном использовании, законах Республики Казахстан, направленных на защиту природы Казахстана, мероприятиях по защите природы на международном уровне.

5. Объем учебной нагрузки по предмету составляет:
общественно-гуманитарное направление:

1) в 10 классе 1 час в неделю, 34 часа в год;

2) в 11 классе 1 час в неделю, 34 часа в год;

естественно-математическое направление:

3) в 10 классе 1 час в неделю, 34 часа в год;

4) в 11 классе 1 час в неделю, 34 часа в год.

2. Базовое содержание учебного предмета в 10 классе общественно-гуманитарного направления

6. « Человек и мир » (9 часов) :

«Человек и его мировоззрение» (2 часа), понятие мировоззрения, структура мировоззрения, основные элементы мировоззрения, общественно-исторический и индивидуальный характер мировоззрения, жизненно-практическое и теоретическое мировоззрение, специфика гуманитарного мировоззрения;

«Исторические типы мировоззрения», особенности мифологического, религиозного, философского мировоззрения, образ человека в мифологическом, религиозном и философском мировоззрении, человек и мир в социогуманитарном мировоззрении;

«Познавательное отношение человека к миру» (3 часа), проблема познаваемости мира, познавательная деятельность человека, чувственное и рациональное познание, понятие истины, ее критерии, специфика гуманитарного знания;

«Научное познание», происхождение науки, основные особенности научного мышления, методы научных исследований, социальные и гуманитарные науки, социальная ответственность и гуманизм ученых;

«Знания и образование», современное понятие об образовании, информация, знание, мудрость, образование и образованность, необходимость самообразования, образование в течение всей жизни, специфика гуманитарного образования;

«Свобода, необходимость и ответственность в человеческой деятельности» (3 часа), ценности в жизни человека, понятие о ценностях, проблема выбора ценностей, ценности и жизненные ориентиры, жизнь человека как ценность;

«Свобода и необходимость», понятие свободы, свобода как социальная и личная ценность, природная и социальная необходимость, свобода как осознанная

н е о б х о д и м о с т ь ;

«Свобода и ответственность», внутренняя и внешняя свобода человека, свобода как условие становления личности человека, ответственность личности за свою жизнь;
п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

7. «Человек в системе общественных отношений» (14 часов):

«Современное общество» (2 часа), закономерности общественного развития, эволюция и революция как формы социального изменения, понятие общественного прогресса, его противоречивость, традиционное (аграрное) общество, индустриальное общество, постиндустриальное (информационное) общество, понятие социальной м о д е р н и з а ц и и ;

«Особенности современной цивилизации», современное общество и цивилизация, процессы глобализации, антиглобализм, компьютерная революция, общество и человек перед лицом угроз и вызовов XXI века, роль гуманитарных наук в решении глобальных п р о б л е м ;

«Социальные отношения», (3 часа) процессы социализации, социализация индивида , социальный статус личности, социальные группы и общности, социальные конфликты , и х к о н с т р у к т и в н о е р а з р е ш е н и е ;

«Семья – как социальная группа», социальные роли, нормы, ценности семьи, межличностные отношения в семье, этика семейных отношений, семейный долг, забота о ч л е н а х с е м ь и ;

«Взаимодействие людей в многонациональном обществе», этнические общности, национальное самосознание, развитие межнациональных отношений в современном мире, причины межнациональных конфликтов и пути их преодоления, межнациональное согласие и национальное единство как основа социального благополучия и процветания К а з а х с т а н а ;

«Экономическое поведение рыночных субъектов» (3 часа), экономическая культура потребителей, поведение потребителей в рыночной экономике, источники доходов, сбережения, расходы потребителей, планирование потребительского бюджета, потребительский кредит, защита потребителей, спрос, закон спроса, факторы спроса;

«Экономическая культура производителей», поведение производителей в рыночной экономике, производство и факторы производства, основные формы организации бизнеса (индивидуальное предпринимательство, товарищества, акционерные общества) , принципы разработки бизнес-плана., предложение, закон предложения, издержки и п р и б ы л ь ф и р м ы ;

«Типы рыночных структур», совершенная конкуренция, монополистическая конкуренция, олигополия, монополия, последствия монополизации экономики, антимонопольная политика государства, коррупционные явления в экономике как следствие д е с т р у к ц и и р ы н о ч н ы х о т н о ш е н и й ;

«Политическая система» (2 часа), политика и государство, понятие и признаки

государства, государственный суверенитет, государственная власть, формы государства (формы правления, территориально-государственное устройство, политический режим, тоталитаризм, авторитаризм, демократия);

«Участие граждан в политической жизни», основы демократической политики, выборы, референдум, местное самоуправление, политические партии и движения, их роль в общественной жизни, политические партии и движения в Казахстане; /

«Духовная культура» (3 часа), духовные ценности общества, понятие духовности, основы духовной культуры человека, духовные ценности, духовное наследие и его значение для общества, духовность и гуманизм;

«Нравственные основы личности», духовность и нравственность, нравственные принципы личности, добро и зло, долг и совесть, моральный идеал, патриотизм и гражданственность, профессиональная этика и неприятие коррупции, нравственные функции воспитания и образования;

«Религиозная толерантность», религия, религиозные организации и объединения, их роль в жизни современного общества, свобода совести и веротерпимость, религия и гуманитарная мысль, диалог религиозного и нерелигиозного мировоззрений, профилактика религиозного экстремизма;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

8. «Правовое регулирование общественных отношений» (10 часов):

«Права и обязанности человека и гражданина» (2 часа), конституционные права и обязанности, понятие прав человека, понятие гражданства, права человека и гражданина, обязанности человека и гражданина, конституционные гарантии прав и свобод человека и гражданина в Республике Казахстан;

«Права человека и их защита», механизмы реализации и защиты прав и свобод гражданина в Казахстане, международно-правовая защита прав человека, основные международно-правовые акты в сфере защиты прав человека, коррупция как форма нарушения прав человека;

«Основные отрасли частного права», (4 часа), основы гражданского права, понятие и основные источники гражданского права, принципы гражданского права, субъекты гражданского права, право собственности, несовершеннолетние как участники имущественных отношений, основные виды гражданско-правовых договоров, права потребителей;

«Основы трудового права», понятие и основные источники трудового права, гарантии в сфере трудовых отношений, трудовой договор, заключение и расторжение трудового договора, особенности труда несовершеннолетних, рабочее время и время отдыха, дисциплинарная ответственность;

«Основы семейного права», понятие и основные источники семейного права, основные понятия семейного права, принципы брачно-семейного законодательства, условия заключения брака, прекращение брака, права и обязанности супругов, брачный

д о г о в о р , п р а в а р е б е н к а ;

«Основы экологического права (комплексная, частно-публичная отрасль права)», понятие и основные источники экологического права, принципы экологического права, основные объекты, охраняемые экологическим правом, понятие и виды природопользования, права и обязанности граждан в экологическом праве, экологические правонарушения и ответственность за их совершение;

«Основные отрасли публичного права» (3 часа), основы административного права, понятие и основные источники административного права, основные и производные нормативные акты, основные направления деятельности государства по управлению, государственные учреждения и предприятия, понятие государственной службы, административные правонарушения и административная ответственность;

«Основы уголовного права», понятие и основные источники уголовного права, структура уголовного законодательства, задачи и принципы уголовного права, понятие и виды преступлений, понятие состава преступления, необходимая оборона и крайняя необходимость, понятие и виды уголовных наказаний;

«Основы процессуального права», понятие процессуального права, понятие и основные источники уголовно-процессуального права, задачи и порядок уголовного процесса, основные принципы уголовного процесса, понятие и основные источники гражданского процессуального права, принципы гражданского судопроизводства, судебная система в Республике Казахстан;

«Основы антикоррупционного законодательства», основные понятия и механизмы реализации антикоррупционного законодательства, защита прав и свобод граждан Казахстана при коррупционных проявлениях, зарубежный опыт и основные международно-правовые акты в сфере противодействия коррупции;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

9. Итоговое повторение (1 час).

3. Базовое содержание учебного предмета в 11 классе общественно-гуманитарного направления

10. «Основы философии» (7 часов):

«Что такое философия?» (2 часа), роль философии в жизни человека и общества, философия – любовь к мудрости, философия – учение о разумной и благополучной жизни, философия – культура ума);

«Философия как школа мысли», кто такой философ, первые философы и их учения, познай самого себя, специфика философских вопросов и ответов;

«Философская антропология» (2 часа), человек как центральная проблема философии, сущность и специфика философской проблемы человека, основные образы человека в философии, человек как стремление быть человеком;

«Человек в поисках смысла», философия о смысле жизни, призвание человека, человеческий фактор в условиях современной цивилизации, понятие «человеческий капитал» и его смысл;

«Социальная философия» (2 часа), философский взгляд на общество, представление об обществе как о сложноорганизованной системе, основные теории общественного развития, движущие силы общественного развития, философия истории;

«Философские проблемы гуманитарного знания», философия культуры, образования, философия политики, права, религии; повторение (1 час).

11. «Основы социологии» (8 часов):

«Что такое социология?» (2 часа), социология как наука, возникновение и развитие социологии, объект и предмет социологии, основные вопросы социологии, особенности социологических методов исследования;

«Социологическое знание», взаимодействие социологии с гуманитарным знанием, структура социологического знания, роль социологического подхода в понимании проблем современного общества;

«Общество как социальная система» (2 часа), общество как система взаимодействий, виды социальных взаимодействий, социальные группы, их классификация, социальные институты и их виды, основные функции социальных институтов, социальный порядок и конфликт, отклоняющееся поведение и социальный контроль, гражданское общество как фактор борьбы с коррупционными явлениями в политике, экономике;

«Социальная стратификация и мобильность», роль и значение среднего класса в современном обществе, социальные интересы, причины социальных конфликтов, характеристики социального конфликта, управление социальным конфликтом, пути разрешения социальных конфликтов, коррупция как форма социального конфликта, формирование антикоррупционного иммунитета;

«Личность и общество» (3 часа), социальные факторы формирования личности, социальное поведение, социальная роль, социальные роли в юношеском возрасте, особенности молодежной субкультуры, профессиональное и социальное самоопределение молодежи, социально-бытовые интересы, культура бытовых отношений, формирование антикоррупционного сознания как фактора социализации молодежи;

«Этническое многообразие современного мира», этнос и нация, этнокультурные ценности и традиции, ментальные особенности этноса, межнациональное сотрудничество и конфликты, проблемы регулирования межнациональных отношений;

«Современная религиозная ситуация», социальные условия религиозной жизни, социология религии, религиозные конфессии, межконфессиональное сотрудничество,

необходимость профилактики религиозного экстремизма в молодежной среде;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

12. «Основы политологии» (6 часов):

«Что такое политология?» (2 часа), политология как наука, происхождение политологии, основные проблемы политологии, основные политологические к о н ц е п ц и и ;

«Политологическое знание», структура политологического знания, политтехнологии и их социальное значение, значение политологических знаний для сознательного участия в управлении общественной жизнью;

«Культура и политика» (3 часа), политика как искусство, особенности политического регулирования общественных отношений, политическая система, ее структура и функции, понятие о политических институтах, нормах, коммуникации, п р о ц е с с а х ;

«Политическая культура», власть и политика, понятие общественной власти, происхождение власти, типология властных отношений, легитимация власти, демократия и парламентаризм, основы гражданского общества;

«Личность и политика», политическая элита, понятие политического лидерства, типология лидерства, имидж политического лидера, его создание и поддержание в о б щ е с т в е н н о м с о з н а н и и ;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

13. «Введение в экономическую теорию» (6 часов):

«Рынки факторов производства и формирование факторных доходов» (3 часа), рынок труда, особенности, функции, субъекты, компоненты рынка труда, спрос на труд , предложение труда, заработная плата, номинальная и реальная зарплата, роль профсоюзов на рынке труда, биржа труда и ее функции;

«Рынок капитала и природные ресурсы», особенности спроса на капитал и предложения капитала, инвестиции и сбережения, кредит и его формы, кредитная система и ее элементы, рынок ценных бумаг и фондовая биржа, рынок природных ресурсов, земля как объект купли и продажи, особенности спроса и предложения земли ;

«Основы предпринимательской деятельности», предпринимательство как фактор производства, субъекты и объекты предпринимательства, цели и факторы его развития, организационно-правовые формы предпринимательства, их преимущества и недостатки, коррупция как барьер для предпринимательства;

«Национальная экономика и ее динамика» (2 часа), основные принципы экономического развития, кругооборот национальной экономики (поток ресурсов, продуктов и доходов), основные показатели национальной экономики (национальное богатство, валовый национальный продукт, валовый внутренний продукт, национальный доход), причины и условия возникновения коррупционных явлений в

с ф е р е

э к о н о м и к и ;

«Особенности экономического роста», экономический рост (сущность, типы, факторы, показатели, социально-экономические последствия), макроэкономическая нестабильность (цикличность экономического развития), инфляция и безработица, необходимость и сущность государственного регулирования рыночной экономики, формы и методы государственного регулирования национальной экономики;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

14. «Введение в юриспруденцию» (6 часов):

«Республика Казахстан – правовое государство» (3 часа), понятие и признаки правового государства, правовое государство как цель, средство и результат, исторические этапы развития теории правового государства, основные принципы правового государства, правовое государство и гражданское общество;

«Органы государственной власти в Республике Казахстан», понятие государственной власти, правовой статус Президента Республики Казахстан, порядок формирования и функционирования Парламента, правительства, Конституционного совета Республики Казахстан, правосудие и судебная власть, местные представительные и исполнительные органы;

«Правоохранительные органы», основы организации и деятельности правоохранительных органов, виды правоохранительных органов, понятие правоохранительного органа, основные методы борьбы правоохранительных органов с коррупционными преступлениями, принципы государственной службы и противодействия коррупции, принципы правоохранительной службы, права, обязанности и ответственность сотрудников правоохранительных органов;

«Правовая культура граждан, правомерное поведение и юридическая ответственность» (2 часа), правосознание и правовая культура, правосознание и правовая культура граждан, понятие, виды уровни правосознания, правовая идеология и правовая психология, содержание и уровни правовой культуры, формирование антикоррупционной культуры;

«Правомерное поведение, правонарушение, юридическая ответственность», правомерное поведение (понятие структура, формы), виды (мотивы) правомерного поведения, понятие и состав правонарушения, виды правонарушений, юридическая ответственность (понятие, признаки и еѰ основания), принципы юридической ответственности;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

15. Итоговое повторение (1 час).

4. Базовое содержание учебного предмета в 10 классе естественно-математического направления

16. «Человек и мир» (9 часов):

«Человек и его мировоззрение» (2 часа), понятие мировоззрения, структура мировоззрения, основные элементы мировоззрения, общественно-исторический и индивидуальный характер мировоззрения, жизненно-практическое и теоретическое мировоззрение;

«Исторические типы мировоззрения», особенности мифологического, религиозного, философского мировоззрения, образ человека в мифологическом, религиозном и философском мировоззрении, человек и мир в естественно научном мировоззрении;

«Познавательное отношение человека к миру» (3 часа), проблема познаваемости мира, познавательная деятельность человека, чувственное и рациональное познание, понятие истины, ее критерии, специфика естественнонаучного знания;

«Научное познание», происхождение науки, основные особенности научного мышления, методы научных исследований, естественные и технические науки, социальная ответственность ученых;

«Знания и образование», современное понятие об образовании, информация, знание, мудрость, образование и образованность, необходимость самообразования, образование в течение всей жизни, специфика естественнонаучного образования;

«Свобода, необходимость и ответственность в человеческой деятельности» (3 часа), ценности в жизни человека, понятие о ценностях, проблема выбора ценностей, ценности и жизненные ориентиры, жизнь человека как ценность;

«Свобода и необходимость», понятие свободы, свобода как социальная и личная ценность, природная и социальная необходимость, свобода как осознанная необходимость;

«Свобода и ответственность», внутренняя и внешняя свобода человека, свобода как условие становления личности человека, ответственность личности за свою жизнь; повторение (1 час).

17. «Человек в системе общественных отношений» (14 часов):

«Современное общество» (2 часа), закономерности общественного развития эволюция и революция как формы социального изменения, понятие общественного прогресса, его противоречивость, традиционное (аграрное) общество, индустриальное общество, постиндустриальное (информационное) общество, понятие социальной модернизации;

«Особенности современной цивилизации», современное общество и цивилизация, процессы глобализации, антиглобализм, компьютерная революция, общество и человек перед лицом угроз и вызовов XXI века, роль естественных наук в решении глобальных проблем;

«Социальные отношения» (3 часа), процессы социализации, социализация индивида, социальный статус личности, социальные группы и общности, социальные конфликты, их конструктивное разрешение;

«Семья - как социальная группа», социальные роли, нормы, ценности семьи, межличностные отношения в семье, этика семейных отношений, семейный долг, забота о ч л е н а х с е м ь и ;

«Взаимодействие людей в многонациональном обществе», этнические общности, национальное самосознание, развитие межнациональных отношений в современном мире, причины межнациональных конфликтов и пути их преодоления, межнациональное согласие и национальное единство как основа социального благополучия и процветания Казахстана;

«Экономическое поведение рыночных субъектов» (3 часа), экономическая культура потребителей, поведение потребителей в рыночной экономике, источники доходов, сбережения, расходы потребителей, планирование потребительского бюджета, потребительский кредит, защита потребителей, спрос, закон спроса, факторы спроса;

«Экономическая культура производителей, поведение производителей в рыночной экономике», производство и факторы производства, основные формы организации бизнеса (индивидуальное предпринимательство, товарищества, акционерные общества), предложение, закон предложения, издержки и прибыль фирмы;

«Типы рыночных структур», совершенная конкуренция, монополистическая конкуренция, олигополия, монополия, последствия монополизации экономики, антимонопольная политика государства, коррупционные явления в экономике как следствие деструкции рыночных отношений;

«Политическая система» (2 часа), политика и государство, понятие и признаки государства, государственный суверенитет, государственная власть, формы государства (формы правления, территориально-государственное устройство), политический режим, тоталитаризм, авторитаризм, демократия;

«Участие граждан в политической жизни», основы демократической политики, выборы, референдум, местное самоуправление, политические партии и движения, их роль в общественной жизни, политические партии и движения в Казахстане;

«Духовная культура» (3 часа), духовные ценности общества, понятие духовности, основы духовной культуры человека, духовные ценности, духовное наследие и его значение для общества, духовность и научно-техническая революция;

«Нравственные основы личности», духовность и нравственность, нравственные принципы личности, добро и зло, долг и совесть, моральный идеал, патриотизм и гражданственность, профессиональная этика и неприятие коррупции, нравственные функции воспитания и образования;

«Религиозная толерантность», религия, религиозные организации и объединения, их роль в жизни современного общества, свобода совести и веротерпимость, религия и естественнонаучная мысль, диалог религиозного и научного мировоззрений, профилактика религиозного экстремизма;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

18. «Правовое регулирование общественных отношений» (10 часов):

«Права и обязанности человека и гражданина» (2 часа), конституционные права и обязанности, понятие прав человека, гражданства, права человека и гражданина, обязанности человека и гражданина, конституционные гарантии прав и свобод человека и гражданина в Республике Казахстан;

«Права человека и их защита», механизмы реализации и защиты прав и свобод гражданина в Казахстане, международно-правовая защита прав человека, основные международно-правовые акты в сфере защиты прав человека, коррупция как форма нарушения прав человека;

«Основные отрасли частного права» (4 часа), основы гражданского права, понятие и основные источники гражданского права, принципы гражданского права, субъекты гражданского права, право собственности, несовершеннолетние как участники имущественных отношений, основные виды гражданско-правовых договоров, права потребителей;

«Основы трудового права», понятие и основные источники трудового права, гарантии в сфере трудовых отношений, трудовой договор, заключение и расторжение трудового договора, особенности труда несовершеннолетних, рабочее время и время отдыха, дисциплинарная ответственность;

«Основы семейного права», понятие и основные источники семейного права, основные понятия семейного права, принципы брачно-семейного законодательства, условия заключения брака, прекращение брака, права и обязанности супругов, брачный договор, права ребенка;

«Основы экологического права (комплексная, частно-публичная отрасль права)», понятие и основные источники экологического права, принципы экологического права, основные объекты, охраняемые экологическим правом, понятие и виды природопользования, права и обязанности граждан в экологическом праве, экологические правонарушения и ответственность за их совершение;

«Основные отрасли публичного права» (3 часа), основы административного права, понятие и основные источники административного права, основные и производные нормативные акты, основные направления деятельности государства по управлению, государственные учреждения и предприятия, понятие государственной службы, административные правонарушения и административная ответственность;

«Основы уголовного права», понятие и основные источники уголовного права, структура уголовного законодательства, задачи и принципы уголовного права, понятие и виды преступлений, понятие состава преступления, необходимая оборона и крайняя необходимость, понятие и виды уголовных наказаний;

«Основы финансового и налогового права», понятие и основные источники финансового и налогового права, принципы налогообложения, налоговая политика, понятие налогоплательщика, права и обязанности налогоплательщика, понятие и виды

б ю д ж е т а ;

«Основы антикоррупционного законодательства», основные понятия и механизмы реализации антикоррупционного законодательства, защита прав и свобод граждан Казахстана при коррупционных проявлениях, зарубежный опыт и основные международно-правовые акты в сфере противодействия коррупции;
п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

19. Итоговое повторение (1 час).

5. Базовое содержание учебного предмета в 11 классе естественно-математического направления

20. «Основы философии» (7 часов):

«Что такое философия?» (2 часа), роль философии в жизни человека и общества, философия – любовь к мудрости, философия – учение о разумной и благополучной жизни, философия – культура ума;

«Философия как школа мысли», кто такой философ, первые философы и их учения, познай самого себя, специфика философских вопросов и ответов;

«Философская антропология» (2 часа), человек как центральная проблема философии, сущность и специфика философской проблемы человека, основные образы человека в философии, человек как стремление быть человеком;

«Человек в поисках смысла», философия о смысле жизни, призвание человека, человеческий фактор в условиях современной цивилизации, понятие «человеческий капитал» и его смысл;

«Философия естествознания» (2 часа), философский взгляд на природу, представление о природе как о саморазвивающейся системе, основные теории взаимодействия природы и человека, экологический кризис, экологическое сознание и биофилософия;

«Философские проблемы естественнонаучного знания», философские проблемы биологии, медицины, физики, химии, философия и математика;
п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

21. «Основы социологии» (8 часов):

«Что такое социология?» (2 часа), социология как наука, возникновение и развитие социологии, объект и предмет социологии, основные вопросы социологии, количественные и качественные методы в социологии, математические принципы в социологии;

«Социологическое знание», взаимодействие социологии с естественнонаучным знанием, структура социологического знания, роль социологического подхода в понимании проблем современного общества;

«Общество как социальная система» (2 часа), общество как система взаимодействий

, виды социальных взаимодействий, социальные группы, их классификация, социальные институты и их виды, основные функции социальных институтов, социальный порядок и конфликт, отклоняющееся поведение и социальный контроль, гражданское общество как фактор борьбы с коррупционными явлениями в политике, э к о н о м и к е ;

«Социальная стратификация и мобильность», роль и значение среднего класса в современном обществе, социальные интересы, причины социальных конфликтов, характеристики социального конфликта, управление социальным конфликтом, пути разрешения социальных конфликтов, коррупция как форма социального конфликта, формирование антикоррупционного иммунитета;

«Личность и общество» (3 часа), социальные факторы формирования личности, социальное поведение, социальная роль, социальные роли в юношеском возрасте, особенности молодежной субкультуры, профессиональное и социальное самоопределение молодежи, социально-бытовые интересы, культура бытовых отношений, формирование антикоррупционного сознания как фактора социализации молодежи ;

«Этническое многообразие современного мира», этнос и нация, этнокультурные ценности и традиции, ментальные особенности этноса, межнациональное сотрудничество и конфликты, проблемы регулирования межнациональных отношений;

«Современная религиозная ситуация», социальные условия религиозной жизни, социология религии, религиозные конфессии, межконфессиональное сотрудничество, необходимость профилактики религиозного экстремизма в молодежной среде;

п о в т о р е н и е (1 ч а с) .

22. «Основы политологии» (6 часов):

«Что такое политология?» (2 часа), политология как наука, происхождение политологии, основные проблемы политологии, основные политологические концепции ;

«Политологическое знание», структура политологического знания, политтехнологии и их естественнонаучная составляющая, значение политологических знаний для сознательного участия в управлении общественной жизнью;

«Культура и политика» (3 часа), политика как искусство, особенности политического регулирования общественных отношений, политическая система, ее структура и функции, понятие о политических институтах, нормах, коммуникации, процессах ;

«Политическая культура», власть и политика, понятие общественной власти, происхождение власти, типология властных отношений, легитимация власти, демократия и парламентаризм, основы гражданского общества;

«Личность и политика», политическая элита, понятие политического лидерства,

типология лидерства, имидж политического лидера, его создание и поддержание в общественном сознании ;
повторение (1 час) .

23. «Введение в экономическую теорию» (6 часов):

«Рынки факторов производства и формирование факторных доходов» (3 часа), рынок труда, особенности, функции, субъекты, компоненты рынка труда, спрос на труд , предложение труда, заработная плата как факторный доход, номинальная и реальная зарплата, дифференциация ставок заработной платы, роль профсоюзов на рынке труда, биржа труда и ее функции ;

«Рынок капитала и природные ресурсы», особенности спроса на капитал и предложения капитала, инвестиции и сбережения, процент как факторный доход и равновесная цена на рынке капитала, кредит и его формы, кредитная система и ее элементы, рынок ценных бумаг и фондовая биржа, рынок природных ресурсов, земля как объект купли и продажи, особенности спроса и предложения земли, земельная рента и цена земли ;

«Основы предпринимательской деятельности», предпринимательство как фактор производства, субъекты и объекты предпринимательства, цели и факторы его развития, организационно-правовые формы предпринимательства, их преимущества и недостатки, коррупция как барьер для предпринимательства;

«Национальная экономика и ее динамика» (2 часа), основные принципы экономического развития, кругооборот национальной экономики (поток ресурсов, продуктов и доходов), основные показатели национальной экономики (национальное богатство, валовый национальный продукт, валовый внутренний продукт, национальный доход), причины и условия возникновения коррупционных явлений в сфере экономики ;

«Особенности экономического роста», экономический рост (сущность, типы, факторы, показатели, социально-экономические последствия), макроэкономическая нестабильность (цикличность экономического развития), инфляция и безработица, необходимость и сущность государственного регулирования рыночной экономики, формы и методы государственного регулирования национальной экономики;
повторение (1 час) .

24. «Введение в юриспруденцию» (6 часов):

«Республика Казахстан – правовое государство» (3 часа), понятие и признаки правового государства, правовое государство как цель, средство и результат, исторические этапы развития теории правового государства, основные принципы правового государства, правовое государство и гражданское общество;

«Органы государственной власти в Республике Казахстан», понятие государственной власти, правовой статус Президента Республики Казахстан, порядок формирования и функционирования Парламента, правительства, Конституционного

совета Республики Казахстан, правосудие и судебная власть, местные представительные и исполнительные органы;

«Правоохранительные органы», основы организации и деятельности правоохранительных органов, виды правоохранительных органов, понятие правоохранительного органа, основные методы борьбы правоохранительных органов с коррупционными преступлениями, принципы государственной службы и противодействия коррупции, принципы правоохранительной службы, права, обязанности и ответственность сотрудников правоохранительных органов;

«Основы правового регулирования, законность и правопорядок» (2 часа), основы правового регулирования, правовое регулирование, его пределы, способы и типы, элементы и средства правового регулирования, стадии процесса правового регулирования ;

«Законность и правопорядок», законность (понятие и основные принципы), понятие правопорядка и общественного порядка их соотношение и правовое обеспечение, понятие и виды национальной безопасности, основные национальные интересы Республики Казахстан, основные угрозы национальной безопасности, формирование антикоррупционной культуры ;
повторение (1 час) .

25. Итоговое повторение (1 час).

6. Требования к уровню подготовки учащихся

26. Уровень подготовки обучающихся оценивается с учетом трех аспектов: предметные результаты, личностные результаты, системно-деятельностные результаты.

27. Предметные результаты. По завершении 10 класса учащиеся должны знать:

- 1) основные элементы и структуру мировоззрения;
- 2) исторические типы мировоззрения – мифологический, религиозный и философский ;
- 3) проблемы познаваемости мира, происхождение науки;
- 4) современное понятие об образовании;
- 5) ценности в жизни человека и проблема выбора ценностей;
- 6) ответственность человека за личный и социальный успех;
- 7) причинно-следственные связи общественно-политических, социально-экономических и культурных процессов в обществе;
- 8) роль рыночной экономики в обществе, взаимосвязь экономики и поведения рыночных субъектов ;
- 9) законы предложения и спроса, источники доходов, факторы производства, антимонопольную политику государства;
- 10) основы демократической политики – выборы, референдум, местное

самоуправление, общественные и политические организации;

11) процесс правового регулирования общественных отношений и основные отрасли частного и публичного права;

12) правовые отношения в обществе, свободы, права, обязанности;

13) современные версии и трактовки основных закономерностей в развитии общества;

14) социальный статус личности, социальную структуру общества;

15) особенности рыночной экономики, поведение потребителей и производителей;

16) политическую систему общества, признаки, формы государства, политические режимы, основы демократической политики;

17) основы духовной культуры человека, духовные ценности общества, нравственные основы личности, функции воспитания и образования;

18) роль религии в жизни современного общества;

19) права и обязанности человека и гражданина;

20) механизмы защиты прав и свобод человека в Казахстане и международно-правовую защиту прав человека;

21) основные государственно-правовые, общественные методы борьбы с коррупцией.

28. По завершении 11 класса учащиеся должны знать:

1) основы философии как школы мысли, учения о разумной и благополучной жизни;

2) философские проблемы естественных и гуманитарных наук;

3) основные вопросы социологии и политологии;

4) о рыночной экономике (рынке труда, капитале, природных ресурсах);

5) основные показатели национальной экономики и особенности экономического роста;

6) социальную структуру общества, ее элементы, социальное поведение и социальные роли;

7) политическую систему общества, порядок формирования и функционирования Парламента, Конституционного Совета Республики Казахстан, органов правосудия, местных представительных, исполнительных и правоохранительных органов;

8) особенности казахстанского социума как гражданского, этнокультурного, конфессионального сообщества;

9) сущность и особенности таких наук, как философия, социология, политология, экономическая теория, юриспруденция;

10) потребности и интересы, смысл жизни и призвание человека;

11) причинно-следственные связи общественно-политических, социально-экономических и культурных процессов в обществе;

12) роль экономики в обществе, рынки труда, капитала, природных ресурсов;

- 13) основные принципы правового государства, конституционные гарантии;
- 14) характеризовать культурные достижения, духовный мир человека;
- 15) нормы коммуникации, мораль и нравственность, профессиональная этика и неприятия коррупции.

29. По завершении 10-11 классов учащиеся должны уметь:

- 1) объяснять сущность политики государства;
- 2) объяснять философский взгляд на природу, общество и человека;
- 3) анализировать, обобщать материал по изучаемой теме, выделять главное в социологии, политологии, экономике, юриспруденции;
- 4) давать самостоятельную оценку позитивным и негативным явлениям в жизни общества;
- 5) аргументированно выражать личную точку зрения по экономическим, социальным, политическим, культурным и правовым вопросам;
- 6) критически анализировать источники информации, анализировать информацию, представленную в разных знаковых системах (текст, таблица, схема, аудиовизуальный ряд);
- 7) устанавливать причинно-следственные связи между явлениями;
- 8) участвовать в дискуссиях по актуальным общественным и правовым проблемам, формулировать собственную позицию по обсуждаемым вопросам, используя для аргументации полученные сведения;
- 9) определять собственную позицию по отношению к явлениям современной жизни, соотносить свои действия и поступки окружающих с существующими формами социального поведения;
- 10) выявлять закономерности и причинно-следственные связи развития социальных общностей, социальных групп, социальных норм;
- 11) находить оперативную информацию в различных источниках о развитии экономики, политической системы общества, многообразии культуры и т.д.;
- 12) анализировать и обобщать моральные, этические, нравственные, правовые и антикоррупционные нормы;
- 13) давать характеристику и оценивать материальное производство и деятельность государственно-правовых институтов общества.

30. Личностные результаты отслеживаются в форме психолого-педагогического мониторинга уровня воспитанности, социализации и духовно-нравственного, творческого и физического развития обучающегося и фиксируются в его портфолио. Личностные результаты отражаются в:

- 1) проявлении уважения к Конституции Республики Казахстан, к законам и правопорядку;
- 2) проявлении активной гражданской позиции, высоких патриотических чувств, готовности служения своей Родине и защите ее интересов;

3) владении государственным и родным языками, уважении к истории, культуре и традициям, другим ценностям казахского народа и других этносов, проживающих на территории Казахстана;

4) стремлении беречь и приумножать природу родного края, проявлении активной позиции в охране окружающей среды;

5) ведении здорового образа жизни, навыков сохранения своей безопасности и безопасности окружающих людей;

6) проявлении высокой культуры человеческого общения, соблюдении этических и антикоррупционных норм;

7) мотивированности и способности к самообразованию и самореализации и созидательному труду;

8) уважении к старшему поколению и заботе о младших, проявлении доброты и чуткости к другим;

8-1) в противодействии различного рода аморальным, антиправовым, в том числе коррупционным явлениям в обществе;

9) умении адекватно оценивать особенности социальной среды, противостоять антиобщественным явлениям, воздействиям идеологического, противоправного и религиозного характера.

31. Системно-деятельностные результаты определяются достижениями обучающегося по предметным олимпиадам, курсам по выбору, выполнению творческих учебных проектов, а также другим видам исследовательской деятельности и фиксируются в его портфолио. Системно-деятельностные результаты отражаются в:

1) владении системой знаний по основам наук и сферам применения научных достижений для прогресса человеческого общества;

2) умении анализировать, обрабатывать, синтезировать и использовать научную информацию, составлять опорные конспекты, схемы, таблицы, писать рефераты, рецензии;

3) умении самостоятельно работать с новым материалом, заниматься исследовательской работой;

4) владении методами познания, проектирования, конструирования и исследования, творческого применения;

5) владении современными информационно-коммуникационными технологиями;

6) владении развитыми коммуникативными способностями, полиязычной культурой, умении формулировать собственное мнение и отстаивать свою точку зрения.

**Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі»
для 10-11 классов общественно-гуманитарного направления
уровня общего среднего образования
(с неказахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту қазақ тілде емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәні – орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес «Тіл және әдебиет» білім беру саласына енгізілген және мектептің жалпы орта білім беру деңгейінде міндетті түрде о қ ы т ы л а т ы н п ә н .

3. «Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы қазақ тілінің Мемлекеттік тіл мәртебесімен дәйектеледі. Қазақ тілін оқыту барысында өзге тілде білім алатын жоғары буын оқушыларын қазақ тіліндегі сөйлесім әрекетін мәдениаралық қатысым құралы ретінде м е н г е р т у к ө з д е л е д і .

4. Оқыту қазақ тілде емес мектептердің бастауыш білім деңгейінде қарапайым деңгей 1-4-сыныптарды қамтыса, негізгі және орта деңгейлер 5-сыныптан бастап оқытылады да, 9-сыныппен аяқталады. Ортадан жоғары деңгей 10-11-сыныптарды қ а м т и д ы .

5. 10-11-сыныптарға арналған «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасы – қазақ тілде емес мектептерде қазақ тілін коммуникативтік тұрғыдан меңгеруді қамтамасыз ететін; қазақша сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым, тілдесім) ортадан жоғары деңгейде іс жүзіне асыратын; оқушының түсінікті сөйлеу дағдысы мен сауатты жазу дағдысын қалыптастыратын білім мазмұнын, көлемін, мөлшерін, оқу жүктемесін қамтитын; білім, білік, дағды деңгейлеріне байланысты тақырыптық аяларды, дидактикалық ұстанымдарды; оқушылардың білімі мен білігіне қойылатын талаптарды анықтайтын нормативтік құжат.

6. Қазақстан Республикасының «Тіл туралы», «Білім беру туралы» Заңдары мен «Қазақстан-2050» стратегиялық бағдарламасында белгіленген міндеттер еліміздің білім беру жүйесінде көптілді меңгерген дара тұлға қалыптастыру мақсатын жүзеге

асырудың ұтымды жолдарын анықтауды талап етеді.

7. Әлемдік білім кеңістігінде орныққан «Шетел тілдерін деңгейлеп меңгертудің еуропалық жүйесінде» белгіленген тілді игерудің деңгейлері мен олардың сипаттарының негізінде Қазақстан Республикасындағы оқыту қазақ тілді емес жалпы білім беретін мектептердің 1-11 сыныптарында қазақ тілін үйретудің деңгейлері айқындалды. Оқушының білім, білік, дағдылары орта мектеп жүйесінде тілді деңгейлік меңгерту ерекшеліктеріне сәйкестендіріліп, жіктелді.

8. 10-11-сыныптардағы Ортадан жоғары деңгей – B_{1+} екі игерімді қамтиды:

тереңдетіле қалыптасқан толық игерім $B_{1.2}$ – 10-сынып;

тереңдетіле қалыптасқан жетік игерім B_{1+} – 11-сынып.

9. Қазақстан Республикасы халқының контингенті мен қазақ тілді емес жалпы білім беретін мектептерінде тілдерді оқыту мен үйретудің өзіндік ерекшелігі ескерілді және тілдерді деңгейлік меңгерудің еуропалық жүйесі негізге алынды:

1) еуропалық жүйеге сәйкестендірілген тілдік деңгейлер жалпы білім беретін орта мектептің 10-11 сыныптары бойынша сараланды;

2) ортадан жоғары деңгейдің тіл меңгеру игерімдері айқындалды;

3) ортадан жоғары деңгейдегі базалық білім мазмұны тілдік деңгейлер бойынша т ү з і л д і ;

4) оқушының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар ортадан жоғары деңгейдің ерекшеліктерін ескере отырып, сөйлесім әрекетінің бес түрі бойынша сараланды;

5) әр сыныптағы бағдарлама материалдары тілдік бөлім, қатысымдық-сөйлесімдік бөлім және мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі бойынша нақтыланып ұсынылды.

10. Қазақ тілін үйренуге негіз болатын бөлімдер арқылы оқушылардың жобаланған оқу нәтижелеріне жетуі қарастырылады.

11. Оқу пәнінің мақсаты – ортадан жоғары деңгей бойынша қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай оқушыны тілдік білім негізінде әдеби тілде сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету арқылы дара тұлғаның тілдік қабілетін дамыту, бір-бірімен сабақтас, жүйелі тақырыптарды коммуникативтік тұрғыдан ұсына отырып, оқушыларға қазақша тілдік қатынас нормалары мен мәдениетін игерту.

12. Оқу пәнінің міндеттері:

1) жоғары сынып оқушыларының білімін тілдік, лингвомәдениет-танымдық, этномәдени және әлеуметтік тұрғыдан кеңейтіп, қазақ тілін игертудің коммуникативтік бағытын жүзеге асыру;

2) оқушының өз ойын, пікірін, көзқарасын еркін, дұрыс, нақты (ауызша және жазбаша) жеткізе білу дағдыларын жетілдіру;

3) оқушылардың қазақ тіліндегі функционалдық сауаттылығын дамыту;

4) мәдени-әлеуметтік, қоғамдық-саяси тақырыптардағы оқу материал-дарымен жұмыс аясында оқушылардың қатысымдық құзіреттіліктерін қалыптастыру.

13. Тілді меңгеру деңгейлерін игерімдерге жіктеу білім беруді дара тұлғаға бағдарлау ұстанымына сай іске асырылады. Бір деңгейдің бастапқы сатыларындағы білім мазмұнын игерген оқушы бейімдеу, дамыту, психологиялық үйлесімділік ұстанымдары негізінде ортадан жоғары деңгейде берілген білім мен біліктерді меңгеруге мүмкіндік алады.

14. Қазақ тілде емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәнінің білім мазмұнын іріктеуде қатысымдық-әрекетшілдік, қатысымдық-функционалдық, функционалдық сауаттылықты қалыптастыру, ұлттық ерекшеліктерді ескеру, оқу материалдары мазмұнының аутенттілігі, шындық өмірге сәйкестігі; оқушының тілді білу деңгейіне сай келуі; білім мазмұнының жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуға, оның өзіндік және шығармашылық қабілетін арттыруға, қажетті іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыруға бағытталған оқыту ұстанымдары басшылыққа алынды:

1) білім берудің үздіксіздік ұстанымы оқытудың барлық сатыларының арасындағы жалғастықты әдіснама, мазмұн, әдістеме және технология сабақтастығы тұрғысынан қамтамасыз етеді;

2) оқытудың қатысымдық-әрекетшілдік ұстанымы оқушыларды оқу-танымдық әрекетке белсенді қатыстыру арқылы өздігінен жаңа білім алуға ұмтылдырып, өзін өзі бағалау мен өз әрекетін өзі бақылай алу дағдыларының қалыптасуын қамтамасыз етеді.

3) пәнаралық байланыс ұстанымы оқу мәтіндерінің мазмұнын талдату, өздік және шығармашылық тапсырмаларды орындату барысында жүзеге асырылады;

4) түсіністік ұстанымы қазақ тілін оқыту барысында жоғары сынып оқушыларының психологиялық-физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, психологиялық жағымды жағдай тудыруға мүмкіндік жасайды. Оқушылардың өзара қарым-қатынас жасауына және олардың өз жетістігін сезінуіне мүмкіндік беретін тілектестік ниетті ұстану оқу үдерісі тиімділігінің маңызды шарты болып табылады.

5) оқушылардың тұлғалық жетістіктерін ескеру ұстанымы түрлі деңгейдегі күрделі тапсырмаларды шешуге, өздік жұмыстарды орындауға, оқыту мотивінің тұлғалық-мәнділігін қалыптастыруға, оқытудың ұтымды технологиясы мен оқу материалдарын таңдауға және бейімдеуге, оқушылардың жоспарланған нәтижелерге жетуіне мүмкіндік береді.

6) шығармашылық ұстанымы оқушылардың әртүрлі өмірлік жағдаяттарда жаңа міндеттерді өздігінен шешу қабілетін, құзіреттілікке бағытталған тапсырмаларды орындау білігін қалыптастыруға мүмкіндік тудырады.

15. Пәнаралық байланыс өзге тілді мектеп оқушысының қазақ тіліндегі сөздік қорын молайтуға, дүниетанымын кеңейтуге, қазақ тілін қолдану мүмкіндіктерін арттыруға жол ашады. Жалпы білім беретін өзге тілде оқытатын мектептердің негізгі сатысында «Қазақ тілі» пәнін төмендегідей пәндермен байланыстыра меңгерту көзделеді:

1) «Қазақ әдебиетімен»:

қазақ тілін жүйелі әрі сапалы меңгертуде оқу материалдарының басым бөлігі көркем-әдеби шығармалардан алынатындықтан, тіл мен әдебиеттің арасындағы байланыс үздіксіз жүргізіліп отырады;

көркем мәтіндер оқушыны ойлауға, сөйлеуге үйретумен қатар тілдік-эстетикалық талғамдарын арттыруға, көркем, шебер сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді, сөз байлығын молайтады;

2) «Орыс (ұйғыр, өзбек, тәжік) тілімен»:

қазақ тілінің құрылымдық жүйесін танытуда орыс (ұйғыр, өзбек, тәжік) тілімен салыстыру әдісі, бір жағынан, оқушының дүниетанымын кеңейтсе, екінші жағынан, тілді сапалы меңгертуге, саналы түсіндіруге әсер етеді;

оқушылардың ана тілі мен қазақ тілінің арасындағы ерекшеліктерді білуі сөз әдебіне байланысты қатысымдық дағдыларды меңгертуде маңызды рөл атқарады;

3) «Қазақстан тарихымен»:

тіл мен тарихтың байланысы оқушының тіл туралы дүниетанымын кеңейтеді, термин сөздерді, басқа тілден енген сөздерді меңгертуде ерекше рөл атқарады; сөздердің этимологиясын түсіндіруде де тарихи фактілерге сүйену оқушылардың оқу мотивтерін қалыптастыруға мүмкіндік береді;

4) «Информатика» пәнімен:

оқушыларға ұсынылатын өздік және шығармашылық тапсырмаларды сапалы орындауға ақпараттық технологияларды қолдану дағдыларын дамытады; интернет көздерінен материалдар тауып, оларға талдау жасау, ой қорыту, алынған материалдарды өз жұмыстарында орынды қолдануға үйрететін тапсырмалар оқушылардың ақпараттық мәдениетін дамытуға жол ашады;

5) жаратылыстану циклі пәндерімен:

қазақ тілінің жаратылыстану пәндерімен сабақтастықта меңгертілуі оқушылардың сөздік қорларын молайтуға және түрлі тілдік жағдаяттарда қазақ тілін орынды қолдану дағдыларын жетілдіруге септігін тигізеді;

қазақ тіліндегі терминдерді сауатты қолдануға мүмкіндік туғызады.

16. Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында ұсынылған Типтік оқу жоспарына сәйкес қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы «Қазақ тілі» пәні аптасына 10-11-сыныптарда 4 сағаттан оқытылады. Оқу жылындағы барлық сағат саны:

1) 10-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат, оның ішінде: ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 16 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат, оның ішінде: ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 16 сағат.

17. Оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін қоғамдық-гуманитарлық бағытында «Қазақ тілі» пәні аптасына 3 сағаттан оқытылады. Оқу жылындағы барлық сағат саны:

1) 10-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат, оның ішінде: бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 6 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат, оның ішінде: бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 6 сағат.

18. Оқу бағдарламасының білім мазмұнында сағаттар мөлшері оқыту тіліне байланысты келесідей үлгіде көрсетілген. Мысалы: I. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 40/32 сағат. 1. Отбасындағы әке мен бала қарым-қатынасы - 5/4 сағат. Мұндағы алдыңғы сан орыс тілді мектептерге, ал соңғы сан өзбек, ұйғыр, тәжік тілді мектептерге арналып көрсетілген.

19. Оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқыту қазақ тілді емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұнын анықтауға түрлі тілдік қарым-қатынастың ауқымында пайда болатын жағдаяттар, жағдаятқа қатысушылар, заттар, оқиғалар, іс-әрекеттер, мәтіндер негіз болды.

20. «Қазақ тілі» пәнінің мазмұндық желісі үш аяға бөлініп ұсынылды:

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая;

2) оқу - еңбек аясы.

3) әлеуметтік-мәдени ая;

21. Әрбір аяда қамтылған тақырыптар бірізділікті сақтай отырып, бірте-бірте күрделенеді. Қазақ тілінің функционалдық-грамматикалық минимумдары осы лексикалық тақырыптарды меңгерудің нәтиже көрсеткіші ретінде ұсынылады.

2 2 . 1 0 - с ы н ы п :

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая:

«Отбасындағы әке мен бала қарым-қатынасы», «Мен үйдің тұңғышымын», «Отбасы бюджетін жоспарлау», «Менің жеке бюджетім», «Қалай сәнді киінуге болады?», «Қазақ – қонақжай халық», «Біз қонақ күтеміз», «Дастархан жаямыз»;

2) оқу - еңбек аясы:

«Менің данагөй замандастарым», «Уақыт алтыннан қымбат», «Пошта қызметін қолданамыз», «Компьютер: пайдасы мен зияны», «Мен мамандық таңдаймын», «Мен болашақта қандай жұмыс істеймін?»;

3) әлеуметтік-мәдени ая:

«Қазақстан мемлекеті: Тәуелсіздік толғауы», «Қазақстан картасы туралы не білесің?», «Қазақстанның белгілі ғалымдары», «Ғарыш – ғылым нысаны», «Медицина жаңалықтарын білгім келеді», «Бұл сақ дәуірінікі болар», «Мен сайлауға қатысамын», «Әр елдің салты басқа...», «Сенің есімің қандай мағына білдіреді?», «Мен оқитын газет-журналдар».

2 3 . 1 1 - с ы н ы п :

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая:

«Саяхатқа шығайық...», «Жолыңыз болсын!», «Әуежайда», «Теміржол бекетінде», «

Қонақ үйде», «Қандай қонақүйге түстіңіз?» «Сарыарқа туралы не білесің?», «Алтай туралы айтып көрейін», «Жер жәннаты – Жетісу», «Мұнайлы өлкеде», «Қазақстанның экологиясы сені толғандыра ма?», «Егер мен Қазақстан Парламентіне депутат болсам», «Ж а һ а н д а н у б і з г е н е б е р е д і ? » ;

2) о қ у - е ң б е к а я с ы :

«Мемлекеттік емтихан тапсырамын», «Мен өз елімде жан-жақты білім ала аламын», «ҚР Президентінің Жолдауымен танысамыз: Тәуелсіздік толғауы», «Сенің құжатың т ү г е л м е ? » ;

3) әлеуметтік-мәдени ая: «Мәдени мұра» бағдарламасы», «Алтын адам» қайдан табылды?», «Сән», «Жастар киімі», «Тарихи ескерткіш», «Театрға саяхат», «Театрда өзінді ұстай біл», «Шәкен Айманов – ұлы режиссер».

2. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны

24. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 40/32 сағат:

1) «Отбасындағы әке мен бала қарым-қатынасы» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Сөйлесім типтері. Лексика: мән беру, тәрбие алу, қаталдық, ізгілік, қажы, турашылдық, жат, өгей болу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Әке мен бала қарым-қатынасы туралы мәтіндер. Оқылым. Әке мен бала қатынасы туралы мәтіндерді оқу. Айтылым. Өз сезімін, қарым-қатынасын баяндау. Жазылым. Көркемдік жазылым (Абзац, диалог т.б. сақтап көркем жазу). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Қалыптасқан тілдесім (әр адамның өмірдегі өз орнына сай бір-бірімен тілдесуін, түсінісуін меңгерту). Д и а л о г - м ә л і м е т ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасы, ата-ана арасындағы қарым-қатынас туралы мақал-мәтелдер мен қанатты сөздер, тиым сөздермен танысу. Мақал туралы ой б ө л і с у ;

2) «Мен үйдің тұңғышымын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Монологтік сөз. Лексика: сүйінші сұрау, көрімдік беру, сәби, тұңғыш бала, кенже бала, ерке, қара шаңырақ, шаңырақ иесі, ортаншы бала, тұспалдап айту, дәстүр: бесікке салу тойы, бөлеу, қырқынан шығару, тұсау кесу, шашу, ала жіп, т і л - к ө з д е н с а қ т а у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Әке мен бала қарым-қатынасы туралы мәтіндер. Оқылым. Әке мен бала қатынасы туралы мәтіндерді оқу. Айтылым. Өз сезімін, қарым-қатынасын баяндау. Жазылым. Көркемдік жазылым (Абзац, диалог т.б. сақтап көркем жазу). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Қалыптасқан тілдесім (әр адамның өмірдегі өз орнына сай бір-бірімен тілдесуін, түсінісуін меңгерту). Д и а л о г - м ә л і м е т ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасы, ата-ана арасындағы қарым-қатынас

туралы мақал-мәтелдер мен қанатты сөздер, тыйым сөздермен танысу. Мақал туралы
о й б ө л і с у ;

3) «Отбасы бюджетін жоспарлау» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Баяндау. Лексика: құралады, асырау үшін, кіріс/ шығын, жиынтығы, тең болуын қадағалайды, орынды жұмсау, қажетін қанағаттандырады, төлемақы, тізім жасау, коммуналдық төлем, жылу, электр шығыны, ыстық/суық су шығыны, күнделікті, қалта шығыны, жол ақы, қаржы, тізім жасау, карточкамен есептесу, бөлеміз, қ а л д ы р а м ы з ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді түсіну. Оқылым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым. Тақырып туралы баяндау. Жазылым. Үй төлемінің түбіртегін толтыру. Тілдесім. Тақырыпқа қатысты тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету). Диалог-сұрақ. Диалог-жауап;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мақал-мәтел, нақыл сөздер;

4) «Менің жеке бюджетім» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Сипаттау. Лексика: күнделікті қалта шығыны, үнемдеу, ақша жұмсау, қолқабыс, тұтынушы мәдениеті, бас тартамын, тұрақты табыс, «қабілеттілікке» тест т а п с ы р у , о н д ы қ қ а к і р у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді түсіну. Оқылым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым. Тақырып туралы баяндау. Жазылым. Отбасы мүшелерін сипаттап мәтін жазу. Тілдесім. Тақырыптық тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету). Диалог-сұрақ. Диалог-жауап;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мақал-мәтел, нақыл сөздер;

5) «Қалай сәнді киінуге болады?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Суреттеу. Лексика: талғам, жарасымды, кестесіз, сызықтары, биік өкшелі, еркін сезіну, жүріс-тұрысқа, өте ыңғайлы, денеге ауа жібереді, ылғал өткізбейді, денеңді қыспайды, қимылыңды шектемейді;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді түсіну. Оқылым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым. Тақырып туралы баяндау. Жазылым. Суреттемелік мәтін жазу. Тілдесім. Кәсіби тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету). Диалог-сұрақ. Диалог-жауап;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сән, талғам туралы мақал-мәтел, нақыл с ө з д е р ;

6) «Қазақ – қонақжай халық» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Пайымдау. Лексика: келін, құдағи, үлкендер, бап, қоғам дерті, қызу канды, рух, төзімді, риза ету, қонақасы;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қонақжайлыққа қатысты мәліметтерді

тыңдап түсіну. Диалогтік мәтіндерді түсіну. Оқылым. Қонақ күту дәстүріне байланысты мәтіндер. Айтылым. Қонақ күтуде жасалатын іс-әрекеттерді баяндау. Жазылым. Танымдық жазылым (оқушыны қонақ күту туралы өз ойынан қорытынды жасап, жазуға үйрету). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету). Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ халқының қонақжайлығы туралы мәтіндер ;

7) «Біз қонақ күтеміз» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Құттықтау хат. Лексика: шақыру қағазы, қатты күлмеу; Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мәтіндегі негізгі деректерді түсініп тыңдау. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Қонақ күту дәстүріне байланысты мәтіндер. Айтылым.. Қонақ күтуде жасалатын іс-әрекеттерді баяндау. Жазылым. Танымдық жазылым (оқушыны қонақ күту туралы өз ойынан қорытынды жасап, жазуға үйрету). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету). Диалог-мәлімет ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ халқының қонақжайлығы туралы мәтіндер ;

8) «Дастархан жаямыз» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Мадақсөз. Лексика: дастархан жаю әдебі, иісі, естелік, еңбекке үйрету, жалғастыру ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мәтіндегі ұлттық ерекшеліктерді айыру. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Қонақ күту дәстүріне байланысты мәтіндер; Айтылым. Талғаммен жайылған дастарханға мадақсөз айту. Жазылым. Танымдық жазылым (оқушыны қонақ күту туралы өз ойынан қорытынды жасап, жазуға үйрету). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету). Диалог-мәлімет ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ халқының дастархан жаю әдебі туралы мәтіндер .

25. Оқу-еңбек аясы – 30/24 сағат:

1) «Менің данагөй замандастарым» -5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-қоштау. Лексика: жүлде, замандастар, меңгеруші, мүшәйра, жыр кеші, бағындыру, жауапкершілігі шектеулі серіктестік, тамсану, «алтын балалар», ұлттық құндылық, дәріптеу, бірнеше дүркін, құрмет тақтасы, көрсеткіш, сұраныс, атак, пысық ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қазіргі заманғы данагөйлер жайлы мәтіндерді тыңдап түсіну. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Әлемді мойындатқан

данагөйлер туралы мәтіндерді оқу. Айтылым. Қоштау сөздерді қолданып, данагөйлер туралы мәтін құрап айту. Жазылым. Танымдық жазылым. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету).
Диалог - мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әлемді мойындатқан данагөйлер туралы мәтіндер;

2) «Уақыт алтыннан қымбат» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-кеңес. Лексика: өлшем, көзқарас, шаруашылық, бозғылт тарту, таңның ағаруы, қас қараю, ағымдағы жұмыстарды, күнделікті жұмыстар, айырмашылық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мәтіндегі ұлттық ерекшеліктерді айыру. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Тақырып бойынша берілген мәтіндерді түсініп оқу. Айтылым. Уақыт өлшемдерін қатыстырып диалог-кеңес айту. Жазылым. Танымдық жазылым. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету). Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: уақыт өлшемдеріне қатысты мәтіндер;

3) «Пошта қызметін қолданамыз» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-әңгіме. Лексика: несиелік төлем, салыстыру, әлеуметтік жәрдемақы тіркеу, тапсырыс, түйме, ұяшық, сәлемдеме;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Пошта қызметі туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Пошта қызметі туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Пошта қызметі туралы сұхбат-мәтіндер. Айтылым. Пошта қызметі туралы мәліметтер. Жазылым. Пошта қызметі бойынша мәтін. Тілдесім. Пошта қызметі туралы пікірлесім.
Пошта қызметі туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Ұлттық маркалар;

4) «Компьютер: пайдасы мен зияны» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-сұхбат. Лексика: дербес, пернетақта, логикалық құрылғылар, жүйелік блок;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Қазіргі заманғы компьютерлердің мүмкіндіктері туралы ақпараттар. Оқылым: Оқу мәтіндері: компьютерлердің жетілдірілген мүмкіндіктері, компьютердің пайдасы мен зияны жайлы баяндау, хабарлау, жарнама сипатындағы мәтіндер. Компьютердің пайдасы мен зияны туралы диалогтік мәтіндер. Айтылым: Компьютердің пайдасы мен зияны туралы мәліметтер айту. Жазылым: Компьютердің пайдасы мен зиянына байланысты мәтін. Тілдесім: Компьютердің пайдасы мен зияны туралы пікірлесім. Дүкен қызметкерлерінен компьютер түрлері туралы қажетті мәліметтер алу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Компьютердегі мәліметтердің қазақша

ж а з ы л у ы ;

5) «Мен мамандық таңдаймын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-пікірлесім. Лексика: ақ халатты абзал жан деп айту, халыққа адал қызмет ету, сүйіспеншілігін ояту, еркін, жетік, қызығушылықты ескеру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Мамандыққа қатысты мәтіндер. Оқылым: Мамандыққа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым: Өзі таңдаған мамандықты сипаттай отырып, болашақта соған қатысты істейтін істері туралы баяндау. Жазылым. Өзі таңдаған мамандық туралы әңгіме жазу. Тілдесім: Мамандық туралы тақырыптар төңірегінде пікір алмасуды жүзеге асыру, кәсіби сөздер құрамын кеңінен қамтитын тілдік қатынасты кәсіби түрде іске асыру. Диалог-реплика – тілдік қатынаста ойын қысқа сөздер мен сөз тіркестері арқылы тез жеткізу. Диалог-сұрақ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Қазақ суретшілері туралы мәтіндер. Көптілді білетін жастар туралы мәлімет;

6) «Мен болашақта қандай жұмыс істеймін?» –5/4 сағат:

Тілдік бөлім: телефонмен сөйлесу әдебі. Лексика: еңбек нарығы, сұранысқа ие, жұмыс берушілер, кәсіби-техникалық, бағдарламашылар, маман тапшылығы, жаппай а қ п а р а т т а н д ы р у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Тақырыпқа қатысты мәтіндер. Оқылым : Тақырыпқа қатысты мәтінді оқу. Айтылым: Болашақта істейтін жұмысын сипаттай отырып баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Тілдесім: Болашақ жұмыстарына қатысты тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету);

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Белгілі мамандар туралы мәлімет.

26. Әлеуметтік-мәдени ая– 50/40 сағат:

1) «Қазақстан мемлекеті: Тәуелсіздік толғауы». – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Публицистикалық стиль. Лексика: ішкі/сыртқы саясат, президенттік басқару, елбасы жолдауы, билеп-төстеу, айбарлы, оздыру, ұлы мұрат, қажыр-қайрат, о р т а қ п а р ы з , т ө т е п б е р у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Тәуелсіздік толғауы бойынша Қазақстан туралы мәліметтерді іздеу, табу, тыңдап түсіну. Көк түріктер, Алтын Орда, Қазақ хандығы, ерлік пен елдік жайлы ақпаратты тыңдап-түсіну. Оқылым: Қазақстан мемлекеті, оның құрылымы мен Тәуелсіздік толғауындағы басты идеяларды оқып түсіну. «Мәңгілік ел» идесы мен тәуелсіздіктің байланысын мәтіннен тауып оқу. Айтылым: Қазіргі Қазақстан мемлекеті Көк түріктер мен Қазақ хандығының мұрагері екендігін дәйектеп айту. Қазақстан мемлекетінің тәуелсіздігін нығайтуға қосатын өз үлесі туралы пайымдамалық мәтін құрап айту. Жазылым: Тәуелсіздік толғауы бойынша өз ойын шағын эссе түрінде жазу. Тілдесім: «Ұлан-ғайыр жері бар, ұлы мұратты Елі бар, бабалар жазған ұлы тарихы мен ұрпағы көз тіккен ұлы болашағы бар халықтың» болашағы туралы пікір алмасу. Қазіргі «Ел тәуелсіздігі – дамудың кепілі»

тақырыбында «Дөңгелек үстел» өткізу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Тәуелсіздікке қатысты көркем шығармаларды түсініп оқу, пікір алмасу;

2) «Қазақстан картасы туралы не білесің?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ауызекі сөйлеу стилі. Лексика: хан, сұлтан, хандық, тайпалар, рулар Ұлы жүз, Орта жүз, Кіші жүз, Қазақ хандығы, мемлекет шекарасы, жер бедері;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Қазақстан картасы туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтіннің стилін айыру. Қазақстан картасы туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: қазақстан картасы, еліміздің географиялық орны туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Қазақстан картасы туралы, оның маңызы туралы тілдесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Қазақстан картасы, оның географиялық орны туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

3) Қазақстанның белгілі ғалымдары – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ғылым стиль. Лексика: ғұлама, жиһанкездік, философиялық тұжырымдар, ұтқыр, шығыстанушы, әскери қызмет;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Қазақстанның белгілі ғалымдары, ғылыми жұмыстар, жобалар туралы мәтіндер. Оқылым: Қазақстанның белгілі ғалымдары, ғылыми жұмыстар, жобалар туралы мәтіндер. Айтылым: Ғылыми жоба туралы мәтіндер. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу.

Отандық ғалымдар туралы сөйлесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстанның белгілі ғалымдары туралы мәліметпен таныстыру;

4) «Ғарыш – ғылым нысаны» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ресми іс қағазда стилі. Лексика: ғарыш айлағы, техникалық тұғырлар, ғарыш кемелері, кеден, қазақ ғарышкерлері, инженер-ұшқыш, жетік меңгеру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Ғарыш, ғарышкерлер, Байқоңыр туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтіннің стилін айыру. Мемлекеттік құрылым туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Ғарыш, ғарышкерлер, Байқоңыр туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Ғарышпен байланысты тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету);

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Ғарыш, ғарышкерлер, Байқоңыр туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

5) «Медицина жаңалықтарын білгім келеді» -5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Көркем әдебиет стилі. Лексика: телемехана, жаңа технологияларды қолдану, адам өмірін сақтау, соңғы жетістіктер. Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Медицина жаңалықтары туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтіннің стилін айыру. Медицина жаңалықтары туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Медицина

жаңалықтары туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Медицинаның бүгіні, ертеңі туралы пікірлесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Медицина жаңалықтары туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

6) «Бұл сақ дәуірінікі болар» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Шешендік сөз тәсілдері. Лексика: көшпелі, мола, көмілген, жорық жасау, табыну, жаулап алу, лауазымдық белгі, жерлеу, айғағы, бекзада, жаралану, ел намысы, жаулау, иемдену, қолға түсіру, қайғыру, таптатпау, бел байлау, шайқасу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Сақ дәуірі туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтінді түсініп оқу. Сақ дәуірі туралы мәтіндерге талдау жасау. Айтылым: Сақ дәуірі туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Тарихқа, сақ дәуіріне байланысты ой бөлісу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Сақ дәуірі туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

7) «Мен сайлауға қатысамын» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Шешендік сөз тәсілдері. Лексика: сайлау науқаны, үміткерлерді таңдау, кәметке толғандарды тарту, дауыс беремін, сайлау мерзімі;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Сайлау туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Сайлау туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Сайлау туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Сайлау, сайлауға қатысу жайлы өз пікірлерін бөлісу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Сайлау туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

8) «Әр елдің салты басқа...» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Риторикалық сұрақ. Лексика: мұрындарын тигізу, алақан, маңдайына тигізу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Әртүрлі халықтардың дәстүрлері жайлы пікір алмасу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

9) «Сенің есімің қандай мағына білдіреді?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: ойталқы. Лексика: көне, нәресте, ат қояды;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Баланың дүниеге келуіне байланысты қазақтың салт-дәстүрлері туралы мәтін. Мәтіндегі ұлттық ерекшеліктерді айыру. Оқылым: Мәтіннің ұлттық-мәдени мазмұнын танымдық тұрғыдан түсініп оқу. Айтылым: Шілдехананда орындалатын белгілі бір әрекетті не істі жасауды бір-бірінен

өтіну. Баланың дүниеге келіне байланысты қазақтың ұлттық салт-дәстүрлері туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Адам аттарына, оларды таңдау талаптарына қатысты пікір бөлісу; Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасылық дәстүрлер; 10) «Мен оқитын газет-журналдар» – 5/4 сағат: Тілдік бөлім: Стилль түрлері. Лексика: жылда, құнды ақпарат, баяндама; Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Балаларға арналған басылымдар туралы мәтін. Оқылым: Балалар басылымдары туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Газет/журналдардың пайдасын бағалау тұрғысынан баяндау. Жазылым: Осы тақырыпқа қатысты жазбаша жұмыстар. Тілдесім: Отандық басылымдардың қоғамдағы рөлі туралы ой бөлісу. Диалог-мәлімет – белгілі бір газет, журнал туралы мәлімет беру; Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Алғашқы қазақ газеттері туралы пікір алмасу.

3. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны

27. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 60/48 сағат:

1) «Саяхатқа шығайық...» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Прагматикалық диалог. Лексика: жұмыс бабы, көкжиек, жаңа әсер алу, сәулет құрылысы, жайлы, төлқұжат/жеке куәлік, құжаттың көшірмесі, аудармашы ж а л д а у , а қ ш а а й ы р б а с т а у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Саяхаттау, саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу жайлы ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеуге байланысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, прагматикалық диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сапарға шығу, жол туралы мақал-мәтелдер , т ы й ы м с ө з д е р ;

2) «Жолыңыз болсын!» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-сөзталас. Лексика: Жолыңыз болсын! Қош келдіңіз! Танысқанымға қуаныштымын! амандықпен оралу, жүрексіну, толқу, дүние жүзін аралау , қ и м а й қ о ш т а с у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жол жүргенде, алыстан қонақ келгенде айтылатын лексикалық бірліктермен танысу. Оқылым. Мәтін оқу. Танысу, жолаушы, сапар туралы мәтіндер. Айтылым. Диалог-сөзталас жүргізіп үйрену. Жазылым. Танысу, жолаушы, сапар тақырыптарындағы тірек сөздермен сөз тіркесін, сөйлем, мәтін

құрастырып жазу. Тілдесім. Диалог: сұрақ-жауап, себеп-салдар, диалог-сөзталас. Сапарға шығу, жол, таныстық туралы мақал-мәтелдер, тыйым сөздер;
Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Жол туралы мақал-мәтелдер, тыйым сөздер ;

3) «Әуежайда» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-пайымдау. Лексика: анықтама бюросы, бағыттар, ұшу/жүру кестесі, жолсерік, жеңілдігі бар билеттер, әуежай кафесі, шегерілу, биіктікте ұшу, белдікті тағу, жайлы қону ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Ұшақтың ішіндегі қауіпсіздік ережелері туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: әуежайдағы анықтамалық ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Әуежайдағы қызмет туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Әуежай туралы тірек сөздер бойынша мәтін. Кеден мағлұмдамасын толтыру. Тілдесім. Әуежай туралы пікірлесім. Бекет қызметкерлерінен (анықтама бюросы, касса, жүк қоймасы) өзіне қажетті мәліметтерді сұрап білу. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сапарға шығу, жол туралы мақал-мәтелдер ;

4) «Теміржол бекетінде» -5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-теріске шығару. Лексика: жуық, тасымалдау, жүрдек, теміржолшы, шексіз жер, ардагер, кері қайту, пойызға отырғызу басталды, жолжүк, арқалау, жүк тасушы ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Теміржол бекетіне қатысты мәтіндерді тыңдап түсіну. Оқылым. Қазақстан теміржолының тарихы туралы мәтін оқу. Жазылым. Жүк, темір тұлпар, жүрдек пойыз, автокөлік сөздерін қосып сөйлем құрап жазу. Мәтін құрастыру. Айтылым. Пойызбен жол жүру тақырыбында сұрақтарға жауап беру. Теміржол бекетінің қызметі туралы мәліметтерді айту. Тілдесім. Темір жол перронында айтылатын диалог құру. Билет сататын касса қызметкерімен тілдесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сапарға шығу, жол туралы мақал-мәтелдер ;

5) «Қандай қонақүйге түстіңіз?» 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-егес Лексика: қонақүй, бір (екі, үш, төрт) кісілік бөлме, жаңа талапқа сай, жоғары санатты маман, анықтамалық кітапша, кілт алу/өткізу, қонақ үй әкімшілігі ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қонақ үйдегі қызмет түрлері туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: қонақ үй туралы жарнамалық, анықтамалық ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Өзінің сапары туралы. Қонақ үй қызметі туралы мәліметтер. Жазылым. Қонақ үй түрлері мен қызметіне байланысты тірек сөздерге бойынша мәтін. @-mail –мен тапсырыс беру, ақша жіберу, есептесу, жаздыру. Тілдесім. Қонақ үй туралы пікірлесім. Қонақ үй қызметкерлерінен (қонақ үй әкімшілігі,

анықтама бюросы, касса) өзіне қажетті мәліметтерді сұрап білу. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сыныптағы оқушылардың өздері тоқтаған қонақ үй туралы сөйлесімі;

6) «Сарыарқа туралы не білесің?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Прагматикалық диалог туралы өткенді қайталау. Лексика: қыратты, жазық, куә, ұлы дала, қол бастау, толықтай, шоғырлану, қорғасын, темір, қалайы, мыс, кен орны, әлемді мойындату, геологиялық барлау;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Орталық Қазақстанның кенді аймағы туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Орталық Қазақстанның кенді аймағы туралы ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Сарыарқаның табиғаты, Қазақстанның кенді аймағы туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Қазақстанның кенді аймағына байланысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Қазақстанның кенді аймағы туралы пікірлесім. Диалог: Прагматикалық диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған жер туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер;

7) «Алтай туралы айтып көрейін» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ресми стильдің тілдік ерекшеліктері. Лексика: адамзаттың алғашқы мекені, Орхон-Енисей жазбалары, түркі жұрты, қоныс, куәгер, бабалар аманаты, қорым, оба, қазба жұмыс, көсем, мәйіт, ну орман, өсімдіктер дүниесі, жануарлар әлемі, бұғы шаруашылығы, жер кіндігі, тоғысу, жан сарайы, биік нүктесі;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы ақпараттармен танысу. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы мәліметтер. Жазылым. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығына қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған жер, табиғат туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер;

8) «Жер жәннаты – Жетісу» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Өмірбаян. Лексика: жер жәннаты, Алатаудың етегі, баға жетпес, мекен, аумақ, өзен камшаты, сілеусін, ілбіс, тас сусар, еңлікгүл, тұңғиық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жетісу жерінің әсем табиғаты, демалыс орындары туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Жетісу, ондағы демалыс орындары, қоғам қайреткерлері туралы ақпараттарды түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Жетісу өңірінің табиғаты мен байлығы туралы мәліметтер. Жазылым. Жетісу өңірінің табиғаты мен байлығына қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Жетісудың табиғаты мен байлығы туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған жер, табиғат туралы мақал-мәтелдер,
н а қ ы л с ө з д е р ;

9) «Мұнайлы өлкеде» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Түйіндеме. Лексика: мұнай қайнары, оң ықпал, текше метр, тасымалдау, алыптар, парыз, сауаттылық, азаматтық көзқарас, елжандылық қасиет, құбыр, тоздыру, үлес қосу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Еліміздің мұнайлы аймақтары туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Мұнай-газ саласы мен экологияның байланысы туралы ақпараттарды түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Ғаламтор материалдарынан Қазақстандағы мұнай өндірісі мен экологиялық проблемалары туралы айту. Жазылым. Мұнайлы өлкеге қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Батыс Қазақстанның табиғаты мен байлығы туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: жер байлығы туралы мақал-мәтелдер,
н а қ ы л с ө з д е р ;

10) «Қазақстанның экологиясы сені толғандыра ма?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Жарнама. Лексика: жер құнары, мұнай қалдықтары, теңіз байлығы, итбалықтардың қырылуы, айыппұл мөлшері, сүзгілер орнату, тұздың таралуы, түгінді қ а л а л а р ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Еліміздің және ғаламның экологиясы туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Қазақстанның экологиялық қауіпті аймақтары туралы ақпараттарды түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Қазақстанның экологиялық проблемалары туралы айту. Жазылым. Экологияға қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Қазақстанның экологиясы, ғаламдық экологиялық мәселелер туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: табиғат, денсаулық туралы мақал-мәтелдер,
н а қ ы л с ө з д е р ;

11) «Егер мен Қазақстан Парламентіне депутат болсам» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Хат. Лексика: өкілетті, төраға, халық қалаулысы, заң шығару, тағайындау, жасырын дауыс, президент ұсынады, тұрақты, бірлескен, мақұлдау, мүдде, депутаттық сауал, іскер топ өкілдері;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Сайлау, депутатқа үміткер туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Электронды дауыс беру туралы ақпараттық мәтін. Депутатқа үміткер. Қазақстан Парламенті туралы ақпарат-мәтіндер. Айтылым. Қазақстан Парламенті туралы мәліметтер. Жазылым. Қазақстан Парламенті туралы мәтін. Тілдесім. Қазақстан Парламентіне сайлау жүйесі туралы пікірлесім. Депутатпен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас – диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақтың үш биі: Төле, Қазыбек, Әйтеке
т у р а л ы м ә л і м е т т е р ;

12) «Жаһандану бізге не береді?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Арыз. Өтініш. Лексика:жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер, әлем халықтарының бірігуі, өркениеттілік және ұлт, мемлекеттік және ұлттық құндылықтар, қауіпті үрдістер, ұлттық сана, ұлттық мәдениет, дәстүрлер мен салттардың алмасуы, елжандылық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы мәтіндерді түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы айту. Жазылым. жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелерге қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Әлем, өмір, жер жүзі, дүние туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер.

28. Оқу-еңбек аясы – 20/16 сағат:

1) «Мемлекеттік емтихан тапсырамын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Хабарлама. Лексика:мектеп түлектері, балалық, қоштасу, нағыз сын, талап, бірлесіп шешу, бір-бірімізді қолдау, ұпай көрсеткіштері, үлгерім деңгейі;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мемлекеттік емтихан туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Мемлекеттік емтихан туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Мемлекеттік емтихан туралы сұхбат-мәтіндер. Айтылым. Мемлекеттік емтихан туралы мәліметтер. Жазылым. Мемлекеттік емтихан бойынша мәтін. Тілдесім. Мемлекеттік емтихан туралы пікірлесім. Мемлекеттік емтихан туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Мектеп, оқу-білім туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер;

2) «Мен өз елімде жан-жақты білім ала аламын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Хабарландыру. Лексика: Қазақстандағы белгілі университеттер, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақ ұлттық университеті), Абай атындағы ҚазҰПУ (Қазақ ұлттық педагогикалық университеті), Қ.Сәтпаев атындағы ҚазҰТУ (Қазақ ұлттық техникалық университеті), халықаралық стандартқа сай білім, жаңа білім салалары, жолдама, гранттар ұтып алу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлімі: Тыңдалым. Мұғалімнің, сыныптастарының, өзге

де тілдесетін адамдардың сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған өз еліндегі оқу жүйесі туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндердегі өз еліндегі оқу жүйесі туралы жарнамалық, анықтамалық ақпараттар. Айтылым. Өз еліндегі оқу жүйесі туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Өз еліндегі оқу жүйесіне байланысты білетінін мәтін түрінде жазу. Сұрақтарға жауап жазу. Тілдесім. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Өз еліндегі оқу жүйесі туралы пікірлесім. Білім саласы қызметкерлерінен өзіне қажетті мәліметтерді сұрап білу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Еліміздің оқу жүйесі туралы пікір алмасу;

3) «ҚР Президентінің Жолдауымен танысамыз: Тәуелсіздік толғауы» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Конспект. Лексика: «Мәңгілік ел – Мәңгілік Тіл идеясы», интеллектуалды ұлт, кәсіби білім, талап, қоғамның ең белсенді тобы, рух, азат, өмірлік философия, і з д е н і м ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. ҚР Президенті 2014 жылы 15 желтоқсанда жариялаған «Тәуелсіздік толғауын» тыңдап-түсіну. «Тәуелсіздіктің өмірлік философиясы», «Тәуелсіздіктің ұлы рухы», «Өзара сенімде азат өмір сүруді таңдау», «Халық мәңгілігі» және т.б. идеяларды түсіну: «Тәуелсіздік толғауы» жөніндегі ақпараттарды түсіне білу. Оқылым. Оқу мәтіндері: ҚР Президентінің Жолдауы туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. ҚР Президентінің Тәуелсіздік толғауы туралы сұхбат-мәтіндерді оқып, түсіну. Айтылым. ҚР Президентінің Тәуелсіздік толғауы туралы мәліметтерді оқып, өзіндік ойын айту. Оқу материалдарындағы дәйексөздерді тірек ретінде алып, өзіндік пікірін айту. Тәуелсіздік туралы ойын жүйелі әрі сауатты жеткізу. Жазылым. ҚР Президентінің Жолдаулары бойынша мәтін. Жолдаудағы негізгі идеяны жүйелеп, қысқа әрі нақты жазу. Оны диаграмма арқылы көрсете білу. Ақпарат құралдарындағы «Тәуелсіздік толғауы» туралы материалдар бойынша тезис жазу. Тәуелсіздік туралы эссе жазу. Тілдесім. ҚР Президентінің Тәуелсіздік толғауы, Жолдаулары туралы пікір алысу. Оқыған, жазған, жинаған ақпараттары бойынша сұхбат құру;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Отан, халық, Тәуелсіздік туралы туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер. «Тәуелсіздік» туралы қазақ ақындарының шығармалары ;

4) «Сенің құжатың түгел ме?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Мінездеме. Лексика: алғыр, жауапты, ісіне тиянақты, қолдау көрсету, шыншыл, қоғамдық жұмыстарға қатысу, құжаттарды түгендеу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Құжат, оның түрлері туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Құжат, оның түрлері туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Құжат, оның түрлері туралы сұхбат-мәтіндер. Айтылым. Құжат, оның түрлері туралы мәліметтер. Жазылым. Құжат, оның түрлері бойынша мәтін. Тілдесім. Құжат, оның түрлері туралы пікірлесім. Құжат, оның түрлері туралы сұхбат.

29. Әлеуметтік-мәдени ая – 40/32 сағат:

1) «Мәдени мұра» бағдарламасы» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Тезис. Лексика: «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық, халық ауыз әдебиеті, ұлттық жоба, қаржы бөлінді, эпостық жырлар, даналық, бастыру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық туралы ақпараттық мәтіндерді оқу. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық, халық ауыз әдебиеті, ұлттық жоба туралы ақпарат-мәтіндерді оқып талдау. Айтылым. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық туралы мәліметтер. Жазылым. «Мәдени мұра» бағдарламасы туралы мәтін; Тілдесім. «Мәдени мұра» бағдарламасы туралы пікірлесім. Сыныптастарымен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас – диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: «Мәдени мұра» бағдарламасы;

2) «Алтын адам» қайдан табылды?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Тақырып. Лексика: шошақ төбелі, алқа, алтын таға, қорған, олжа, біздің дәуірімізге дейінгі, құйма алтын, сүйегі, алтын зерлі, мүйіз тектес өрнек, қола дәуір, сақ көсемі, құрбандық тасы, сәукеле, құл, сайран құру, қыш ыдыстар;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы ақпараттық мәтін мен Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы ақпарат-мәтіндерді оқып, талдау. Айтылым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы мәліметтерге сүйеніп өз ойын айту. Жазылым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы мәтін. Тілдесім. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы пікірлесім. Сыныптастарымен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас – диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: «Мәдени мұра» бағдарламасы;

3) «Сән» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Идея. Лексика: белдемше, қалпақ, топтама, көрсетілім, киім пішу, сәнгер, ісмерлік өнер, пүліш, мата, тоқыма бұйымдары, киіз басу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Жастар киімі, мектеп формасы және сәнге байланысты ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Сән орталықтарының ақпараттық-жарнамалық (буклет, киім үлгісі жинақтары, жарнама қағазы, т.б.) мәтіндері. Айтылым. Монолог: Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы мәліметтер. Диалог: Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас - диалогтары. Жазылым. Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы мәтін. Киіну әдебі туралы сұхбат жазу. Тілдесім. Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы пікірлесім. Ателье, киім дүкені қызметкерлерімен сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Жастар киіміндегі ұлттық нақыштар туралы сұхбат. Киімге қатысты мақал-мәтелдер;

4) «Жастар киімі» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Жоспар. Лексика: жастарға лайық, жаңа үлгідегі, желбір салынған, ұсақ гүлді, талғамға сай, ұлттық нақыш. Адам көркі – шүберек;

Қатысымдық-сөйлесімдік бірліктер: Тыңдалым. Талғам туралы мәтін тыңдап түсіну. Оқылым. Оқу мәтіндері: Сәнді киіну, Жастар киімі. Айтылым. Талғамға талас жоқ. Пікірталас жасау. Жаңа сөздерді ауызекі тілде пайдалану. Жазылым. Ұлттық нақыштағы киімдердің атауларын қатыстырып сөйлем құрастыру, мәтін жазу. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас-диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Киім, адамның сыртқы мәдениеті туралы мақал-мәтелдер;

5) «Тарихи ескерткіш» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Мәтін. Лексика: кесене, зәулім күмбезді, тәу ету (тағзым ету, табыну, құрметтеу), тайқазан, шығыс моншасы. «Сопылық» – Бұл сөздің түбірі арабтың «сафа» (арабша *тазалық*) сөзімен байланысты деген пікір бар, рухани құндылық, келеңсіз жай, ибалық, иманды/зайырлы қоғам;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы ақпараттар. Оқылым. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер ақпараттық мәтінді тыңдап түсіну. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы ақпарат-мәтіндер. Айтылым. Қазақстандағы тарихи ескерткіш туралы мәліметтер. Жазылым. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы мәтін. Тілдесім. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы пікірлесім. Сыныптастарымен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас-диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстандағы тарихи ескерткіштер;

6) «Театрға саяхат» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Идея. Лексика: қойылым, өнер, үлес қосу, жасөспірім, талап-тілек, ынталандыру, нығайту;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Театрдағы қойылымдар туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Қазақ театрлары туралы ақпараттық мәтіндерді оқу. Диалогтік мәтіндер. Қазақ актерлары туралы сұхбат-мәтіндерді талдап оқу. Айтылым. Театр туралы туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Театрда көргендері мен қойылым бойынша мәтін жазу. Тілдесім. Қазақтың театр ордалары туралы пікірлесім. Театр туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Алғашқы қазақ театрлары мен актерлары туралы мағлұматтар;

7) «Театрда өзіңді ұстай біл» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ой қорытындысы. Лексика: шымылдық, ілеспе аударма;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Театр мәдениеті туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Театр мәдениеті туралы ақпараттық мәтіндерді оқу. Диалогтік мәтіндер. Қазақ актерлары туралы сұхбат-мәтіндерді оқып талдау. Айтылым. Театр

мәдениеті туралы мәліметтер. Жазылым. Театр мәдениеті бойынша мәтін жазу.

Тілдесім. Театр мәдениеті туралы пікірлесім. Театр туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстандағы қазіргі театрлар мен актерлары туралы мағлұматтар;

8) «Шәкен Айманов – ұлы режиссер» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Тұжырым. Лексика: дарынды суреткер, сахна өнері, тұсаукесері;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Шәкен Аймановтың өмірі мен шығармашылығы туралы ақпараттарды тындап түсіну. Оқылым. Шәкен Айманов туралы ақпараттық мәтінді оқу. Диалогтік мәтіндер мен Шәкен Айманов туралы сұхбат-мәтіндерді оқып талдау. Айтылым. Шәкен Айманов туралы мәліметтер. Жазылым. Шәкен Айманов өмірі мен шығармашылығы бойынша мәтін жазу. Тілдесім. Шәкен Аймановтың қазақ киносына қосқан үлесі туралы пікірлесім. Қазақ киностудиясы туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ киносы туралы мағлұматтар.

4. 10-сынып оқушысының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар Пәндік нәтижелер

30. Лексика бойынша:

- 1) берілген ойдың мазмұнына қарай қажетті сөздердің қолданылуын;
- 2) фразеологизмдердің мағынасын дұрыс ажыратуды;
- 3) мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтауды;
- 4) 170-200 лексикалық бірліктің мағынасын білуі тиіс.

31. Сөз құрамы мен сөзжасам бойынша:

- 1) түбірлес сөздердің мағыналық байланысын;
- 2) сөз таптарының мағыналық байланысын білуі тиіс.

32. Грамматика бойынша:

1) іскерлік және қатысымдық-функционалдық тұрғыдағы тілдік бірліктерді қолдану алуы тиіс;

2) стильдің түрлерін білуі тиіс.

33. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым:

нақты, анық айтылған ақпараттардың мазмұнын түсіну;
радио, телехабарларда берілетін жаңалықтарды түсіну;
аудиоматериалдағы айтылған ойды анықтау дағдыларын;

2) оқылым:

әртүрлі тақырыптарда ұсынылған мәтіндерді оқып түсіну;
оқылған мәтіннің негізгі мазмұнын түсініп, баяндау;
мәтінді оқып, сұрақтарға жауап береді, мағыналық бөліктерге жіктей алу;

ғылыми-көпшілік, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптардағы материалдарды оқып талдау, ой қорыту дағдыларын меңгеруі тиіс;

3) а й т ы л ы м :

өзінің сезімдерін, көзқарасын, ой-пікірін, армандарын жеткізе алу;
түрлі жағдаятқа сәйкес көзқарасын білдіру;
затты, құбылысты суреттеп, сипаттап айта алу дағдыларын;

4) ж а з ы л ы м :

өзінің алған әсері туралы қысқа, шағын әңгіме жазу;
пунктуация ережелерін сақтау;
ұсынылған мәтіндер бойынша жоспар түзу, тезис жазу дағдыларын меңгеруі тиіс;

5) т і л д е с і м :

әртүрлі жағдаятта диалогтік, полиглоттік сұхбаттарға қатысу;
таныс жағдаяттарда сұхбатқа өздігінен араласу;
ұнтаспада жазылған сұрақтарды тыңдап түсіну, сол туралы өз көзқарасын білдіру;
оқыған мәтін бойынша өз пікірін айту дағдыларын меңгеруі тиіс.

5. 11-сынып оқушысының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Пәндік нәтижелер

34 . Л е к с и к а б о й ы н ш а :

- 1) сөздің тура және ауыспалы мағынасын;
- 2) синонимдік қатардан сөз таңдай;
- 3) тұрақты тіркестер, мақал мен мәтелдер, афоризмдердің аражігін ажырата;
- 4) омоним, антоним, синоним сөздердің қолданылу орындарын;
- 5) өндірістің, ғылымның, техниканың, өнер мен мәдениеттің даму нәтижесінде пайда болған ұғымдарды білдіретін терминдерді;
- 6) лексикографиялық сөздіктерді қолдану тәсілдерін;
- 7) 170-200 лексикалық бірліктің мағынасын білуі тиіс.

35. Сөз құрамы мен сөзжасам бойынша:

- 1) қосымшалардың түрлерін ажырата;
- 2) туынды сөздердің түрлерін жіктей;

36. Г р а м м а т и к а б о й ы н ш а :

- 1) іскерлік және қатысымдық-функционалдық тұрғыдағы тілдік бірліктерді қолдана а л у ы т и і с ;
мәтіндерге тілдік талдау жасай алуы тиіс.

37. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) т ы ң д а л ы м :

аудиотаспадан тыңдалған диалогпен полилогті түсініп, онда айтылған сөз

мазмұнын жеткізе білу;
тақырып бойынша тыңдалған пікірге, ойға баға беру;
радио, телеарналарда берілетін хабарлардың мазмұнын түсіну;
аудиоматериалдағы айтылған ойды анықтаудағы дыларын меңгеруі тиіс;
2) о қ ы л ы м :
мемлекеттік тілде жазылған құжаттарды оқып түсіну;
мәтіннен өзіне керекті мәліметті бөліп ала білу;
оқудың нақты мақсатына сай әртүрлі стильдегі мәтіндерден негізгі ойды ажырата
алу дағдыларын меңгеруі тиіс;
3) а й т ы л ы м :
оқыған әңгіменің мазмұны, тақырыбы туралы айтып беру;
өзбетінше газет-журнал материалдарына шолу жасап, негізгі ойды анықтай алу;
интернет желісінен қажетті ақпаратты тауып, оны өз сөзімен баяндай алу
дағдыларын меңгеруі тиіс;
4) ж а з ы л ы м :
жеке адамға қатысты құжаттарды сауатты толтыру;
ұсынылған тақырып бойынша шығармашылық сипатта мәтін құрай алу;
реферат жұмысында дәйек сөздерді кіріктіру және әдебиеттерді рәсімдеу
дағдыларын меңгеруі тиіс;
5) т і л д е с і м :
ұсынылған тақырып бойынша полилогқа қатысу;
диалогтің түрлеріне сай пікірлесе алу;
ұнтаспадағы диалогті тыңдап, өз сөзімен айтып беру;
нақты тақырыпта сұхбат құрастыра алу;
әңгімені жалғастыру, пікір таластыру дағдыларын меңгеруі тиіс.

6. 10-11-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Тұлғалық нәтижелер

38. 10-11-сынып оқушыларының:

- 1) Қазақстан Республикасының Тіл туралы Заңына құрметкөрсетуінен;
- 2) жоғары патриоттық сезімін көрсете білуінен;
- 3) мемлекеттік тілді білуінен, қазақ халқының және Қазақстан аумағында өмір сүріп жатқан басқа да ұлыстардың тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне және басқа құндылықтарына құрметпен қарауынан;
- 4) адамдармен қарым-қатынаста жоғары мәдениеттілік танытуынан, этикалық нормаларды сақтай білуінен;

- 5) өздігінен білім алуға, өмірден өз орнын табуға қабілеттілігінен;
6) әлеуметтік ортаның ерекшеліктерін дұрыс бағалай алуынан көрінеді.

7. 10-11-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Жүйелі-әрекеттік нәтижелер

39. 10-11-сынып оқушыларының:

- 1) тақырыпқа қатысты айтылған ақпараттарды талдай, өңдей, жинақтай және қолдана білуінен;
- 2) мемлекеттік тілдегі радио, теледидар хабарларын тыңдап, түсінуінен;
- 3) мәтіндерден тура, ауыспалы мағыналы сөздерді, мақал-мәтелдерді таба алуынан және оларды қажетіне қарай өзінің сөйлеу тілінде орынды қолдануынан;
- 4) өзарман-үміті, жоспарлары жайлы айта алуынан;
- 5) мәселеге қатысты өз көзқарастарымен ұсыныстары туралы пікір білдіре алуынан;
- 6) заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгеруінен;
- 7) коммуникативтік қабілеттілігі мен көптілді мәдениеттілігінен;
- 8) күнделікті жағдаяттарға байланысты өзгелермен сұхбаттаса алуынан; белгілі бір тақырып бойынша диалогке, полилогке қатыса алуынан;
- 9) тосын сұхбаттарға (отбасы, хобби, жұмыс, саяхат т.б.) қатысып, өз ой-пікірлерін білдіруінен;
- 10) тілдесім әрекетінде қазақ тілінің сөз мәдениеті нормаларын сақтап қолдануынан;
- 11) тілдік жағдаяттардың ерекшелігіне сай қазақ тіліндегі этикеттік орамдарды орынды пайдаланып сөйлесе алуынан көрінеді.

Приложение 8
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 101
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Қазақ тілі»
для 10-11 классов естественно-математического направления
уровня общего среднего образования (с неказахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту қазақ тілде емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәні – орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес «Тіл және әдебиет» білім беру саласына енгізілген және мектептің жалпы орта білім беру деңгейінде міндетті түрде оқытылатын пән.

3. «Қазақ тілі» пәнінің маңыздылығы қазақ тілінің Мемлекеттік тіл мәртебесімен дәйектеледі. Қазақ тілін оқыту барысында өзге тілде білім алатын жоғары буын оқушыларын қазақ тіліндегі сөйлесім әрекетін мәдениаралық қатысым құралы ретінде меңгерту көзделді.

4. Оқыту қазақ тілде емес мектептердің бастауыш білім деңгейінде қарапайым деңгей 1-4-сыныптарды қамтыса, негізгі және орта деңгейлер 5-сыныптан бастап оқытылады да, 9-сыныппен аяқталады. Ортадан жоғары деңгей 10-11-сыныптарды қамтиды.

5. 10-11-сыныптарға арналған «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасы – қазақ тілде емес мектептерде қазақ тілін коммуникативтік тұрғыдан меңгеруді қамтамасыз ететін; қазақша сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым, тілдесім) ортадан жоғары деңгейде іс жүзіне асыратын; оқушының түсінікті сөйлеу дағдысы мен сауатты жазу дағдысын қалыптастыратын білім мазмұнын, көлемін, мөлшерін, оқу жүктемесін қамтитын; білім, білік, дағды деңгейлеріне байланысты тақырыптық аяларды, дидактикалық ұстанымдарды; оқушылардың білімі мен білігіне қойылатын талаптарды анықтайтын нормативтік құжат.

6. Қазақстан Республикасының «Тіл туралы», «Білім беру туралы» Заңдары мен «Қазақстан-2050» стратегиялық бағдарламасында белгіленген міндеттер еліміздің білім беру жүйесінде көптілді меңгерген дара тұлға қалыптастыру мақсатын жүзеге асырудың ұтымды жолдарын анықтауды талап етеді.

7. Әлемдік білім кеңістігінде орныққан «Шетел тілдерін деңгейлеп меңгертудің еуропалық жүйесінде» белгіленген тілді игерудің деңгейлері мен олардың сипаттарының негізінде Қазақстан Республикасындағы оқыту қазақ тілді емес жалпы білім беретін мектептердің 1-11 сыныптарында қазақ тілін үйретудің деңгейлері айқындалды. Оқушының білім, білік, дағдылары орта мектеп жүйесінде тілді деңгейлік меңгерту ерекшеліктеріне сәйкестендіріліп, жіктелді.

8. 10-11-сыныптардағы Ортадан жоғары деңгей – V_{1+} екі игерімді қамтиды:

тереңдетіле қалыптасқан толық игерім $V_{1.2}$ – 10-сынып;

тереңдетіле қалыптасқан жетік игерім V_{1+} – 11-сынып.

9. Қазақстан Республикасы халқының контингенті мен қазақ тілді емес жалпы білім беретін мектептерінде тілдерді оқыту мен үйретудің өзіндік ерекшелігі ескерілді және тілдерді деңгейлік меңгерудің еуропалық жүйесі негізге алынды:

1) еуропалық жүйеге сәйкестендірілген тілдік деңгейлер жалпы білім беретін орта мектептің 10-11 сыныптары бойынша сараланды;

2) ортадан жоғары деңгейдің тіл меңгеру игерімдері айқындалды;

3) ортадан жоғары деңгейдегі базалық білім мазмұны тілдік деңгейлер бойынша т ү з і л д і ;

4) оқушының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар ортадан жоғары деңгейдің ерекшеліктерін ескере отырып, сөйлесім әрекетінің бес түрі бойынша сараланды;

5) әр сыныптағы бағдарлама материалдары тілдік бөлім, қатысымдық-сөйлесімдік бөлім және мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі бойынша нақтыланып ұсынылды.

10. Қазақ тілін үйренуге негіз болатын бөлімдер арқылы оқушылардың жобаланған оқу нәтижелеріне жетуі қарастырылады.

11. Оқу пәнінің мақсаты – ортадан жоғары деңгей бойынша қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай оқушыны тілдік білім негізінде әдеби тілде сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету арқылы дара тұлғаның тілдік қабілетін дамыту, бір-бірімен сабақтас, жүйелі тақырыптарды коммуникативтік тұрғыдан ұсына отырып, оқушыларға қазақша тілдік қатынас нормалары мен мәдениетін игерту.

12. Оқу пәнінің міндеттері:

1) жоғары сынып оқушыларының білімін тілдік, лингвомәдениет-танымдық, этномәдени және әлеуметтік тұрғыдан кеңейтіп, қазақ тілін игертудің коммуникативтік бағытын жүзеге асыру;

2) оқушының өз ойын, пікірін, көзқарасын еркін, дұрыс, нақты (ауызша және жазбаша) жеткізе білу дағдыларын жетілдіру;

3) оқушылардың қазақ тіліндегі функционалдық сауаттылығын дамыту;

4) мәдени-әлеуметтік, қоғамдық-саяси тақырыптардағы оқу материалдарымен жұмыс аясында оқушылардың қатысымдық құзіреттіліктерін қалыптастыру.

13. Тілді меңгеру деңгейлерін игерімдерге жіктеу білім беруді дара тұлғаға бағдарлау ұстанымына сай іске асырылады. Бір деңгейдің бастапқы сатыларындағы білім мазмұнын игерген оқушы бейімдеу, дамыту, психологиялық үйлесімділік ұстанымдары негізінде ортадан жоғары деңгейде берілген білім мен біліктерді меңгеруге мүмкіндік алады.

14. Қазақ тілде емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәнінің білім мазмұнын іріктеуде қатысымдық-әрекетшілдік, қатысымдық-функционалдық, функционалдық сауаттылықты қалыптастыру, ұлттық ерекшеліктерді ескеру, оқу материалдары мазмұнының аутенттілігі, шындық өмірге сәйкестігі; оқушының тілді білу деңгейіне сай келуі; білім мазмұнының жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуға, оның өзіндік және шығармашылық қабілетін арттыруға, қажетті іскерліктері мен дағдыларын

қалыптастыруға бағытталған оқыту ұстанымдары басшылыққа алынды:

1) білім берудің үздіксіздік ұстанымы оқытудың барлық сатыларының арасындағы жалғастықты әдіснама, мазмұн, әдістеме және технология сабақтастығы тұрғысынан қ а м т а м а с ы з е т е д і ;

2) оқытудың қатысымдық-әрекетшілдік ұстанымы оқушыларды оқу-танымдық әрекетке белсенді қатыстыру арқылы өздігінен жаңа білім алуға ұмтылдырып, өзін өзі бағалау мен өз әрекетін өзі бақылай алу дағдыларының қалыптасуын қамтамасыз етеді.

3) пәнаралық байланыс ұстанымы оқу мәтіндерінің мазмұнын талдату, өздік және шығармашылық тапсырмаларды орындату барысында жүзеге асырылады;

4) түсіністік ұстанымы қазақ тілін оқыту барысында жоғары сынып оқушыларының психологиялық-физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, психологиялық жағымды жағдай тудыруға мүмкіндік жасайды. Оқушылардың өзара қарым-қатынас жасауына және олардың өз жетістігін сезінуіне мүмкіндік беретін тілектестік ниетті ұстану оқу үдерісі тиімділігінің маңызды шарты болып табылады.

5) оқушылардың тұлғалық жетістіктерін ескеру ұстанымы түрлі деңгейдегі күрделі тапсырмаларды шешуге, өздік жұмыстарды орындауға, оқыту мотивінің тұлғалық-мәнділігін қалыптастыруға, оқытудың ұтымды технологиясы мен оқу материалдарын таңдауға және бейімдеуге, оқушылардың жоспарланған нәтижелерге ж е т у і н е м ү м к і н д і к б е р е д і .

6) шығармашылық ұстанымы оқушылардың әртүрлі өмірлік жағдаяттарда жаңа міндеттерді өздігінен шешу қабілетін, құзіреттілікке бағытталған тапсырмаларды орындау білігін қалыптастыруға мүмкіндік тудырады.

15. Пәнаралық байланыс өзге тілді мектеп оқушысының қазақ тіліндегі сөздік қорын молайтуға, дүниетанымын кеңейтуге, қазақ тілін қолдану мүмкіндіктерін арттыруға жол ашады. Жалпы білім беретін өзге тілде оқытатын мектептердің негізгі сатысында «Қазақ тілі» пәнін төмендегідей пәндермен байланыстыра меңгерту к ө з д е л е д і :

1) «Қазақ әдебиетімен»:

қазақ тілін жүйелі әрі сапалы меңгертуде оқу материалдарының басым бөлігі көркем-әдеби шығармалардан алынатындықтан, тіл мен әдебиеттің арасындағы байланыс үздіксіз жүргізіліп отырады;

көркем мәтіндер оқушыны ойлауға, сөйлеуге үйретумен қатар тілдік-эстетикалық талғамдарын арттыруға, көркем, шебер сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді, сөз байлығын молайтады;

2) «Орыс (ұйғыр, өзбек, тәжік) тілімен»:

қазақ тілінің құрылымдық жүйесін танытуда орыс (ұйғыр, өзбек, тәжік) тілімен салыстыру әдісі, бір жағынан, оқушының дүниетанымын кеңейтсе, екінші жағынан, тілді сапалы меңгертуге, саналы түсіндіруге әсер етеді;

оқушылардың ана тілі мен қазақ тілінің арасындағы ерекшеліктерді білуі сөз

әдебіне байланысты қатысымдық дағдыларды меңгертуде маңызды рөл атқарады;

3) «Қазақстан тарихымен»:

тіл мен тарихтың байланысы оқушының тіл туралы дүниетанымын кеңейтеді, термин сөздерді, басқа тілден енген сөздерді меңгертуде ерекше рөл атқарады; сөздердің этимологиясын түсіндіруде де тарихи фактілерге сүйену оқушылардың оқу мотивтерін қалыптастыруға мүмкіндік береді;

4) «Информатика» пәнімен:

оқушыларға ұсынылатын өздік және шығармашылық тапсырмаларды сапалы орындауға ақпараттық технологияларды қолдану дағдыларын дамытады; интернет көздерінен материалдар тауып, оларға талдау жасау, ой қорыту, алынған материалдарды өз жұмыстарында орынды қолдануға үйрететін тапсырмалар оқушылардың ақпараттық мәдениетін дамытуға жол ашады;

5) жаратылыстану циклі пәндерімен:

қазақ тілінің жаратылыстану пәндерімен сабақтастықта меңгертілуі оқушылардың сөздік қорларын молайтуға және түрлі тілдік жағдаяттарда қазақ тілін орынды қолдану дағдыларын жетілдіруге септігін тигізеді;

қазақ тіліндегі терминдерді сауатты қолдануға мүмкіндік туғызады.

16. Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында ұсынылған Типтік оқу жоспарына сәйкес қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы «Қазақ тілі» пәні аптасына 10-11-сыныптарда 4 сағаттан оқытылады. Оқу жылындағы барлық сағат саны:

1) 10-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат, оның ішінде: ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 16 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 4 сағат, барлығы – 136 сағат, оның ішінде: ағымдағы бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 16 сағат.

17. Оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін қоғамдық-гуманитарлық бағытында «Қазақ тілі» пәні аптасына 3 сағаттан оқытылады. Оқу жылындағы барлық сағат саны:

1) 10-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат, оның ішінде: бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 6 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат, оның ішінде: бақылау жұмыстарына және тоқсандық, жылдық қайталауларға - 6 сағат.

18. Оқу бағдарламасының білім мазмұнында сағаттар мөлшері оқыту тіліне байланысты келесідей үлгіде көрсетілген. Мысалы: I. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 40/32 сағат. 1. Отбасындағы әке мен бала қарым-қатынасы - 5/4 сағат. Мұндағы алдыңғы сан орыс тілді мектептерге, ал соңғы сан өзбек, ұйғыр, тәжік тілді мектептерге арналып көрсетілген.

19. Оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқыту қазақ тілді емес мектептердегі «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім

мазмұнын анықтауға түрлі тілдік қарым-қатынастың ауқымында пайда болатын жағдаяттар, жағдаятқа қатысушылар, заттар, оқиғалар, іс-әрекеттер, мәтіндер негіз болды.

20. «Қазақ тілі» пәнінің мазмұндық желісі үш аяға бөлініп ұсынылды:

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая;

2) оқу-еңбек аясы.

3) әлеуметтік-мәдени ая;

21. Әрбір аяда қамтылған тақырыптар бірізділікті сақтай отырып, бірте-бірте күрделенеді. Қазақ тілінің функционалдық-грамматикалық минимумдары осы лексикалық тақырыптарды меңгерудің нәтиже көрсеткіші ретінде ұсынылады.

22. 10-сынып:

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая:

«Отбасындағы әке мен бала қарым-қатынасы», «Мен үйдің тұңғышымын», «Отбасы бюджетін жоспарлау», «Менің жеке бюджетім», «Қалай сәнді киінуге болады?», «Қазақ – қонақжай халық», «Біз қонақ күтеміз», «Дастархан жаямыз»;

2) оқу-еңбек аясы:

«Менің данагөй замандастарым», «Уақыт алтыннан қымбат», «Пошта қызметін қолданамыз», «Компьютер: пайдасы мен зияны», «Мен мамандық таңдаймын», «Мен болашақта қандай жұмыс істеймін?»;

3) әлеуметтік-мәдени ая:

«Қазақстан мемлекеті: Тәуелсіздік толғауы», «Қазақстан картасы туралы не білесің?», «Қазақстанның белгілі ғалымдары», «Ғарыш – ғылым нысаны», «Медицина жаңалықтарын білгім келеді», «Бұл сақ дәуірінікі болар», «Мен сайлауға қатысамын», «Әр елдің салты басқа...», «Сенің есімің қандай мағына білдіреді?», «Мен оқитын газет-журналдар».

23. 11-сынып:

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая:

«Саяхатқа шығайық...», «Жолыңыз болсын!», «Әуежайда», «Теміржол бекетінде», «Қонақ үйде», «Қандай қонақүйге түстіңіз?» «Сарыарқа туралы не білесің?», «Алтай туралы айтып көрейін», «Жер жәннаты – Жетісу», «Мұнайлы өлкеде», «Қазақстанның экологиясы сені толғандыра ма?», «Егер мен Қазақстан Парламентіне депутат болсам», «Жаһандану бізге не береді?»;

2) оқу-еңбек аясы:

«Мемлекеттік емтихан тапсырамын», «Мен өз елімде жан-жақты білім ала аламын», «ҚР Президентінің Жолдауымен танысамыз: Тәуелсіздік толғауы», «Сенің құжатың түгел ме?»;

3) әлеуметтік-мәдени ая: «Мәдени мұра» бағдарламасы», «Алтын адам» қайдан табылды?», «Сән», «Жастар киімі», «Тарихи ескерткіш», «Театрға саяхат», «Театрда өзіңді ұстай біл», «Шәкен Айманов – ұлы режиссер».

2. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны

24. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 40/32 сағат:

1) «Отбасындағы әке мен бала қарым-қатынасы» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Сөйлесім типтері. Лексика: мән беру, тәрбие алу, қаталдық, ізгілік, қажы, турашылдық, жат, өгей болу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Әке мен бала қарым-қатынасы туралы мәтіндер. Оқылым. Әке мен бала қатынасы туралы мәтіндерді оқу. Айтылым. Өз сезімін, қарым-қатынасын баяндау. Жазылым. Көркемдік жазылым (Абзац, диалог т.б. сақтап көркем жазу). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Қалыптасқан тілдесім (әр адамның өмірдегі өз орнына сай бір-бірімен тілдесуін, түсінісуін меңгерту).
Диалог - мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасы, ата-ана арасындағы қарым-қатынас туралы мақал-мәтелдер мен қанатты сөздер, тиым сөздермен танысу. Мақал туралы ой бөлісу;

2) «Мен үйдің тұңғышымын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Монологтік сөз. Лексика: сүйінші сұрау, көрімдік беру, сәби, тұңғыш бала, кенже бала, ерке, қара шаңырақ, шаңырақ иесі, ортаншы бала, тұспалдап айту, дәстүр: бесікке салу тойы, бөлеу, қырқынан шығару, тұсау кесу, шашу, ала жіп, тіл - көзден сақтау;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Әке мен бала қарым-қатынасы туралы мәтіндер. Оқылым. Әке мен бала қатынасы туралы мәтіндерді оқу. Айтылым. Өз сезімін, қарым-қатынасын баяндау. Жазылым. Көркемдік жазылым (Абзац, диалог т.б. сақтап көркем жазу). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Қалыптасқан тілдесім (әр адамның өмірдегі өз орнына сай бір-бірімен тілдесуін, түсінісуін меңгерту).
Диалог - мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасы, ата-ана арасындағы қарым-қатынас туралы мақал-мәтелдер мен қанатты сөздер, тыйым сөздермен танысу. Мақал туралы ой бөлісу;

3) «Отбасы бюджетін жоспарлау» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Баяндау. Лексика: құралады, асырау үшін, кіріс/ шығын, жиынтығы, тең болуын қадағалайды, орынды жұмсау, қажетін қанағаттандырады, төлемақы, тізім жасау, коммуналдық төлем, жылу, электр шығыны, ыстық/суық су шығыны, күнделікті, қалта шығыны, жол ақы, қаржы, тізім жасау, карточкамен есептесу, бөлеміз, қалдырамыз;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді түсіну. Оқылым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым. Тақырып туралы баяндау. Жазылым. Үй төлемінің түбіртегін толтыру. Тілдесім. Тақырыпқа қатысты тілдесімді

жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету). Диалог-сұрақ. Диалог-жауап;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мақал-мәтел, нақыл сөздер;

4) «Менің жеке бюджетім» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Сипаттау. Лексика: күнделікті қалта шығыны, үнемдеу, ақша жұмсау, қолқабыс, тұтынушы мәдениеті, бас тартамын, тұрақты табыс, «қабілеттілікке» тест тапсыру, ондыққа кіру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді түсіну. Оқылым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым. Тақырып туралы баяндау. Жазылым. Отбасы мүшелерін сипаттап мәтін жазу. Тілдесім. Тақырыптық тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету). Диалог-сұрақ. Диалог-жауап;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: мақал-мәтел, нақыл сөздер;

5) «Қалай сәнді киінуге болады?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Суреттеу. Лексика: талғам, жарасымды, кестесіз, сызықтары, биік өкшелі, еркін сезіну, жүріс-тұрысқа, өте ыңғайлы, денеге ауа жібереді, ылғал өткізбейді, денеңді қыспайды, қимылыңды шектемейді;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді түсіну. Оқылым. Тақырыпқа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым. Тақырып туралы баяндау. Жазылым. Суреттемелік мәтін жазу. Тілдесім. Кәсіби тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету). Диалог-сұрақ. Диалог-жауап;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: сән, талғам туралы мақал-мәтел, нақыл сөздер;

6) «Қазақ – қонақжай халық» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Пайымдау. Лексика: келін, құдағи, үлкендер, бап, қоғам дерті, қызу қанды, рух, төзімді, риза ету, қонақасы;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қонақжайлыққа қатысты мәліметтерді тыңдап түсіну. Диалогтік мәтіндерді түсіну. Оқылым. Қонақ күту дәстүріне байланысты мәтіндер. Айтылым. Қонақ күтуде жасалатын іс-әрекеттерді баяндау. Жазылым. Танымдық жазылым (оқушыны қонақ күту туралы өз ойынан қорытынды жасап, жазуға үйрету). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету). Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ халқының қонақжайлығы туралы мәтіндер;

7) «Біз қонақ күтеміз» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Құттықтау хат. Лексика: шақыру қағазы, қатты күлмеу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мәтіндегі негізгі деректерді түсініп

тыңдау. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Қонақ күту дәстүріне байланысты мәтіндер. Айтылым. Қонақ күтуде жасалатын іс-әрекеттерді баяндау. Жазылым. Танымдық жазылым (оқушыны қонақ күту туралы өз ойынан қорытынды жасап, жазуға үйрету). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету).

Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ халқының қонақжайлығы туралы мәтіндер;

8) «Дастархан жаямыз» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Мадақсөз. Лексика: дастархан жаю әдебі, иісі, естелік, еңбекке үйрету, жалғастыру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мәтіндегі ұлттық ерекшеліктерді айыру. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Қонақ күту дәстүріне байланысты мәтіндер; Айтылым. Талғаммен жайылған дастарханға мадақсөз айту. Жазылым. Танымдық жазылым (оқушыны қонақ күту туралы өз ойынан қорытынды жасап, жазуға үйрету). Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету).

Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ халқының дастархан жаю әдебі туралы мәтіндер.

25. Оқу-еңбек аясы – 30/24 сағат:

1) «Менің данагөй замандастарым» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-қоштау. Лексика: жүлде, замандастар, меңгеруші, мүшәйра, жыр кеші, бағындыру, жауапкершілігі шектеулі серіктестік, тамсану, «алтын балалар», ұлттық құндылық, дәріптеу, бірнеше дүркін, құрмет тақтасы, көрсеткіш, сұраныс, атак, пысық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қазіргі заманғы данагөйлер жайлы мәтіндерді тыңдап түсіну. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Әлемді мойындатқан данагөйлер туралы мәтіндерді оқу. Айтылым. Қоштау сөздерді қолданып, данагөйлер туралы мәтін құрап айту. Жазылым. Танымдық жазылым. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету).

Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: әлемді мойындатқан данагөйлер туралы мәтіндер;

2) «Уақыт алтыннан қымбат» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-кеңес. Лексика: өлшем, көзқарас, шаруашылық, бозғылт тарту, таңның ағаруы, қас қараю, ағымдағы жұмыстарды, күнделікті жұмыстар, айырмашылық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мәтіндегі ұлттық ерекшеліктерді айыру. Диалогтік мәтіндер. Оқылым. Тақырып бойынша берілген мәтіндерді түсініп оқу. Айтылым. Уақыт өлшемдерін қатыстырып диалог-кеңес айту. Жазылым. Танымдық жазылым. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім. Бейресми тілдесімді қолдану (оқушыларға ресми емес, күнделікті тұрмыс-тіршілікте кездесетін, қарапайым қарым-қатынастың түрлерін үйрету). Диалог-мәлімет;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: уақыт өлшемдеріне қатысты мәтіндер;

3) «Пошта қызметін қолданамыз» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-әңгіме. Лексика: несиелік төлем, салыстыру, әлеуметтік жәрдемақы тіркеу, тапсырыс, түйме, ұяшық, сәлемдеме;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Пошта қызметі туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Пошта қызметі туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Пошта қызметі туралы сұхбат-мәтіндер. Айтылым. Пошта қызметі туралы мәліметтер. Жазылым. Пошта қызметі бойынша мәтін. Тілдесім. Пошта қызметі туралы пікірлесім. Пошта қызметі туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Ұлттық маркалар;

4) «Компьютер: пайдасы мен зияны» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-сұхбат. Лексика: дербес, пернетақта, логикалық құрылғылар, жүйелік блок;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Қазіргі заманғы компьютерлердің мүмкіндіктері туралы ақпараттар. Оқылым: Оқу мәтіндері: компьютерлердің жетілдірілген мүмкіндіктері, компьютердің пайдасы мен зияны жайлы баяндау, хабарлау, жарнама сипатындағы мәтіндер. Компьютердің пайдасы мен зияны туралы диалогтік мәтіндер. Айтылым: Компьютердің пайдасы мен зияны туралы мәліметтер айту. Жазылым: Компьютердің пайдасы мен зиянына байланысты мәтін. Тілдесім: Компьютердің пайдасы мен зияны туралы пікірлесім. Дүкен қызметкерлерінен компьютер түрлері туралы қажетті мәліметтер алу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Компьютердегі мәліметтердің қазақша жазылуы;

5) «Мен мамандық таңдаймын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-пікірлесім. Лексика: ақ халатты абзал жан деп айту, халыққа адал қызмет ету, сүйіспеншілігін ояту, еркін, жетік, қызығушылықты ескеру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Мамандыққа қатысты мәтіндер. Оқылым: Мамандыққа қатысты мәтіндерді оқу. Айтылым: Өзі таңдаған мамандықты сипаттай отырып, болашақта соған қатысты істейтін істері туралы баяндау. Жазылым. Өзі таңдаған мамандық туралы әңгіме жазу. Тілдесім: Мамандық туралы тақырыптар төңірегінде пікір алмасуды жүзеге асыру, кәсіби сөздер құрамын кеңінен қамтитын тілдік қатынасты кәсіби түрде іске асыру. Диалог-реплика – тілдік қатынаста ойын қысқа сөздер мен сөз тіркестері арқылы тез жеткізу. Диалог-сұрақ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Қазақ суретшілері туралы мәтіндер.
Көптілді білетін жастар туралы мәлімет;

б) «Мен болашақта қандай жұмыс істеймін?» –5/4 сағат:

Тілдік бөлім: телефонмен сөйлесу әдебі. Лексика: еңбек нарығы, сұранысқа ие, жұмыс берушілер, кәсіби-техникалық, бағдарламашылар, маман тапшылығы, жаппай ақпараттандыру ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Тақырыпқа қатысты мәтіндер. Оқылым : Тақырыпқа қатысты мәтінді оқу. Айтылым: Болашақта істейтін жұмысын сипаттай отырып баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Тілдесім: Болашақ жұмыстарына қатысты тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету);

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Белгілі мамандар туралы мәлімет.

26. Әлеуметтік-мәдени ая– 50/40 сағат:

1) «Қазақстан мемлекеті: Тәуелсіздік толғауы». – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Публицистикалық стиль. Лексика: ішкі/сыртқы саясат, президенттік басқару, елбасы жолдауы, билеп-төстеу, айбарлы, оздыру, ұлы мұрат, қажыр-қайрат, ортақ парыз, төтеп беру ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Тәуелсіздік толғауы бойынша Қазақстан туралы мәліметтерді іздеу, табу, тыңдап түсіну. Көк түріктер, Алтын Орда, Қазақ хандығы, ерлік пен елдік жайлы ақпаратты тыңдап-түсіну. Оқылым: Қазақстан мемлекеті, оның құрылымы мен Тәуелсіздік толғауындағы басты идеяларды оқып түсіну. «Мәңгілік ел» идесы мен тәуелсіздіктің байланысын мәтіннен тауып оқу. Айтылым: Қазіргі Қазақстан мемлекеті Көк түріктер мен Қазақ хандығының мұрагері екендігін дәйектеп айту. Қазақстан мемлекетінің тәуелсіздігін нығайтуға қосатын өз үлесі туралы пайымдамалық мәтін құрап айту. Жазылым: Тәуелсіздік толғауы бойынша өз ойын шағын эссе түрінде жазу. Тілдесім: «Ұлан-ғайыр жері бар, ұлы мұратты Елі бар, бабалар жазған ұлы тарихы мен ұрпағы көз тіккен ұлы болашағы бар халықтың» болашағы туралы пікір алмасу. Қазіргі «Ел тәуелсіздігі – дамудың кепілі» тақырыбында «Дөңгелек үстел» өткізу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Тәуелсіздікке қатысты көркем шығармаларды түсініп оқу, пікір алмасу;

2) «Қазақстан картасы туралы не білесің?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ауызекі сөйлеу стилі. Лексика: хан, сұлтан, хандық, тайпалар, рулар Ұлы жүз, Орта жүз, Кіші жүз, Қазақ хандығы, мемлекет шекарасы, жер бедері;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Қазақстан картасы туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтіннің стилін айыру. Қазақстан картасы туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: қазақстан картасы, еліміздің географиялық орны туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Қазақстан картасы туралы, оның маңызы туралы тілдесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Қазақстан картасы, оның географиялық орны туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

3) Қазақстанның белгілі ғалымдары – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ғылым стиль. Лексика: ғұлама, жиһанкездік, философиялық тұжырымдар, ұтқыр, шығыстанушы, әскери қызмет;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Қазақстанның белгілі ғалымдары, ғылыми жұмыстар, жобалар туралы мәтіндер. Оқылым: Қазақстанның белгілі ғалымдары, ғылыми жұмыстар, жобалар туралы мәтіндер. Айтылым: Ғылыми жоба туралы мәтіндер. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу.

Отандық ғалымдар туралы сөйлесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстанның белгілі ғалымдары туралы мәліметпен таныстыру;

4) «Ғарыш – ғылым нысаны» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ресми іс қағазда стилі. Лексика: ғарыш айлағы, техникалық тұғырлар, ғарыш кемелері, кеден, қазақ ғарышкерлері, инженер-ұшқыш, жетік меңгеру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Ғарыш, ғарышкерлер, Байқоңыр туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтіннің стилін айыру. Мемлекеттік құрылым туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Ғарыш, ғарышкерлер, Байқоңыр туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Ғарышпен байланысты тілдесімді жүзеге асыру (тақырыпқа байланысты сөйлесудің үлгілерін, сөздерді, тілдік қолданыстарды, терминдерді үйрету);

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Ғарыш, ғарышкерлер, Байқоңыр туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

5) «Медицина жаңалықтарын білгім келеді» -5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Көркем әдебиет стилі. Лексика: телемхана, жаңа технологияларды қолдану, адам өмірін сақтау, соңғы жетістіктер. Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Медицина жаңалықтары туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтіннің стилін айыру. Медицина жаңалықтары туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Медицина жаңалықтары туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Медицинаның бүгіні, ертеңі туралы пікірлесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Медицина жаңалықтары туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

6) «Бұл сақ дәуірінікі болар» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Шешендік сөз тәсілдері. Лексика: көшпелі, мола, көмілген, жорық жасау, табыну, жаулап алу, лауазымдық белгі, жерлеу, айғағы, бекзада, жаралану, ел намысы, жаулау, иемдену, қолға түсіру, қайғыру, таптатпау, бел байлау, шайқасу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Сақ дәуірі туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Мәтінді түсініп оқу. Сақ дәуірі туралы мәтіндерге талдау жасау. Айтылым: Сақ дәуірі туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған

мәліметтерді жазу. Тілдесім: Тарихқа, сақ дәуіріне байланысты ой бөлісу;
Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Сақ дәуірі туралы мәтіндерді оқып, пікір
а л м а с у ;

7) «Мен сайлауға қатысамын» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Шешендік сөз тәсілдері. Лексика: сайлау науқаны, үміткерлерді таңдау, кәметке толғандарды тарту, дауыс беремін, сайлау мерзімі;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Сайлау туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Сайлау туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Сайлау туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Сайлау, сайлауға қатысу жайлы өз пікірлерін бөлісу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Сайлау туралы мәтіндерді оқып, пікір
а л м а с у ;

8) «Әр елдің салты басқа...» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Риторикалық сұрақ. Лексика: мұрындарын тигізу, алақан, маңдайына
т и г і з у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы мәтіндерді түсіну. Оқылым: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Әртүрлі халықтардың дәстүрлері жайлы пікір алмасу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлім: Әр халықтың өзіне тән ерекше дәстүрлері туралы мәтіндерді оқып, пікір алмасу;

9) «Сенің есімің қандай мағына білдіреді?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: ойталқы. Лексика: көне, нәресте, ат қояды;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Баланың дүниеге келуіне байланысты қазақтың салт-дәстүрлері туралы мәтін. Мәтіндегі ұлттық ерекшеліктерді айыру. Оқылым: Мәтіннің ұлттық-мәдени мазмұнын танымдық тұрғыдан түсініп оқу. Айтылым: Шілдеханада орындалатын белгілі бір әрекетті не істі жасауды бір-бірінен өтіну. Баланың дүниеге келіне байланысты қазақтың ұлттық салт-дәстүрлері туралы баяндау. Жазылым: Жазбаша жұмыстарды орындау. Оқыған мәліметтерді жазу. Тілдесім: Адам аттарына, оларды таңдау талаптарына қатысты пікір бөлісу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: отбасылық дәстүрлер;

10) «Мен оқитын газет-журналдар» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Стиль түрлері. Лексика: жылда, құнды ақпарат, баяндама;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым: Балаларға арналған басылымдар туралы мәтін. Оқылым: Балалар басылымдары туралы мәтіндерді оқу. Айтылым: Газет/журналдардың пайдасын бағалау тұрғысынан баяндау. Жазылым: Осы тақырыпқа қатысты жазбаша жұмыстар. Тілдесім: Отандық басылымдардың қоғамдағы рөлі туралы ой бөлісу. Диалог-мәлімет – белгілі бір газет, журнал туралы мәлімет беру;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Алғашқы қазақ газеттері туралы пікір алмасу.

3. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны

27. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 60/48 сағат:

1) «Саяхатқа шығайық...» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Прагматикалық диалог. Лексика: жұмыс бабы, көкжиек, жаңа әсер алу, сәулет құрылысы, жайлы, төлқұжат/жеке куәлік, құжаттың көшірмесі, аудармашы жалдау, ақша айырбастау;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Саяхаттау, саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу жайлы ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеуге байланысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Саяхаттау – саламатты өмір салты, құжаттарды рәсімдеу туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, прагматикалық диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сапарға шығу, жол туралы мақал-мәтелдер, тыйым сөздер;

2) «Жолыңыз болсын!» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-сөзталас. Лексика: Жолыңыз болсын! Қош келдіңіз! Танысқанымға қуаныштымын! амандықпен оралу, жүрексіну, толқу, дүние жүзін аралау, қимай қоштасу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жол жүргенде, алыстан қонақ келгенде айтылатын лексикалық бірліктермен танысу. Оқылым. Мәтін оқу. Танысу, жолаушы, сапар туралы мәтіндер. Айтылым. Диалог-сөзталас жүргізіп үйрену. Жазылым. Танысу, жолаушы, сапар тақырыптарындағы тірек сөздермен сөз тіркесін, сөйлем, мәтін құрастырып жазу. Тілдесім. Диалог: сұрақ-жауап, себеп-салдар, диалог-сөзталас. Сапарға шығу, жол, таныстық туралы мақал-мәтелдер, тыйым сөздер;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Жол туралы мақал-мәтелдер, тыйым сөздер;

3) «Әуежайда» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-пайымдау. Лексика: анықтама бюросы, бағыттар, ұшу/жүру кестесі, жолсерік, жеңілдігі бар билеттер, әуежай кафесі, шегерілу, биіктікте ұшу, белдікті тағу, жайлы қону;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Ұшақтың ішіндегі қауіпсіздік ережелері туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: әуежайдағы анықтамалық ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Әуежайдағы қызмет туралы мәліметтерді

айту. Жазылым. Әуежай туралы тірек сөздер бойынша мәтін. Кеден мағлұмдамасын толтыру. Тілдесім. Әуежай туралы пікірлесім. Бекет қызметкерлерінен (анықтама бюросы, касса, жүк қоймасы) өзіне қажетті мәліметтерді сұрап білу. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сапарға шығу, жол туралы мақал-мәтелдер ;

4) «Теміржол бекетінде» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-теріске шығару. Лексика: жуық, тасымалдау, жүрдек, теміржолшы, шексіз жер, ардагер, кері қайту, пойызға отырғызу басталды, жолжүк, а р қ а л а у , жү к т а с у ш ы ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Теміржол бекетіне қатысты мәтіндерді тыңдап түсіну. Оқылым. Қазақстан теміржолының тарихы туралы мәтін оқу. Жазылым. Жүк, темір тұлпар, жүрдек пойыз, автокөлік сөздерін қосып сөйлем құрап жазу. Мәтін құрастыру. Айтылым. Пойызбен жол жүру тақырыбында сұрақтарға жауап беру. Теміржол бекетінің қызметі туралы мәліметтерді айту. Тілдесім. Темір жол перронында айтылатын диалог құру. Билет сататын касса қызметкерімен тілдесу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Сапарға шығу, жол туралы мақал-мәтелдер ;

5) «Қандай қонақүйге түстіңіз?» 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Диалог-егес Лексика: қонақүй, бір (екі, үш, төрт) кісілік бөлме, жаңа талапқа сай, жоғары санатты маман, а нықтамалық кітапша, кілт алу/өткізу, қонақ үй ә к і м ш і л і г і ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қонақ үйдегі қызмет түрлері туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: қонақ үй туралы жарнамалық, анықтамалық ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Өзінің сапары туралы. Қонақ үй қызметі туралы мәліметтер. Жазылым. Қонақ үй түрлері мен қызметіне байланысты тірек сөздерге бойынша мәтін. @-mail –мен тапсырыс беру, ақша жіберу, есептесу, жаздыру. Тілдесім. Қонақ үй туралы пікірлесім. Қонақ үй қызметкерлерінен (қонақ үй әкімшілігі, анықтама бюросы, касса) өзіне қажетті мәліметтерді сұрап білу. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі:Сыныптағы оқушылардың өздері тоқтаған қ о н а қ ү й т у р а л ы с ө й л е с і м і ;

6) «Сарыарқа туралы не білесің?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Прагматикалық диалог туралы өткенді қайталау. Лексика: қыратты, жазық, куә, ұлы дала, қол бастау, толықтай, шоғырлану, қорғасын, темір, қалайы, мыс, кен орны, әлемді мойындату, геологиялық барлау;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Орталық Қазақстанның кенді аймағы туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Орталық Қазақстанның кенді аймағы туралы ақпараттар. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Сарыарқаның табиғаты,

Қазақстанның кенді аймағы туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Қазақстанның кенді аймағына байланысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Қазақстанның кенді аймағы туралы пікірлесім. Диалог: Прагматикалық диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған жер туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер ;

7) «Алтай туралы айтып көрейін» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ресми стильдың тілдік ерекшеліктері. Лексика: адамзаттың алғашқы мекені, Орхон-Енисей жазбалары, түркі жұрты, қоныс, куәгер, бабалар аманаты, қорым, оба, қазба жұмыс, көсем, мәйіт, ну орман, өсімдіктер дүниесі, жануарлар әлемі, бұғы шаруашылығы, жер кіндігі, тоғысу, жан сарайы, биік нүктесі;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы ақпараттармен танысу. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы мәліметтер. Жазылым. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығына қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Алтай өңірінің табиғаты мен байлығы туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған жер, табиғат туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер ;

8) «Жер жәннаты – Жетісу» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Өмірбаян. Лексика: жер жәннаты, Алатаудың етегі, баға жетпес, мекен, аумақ, өзен камшаты, сілеусін, ілбіс, тас сусар, еңлікгүл, тұңғиық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жетісу жерінің әсем табиғаты, демалыс орындары туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Жетісу, ондағы демалыс орындары, қоғам қайреткерлері туралы ақпараттарды түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Жетісу өңірінің табиғаты мен байлығы туралы мәліметтер. Жазылым. Жетісу өңірінің табиғаты мен байлығына қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Жетісудың табиғаты мен байлығы туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: туған жер, табиғат туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер ;

9) «Мұнайлы өлкеде» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Түйіндеме. Лексика: мұнай қайнары, оң ықпал, текше метр, тасымалдау, алыптар, парыз, сауаттылық, азаматтық көзқарас, елжандылық қасиет, құбыр, тоздыру, үлес қосу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Еліміздің мұнайлы аймақтары туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Мұнай-газ саласы мен экологияның байланысы туралы ақпараттарды түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Ғаламтор материалдарынан Қазақстандағы мұнай өндірісі мен экологиялық проблемалары туралы айту. Жазылым. Мұнайлы өлкеге қатысты тірек сөздер бойынша мәтін.

Тілдесім. Батыс Қазақстанның табиғаты мен байлығы туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: жер байлығы туралы мақал-мәтелдер,
 н а қ ы л с ө з д е р ;

10) «Қазақстанның экологиясы сені толғандыра ма?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Жарнама. Лексика: жер құнары, мұнай қалдықтары, теңіз байлығы, итбалықтардың қырылуы, айыппұл мөлшері, сүзгілер орнату, тұздың таралуы, түтінді қ а л а л а р ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Еліміздің және ғаламның экологиясы туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Қазақстанның экологиялық қауіпті аймақтары туралы ақпараттарды түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым. Қазақстанның экологиялық проблемалары туралы айту. Жазылым. Экологияға қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Қазақстанның экологиясы, ғаламдық экологиялық мәселелер туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: табиғат, денсаулық туралы мақал-мәтелдер ,
 н а қ ы л с ө з д е р ;

11) «Егер мен Қазақстан Парламентіне депутат болсам» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Хат. Лексика: өкілетті, төраға, халық қалаулысы, заң шығару, тағайындау, жасырын дауыс, президент ұсынады, тұрақты, бірлескен, мақұлдау, мүдде, депутаттық сауал, іскер топ өкілдері;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Сайлау, депутатқа үміткер туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Электронды дауыс беру туралы ақпараттық мәтін. Депутатқа үміткер. Қазақстан Парламенті туралы ақпарат-мәтіндер. Айтылым. Қазақстан Парламенті туралы мәліметтер. Жазылым. Қазақстан Парламенті туралы мәтін. Тілдесім. Қазақстан Парламентіне сайлау жүйесі туралы пікірлесім. Депутатпен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас – диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақтың үш биі: Төле, Қазыбек, Әйтеке т у р а л ы м ә л і м е т т е р ;

12) «Жаһандану бізге не береді?» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Арыз. Өтініш. Лексика: жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер, әлем халықтарының бірігуі, өркениеттілік және ұлт, мемлекеттік және ұлттық құндылықтар, қауіпті үрдістер, ұлттық сана, ұлттық мәдениет, дәстүрлер мен салттардың алмасуы, елжандылық;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы мәтіндерді түсіну. Диалогтік мәтіндер. Айтылым.

жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы айту. Жазылым. жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелерге қатысты тірек сөздер бойынша мәтін. Тілдесім. Жаһандану үрдісі, жағымды/жағымсыз әсерлері, тұрмыстағы жаңалықтар, жастар және жаңашылдық, жалпыадамзаттық мәселелер туралы пікірлесім. Диалог: Сұрақ-жауап, Сұрақ-ақпарат, себеп-салдар диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Әлем, өмір, жер жүзі, дүние туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер.

28. Оқу-еңбек аясы – 20/16 сағат:

1) «Мемлекеттік емтихан тапсырамын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Хабарлама. Лексика: мектеп түлектері, балалық, қоштасу, нағыз сын, талап, бірлесіп шешу, бір-бірімізді қолдау, ұпай көрсеткіштері, үлгерім деңгейі;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Мемлекеттік емтихан туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Мемлекеттік емтихан туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Мемлекеттік емтихан туралы сұхбат-мәтіндер. Айтылым. Мемлекеттік емтихан туралы мәліметтер. Жазылым. Мемлекеттік емтихан бойынша мәтін. Тілдесім. Мемлекеттік емтихан туралы пікірлесім. Мемлекеттік емтихан туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Мектеп, оқу-білім туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер;

2) «Мен өз елімде жан-жақты білім ала аламын» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Хабарландыру. Лексика: Қазақстандағы белгілі университеттер, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақ ұлттық университеті), Абай атындағы ҚазҰПУ (Қазақ ұлттық педагогикалық университеті), Қ.Сәтпаев атындағы ҚазҰТУ (Қазақ ұлттық техникалық университеті), халықаралық стандартқа сай білім, жаңа білім салалары, жолдама, гранттар ұтып алу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлімі: Тыңдалым. Мұғалімнің, сыныптастарының, өзге де тілдесетін адамдардың сөздеріндегі және ұнтаспадан тыңдаған өз еліндегі оқу жүйесі туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндердегі өз еліндегі оқу жүйесі туралы жарнамалық, анықтамалық ақпараттар. Айтылым. Өз еліндегі оқу жүйесі туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Өз еліндегі оқу жүйесіне байланысты білетінін мәтін түрінде жазу. Сұрақтарға жауап жазу. Тілдесім. Ұсынылған тақырып бойынша сөйлесім. Өз еліндегі оқу жүйесі туралы пікірлесім. Білім саласы қызметкерлерінен өзіне қажетті мәліметтерді сұрап білу;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Еліміздің оқу жүйесі туралы пікір алмасу;

3) «ҚР Президентінің Жолдауымен танысамыз: Тәуелсіздік толғауы» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Конспект. Лексика: «Мәңгілік ел – Мәңгілік Тіл идеясы», интеллектуалды ұлт, кәсіби білім, талап, қоғамның ең белсенді тобы, рух, азат, өмірлік

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. ҚР Президенті 2014 жылы 15 желтоқсанда жариялаған «Тәуелсіздік толғауын» тыңдап-түсіну. «Тәуелсіздіктің өмірлік философиясы», «Тәуелсіздіктің ұлы рухы», «Өзара сенімде азат өмір сүруді тандау», «Халық мәңгілігі» және т.б. идеяларды түсіну: «Тәуелсіздік толғауы» жөніндегі ақпараттарды түсіне білу. Оқылым. Оқу мәтіндері: ҚР Президентінің Жолдауы туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. ҚР Президентінің Тәуелсіздік толғауы туралы сұхбат-мәтіндерді оқып, түсіну. Айтылым. ҚР Президентінің Тәуелсіздік толғауы туралы мәліметтерді оқып, өзіндік ойын айту. Оқу материалдарындағы дәйексөздерді тірек ретінде алып, өзіндік пікірін айту. Тәуелсіздік туралы ойын жүйелі әрі сауатты жеткізу. Жазылым. ҚР Президентінің Жолдаулары бойынша мәтін. Жолдаудағы негізгі идеяны жүйелеп, қысқа әрі нақты жазу. Оны диаграмма арқылы көрсете білу. Ақпарат құралдарындағы «Тәуелсіздік толғауы» туралы материалдар бойынша тезис жазу. Тәуелсіздік туралы эссе жазу. Тілдесім. ҚР Президентінің Тәуелсіздік толғауы, Жолдаулары туралы пікір алысу. Оқыған, жазған, жинаған ақпараттары бойынша сұхбат құру;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Отан, халық, Тәуелсіздік туралы туралы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер. «Тәуелсіздік» туралы қазақ ақындарының шығармалары ;

4) «Сенің құжатың түгел ме?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Мінездеме. Лексика: алғыр, жауапты, ісіне тиянақты, қолдау көрсету, шыншыл, қоғамдық жұмыстарға қатысу, құжаттарды түгендеу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Құжат, оның түрлері туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Құжат, оның түрлері туралы ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Құжат, оның түрлері туралы сұхбат-мәтіндер. Айтылым. Құжат, оның түрлері туралы мәліметтер. Жазылым. Құжат, оның түрлері бойынша мәтін. Тілдесім. Құжат, оның түрлері туралы пікірлесім. Құжат, оның түрлері туралы сұхбат.

29. Әлеуметтік-мәдени ая – 40/32 сағат:

1) «Мәдени мұра» бағдарламасы» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Тезис. Лексика: «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық, халық ауыз әдебиеті, ұлттық жоба, қаржы бөлінді, эпостық жырлар, даналық, бастыру;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық туралы ақпараттық мәтіндерді оқу. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық, халық ауыз әдебиеті, ұлттық жоба туралы ақпарат-мәтіндерді оқып талдау. Айтылым. «Мәдени мұра» бағдарламасы, құндылық туралы мәліметтер. Жазылым. «Мәдени мұра» бағдарламасы туралы мәтін; Тілдесім. «Мәдени мұра» бағдарламасы туралы пікірлесім. Сыныптастарымен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, п і к і р т а л а с – д и а л о г т а р ы ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: «Мәдени мұра» бағдарламасы;

2) «Алтын адам» қайдан табылды?» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Тақырып. Лексика: шошақ төбелі, алқа, алтын таға, қорған, олжа, біздің дәуірімізге дейінгі, құйма алтын, сүйегі, алтын зерлі, мүйіз тектес өрнек, қола дәуір, сақ көсемі, құрбандық тасы, сәукеле, құл, сайран құру, қыш ыдыстар;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы ақпараттық мәтін мен Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы ақпарат-мәтіндерді оқып, талдау. Айтылым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы мәліметтерге сүйеніп өз ойын айту. Жазылым. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы мәтін. Тілдесім. Қазақстан жерінен табылған «Алтын адамдар» туралы пікірлесім. Сыныптастарымен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас – диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: «Мәдени мұра» бағдарламасы;

3) «Сән» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Идея. Лексика: белдемше, қалпақ, топтама, көрсетілім, киім пішу, сәнгер, ісмерлік өнер, пүліш, мата, тоқыма бұйымдары, киіз басу;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы ақпараттар. Оқылым. Оқу мәтіндері: Жастар киімі, мектеп формасы және сәнге байланысты ақпараттық мәтін. Диалогтік мәтіндер. Сән орталықтарының ақпараттық-жарнамалық (буклет, киім үлгісі жинақтары, жарнама қағазы, т.б.) мәтіндері. Айтылым. Монолог: Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы мәліметтер. Диалог: Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас - диалогтары. Жазылым. Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы мәтін. Киіну әдебі туралы сұхбат жазу. Тілдесім. Жастар киімі, мектеп формасы және сән туралы пікірлесім. Ателье, киім дүкені қызметкерлерімен сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Жастар киіміндегі ұлттық нақыштар туралы сұхбат. Киімге қатысты мақал-мәтелдер;

4) «Жастар киімі» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Жоспар. Лексика: жастарға лайық, жаңа үлгідегі, желбір салынған, ұсақ гүлді, талғамға сай, ұлттық нақыш. Адам көркі – шүберек;

Қатысымдық-сөйлесімдік бірліктер: Тыңдалым. Талғам туралы мәтін тыңдап түсіну. Оқылым. Оқу мәтіндері: Сәнді киіну, Жастар киімі. Айтылым. Талғамға талас жоқ. Пікірталас жасау. Жаңа сөздерді ауызекі тілде пайдалану. Жазылым. Ұлттық нақыштағы киімдердің атауларын қатыстырып сөйлем құрастыру, мәтін жазу. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, пікірталас-диалогтары;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Киім, адамның сыртқы мәдениеті туралы мақал-мәтелдер;

5) «Тарихи ескерткіш» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Мәтін. Лексика: кесене, зәулім күмбезді, тәу ету (тағзым ету, табыну, құрметтеу), тайқазан, шығыс моншасы. «Сопылық» – Бұл сөздің түбірі арабтың «сафа» (арабша тазалық) сөзімен байланысты деген пікір бар, рухани құндылық, келеңсіз жай, и б а л ы қ , и м а н д ы / з а й ы р л ы қ о ғ а м ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы ақпараттар. Оқылым. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер ақпараттық мәтінді тыңдап түсіну. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы ақпарат-мәтіндер. Айтылым . Қазақстандағы тарихи ескерткіш туралы мәліметтер. Жазылым. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы мәтін. Тілдесім. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер туралы пікірлесім. Сыныптастарымен сұхбат. Тілдесім. Диалог-сұхбат. Сұрақ-ақпарат, п і к і р т а л а с - д и а л о г т а р ы ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстандағы тарихи ескерткіштер;

6) «Театрға саяхат» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Идея. Лексика: қойылым, өнер, үлес қосу, жасөспірім, талап-тілек, ы н т а л а н д ы р у , н ы ғ а й т у ;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Театрдағы қойылымдар туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Қазақ театрлары туралы ақпараттық мәтіндерді оқу. Диалогтік мәтіндер. Қазақ актерлары туралы сұхбат-мәтіндерді талдап оқу. Айтылым. Театр туралы туралы мәліметтерді айту. Жазылым. Театрда көргендері мен қойылым бойынша мәтін жазу. Тілдесім. Қазақтың театр ордалары туралы пікірлесім. Т е а т р т у р а л ы с ұ х б а т ;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Алғашқы қазақ театрлары мен актерлары т у р а л ы м а ғ л ұ м а т т а р ;

7) «Театрда өзіңді ұстай біл» - 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Ой қорытындысы. Лексика: шымылдық, ілеспе аударма;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Театр мәдениеті туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Театр мәдениеті туралы ақпараттық мәтіндерді оқу. Диалогтік мәтіндер. Қазақ актерлары туралы сұхбат-мәтіндерді оқып талдау. Айтылым. Театр мәдениеті туралы мәліметтер. Жазылым. Театр мәдениеті бойынша мәтін жазу. Тілдесім. Театр мәдениеті туралы пікірлесім. Театр туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақстандағы қазіргі театрлар мен актерлары т у р а л ы м а ғ л ұ м а т т а р ;

8) «Шәкен Айманов – ұлы режиссер» – 5/4 сағат:

Тілдік бөлім: Тұжырым. Лексика: дарынды суреткер, сахна өнері, тұсаукесері;

Қатысымдық-сөйлесімдік бөлім: Тыңдалым. Шәкен Аймановтың өмірі мен шығармашылығы туралы ақпараттарды тыңдап түсіну. Оқылым. Шәкен Айманов туралы ақпараттық мәтінді оқу. Диалогтік мәтіндер мен Шәкен Айманов туралы сұхбат-мәтіндерді оқып талдау. Айтылым. Шәкен Айманов туралы мәліметтер. Жазылым. Шәкен Айманов өмірі мен шығармашылығы бойынша мәтін жазу. Тілдесім.

Шәкен Аймановтың қазақ киносына қосқан үлесі туралы пікірлесім. Қазақ киностудиясы туралы сұхбат;

Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі: Қазақ киносы туралы мағлұматтар.

4. 10-сынып оқушысының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Пәндік нәтижелер

30. Лексика бойынша:

- 1) берілген ойдың мазмұнына қарай қажетті сөздердің қолданылуын;
- 2) фразеологизмдердің мағынасын дұрыс ажыратуды;
- 3) мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтауды;
- 4) 170-200 лексикалық бірліктің мағынасын білуі тиіс.

31. Сөз құрамы мен сөзжасам бойынша:

- 1) түбірлес сөздердің мағыналық байланысын;
- 2) сөз таптарының мағыналық байланысын білуі тиіс.

32. Грамматика бойынша:

1) іскерлік және қатысымдық-функционалдық тұрғыдағы тілдік бірліктерді қолданатын алуы тиіс;

2) стильдің түрлерін білуі тиіс.

33. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

1) тыңдалым:

нақты, анық айтылған ақпараттардың мазмұнын түсіну;
радио, телехабарларда берілетін жаңалықтарды түсіну;
аудиоматериалдағы айтылған ойды анықтау дағдыларын;

2) оқылым:

әртүрлі тақырыптарда ұсынылған мәтіндерді оқып түсіну;
оқылған мәтіннің негізгі мазмұнын түсініп, баяндау;
мәтінді оқып, сұрақтарға жауап береді, мағыналық бөліктерге жіктей алу;
ғылыми-көпшілік, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптардағы материалдарды оқып талдау, ой қорыту дағдыларын меңгеруі тиіс;

3) айтылым:

өзінің сезімдерін, көзқарасын, ой-пікірін, армандарын жеткізе алу;
түрлі жағдаятқа сәйкес көзқарасын білдіру;
затты, құбылысты суреттеп, сипаттап айта алу дағдыларын;

4) жазылым:

өзінің алған әсері туралы қысқа, шағын әңгіме жазу;
пунктуация ережелерін сақтау;
ұсынылған мәтіндер бойынша жоспар түзу, тезис жазу дағдыларын меңгеруі тиіс;

5) т і л д е с і м :
әртүрлі жағдаятта диалогтік, полиглоттік сұхбаттарға қатысу;
таныс жағдаяттарда сұхбатқа өздігінен араласу;
ұнтаспада жазылған сұрақтарды тындап түсіну, сол туралы өз көзқарасын білдіру;
оқыған мәтін бойынша өз пікірін айту дағдыларын меңгеруі тиіс.

5. 11-сынып оқушысының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Пәндік нәтижелер

34. Л е к с и к а б о й ы н ш а :
1) сөздің тура және ауыспалы мағынасын;
2) синонимдік қатардан сөз таңдай;
3) тұрақты тіркестер, мақал мен мәтелдер, афоризмдердің аражігін ажырата;
4) омоним, антоним, синоним сөздердің қолданылу орындарын;
5) өндірістің, ғылымның, техниканың, өнер мен мәдениеттің даму нәтижесінде
пайда болған ұғымдарды білдіретін терминдерді;
6) лексикографиялық сөздіктерді қолдану тәсілдерін;
7) 170-200 лексикалық бірліктің мағынасын білуі тиіс.

35. Сөз құрамы мен сөзжасам бойынша:
1) қосымшалардың түрлерін ажырата;
2) туынды сөздердің түрлерін жіктей;

36. Г р а м м а т и к а б о й ы н ш а :
1) іскерлік және қатысымдық-функционалдық тұрғыдағы тілдік бірліктерді қолдана
а л у ы т и і с ;
мәтіндерге тілдік талдау жасай алуы тиіс.

37. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:
1) т ы ң д а л ы м :
аудиотаспадан тыңдалған диалогпен полилогті түсініп, онда айтылған сөз
м а з м ұ н ы н ж е т к і з е б і л у ;
тақырып бойынша тыңдалған пікірге, ойға баға беру;
радио, телеарналарда берілетін хабарлардың мазмұнын түсіну;
аудиоматериалдағы айтылған ойды анықтау дағдыларын меңгеруі тиіс;

2) о қ ы л ы м :
мемлекеттік тілде жазылған құжаттарды оқып түсіну;
мәтіннен өзіне керекті мәліметті бөліп ала білу;
оқудың нақты мақсатына сай әртүрлі стильдегі мәтіндерден негізгі ойды ажырата
алу дағдыларын меңгеруі тиіс;

3) а й т ы л ы м :

оқыған әңгіменің мазмұны, тақырыбы туралы айтып беру;
өзбетінше газет-журнал материалдарына шолу жасап, негізгі ойды анықтай алу;
интернет желісінен қажетті ақпаратты тауып, оны өз сөзімен баяндай алу
дағдыларын меңгеруі тиіс;

4) жазылым:

жеке адамға қатысты құжаттарды сауатты толтыру;
ұсынылған тақырып бойынша шығармашылық сипатта мәтін құрай алу;
реферат жұмысында дәйек сөздерді кіріктіру және әдебиеттерді рәсімдеу
дағдыларын меңгеруі тиіс;

5) тілдесім:

ұсынылған тақырып бойынша полилогқа қатысу;
диалогтің түрлеріне сай пікірлесе алу;
ұнтаспадағы диалогті тыңдап, өз сөзімен айтып беру;
нақты тақырыпта сұхбат құрастыра алу;
әңгімені жалғастыру, пікір таластыру дағдыларын меңгеруі тиіс.

6. 10-11-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Тұлғалық нәтижелер

38. 10-11-сынып оқушыларының:

- 1) Қазақстан Республикасының Тіл туралы Заңына құрмет көрсетуінен;
- 2) жоғары патриоттық сезімін көрсете білуінен;
- 3) мемлекеттік тілді білуінен, қазақ халқының және Қазақстан аумағында өмір сүріп жатқан басқа да ұлыстардың тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне және басқа құндылықтарына құрметпен қарауынан;
- 4) адамдармен қарым-қатынаста жоғары мәдениеттілік танытуынан, этикалық нормаларды сақтай білуінен;
- 5) өздігінен білім алуға, өмірден өз орнын табуға қабілеттілігінен;
- 6) әлеуметтік ортаның ерекшеліктерін дұрыс бағалай алуынан көрінеді.

7. 10-11-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Жүйелі-әрекеттік нәтижелер

39. 10-11-сынып оқушыларының:

- 1) тақырыпқа қатысты айтылған ақпараттарды талдай, өңдей, жинақтай және

қ о л д а н а

б і л у і н е н ;

- 2) мемлекеттік тілдегі радио, теледидар хабарларын тыңдап, түсінуінен;
- 3) мәтіндерден тура, ауыспалы мағыналы сөздерді, мақал-мәтелдерді таба алуынан және оларды қажетіне қарай өзінің сөйлеу тілінде орынды қолдануынан;
- 4) өзарман-үміті, жоспарлары жайлы айта алуынан;
- 5) мәселеге қатысты өз көзқарастарымен ұсыныстары туралы пікір білдіре алуынан;
- б) заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгеруінен;
- 7) коммуникативтік қабілеттілігі мен көптілді мәдениеттілігінен;
- 8) күнделікті жағдаяттарға байланысты өзгелермен сұхбаттаса алуынан; белгілі бір тақырып бойынша диалогке, полилогке қатыса алуынан;
- 9) тосын сұхбаттарға (отбасы, хобби, жұмыс, саяхат т.б.) қатысып, өз ой-пікірлерін білдіруінен ;
- 10) тілдесім әрекетінде қазақ тілінің сөз мәдениеті нормаларын сақтап қолдануынан ;
- 11) тілдік жағдаяттардың ерекшелігіне сай қазақ тіліндегі этикеттік орамдарды орынды пайдаланып сөйлесе алуынан көрінеді.

П р и л о ж е н и е 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 1 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Грамота (чтение, письмо, устная речь, дактильная речь)» для учащихся с нарушением слуха (неслышащие) подготовительного класса уровня начального образования (с казахским языком обучения)

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Сауат ашу кезеңі қазақ тілі және тіл дамыту, ана тілі туралы білім жүйесіне кіріспе болып табылады. Берілген бағдарлама бойынша естімейтін оқушылардың дайындық сыныбында тілге оқыту үш бөлімнен тұрады: дактильді сөйлеуге үйрету,

ауызекі сөйлеу тілін дамыту және сауат ашу.

3. Пәннің мақсаты – естімейтін оқушыларға тілді қарым-қатынас құралы ретінде меңгерте отырып, грамматикалық құрылымымен таныстыру, оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру, диалогті сөйлеудің алғышарттарын қалыптастыру.

4. Пәнді оқытудың негізгі міндеттері:

- 1) диалогтік сөйлеудің алғашқы дағдыларын қалыптастыру;
- 2) дактильдеу арқылы ауызша сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;
- 3) оқу жазу дағдыларын қалыптастыру;
- 4) дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын дамыту.

5. Пәннің мазмұнын меңгеру үшін аптасына 9 сағаттан оқытылады (барлығы – 297 сағат). Жалпы сағат саны кезеңдер бойынша төмендегіше бөлінеді:

кесте 1

Бөлімдері	Оқу жүктемесі аптасына			
	1 тоқсан	2 тоқсан	3 тоқсан	4 тоқсан
Дактильді сөйлеу тілі	3	2	1	1
Ауызекі сөйлеу тілін дамыту	4	5	5	5
Сауат ашу (оқу және жазу)	2	2	3	3
Барлығы	9	9	9	9

1) дактильді сөйлеу тілі – барлығы – 58 сағат;

2) ауыз екі сөйлеу тілі, ана тілі – барлығы – 156 сағат;

3) сауат ашу – барлығы – 83 сағат.

6. Пәнді оқыту процесінде пәнаралық байланыстар жүзеге асырылады:

1) қоршаған ортамен таныстыру пәнімен: топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын оқушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында пайдалану;

2) заттық-тәжірибелік оқыту пәнімен: іс-әрекеттер жасау барысында сөз байлығын арттыру, тілін дамыту, жазу, сызуға дайындайтын жаттығулар орындайды, бояу жұмыстары арқылы қаламды, қарындашты дұрыс ұстауға үйрету;

3) дене шынықтыру пәнімен: партада дұрыс отыру; дене бітімінің дұрыс дамуы үшін жаттығулар жасау; сабақта сергіту сәтін өткізу.

2. Оқу пәнінің дайындық сыныптағы базалық білім мазмұны

7. Дактильді сөйлеу тіліне үйрету.

8 . 1 т о қ с а н :

1) қарапайым тапсырмаларды түсініп орындау;

2) жолдасынан, мұғалімнен затты сұрап алу және өтіне білу:
тұр. Отыр. Бер. Ал. Қой. Көрсет. Же. Іш. Жу. Сұрт. Сурет сал. Жүр. Әкел;

Алмас, тұр. Кел! Олжас, доп бер. Алмас, доп ал. Алма. Жақсы (жаман). Болат, бері кел. Қуыршақты ал. Асан, допты бер. Айман, ойна. Бота, қуыршақты жуындыр.

Қуыршақты сұрт. Дәптерді бер. Алма же. Нан же. Су іш. Су ішуге бола ма? Шай іш.

Ш а й б е р ш і .

9 . 2 т о қ с а н :

- 1) қарапайым тапсырмаларды түсініп орындау;
- 2) жолдасынан, мұғалімнен затты сұрап алу және өтіне білу;
- 3) с ұ р а қ қ о я б і л у ;
- 4) сұрақты түсініп, оған жауап бере білу;
- 5) тапсырманың орындалғаны туралы айта алу;
- 6) білгені туралы айта алу:

сұра (сұрап ал). Аш. Жап. Айт-айтты. Қара-қарады. Ки. Шеш. Қойып қой. Қиып ал. Желімде. Шық. Кір. Бар. Алмастан қалам сұра. Алманы көрсет. Доп ойна. Асық ойна. Әсемді шақыр. Айман, дәптерді аш (жап). Алмас, «а-а!» — деп айт. Қабылдағышты ки (шеш). Шкафтан (үстелден, партадан) қалам (дәптер) ал. Шкафка дәптер қой. Шкафты аш (жап). Самат сыныпқа кір (шық). Суретті қиып ал. Қағазды желімде;

Алмас, Саматқа алма берші. Жүр ойнаймыз. Кет, кетші. Суретті қарап көрсет. Апай, м а ғ а н қ а л а м б е р і н і з ш і ;

мынау не? Мынау кім? Бұл не? Бұл кім? Алуға бола ма? Шығуға бола ма? Кіруге бола ма? Отыруға бола ма? Жеуге бола ма? Ойнауға бола ма?;

бұл кім? Мынау не? Кімдікі? (Менікі, сенікі, Алмастікі);
мен жазып болдым. Мен сурет салып болдым;
сенде бар ма? Жоқ. Бар. Мен ойнаймын. Мен сурет саламын.

1 0 . 3 т о қ с а н :

- 1) қарапайым тапсырмаларды түсініп орындау;
- 2) жолдасынан, мұғалімнен затты сұрап алу және өтіне білу;
- 3) с ұ р а қ қ о я б і л у ;
- 4) сұрақты түсініп, оған жауап бере білу;
- 5) тапсырманың орындалғаны туралы айта білу;
- 6) білгені туралы айта білу:

сырғана. Жүгір. Тоқта. Жүр. Сөйле. Қакты (как). Таста. Сұра. Жаса. Тап. Есіңе сақта (есте). Айгүл, шанамен сырғана. Самат, шаңғы теп. Жүгір. Тез жүгір. Айбол, тоқта; қызыл (көк, сары, кара, жасыл) қарындаш бер. Шаңғы (шана) бер (-ші, -інізші).

Айгүл, жүр ойнаймыз. Айнұр сөйле. Қарды қақ. Қарды таста. Ермексаздан алма (шар) жаса. Қара (көк, қызыл, сары) қарындаш тап. Есіңде сакта!;

киюге бола ма? Шешуге бола ма? Сенің атың кім? Сурет салуға бола ма? Жаман қағазды тастауға бола ма? Далаға шығуға бола ма?;

мен жүгірдім (ойнадым, жыладым, құладым);

мен білемін. Мен білмеймін. Мен жатамын. Мен жазу жазамын. Мен жазуды білемін. Мен ойнай білемін. Мен оқымаймын. Мен барамын. Мен бармаймын.

1 1 . 4 т о қ с а н :

- 1) қарапайым тапсырмаларды түсініп орындау;
- 2) жолдасынан, мұғалімнен затты сұрап алу және өтіне білу;
- 3) сұрақ қоя білу;
- 4) сұрақты түсініп, оған жауап бере білу;
- 5) тапсырманың орындалғаны туралы айта алу;
- 6) білгені туралы айта алу;

жаттады(м). Жұмыс істеді(м). Рақмет. Рұқсат па? Кешіріңіз (кешір). Көмектес. Біліп ал. Жылама. Күлді(м). Күлме. Ұрма. Көмектес, далада жұмыс істейміз. Әсем өлең жатта(ды). Алмас, сыныпқа кір. Апай, кешіріңіз, рұқсат па? Рақмет. Мынаны біліп ал.

Б ө п е , ж ы л а м а . И т т і ұ р м а ;
кешіріңізші. Кешір. Кешіріңіз, рұқсат па? Рақмет;

Сабина қайда? Баланың аты кім? Қыздың аты кім? Қандай әріп? Үлкен бе? Кіші ме? Бөпені кім жылатты? Кім күлді? Самат па?;

Әсел қайда? Самат қайда? Сен қайда болдың? Қарындаш қайда? Сен жаздың ба? Сен ойнадың ба? Қайда қойдың? Сен қайда бардың? Кім жаттады? Кім оқыды? Кім жазып болды? Кім шақырды? Кім біледі?;

Алмас оқып отыр. Алмас оқып болды. Мен оқып отырмын. Мен оқып болдым. Ол ойнады. Алмас жылады. Алмас құлады;

мен саумын. Мен ауырдым. Менің тісім (басым) ауырды. Мен ұмытып қалдым. Е с і м д е ж о қ .

12. Сөздік (1-4 тоқсан).

13. 1 тоқсанда:

1) тұр(-ындар), отыр(-ындар), жүр(-індер), ал(-ындар), қой, ойна(-ндар), оқы(-ндар), көрсет(-індер), же(-ндер), әкел, алып қой, жуын, сұрт, сурет сал(-ындар);

2) зат есім: доп, ат, нан, ит, аю, алма, қуыршақ, алмұрт, қияр, сорпа, шай, сүт, кеспе, май, су, балық, қант, қарбыз, ет, кәмпіт, картоп, кітап, қалам, дәптер, бор, қарындаш, сурет, парта, қоңырау, сұрткіш, тақта, сынып, айна, шкаф, балапан, машина, апа, ата, папа, мама, бас, құлақ, қол, асық, бақа, мысық, қоян;

3) мұғалімнің, тәрбиешінің, жолдастарының атын білу. Мынау, ол, мен, сен, жақсы, ж а м а н .

14. 2 тоқсанда:

1) сұра, аш, жап, айт, көрсет, тыныш, кара, ки, шеш, қойып қой, қиып ал, желімде, болдым, шақыр(ды), шық(ты), кір(ді);

2) кезекші, қағаз, өшіргіш, желім, қылқалам, таяқша, есік, дойбы, қасық, пышақ, кесе, тәрелке, шанышқы, тостаған, табақ, тамақ, тон, куртка, етік, мойын орағыш, қолғап, әтеш, тауық, үйрек, түлкі, қасқыр, арыстан, жолбарыс, піл, қайшы, сүлгі, тарақ, шырша, Аяз ата, қар, ақшақар, күн, жел, ойыншық;

3) сын есім: қызыл, көк, жасыл, үлкен, кіші, рақмет, кімдікі, менікі, кеше, бүгін, ертең, суық, салқын, жылы, тез, ұзақ, дұрыс, дұрыс емес, тағы да, қайтала,

б о л а д ы - б о л м а й д ы .

1 5 . 3 т о қ с а н д а :

1) сырғана, жүгір, қаш(ты), тоқта(ды), демал(ды), жүр(ді), кел(ді), ауырды(м), жылады(м), домалады(м), жақсы көремін (көрмеймін, жасады(м), орындады(м), тастады(м), бар(-ды, -дым), тапты(м), кешікті(м), білемін, білмеймін, керек;

2) зат есім: шана, ас, ағаш, шаңғы, жапырақ, коньки, шаш, сырғанақ, ауа райы, бала, төбе, үзіліс, қыз, мұз, зал, бесік, әке, асхана, төсек, әже, жатақхана, сабақ, тәте, дүкен, әріп, аға, сатушы, саусақ, бөпе, аспан, жаңбыр, көрпе, бұлт, сабын, жастық, шөп, ақ, кара, сары, қоңыр, жаңа, ескі, жеңіл, ауыр, күлді, қандай, дәмді, тәтті, ащы.

1 6 . 4 т о қ с а н д а :

1) сөйле(ді), жатта(дым), өрмеледі, жаны ашыды, жұмыс істеді, биледі, көмектесті, ойнама(йды), есте сақта, су кұйды, оқыды, сыпырды, сана(дым), ұшты,кұйды, құдық;

2) зат есім: сызғыш, компьютер, дөнгелек, көше, хат, телефон, теледидар, журнал, газетсағат, жіп, ине, велосипед, үй, аула, кора, дала, тау, орман, ауыл, қала, цирк, театр, көйлек, жейде, шалбар, күнқағар, шелек, бақша, бақ, сауысқан, қарға, торғай, қоңыз, күрек, кұс, көбелек, гүл, жеміс, жылан.

1 7 . А у ы з ш а т і л г е ү й р е т у :

1) естіп-көру арқылы қабылдап, мұғалімнің, тәрбиешінің, жолдасының тапсырмасын орындай алу;

2) ауызша тілге берілген материалды естіп-көру арқылы қабылдау;

3) заттың атын, іс-қимылды, заттың сапасын атап айта алу;

4) ауызша жай сөйлемдер құрап, суреттің мазмұнын айту немесе көрсетілген іс-қимылдарды суреттей алу;

5) мұғаліммен, жолдасымен, сәлемдесе алу, бір нәрсе сұрау, хабарлау;

6) сұрақ қойып, оған жауап бере білу;

7) саусақпен ымдасу тіліне берілген сөздік материалды айта алу;

8) сөзді тұтас, калыпты дауыспен айтуға жаттығу;

9) мұғалімге еліктей отырып, сөздің екпінін дұрыс айтуға жаттығу;

10) сөз ішіндегі меңгерілмеген дыбыстар болса, оны басқа ұқсас дыбыстармен ауыстырып айтуға болады (доп-топ);

11) сөз ішіндегі негізгі дыбыстарды дұрыс айту: А, (), У, Ө, Ү, И, Ө, Ы, І, П, Қ, Т, С, Ш, Ғ, М, Н, Л, Р, Г, Ж, З, Б, Я, Е, Ю, Э (3 тоқсан);

12) меңгерілген дыбыстардан тұратын сөздерді дұрыс, тұтастай айту;

13) буын, сөз ішінде дыбыстардың жіктеліп, сараланып айтылуын пысықтап жаттықтыру: п-м, т-н, с-ш (3 тоқсан); а-о, о-у, а-ә, о-е, ө-ү, а-и, т-л, л-н (4 тоқсан);

14) сөздің ішінде қатарласа келген дауыссыз дыбыстарды таза, анық айту талап етіледі (балта, дәптер);

15) бір тыныста төрт-бес буыннан тұратын сөз, сөйлемді тұтастай айту. (Мен жазып болдым);

16) мұғалімнің айтқан сөзін дыбыс күшейткіш аспабымен есту арқылы қабылдап айтуға (қайталауға) жаттығу.

18. Ауызша тілге үйретуге арналған материалдар:

1) дыбыстар: Сөз ішіндегі негізгі дыбыстарды дұрыс айту:

п, а, м, ә, т, о, ө, ү, в, у, н, и, і, л, иа (я), ио(е), иу (ю), к, ф, х, с, ш, р, б, д;

2) әріптер: П, А, Т, М, О, Л, У, Н, И, С, К, Ы, Д, Б, Е, Ә, Ш, Ү, Ж, Я, Ю, Р, З, Ө, І.

19. 1 тоқсан:

1) әріптер: А, Т, М, О, Л, У, Н, И, С, К, Ы, Д;

2) сөздер: папа, апа, ат, ата, мата, ана, от, ол, мал, алма, ту, Ұлту, анау, ана, ит, Дина

, су, тас, кеме, кітап, ыдыс, мынау, Мадина, доп;

3) сөйлем түрлері: Апа, алма ал; Апам мата алды; Анау тау; Анау Ұлту: Ала ит;

Мынау ыдыс; Мадина доп ал;

4) қайталау.

20. 2 тоқсан:

1) әріптер: Б, Е, Ә, Ш, Ү, Ж, Я, Ю;

2) сөздер: бала, балапан, мен, сен, кел, шеше, әке, әже, Әсем, шаш, шана, аш, үй, үш

, күн, жүр, жоқ, Баян, қоян, боя, аю, қою, ою;

3) сөйлем түрлері: Бота, балапан ұста. Мен сабын алдым Кесе ал. Әсем әжеге су әкел . Шолпан, есік аш. Үй үлкен. Әжем жақсы. Баян қоян ұстады. Аю үлкен. Ою әсем;

4) қайталау.

21. 3 тоқсан:

1) әріптер: Р; З; Ө; І;

2) сөздер: бар, бор, радио, қаз, жаз, көз, сөз, өзен, өрік, тіс, піл, ілгіш, бір, кезекші;

3) сөйлем түрлері: Борды ал. Дәптерге таза жаз. Өрік жеміс.

22. 4 тоқсан:

1) әріптер: П, А, Т, М, О, Л, У, Н, И, С, К, Ы, Д, Б, Е, Ә, Ш, Ү, Ж, Я, Ю, Р, З, Ө, І;

2) өткен тақырыптарды қайталау.

23. Сауат ашу (оқу және жазу).

24. 1 тоқсан:

1) дактильді сөйлеу немесе әріппен берілген таныс сөздер мен сөйлемдерді түсіну және оқу: Мектеп, сынып, кітапхана асхана, жатақхана, дәріхана; үстел, тақта, орындық, кабылдағыш, парта, шкаф, микрофон; сөмке, кітап, дәптер, ермексаз, қарындаш, қалам; алма, алмұрт, жүзім, ерік, шие; көкөністер: сәбіз, картоп, пияз, қияр, орамжапырақ, қызан; ойыншықтар: доп, конжық, қоян, машина, асық, зырылдауық, піл, қуыршақ; тәрелке, кесе, пышақ, қасық, шанышқы; көйлек, жейде, шалбар, шұлық, жемпір; ат, сиыр, қой, ешкі, ит, мысық;

2) үлгі бойынша кеспе әріптерден сөз, сөйлем құрау; парта, тақта, үстел, орындық, аспап, кабылдағыш, бор; сынып бөлмесі үлкен. Терезеде гүл тұр (Әр жаңа тақырыпта жұмыс үлгі бойынша жүргізіледі);

3) жазуға дайындайтын жаттығуларды орындау:
қарындашпен дөңгелек, сопақ (алма, шар, өрік, сағат, қияр, т.с.с.) заттардың суретін
жолкөз және торкөз дәптерге салу;
қарындашпен төркөз дәптерге түзу (–), көлбеу (//) сызықтармен сурет салу (шырша,
үй, үстел, шкаф, орындық);
торкөз қағазға қақпаның, қоршаудың суретін түзу, ирек - сызықтармен салу (кесе,
даңғара, машина, үстелде тұратын шам).
2 5 . 2 т о қ с а н :

1) естіп-көру арқылы сөзді қабылдау: саусақпен оқып алып сөйлем құрау. Кеспе
әріптерді пайдалану;

2) кеспе әріптерден сөз бен сөйлем құрастыру:
құрастырылған сөздерді, сөйлемдерді (берілген тақырыптар бойынша) оқу;
ыдыстар: тостаған, шәйнек, ет, табақ, қазан, торсық, пышак, шәутім, қасық,
шанышқы, кепсер, ожау;
тағам түрлері: бауырсақ, май, ет, шұжық, жұмыртқа, шелпек, айран, сүт, балық;
шкафта тағамдар тұр;

3) жазу және оқу:
өтілетін тақырыптардан сөздерді, жай сөйлемдерді тақтаға жазу және жазып оқу;
қарапайым әріптің құрамдас бөліктерін жаза білу. (түзу сызық (–), таяқша IIII,
дөңгелек (O) жоғары-төмен жүргізілген ирек сызықтар);
әріптерді (п, т, н, и, ш, л, м, а, о, е, с, ү, ө, і, ө) жаза білу;
жай сөздерді (әке, бала, ата, апа, т.с.с.) жаза білу;
сызықтан төмен түсіріліп жазылатын әріптерді (р, у, д, з, ү) жазу.
2 6 . 3 т о қ с а н :

1) кітаптағы тақырыптар бойынша: берілген сөздерді, сөйлемдерді оқу;

2) саусақпен ымдасу тілі оқулығы бойынша: берілген 3-4 сөйлемнен тұратын
мәтінді оқып, мұғалімнің сұрағына жауап беру;

3) кестедегі таңбалы әріппен: немесе жазу әріппен жазылған тапсырмаларды оқып
орындау;

4) кеспе әріппен жұмыс: Кеспе сөздерді суреттерге қой. (қоян, қонжық, қуыршақ,
асық);

5) сурет бойынша әңгіме құра: Машинаның, доптың суретін сал.

2 7 . 4 т о қ с а н :

1) «Саусақпен ымдасу» оқулығын пайдаланып: сөздерді, сөйлемдерді өз бетінше
қима әріптерден құрау. Қаз, тауық, әтеш, үйрек. Аулада құстар жүр. Әсем жем шашты;

2) жазу әріптерді жазып: және сол әріптерден сөздер құрау;

3) өз бетінше: сурет және қимыл іс-әрекет бойынша сөз, сөйлем жаза білу;

4) өз өтінішін, сұраққа жауапты жазбаша бере білу.

3. Дайындық сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

28. Пәндік нәтиже бойынша дайындық сыныптың соңында оқушылар білуі қажет:

- 1) мұғалімнің, тәрбиешінің, сыныптағы балалардың аттарын білу;
- 2) отбасы мүшелерін және аттарын;
- 3) жиі қолданылатын ойыншықтардың аттарын және қолдануды;
- 4) оқу құралдарының атауын (қарындаш, дәптер, кітап, қағаз және т.б.);
- 5) күнделікті көріп жүрген жеміс-көкөністердің атауын;
- 6) азық-түлік атауларын;
- 7) дене мүшелерінің атауларын;
- 8) күнделікті қолданатын ыдыстардың атауларын;
- 9) киімдердің, аяқ киімдердің атауларын;
- 10) мерекелердің атауларын (Жаңа жыл, Наурыз, Аналар мерекесі және т.б.).

29. Меңгеруі қажет:

- 1) қарапайым тапсырмаларды түсініп орындау;
- 2) жолдасынан, мұғалімнен затты сұрап алу және өтіне білу;
- 3) сұрақ қоя білу;
- 4) сұрақты түсініп, оған жауап бере білу;
- 5) тапсырманың орындалғаны туралы айта алу;
- 6) білгені туралы айта алу;
- 7) ауызша сөйлеуге берілген материалды көру есту арқылы қабылдау;
- 8) сөздерді қалыпты дауыспен бірге айту;
- 9) таныс сөздер мен фразаларды оқып, түсіну;
- 10) қима әріптерден үлгіге қарап сөздер мен фразалар құрастыру.

30. Тұлғалық нәтижелер оқушылардың:

- 1) туған елге деген сүйіспеншілігінен, туған жердің табиғатын сақтауға және қорғауға деген ұмтылысынан;
- 2) өз ана тілін, мәдениетін, салт-дәстүрін құрметтеуінен;
- 3) салауатты өмір салтын ұстануынан;
- 4) еңбек пен оқуға деген жауапкершілікті сезінуінен;
- 5) қарым-қатынас барысында мәдениет сақтауынан, үлкен адамдарды құрметтеп, кішілерге қамқорлық танытуынан көрінеді.

31. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер оқушылардың:

- 1) оқу үдерісінде алған түрлі ақпараттарды дұрыс қабылдауынан және дұрыс түсінуінен, қажетті жағдайда есіне түсіріп, орынды қолдана алуынан;
- 2) дұрыс түсініп және оқу дағдысынан;
- 3) дұрыс, қатесіз, сауатты әрі көркем жаза алуынан;
- 4) ауызша және жазбаша тілінің дамуынан, өз ойын жеткізе алуынан.

П р и л о ж е н и е 1 0
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 1 5
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Грамота (чтение, письмо, устная речь, дактильная речь)» для
учащихся с нарушением слуха (неслышащие) подготовительного
класса уровня начального образования (с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. «Грамота (чтение, письмо, устная речь, дактильная речь)» – учебный предмет, интегрированный по своему содержанию, который относится к образовательной области «Язык и литература» и представляет собой целостную систему первоначального обучения видам речевой деятельности (устная речь, дактильная речь, чтение, письмо), ориентированную на личностные, системно-деятельностные и предметные результаты обучения.

3. Целью обучения предмету «Грамота» является сформировать нравственную личность школьника, развить его индивидуальные творческие способности. Из всех направлений работы по обучению речи неслышащих школьников (развитие языковой способности, формирование видов речевой деятельности, овладение языковыми закономерностями) особое внимание уделяется развитию языковой способности.

4. Задачами обучения предмету являются:

1) обучать неслышащих школьников реагировать на обращенную к ним речь в условиях предметной ситуации;

2) догадываться по содержанию предметных действий, что от них требуют, о чем спрашивают, к чему побуждают;

3) подражать речевым действиям учителя, воспитателя, самостоятельно пользоваться речевыми образцами;

- 4) формировать слухо-зрительное восприятие словесной речи учителя;
- 5) проговаривать весь речевой материал устно-дактильно с соблюдением требований приближенного и точного произнесения звукового состава слов, фраз;
- 6) понимать содержание речевого высказывания и адекватно реагировать на него;
- 7) обучать осознанному чтению, письму.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет 9 часов в неделю.
 Годовой объем учебной нагрузки: 297 учебных часов.

6. Примерное распределение часов:

таблица 1

Раздел	Количество часов в неделю			
	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Обучение дактильной речи	4	3	2	1
Обучение устной речи	3	3	4	4
Обучение грамоте	2	3	3	4
Всего	9	9	9	9

7. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи:

1) русский язык и литературное чтение. Учебный предмет «Грамота» является по своему содержанию интегрированным предметом: обучение чтению и письму, элементарной грамматики осуществляется на основе литературных текстов;

2) познание мира. Уроки грамоты – это расширение познавательных интересов учащихся об окружающем мире, природе;

3) математика. Проведение звукового анализа требует определения количества звуков в слове, их последовательности, сравнения (больше/ меньше) звуко-буквенного состава слов;

4) изобразительное искусство. На уроках грамоты широко используются произведения живописи, рисунка: учащиеся рисуют, раскрашивают, штрихуют, пополняют свой словарный запас, составляя устные рассказы по картинкам;

6) физическая культура. Во время динамической паузы учащиеся выполняют различные физические упражнения, сопровождаемые речевками.

8. В подготовительном классе детей обучают грамоте, т. е. формируют первые умения и навыки чтения и письма.

9. В начале (в первой четверти, добукварный период) от них требуется умение читать и составлять слова из разрезной азбуки. Эта работа осуществляется на уроках обучения грамоте, в процессе обучения дактильной и устной речи. Параллельно на уроках предметно-практического обучения учащиеся выполняют упражнения, подготавливающие их к письму.

10. Со второй четверти (букварный период) дети учатся писать, начиная с элементов букв, простейших строчных букв и слов из них, и заканчивают написанием прописных букв.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

11. Обучение грамоте (68 ч).

12. Чтение и письмо.

13. 1 четверть.

14. Читать и понимать знакомые слова и фразы, данные в дактильном и печатном виде.

15. Из разрезной азбуки складывать слова и фразы по образцу. Выполнять упражнения, подготавливающие к письму:

1) рисовать карандашом предметы круглой и овальной формы (яблоки, вишни, воздушные шары, часы, очки, листочки и т. п.) в тетрадях в линейку и в клетку;

2) рисовать карандашом предметы, состоящие из прямых линий, размером в заданное число клеток (елки, домики, столы, стулья, шкафы, звездочки и др.);

3) рисовать предметы, состоящие из сочетания прямых и овальных линий, размером в заданное число клеток (чашка, кружка, настольная лампа, автомобиль, барабан и др.);

4) рисовать на бумаге в клетку бордюры, состоящие из прямых и округленных линий.

16. 2 четверть.

17. Складывать слова и фразы, считанные с руки, а также воспринятые слухозрительно.

18. В течение года:

1) складывать слова и фразы самостоятельно;

2) составлять слова и фразы из разрезной азбуки;

3) читать слова и фразы, составленные из разрезной азбуки. Читать слова и простейшие фразы (имена детей, названия предметов, простейших поручений и др.), написанные рукописным шрифтом на классной доске;

4) писать:

простейшие элементы букв (прямые палочки, палочки с закруглением вверху, внизу, вверху и внизу);

простейшие буквы (п, т, н, и, ш, л, м, а, о, е, с);

слова из простейших букв (папа, мама, лото, лампа и т. п.);

буквы с элементами, выходящими за нижнюю строчку (р, у, д, з).

19. 3 четверть:

1) читать слова и фразы по книге;

2) читать текст в три-четыре предложения и отвечать на вопросы учителя (в пределах вопросительных предложений, указанных в разделе «Обучение дактильной речи»);

3) выполнять задания, написанные на табличках в печатном или рукописном виде.

2 0 . 4 ч е т в е р т ь :

1) писать остальные строчные буквы и слова с этими буквами. Писать прописные б у к в ы ;

2) самостоятельно писать слова и простейшие фразы (по картинкам или по демонстрации предметов и действий);

3) письменно (одним предложением) выражать просьбу, отвечать на вопрос.

21. Обучение дактильной речи (81 ч).

2 2 . 3 н а н и е :

1) имен учителя, воспитателя, товарищей по классу;

2) фамилий товарищей по классу; членов семьи и их имен;

3) названий наиболее распространенных игрушек, умение пользоваться ими и б е р е ч ь и х ;

4) названий личных учебных вещей (карандаш, тетрадь, книга, бумага, кассы), умение ими пользоваться и хранить их;

5) названий фруктов и овощей, распространенных в данной местности;

6) продуктов питания, умение называть их;

7) названий частей тела человека;

8) названий чайной и столовой посуды, умение использовать эти названия в речи;

9) названий предметов зимней одежды, белья и обуви;

10) названий учебных вещей (кисточка, ножницы, клей, ручка);

11) праздничных дат: Новый год, Наурыз, 1 Мая, День Победы, 8 Марта.

23. Умение спросить, как зовут человека, как его фамилия. Умение спросить, как называется предмет, определить его цвет, величину, выяснить его принадлежность о п р е д е л е н н о м у л и ц у .

24. Использование в общении с окружающими следующих типов фраз. Понимание простейших обращений и выполнение заданий:

1) встань. Ваня, встань. Иди(-те). (1 четверть) Попроси у Вовы тетрадь. (2 четверть). Иди(-те) играть в лото. Позови Вову рисовать. Иди(-те) кататься. Иди(-те) гулять. Сядь на санки. Отряхни(-те) снег. Попроси у Миши новый карандаш. Возьми тетрадь(-и) из шкафа (из стола). Положи тетрадь(-и) в шкаф (в парту). Положи книгу(-и) на стол (парту, окно). Открой шкаф, возьми книгу и читай. Мальчики, рисуйте. Девочки, ч и т а й т е . (3 ч е т в е р т ь) ;

2) спроси, что это. Спроси, как зовут мальчика. Скажи, что это. Миша, скажи ты. Скажи Вале (дежурному). Будем сажать. Будем поливать. Будем сажать бобы. Будем чистить (и др.). Полей цветы. Полей грядки (и др.). Не шали(-те). Не говори(-те). Не шуми (- т е) . (4 ч е т в е р т ь .) .

25. Умение обратиться к товарищу и к учителю с просьбой:

1) Валя, иди сюда. Валя, возьми мишку (зайку, авто). Играй(-те);

- 2) вымой(-те), вытри(-те). Возьми(-те) карандаши, тетради (и др.) (2 четверть);
3) дай Вове тетрадь. Иди играть. (2 четверть.);
4) дай красную ленту. Попроси синий карандаш. (3 четверть.) Прости(-те). (4 четверть) .

26. Умение обратиться к учителю и товарищам с вопросами:

- 1) кто это? Что это? Можно взять? (1-2 четверти);
2) как зовут? Можно рисовать? Можно взять санки (лыжи, коньки)? (3 четверть);
3) где Коля? Как зовут мальчика (девочку)? Какая буква? Большая? Маленькая? (4 четверть) .

27. Понимание вопросов и умение ответить на них:

- 1) кто это? Что это? Чей? Чья? Таня, я. Мой, мое, мои. (2 четверть);
2) ты хочешь писать (рисовать, читать)? Ты хочешь кататься на санках? Ты умеешь кататься на коньках? Кто хочет? Что делает Миша? Что делает? Что ты делаешь? Что Миша делает? Какой? Какая? Какое? Какие? (По цвету, величине, качеству — без употребления этих слов.) Как тебя зовут? Как твоя фамилия? Что сегодня на обед? Что сегодня на завтрак? Что сегодня на ужин? Что вчера было на ужин? Ты любишь печенье (кашу, конфеты)? Ты любишь рисовать (играть, кататься)? Кто сегодня дежурный(-ая)? Какая сегодня погода? У кого карандаш (ручка, линейка, письмо)? У кого есть карандаш (книга, тетрадь)? (3 четверть);
3) где Коля? Где карандаш? Где ты был? Как зовут мальчика (девочку)? Ты написал? Ты играл? Куда ты положил? Куда ты убрал? Куда ты ушел? Кто написал? Кто нарисовал? Кто выучил? Кто помнит? Как зовут? (4 четверть).

28. Умение сообщить о выполнении задания:

- 1) кончил писать. Кончил рисовать (2 четверть);
2) я прыгаю. Надя играет. Миша читает. Я прыгал(-а). Миша читал. Надя играла (3 четверть) ;

29. Умение сообщить о здоровье, желании, знании:

- 1) я хочу писать (рисовать, клеить). (2 четверть);
2) я умею. Я не умею. Я умею писать. Я умею кататься. Я хочу кататься. Я не хочу кататься. Я не хочу читать. (3 четверть);
3) я здоров. Я болен. У меня болит зуб. Я не знаю. Я забыл (4 четверть).

30. Обучение устной речи (148 ч).

31. В течение года:

- 1) воспринимать слухо-зрительно и выполнять поручения учителя (воспитателя, товарища), указанные в разделе «Обучение дактильной речи»;
2) слухо-зрительно воспринимать материал, предназначенный для устной речи. Устно называть предметы, действия, качества предметов;
3) выражать устно в форме простого предложения содержание картинки, описывать демонстрируемое действие;

- 4) обращаться к учителю или товарищу с приветствием, просьбой, сообщением;
- 5) задавать вопрос и отвечать на него.
- 6) проговаривать материал дактильной речи, пользуясь доступным, приближенным произношением;
- 7) произносить слова слитно, голосом нормальной высоты и силы, нормального тембра, сохранять одинаковую высоту тона на разных гласных, а также согласных, произносимых голосом (м, н, в, л, р) (1 — 4 четверти);
- 8) отраженно, подражая учителю, выделять словесное ударение (более длительным и громким произнесением гласного в двух-и трехсложных словах) (1—4 четверти);
- 9) правильно произносить в словах основные звуки: а, о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, м, н, л, р и звукосочетания: йа, йо, йу, йэ (см. табл. на с. 16—18) (1—3 четверти);
- 10) правильно произносить звонкие звуки б и з в словах, воспроизводимых ранее приближенно (4 четверть);
- 11) закреплять дифференцированное произношение звуков в словах и слогах: п — м, т — н, ф — в, с — ш (3 четверть), а — о, о — у, а — э, э — и, а — я, у — ю, э — е, т — л, л — н, с — ш, к — х (4 четверть);
- 12) правильно, слитно произносить слова, состоящие из усвоенных звуков (1—4 четверти);
- 13) приближенно произносить слова, включающие еще не усвоенные звуки, используя основные звуки в качестве заменителей, например: тай (дай), маш (мяч);
- 14) правильно произносить в усваиваемых словах сочетания согласных, например: лампа, стол, шапка, доктор (1—4 четверти);
- 15) слитно, на одном выдохе произносить фразы с сочетанием согласных, например: Вот папа; Там мяч (1—4 четверти);
- 16) отраженно за учителем проговаривать речевой материал на занятиях по развитию слухового восприятия, воспроизводя слово целиком или его контур, например: ауэ, или ауте, или татуте (здравствуйте), или часть слова, например: тани или тания (до свидания).

3. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

32. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся должны знать:

- 1) понимать обращения и выполнять задания;
- 2) понимать вопросы;
- 3) сообщать о выполнении задания, о своем желании;
- 4) знать названия предметов, действий и др.;
- 5) уметь сообщать о выполнении задания, о своем желании;

- б) уметь обращаться к товарищу и учителю с просьбой, с вопросами (спомощью учителя и самостоятельно);
- 7) уметь составлять слова и фразы из разрезной азбуки;
- 8) уметь прочитать текст из трех-четырех предложений, понять его содержание;
- 9) уметь писать буквы, отдельные слова и простейшие фразы (из двух-трех слов).

33. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

1) патриотические чувства к своей стране, к народу Казахстана; уважение и знание государственных символов (герб, флаг, гимн Республики); понимать ценностную значимость родного, государственного и других языков как средства познания мира;

2) уважение к законам страны, соблюдать правила общественного поведения на улице, в школе;

3) положительные качества нравственной системы ценностных ориентиров, внимательное и доброжелательное отношение к окружающим людям, товарищам.

34. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны применять:

1) учебно-организационные умения при определении цели и задач урока; в самоконтроле, постановке вопросов, в поиске путей решения поставленных задач урока ; различает на слух ;

2) учебно-информационные умения при работе с языковым материалом урока: приемы наблюдения, слушания, грамматического разбора, получения информации через чтение и письмо; создание письменного текста (описание, повествование);

3) составление таблиц, схем;

4) способы использования речевой деятельности – слушания, говорения, чтения и письма – для получения информации, формулирует вопросы по тексту, использует выборочное чтение для ответов на вопросы, Вычленяет из текста ключевые слова и конструирует текст по ключевым словам;

5) учебно-коммуникативные умения: применяет свои речевые навыки для общения в различных ситуациях (в учебной и повседневной деятельности);

б) умеет использовать устную и письменную речь для общения со взрослыми и сверстниками.

Приложение 11

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 116

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Русский язык и развитие речи» для учащихся с нарушением слуха
(неслышащие) 1-4 классов уровня начального образования
(с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. В содержание работы по русскому языку в 1-4 классах включаются следующие разделы: развитие разговорной и связной речи, обучение чтению и письму. В зависимости от состава класса, степени и качества речевого развития учащихся время для того или иного раздела работы может быть изменено учителем класса.

3. Цель обучения – формирование словесной речи как средства общения, освоение языка, который становится для неслышащего школьника средством общения, обучения, познания, мышления.

4. Задачами обучения являются:

1) формирование речевой активности неслышащего школьника, воспитание речевого поведения;

2) овладение фонетикой, лексикой, грамматикой, орфографией языка в условиях пользования речью как средством общения;

3) формирование желания и умения вступать в контакт с окружающими, воспринимать информацию и реагировать на нее;

4) обучать речевой деятельности разных видов: говорению (разговорной и монологической речи), письму, чтению, слушанию (в доступных пределах);

5) формирование у детей потребности в речи, обеспечение мотивированности самого высказывания в каждом конкретном случае, обучения планированию высказывания, отбору средств и способов его осуществления.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету:

1) 1 класс 6 часов в неделю, всего 198 часов;

2) 2 класс 6 часов в неделю, всего 204 часов;

3) 3 класс 4 часа в неделю, всего 136 часов;

4) 4 класс 4 часа в неделю, 136 часов.

6. В содержание работы по русскому языку в 1-4 классах включаются следующие разделы: развитие разговорной и связной речи, русский язык (первоначальные

7. Примерное распределение часов:

таблица 1

Образовательные области и учебные предметы	Недельное количество часов по классам				Нагрузка, часы	
	1	2	3	4	Недельная	Годовая
Русский язык	3	3	2	2		
Развитие речи	3	3	2	2		
Итого	6	6	4	4	20	674

8. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи:

1) литературное чтение. В процессе обучения русскому языку осуществляется художественно-эстетическое и нравственно-патриотическое воспитание учащихся. Эта задача реализуется во взаимосвязи с уроками русского языка и литературного чтения;

2) русский язык. В каждом классе готовит учащихся к программному материалу учебного предмета «Русский язык» в последующих классах средней ступени обучения, так как содержание предмета «Русский язык» во 2-4 классах составляет элементарную основу для перехода к систематическому курсу русского языка в 5-9 классах общеобразовательной школы;

3) познание мира. Для грамматического анализа на уроках русского языка широко привлекаются тексты, посвященные явлениям природы, жизни животного мира. Уроки русского языка – это расширение познавательных интересов учащихся об окружающем мире, природе;

4) математика. Изучение имени числительного как части речи, количественный подсчет при звуко-буквенном анализе слов требует использования знаний по математике;

5) изобразительное искусство. В целях развития связной речи на уроках русского языка широко используются произведения живописи: составление сочинений по картине;

6) физическая культура. Физические упражнения используются во время динамической паузы: учащиеся выполняют различные движения, сопровождаемые речевками, для снятия усталости и напряжения.

2. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

9. Развитие речи.

10. Развитие разговорной речи.

11. Использовать в общении с окружающими следующие типы фраз:

1) понимание и выполнение поручений, обращение с просьбой, высказывание

желания,

побуждения:

1 четверть. Станьте в пары. Иди(те) к доске (к столу, к окну). Иди ко мне. Сядь на место. Смотри(те) внимательно. Подними руку;

2 четверть. Положи тетрадь в сумку (в парту). Положи книгу слева, а тетрадь справа. Закрой (открой) форточку. Возьми книгу из шкафа (из стола, из парты). Вытри руки. Вытри снова (еще раз);

3 четверть. Достань учебник из парты и положи на стол. Напиши так же (лучше). Пиши медленно, красиво. Напиши еще два слова. Скажи (спроси, исправь) сам. Подпиши свою работу (тетрадь). Расскажи о зиме. Нарисуй простым карандашом. Скажи (отвечай) листа;

4 четверть. Возьми тряпку, намочи ее и вытри доску. Покажи на картинке лес. Я буду писать чисто. Пропусти одну клетку (две клетки, строчку). Исправь(те) ошибки. Проверь (те) работу;

2) обращение к товарищу или другому лицу по заданию учителя или воспитателя, а также по собственному побуждению:

1 четверть. Позови Женю в класс. – Женя, иди в класс. Спроси у Вовы, как зовут мальчика. – Вова, как зовут мальчика? Спроси, кто взял книгу (мяч). – Кто взял книгу (мяч)? Саша, кто взял книгу (мяч)? Попроси у ...;

2 четверть. Возьми у Вити книгу и положи на стол. Витя, дай книгу. Попроси у Шуры большой карандаш. Шура, дай мне, пожалуйста, большой карандаш;

3 четверть. Спроси у Веры, где ручка – Вера, где ручка? Спроси. У кого нет карандаша. – Ребята, у кого нет карандаша? Спроси у Лены, какая у нее отметка **. Лена, какая у тебя отметка?;

4 четверть. Позови мне Мишу – Миша, тебя зовет... Дай тетрадь Сереже. – Сережа, возьми тетрадь. Посмотри и скажи, чья работа лучше. – Вовы. Вовина работа лучше всех. Спроси у ребят, чья это работа. – Ребята, чья это работа?;

3) обращение с вопросами и ответы на них:

1 четверть. Ты сделал (написал)? – Да, сделал(а), написал(а). Я сделал (написал). Нет, не сделал (не написал). Что надо взять? – Линейку. Кто знает? – Я. Я знаю. Кто наклеил (взял) картинки? – Я (Коля) наклеил;

2 четверть. Ты хочешь играть? – Да, хочу. Нет, не хочу. Чья это работа? – Моя, твоя. Борина. Где нарисовать (нарисовал)? Вверху. Внизу. Какой сегодня день (число)? Вторник 3 декабря;

3 четверть. Кому помочь? – Мне. Мне и Сереже. Помоги мне. Какой день будет завтра? – Четверг. Можно сесть? – Можно. Сядь (играй, читай). Можно выйти из класса (подойти к доске)? – Можно. Выйди (подойди). Можно написать снова? – Можно. Напиши;

4 четверть. Кто сегодня (был вчера, будет завтра) дежурный? – Я (Миша). Когда ты будешь дежурный? – В субботу. Ты хочешь еще писать? – Да. Нет. Хочу. Не хочу. Ты

умеешь рисовать? – Да. Нет. Я умею. Как рисует Света? – Красиво;

4) сообщение о работе одной фразой:
в течение года: Я пишу (написал), не (кончил, буду говорить, писать) письмо. Мы читаем (будем рисовать цветы.);

5) участие в диалоге:

с помощью последовательно заданных вопросов узнать, что делал товарищ, рассказать о своих занятиях, описать картинку или предмет.

6) слухо-зрительное восприятие всего материала разговорной речи. Восприятие на слух только знакомого речевого материала и его воспроизведение.

12. Развитие монологической (устной и письменной) речи учащихся.

13. Первая четверть:

1) школа (учебные принадлежности, класс, столовая, спальня);

2) лето в лесу, на реке;

3) игры и развлечения детей (дома, в школе);

4) осень (погода, природа, фрукты, овощи);

5) повседневные дела и события из личной жизни, а также из жизни классного коллектива;

6) хорошие и плохие поступки детей. Темы по усмотрению учителя.

14. Вторая четверть:

1) осенние каникулы (как проводили каникулы);

2) осень (природа, погода);

3) зима (лес, парк, река), изменения в природе и погоде, первый снег, занятия детей;

4) дикие и домашние животные, рыбы;

5) события из личной жизни;

6) основные события дня (режимные моменты, занятия в школе, занятия с конструктором, мозаикой и др.);

7) подготовка к Новому году;

8) дружные ребята;

9) темы по усмотрению учителя.

15. Третья четверть:

1) новогодняя елка в школе;

2) зимние каникулы;

3) зимние развлечения детей;

4) жизнь животных, птиц зимой;

5) события из личной жизни, а также из жизни классного коллектива: мы любим труд, мы — дружные ребята;

6) городская улица;

7) праздничные дни (8 Марта, Наурыз — подготовка, поздравления);

8) семья (состав семьи, занятия членов семьи, взаимопомощь, семья дома);

9) воскресный день;

10) темы по усмотрению учителя.

16. Четвертая четверть:

1) весенние каникулы;

2) весна, признаки весны, первая зелень и цветы, занятия детей;

3) животные весной (звери, птицы, насекомые), появление птенцов, детенышей;

4) праздничные даты (День единства народов, День Победы);

5) события из личной жизни, а также из жизни классного коллектива;

6) скоро лето;

7) темы по усмотрению учителя.

17. Русский язык (грамматика):

1) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное личной формой и инфинитивом;

2) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное глаголом прошедшего времени (совершенного и несовершенного вида);

3) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное глаголом настоящего времени;

4) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное глаголом будущего времени (сложное);

5) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное возвратным глаголом;

6) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное личной формой глагола с инфинитивом или личной формой глагола настоящего (будущего) времени с прямым дополнением;

7) определение, выраженное прилагательным; подлежащее; сказуемое; прямое дополнение (при переходных глаголах);

8) определение; подлежащее; сказуемое (в соответствии с задачей высказывания); дополнение, выраженное существительным в творительном падеже;

9) подлежащее; сказуемое; прямое дополнение и дополнение, выраженное существительным в родительном падеже (у кого?);

10) определение; подлежащее; сказуемое; обстоятельство где? на чем? в чем?;

11) подлежащее; сказуемое; дополнение; обстоятельство. Куда? во что? на что?;

12) определение; подлежащее; сказуемое; обстоятельство. откуда? с чего? из чего?;

13) обстоятельство (когда? наречие); подлежащее; сказуемое; дополнение;

14) подлежащее; сказуемое; обстоятельство (как? наречие).

3. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

1 8 . Р а з в и т и е р е ч и .

19. Развитие разговорной речи. Использование в общении с окружающими
с л е д у ю щ и х т и п о в ф р а з :

1) понимание и выполнение поручений, умение выразить просьбу, желание,
п о б у ж д е н и е :

1 четверть. Возьми(те) учебник по развитию речи, открой(те) на странице... и
прочитай(те) задание номер... Достань(те) из шкафа цветные карандаши и раздай(те)
и х р е б я т а м . П о м о г и м н е , п о ж а л у й с т а ;

2 четверть. Сядь рядом с Толей и помоги ему. Сначала..., а потом будешь. Закончи
с в о ю р а б о т у и п о м о г и т о в а р и щ у ;

3 четверть. Возьми два учебника и отдай один мне. На столе нет тетради. Можно
взять в шкафу? Раздай по два листа бумаги каждому ученику. Мне понятно (непонятно
) . Я не знаю, как сказать (как сделать). Помоги мне, пожалуйста;

4 четверть. Проверьте работу друг у друга. Я еще не написал(а). Подожди(те) меня,
пожалуйста. Оля написала без ошибок. У Оли много ошибок. Дайте мне, пожалуйста,
л е к а р с т в о о т к а ш л я (г о л о в н о й б о л и) ;

2) обращение к товарищу или другому лицу по заданию учителя или воспитателя, а
т а к ж е п о с о б с т в е н н о м у п о б у ж д е н и ю :

1 четверть. Скажи Славе, чтобы он открыл книгу на десятой странице. – Слава, А.И.
с к а з а л а , ч т о б ы т ы о т к р ы л к н и г у н а д е с я т о й с т р а н и ц е ;

2 четверть. Попроси у Тани зеленый карандаш и дай мне. – А.И. просит у тебя
з е л е н ы й к а р а н д а ш (н е с к о л ь к о к а р т и н о к и т . д .) ;

3 четверть. Скажи Толе, чтобы он сел рядом с Витей (принес стул,...дал мне свою
р а б о т у , ... в з я л н е с к о л ь к о к а р т и н о к , ... с д е л а л л у ч ш е , ... к о н ч и л р а б о т а т ь) ;

4 четверть. Спроси Алю, какую отметку она получила за работу (когда она будет
ч и т а т ь , с к о р о л и м ы н а п и ш е м р а с с к а з) . – А л я , к а к а я у т е б я о т м е т к а ? (к о г д а т ы б у д е ш ь
ч и т а т ь ?) ;

3) умение задавать вопросы и отвечать на них:

1 четверть. Кто следующий будет писать (рисовать)? Вова будет писать (рисовать).
К а к о й с л е д у ю щ и й у р о к ? – Ч т е н и е . С л е д у ю щ и й у р о к ч т е н и я ;

2 четверть. Что ты будешь (вы будете) делать? Буду (будем) читать. Где твоя работа
(тетрадь)? В ш к а ф у . М о я т е т р а д ь в ш к а ф у ;

3 четверть. Кто написал лучше? Кто хуже? – Слава написал лучше, а Вова хуже.
Ч т о м ы б у д е м д е л а т ь с н а ч а л а (п о т о м) ? С н а ч а л а м ы б у д е м п и с а т ь ;

4 четверть. С кем ты ездил домой? – С братом. Я ездил домой с братом. С кем ты
и г р а л (р а б о т а л) ? - С Л е н о й . С р е б я т а м и .

20. В течение года: участие в диалоге: с помощью последовательно заданных

вопросов узнать, что делал товарищ, расспросить о товарище или предмете, отвечая на вопросы товарищей, рассказать о своих занятиях.

21. Развитие монологической (устной и письменной) речи учащихся.

2 2 . 1 четверть :

1) воспоминания о лете;

2) осень (природа, погода, подготовка животных к зиме, занятия взрослых и детей);

3) выполнение детьми обязанностей ученика, школьные дела;

4) события из личной жизни, из жизни классного и школьного коллектива;

5) семья, домашние дела, занятия родителей, помощь взрослым;

6) интересные животные;

7) темы по усмотрению учителя.

2 3 . 2 четверть :

1) осенние каникулы;

2) поздняя осень;

3) наш край;

4) зимой в лесу;

5) подготовка к новогодней елке;

6) обычные дела и события из личной жизни, из жизни классного и школьного коллектива;

7) темы по усмотрению учителя.

2 4 . 3 четверть :

1) новый год (встреча Нового года, поздравления, подарки);

2) зимние каникулы;

3) календарь года (времена года, месяцы, дни недели);

4) зимой в лесу (природа, жизнь зверей и птиц);

5) Государственные праздники (День защитников Отечества, 8 Марта — отличительные черты праздника, подготовка к праздникам);

6) наш город (городские улицы, транспорт);

7) интересные экскурсии;

8) семья (профессии родителей, рассказ о своей маме, помощь детей взрослым, интересные дела);

9) события из личной жизни, из жизни классного и школьного коллектива;

10) темы по усмотрению учителя.

2 5 . 4 четверть :

1) наступление весны (природа, занятия детей);

2) наш край, город, село;

3) Государственные праздники (отличительные черты праздника, подготовка к праздникам);

4) что такое хорошо и что такое плохо;

5) в п е р е д и л е т о ;

6) события из личной жизни, из жизни классного и школьного коллектива;

7) сюжетные рассказы на темы по усмотрению учителя.

26. Русский язык (грамматика):

1) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением единственного (множественного) числа; сказуемое, выраженное глаголом настоящего, прошедшего или будущего времени; прямое дополнение, выраженное неодушевленным существительным мужского (женского, среднего) рода, единственного или множественного числа;

2) подлежащее; сказуемое; прямое дополнение, выраженное одушевленным существительным мужского (женского) рода, единственного или множественного ч и с л а ;

3) подлежащее; сказуемое, выраженное страдательным причастием; дополнение, выраженное существительным в творительном падеже;

4) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное прилагательным;

5) подлежащее; сказуемое; дополнение, выраженное существительным в родительном падеже с предлогом «для»;

6) подлежащее; сказуемое; прямое дополнение, выраженное существительным в д а т е л ь н о м п а д е ж е ;

7) подлежащее; сказуемое; дополнение, выраженное существительным в творительном падеже с предлогом «с»;

8) подлежащее; сказуемое; обстоятельство, отвечающее на вопросы куда? (откуда? к а к ?) ;

9) подлежащее; сказуемое; обстоятельство, выраженное наречием;

10) определение, выраженное притяжательным местоимением; подлежащее; сказуемое; прямое дополнение (при переходных глаголах);

11) определение; подлежащее; сказуемое; дополнение и прямое дополнение, выраженное существительным в родительном падеже;

12) определение; подлежащее; сказуемое; дополнение;

13) определения при подлежащем в предложениях всех типов, выраженные прилагательными, притяжательными местоимениями или порядковыми числительными.

4. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

27. Развитие речи.

28. Развитие разговорной речи:

1) понимание и выполнение поручений, умение выразить просьбу, желание:

1 четверть. Иди в зал и принеси стул для... Начинайте работать. Передай свою работу соседу слева. Положите книги на верхнюю (нижнюю) полку. Отложи альбом в сторону. Я хочу помочь Вам решить задачу;

2 четверть. Повернись направо (налево). Отложи все, что тебе нужно для работы (мешает работать). Поменяйтесь местами. Все выполнили работу правильно, только Вова ошибся. Разрешите мне закончить ее;

3 четверть. Иди к А.П. и попроси. (несколько) тетрадей в линейку (в клетку). Принеси полстакана (полбанки) воды. Вспомните, что вы делали вчера;

4 четверть. Достаньте учебники (тетради) и продолжайте работать. Встаньте так, чтобы не мешать друг другу. С.И. скажите, пожалуйста, какое задание по развитию речи на завтра. Я не записала того, что сказала Оля;

2) обращение к товарищу или другому лицу по указанию учителя или воспитателя, а также по собственному побуждению:

1 четверть. Спроси у..., что задано по русскому языку на завтра (что он сказал) – Скажи, пожалуйста, что задано по русскому языку на завтра (..повтори, пожалуйста, что он сказал);

2 четверть. Спроси у., когда он (она, они) будут учить стихотворение (как он написал, сколько написал предложений, где он был) -., когда ты будешь учить стихотворение (как ты написал) и т.д.;

3 четверть. Спроси у., зачем он взял лист бумаги (куда он положил., чего не хватит для работы, сколько стоит..). -.,зачем ты взял лист бумаги? -...спрашивает, зачем ты взял лист бумаги (., куда ты положил..?) - ..., спрашивает, куда ты положил?;

4 четверть. Спроси у., за что он получил замечание -., за что ты получил замечание . – За то, что я.. Спроси у., закончил ли он работу. Ты закончил работу?;

3) умение задавать вопросы и отвечать на них:

1 четверть. К кому ты поедешь в выходной день? - К родителям, к знакомым. Что мы будем делать после четвертого урока (после обеда)? – Будем делать уроки;

2 четверть. Из чего сделана коробочка? – Из дерева (деревянная). Из кожи (кожаная). Чем вытереть руки? – Полотенцем. Тряпкой;

3 четверть. Когда ты будешь учить уроки? – После полдника. В четыре часа. С кем ты хочешь играть? С.. вместе с.. Сколько листов бумаги ты взял? -.. листа. Пять листов. Несколько листов. Сколько дней будут весенние каникулы: - Восемь дней;

4 четверть. Ты знаешь, как решать эту задачу? – Знаю. Не знаю. Когда мы пойдем на экскурсию? До обеда (после обеда, перед ужином). ... Разрешила взять эту книгу? – Разрешила. Не разрешила.

29. Рассказ о работе, пользуясь планом.

30. В течение года:

1) участие в диалоге: с помощью последовательно заданных вопросов узнать, что делал товарищ, отвечая на вопросы товарищей, рассказать о своих занятиях.

Использование в диалоге вопросов, указанных выше;

2) слухо-зрительное восприятие всего материала по разговорной речи. Умение выборочно воспринять и воспроизвести знакомый речевой материал на слух с использованием звукоусиливающей аппаратуры.

31. Развитие монологической (устной и письменной) речи учащихся.

32. Первая четверть:

- 1) новый учебный год (школа, пришкольный участок, спортивная площадка);
- 2) золотая и поздняя осень (природа, погода, сбор урожая);
- 3) твои друзья (рассказ о друге, общие дела, взаимопомощь);
- 4) интересные события из личной жизни и жизни школьного коллектива, страны;
- 5) город и село (особенности жизни людей, их занятий);
- 6) темы по усмотрению учителя.

33. Вторая четверть:

- 1) лес и поле (природа, растительность, животный мир);
- 2) поздняя осень и наступление зимы (изменения в природе, погоде, в занятиях взрослых и детей);
- 3) наша улица и город (описание, характерные особенности, средства связи города с другими населенными пунктами);
- 4) новый год.

34. Третья четверть:

- 1) зимние каникулы;
- 2) зима в лесу и в городе;
- 3) знаменательные даты в жизни страны;
- 4) занятия детей в школе, общественные поручения, описание класса;
- 5) интересные события, экскурсии;
- 6) восьмое марта (особенность праздника, подготовка к нему, поздравления);
- 7) темы по усмотрению учителя.

35. Четвертая четверть:

- 1) весенние каникулы;
- 2) весенние изменения в природе и жизни людей (весна в городе, лесу, поле);
- 3) интересные события, экскурсии;
- 4) праздничные дни (события праздничного дня, подготовка к празднику, впечатления о нем);
- 5) темы по усмотрению учителя.

36. Русский язык (грамматика):

- 1) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное прилагательным;
- 2) подлежащее, выраженное существительным или личным местоимением; сказуемое, выраженное глаголом будущего времени (будущее простое);

- 3) подлежащее; сказуемое; дополнение, выраженное личным местоимением;
- 4) подлежащее; сказуемое; дополнение, выраженное существительным в родительном падеже с предлогом «из-за»;
- 5) подлежащее; сказуемое; дополнение, выраженное существительным в творительном падеже с предлогом «за»;
- 6) подлежащее; сказуемое; дополнение, выраженное существительным в предложном падеже;
- 7) подлежащее; сказуемое; обстоятельство, отвечающее на вопросы где? (под чем? за чем?) когда? (во время чего?);
- 8) определение; подлежащее; сказуемое (в соответствии с задачей высказывания); дополнение, выраженное существительным в творительном падеже; определение, выраженное прилагательным в творительном падеже;
- 9) подлежащее; сказуемое; прямое дополнение, выраженное существительным в винительном падеже; определение, выраженное прилагательным в родительном падеже;
- 10) подлежащее; сказуемое; прямое дополнение, выраженное существительным в родительном падеже;
- 11) определение; подлежащее; сказуемое; обстоятельство (под чем? над чем?)

5. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

37. Развитие речи.

38. Развитие разговорной речи:

1) понимание и выполнение поручений, умение выразить просьбу, желание, побуждение, краткое обоснование действий:

1 четверть. Помогите мне. Я забыл, куда нужно положить книги. Я взял цветные карандаши, чтобы раскрасить рисунок. Я думаю, что сначала нужно сделать уроки, а потом пойти гулять;

2 четверть. Мне скоро исполнится десять лет. Я хочу рассказать о приметах поздней осени;

3 четверть. Какая сегодня тема урока? Какая была тема прошлого урока? Я больше люблю рисовать, чем писать. Принеси полстакана (полбанки) воды;

4 четверть. Я чуть-чуть (немного) опоздал. Он всегда опаздывает (приходит поздно). Мы посмотрели фильм и узнали много интересного о животных;

2) умение обратиться к другому лицу по заданию учителя или воспитателя, а также по собственному побуждению:

1 четверть. Бекжан, передай А.К., что я выполнил ее поручение. – А.К., Алия выполнила Ваше поручение. Попроси Ержана открыть окно и проветрить класс. – Ержан, открой окно и проветри класс;

2 четверть. Передай Сауле, чтобы она прочитала еще два абзаца. – Сауле, прочитай еще два абзаца. А.К. сказала, чтобы ты прочитала еще 2 абзаца;

3 четверть. Попроси дежурного раздать тетради. Света, раздай, пожалуйста, тетради. Проверь(те), правильно ли я написал (вы-полнил) задание;

4 четверть. Скажи (попроси) кого-нибудь из ребят, чтобы они помогли Алеше. Андрей и Еркен, помогите Алеше. Ребята, кто может (хочет) помочь?;

3) умение задавать вопросы и отвечать на них:

1 четверть. Какое время года тебе нравится больше: - Мне нравится больше лето (зима, весна). Почему тебе нравится лето? – Потому что летом можно купаться, загорать, собирать грибы и ягоды;

2 четверть. Когда ты выполняешь домашнее задание? – В четыре часа. Когда ты просыпаешься? - В семь часов (около семи часов). Сколько тебе исполнилось лет? – Мне исполнилось десять лет;

3 четверть. Через сколько дней будет воскресенье? – Через два дня. Когда будет экскурсия? – После завтра;

4 четверть. Что интересного ты узнал на уроке? – Я узнал о жизни обезьян. Это очень интересно. Как твое самочувствие? – Спасибо, нормальное. Я чувствую себя хорошо;

4) умение участвовать в диалоге: уметь расспросить друга о его семье, о нем самом, узнать об интересных событиях, происходящих в школе, в городе (деревне), стране; Отвечая на вопросы, уметь рассказать о школе, о семье, о посещении врача, о других новостях.

39. В течение года:

1) умение использовать в диалоге вопросы, указанные выше, а также следующие вопросы: где ты родился? – В Астане (в Алматы). Кто твои родители? – Папа слесарь, а мама повар. Кто ты по национальности? – Казах (русский, уйгур);

2) когда будет отпуск у твоих родителей? – В августе. Далеко ли твоя школа от дома? – Далеко. Нет, недалеко. Близко.

40. Развитие монологической (устной и письменной) речи учащихся:

1) 1 четверть. Воспоминания о летних каникулах. Интересный случай. Школьная перемена. Ход урока. Семья. Новый друг (подруга). Осенняя природа. Любимое занятие;

2) 2 четверть. Осенние каникулы. Интересный кинофильм. Школьный праздник. Дежурство в классе (в столовой, в мастерской). Мой дом. Зимняя природа. Из жизни животных;

3) 3 четверть. Зимние каникулы. Любимая книга. Моя улица. Выходной день. Посещение магазина. Городской транспорт. Соседи. Описание животного;

4) 4 четверть. Весенняя природа. Увлечения. Праздники. Любимый учебный предмет. Интересное событие. Правильный поступок. Мой город. Интересная

4 5 . С о с т а в с л о в а :

- 1) составление групп однокоренных слов и включение их в предложения с учетом синтаксической роли и связей с другими словами;
- 2) выделение в словах окончаний и изменение их с учетом роли слова в предложении и его связей с другими членами предложения;
- 3) выделение в словах приставок и суффиксов, учет значений слов с приставками одинакового и противоположного значения при включении их в предложения;
- 4) составление предложений со словами, имеющими различные суффиксы.

4 6 . П о в т о р е н и е :

- 1) конструирование предложений с заданным содержанием и строением, включение в предложение слов в заданной форме с учетом предполагаемой роли и связей с другими словами; анализ состава предложения и сопоставление его с другими е д и н и ц а м и я з ы к а ;
- 2) перестроение предложения в новые конструкции и наблюдения за изменением их смысла. Объяснение содержания текстов исходя из понимания смысла предложений.

6. Требования к уровню подготовки учащихся для 1 класса

47. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

- 1) употреблять в соответствии с задачей высказывания фразы предусмотренных типов (см. типы предложений и образцы высказываний, перечисленные ниже);
- 2) отбирать предложения по образцу;
- 3) различать слово и предложение;
- 4) составлять предложения к картинкам, по демонстрации действия;
- 5) понимать, отвечать и задавать следующие вопросы: кто? что? что делал(-а, -и)? что сделал(-а, -и)? что делает? что делают? что будем делать? какой? какая? какое? какие? кого? что? чем? где? (на чем? в чем?) куда? (на что? во что?) откуда? (с чего? из чего?) к о г д а ? к а к ? ;
- 6) исправлять ошибки в окончаниях слов с помощью вопросов, поставленных у ч и т е л е м ;
- 7) находить начальную форму существительных на -а, -я; глаголов на -ть; прилагательных по существительному;
- 8) употреблять словосочетания следующих типов: слепил огурец, зайца, куклу, морковь; нет пластилина; вошел в класс, вышел из класса, ушел из класса; двухэтажный дом; строительный материал; один дом, одна кнопка, одно окно, два карандаша, две ручки; книга сестры, хвост лисы;
- 9) распространять предложение словами, предложенными учителем;
- 10) объединять в группы однокоренные слова и правильно употреблять их в п р е д л о ж е н и и ;

11) подбирать слова, близкие и противоположные по значению, и употреблять их в предложениях ;

12) употреблять предложения усложненных структур с прямой и косвенной речью типа: Учительница сказала: «Мы пойдем на экскурсию»; Учительница сказала, что мы пойдем на экскурсию; с союзами потому, что, чтобы; с однородными сказуемыми;

13) составлять рассказ по одной картине;

14) составлять рассказ с предшествующими, последующими событиями;

15) сообщать об интересных событиях;

16) описывать один предмет;

17) сравнивать предметы;

18) описывать предметы в их сравнении;

19) составлять рассказ по серии картинок.

7. Требования к уровню подготовки учащихся для 2 класса

48. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

1) употреблять в соответствии с задачей высказывания предложения предусмотренных типов (см. типы предложений и образцы высказываний, перечисленные ниже) ;

2) отбирать предложения по образцу (в течение года), строить предложения по образцу (в конце года) ;

3) определять количество слов в предложении;

4) понимать вопросы, отвечать на них, употреблять в самостоятельной речи: кто? что? что делал(-а, -и)? что сделал(-а, -и)? что делает (-ют)? что делаешь? что будем делать? что будут делать? как ой (-ая, -ие)? чей? чья? чье? чьи? кто ры й (-ая, -ое, -ые)? из чего? для кого? у кого? с кем? где? (у чего? над чем?) куда? (к чему?) откуда? (от чего?) когда? (до чего? после чего?) как?;

5) находить начальную форму существительных на -о, -е и с нулевой флексией; прилагательных по существительному; глаголов на -чь; местоимений 1-го лица единственного числа, 2-го лица единственного числа;

6) образовывать падежные формы всех существительных по вопросам у кого? у чего? кого? что? ;

7) составлять предложения к картинкам, по демонстрации действия, на заданную тему ;

8) описывать события дня;

9) составлять рассказ об экскурсии;

10) расспрашивать о деятельности одноклассника;

11) составлять рассказ по серии картинок;

12) рассказ по одной картине;

- 13) составлять рассказ по началу и концу;
14) писать изложение по плану.

8. Требования к уровню подготовки учащихся для 3 класса

49. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

1) употреблять в соответствии с задачей высказывания предложения предусмотренных типов (см. типы предложений и образцы высказываний, перечисленные ниже);

2) отбирать и строить предложения по образцу;

3) определять количество слов в предложении и выделять предложения в сплошном тексте;

4) находить в предложении слова с вопросом кто? Отвечать на вопросы: «О ком говорится в предложении?», «О чем говорится в предложении?»;

5) находить в предложении слова с вопросами, указанными в программе 1 и 2 классов, и вопросами что делаю? что делаете? что будешь делать? что будете делать? что буду делать? что сделаю (сделает, сделаешь, сделают, сдела-е те)?;

6) находить в предложении слова-определения, выраженные прилагательными в именительном, родительном, винительном и творительном падежах; проверять вопросами правильность их употребления;

7) отвечать на вопросы к дополнениям без чего? о ком? о чем? чего (нет)? за чем?;

8) отвечать на вопросы к обстоятельствам где? (перед чем? за чем? под чем?) куда? (за что? подо что?) откуда? (из-под чего?) когда? (во время чего?) как?;

9) находить начальную форму существительных с на конце; глаголов на -ти, -ться; прилагательных по существительному; местоимений 1-го лица множественного числа, 3-го лица единственного и множественного числа;

10) образовывать падежные формы всех существительных по вопросам о ком? кому? с кем?;

11) составлять предложения на заданную тему, по прочитанному произведению;

12) строить предложения из знакомых слов и словосочетаний, с заданными словами, с опорой на грамматический вопрос и по образцу;

13) исправлять ошибку в окончаниях слов с помощью самостоятельно поставленного вопроса;

14) употреблять словосочетания следующих типов: помог Саше, объяснил Сереже, играл с Таней, лепил с Олегом, съехал с горы, слез с дерева, слетел с крыши, пришел в театр, в школу, ушел из театра, из школы, планка с тремя отверстиями, пять, шесть кнопок, сорок восемь кнопок, килограмм сахара, ручка портфеля и т. д.;

15) соблюдать правильный порядок слов в предложении; обстоятельство времени употреблять в начале предложения: Вчера мы ходили на экскурсию; употреблять

предложения с обратным порядком слов — сказуемое, подлежащее: Наступила золотая
осень ; Начался урок ;

- 16) распространять предложения в соответствии с задачей высказывания;
- 17) дополнять предложения недостающими по смыслу словами (подлежащее, сказуемое); исключать из состава предложения лишние слова;
- 18) объединять в группы однокоренные слова (глаголы с приставками);
- 19) подбирать слова, близкие и противоположные по значению;
- 20) правильно употреблять их в предложении;
- 21) употреблять в речи предложения усложненных структур: с прямой и косвенной речью типа: Брат спросил у Наташи, умеет ли она лепить; Брат спросил: «Ты умеешь лепить?»; с союзами потому что, чтобы, когда, как; с однородными членами предложения (дополнениями и обстоятельствами);
- 22) коллективно составлять подробный план письма;
- 23) описывать внешность и характер человека;
- 24) составлять устно или письменно описание предметов;
- 25) расспрашивать о деятельности одноклассника.

9. Требования к уровню подготовки учащихся для 4 класса

50. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

- 1) умение начать, продолжить, закончить беседу или изменить ее тему: Я хочу сообщить (узнать, выяснить, добавить, уточнить, возразить, поговорить о другом...); Я хочу рассказать о...; Я хочу спросить о...;
- 2) умение выразить согласие, несогласие с высказыванием собеседника: Я думаю так же (иначе, по-другому); Ты прав (неправ, ошибаешься); Докажи, что...; Я (не) согласен с тобой (с Вовой, с вами);
- 3) умение ответить на вопрос кратко или развернуто с учетом ситуации или всего контекста диалога;
- 4) умение выразить понимание или непонимание в ходе беседы: Я понимаю (не понимаю, мне непонятно), что это значит; Повторите, пожалуйста; Объясните, что значит...; Как сказать по-другому; Приведи(-те) примеры;
- 5) умение выразить оценку, отношение к сказанному собеседником (внятность, грамотность, полнота, доказательность, точность вопроса, ответа, сообщения);
- 6) умение использовать в устной или письменной форме речевые обороты: Главное заключается в том, что...; Из всего следует, что...; Основная мысль состоит в том, что...; Все это означает, что...; Из всего можно сделать вывод, что...;
- 7) умение выражать в речи смысловые отношения, используя простые и сложные предложения: Я приготовил (-а) ужин. В это время пришла с работы мама. Когда я приготовил (-а) ужин, с работы пришла мама. Он пропустил урок по болезни. Он

пропустил урок потому, что был болен. Он был болен, поэтому пропустил урок. Если будешь на уроке невнимателен, то домашнее задание будет трудно выполнить. На уроке будешь невнимателен, значит, домашнее задание будет трудно выполнить. Бабушка живет в большом городе. Он находится в Сибири. Бабушка живет в большом городе, который находится в Сибири. Я занимаюсь спортом для здоровья. Я занимаюсь спортом, чтобы быть здоровым;

8) умение строить и использовать в речи структуры с опорными словами: не только... но и...; чем больше (чаще, лучше)..., тем...; у него... (что-либо негативное), зато... (что-то позитивное);

9) умение объединять последовательно описываемые события в связное синтаксическое целое, используя различные связки: вдруг, неожиданно, а затем, одновременно, точно так же, после всего, несмотря на..., как только...;

10) умение использовать в речи глаголы совершенного и несовершенного вида с учетом продолжительности, законченности или повторяемости действия;

11) умение заменять в связном тексте повторяющиеся существительные личными местоимениями;

12) умение описывать отдельные события, явления, предметы или сравнивать их между собой;

13) умение составлять рассказы о выполненных действиях, по картине, на заданную тему;

14) умение написать изложение проработанного с учителем текста по коллективно составленному плану, используя по выбору синонимические замены к отдельным предложениям, распространяя или сокращая объем прочитанного рассказа с сохранением сюжетной линии;

15) умение составлять тексты записок, поздравительных открыток, вести записную книжку.

51. Личностные результаты. Учащиеся 1-4 классов должны проявлять:

1) любовь к своей стране, городу/ селу;

2) уважение и интерес к своей культуре и иноязычной культуре;

3) почтительное отношение к старшим, заботу о младших через правильное употребление элементов речеповеденческого этикета;

4) дружелюбное и толерантное отношение к собеседнику, к представителям других стран, говорящих на изучаемом языке;

5) уважение к традициям и обычаям народов Казахстана и стран изучаемого языка;

6) бережное отношение к имуществу (к школьной мебели, школьным принадлежностям, одежде, предметам обихода);

7) бережное отношение к окружающей среде.

52. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся 1-4 классов должны применять:

- 1) лексико-грамматические структуры в заданных ситуациях общения (приветствие, знакомство, прощание, выражение благодарности, согласия/ несогласия);
- 2) метод проектирования (моделирования), интерпретации (объяснение, сравнение, аналогия и т.д.);
- 3) современные информационно-коммуникативные технологии;
- 4) разные компоненты учебно-методического комплекта (учебник, рабочая тетрадь, аудиоприложение, мультимедийное приложение и т.д.).

П р и л о ж е н и е 1 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 1 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Казахский язык и развитие речи» для учащихся с нарушением
слуха (неслышащие) 1-4 классов уровня начального образования
(с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Бастауыш сыныптардағы (1-4-сыныптар) «Қазақ тілі» пәні – «Тіл және әдебиет» білім саласындағы кіріктірілген оқу пәні.

3. Пәнді оқыту мақсаты – естімейтін оқушыларда сөйлеу тілінің ауызша формасын қарым-қатынасқа түсудің құралы ретінде қалыптастыру және естіп қабылдауының деңгейіне сай, сөйлесім әрекетінің түрлеріне сәйкес, түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету.

4. Оқытудың міндеттеріне:

1) естімейтін оқушылардың сөйлесім әрекетінің (ауызша және жазбаша) түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) сөздік қорын байыту;

3) сөйлеу мәдениетін қалыптастыру;

4) естімейтін оқушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

5) сөздің құрылымы мен грамматикалық ұғымдарды білу мен білік дағдыларын меңгерту, қалыптастыру;

6) бірлескен әрекет барысында сөйлеу тілін естіп-көру арқылы қабылдауын дамыту;

7) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;

8) оқушыны сөйлесімдік қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени сөйлесім ерекшелігіне баулу.

5. Оқу жүктемесі:

1) пәннің мазмұнын меңгеру үшін аптасына 1- 2 сыныптарда 5 сағаттан, 3-4 сыныптарда 4 сағаттан оқытылады (барлығы – 607 сағат). Жалпы сағат саны кезеңдер бойынша

	төмендегіше	бөлінеді:
1	- сынып	- 165 сағат;
2	- сынып	- 170 сағат;
3	- сынып	- 136 сағат;
4	- сынып	- 136 сағат.

6. Қазақ тілін оқыту процесінде пәнаралық байланыс жүзеге асырылады:

1) ана тілі пәнімен: қазақ тілі сабақтарында мақал-мәтел, жұмбақтарды пайдалану, ақын-жазушылардың суреттерін көрсету, олар туралы мәлімет беру, мәтінді мәнерлеп оқу мен өлең жаттау;

2) заттық-тәжірибелік оқыту пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты оқушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, өрнектер салу барысында сөйлеу тілін дамыту;

3) дүниетану пәнімен: «адам–табиғат–қоғам» туралы білімдерін толықтыруда, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында оқушылардың сөздік қорын байыту; танымдық қызығушылығын, интеллектуалдық және шығармашылық қабілеттерін дамыту;

4) түзету ырғағы пәнімен: оқу барысында мазмұнына сәйкес музыкалық шығармалар тыңдау, оқушылардың тілін жаттықтыру, дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету мақсатында балалар әндерін тыңдату;

5) өзін-өзі тану пәнімен: Өзін-өзі танудың пәндік саласы есту қабілеті зақымдалған оқушының өзіндік қайталанбас жеке даралығын пайымдауы арқылы табиғи қабілеттіліктері мен жасампаздық әлеуетін ашу. Естімейтін оқушының өзіндік бейімділіктерін, темпераментін, мінез-құлқын, қабілеттерін ескере отырып, оны жеке тұлға ретінде, іс-әрекет субъектісі әрі жеке дара субъект ретінде дамыту;

6) бейнелеу пәнімен: суретшілердің шығармалары арқылы оқушылардың сөз байлығын арттыру, тілін дамыту; сурет бойынша өз сезімдерін, ой-пікірлерін білдіруге үйрету, сурет салғызу, бояту жұмыстары арқылы қаламды, қарындашты дұрыс ұстауға үйрету, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту, эстетикалық тәрбие беру;

7) бейімделген дене шынықтыру пәнімен: партада дұрыс отыру; дене бітімінің дұрыс дамуы үшін жаттығулар жасау; сабақта сергіту сәтін өткізу.

7. Бағдарлама қазақ тілінде білім алатын естімейтін бастауыш сынып оқушысын қазақ тілін сөйлеу іс әрекеті арқылы мәдениетаралық қатысым құралы ретінде меңгертуді көздейді. Сөйлеу білігін меңгерумен бірге оқушылар грамматиканың қарапайым курсы, тәжірибесін, орфографиялық білім мен білікті, каллиграфиялық білікті меңгереді.

8. Естімейтін оқушыларды сөйлеу тіліне оқыту ең қарапайым сөйлеу тілінің формаларынан, яғни дактильден басталады. Оқудың бастапқы кезеңінде мұғалім балаларға сөзді айтқан кезде, айтылған сөздерді міндетті түрде дактиль арқылы көрсетіп отыруы керек. Сөзді қабылдау мен есте сақтауды жеңілдету үшін балалар материалды меңгергенше табличкалар беріледі. Осылайша, оқушылар оқудың бірінші күнінен бастап сөйлеу тілін 2 формада қабылдайды (дактильдік және ауызша сөйлеу тілі).

9. Оқу процесі барысында есту аппаратын тағу арқылы оқушыларда мұғалімнің айтқан сөздерін естіп-көру арқылы қабылдауға мүмкіндік туады. Естімейтін оқушылар қатысымдық тілді меңгеруде дактильді және ауызша сөйлеу тіліне ортақ сөздік материалдарды пайдаланады.

10. Естімейтін балаларға арналған мектепте ауызша сөйлеуге оқытуда ұстанатын бағыттардың бірі- оқушыларда сөйлеу дағдыларын қалыптастыру:

1) барлық сөздік материалдарды мұғаліммен бірге дактильдеумен қоса ауызша айту. Бұл оқушылардың сөйлеу аппараттарын іске қосуға, оны белсендіруге септігін тигізеді. Сонымен қатар, мағынасы жақын сөздерді игеруге мүмкіндік береді;

2) ауызша сөйлеуге оқытудың негізгі жолы - ауызша сөйлеудің жүйелі түрде оқытылуы. Бірақ, бұл бағытта да сөйлеу тілін қалыптастыру, қарым-қатынасқа түсуде ең басты құрал болып қалуы керек. Бұл тілдік материалдарды дұрыс тандауға (басымдылық сөздерге беріледі), сонымен қатар, сөйлеу дағдыларын жетілдіруге (жұмыс сараланған тілдік материалдармен жүргізіледі: қарым-қатынаста қолданылатын сөздер мен фразалар) қатысты;

3) естімейтін балаларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің «Қазақ тілі» білім саласы бойынша бағдарлама жалпы педагогикалық талаптарға сай жазылып, білім берудің жекелік мазмұны қосылған. Білім берудің жекелік мазмұны болжанған білім өнімдері: сабақтағы шығармашылық элементтер, жоспарланған білім нәтижелері.

11. Бағдарламада пәннен меңгерілетін сөздік, тілдік қор көлемі, мазмұны көрсетілген. Оқыту барысында естімейтін балалардың физиологиялық, психологиялық ерекшеліктері, жас ерекшелігі мен ұғымына сай, тіл материалдары топтастырылып, бөлшектеніп оқытылады. Оқу материалдары оқушының есту арқылы қабылдау қабілеттерін ескеріп берілуі қадағаланады.

2. Оқу пәнінің 1 сыныптағы базалық білім мазмұны

12. 1 тоқсан (45 сағат).

13. Сөйлеу тілін дамыту:

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену. Екі-екіден тұр. Тақтаға (үстелге, терезеге) кел (келіңдер). Бері кел. Орныңа отыр. Мұқият қара (қараңдар). Айғайлама (айғайламаңдар). Қолыңды көтер. Қалам ал, жаз. Әселге айт. Өзің осылай жаса. Партадан (шкафтан, үстелден) кара;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Дананы сыныпқа шақыр. Дана, сыныпқа кел. Шыңғыстан сұра, қыздың аты кім? Шыңғыс, қыздың аты кім? Кітапты (допты) кім алды, сұра. Кітапты кім алды. Алмас, кітапты кім алды? Айнұрдан сызғыш (қылқалам) сұра;

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Сен жаздың ба? — Я жаздым. Мен жаздым. Жоқ, мен жазбадым. Нені алайын? — Сызғышты. Кім біледі? — Мен. Мен білемін. Суретті кім алды? — Мен. Мен алдым. Айдын алды. Сен не істейсің? — Мен оқимын. Сен не істедің? — Мен

сурет салдым.

14. 2 тоқсан (35 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену. Дәптерді сөмкеге сал. Партаға қой. Кітапты оң жағына, дәптерді сол жағына сал. Өз дәптерінді көрсет. Терезені аш (жап). Кітапты партадан (сөмкеден, шкафтан) ал. Тақтаны сулы шүберекпен сұрт. Қолыңды жу, сұрт. Мен (түсінбедім) түсіндім. Қайталап айтыңызшы;

2) мұғалімнің тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Алмастан кітапты ал, үстелге қой. Алмас, кітап берші. Әсемнен қара қарындаш сұра. Әсем, маған қара қарындаш берші. Жалғастан сұра. Мынау не? — Жалғас, мынау не?

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Жұмыс істеу үшін не қажет? — Альбом. Альбом қажет. Сенің қай жерің ауырады? — Басым. Менің басым ауырды. Сен не істейсің? — Сурет саламын. Мен сурет саламын. Сенің ойнағың келе ме? Иә, келеді. Жоқ, ойнағым келмейді. Мынау кімнің жұмысы? Менің, сенің, Алмастың. Сен не алдың? — Сызғыш.

15. 3 тоқсан (45 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегіңайту, іздену: оқулықты партадан ал, үстелге қой. Осылай жаз. Жай әдемі жаз. Және екі сөз жаз. Өзің айт (асықпай сұра, түзет). Дәптердің сыртын толтыр. Қыс туралы айт. Суретті жай қарындашпен сал. Орнында тұрып айт(сұраққа жауап бер). Мағауия не айтты, қайтала;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Данадан қаламын сұра. - Дана, қаламың қайда? - Сұра, кімде өшірііш бар?- Балалар, кімде өшіргіш бар? Сұра кімде қарындаш жоқ. Сұра, бүгін қай күн? — Бүгін қай күн? Әселден сұра, ол қандай баға алды? — Әсел, сен қандай баға алдың?;

3) сұрақ қою, оған жауап беру: Сен қарындашты қайда қойдың? — Үстелге, шкафқа

. Қайда қояйын? Шкафқа, үстелге, кітаптың жанына. Сен сөмкенді кімге бердің? — Саматқа. Сен кіммен жұмыс істейсің? — Саматпен. Ертең қай күн? — Бейсенбі. Сен неге кешіктің? — Ойнадым. Дәрігерде болдым. Ойнап жүріп, кешіктім. Қай сабақ болды? — Ана тілі. Қай бет?—Оныншы. Қандай әріп? Үлкен бе, әлде кіші ме?.

16. 4 тоқсан (40 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілеігінайту, іздену: шүберекті ал, сула, тақтаны сұрт. Суреттен орманды көрсет. Мен тез жаздым. Дана жай жазды. Мен әдемі жазамын. Бір (екі, үш) тор көз қалдыр. Қатеңді түзе. Жұмысыңды тексер. Әріпті, сөзді сыз. Маған көмектесші;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Маған Жалғасты шақыр. — Жалғас, сені ... шақырды. Айдынға дәптер бер. — Айдын, дәптер ал. Қарап, айтшы кімнің жұмысы жақсы. — Айнұрдың. Айнұрдың жұмысы бәрінен жақсы. Балалардан сұра: мынау кімнің жұмысы? Балалар, мынау кімнің жұмысы? ;

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Бүгін (ертең, бүрсүгіні, кеше) кім кезекші? — Мен, Бақыт. Сен қашан кезекші боласың? — Ертең. Сен суретті қалай саласың? — Әдемі. Сенің жазғың келе ме? — Иә, жоқ, жазғым келеді. Сен сурет сала аласың ба? — Иә, жоқ сала алмаймын ;

4) сөйлем құрастыру. Мен жаздым. Мен айтамын. Біз жазамыз, айтамыз, оқимыз;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу. Бір-біріне сұрақ қою арқылы жасаған істерін баяндау: не істегенін, жолдасы не істегенін, суретті, заттарды сипаттау.

17. Байланыстырып сөйлеу:

1) сөйлемдердің айтылу мәдениетін жетілдіру. Ауызша сөйлеу ерекшеліктерімен танысу (мақамы, дауыс ырғағы);

2) сұраққа қысқаша және толық жауап беру. Ауызша және жазбаша сұрақтар құрастыру. Оқиға желісінің суреті бойынша сөйлемдер (ауызша, жазбаша) құрастыру;

3) грамматикалық жаттығуларды орындау. Суреттер бойынша (8-10 сөйлем) әңгіме құрастыру: әңгіменің тақырыбын (мұғалімнің көмегімен) ойлап тап. Ата-анасына, туыстарына мұғалімнің көмегімен өз өмірі, көргені, қызықты оқиғалар туралы хат жазу.

. Мынау кім, не? — деген сұрақ қоя білу;

4) зат есім мен етістікті ажырата білу. Бастауыш пен баяндауышты, осы шақ пен өткен шақты қолдану, көпше және жекеше түрді пайдалана білу: Бала (кім?) секірді. Бала (не істеді?) секірді ;

5) бірнеше заттың бір сөзбен айтылуы: ойыншықтар, оқу-кұралдары, жемістер. т.с.с

3. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

18. 1 тоқсан (45 сағат).

19. Сөйлеу тілін дамыту:

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену. Оқулықтың ... бетін аш. Тіл дамыту оқулығын ал (ындар)... бетін ашып, ... тапсырманы оқы. Шкафтан түрлі-түсті қарындаштарды ал(ып) балаларға таратып бер. Тыныш отыр, жұмыс істеуге кедергі болма. Суретті тактадан алып, шкафқа сал. Суретті тактаға іл. Сызғышты партаға қой. Тез жаз. Бәрі жазып болды. Жолдастарыңмен (Арманмен, Назыммен) сөйлеспе. Жан-жаққа қарама. Әдемі жаз. Көшіріп жаз. Айдын жаттығуды орындады;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Алмасқа айт, тақтаны сұртсін (терезені ашсын). Алмас, апай айтты: сен тақтаны сұрт. Айдынға айт, кітаптың он бесінші бетін ашсын. Айдын, апай айтты: кітаптың он бесінші бетін аш. Дананы сыныпқа шақыр. — Дана, сыныпқа тез кел. Апай сені шақырды;

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Кім жазады (сурет салады)? — Алмас жазады (сурет салады). Сен кешке (ертең, жұма күні) не істейсің? Не болды? — Мен қателестім. Сен мені шақырдың ба? Иә, мен сені шақырдым. Келесі сабақ қай сабақ? — Ана тілі. Келесі сабақ ана тілі. Сен жылдың қай мезгілін жақсы көресің? — Қысты. Мен қыс мезгілін жақсы көремін. Саған қандай қарындашым керек? — Қара. Сен неге жазбадың? Қаламым (қарындашым) жоқ. Үлгермедім. Саған қайшы не үшін керек? — Қағаз қию үшін қайшы керек;

4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу. Бір-біріне сұрақ қою арқылы жасаған істерін, баяндау: не істегенін, жолдасы не істегенін, суреттерді, заттарды сипаттау;

6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.

20. 2 тоқсан (35 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену. Айдынның жанына отыр, көмектес. Өзіңе берілген тапсырманы орында, содан кейін жолдасыңа көмектес. Маған жаңа дәптер беріңізші. Менің дәптерім бітті. Барлығы тапсырманы дұрыс орындады, тек Әсем ғана дұрыс орындамады. Біз сабаққа дайынбыз. Қатеңді түзе. Жанына дұрысын жаз;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Данадан жасыл қарындашты сұра, маған бер. Әсем, апай сенен жасыл қарындашты (суреттерді т.с.с.) сұрады. Саматқа көмектес. — Мен саған көмектесейін. Апай саған көмектес деді. Әселден сұра, оған неше... керек. Әсел, саған неше... керек?;

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Сен не істейсің? (Сіз не істейсіз?). — Мен кітап оқимын. Сен ризасың ба? (Сіз ризасыз ба?). — Иә, мен ризамын. Сенің дәптерің қайда? — Шкафта. Менің дәптерім шкафта. Қалай дұрыс жазуға болады? — Былай жаз: «Қыз ойнады». Кімде қате бар? Менде, Әсетте;

- 4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;
 5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;
 6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.
 21. 3 тоқсан (50 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегіңді білдіру, іздену. Саған неше оқулық (қағаз) керек, сана. Оқулықты ал, Айгерімге бір оқулықты бер. Қара, айт, кім әдемі жазды, ал кім жаман жазды. Қарындаш түсіп кетті, көтерші. Асықпа, жұмысыңды бүлдіресің, қате жазасың. тез шақыршы, біз кешігетін болдық. Әуелі ойла, содан соң айт. Мені күт. Мен қазір бітіремін. Мен қатесіз жаздым. Үстелдің үстінде дәптер жоқ. Шкафтан алуға бола ма? Әр оқушыға екі бет қағаздан таратып бер. Айдын менің жұмыс істеуіме кедергі жасайды. Маған дәптер жинауға көмектесші;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Шыңғысқа айт, ол Жалғастың жанына отырсын (орындық әкелсін, маған кітап берсін, суреттерді алсын, жұмысын бітірсін). Алмас, апай айтты, сен Айдынның жанына отыр;

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Кім әдемі (жаман) жазды. — Айдын әдемі жазды, ал Алмас жаман жазды. Біз әуелі (содан кейін) не істейміз? — Әуелі (содан кейін) біз жазамыз. Сен қайда барасың? Сіз қайда барасыз?—Мектепке. Мектепке барамын. Каникулда сен қайда барасың? — Әжеме. Әжеме барамын. Сен кешке (ертең, жексенбіде) қайда барасың? Біз саяжайға барамыз. Ертең біз саяжайға барамыз. Сен дәптерлерді қайда қойдың? — Шкафқа. Шкафқа қойдым. Сен қашан кезекші боласың? —
 Е р т е ң ;

- 4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;
 5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;
 6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.
 22. 4 тоқсан (40 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегіңді білдіру, іздену. Қара. Айт. Кім қалай жазды. Мен түсінбедім, қайталап айтыңызшы. Бір-біріңнің жұмыстарыңды тексеріңдер. Өзің ойла, жан-жағыңа қарама. Мен әлі жазған жоқпын. Мені күте тұрыңызшы. Дана қатесіз жазды. Дана көп қате жіберді. Алмас мені итеріп жіберді. Мен құладым, үстімді былғап алдым. Маған дәрі беріңізші. Басым ауырып тұр (жөтеліп жүрмін) ;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Әсемнен сұра, ол қандай баға алды (оқығанда, жазғанда). — Әсем, сен қандай баға алдың? — Б е с (т ө р т , ү ш) ;

3) сұрақ қою, оған жауап беру. Сен үйге кіммен бірге бардың? — Ініммен. Мен үйге ініммен бірге бардым. Сен кіммен ойнадың? (Жұмыс істедің?) — Айнұрмен, балалармен. Сен кіммен ойнағанды ұнатасың? — Айнұрмен. Мен Айнұрмен ойнағанды ұнатамын. Саған өз жұмысың ұнай ма? Иә, жоқ. Иә, ұнайды. Не туралы жазайын? —

Күз туралы жаз. Кім туралы жазайын? — Олжас туралы жаз. Басқа не істеу керек;

4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;

6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау;

7) байланыстырып сөйлеу (ауызша және жазбаша):

әңгімелеу: Серуенге барғандағы суреттерді, естеліктерді пайдаланып, ауызша және жазбаша түрде әңгімелеу. Қызықты оқиғаларды (үзіліс кезінде, сабаққа дейін, сабақтан соң) жолдасына, мұғалімге айтып хабарлау. Заттарды бір-бірімен салыстыру, сипаттап ауызша және жазбаша түрде (мұғалімнің көмегімен) айтып беру;

жазу: Күнделік (мұғалімнің көмегімен) қызықты оқиғаларды, мектептегі жаңалықтарды жазу, т.с.с. Ата-анасына, достарына хат жазу;

бірнеше суреттер бойынша әңгіме құрастыру: Бір сурет бойынша (мұғалімнің көмегімен және өз бетімен). Сұраулы сөйлемді қолдана білу: Сен кімді көрдің? Ненің суретін салдың? Суреттер бойынша әңгіме құрастыру, мұғалімнің тапсырмасы бойынша және құрастырған әңгіменің тақырыбын айта білу;

жекеше және көпше түрде айта білу. Мысалы, мен оқимын. Біз оқимыз. Сұраулы сөйлемдерді қолдану. Мысалы, Сен не істедің? Біз не істейміз? Сіздер не істейсіздер?;

бірнеше заттарды бір сөзбен айту. Мысалы, өсімдіктер, аңдар, жемістер, жидектер, ыдыстар, киімдер, аяқ киім, жиһаз.

4. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

23. 1 тоқсан (36 сағат).

24. Сөйлеу тілін дамыту:

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену. Сыныпқа кіріп, апайға орындық әкел. Орындықты орнына қой. Кітапты алып, оқы. Кітапты сол жағында отырған балаға бер. Кітапты жоғарғы сөреге қой. Кітапты төменгі сөреге қой. Альбомды Айдынға бер. Суреттерді қараңдар. Альбомды орнына қой. Маған кітапханаға баруға бола ма? Сыртқа шығуға бола ма?;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасына не басқа адамға өз ниетін білдіру..... сұра, қазақ тілінен үйге қандай тапсырма беріпті. (Ол не айтты?)—... айтшы, қазақ тілінен үйге қандай тапсырма берді? (... қайталашы, не айттың?);

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Сен каникулда қайда бардың? — Ауылға (атамның, әжемнің, ағамның) үйіне барамын. Мен ауылда атама көмектестім (көлге шомылдым, қонаққа бардым, шөп шаптым, бақшаны суғардым); сабақтан кейін не істейсің? (түстен кейін, кешке) сабаққа дайындаламын (тынығамын, ойнаймын, теледидар көремін, кітап оқимын);

4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;

6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.

25. 2 тоқсан (28 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегіңайту, іздену. Тақтаға кел . Оң жаққа бұрыл. Сол жақта тұрған кітапты ал. Кітапты Саматқа бер оған тақтадан көрінбейді. Маған басқа партаға отыруға болама? Әрірек отыршы. Мен жазып бітпедім. Жазып бітіруге рұқсат етіңізіші;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынане басқа адамға өз ниетін білдіру. Досыңнан сұра, ол қашан барады. (Кімнің үйіне барады? Қашан кайтыпкеледі?) ... сұра ол сабаққа қашан дайындалады? (... тапсырманы қалай орындадық? Неше сөйлем жаздық?);

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Үстел неден жасалынған? — Ағаштан (ағаш үстел). Темірден (темірүстел). Саған кітап не үшін керек? — Оқу үшін (білім алу үшін, көп білу үшін). Қолды немен сүртуге болады? — Орамалмен (сүлгімен, қолорамалмен, шүберекпен);

4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;

6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.

26. 3 тоқсан (40 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегіңайту, іздену. Естеріңе түсіріңдер, кеше сендер не істедіңдер? Өткен сабақта біз не істедік? Суреттердің ішінен , қыс мезгілінің суретін тап. Сурет бойынша әңгімеле. Айтыңдаршы, қыста қандай өзгерістер болады? Мен көптен бері үйден хат алмадым. Апам ауырып калды ма екен?;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынане басқа адамға өз ниетін білдіру. Досыңнан сұра, ол ермексазды не үшін алды? (Ол қайда қойды; жұмысістеу үшін және не керек; ермексаз неше теңге тұрады?). Сен ермексаздыне үшін алдың?... сұрады, сен ермексазды не үшін алдың? (... сен қайдақойдың?... сұрады, сен неше теңгеге сатып алдың?);

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Сен саябаққа қашан барасың? — Түстен кейін.- Сен саябаққа кіммен бірге барасың? —... бірге барамын. - Сенбі күні саған кім келеді?... (әкем, апам) келуі мүмкін. - Сен неге апаң келеді деп ойлайсың? - Апам келемін деп уәде берген. - Сен төртінші сыныпқа неге бардың? - Мен... сөйлесуім керек еді. - Сен орындықты кімге әкелдің? -... сізге.- Сен неше кітап алдың?— ... кітап. Бірнеше кітап. - Көктемгі каникул қашан болады? — 21 наурыздан 31 наурызға дейін. Көктемгі каникул неше күн? ;

4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;

6) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.

27. 4 тоқсан (32 сағат):

1) тапсырмаларды түсініп орындау, тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену:

кітаптарыңды (дәптерлеріңді, қаламдарыңды, қарындаштарыңды) алыңдар, оқимыз (жазамыз, сурет саламыз). Бір-біріңе кедергі жасамай, орындарыңнан тұрыңдар (отырыңдар, сыртқа шығыңдар, тақтаға шығыңдар);

тақтадан бері тұршы, мен көре алмай отырмын. Мынау өте оңай жұмыс. Шешуін таптық. Мен бұл жұмысты тез орындадым (тез орындай алмадым);

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасына не басқа адамға өз ниетін білдіру. ..сұра, ол неліктен «үш» алды? сен не үшін «төрт» алдың? — Сен сұра, ол қандай өлеңді жаттады? — Сен қандай өлең жаттадың? — Менен сұра, ол жұмысты аяқтады ма? — Сен жұмысыңды аяқтадың ба?;

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Сен саябаққа неге кешіктің? — Себебі сенмаған дұрыс жауап бермедің. Сен білесің бе, мына тапсырманы қалай орындауға болады? — Білемін(жоқ білмеймін). Біз серуенге қашан барамыз? — Түске дейін (түстен кейін).... дәптерді алуға рұқсат берді ме?;

4) жоспарды пайдаланып, жасалынған жұмыс туралы әңгімелеу;

5) әңгімелеу. Сұхбаттасу:

қойылған сұрақтар бойынша, жолдасыңның не істегенін білу; жолдастарының сұрақтарына жауап беріп, өз жұмыстары туралы да әңгімелеу;

6) көріп-есту арқылы берілген сөздік материалды қабылдау;

7) байланыстырып сөйлеу(ауызша және жазбаша):

әңгімелеу. Сұхбаттасу: Серуенге барғандағы жазып алғаны, сурет салғаны бойынша , мұғалім берген жоспар мен немесе оқушылар өздері құрастырған жоспары бойынша әңгімелеу. Мектеп жаңалықтарын, қызықты оқиғаларды суреттеп жазу;

жазу: Мұғалімнен, жолдасынан сұрап, мереке, каникул жайында берілген сұрақтарға жауапты суреттеп жазу (мұғалімнің көмегімен және өз бетінше). Ауызша және жазбаша түрде табиғатты, адамның сыртқы бейнесін суреттеп әңгіме құрастыру;

жоспар бойынша жұмыс: Мұғалім берген жоспар немесе оқушыларқұрастырған жоспар бойынша әңгіме жоспарын құрып, мазмұндама жазу (толық немесе шағын жоспар бойынша). Жоспар бойынша бір сурет немесе бірнеше суреттер бойынша әңгімелеу ;

ата-анасына, туыстарына хат жазу. Сұрақтарға дұрыс жауап беру;

8) грамматикалық жаттығуларды орындау: Сөйлемдерде баяндауыш түрінде берілген етістіктің келер шағының көпше және жекеше түрін пайдалану. Мысалы, Мен қазір жазамын. Мен жазамын. Біз қазір оқимыз. Біз оқимыз. Алмас қазір жазады. Алмас жазады. Сұраулы сөйлемді қолдану.

5. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

28. 1 тоқсан (36 сағат).

29. Сөйлеу тілін дамыту:

1) іс-әрекетті қысқаша баяндау, өз тілегін білдіру, айту, іздену. Маған көмектесіңізші, мына сөздің мағынасын түсінбедім. Мен есікті таза ауа кірсін деп ашып қойдым. Менің ойымша, ең алдымен үйге берілген тапсырманы орындап, содан кейін тынығуға болады. Мені тексеріңізші, мен тапсырманы дұрыс орындадым ба? Суретке қара. Ойла, қалай суреттеуге болады. Ойла, мына сөйлемді қалай түзетуге болады;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Күні бойы не істедің, ретімен айтып берші. Мен мына әңгімені түсінбедім, түсіндірші (іңізші)... сұра, үйге қандай тапсырма берілді. Тексеріп берші, мен тапсырманы дұрыс орындадым ба? Апайдан кітап сұрашы, ол... керек... кітап беріңізші, ол...керек. Сұрап білші... қандай телехабар көріп отыр... сен қандай телехабар көріп о т ы р с ы ң ? ;

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру.Сабақтың тақырыбы қандай? — Сабақтың тақырыбы... Айдын мен Айдос қайда барады? Мектептегі Жаңа жыл мерекесі қашан басталады? Сыныпты қалай безендіруге болады?;

4) істелген жұмыс туралы сөйлем құрастыру;

5) әңгімелесу. Сұхбаттасу;

б) көріп-есту арқылы берілген материалды қабылдау.

30. 2 тоқсан (28 сағат):

1) іс-әрекеті қысқаша баяндау, өз тілегін білдіру, айту, іздену. Айнұр мектептен келгенше, мен бөлmemді жинаймын. Менің ойымша, ол есепті дұрыс шығармады. Дұрыс сөйле, балаларға түсінікті болсын. Мен мына тапсырманы орындай алмадым. Мен үйге үш күннен (5 күннен, 2 күннен, 2 аптадан, 2 айдан) кейін барамын. Мерекеге ақ көйлек киіп келу керек. Мен өзіме берілген өлеңді, бірнеше рет қайталадым. Алмас үш күннен кейін келетін шығар;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Апай айтты: саған әңгіменің 2-бөлімін қосып оқысын — деді. Оған айтты, әңгіменің екінші бөлімін қосып оқысын. Алмас, әңгіменің екінші бөлімін қосып оқы. Шыңғыс Қайратты қонаққа (бірге қыдыруға) шақыр. Қайрат маған қонаққа (қыдырып) к е л ;

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Каникул неше күнге созылады? Сен кіммен хат алысып тұрасың? Жіберген қатені кім тапты? Сен Айдынның жұмысынан қандай қате таптың? Мен не істеуім керек? Маған айтыңызшы.

31. 3 тоқсан (40 сағат):

1) іс-әрекеті қысқаша баяндау, өз тілегін білдіру, айту, іздену. Ойла, мына сұраққа қалай жауап беруге болады? Әңгімеден қысты суреттеген тұсын тауып оқы. Маған көмектесші, мен дұрыс жаздым ба? Алмастың шығармасы бәрінен жақсы жазылған. Айнұрдың шығармасымазмұнды, қызық жазылған. Мен өз тапсырмамды орындап болған соң, Данаға көмектестім;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін

білдіру. Мен бір сағаттай жаттығу жасадым. Мен кешке дейін бос емеспін. Мен дәріханадан дәрі әкелдім. Кенеттен ол сұрады: «Біз қайда барамыз?» — деп. Мен жауап бердім. Ол басын изеді. Одан сұра, ол есепті қалай шығарды. Сен оған есепті қалай шығарғаныңды түсіндір;

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Кітапты қайда қоюға болады? Каникул неше күннен кейін болады? Сен үйге қашан барасың? Дүкенде нелер бар екен? Мектептен дәріханаға дейін қалай баруға болады? Сен неге ренжідің?.

32. 4 тоқсан (32 сағат):

1) іс-әрекеті қысқаша баяндау, өз тілегін білдіру, айту, іздену. Мені дойбы ойнауға үйретіңізші. Өткен аптада оқыған әңгіме маған ұнады. Мен табиғат ерекшеліктері туралы көп білдім. Тексер, кітаптарын бәрі өткізді ме? Мен кітаптың атын ұмытып қалдым. Айдын кінәлі емес, онымен сөйлесу керек. Ол ылғи да кешігіп келеді. Мен кешігіп қала жаздадым. Данамен кездескен соң, біз үйге қайттық;

2) мұғалімнің, тәрбиешінің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіру. Дастаннан сұра, ертең қандай сабақтар болады. — Айтып жіберші, ертең қандай сабақтар болады? Дастан, ертең қандай сабақтар болады? Балалардың біреуіне айтшы, Қайратқа көмектессін. Алмас, Шолпан, Қайратқа көмектесіндер. Балалар, Қайратқа кім көмектескісі келеді?;

3) сұрақ қоя білу, оған жауап беру. Бізде кім жақсы жаза алады? Әңгімеден қандай қызық оқиғаны кездестірдің? Тіл дамытудан тапсырманы орындап болғанша, қанша уақыт кетеді? Неше күннен кейін каникул басталады? Өзің істеген жұмысты дұрыс деп ойлайсың ба?;

4) әңгімелесу. Сұхбаттасу. Жолдасынан отбасы туралы сұрап білу, басынан өткен қызықты оқиғалар туралы айтып беруін сұрау. Жолдасының сұрақтарына жауап бере отырып, мектеп, отбасы жайында, дәрігерде ауырып жатқан досының көңілін сұрағаны жайында айтып беру. Әңгімелесу кезінде кезекпен сұраққа жауап беру. Сен қай жерде тудың? Сенің ата-аналарың кімдер?;

5) көріп-есту арқылы қабылдауға берілген сөздік материалды қолдану. Таныс сөздік материалды дыбысты күшейткіш құралдар (аппараттар) арқылы естіп қабылдау;

6) байланыстырып сөйлеу (ауызша және жазбаша):

әңгімелеу: Күнделікті өмірде кездесетін жағдайларды суреттеу (мектепте, үйде, жолда, серуенде). Мұғалімнен өмірде болып жатқан қызықты жайлар туралы сұрау;

жоспар бойынша жұмыс: Мұғалімнің көмегімен бір немесе бірнеше суреттерді суреттеп, өзі құрған жоспар бойынша шығарма жазу. Ауызша және жазбаша оқыған тақырыпқа сай шығарма жазу. Қабырға газетіне әңгіме жазу. Сұраулы сөйлемді қолдану. Қаламды кімге берейін? Дәптер қайда жатыр? Сен оны қайда қойдың?.

33. Грамматикалық ұғымды қалыптастыру:

1) сөйлем:

тапсырма бойынша сөйлем құрастыру;

мәтінді сөйлемдердің мағынасына қарай топтарға болу;
грамматикалық атауларды білу: сөз, сөз тіркестері, сөйлем, мәтін, сөздер жиынтығы
ж а з б а ш а ә р і п , н ү к т е ;
2) с ө й л е м қ ұ р ы л ы м ы :
сөйлемді сұрақтардың мағынасына қарай бөліктерге бөлу;
сөйлемдегі бастауыш пен баяндауышты табу;
сөйлемнің тұрлаулы мүшелері (бастауыш, баяндауыш);
сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері (толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш);
сұрақтар бойынша, бастауыш пен толықтауышты, толықтауыш пен пысықтауышты
және олардың сөйлемдегі алатын орнын ажырата білу;
грамматикалық атауларды білу: сөйлем мүшелері, бастауыш, баяндауыш,
толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш;
сөз, сөз таптары және сөйлеммен іс-жүзінде танысу;
сөз құрамы. Құрамдас сөздер. Түбір және қосымша, жұрнақ және жалғау. (3-4
сыныпта өткендерді қайталау). Негізгі түбір мен туынды түбір. Қосымшалы сөз
анықтамалары. Түбір мен қосымшаның жазылуы. Өзгермелі түбір сөздер;
сөз таптары: сөздердерді Кім? Не? Не істеді? Қандай? сұрақтар бойынша
топтастыру. Зат есім, сын есім, есімдік, етістік атауларын қолдану;
сөз, сөз тіркестері, сөйлем. Сөз тіркестерінің құрылымы, оны сөз ішінен табу;
3) белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру:
затты және заттың қимылын білдіретін сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) +
етістіктің осы шағы): Оқушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді;
зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі+ осы шақтағы етістік): Қыз отыр,
к і т а п ж а т ы р ;
зат есім + етістіктің осы шағы, келер шағы, өткен шағы, уақыт ара қатынасын
білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру;
«Сан есім + зат есім». Заттың сандық ара-қатынасын білдіретін: Үшінші қатар;
кеңістік қатынасқа байланысты («зат есім + артында, алдында, сыртында + етістік»)
: Ағаштың артына тығылды. Үйде отырды. Үйдің сыртында шөп жинады. Есік алдында
о й н а д ы ;
4) сөз тіркестерімен сөйлем құру:
құрал немесе іс-әрекет негізіне байланысты («сын есім + зат есім + етістік»): Қоныр
б о я у м е н б о я д ы ;
ілеспе зат белгісі бойынша («зат есім + сын есім + зат есім»): Көйлек ақ белдікпен.
С ү т п е н к ү р е н ш а й ;
кеңістік қатынасқа байланысты («сын есім + зат есім + жанында + етістік»): Үлкен
үйдің жанында тұр. Жаңа дүкеннің жанында отыр;
сын есімдерді көмектес септігімен (көпше түрде) сөйлемде байланыстырып қолдану
;

жанама объектіге байланысты («сын есім + зат есім + етістік»): Жылы жаңбырды
е с к е а л д ы ;
сын есімдерді көмектес септігімен (көпше түрде) сөйлемде байланыстырып қолдану

6. 1-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

34. Пәндік нәтиже бойынша 1-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) қазақ әліпбиіндегі барлық дыбыстар мен әріптерді;
 - 2) сөздерді, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дұрыс дыбыстауды;
 - 3) қима әріптерден сөз және сөз тіркесін құрастыра;
 - 4) дыбыстарды (дауысты, дауыссыз, жуан дауысты, жіңішке дауысты) ажыратуды;
 - 5) белсенді қорына енген сөздердің екпінін, дауыс ырғағын дұрыс қоюды;
 - 6) тапсырмаларды түсініп орындауды, өз тілегін айтуды;
 - 7) сұрақ қою және оған жауап беруді;
 - 8) сөйлем құрастыруды;
 - 9) оқиға желісінің суреті бойынша сөйлемдер (ауызша, жазбаша) құрастыруды;
 - 10) мұғалімнің көмегімен өз өмірі, көргені, қызықты оқиғалар туралы хат жазуды;
 - 11) зат есім мен етістікті ажыратуды;
 - 12) бірнеше заттың бір сөзбен айтылуын: ойыншықтар, оқу-кұралдарын, жемістерді т.б. білуі қажет.

7. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

35. Пәндік нәтиже бойынша 2-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) тапсырмаларды түсініп орындауды, тілек білдіруді, өз тілегін айтуды;
 - 2) сұрақ қоюды және оған жауап беруді;
 - 3) қызықты оқиғаларды жолдасына, мұғалімге айтып хабарлауды;
 - 4) заттарды бір-бірімен салыстыруды, ауызша және жазбаша түрде (мұғалімнің көмегімен) сипаттауды;
 - 5) ата-анасына, достарына хат жазуды;
 - 6) бірнеше суреттер бойынша әңгіме құрастыруды;
 - 7) сұраулы сөйлемді қолдана;
 - 8) жекеше және көпше түрде айтуды;
 - 9) бірнеше заттарды бір сөзбен айтылуын: өсімдіктер, аңдар, жемістер, жидектер, ыдыстар, киімдер, аяқ киім, жиһаз білуі қажет.

8. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

36. Пәндік нәтиже бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) тапсырмаларды түсініп орындауды, тілек білдіруді, өз тілегін айтуды;
- 2) сұрақтарға дұрыс жауап беруді;
- 3) мұғалімнің тапсыруы бойынша жолдасынан басқа адамға өз ниетін білдіруді;
- 4) мереке, каникул жайында қойылған сұрақтарға жауапты суреттеп жазуды;
- 5) ауызша және жазбаша түрде табиғатты, адамның сыртқы бейнесін суреттеп
әңгіме құрастыруды;
- 6) жоспар бойынша әңгіме жоспарын құрып, мазмұндама жазуды;
- 7) ата-анасына, туыстарына хат жазуды;
- 8) грамматикалық жаттығуларды орындауды;
- 9) сөйлемдерде баяндауыш түрінде берілген етістіктің келер шағының көпше және
жекеше түрін пайдаланды;
- 10) сұраулы сөйлемді қолдануды білуі қажет.

9. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

37. Пәндік нәтиже бойынша 4-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) тілдің (ауызша және жазбаша сөйлеудің) негізгі бірліктері туралы қарапайым ұғымдарды: сөйлеу – сөйлем – сөз – буын – дыбыс – әріп туралы қарапайым түсінікті;
- 2) іс-әрекетті қысқаша баяндауды, өз тілегін білдіруді;
- 3) сұрақ қоюды, сұраққа жауап беруді;
- 4) отбасы туралы сұрап білуді, басынан өткен қызықты оқиғалар туралы айтып
беруді;
- 5) күнделікті өмірде кездесетін жағдайларды суреттеуді;
- 6) мұғалімнің көмегімен суреттерді суреттеп, өзі құрған жоспар бойынша шығарма
жазуды;
- 7) грамматикалық атауларды: сөз, сөз тіркестері, сөйлем, мәтін, сөздер жиынтығы,
жазбаша әріп, нүкте;
- 8) грамматикалық атауларды: сөйлем мүшелері, бастауыш, баяндауыш,
толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш;
- 9) сөз, сөз таптарын;
- 10) сөз құрамы. Құрамдас сөздер. Түбір және қосымша, жұрнақ және жалғауды;
- 11) белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыруды білуі
қажет.

38. Тұлғалық нәтижелер оқушылардың:

- 1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін (елтаңба, ту, гимн)
құрметтеуінен, мемлекеттік гимнді білуінен;
- 2) туған елге деген сүйіспеншілігінен, туған жердің табиғатын сақтауға және
қорғауға деген ұмтылысынан;

3) оқушының мінез-құлқын, қабілеттерін ескере отырып, оның жеке тұлға ретінде, іс-әрекет субъектісі әрі жеке дара субъект ретінде дамуынан;

4) өз ана тілін, мәдениетін, салт-дәстүрін құрметтеуінен көрініс табады.

39. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер оқушылардың:

1) оқу үдерісінде алған түрлі ақпараттарды дұрыс қабылдауынан және дұрыс түсінуінен, қажетті жағдайда есіне түсіріп, орынды қолдана алуымен;

2) бастауыш сыныпта оқытылған пәндер бойынша жүйелі білімінің болуымен;

3) алынған ақпаратты талдай, өңдей, жинақтай және қолдана білуімен;

4) шығармашылық жұмыстарға қызығушылығымен айқындалады.

П р и л о ж е н и е 1 3

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 1 8

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан

от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Казахский язык» для учащихся с нарушением слуха (неслышащие)

3-4 классов уровня начального образования

(с неказахским языком обучения)

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленді.

2. «Қазақ тілі» пәні «Тіл және әдебиет» білім саласына кіріктірілген пән болып табылады. Қазақ тілі оқу пәні ретінде ана тілімен қатар, естімейтін оқушылардың ойлауын дамытып, тұлға ретінде қалыптасуына әсер етеді.

3. Қазақ тіліне оқытудың мақсаты: қазақ тілін қарым қатынас құралы ретінде қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру және дамыту, қазақ тілін практикалық бағытта меңгеру, қарым-қатынас, эстетикалық және адамгершілік мәдениетіне қазақ тілін оқыту арқылы тәрбиелеу.

4. Пәнге оқытудың міндеттері:

1) оқушыларға сөйлеу іс әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту ;

- 2) оқушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;
- 3) қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;
- 4) қазақ тілінде оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;
- 5) оқушыны сөйлесу қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени ерекшелігіне баулу;
- 6) оқушылардың оқу білігін, шынайы өмірлік жағдаяттарда алған тілдік білімдерін шығармашылықпен пайдалануға дайын болу білігін қалыптастыру;
- 7) оқушыларды қазақ тілінің дыбыстарымен таныстыру және оларды ажырата білуге үйрету;
- 8) оқушылардың қазақ тіліне қызығушылығын дамыту, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу.

5. Оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) оқу орыс тілінде жүргізілетін мектептерде:
 - 3-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат;
 - 4-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат.
6. «Қазақ тілі» пәнінің білімдік, тәрбиелік мақсаттары келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

1) «Дыбыс айтуды қалыптастыру және естіп қабылдауын дамыту» пәнімен: қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтқызы, айтылуы ұқсас дыбыстарды буында, сөздерде, сөз тіркестерінде ажыратуға үйретеді;

2) «Музыка» пәнімен: қазақ тілінде берілген әндерді тыңдау, оны өздері айтып үйрену арқылы оқушылар адамның көңіл күйін, сезімін түсінеді, эстетикалық талғамы дамиды;

3) «Бейнелеу өнері» пәнімен: қазақ тілінде берілген суреттер арқылы оқушылар өнердің адам табиғатымен, өмірімен үндестігін түсінеді, әдемілікті, сұлулықты көріп сезінеді, иллюстрацияларды ауызша/жазбаша суреттеу арқылы ойлау-қабылдау қабілеті мен тілдерін дамытады;

4) «Еңбекке баулу» пәнімен: қазақ тілінде берілген тәрбиелік мәтіндердің мазмұны арқылы оқушылар оқудың, білім алудың, тіл үйренудің маңызын игереді, еңбектің адам өміріндегі орнын түсінеді;

5) «Математика» пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер негізінде оқушылар сандар мен фигуралардың атауын қазақ тілінде үйрену барысында математикадан алған білімдерін еске түсіреді, толықтырады, логикалық ойлау қабілеттерін дамытады;

6) «Дүниетану» пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер арқылы оқушылар өз айналасын таза ұстауға, қоршаған ортаны қорғауға, табиғатты аялауға үйренеді.

7. Естімейтін оқушыларды тілге оқыту барысында сөйлеу іс әрекетінің бірнеше түрін қалыптастыру: сөйлеу, оқу, жазу, дактильдеу, есту-көру арқылы қабылдау, көру арқылы қабылдау, есту арқылы қабылдау. Естімейтін балаларды тілге оқытудың негізгі талаптарын орындау керек:

- 1) тілге қарым қатынас құралы ретінде үйрету, диалогта қолдану;
- 2) естімейтін балалардың сөйлеуге деген қажеттілігін дамыту;
- 3) сөйлеу ортасын ұйымдастыру;
- 4) тәжірибелік іс әрекетке сүйеніп тілдік қабілеттерін дамыту;
- 5) сөздік материалды қосарланып айты, жеке айту және өз бетімен айту арқылы ендіру.

2. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

8. «Қазақ тілі» оқу пәні қазақ тілін қарым құралы ретінде пайдаланудың қарапайым дағдыларын дамыту төменде берілген тақырыптар арқылы жүзеге асады:

- 1) 1 тақырып. Мектеп – 4 сағат;
- 2) 2 тақырып. Отбасы – 8 сағат;
- 3) 3 тақырып. Күз – 10 сағат;
- 4) 4 тақырып. Менің үйім – 10 сағат;
- 5) 5 тақырып. Қыс – 10 сағат;
- 6) 6 тақырып. Көктем – 10 сағат;
- 7) 7 тақырып. Жаз – 6 сағат.

9. Тілдік бөлім.

10. Грамматика:

- 1) жіктік жалғау. Мысалы: Мен отырдым. Сен отырдың. Ол отырды;
- 2) тәуелдік жалғауы. Жекеше және көпше түрлері. Мысалы: Менің отбасым. Сенің отбасың. Оның отбасы. Біздің отбасымыз. Сендердің (сіздердің) отбасыларың(ыз).

О л а р д ы ң о т б а с ы л а р ы ;

- 3) заттардың жекеше және көпше түрі. Сұрақтың түрі: Не? Нелер? Кім? Кімдер?
Мысалы: доп-доптар, оқушы-оқушылар, алма-алмалар;

- 4) заттардың сынын білдіретін сөздер. Сұрақтың түрі: Қандай? Мысалы: Піл үлкен.
Тышқан кішкентай. Сары жапырақ. Қызыл алма;

- 5) заттардың санын білдіретін сөздер. Сұрақтың түрі: Қанша? Неше? Мысалы: Екі көз.
Т ө р т а л м а ;

- 6) қарапайым сөйлемдерде септік жалғауларды қолдану. Мысалы: Мен дүкенге бардым. Мен Алмасты көрдім. Мен анаммен бірге барамын.

11. Фонетика:

- 1) «Ә» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дақтилі. Жазылуы:
сөздік материал: Әке, әже, Әсем, әтеш. Мынау – әке,әже,Әсем менің әпкем;

- 2) «І» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дақтилі. Жазылуы:
сөздік материал:Тіл, тіс, кітап. Мынау- тіл, тіс. Менде кітап бар;

- 3) «Ү» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дақтилі. Жазылуы:
сөздік материал: Үй, үйрек, үлкен, үш, гүл, күн. Мынау – үй. Алмаста үлкен доп бар

;

- 4) «Ө» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Өрік, көл, өрмекші. Өрік тәтті. Далада өрмекші бар;
- 5) «Ұ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Құс, ұлу, ұя, Ұяда құстар бар;
- 6) «Ы» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Ыдыс. Тауық. Мысық. Мысық отыр;
- 7) «Ғ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Аға, торғай, ағаш, сағат. Торғай ағашта отыр. Менің ағам бар;
- 8) «Қ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Қалам, қоян, тақта. Менде қалам бар;
- 9) «Ң» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Аң, шаңғы, қоңырау. Мен шаңғы тептім;
- 10) «Һ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Жиһаз, айдаһар. Үйде жиһаз бар.

1 2 . Л е к с и к а :

- 1) тақырыптар көлеміндегі сөздік қорын ұлғайтуға бағытталған сөздер, сөз тіркестерін сөйлеген кезде түсініп қолдану;
- 2) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 сандары;
- 3) сөйлеу іс әрекетін бөлімі.

1 3 . А й т ы л ы м :

- 1) қазақ тіліне тән орфоэпиялық ережелерге сай айту;
- 2) диалогтік сөйлесу. Амандасу. Танысу. Қысқа диалогтік сөйлеу;
- 3) диалог-сұрақ. Өзін таныстыру;
- 4) сөйлескенде «бар»/«жоқ» сөздерін қолдану;
- 5) монологтік сөйлесу;
- 6) баяндаудың қысқаша қарапайым түрі;
- 7) суретті (тақырып бойынша) қарапайым сипаттау;
- 8) 1-10-ға дейін санау;
- 9) қарапайым хабарлау;
- 10) бір-бірімен бұйрық алмасуы;
- 11) тақырыпқа қатысты сурет бойынша қарапайым сипаттау;
- 12) күнделікті іс-әрекетін сипаттау (тақырып көлемінде);
- 14) затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау.

1 4 . Т ы ң д а л ы м :

- 1) қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну;
- 2) қарапайым тапсырмалар мен бұйрықтарды түсіну;
- 3) тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;

4) тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды түсіну;
5) тақырыпқа байланысты сөздер мен сөз тіркестерінен қаза тіліне тән дыбыстарды ажырата білу және дұрыс айта алу.
15. О қ ы л ы м :

1) тақырыпқа байланысты сөздер мен сөз тіркестерін дауыстап оқу және мағынасын түсіну ;

2) таныс сөздерді оқу барысында лексикалық мағынасына сәйкестендіру, яғни танып оқу ;

3) тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап және түсініп оқу ;

4) қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу;

5) түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

6) таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп және түсініп оқу .

16. Т і л д е с і м :

1) қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу;

2) күнделік өмірде кездесетін жағдайдарға қатысты қарапайым диалог құру;

3) қарапайым сөздерден қысқа сөйлемдер құрастыру;

4) сұрақтарға жауап беру .

17. Қ а р ы м - қ а т ы н а с б ө л і м і :

1) тақырыпқа байланысты қысқа диалогтар құру;

2) орфоэпиялық ержені сақтап сөздерді дұрыс айту;

3) логикалық екпінді сақтап хабарлы, сұраулы сөйлемдерді айту.

3. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

18. «Қазақ тілі» оқу пәні қазақ тілін қарым құралы ретінде пайдаланудың қарапайым дағдыларын дамыту төменде берілген тақырыптар арқылы жүзеге асады:

1) 1 тақырып. Мектеп – 4 сағат;

2) 2 тақырып. Отбасы – 8 сағат;

3) 3 тақырып. Күз – 10 сағат;

4) 4 тақырып. Менің үйім – 10 сағат;

5) 5 тақырып. Қыс – 10 сағат;

6) 6 тақырып. Көктем – 10 сағат;

7) 7 тақырып. Жаз – 6 сағат.

19. Т і л д і к б ө л і м .

20. Г р а м м а т и к а :

1) жіктік жалғау және көпше түрде қолдану. Мысалы: Біз келдік. Сендер келдіңдер.
О л а р к е л д і ;

2) тәуелдік жалғауы. Жекеше және көпше түрлері. Жіктелуге байланысты дыбыстардың өзгеруіне байланысты айтқызу. Мысалы: Менің досым. Сенің досың. Оның досы. Біздің сыныбымыз. Сендердің (сіздердің) сыныптарың(ыз). Олардың с ы н ы п т а р ы ;

3) заттардың жекеше және көпше түрі. Сұрақтың түрі: Не? Нелер? Кім? Кімдер? Мысалы: кітап-кітаптар, орындық-орындықтар;

4) заттардың сынын білдіретін сөздер. Бір затқа және әртүрлі заттарға қатысты. Сұрақтың түрі: Қандай? Мысалы: Ала сиыр. Қара сиыр. Үлкен сиыр. Сары жапырақ. Жасыл жапырақ. Қызыл алма. Жасыл алма;

5) заттардың санын білдіретін сөздер. Реттік сан есімдер. Сұрақтың түрі: Қанша? Неше? Нешінші? Мысалы: Бірінші орын. Екінші сабақ. Екі көз. Төрт алма;

6) қарапайым сөйлемдерде септік жалғауларды қолдану. Мысалы: Мен мектепке келдім. Мен кітапты бердім. Мен досыммен ойнаймын.

2 1 . Ф о н е т и к а :

1) «Ә» дыбысы, әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Әке, әже, Әсем, әтеш. Мынау – әке,әже,Әсем менің әпкем;

2) «І» дыбысы, әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Тіл, тіс, кітап. Мынау- тіл, тіс. Менде кітап бар;

3) «Ү» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Үй, үйрек, үлкен, үш, гүл, күн. Мынау – үй. Алмаста үлкен доп бар ;

4) «Ө» дыбысы, әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Өрік, көл, өрмекші. Өрік тәтті. Далада өрмекші бар;

5) «Ұ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Құс, ұлу, ұя, Ұяда құстар бар;

6) «Ы» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Ыдыс. Тауық. Мысық. Мысық отыр;

7) «Ғ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Аға, торғай, ағаш, сағат.Торғай ағашта отыр. Менің ағам бар;

8) «Қ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Қалам, қоян, тақта. Менде қалам бар;

9) «Ң» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Аң, шаңғы,қоңырау. Мен шаңғы тептім;

10) «Һ» дыбысы. әрпі. Дыбысталуы. Дактилі. Жазылуы: сөздік материал: Жиһаз, айдаһар. Үйде жиһаз бар.

2 2 . Л е к с и к а :

1) тақырыптар көлеміндегі сөздік қорын ұлғайтуға бағытталған сөздер, сөз тіркестерін сөйлеген кезде түсініп қолдану;

2) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 сандары;

3) математикалық түсініктер: қосу, алу, тең, кем, артық.

23. Сөйлеу іс әрекеті бөлімі.

24. А й т ы л ы м :

1) қазақ тіліне тән орфоэпиялық ережелерге сай айту. Жұлдыз-жұлдуз;
2) жіктелулерге байланысты дыбыстардың өзгеруін ескеріп сөйлеу. Мысалы: Менің
к і т а б ы м ;

3) диалогтік сөйлесу. Амандасу. Танысу. Қысқа диалогтік сөйлеу;

4) диалог-сұрақ. Өзін таныстыру;

5) сөйлескенде жоғарыда берілген жалғаулар мен қосымшаларды сөздерде қолдану;

6) монологтік сөйлесу;

7) баяндаудың қысқаша қарапайым түрі;

8) суретті (тақырып бойынша) қарапайым сипаттау;

9) 1 - 10 - ға дейін санау;

10) қарапайым хабарлау;

11) бір-бірімен сұрақ қою, жауап беру;

12) тақырыпқа қатысты сурет бойынша қарапайым әңгіме құру;

13) күнделікті іс-әрекетін сипаттау (тақырып көлемінде);

14) баяндау;

15) затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау.

25. Т ы ң д а л ы м :

1) қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну;

2) қарапайым тапсырмалар мен бұйрықтарды түсіну;

3) орфоэпиялық ережеге сәйкес өзгерген сөздерді есту арқылы қабылдау және
а ж ы р а т у ;

4) тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін есту-көру
ар қ ы л ы қ а б ы л д а у ж әне т а н у ;

5) тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды есту-көру
ар қ ы л ы қ а б ы л д а у ж әне т ү с і н у ;

6) тақырыпқа байланысты сөздер мен сөз тіркестерінен қаза тіліне тән дыбыстарды
ажырата білу және дұрыс айта алу.

26. О қ ы л ы м :

1) тақырыпқа байланысты сөздер мен сөз тіркестерін дауыстап оқу және мағынасын
т ү с і н у ;

2) таныс сөздерді оқу барысында лексикалық мағынасына, көрнекілікке
сәйкестендіру, яғни түсініп оқу;

3) тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап және түсініп
о қ у ;

4) қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу;

5) түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

б) таныс сөздерден құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп және түсініп оқу.

27. Тілдесім:

- 1) қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу;
- 2) күнделік өмірде кездесетін жағдайдарға қатысты қарапайым диалог құру;
- 3) қарапайым сөздерден қысқа сөйлемдер құрастыру;
- 4) сұрақтарға жауап беру.

28. Қарым-қатынас бөлімі:

- 1) тақырыпқа байланысты қысқа диалогтар құру;
- 2) орфоэпиялық ержені сақтап сөздерді дұрыс айту;
- 3) логикалық екпінді сақтап хабарлы, сұраулы сөйлемдерді айту.

4. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

29. Пәндік нәтижелер бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) естіген жеке сөздерді, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дұрыс дыбыстауды;
- 3) сөздегі дыбыстардың жуан-жіңішке үндесімдерін айыруды, дыбыс-әріп үйлесімдігін;
- 4) белсенді қорына енген сөздердің екпінін/дауыс ырғағын дұрыс қояды;
- 5) тақырыптар бойынша ұсынылған 70-90 жаңа сөзді;
- 6) берілген сөздердің мағыналарын;
- 7) бас әріппен жазылатын сөздерді;
- 8) грамматикалық құбылыстардың қарапайым үлгілерін;
- 9) белсенді сөздік қорына енген сөздерден тұратын қарапайым сөйлемдерді сауатты құрудың жолдарын білуі тиіс.

30. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:

- 1) дыбыстарды таңбалары арқылы айыруды;
- 2) тыңдаған сөздерді дұрыс түсіне алуды;
- 3) тыңдаған мәтін мазмұнына сәйкес суреттерді таңдап, ретімен қоя алуды;
- 4) тыңдалған ақпараттан түсінгені бойынша сурет сала білуді;
- 5) әріп пен дыбыстарды сәйкестендіріп оқуды;
- 6) сөздердің лексикалық мағынасын түсініп оқуды;
- 7) кім?, не?, қандай? сұрақтарына жауап беруді;
- 8) затқа 2-3 сөйлеммен қарапайым сипаттама беруді;
- 9) суретке қарап 2-3 сөйлем құрап айтуды;
- 10) өзі, досы туралы айтуды;
- 11) қазақ тіліне тән әріптерді дұрыс жазуды;
- 13) қазақ тіліндегі сөздерді дұрыс жазуды;
- 14) сөздерді кітаптан, тақтадан көшіріп жазуды;

- 15) 2-3 сөйлемнен тұратын шағын мәтін жазуды;
 16) адамды не затты атап, оларға сандық, сапалық тұрғыдан қарапайым сипаттама беруді;
 17) қойылған сұраққа жауап беруді;
 18) сұрақ қоя білуді;
 19) қарапайым тілдік модельдер бойынша амандасу, қоштасу, танысу, алғыс білдіруді меңгеруі тиіс.

5. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

31. Пәндік нәтижелер бойынша 4-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) қазақ тілінің фонетикалық-фонемалық жүйесін;
 - 2) тірек кестелер арқылы сөздердегі үндестік заңын сақтауды;
 - 3) қазақ тіліне тән тасымалдау (й, у, я әріптерінің тасымалы) ерекшеліктерін;
 - 4) тақырыптар бойынша ұсынылған 80-100 жаңа сөзді;
 - 5) лексикалық минимум көлеміндегі сөздердің көптелу, тәуелдену, септелу, жіктелу ерекшеліктерін;

- 6) заттың атын білдіретін сөздер: адамға – кім?, жан-жануарлар мен заттарға – не? сұрауын қоюды;
- 7) заттың қимылын, сынын, санын білдіретін сөздерге сұрақ қоюды;
 - 8) айтылу мақсатына қарай хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді ажыратуды;
 - 9) сөйлемдегі сөз тіркесінің байланысын;
 - 10) белсенді сөздік қорына енген сөздерден тұратын қарапайым сөйлемдерді сауатты жаза білуі тиіс.

32. Сөйлесім әрекетінің түрлері бойынша:
- 1) өзінің отбасы, досы, көшесі туралы қысқаша баяндауды;
 - 2) өз іс-әрекеті туралы қысқа, қарапайым түрде баяндауды;
 - 3) адамның/заттың қимыл әрекеттерін сипаттауды, сандық, сапалық мінездеме беруді;
 - 4) иллюстрацияға сүйеніп шағын хабарламаның мазмұнын түсінуді;
 - 5) шағын мәтіндердің мазмұнын түсінгенін кестелерді толтыру және суреттерді орналастыру арқылы білдіре алуды;
 - 6) шағын мәтіндегі сөздер мен фразаларды дауыс ырғағын дұрыс қойып оқуды;
 - 7) тыңдай отырып сөз, сөз тіркестері және жай сөйлемдерді жазуды;
 - 8) 3-5 сөйлемнен тұратын мәтін жазуды;
 - 9) өз отбасы мүшелерін таныстыруды;
 - 10) қатысымдық тұрғыдан қысқа диалогке қатыса алуды: үлкен кісімен, досымен амандасуды, танысуды, қоштасуды (өз атын айтады, басқаның есімін сұрайды) меңгеруі тиіс.

33. Тұлғалық нәтижелер 3-4-сынып оқушыларының:

1) Отанына, туған жерін, мектебін құрметтеуінен;

2) Қазақстан Республикасының рәміздеріне; қазақ халқына, қазақ тіліне құрмет көрсетуінен;

3) өзгелермен қарым-қатынастағы сөз әдебінен көрініс табады.

34. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер бойынша 3-4-сынып оқушыларының:

1) өзіне таныс өмірлік жағдаяттарда қазақ тілінде сөйлесім әрекетінің түрлерін қолдана білуімен;

2) қазақ тілінің өзіндік ерекшеліктерін түсінуімен айқындалады.

П р и л о ж е н и е 1 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 1 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Русский язык» для учащихся с нарушением слуха (неслышащие)

3-4 классов уровня начального образования

(с нерусским языком обучения)

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебный предмет «Русский язык» входит в образовательную область «Язык и литература». Русский язык, как учебный предмет, стимулирует, наряду с родным (казахским), развитие мысли, содействует становлению учеников как личностей. Изучение русского языка помогает им лучше осознать особенности родного языка, его богатства, выразительные возможности, место и роль родного языка среди других языков мира.

3. Цель обучения русскому языку: формирование и развитие элементарных навыков пользования русским языком на ограниченном лексико-грамматическом материале: практическое усвоение русского языка; воспитание средствами русской речи

коммуникативной, нравственной и эстетической культуры.

4. Задачи учебного предмета:

1) формировать элементарные навыки построения простейших типовых предложений, широко употребляемые в живой русской речи, обогатить словарный запас учащихся (в пределах лексико-грамматического минимума);

2) формировать умение распространять простейшие типовые предложения за счет ранее усвоенных слов и словосочетаний в соответствии с законами синтаксического строя русского языка;

3) сформировать у учащихся элементарные навыки активного пользования синтаксическими конструкциями для выражения собственных мыслей, чувств и наблюдений в рамках тематики для чтения и развития речи;

4) совершенствовать навыки чтения и письма, полученные на уроках родного языка;

5) дифференцировать звуки и буквы в системе гласных и согласных с учетом различий в фонетических системах родного(казахского) и русского языков.

5. Содержание предмета состоит из трех блоков: речевой деятельности, языкового материала и текстов для чтения и развития речи, охватывающих сферы общения: учебную, социально-бытовую, социально-культурную, игровую. Так как текст выступает как единица обучения и развития речи, для отбора рекомендуются адаптированные тексты: проза, стихотворения, сказки из произведений известных детских писателей.

6. При отборе содержания обучения русскому языку как второму языку следует учитывать сферу речевой деятельности младших школьников, уровневые минимумы (фонетико-орфоэпический, лексический, грамматический и др.) для начального этапа обучения, явления транспозиции и интерференции.

7. Ведущими компонентами при отборе языкового материала являются словарь (список слов для активного усвоения) и тематика для чтения и развития речи.

8. На начальном этапе обучения русскому языку как второму языку учащиеся должны усвоить 400 лексических единиц (в каждом классе примерно 150-200 слов).

9. Объем учебной нагрузки составляет:

1) в 3 классе 2 ч. в неделю, общее количество – 68 час;

2) в 4 классе 2 ч. в неделю, общее количество – 68 час.

10. В процессе обучения русскому языку в школах с казахским языком обучения осуществляется межпредметные связи с:

1) казахским языком. Опора на родной язык при изучении общих явлений родного и русского языков, сопоставление сходных и различающихся явлений в русском и родном языках, использование перевода на родной язык при объяснении значения слов, словосочетаний, предложений и текстов;

2) математикой. Использование математических представлений для понимания слов

со значением пространства и времени, использование счета при проведении подвижных и дидактических и ролевых игр, перенос общеучебных умений и навыков, сформированных на уроках математики (сравнение, сопоставление, группировка);

3) изобразительным искусством. Использование предметных, сюжетных рисунков для семантизации новых слов, составление устных и письменных рассказов по картинкам, развитие тонкой моторики пальцев руки в процессе рисования, штриховки при организации словарной работы, развития эстетических чувств, представлений учащихся при рассмотрении картин, иллюстраций к текстам;

4) познанием мира. Краеведческого материала, предметов окружающего мира, действий человека, животных для семантизации новых слов, чтение и анализ текстов по тематике окружающего мира, обогащение словарного запаса по темам окружающего м и р а и д р .

11. В содержание обучения неслышащих детей языку важно учитывать формирование речевой деятельности в разных ее видах, таких как: говорение, чтение, письмо, дактилирование, слухо-зрительное восприятие, зрительное восприятие, собственно слуховое восприятие.

12. Важно соблюдать основные требования к обучению языку неслышащих детей:

1) обучать языку как средству общения: в самом его действии, применении, в диалоге ;

2) развивать речевую потребность у неслышащих;

3) создавать речевую среду;

4) развивать языковую способность с опорой на практические виды деятельности;

5) речевой материал вводить путем сопряженного, отраженного и самостоятельного (по образцу) проговаривания и др.

2. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

13. Учебный предмет «Русский язык» в третьем классе школ с казахским языком обучения делится на следующие этапы:

1) обучение грамоте, дифференциация звуков и букв;

2) послебукварный период (обучение чтению и письму, развитие устной речи).

14. темы для чтения и развития речи. В ходе изучения предмета предполагается развитие элементарных навыков пользования русским языком неслышащимися учащимися в пределах следующих тем речевого общения:

1) тема 1. Родина – 6 часа;

2) тема 2. Школа – 10 часов;

3) тема 3. Осень – 10 часов;

4) тема 4. Дом, семья – 12 часов;

5) тема 5. Зима – 12 часов;

6) тема 6. Весна – 10 часов;

7) тема 7. Лето – 8 часов.

15. Ознакомление, понимание и употребление слов и выражений, необходимых для учебного процесса:

1) слушай(те); смотри (те); иди (те) к доске; встань(те); сядьте; войди(те) в класс, открой(те) книги, тетради; покажи (-те), возьми (-те), положи (-те), дай(те);

2) в каком классе ты учишься? (Я учусь в третьем классе.);

3) вопросы и краткие ответы: Как тебя зовут? – Алия. А тебя? – Сабыр. Что ты взял?
? – Книгу и т.п.

16. Речевая деятельность:

1) аудирование. Слуховое (слухо-зрительное) восприятие, различение, опознавание на слух и произношение гласных и согласных в сильных позициях: для гласных – под ударением, для согласных (глухих и звонких) перед гласными, для согласных (твердых и мягких) перед гласными и на конце слова. Произношение слов со звуками [ш], [ж], [ц], со стечением согласных. Различение в речи слов и фраз;

2) говорение. Построение предложений по речевым образцам. Ответы на вопросы. Составление высказываний из 1-2 фраз, предложений с опорой на наглядность, на ситуацию (в пределах лексико-грамматического минимума). Проговаривание диалога и з 1 - 2 р е п л и к ;

3) чтение. Сознательное, правильное, плавное чтение по слогам (целыми словами и предложениями) небольших текстов, включающих лексику, модели предложений, усвоенных ранее конструкций. Понимание содержания текста. Ответы на вопросы по содержанию прочитанного текста. Пересказ прочитанного текста по вопросам. Чтение вслух с соблюдением пауз, выделение голосом словесного ударения. Интонирование повествовательных и вопросительных предложений;

4) письмо. Закрепление умений и навыков каллиграфически грамотного письма. Овладение умением списывать слова, фразы и короткие предложения (сначала с доски, а затем – с книги);

5) раздельное написание предлога с последующим словом. Перенос слова по слогам. Большая буква в начале предложения, в собственных именах, кличках животных.

17. Языковой материал. Элементы фонетики и орфоэпии:

1) выработка навыков произношения звуков (вначале – сходных с родным языком);

2) отработка произношения ударных гласных звуков (а, о, у, э, и, ы); умение произносить твердые и мягкие согласные, звонкие и глухие согласные, стечение согласных, безударные гласные, знаменательные слова с предлогами. Умение интонировать повествовательные предложения, вопросительные предложения с вопросительным словом (где, как, какой, какая, кто, куда, что, чей, чья).

18. Грамматика:

1) существительные в именительном падеже:

мужского рода с нулевым окончанием (стол) и окончанием -а, -я при обозначении лица (ученик, папа, Петя);

женского рода с окончанием -а, -я (парта, тетя). Существительные мужского и женского рода в именительном падеже множественного числа с окончанием -и, -ы (Это ученики, парты). Лексическое усвоение слов с окончанием -а (дома), с чередованием в основе (стулья);

2) сочетание прилагательных, притяжательных, указательных местоимений с существительными (синий карандаш, моя тетрадь, мои книги, этот дом);

3) глаголы несовершенного вида настоящего времени 1, 2 и 3 лица, их сочетания с существительными и личными местоимениями (Мальчик играет. Он играет. Дети играют. Они играют. Ты читаешь. Я читаю. Я пишу). Глаголы прошедшего времени мужского и женского рода единственного числа совершенного вида (нарисовал, нарисовала);

4) существительные со значением объекта: а) в винительном падеже (при переходных глаголах) с нулевым окончанием в мужском роде и с окончанием -у, -ю в женском роде (рисует шар, читает книгу); б) в родительном падеже с предлогом у при одушевленных существительных с окончанием -а, -я (для мужского рода), -и, -ы (для женского рода) (У мальчика (девочки) книга). Местоимение 1 лица единственного числа с предлогом у в том же значении;

5) существительные в винительном падеже со значением направления (Куда идут дети? – Дети идут в школу (в поле, на улицу)).

3. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

19. В четвертом классе продолжается послебукварный период, который предполагает развитие всех видов речевой деятельности на материале лексико-грамматического, тематико-ситуативного минимумов. Так же, как в 4 классе, содержание предмета представлено тремя составляющими:

1) речевая деятельность;

2) языковой материал;

3) этнокультуроведческий материал.

20. Речевая деятельность:

1) аудирование. Слуховое (слухо-зрительное) восприятие и понимание речи учителя, учащихся в объеме языкового материала, предусмотренного программой. Слуховое (слухо-зрительное) восприятие и понимание прочитанных учителем вслух рассказов, сказок, небольших стихотворений. Выделение основной мысли прослушанного текста. Ответы на вопросы по содержанию прослушанного текста;

2) говорение. Произносить слова, фразы, предложения соблюдая словесное, фразовое ударение, темп, ритм, интонацию. Ответы на вопросы по содержанию

прочитанного. Составление небольшого связного высказывания по иллюстрациям (с опорой на вопросы учителя). Составление коротких рассказов по сюжетным картинкам. Составление рассказов о себе, о своих друзьях. Составление связного высказывания по темам, аналогичным пройденным. Самостоятельное построение диалога в знакомых учебных ситуациях (или по словесной ситуации);

3) чтение. Сознательное, правильное, выразительное чтение. Деление небольшого текста на смысловые части. Под руководством учителя составление плана к прочитанному тексту. Выделение основной мысли произведения. Определение основных черт характера персонажей, обоснованное конкретными примерами из текста.

. Работа с двуязычными словарями при самостоятельном чтении;

4) письмо. Письменные ответы на вопросы (2-4 вопросов) по содержанию прочитанного текста, по картине, по экскурсии после предварительной речевой и орфографической подготовки. Письмо под диктовку небольших текстов со словами в изученных грамматических формах с предварительным разбором (30-40 слов), изложение текста из 5-6 предложений (без прямой речи);

5) употребление в предложениях слов в нужных грамматических формах или изменение слов, данных в начальной форме. Составление предложений из данных слов и словосочетаний. Учебный материал организуется по нижеследующим лексическим темам.

21. Темы для чтения и развития речи:

- 1) тема 1. Моя школа, мой класс – 9 часов;
- 2) тема 2. Наша Родина – 3 часа;
- 3) тема 3. Ты и твоя семья – 13 часов;
- 4) тема 4. Мой дом, моя квартира – 8 часов;
- 5) тема 5. Добрые слова, дела – 12 часов;
- 6) тема 6. Наша природа – 12 часов;
- 7) тема 7. Овощи, фрукты – 3 часа;
- 8) тема 8. Продукты – 3 часа;
- 9) тема 9. Одежда – 3 часа;
- 10) тема 10. Человек, части его тела – 2 часа.

22. Языковой материал. Элементы фонетики и орфоэпии:

1) формирование навыков правильного произношения слов (в рамках лексического минимума);

2) закрепление навыков произношения гласных и согласных в устной речи (словесное ударение, редукция гласных). Усвоение произношения слов со звонкими согласными перед глухими, с глухими согласными – перед звонкими;

3) формирование произношения слов с твердыми и мягкими согласными, слов с разделительными знаками (ъ и ь). Усвоение произношения предлогов в, над, под, к, из перед словами, начинающимися с глухих или звонких согласных или гласных.

Усвоение произношения окончаний прилагательных и личных местоимений 3-го лица. Усвоение произношения глаголов на -тся, -ться. Закрепление навыков интонирования повествовательных, вопросительных, восклицательных предложений.

23. Лексика. Для активного усвоения предусматривается 150-250 русских слов в рамках лексического минимума.

24. Речевые модели. Повествовательные предложения: Это ученик (ученица, ученики). Это стол (парта, окно, столы). Это он (она, они, я). Это мой стол (моя парта). Вот (тут, там, здесь) стол (бабушка, окно, парты). Тут мой дядя (моя тетя). Марат – ученик. Роза – ученица. Марат – хороший мальчик, Роза – хорошая девочка. Он мальчик. Она девочка. Он красивый мальчик. Она красивая девочка. Алишер сидит. Он читает. Дина сидит. Она тоже читает. Я сижу. Я тоже читаю. Журнал (книга) лежит на столе (в столе). Мальчик (он) читал. Девочка (она) читала. Дети (они) читали. Арман нарисовал шар (ракету). Катя нарисовала шар (куклу). Арман нарисовал синий шар (большую ракету). У Ермека книга, а у меня кукла. У Ермека новая книга, а у меня большая кукла. Саша читает хорошо.

25. Вопросительные предложения. Это ученик? (Да, нет). Кто это? Что это? Это чей карандаш? Это стол или стул? Где стол? Что делает (делал) мальчик? У кого книга? Какой карандаш? Это книга? (Нет, это не книга. Это журнал.). Мальчик читает? (Нет, мальчик не читает. Он рисует.). Как читает мальчик?

26. Сочетание типовых моделей. Тут парта, а там доска. Книга на парте, журнал на столе. Саша не стоит, а сидит.
27. Грамматика:

1) понятие «окончание». Существительные в именительном падеже: а) мужского рода с нулевым окончанием (дом) и окончанием -а (-я) при обозначении лица (дедушка, Коля); б) женского рода с окончанием -а (-я) (книга, земля); в) среднего рода с окончанием -о (-е) (яблоко, платье);

2) существительные в именительном падеже множественного числа с окончанием -и, -ы мужского и женского рода (столы, книги). Лексически усваиваются слова с окончанием -а (глаза), с чередованием в основе (деревья);

3) сочетание прилагательных и притяжательных местоимений с существительными (синий карандаш, моя сумка, мой портфель);

4) глаголы в настоящем времени 1 и 3 лица в сочетании с существительными и личными местоимениями (Ученик (он) пишет. Ученики (они) пишут. Я пишу);

5) выражение отрицания при существительных (Это парта? Нет, это не парта.), при глаголах (Марат пишет? Нет, он не пишет.), при прилагательных и притяжательных местоимениях (Это синий карандаш? Нет, это не синий карандаш. Это твоя тетрадь? Нет, это не моя тетрадь.);

б) количественные числительные до 10-ти и порядковые числительные в пределах лексического минимума.

28. Понимание и употребление слов, необходимых для учебного процесса:

1) вопрос, выучить; дописать; вспомнить; как? какой? (какая? какие?) когда? кто? куда? кончить, мало, много, можно; надо, назвать, называться, наизусть, неправильно; ответ, отвечать, отгадать, откуда?; пожалуйста, показать, по-казахски, по-русски, почему? правильно, произносить, прочитать; рассказ, рассказать, рассказывать, рассмотреть, сколько? словарь, составить, спасибо, списать, спрашивать, стихотворение; чей? (чья? чьи?);

2) примечание: лексический минимум для активного усвоения дается в Приложении I.

4. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

29. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны з н а т ь .

30. Учащиеся 3 класса должны знать:

- 1) русский алфавит;
- 2) основные понятия (термины), определенные программой;
- 3) слова из лексического минимума;
- 4) правила переноса слов, постановки знаков препинания в конце предложения;
- 5) формы речевого этикета, русские имена и фамилии.

31. Учащиеся должны уметь:

- 1) понимать прослушенное сообщение, речь учителя, звукозапись продолжительностью звучания 1-2 минуты;
- 2) воспроизводить услышанное после двух предъявлений;
- 3) выделять в прослушанном тексте предложения, в предложении – слова;
- 4) членить слова на слоги и звуки; правильно произносить звуки; производить звуковой анализ слов;
- 5) общаться в учебной, семейно-бытовой сферах;
- 6) составлять высказывание из 2-4 предложений;
- 7) сознательно, плавно читать вслух небольшие тексты, соблюдая паузы, словесные ударения;
- 8) учить наизусть небольшие стихотворения;
- 9) задавать друг другу вопросы, отвечать на поставленные вопросы;
- 10) пересказывать прочитанный текст;
- 11) писать по образцу и под диктовку слова и предложения, написание которых не расходится с произношением.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

32. Учащиеся 4 класса должны знать:

- 1) термины (в рамках программы);
- 2) значения падежных форм (в пределах грамматического минимума);
- 3) части речи с опорой на родной язык;
- 4) слова для обязательного усвоения;
- 5) правила правописания (в пределах программы);
- 6) речевой этикет при знакомстве и за столом, национальные игры и игрушки; названия крупных городов России и Казахстана; русские сказки, пословицы и поговорки; детские песни на русском языке.

33. Учащиеся должны уметь:

- 1) отвечать на вопросы по содержанию услышанного, пересказывать услышанное;
- 2) составлять рассказ-описание, рассказ-повествование по вопросам или по картине (серии картин); строить диалог; рассказывать о себе, о своей семье; о школе, о своих интересах;
- 3) выразительно читать тексты в учебнике, статьи из детских газет и журналов; выделять в тексте основную мысль; пересказывать прочитанное и пользоваться словарем при самостоятельном чтении;
- 4) списывать с рукописного или печатного текста целыми словами, предложениями;
- 5) писать зрительные, зрительно-слуховые диктанты; писать письмо другу; подписывать тетрадь по русскому языку;
- 6) писать большую букву в начале предложения и в собственных именах существительных; переносить слова по слогам; писать слова с безударными гласными, с непроизносимыми согласными, с буквами *ъ* и *ь*, с гласными после шипящих и *ц* (в рамках лексического минимума), ставить знаки препинания в конце предложения и при однородных членах предложения;
- 7) употреблять в речи русские имена, фамилии, отчества, клички животных;
- 8) в процессе аудирования: проверяются умения, навыки воспринимать на слух звуки, соотносить их с буквами, воспринимать на слух слоги, слова, текст из двух-трех предложений (продолжительность звучания 1-2 мин.);
- 9) в процессе говорения: проверяются умения и навыки продолжать или начинать диалог по данной реплике, составлять диалог по описанию ситуации, а также умения и навыки владения устной связной речью (составление описания комнаты, квартиры, погоды, животных и о своей семье, о друзьях и т.д.);
- 10) показателем обученности выступает связное монологическое высказывание из 3 - 4 - х предложений;
- 11) в процессе чтения: проверяется скорость чтения (50-80 слов в минуту);
- 12) в процессе письма: проверяются умения определять границы предложений, последовательность употребления их в тексте, выделять структурные элементы текста,

используя красную строку; писать зрительно-слуховые, слуховые диктанты, состоящие из слов, произношение и написание которых не расходятся, словарный картинный д и к т а н т .

34. Личностные результаты отражаются в:

- 1) проявлении уважения к символам Республики Казахстан;
- 2) проявлении любви к родному краю, к своей Родине, Республике Казахстан;
- 3) владении государственным и родным языками, уважении к истории, культуре и традициям многонационального народа Казахстана;
- 4) стремлении беречь природу родного края и бережном отношении к окружающей среде ;
- 5) проявлении уважительного отношения к себе, к родителям, к старшим, заботливое отношение к младшим, проявление доброты и чуткости к другим;
- 6) ведении здорового образа жизни.

35. Системно-деятельностные результаты отражаются в умениях и навыках владения всеми видами речевой деятельности, а также в овладении общеучебными умениями, полученными на уроках родного языка:

1) умении выделять основную мысль текста, структурные элементы текста (зачин, основная часть, концовка), восстанавливать деформированный текст, пересказ прочитанного по плану; составление рассказов по серии картин, устное сочинение по картинке ;

2) умении вести диалогическую речь, постепенно увеличивая количество реплик; читать наизусть стихотворные тексты; петь детские песни на русском языке.

П р и л о ж е н и е 1 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 2 0

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Математика» для учащихся с нарушением слуха (неслышащие)
0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего,

общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Математика на уровне начального образования (0–4 классы) представляет собой интегрированный учебный предмет образовательной области «Математика». Его изучение включает арифметику натуральных чисел в пределах 10 000 и нуля.

3. Цель обучения – развитие словесно-логического мышления и коррекция нарушений в ходе систематического изучения предмета математики неслышащими д е т ь м и .

4. Задачи обучения математики:

- 1) формирование понятия о натуральном числе;
- 2) формирование умений производить устные и письменные вычисления с целыми положительными числами в пределах 10 000;
- 3) формирование умений анализировать действительность, выделяя значимые для математического анализа параметры;
- 4) развитие умений анализировать, сравнивать, обобщать математические факты;
- 5) формирование умений использовать полученные математические знания для решения практических (житейских) задач, соответствующих уровню развития и возрастным интересам детей.

5. Объем учебной нагрузки по предмету «Математика» в 0-4 классах:

- 1) в подготовительном классе: в неделю 4 часа, всего 132 часа;
- 2) в 1-классе: в неделю 4 часа, всего 132 часа;
- 3) во 2-классе: в неделю 5 часа, всего 170 часов;
- 4) в 3-классе: в неделю 5 часов, всего 170 часов;
- 5) в 4-классе: в неделю 5 часов, всего 170 часов.

6. Межпредметная связь в процессе обучения математике:

1) с казахским языком и развитием речи. Словарные материалы используют как в математике, так и в развитии речи. При строении предложений, итогов, условий с математическим содержанием опираться на словарные материалы, освоенные на уроках развития речи, при работе с учебником, дидактическим материалом, учитывать навыки чтения и уровень формирования речи ученика;

2) с естествознанием. При выполнении заданий с математическим содержанием использовать знания детей о явлениях в окружающей среде и связывать с ситуациями повседневной жизни;

3) с предметом труд. Использование представлений об объеме и форме предметов на уроках труда при работе с предметами;

4) с предметом ИЗО. Использовать умение рисовать на листе бумаги, уметь воспринимать расположение предмета на листе бумаги или в пространстве;

5) с предметом развитие слухового восприятия и формирование произношения. Учитывать уровень устного проговаривания словесного материала данного на предмете

математика и отдельных звуков, учитывать также их слуховое восприятие (у каждого ребенка свои особенности).

7. Особенности обучения математике. В программе намечено усвоение математических понятий через конкретные материалы, взятые с быта. Это дает возможность показать детям, что все условия и понятия пройденные на уроках служат для практики и зарождаются из жизненных потребностей.

8. В программе также намечено ознакомление детей с разными взаимосвязями. Это помогает детям понять причинную взаимосвязь разных явлений, происходящих вокруг. Ученики в основе своих практических действий знакомятся с какими-либо закономерностями, используют свои знания на деле.

9. Подводя итоги всему сказанному необходимо подчеркнуть для того, чтобы на практическом уровне ознакомить глухого школьника с математическим языком прежде всего необходимо обеспечить условие для широкого употребления в речи тех категорий и форм которые отражает данное задание. Отсутствие слуха побуждает проводить специальную работу в направлении обучения восприятию устной речи и развитию навыка произношения.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

10. Четверть.
11. Числа от 1 до 5:
- 1) название чисел от 1 до 5;
 - 2) обозначение цифрой и словом;
 - 3) последовательность чисел в натуральном ряду;
 - 4) написание цифр от 1 до 5;
 - 5) сравнение чисел;
 - 6) место каждого числа в натуральном ряду.
12. Состав чисел 2, 3, 4, 5:
- 1) сравнение групп предметов по их количеству;
 - 2) счет прямой и обратный в пределах пяти.
13. Временные понятия:
- 1) вчера, сегодня;
 - 2) работа календарем.
14. 2 четверть.
15. Числа от 1 до 5 (продолжение):
- 1) название и последовательность чисел;
 - 2) чтение и запись чисел. Сравнение чисел;
 - 3) количественный и порядковый.

16. Состав чисел от 2 до 5.

17. Сложение и вычитание в пределах 5:

1) вычислительные приемы: присчитывание по одному, отсчитывание по одному;

2) знаки: «+» (плюс), «-» (минус), «=» (равно);

3) запись примеров.

18. Задачи в одно действие, решаемые сложением:

1) задачи на нахождение суммы двух слагаемых;

2) драматизация их содержания;

3) составление условия задачи из рассыпного текста;

4) выполнение рисунка и запись решения в виде примера.

19. 3 четверть.

20. Числа от 1 до 10:

1) название и последовательность чисел в пределах 10;

2) чтение и запись чисел от 6 до 10;

3) написание цифр 6, 7, 8, 9, 0;

4) число 0;

5) сравнение чисел.

21. Состав чисел 2 – 10: количественный и порядковый счет по одному и группами.

22. Сложение и вычитание в пределах 10. Прибавление и вычитание единицы.

23. Задачи в одно действие, решаемые сложением и вычитанием:

1) задачи на нахождение суммы двух слагаемых;

2) задачи на нахождение остатка;

3) драматизация их содержания;

4) составление условия задачи из рассыпного текста;

5) выполнение рисунка и запись решения в виде примера.

24. 4 четверть.

25. Числа от 1 до 10 (продолжение).

26. Сложение и вычитание в пределах десятка:

1) прибавление числа по частям;

2) прибавление чисел 1, 2, 3, 4, 5;

3) вычитание числа по частям;

4) вычитание чисел 1, 2, 3, 4, 5.

27. Задачи ранее пройденных видов с числами в пределах 10:

1) на нахождение суммы;

2) на нахождение остатка.

28. Временные понятия:

1) вчера, сегодня, завтра;

2) дни недели;

3) названия месяцев.

29. Геометрический материал: квадрат, прямоугольник, круг, шар, куб.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

30. 1 четверть.

31. Числа от 1 до 10 (продолжение):

1) название чисел от 1 до 10;

2) обозначение цифрой и словом;

3) последовательность чисел в натуральном ряду. Написание цифр;

4) сравнение чисел. Знаки «>» (больше), «<» (меньше), «=» (равно);

5) место каждого числа в натуральном ряду;

6) число 0;

7) количественный и порядковый счет;

8) счет по одному и группами в прямом и обратном порядке, начиная от любого числа.

32. Состав чисел 2 – 10.

33. Сложение и вычитание в пределах 10:

1) прибавление и вычитание числа по частям;

2) прибавление чисел 1, 2, 3, 4, 5;

3) перестановка слагаемых в случаях прибавления чисел 6, 7, 8, 9.

34. 2 четверть.

35. Числа от 11 до 20:

1) название и последовательность чисел в натуральном ряду;

2) чтение и запись чисел;

3) сравнение чисел;

4) количественный и порядковый счет;

5) десятичный состав чисел 11 – 20.

36. Сложение и вычитание в пределах 20:

1) сложение и вычитание без перехода через десяток (см. 7);

2) сложение однозначных чисел с переходом через десяток (см. 8);

3) вычитание чисел в пределах 20 с переходом через десяток (см. 9).

37. Задачи в одно действие, решаемые сложением и вычитанием:

1) задачи на нахождение суммы;

2) задачи на нахождение остатка;

3) задачи на нахождение неизвестного слагаемого. (Рисунок, решение и ответ);

4) выполнение поручений и составление задач и рассыпного текста.

38. 3 четверть.

39. Числа от 1 до 100:

- 1) название и последовательность чисел в пределах 100. Число и цифра;
- 2) чтение и запись чисел от 21 до 100. Сравнение чисел;
- 3) круглые десятки. Десятичный состав числа;
- 4) количественный и порядковый счет по одному и группами.

40. Сложение и вычитание в пределах 100:

- 1) прибавление и вычитание единицы: $28 + 1$; $45 - 1$;
- 2) сложение и вычитание круглых десятков: $30 + 40$; $90 - 70$;
- 3) прибавление единиц к круглым десяткам: $20 + 4$; $5 + 30$;
- 4) вычитание типа $45 - 5$;
- 5) сложение и вычитание однозначного числа из двузначного без перехода через десяток: $52 + 4$; $78 - 3$;
- 6) прибавление и вычитание круглых десятков из двузначного числа: $24 + 30$; $45 - 20$;
- 7) сложение и вычитание двузначных чисел без перехода через десяток: $42 + 17$; $59 - 31$;

8) название чисел при сложении и вычитании;

9) нахождение неизвестных компонентов при сложении и вычитании.

41. Задачи в одно действие, решаемые сложением и вычитанием

- 1) задачи на нахождение суммы и остатка (повторение);
- 2) задачи на увеличение числа на несколько единиц;
- 3) задачи на разностное сравнение.

42. $\frac{4}{4}$ четверть.

43. Числа от 1 до 100 (продолжение):

- 1) изучение сложения и вычитания с переходом через десяток в пределах 100;
- 2) случаи сложения и вычитания вида: $9 + 5$; $11 - 4$ (повторение); $29 + 7$; $30 - 8$; $34 - 8$; $28 + 34$; $50 - 17$; $51 - 12$;
- 3) название чисел при сложении и вычитании;
- 4) нахождение неизвестных компонентов при сложении и вычитании.

44. Задачи ранее пройденных видов с числовыми данными в пределах 100:

- 1) задачи на нахождение суммы и остатка;
- 2) задачи на увеличение числа на несколько единиц;
- 3) задачи на разностное сравнение.

45. Меры длины: сантиметр, дециметр.

46. Геометрический материал: отрезок.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

47. $\frac{1}{4}$ четверть.

48. Числа от 1 до 100 (продолжение):

- 1) сложение и вычитание в пределах 100;
- 2) задачи изученных типов с числовыми данными в пределах 100;
- 3) составление краткой записи условия;
- 4) нахождение неизвестных компонентов при вычитании. Решение уравнений.

4 9 . У м н о ж е н и е :

- 1) нахождение суммы одинаковых слагаемых;
- 2) понятие о действии умножения. Название и обозначение действия умножения. Название чисел при умножении. Перестановка сомножителей. Таблица умножения на 2 , 3 , 4 , 5 ;

3) Задачи на нахождение суммы нескольких равных слагаемых, решаемые у м н о ж е н и е м .

50. Геометрический материал: квадрат, прямоугольник, треугольник.

51. Измерение и вычерчивание отрезков.

52. Измерение сторон многоугольников.

53. Меры длины: сантиметр, дециметр, метр.

5 4 . 2 ч е т в е р т ь .

55. Числа от 1 до 100 (продолжение).

56. Умножение (продолжение):

1) таблица умножения на 6, 7, 8, 9;

2) умножение на 1 и на 0;

3) порядок выполнения арифметических действий в выражениях, содержащих два, три действия (со скобками и без скобок).

57. Задачи на увеличение числа в несколько раз.

58. Меры длины: сантиметр, дециметр, метр.

59. Меры времени: час. Определение времени по часам (с точностью до часа).

6 0 . 3 ч е т в е р т ь .

61. Числа от 1 до 100 (продолжение).

6 2 . Д е л е н и е :

1) понятие о делении на равные части;

2) название и обозначение действия деления;

3) название чисел при делении;

4) таблица умножения и соответствующие случаи деления.

63. Задачи на деление и равные части.

64. Задачи на деление по содержанию. Нахождение неизвестных компонентов при у м н о ж е н и и .

65. Меры длины: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр.

66. Геометрический материал: свойство сторон квадрата и прямоугольника.

6 7 . 4 ч е т в е р т ь .

68. Числа от 1 до 100 (продолжение).

69. Деление на 1:

- 1) порядок выполнения действий в выражениях со скобками и без скобок;
- 2) нахождение неизвестных компонентов при умножении и делении.

70. Решение простейших уравнений:

- 1) задачи на уменьшение числа в несколько раз;
- 2) задачи на кратное сравнение;
- 3) задачи с прямой формулировкой условия всех типов на 4 арифметических действия (в одно действие);
- 4) составление краткой записи условия;
- 5) составление задач.

71. Меры длины: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр и их соотношения.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

72. 1 четверть.

73. Числа от 1 до 100 (продолжение).

74. Сложение и вычитание в пределах 100:

- 1) переместительное свойство сложения;
- 2) проверка сложения перестановкой слагаемых;
- 3) проверка сложения вычитанием;
- 4) упрощение вычислений с помощью переместительного и сочетательного законов сложения;
- 5) таблица умножения и соответствующие случаи деления;
- 6) умножение на 10;
- 7) переместительное свойство умножения;
- 8) упрощение вычислений с помощью переместительного и сочетательного законов умножения;
- 9) умножение в пределах 100 на однозначное число (внетабличное умножение).

75. Решение простых задач с прямой формулировкой условия изученных видов с новым числовым материалом.

76. 2 четверть.

77. Числа от 1 до 100 (продолжение):

- 1) деление круглых десятков на однозначное число типа 50: 5, 80: 4.

78. Внетабличное деление на однозначное число:

- 1) деление на двузначное число методом подбора;
- 2) деление с остатком.

79. Решение примеров в 2-3 действия со скобками и без скобок.

80. Решение задач ранее пройденных видов с новым числовым материалом (решаемых одним действием).

81. Меры времени: час, минута. Определение времени по часам с точностью до 5 минут.

82. Геометрический материал: углы прямые и непрямые, треугольник.
83. Четверть.

84. Числа от 1 до 1000:

- 1) устная и письменная нумерация в пределах 1000;
- 2) чтение и запись чисел в пределах 1000;
- 3) числа однозначные, двузначные и трехзначные;
- 4) представление трехзначных чисел в виде суммы разрядных слагаемых.

85. Сложение и вычитание в пределах 1000 в случаях, сводимых к действиям в пределах 100:

- 1) письменные приемы сложения и вычитания в пределах 1000 (сложение и вычитание столбиком);
- 2) проверка сложения и вычитания.

86. Решение простых задач пройденных типов с новым числовым материалом (нахождение суммы и остатка, увеличение и уменьшение числа на несколько единиц, разностное сравнение).

87. Решение уравнений с новым числовым материалом:

- 1) решение примеров в 2 – 4 действия со скобками и без скобок;
- 2) порядок действий.

88. Четверть.

89. Числа от 1 до 1000 (продолжение).

90. Письменное умножение и деление на однозначное число:

- 1) умножение круглых десятков на однозначное число;
- 2) письменный прием умножения на однозначное число (вычисления столбиком);
- 3) деление круглых десятков на однозначное число;
- 4) письменный прием деления на однозначное число (деление углом).

91. Решение уравнений на основе знаний зависимости между компонентами и результатом действия.

92. Меры длины: километр, метр.

93. Меры массы: килограмм, грамм. Соотношения между ними.

94. Решение простых задач ранее изученных видов с прямой формулировкой условия с числовым материалом в пределах 1000.

95. Решение примеров, содержащих 3 – 4 действия. Порядок действий.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

96. Четверть.

97. Натуральные числа от 1 до 10 000:

1) нумерация;

2) чтение и запись чисел в пределах 1000;

3) представление чисел в виде суммы разрядных слагаемых;

4) понятие однозначного, двузначного, трехзначного и четырехзначного числа.

Сравнение чисел.

98. Сложение и вычитание в пределах 10 000:

1) письменный прием сложения и вычитания (столбиком);

2) слагаемое, сумма, уменьшаемое, вычитаемое, разность;

3) проверка сложения и вычитания. Использование переместительного свойства сложения для проверки сложения. Использование переместительного и сочетательного свойств сложения для упрощения вычислений;

4) нахождение неизвестных компонентов при сложении и вычитании на основе знаний зависимостей: между слагаемыми и суммой; между вычитаемым, уменьшаемым и разностью.

99. Решение уравнений.

100. Решение составных задач в 2 действия, включающих в себя простые задачи:

1) на нахождение суммы; на нахождение остатка; на увеличение и уменьшение числа на несколько единиц;

2) составление краткой записи условия;

3) решение задач с вопросами;

4) решение задач с объяснением;

5) составление задач указанных типов.

101. 2 четверть.

102. Натуральные числа от 1 до 10 000 (продолжение).

103. Умножение и деление на однозначное число в пределах 10 000:

1) умножение круглых сотен и тысяч на однозначное число;

2) умножение четырехзначных чисел на однозначное число (письменный прием вычислений);

3) использование переместительного и сочетательного законов умножения для упрощения вычислений;

4) деление круглых сотен на однозначное число. Деление четырехзначных чисел на однозначное число (письменный прием вычислений);

5) проверка умножения делением;

6) проверка деления умножением;

7) нахождение неизвестных компонентов при умножении и делении на основе знаний зависимости между сомножителями и произведением; между делимым, делителем и частным.

104. Решение уравнений:

1) решение составных задач в 2 – 3 действия, включающих в себя простые задачи на

нахождение суммы нескольких равных слагаемых, увеличение и уменьшение числа в несколько раз, на кратное сравнение, сумму и остаток;

2) меры массы: грамм, килограмм, центнер, тонна;

3) меры длины: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр, километр;

4) сложение и вычитание чисел с мерами длины и массы;

5) решение задач указанных типов с именованными числами. Умножение и деление именованных чисел на однозначное число.

1 0 5 . 3 ч е т в е р т ь .

106. Натуральные числа от 1 до 10 000 (продолжение).

107. Умножение и деление на однозначное число:

1) порядок выполнения арифметических действий.

108. Решение примеров в 3 – 4 действия со скобками и без скобок:

1) решение уравнений;

2) решение составных задач в 2 -3 действия, включающих в себя простые задачи на деление на разные части и на деление по содержанию;

3) меры времени: секунда, минута, час, сутки. Соотношение между ними.

4) сложение и вычитание чисел с мерами времени;

5) решение задач на нахождение продолжительности, начала и конца события.

1 0 9 . 4 ч е т в е р т ь .

110. Площадь многоугольника.

111. Геометрический материал:

1) отрезок. Длина отрезка;

2) меры длины и соотношения между ними;

3) вычерчивание отрезка заданной длины, выраженной составным и именованным числом ;

4) свойства сторон прямоугольника и квадрата;

5) периметр треугольника, прямоугольника и квадрата.

1 1 2 . П о н я т и я п л о щ а д и :

1) квадратный сантиметр;

2) площадь прямоугольника и квадрата;

3) квадратный дециметр;

4) меры площади и соотношение между ними;

5) нахождение площади прямоугольников и квадратов.

113. Решение составных задач, включающих в себя задачи на вычисление площади и периметра.

7. Требования к подготовительному уровню учащихся подготовительного класса

114. Предметные результаты. К концу подготовительного класса учащиеся должны:

- 1) знать числа от 1 до 5;
- 2) равнивать предметы по числу;
- 3) знать единицы времени (сегодня, вчера, завтра, дни недели, месяцы);
- 4) называть числа по порядку;
- 5) овершать арифметические действия в пределах 10;
- 6) решать задачи состоящие из одного действия на сумму сложения двух слагаемых ;
- 7) знать число 0 и его обозначение;
- 8) знать геометрические фигуры квадрат, треугольник, круг.

8. Требования к подготовительному уровню учащиеся 1 класса

115. Предметные результаты. К концу 1 класса учащиеся должны:

- 1) читать, писать, сравнивать числа до 100;
- 2) совершать арифметические действия в пределах 100;
- 3) решать задачи на сложение и вычитание с одним действием;
- 4) знать аименование чисел в сложении и вычитании;
- 5) мложение и вычитание однозначных чисел с двухзначными без переходачерез д е с я т о к ;
- 6) называть неизвестные компоненты в сложении и вычитании;
- 7) знать меры длины (сантиметр, дециметр);
- 8) знать геометрические материалы (отрезок).

9. Требования к подготовительному уровню учащиеся 2 класса

116. Предметные результаты. К концу 2 класса учащиеся должны:

- 1) знать геометрические материалы: квадрат, треугольник, прямоугольник, отрезок. И з м е р е н и е и ч е р ч е н и е ;
- 2) знать меры длины – сантиметр, дециметр, метр;
- 3) решеать задачи с числами до 100, писать короткое условие задачи;
- 4) определять время по часам;
- 5) знать представления о времени: называть месяцы по порядку, знать число дней в к а ж д о м м е с я ц е ;
- 6) решать простые уравнения;

10. Требования к подготовительному уровню учащиеся 3 класса

117. Предметные результаты. К концу 3 класса учащиеся должны:

- 1) читать и писать числа в пределах 100;

- 2) уметь решать примеры;
- 3) знать временные понятия: знание своего возраста, возрастная таблица (подруги), текущего года;
- 4) знать умножение и деление однозначных чисел;
- 5) знать умножение и деление чисел;
- 6) иметь представление о миллиметре;
- 7) читать и писать числа в пределах 1000.

11. Требования к подготовительному уровню учащихся 4 класса

118. Предметные результаты. К концу 4 класса учащиеся должны:

- 1) знать порядок и обозначение чисел в пределах 1000: уметь выполнять все арифметические действия (сложение, вычитание, умножение, деление) с числами до 100; уметь письменно выполнять арифметические действия с числами в пределах 1000; уметь решать основные виды текстовых задач, где дано прямое условие; уметь решать текстовые задачи с 2-3 действиями и объяснять каждое действие;
- 2) конструировать простые задачи по картинке;
- 3) знать единицы длины, массы, времени и их взаимосвязь;
- 4) уметь начертить отрезок, квадрат, треугольник, прямоугольник, угол;
- 5) уметь измерять длину отрезка, стен, геометрических фигур;
- 6) знать деление нуля и невозможность деления на 0;
- 7) знать нумерацию до миллиона.

119. Личностные результаты. Учащиеся должны уметь показывать:

- 1) уважать свою страну, казахский народ и все нации живущие в нашей стране, их культуру, обычаи;
- 2) знать место своей страны в мире, уважать семейные ценности;
- 3) стремиться сохранить природную окружающую среду; быть активным;
- 4) быть ответственным, аккуратным, воспитанным, внимательным;
- 5) придерживаться здорового образа жизни;
- 6) уметь поддерживать хорошие отношения со сверстниками, взрослыми;
- 7) иметь интерес к усвоению и расширению разносторонних знаний и деятельности, быть креативным в выполнении задания;
- 8) уважать старших и заботиться о младших.

120. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны уметь:

- 1) применять правила и примеры, а также данные алгоритмы в математических материалах;
- 2) применять математические знания, умения, измерения и графические навыки в смешанных предметах и разных случаях жизнедеятельности;

- 3) применять не только устных и письменных видов решения, но и практических технологий ;
- 4) развивать умение мыслить математический, абстрактно, приводя доводы;
- 5) работать с математическим текстом (анализ, использование нужной информации) , применяя математическую терминологию и символы, как устно так и письменно, выражать свои мысли конкретно и точно;
- 6) оценивать и контролировать свои действия;
- 7) применять коммуникативные возможности в разных формах обучения.

П р и л о ж е н и е 1 6

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 2 1

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Познание мира» для учащихся с нарушением слуха (неслышащие) 3-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. «Познание мира» для начальной школы является одним из основных предметов образовательной области «Естествознание».

3. Содержание курса природоведения создает основу для осуществления экологического, эстетического, патриотического воспитания. Природоведение по своему содержанию является предметом естественно-научного цикла, поэтому ведущее место в его преподавании должны занимать методы, свойственные этим наукам: непосредственные наблюдения предметов и явлений в самой природе, натуральных объектов и их изображений на уроке в классе; осуществление простейшего учебного эксперимента, а также организация таких форм работы с учащимся, как экскурсии, практические работы, опыты, наблюдения и т.д.

4. Цель учебного предмета «Познание мира» – формирование у учащихся системы знаний об окружающем мире, представлений о взаимосвязях природы и человека.

5. Основные задачи:

- 1) сообщить школьникам элементарные сведения о неживой и живой природе и труде людей ближайшего окружения школы и своей области (края, республики);
- 2) об изменениях природы и труда людей по временам года;
- 3) обогатить личный опыт учащихся путем проведения с ними систематических наблюдений явлений живой и неживой природы;
- 4) раскрыть некоторые доступные для этого возраста взаимосвязи предметов и явлений природы, показать влияние изменений в природе на труд человека;
- 5) дать учащимся некоторые знания о значении охраны природы, познакомить с мероприятиями по охране природы в данной местности (крае, республике);
- 6) дать первоначальные гигиенические знания, привить некоторые навыки личной и общественной гигиены.

6. Количество часов составляет:

- 1) в 3 классе – 2 час в неделю, всего за год – 68 часа;
- 2) в 4 классах – 2 час в неделю, всего за год – 68 часа.

7. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи с:

- 1) предметно-практическим обучением: развивает активную речь, пополнение словарного запаса;
- 2) русским языком: использование новых слов, классификация, сравнение, пополнение словарного запаса;
- 3) математикой: использование измерительных приборов во время практических работ;
- 4) изобразительным искусством: использование методы рисования и черчения в «Дневнике наблюдений».

2. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

8. Введение (3 ч.): что такое природа. Природа живая и неживая. Наблюдения в природе.

9. Летние и осенние изменения в природе (22 ч.):

- 1) неживая природа летом: температура воздуха, характер облачности, летние дожди и грозы, состояние почвы и водоемов. Неживая природа осенью: похолодание, характер облачности, осенние дожди и другие виды осадков, осенние туманы, первые заморозки, состояние почвы и водоемов. Термометр. Измерение температуры воздуха;
- 2) растения летом и осенью. Части растения. Деревья, кустарники, травянистые растения. Деревья лиственные и хвойные. Внешний вид растений летом. Цветение растений. Созревание плодов и семян. Изменения в жизни растений осенью: изменение окраски листьев, листопад, увядание травянистых растений. Осенние плоды и семена.

Охрана растений летом и осенью;

3) дикие и домашние животные летом и осенью. Условия питания. Изменение в жизни диких и домашних животных осенью. Подготовка к зиме зверей и других обитающих в данной местности животных. Отличие диких животных от домашних.

Охрана диких животных летом и осенью;

4) труд людей летом и осенью. Уход за посевами. Уборка урожая. Забота об урожае будущего года. Осенние посадки деревьев и кустарников. Подготовка садов и парков к зиме. Подготовка домашних животных к зиме. Труд людей, связанный с охраной природы в данной местности. Участие детей в труде людей осенью;

5) охрана здоровья человека. Предупреждение простудных заболеваний. Режим для школьника;

6) экскурсии в лес, сад или парк с целью знакомства с местными деревьями, кустарниками, травянистыми растениями и изменениями в жизни растений и животных осенью;

7) практические работы: термометра и измерение температуры воздуха; части растения.

10. Зимние изменения в природе (18 ч.):

1) неживая природа зимой: низкая температура воздуха, характер облачности, осадки. Снегопады, метели. Установление постоянного снегового покрова. Снег и лед.

Состояние водоемов и почвы;

2) растения зимой. Хвойные и лиственные деревья и кустарники зимой. Особенности зимовки растений под снегом. Значение снегового покрова для защиты растений в природе зимой. Комнатные растения и уход за ними. Растения поля и их значение в жизни человека;

3) животные зимой. Зимующие птицы и условия их питания зимой. Жизнь зверей и домашних животных в зимнее время. Охрана диких животных зимой;

4) труд людей зимой. Задержание снега на полях. Подготовка техники к весне. Работа в зерно- и овощехранилищах. Уборка снега на улицах городов и поселков. Труд людей, связанный с охраной природы зимой. Участие детей в труде людей зимой;

5) охрана здоровья человека зимой. Первая помощь при обморожении;

6) экскурсии в лес, сад, парк с целью наблюдения за состоянием деревьев и кустарников зимой. Простейшие опыты со снегом и льдом;

7) практические работы: изменение глубины снегового покрова; уход за комнатными растениями; первая помощь при обморожении.

11. Весенние изменения в природе (20 ч.):

1) неживая природа весной: потепление, таяние снега, характер облачности, осадки. Состояние водоемов: ледоход, половодье. Оттаивание почвы, накопление влаги в почве;

2) растения весной. Раннецветущие растения. Набухание почек у деревьев и

кустарников. Распускание листьев. Цветение растений. Размножение растений черенками, отводками, усами, луковичками, клубнями, корнями. Охрана растений в е с н о й ;

3) животные весной. Изменения условий питания животных. Появление насекомых. Возвращение перелетных птиц, гнездование. Изменения в жизни животных. Появление детенышей у животных. Охрана диких животных весной;

4) труд людей весной. Весенние работы на полях, в садах, парках, на улицах городов и поселков. Весенние посадки деревьев и кустарников. Труд людей, связанные с охраной природы. Участие детей в труде людей весной;

5) экскурсии в лес, сад или парк с целью наблюдения за весенними изменениями в жизни растений и животных; наблюдение за развитием растений из семени (на основе ранее заложенных опытов на уроках предметно-практического обучения);

6) практические работы: размножение растений черенками (бальзамин, пеларгония и др.), луковичками (амариллис), отводками (традесканция, плющ), усами (камнеломка); выращивание в ящиках или цветочных горшках лука; проращивание клубней картофеля .

12. Заключение (5 ч.): обобщение знаний о временах года. Летнее закаливание организма.

3. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

13. Особенности времен года в нашем крае (10 ч.):

1) лето, осень, зима и весна в неживой природе. Солнце – источник света и тепла. Продолжительность дня, температура воздуха, характер облачности, осадки. Состояние почвы и водоемов; изменения в живой природе и влияние на нее сезонных изменений в не ж и в о й п р и р о д е ;

2) некоторые виды труда, связанные с природным окружением. Сельскохозяйственные машины, облегчающие труд людей и повышающие его продуктивность. Труд людей по уборке и озеленению улиц городов и поселков. Охрана п р и р о д ы ;

3) экскурсии и наблюдения в лесу, на лугу, на водоеме за изменениями в природе;

4) практические занятия: ведение наблюдений и их фиксация в «Дневнике наблюдений», подведение итогов наблюдений по месяцам и сезонам.

14. Первоначальные сведения о форме и величине земли (4 часа):

1) земля – шар. Глобус – модель Земли;

2) глобус и карта полушарий. Изображение суши и воды на глобусе и карте п о л у ш а р и й .

15. Ориентирование на местности (10 ч.):

1) горизонт. Линия горизонта. Ориентирование по солнцу и компасу. Строение

компас. Правила пользования компасом. Нахождение сторон горизонта по природным признакам ;

2) практические работы: определение сторон горизонта по солнцу; определение сторон горизонта по компасу.

16. Формы поверхности (8 ч.):

1) равнина, овраг, холм, гора. Меры борьбы с оврагами. Изображение суши на карте полушарий. Условное обозначение форм поверхности на карте области. Поверхность своего края ;

2) экскурсия: поверхность своей местности;

3) практическая работа: моделирование из влажного песка форм земной поверхности (на уроках по предметно-практическому обучению).

17. Важнейшие полезные ископаемые (10 ч.):

1) свойства, добыча, использование. Полезные ископаемые своего края (республики)

2) опыты: физические свойства полезных ископаемых (четырёх-пяти).

18. Вода на земле (16 ч.):

1) водоемы, типы водоемов, названия двух-трех водоемов. Использование и охрана водоемов ;

2) вода и ее свойства (цвет, прозрачность, текучесть, запах, вкус, состояния воды, вода-растворитель, очистка воды фильтрованием). Круговорот воды в природе;

3) экскурсия: ознакомление с особенностями местного водоема, его использованием и охраной ;

4) опыты: физические свойства воды; растворимые и нерастворимые вещества; очистка воды фильтрованием.

19. Почва, растения и животные своего края (10 ч.):

1) почва, ее состав. Значение и охрана почв. Растительный и животный мир водоемов, лесов, полей, лугов (для изучения берутся те из перечисленных ландшафтов, которые преобладают в данной местности). Охрана растений и животных в области (крае, республике). Что дает наш край стране. Участие детей в общественно полезном труде при охране природных объектов ;

2) экскурсии: ознакомление с особенностями местного водоема, ознакомление с растениями и животными леса, луга, поля ;

3) работа с натуральными объектами: растительность леса, полевые культуры, чучела и коллекции животных – обитателей рассматриваемого местного ландшафта.

4. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

20. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

1) характерные признаки лета, осени, зимы, весны своей местности, а также

- некоторые взаимосвязи в неживой и живой природе;
- 2) особенности, назначение и зависимость от изменений в природе сезонного труда людей своей местности;
 - 3) строение, назначение термометра;
 - 4) простейшие физические свойства снега и льда;
 - 5) названия и различия не менее пяти-шести декоративных травянистых растений;
 - 6) названия и различия местных растений – не менее трех-четырех деревьев, двух-трех кустарников, трех-четырех травянистых растений;
 - 7) особенности и различия деревьев, кустарников, травянистых растений, лиственных и хвойных растений;
 - 8) некоторые способы размножения растений (в объеме учебника); цикл развития растения от семени до семени;
 - 9) названия и различия пяти-шести комнатных растений;
 - 10) простейшие правила ухода за комнатными растениями;
 - 11) названия и различия во внешнем виде и использовании человеком четырех-пяти растений поля;
 - 12) особенности перелетных и зимующих птиц;
 - 13) названия и различия разводимых в данной местности домашних животных;
 - 14) названия и различия десяти диких животных (черви, членистоногие, земноводные, пресмыкающиеся, рыбы, птицы, звери).

21. Учащиеся должны уметь:

- 1) вести наблюдения в природе по заданиям «Дневников наблюдений» и фиксировать их;
- 2) измерять температуру воздуха с помощью термометра;
- 3) правильно строить режим дня, выполнять необходимые правила личной гигиены;
- 4) охранять свое здоровье от простудных заболеваний;
- 5) в доступной форме охранять растения и животных;
- 6) ухаживать за комнатными растениями;
- 7) выращивать растения одним из изученных способов.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

22. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

- 1) некоторые особенности природы своей местности (поверхность, погода и ее изменения по временам года, почвы, полезные ископаемые, водоемы, растения, животные);
- 2) особенности труда своей местности;
- 3) о горизонте, линии горизонта, сторонах горизонта;
- 4) строение и назначение компаса;

5) некоторые физические свойства наиболее важных трех-четырех полезных ископаемых ;

6) физические свойства воды (цвет, прозрачность, текучесть, вкус, три состояния воды, вода - растворитель) ;

7) физические свойства местных почв (наличие в почве воды, воздуха, глины, песка, перегноя) ;

8) названия трех-четырех растений леса, поля, луга, водоема;

9) названия пяти-шести животных своей местности (количество объектов указано дополнительно к тому, что учащиеся знали из 3 класса);

10) мероприятия по охране природы своей местности.

23. Учащиеся должны уметь:

1) ориентироваться по солнцу и компасу;

2) определять с помощью опытов физические свойства воды, почвы;

3) различать три-четыре растения леса, поля, луга, водоема;

4) различать пять-шесть животных своей местности;

5) вести наблюдения в природе по заданиям, фиксировать их в «Дневнике наблюдений» ;

6) охранять растения и животных; сажать цветы, кусты, деревья;

7) культурно вести себя на природе.

24. Личностные результаты должны проявляться в:

1) развитие этических чувств, доброжелательности и эмоционально-нравственной отзывчивости, понимания и сопереживания чувствам других людей;

2) стремлении к заботе, защите и охране окружающей среды;

3) уважении к труду человека;

4) сохранении здорового образа жизни, умении самостоятельно соблюдать правила личной гигиены ;

5) любви к родному краю, чувстве гордости к духовному наследию и природному богатству своей страны .

25. Системно-деятельностные результаты должны применяться в:

1) активное использование речевых средств;

2) умении наблюдать за природой;

3) умении самостоятельно вести наблюдения, анализировать природные явления и делать выводы ;

4) навыках использования методов изучения природы;

5) умении собирать и систематизировать информацию.

Приложение 17

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

**Типовая учебная программа по предмету
«Предметно-практическое обучение» для учащихся с
нарушением слуха (неслышащие) 0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Предметно-практическое обучение (далее – ППО) – это специальный учебный предмет школы для неслышащих (глухих) детей, выполняющий развивающие, воспитательные, обучающие и коррекционные функции. Уроки предметно-практического обучения проводятся в подготовительном, 1-4 классах.

3. ППО предполагает целенаправленное развитие (общее и речевое) неслышащих школьников, создающее основу для успешного овладения детьми учебным материалом, способствующее коррекции недостатков в психофизическом развитии детей.

4 . З а д а ч и П П О :

- 1) формирование житейских понятий;
- 2) развитие мышления школьников;
- 3) развитие разговорной и монологической речи в устной и письменной форме;
- 4) формирование трудовых умений и навыков, включая умение работать в коллективе.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет:

- 1) подготовительный класс – 4 часа в неделю, всего – 132 часов;
- 2) 1 класс – 4 часа в неделю, всего – 132 часов;
- 3) 2 класс – 4 часа в неделю, всего – 136 часов;
- 4) 3 класс – 4 часа в неделю, всего – 136 часов;
- 5) 4 класс – 4 часа в неделю, всего – 136 часов.

6. Межпредметные связи ППО: развитие речи, чтение, письмо, индивидуальные занятия по развитию речевого слуха и формированию произносительной стороны речи, математика, природоведение и др.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

7 . 1 четверть .

8. Лепка, аппликационные работы.

9 . Р и с о в а н и е :

1) шар. Яблоко, груша. Огурец, морковь, помидор, картофель. Гриб. Пирамида, заявка, мишка ;

2) понятия: Пластилин, клеенка, ножницы, кисточка, клей, карандаш, альбом. Красный, зеленый, синий, желтый, простой. Рисовать, раскрасить. Гриб, заявка, мишка, пирамида. Голова, глаза, уши, рот, нос, туловище, рука, лапы, хвост. Лепить, взять, дать, размять, положить, оторвать, скатать ;

3) образцы высказываний: Возьми(-те) пластилин. Смочи(-те) руки. Разомни(-те) пластилин. Пластилин мягкий (твердый). Слепи(-те) шар. Дай пластилин. Я слепил(-а). Вот шар. Вырежи (-те) круг. Будем вырезать яблоко. Обведи(-те) круг.

10. Моделирование и конструирование из бумаги:

1) закладка с аппликацией из квадратов и кругов ;

2) понятия и представления: Ножницы, клей, кисточки, закладка, круг, квадрат, прямоугольник, бумага. Взять, дать, вырезать, наклеивать, обводить, отрезать. Красный, зеленый, синий, желтый, белый ;

3) образцы высказываний будем вырезать. Сложи (-те) так. Отрежь (-те) так. Вырежи (-те) прямоугольник. Возьми(-те) красную бумагу. Я взял (-а) бумагу. Дай бумагу. Я вырезал(-а). Наклей (-те) прямоугольник на бумагу.

11 . 2 четверть :

12 . Л е п к а :

1) лиса, петух, курица, стакан, чашка, кружка, тарелка ;

2) понятия и представления: Лиса, петух, курица, стакан, чашка, кружка, тарелка, кусок, туловище, хвост, голова, шея, глаза, уши, рот, крылья, ноги. Лепить, взять, прилепить. Большой, маленький; твердый, мягкий ;

3) образцы высказываний: Будем лепить чашку (лису). Сделай(-те) так (показ). Слепи (-те) туловище (голову, лапы). Возьми(-те) пластилин (клеенку). Мой. Что ты делаешь? Что ты слепил (-а)? Я взял(-а).

13. Аппликационные работы :

1) лиса и заяц. Новогодняя елка ;

2) понятия и представления: Лиса, заяц, елка, шар, игрушка. Взять, дать, обвести, вырезать, наклеить, бежать, сидеть. Красный, желтый, зеленый, синий, коричневый; большой, маленький; красивый. Хорошо, плохо; можно, нельзя. Мой, моя ;

3) образцы высказываний Возьми(-те) ножницы (клей). Дай ножницы. Обведи(-те) зайца. Вырежи(-те) голову, ноги. Наклей(-те) туловище на бумагу. Можно взять бумагу

? Можно наклеить? Я обвел (-а). Я наклеил(-а).

14. Моделирование и конструирование из бумаги:

1) елочные украшения: самолет, машина, звездочка, снежинки, флажки;
2) понятия и представления: Елка, самолет, флажок, снежинка, машина, звездочка, игрушки, нитка. Склеить, обвести, обрезать, отрезать. Образцы высказываний: отрежь (-те) нитку. Обведи(-те) прямоугольник. Вырежи (-те) игрушку. Склейте (-те) машину. Я склеил самолет. Я вырезал.

15. Рисование:

1) пальто, ботинки, тапочки, сапоги, валенки, носки, полотенце, шапка, шарф, платок, варежки;

2) понятия и представления: Пальто, ботинки, сапоги, носки, полотенце, шапка, шарф, платок, варежки;

3) образцы высказываний. Нарисуй(-те) голову. Я нарисовал. Возьми (-те) красный карандаш. Арман нарисовал хорошо.

16. 3 четверть.

17. Лепка:

1) дед Мороз, Снегурочка. Комната куклы. Самолет;

2) понятия и представления: Дед Мороз, снег, гора, каток, санки, коньки, лыжи. Стол, стул, шкаф, кровать, окно, дверь, комната. Самолет;

3) образцы высказываний. Раздай(-те) фанерки. Попроси(-те) Возьми(-те) пластилин в ... Одну клеенку дай.... Попроси(-те) зеленый пластилин у.... Разомни(-те) пластилин. Я размял(-а) пластилин. Лепи(-те)....

18. Аппликационные работы:

1) зимний пейзаж (дом, ели). Снежная баба и дети вокруг нее. Дети на горке и на катке. Цветы в вазе;

2) понятия и представления: Каток, гора, горка, дом, елка, снег, небо, снежная баба, дети, мальчик, девочка, санки, коньки, лыжи, пальто, шапка, платок, ваза, цветы;

3) образцы высказываний. Кто хочет делать... ? Я хочу. Обведи(-те).... Я обвел. Дайте мне, пожалуйста,.... Какой? Зеленый (желтый).... Вырежи(-те) большой круг Я вырезал(-а). Приклей(-те) маленькую елку тут.

19. Моделирование и конструирование из бумаги:

1) самолет, шапочка;

2) понятия и представления Самолет, шапочка. Сложить, отрывать, падать, пустить, летать. Зеленый, белый, красный и другие цвета;

3) образцы высказываний Сложи(-те) так Потом сделай(-те) так Что получилось? Сделай(-те) сам(-и). Помогите(-те). Летает (не летает). Самолет летает хорошо (плохо).

20. Рисование:

1) новогодняя елка, Дед Мороз, елочные игрушки. Дом, елки;

2) мебель: стул, шкаф, кровать. Снежная баба, коньки, лыжи, санки. Ваза с цветами.

С а м о л е т ;

3) образцы высказываний. Нарисуй(-те) Деда Мороза (мебель). Нарисуй(-те)... стульев. Я нарисовал(-а)...стульев. Я рисую.... Я нарисовал(-а) хорошо.

2 1 . 4 ч е т в е р т ь .

2 2 . Л е п к а :

1) макет «Репка». Макет «Теремок». Макет «Весна»;

2) понятия и представления. Репка, дед, баба, собачка, девочка, кошка; макет, теремок, мышка, лягушка, заяка, лиса, медведь; весна, лужи, мяч, дети, цветы, трава, деревья, листочки, птицы. Прыгать, бегать, гулять, жить, тянуть, посадить, вытянуть, поставить, положить. Большой, маленький; длинный, короткий;

3) образцы высказываний. Я слепил(-а)... Я оторвал(-а) маленький кусок пластилина. У него есть (нет)... пластилин? Кто хорошо сделал? Кто помогал Алие? Можно взять... пластилин? Можно слепить?.

23. Аппликационные работы. В парке. Курица и цыплята:

1) понятия и представления: Парк, деревья, цветы, жук, бабочка; курица, цыплята, двор. Вырезать, наклеить, бегать. Большой, серый, маленький, желтый;

2) образцы высказываний: Какая (какие) курица (цыплята)? Большая (маленькие, желтые, красивые). Я все вырезал. Можно наклеить?.

24. Моделирование и конструирование из бумаги:

1) кораблик, кукла, ее одежда, цветы;

2) понятия и представления. Кораблик; одежда, платье, рубашка, майка, юбка, тапочки, брюки; цветы, мак, ромашка. Обвести, вырезать, сложить, согнуть, надеть, поменять, снять. Трудно, легко;

3) образцы высказываний Надень(-те) кукле платье. Сними(-те) майку. Я одел(-а) куклу. Сложи(-те) бумагу. Сложи(-те) так. Я сделал(-а) цветок.

25. Рисование. Предметы весенних игр (мяч, колесо, велосипед):

1) весенняя природа (листочки, цветы, трава). Птицы: петух, курица, цыплята. Бабочки, жуки. Лопата, ведро;

2) весенняя одежда мальчиков и девочек;

3) понятия и представления, указанные в разделе «Лепка»;

4) образцы высказываний. Речевой материал из раздела «Лепка».

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

2 6 . 1 ч е т в е р т ь .

2 7 . Л е п к а :

1) фрукты: яблоко, груша, слива, апельсин, лимон, виноград. Овощи: помидор, огурец, лук, свекла, редис, морковь, картофель;

2) игрушки: пирамида из шаров, мишка, машина, гусь, петух. Грибы. Словарь:

яблоко, груша, слива, апельсин, лимон, виноград; помидор, огурец, лук, свекла, редис, морковь, картофель; сад, огород, овощи, фрукты; пирамида, шар, шарик, мишка, машина, гусь, петух; туловище, голова, шея, уши, крылья, хвост, лапы, руки, ноги; лес, гриб: ножка, шляпка. Пластилин, тесто, вода, клеенка, тарелочка, тряпочка. Размять, оторвать, скатать, лепить, слепить, прилепить.

28. Аппликационные работы:

1) фрукты и овощи. Осенние цветы. Ягоды. Корзинка с грибами;
2) словарь. Аппликация, бумага, карандаш, шаблон, ножницы, клей, кисточка, клеенка. Взять, раздать, убрать, положить, обводить, вырезать, наклеить, намазать, приклеить, работать, сложить. Толстая, тонкая, мягкая, твердая, белая, красная и т. д., маленький, красивый, ягоды. Медленно, быстро, долго, аккуратно, немного (клея), с п р а в а , с л е в а , п о с е р е д и н е .

29. Моделирование и конструирование из бумаги:

1) самолет. Закладка с аппликацией из цветов, ягод (кругов, прямоугольников, квадратов (по выбору)). Словарь. Самолет, крылья, закладка, линейка, ягоды, цветы, листья, прямоугольник, квадрат, круг. Сложить, раздать, передать, помогать, согнуть, отогнуть, склеить, запустить, лететь, упасть;
2) толстая, тонкая, мягкая, твердая, белая, черная, голубая, желтая, цветная (бумага), маленький, большой, узкий, широкий.

30. Работа с разными материалами:

1) коллекция «Листья деревьев»;
2) словарь. Дерево, лист, береза, дуб, клен, осина, липа, осень, листопад, коллекция, нитка, иголка. Прикрепить, собрать, высушить, разложить, рассмотреть, пришить, отрезать, завязать. Сухие, красные, желтые, коричневые (листья).

31. 2 четверть.

32. Лепка:

1) кошка, еж, волк, лиса, заяц, верблюд (по выбору);
2) словарь, клеенка, кусок; животные, звери: лапы, шерсть, иголки, части тела, тело, голова. Оторвать, отрезать, начать, кончить (работу), соединить, прилепить; передние, задние, короткие, длинные; колючий, мягкий, твердый, толстый, тонкий, пушистый, звери, животные. Сначала, затем, потом, больше, меньше.

33. Аппликационные работы:

1) аппликация «Осень», «Зима»;
2) словарь: деревья, листопад, листья, птицы, снег, снежная баба. Нарисовать, обвести, вырезать, выбрать, расположить. Слева, справа, посередине, внизу,верху.

34. Моделирование и конструирование:

1) из бумаги. Игрушки для елки: цепь, звездочка, снежинка;
2) словарь: игрушки, цепь, звездочка, украшение. Середина, край, угол (листа бумаги), квадрат, круг. Сложить, согнуть, отмерить, провести (линию), отрезать (по

линии), проколоть (бумагу), продеть (нитку), приготовить (к работе).

35. Работа с разными материалами:

- 1) елочные игрушки: белка, черепаха;
- 2) словарь: елочные украшения, игрушки, Новый год, белка, черепаха, орех, шаблон, контур, нитка, тело, голова, лапы;
- 3) обвести, вырезать, приклеить, пришить, раскрасить, намазать. С обеих (с одной) сторон(-ы), криво, ровно.

36. 3 четверть.

37. Лепка:

- 1) птицы: ворона, сорока, воробей, снегирь, ласточка, орел (1—2 птицы по выбору). Рыбы: сазан, сом;

2) словарь: птицы: ворона, воробей, сорока; ноги, лапы, клюв, шея, крылья; части тела. Рыбы: сом, сазан; голова, плавники, хвост, чешуя;

- 3) описание (птицы, рыбы). Похож, не похож, сначала, потом, больше, меньше. Спереди, сзади, с боков, снизу, сверху.

38. Аппликационные работы:

- 1) аквариум с рыбками. Вороны на снегу под елкой. Ветка сирени в вазе;
- 2) словарь: аквариум, трава, вода, рыба, рыбка, ворона, елка, ветка, сирень, ваза, аппликация, подарок. Слева, справа, посередине, наверху, под елкой, на снегу, на дереве, около, в, на, из, под, спереди, сзади.

39. Работа с разными материалами:

- 1) макет «Во дворе»;
- 2) словарь: картинка, макет, дети, деревья, кусты, предметы. Расположить, положить. Высокий, низкий. Впереди, сзади, слева, справа, посередине.

40. 4 четверть.

41. Работа с разными материалами:

- 1) макет «Весна». Улица города;
- 2) словарь: время года, весна, снег, лужа, ручьи, кораблик. Улица, тротуар, школа, больница, магазин, название (улицы), номер (дома), кинотеатр, библиотека; широкая, узкая (улица), первый, последний (дом на улице), разные, похожие, правая, левая (сторона улицы), жилой (дом), одно-, двух-, трехэтажный (дом); напротив, около, рядом, близко, далеко, больше, меньше (на столько-то), интересно, неинтересно, впереди, сзади, посередине, похоже, непохоже, снова, еще, как лучше (хуже), быстро, быстрее, долго, ниже, выше (ниже) на.

42. Аппликационные работы:

- 1) стрекоза, жук, бабочка;
- 2) словарь: аппликация, бумага, стрекоза, жук, бабочка, муравей, оса, комар, лягушка. Располагать, наклеивать, выбирать.

43. Моделирование и конструирование. Из бумаги:

- 1) цветы. Корзинка с ручкой;
- 2) словарь: мак, ромашка, лепесток, стебель, лист, проволока, нитка. Корзинка, ручка, прямоугольник, линия, полоска. Вырезать, отрезать, приклеить, наклеить, отмерить, провести (линию), сложить, привязать, обернуть (бумагой). Толстая, тонкая (бумага), похож, непохож. Несколько раз, вместе.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

44. 1 четверть.

45. Аппликационные работы:

- 1) в лесу. Аппликация по содержанию прочитанного рассказа;
- 2) словарь. Время года: лето, осень, весна, зима; лес, дерево, куст, ягоды, цветы, земляника, грибы, белка, заяц, еж, бабочка; лист картона, предметы. Одинаково, несколько, почему, тоже, левее, правее. Над, под, на, за, в, около.

46. Работа с тканью:

1) пришивание пуговиц;

- 2) словарь. Пуговица, ушко (иголки), изнанка, наперсток, палец. Застегнуть, расстегнуть, пришить, закрепить, подобрать (нитку). Маленькая, большая пуговица, лицевая, изнаночная (сторона), большой, указательный, средний, безымянный (палец). Снизу вверх, сверху вниз, крепко, слабо.

47. Работа с разными материалами:

1) «Осенние листья»;

- 2) словарь: длина, ширина, дерево, дуб, липа, лист, план, земля. Школа, интернат, мастерская, вход, спортплощадка, сетка, ворота, дорожка, забор, материалы (пластилин, ветки, спичечные коробки и др.); собрать, высушить, измерить, начертить, соединить, выбрать, расположить, прикрепить, расположить, сделать; около, позади, перед, посередине, в центре, слева от, справа от...

48. 2 четверть.

49. Аппликационные работы:

1) осень;

- 2) словарь: изменения, признаки (осени), земля, дождь, деревья, природа, погода, предметы, картинки. Распределить (работу), находить, составить, выполнить, описать, расположить, придумать, идет (дождь). Хмурые (облака), серое, ясное (небо), голая (земля, деревья), осенняя (одежда), поздняя, холодный, мелкие, крупные (детали, предметы), нужные (картинки).

50. Моделирование и конструирование. Из бумаги:

1) собака. Фонарики (на елку);

- 2) словарь: туловище, спина, хвост, лапы, фонарик, ручка, лист, полоска (бумаги). Согнуть, измерить, обозначить, вырезать (по пунктирной линии), свернуть (в трубочку)

, провести (линию), соединить (точки). Посередине, в центре, с краю, до середины, медленно, несколько раз.

51. Работа с разными материалами:

1) игрушки к Новому году из ореховой скорлупы: лодка с парусом, черепаха, верблюд;

2) словарь: украшение, лодка, корпус (лодки), мачта, парус, орех, скорлупа, картон; материал, пластилин, спичка, игрушка. Приготовить, придумать, подумать, воткнуть, повесить, выбрать. Елочная, ореховая, разные, одинаковые.

52. Работа с тканью:

1) ткани;

2) словарь: ткань, шелк, ситец, сатин, марля, нитки, фабрика, одежда, кусок, кусочек, название. Подобрать (ткань), шить, угадать, посмотреть, подписать. Гладкий, шершавый, блестящий, плотный, редкий. На ощупь, по цвету.

53. 3 четверть.

54. Аппликационные работы:

1) жилища животных. Ваза с цветами;

2) словарь: жилища, пчела, улей, скворец, скворечник, гнездо, грач, собака, конура, белка, дупло, лиса, нора, муравей, муравейник, лепесток, серединка, стебель, лист, ваза. Подбирать (картинку), расположить, подписать, распределить(работу). Большой, маленький, побольше, поменьше. Рядом, около, под, в, на.

55. Моделирование и конструирование:

1) из бумаги: Елка. Календарь. Словарь: елка, ветки, треугольник, календарь, листок (календаря), год, месяц, неделя, дни (недели), отрезок. Разделить (пополам, на две части), вставить, отсчитать, заполнить, подобрать, отмерить, отложить, расставить. Каждый, сплошная, пунктирная (линия), зимний, весенний, летний, осенний (месяц, день), праздничный, рабочий (день);

2) из деталей конструктора: Самолет. Словарь: крылья, корпус, нос, шасси. Подниматься, соединять, собирать (детали), подсчитывать, крутиться; передняя, задняя (часть), нужные, лишние, высоко, далеко, быстро.

56. Работа с тканью:

1) салфетка с бахромой;

2) словарь: салфетка, нить, нити, бахрома, иголка; выдернуть, вытащить, выкройка, булавка. Осторожно, трудно.

57. 4 четверть.

58. Аппликационные работы:

1) «труд людей весной в поле, в саду, на огороде»;

2) словарь: тема (аппликации), природа, погода. Картинки, сад, поле, огород, трактор, семена; наступить, плыть, греет, вырезать, расположить, отобрать; сажать,

обрезать, поливать. Весенний, голые (деревья), теплый. Около, за, на, над, впереди, сзади. Через одного, вместе со всеми.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

59. 1 четверть.

60. Аппликационные работы:

1) «сад и огород»;

2) словарь: тема, лист, проволока, клей, скрепка, название, овощи, фрукты, плоды, сад, огород, осенние работы, урожай, признаки осени; расположить, склеить, собрать, отобрать, распределить, выращивать, сгребать, сжигать, перекапывать. По порядку, один за другим, в центре.

61. Моделирование и конструирование. Из бумаги:

1) «Спортивная площадка». План класса;

2) словарь: полоска, фон, основание, площадка, предмет, план, линейка, угольник, старт, финиш. План класса, длина, ширина, площадь, стол, стулья, шкаф. Находиться, разметить, расположить. Волейбольная (площадка, сетка), футбольное (поле). Узкий, широкий, прямой, кривой, круглый, прямоугольный, квадратный. Ближе, дальше.

62. Работа с разными материалами:

1) макет «Город». Коллекция листьев, плодов, семян. Модель термометра;

2) словарь: город, проспект, улица, площадь, здание, магазин, больница, аптека, театр, цирк, рынок, переход, транспорт, светофор, автомобиль, такси, трамвай, троллейбус, автобус, парк. Село, поле, сады, гараж, огород, дом, поле, луг, стог, коробка, заготовка, выкройка, стенки (боковые), полоски. Плоды, семена, цветы, рисунок, растения. Термометр, трубка, ртуть, модель, градусник, градусы, шкала (измерений), веревка, отверстия, температура; разметить, согнуть, склеить, подобрать, расположить, прикрепить, подниматься, опускаться, называть, измерить.

63. 2 четверть.

64. Моделирование и конструирование:

1) из бумаги: Настенный календарь со знаменательными датами. Подарок мамам к 8 Марта (по выбору учителя, детей). Арифметическое лото. Словарь: календарь, листок, основа. Новогодний праздник, Международный женский день, Наурыз и др. Подарок, выбор, материалы. Пример, ответ, карта, карточка, животное. Сшить (гибкой проволокой), закрепить (на основе). Разметить. Поздравить, пожелать, изготовить, приготовить, украсить. Настенный, отрывной, знаменательные (даты, события), двенадцатый (месяц);

2) из деталей конструктора: Самолет (вертолет). Словарь: конструктор, детали, части, корпус, крыло, пропеллер, хвост, пассажир, груз, летчик, команда, штурман, стюардесса, военный самолет, пассажирский самолет.

65. Работа с разными материалами:

- 1) макет «Железная дорога». Макет «Шоссейная дорога»;
- 2) словарь: вокзал, станция, перрон, платформа, тепловоз, электровоз, шпалы, рельсы, семафор, (железнодорожный) мост, (железнодорожный) переезд, шлагбаум. Шоссе, (асфальтированное), обочина, (разделительная) полоса, пост ДПС (дорожно-патрульной службы), переход, регулировщик, (дорожный) знак, гараж, светофор, мост, транспорт, автомобиль, скорость (движения). Приближаться, удаляться, переходить, ждать. Высокая, низкая (платформа), пассажирский, товарный, пожарный (автомобиль), грузовой, легковой, скорая (помощь). Опасно, безопасно.

66. 3 четверть.

67. Работа с планом:

- 1) план класса. План школы;
- 2) словарь: план, предметы, расположение, размер, длина, ширина, стена, окно, дверь. Увеличить (длину, ширину), уменьшить, начертить, наметить, выразить. Точно, приблизительно, поменьше, побольше, рядом, около, сзади, спереди, перед, за, похоже.

68. Работа с тканью:

- 1) повязки (для санитаря, дежурного, ответственного за озеленение и т. д.) (возможна замена изделия);
- 2) словарь: ткань, наперсток, булавка, игла, повязка, выкройка, шов, изнанка, лицевая сторона, чертеж. Изготовить, выкроить, соединить, вывернуть углы, разобраться (в чертеже). Стебельчатый, обметочный, краевой (шов).

69. Работа с разными материалами:

- 1) макет «Река». Макет «Школа»;
- 2) словарь. Река, берег, поворот, приток (реки), теплоход. Катер. Корпус, палуба, корма, нос, мачта, пассажир. Школа, помещения, классы, группы, спальня, душ, туалет, мастерская, спортзал и др; составить, спланировать, подобрать (материалы).

70. 4 четверть.

71. Моделирование и конструирование:

- 1) из бумаги: «Транспорт». Панорама «Весна»;
- 2) словарь: транспорт (городской, железнодорожный, автодорожный, речной, воздушный). Село, люди, трактор, сеялка, техника, пашня, семена. Расположить, находиться, сравнивать, объяснять, распределить, пахать, сеять, сажать. Задний, передний, второй (план).

72. Работа с планом:

- 1) план местности;
- 2) словарь: местность, условные знаки (поле, река, мост, железная дорога, лес, шоссе), карта, масштаб. Определить (расстояние).

73. Работа с тканью:

- 1) мешок для обуви (возможна замена изделия);

2) словарь: метка, мешок, булавка, стежок, выкройка, чертеж, изнанка, лицо, край, подгиб, ткань, материал, вещь. Сделать (выкройку), продеть, скроить (мешок). Обрезные (края), сметочные (стежки), обметочные (стежки), английская (булавка), плотный, прочный (материал), нужная (вещь).

74. Работа с разными материалами:

1) коллекция цветов, цветущих деревьев и кустов;

2) словарь: деревья, кустарник, тополь, клен, береза, липа, сбор (цветов), коллекция, цветение, трава, почки, бутон, пора, время года. Подобрать, засушить, прикрепить, распуститься, подписать, расцвести, предлагать. Цветущие, бело-розовые, светло-зеленые, молодые, маленькие-маленькие, прекрасная (пора), душистые, яркие.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

75. 1 четверть.

76. Работа с тканью:

1) фартук (возможна замена изделия);

2) словарь: фартук с завязками, талия, длина (ширина) фартука, размер талии, изнанка, лицо. Сделать (выкройку), раскроить (фартук), подшить (фартук), шить, о р н а м е н т , у з о р .

77. Работа с разными материалами:

1) макет «Равнины и горы»;

2) словарь: поверхность (ровная, неровная), равнины, горы, вершина, склоны (пологий, крутой), растительность, животный мир, диафильм, кинофильм, время. Подниматься (в горы), жить, подобрать, выбрать, изготовить, распределить, сообщить, подсчитать, затратить. Снежные (вершины), горный (хребет), высокие, низкие (горы), к р у т ы е , п о л о г и е (склоны).

78. Макет:

1) «Вода на Земле»;

2) словарь: река, озеро, море, устье, исток, берега (крутой, пологий, правый, левый), остров, полуостров, залив, пролив, течение (реки), русло (реки). Впадать, вытекать, изобразить, потребоваться, наметить, разметить.

79. Изготовление схем, альбомов:

1) круговорот воды в природе (схема);

2) словарь: облака, тучи, осадки, слои земли, источник, круговорот воды в природе, схема, стрелки, движение (воды), направления. Выпадать (осадки), испаряться, проникать, образовывать, высухать.

80. 2 четверть.

81. Моделирование и конструирование:

1) из бумаги и картона: Панорама «Пустыня»;

2) словарь: пустыня, оазис, колодец, дюны, верблюды, животный (растительный) мир, основание; бескрайний, безводный, безоблачный, раскаленный (песок), бедная (п р и р о д а) .

82. Работа с тканью:

1) починка одежды — штопка;

2) словарь: починка, штопка, дырка. Штопать, распороть, разгладить (шов), обрезать (края), натянуть, подравнять, приступать (к работе), проложить, стянуть, закрепит ь .

Нитки, шов.

83. Изготовление альбома:

1) альбом «Наш Казахстан»;

2) словарь: население, заводы, театры, музеи, здания, памятники, карта, территория, границы, флаг, герб. Растительный и животный мир, население, национальность, (природные) зоны, (природные) богатства, уголь, нефть, газ, сельское хозяйство, оформление; предполагать, оформить, обдумать, забыть, обсудить.

84. 3 четверть.

85. Работа с бумагой:

1) пособие «Состав слова»;

2) словарь: таблица, клапан, карточки, кармашки, чертеж, размеры, кант, состав (слова). Прочитать (чертеж), подобрать, пользоваться, заготовить, подсчитать, определить, подходить, соответствовать, чертить; ремонт книг. Словарь: ремонт книги, обложка, разрыв, папиросная бумага, фольга, поврежденная (страница), корешок (книги), кромка (страницы), уголок (страницы). Ремонтировать, подклеивать, обратиться (к однокласснику), привести в порядок, беречь; изорванная, потрепанная, отремонтированная .

86. Работа с тканью:

1) салфетка;

2) словарь: салфетка, стежки, нитки, нити, бахрома, узор. Вышивать, изготавливать, выдергивать, продергивать, обшить, обметать. Поперечные, долевые (нити), простой, сложный (узор), стебельчатые (стежки), вышивальные (нити).

87. Работа с глиной, с соленым тестом:

1) барельеф (кленовый лист, другой объект);

2) словарь: основание, глина, рисунок, дощечка, барельеф, гуашь, краски, образец. Нанести (рисунок), наложить (глину), намочить, удалить (лишнюю глину), раскрасить.

88. Изготовление альбома:

1) альбом «Моя Родина»;

2) словарь: Родина, область, город, животный мир, климат, граница (области), природная зона, поверхность (равнинная, холмистая, гористая), карта, граница, республика; рассмотреть, отобрать, проверить, составить, продумать, распределить.

89. 4 четверть.

90. Изготовление схемы:

- 1) «как хлеб на стол попал»;
- 2) словарь: пахать, сев, уборка (урожая), зерно, рожь, пшеница, колосья, комбайн, элеватор, хлебозавод, золотистый, свежий, печеный, мукомольный завод. Хранить (зерно), грузить, уложить, сеять, перерабатывать, печь, выпекать.

91. Работа с тканью:

- 1) пилотка (возможна замена изделия);
- 2) примерный словарь. Пилотка, эмблема, сделать выкройку, петельный стежок, размер, окружность головы, прочно (пришить). Измерить, скроить, закрепить, сметать, сшить, обметать, вывернуть, придумать (эмблему), вышить, подвернуть (края), наметать, прошить.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

92. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся должны знать:

- 1) выполнять поручения учителя, данные в устно-дактильной или письменной форме;
- 2) изготавливать предметы на основе их образцов, рисунков, по показу и поручениям учителя;
- 3) сообщать о выполненной работе (в дактильной форме);
- 4) понимать и выполнять простейшие поручения учителя;
- 5) отбирать материалы и инструменты, необходимые для работы;
- 6) обращаться к учителю с просьбой для получения предметов;
- 7) определять размеры изделий (большой, маленький);
- 8) составлять аппликации из отдельных объектов, частей;
- 9) выполнять инструкции учителя, одноклассников при коллективной работе;
- 10) определять последовательность выполнения инструкции;
- 11) рисовать объекты по образцу.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

93. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

- 1) выполнять инструкции учителя, данные в устной и письменной форме;
- 2) называть объекты, материалы и их свойства, инструменты;
- 3) определять и просить необходимый материал и инструмент;
- 4) обращаться к однокласснику с вопросом или просьбой;
- 5) отвечать на вопросы учителя или товарища;
- 6) сообщать о своей работе;

- 7) изготавливать объекты по образцу и по инструкции учителя (товарища);
- 8) сообщать о выполненной работе по отдельным операциям в устной и письменной ф о р м е ;
- 9) составлять инструкции, содержащие требования к выполнению двух-трех о п е р а ц и й ;
- 10) называть объекты по описанию (образцу, рисунку) изделия;
- 11) составлять с помощью учителя заявку на материалы и инструменты;
- 12) отчитываться о выполненной работе;
- 13) сравнивать изготовленные изделия по цвету, форме, размеру;
- 14) писать заявку, составлять самостоятельно и коллективно пооперационный план работы.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

94. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:
- 1) понимать и выполнять инструкции, содержащие требования к выполнению д в у х - т р е х о п е р а ц и й ;
 - 2) определять по образцу изделия, необходимые для работы материалы и и н с т р у м е н т ы ;
 - 3) составлять с помощью учителя заявки на материалы и инструменты;
 - 4) коллективно и самостоятельно составлять пооперационный план работы и изготавливать предмет по плану;
 - 5) составлять краткий план изготовления изделия;
 - 6) кратко и подробно сообщать о проделанной работе;
 - 7) описывать проделанную работу по отдельным операциям сначала устно, потом п и с ь м е н н о ;
 - 8) считать по одному и группами;
 - 9) писать сложную заявку;
 - 10) конструировать из строительного материала по рисункам, устным и п и с ь м е н н ы м з а д а н и я м ;
 - 11) расставлять по словесному описанию и нумеровать дома на макете улицы;
 - 12) расставлять городской транспорт на макете улицы.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

95. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:
- 1) самостоятельно составлять пооперационный и краткий планы работы;
 - 2) коллективно писать сложный план изготовления изделия;
 - 3) описывать свою работу, работу одноклассника, группы учащихся;
 - 4) задавать вопросы с вопросительными словами как? где? откуда?;

- 5) коллективно и самостоятельно составлять пооперационный и краткий планы изготовления изделия;
- 6) составлять план коллективно-индивидуальной работы группы;
- 7) сообщать о предстоящей работе в форме краткого рассказа, пользуясь планом;
- 8) выполнять обработочные операции сгибания, склеивания, оклеивания при работе с бумагой, картоном;
- 9) уметь проводить сравнения объектов;
- 10) делать аппликации, макет по прочитанному рассказу;
- 11) выбирать способы скрепления деталей;
- 12) составлять рассказ об изготовленном изделии;
- 13) составлять эскиз будущего изделия по представлению, по словесному описанию.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

96. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:
- 1) сложный план изготовления изделия;
 - 2) описывать проделанную работу кратко и подробно;
 - 3) подбирать природный материал, нужную бумагу, пластилин и т. д. для изготовления предмета;
 - 4) составлять заявку на нужные материалы и инструменты, указывая, для каких деталей требуется материал;
 - 5) подбирать кусок ткани, бумаги нужного размера и экономно использовать его;
 - 6) изготавливать предметы из собранного природного материала;
 - 7) составлять сложный план работы;
 - 8) описывать проделанную работу кратко и подробно;
 - 9) работать в коллективе, вести разговор с членами группы, рассказывать о работе одноклассников, давать оценку проделанной работе;
 - 10) выполнять письменные и устные инструкции учителя и одноклассников (краткие и развернутые);
 - 11) составлять схемы по просмотренным рисункам, диафильмам, по рассказам учителя и одноклассников;
 - 12) составлять групповые и индивидуальные заявки;
 - 13) составлять описание будущего объекта, уточнять это описание, отвечая на вопросы товарищей;
 - 14) составлять коллективные и индивидуальные планы работы;
 - 15) распределять работу между членами группы.
97. Личностные результаты должны проявляться в:
- 1) знании техники безопасности и санитарно-гигиенических требований;

- 2) при изготовлении игрушек, поделок и аппликаций;
- 3) умении строить взаимоотношения на уроках;
- 4) умении выражать интерес к труду;
- 5) уважении к культуре и традициям казахского народа;
- 6) навыках конструирования изделий, композиции, мозаики на различные темы;
- 7) знании о народных музыкальных инструментах и предметах быта казахского народа.

98. Системно-деятельностные результаты должны проявляться в:

- 1) пользоваться разговорной речью (в устной и письменной форме) в ходе коллективного изготовления изделий;
- 2) рассказывать (устно и письменно) о изделии;
- 3) планировать последовательность операций и время работы;
- 4) отбирать нужные для работы материалы и инструменты, иллюстративный и фактический материал на заданную тему и при необходимости их заменять;
- 5) изготавливать изделия на основе образца, описания, просмотренных диафильмов;
- 6) выполнять самостоятельно знакомые обработочные и сборочные операции и использовать (с помощью учителя) свой опыт при работе с новыми материалами.

Приложение 1 8

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 1 2 3

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Коррекционная ритмика» для детей с нарушением слуха (неслышащие) 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартам среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Коррекционная ритмика базируется на взаимодействии музыки, движений и устной речи. Ученики воспринимают музыку и речь с помощью индивидуальных слуховых аппаратов в условиях индукционной петли(или используются другие виды

беспроводной аппаратуры, например применяющей радиопринцип).

3. Основные цели занятий включает обучение восприятию музыки, движениям под музыку, игре на элементарных музыкальных инструментах, декламации песен под музыку, работу над выразительностью речи учащихся, автоматизацию их произносительных навыков (с использованием фонетической ритмики).

4. Задачи коррекционной ритмики:

- 1) эстетическое воспитание неслышащих учащихся средствами музыки;
- 2) совершенствование их движений;
- 3) развитие слухового восприятия и произносительной стороны речи;
- 4) эмоциональное развитие детей;
- 5) расширение их кругозора;
- 6) развития воображения, творчества.

5. Объем учебной нагрузки по предмету «Музыка» на начальной ступени школы в соответствии с типовым учебным планом составляет:

- 1) подготовительный класс – 1 час в неделю, всего 33 часа;
- 2) 1 класс – 1 час в неделю, всего 33 часа;
- 3) 2 класс – 1 час в неделю, всего 34 часа;
- 4) 3 класс – 1 час в неделю, всего 34 часа;
- 5) 4 класс – 1 час в неделю, всего 34 часа.

6. В процессе изучения предмета «Музыка» осуществляются межпредметные связи со следующими учебными дисциплинами:

1) «Казахский язык и развитие речи»: пополнение словарного запаса при разучивании песен на казахском языке; работа над произношением специфических звуков казахского языка в процессе исполнения казахских песен;

2) «Ознакомление с окружающим миром»: использование жизненного опыта, материала экскурсий в процессе работы над музыкальным произведением; соотнесение образов природы, названий местностей и животных, встречающихся в музыке, с о к р у ж а ю щ и м м и р о м ;

3) «Математика»: использование элементарных математических понятий при анализе музыкального произведения (метр, ритм, количество слогов, количество к у п л е т о в и д р .) ;

4) «Адаптивная физическая культура»: использование элементов ритмической гимнастики под музыку; подвижные игры под музыку.

7. Формирование восприятия музыки у глухих школьников осуществляется на основе сохранных и развивающегося слухового восприятия с обязательным введением упражнений, проводимых только на слух. Обучение восприятию музыки проходит в двух формах: как самостоятельная деятельность и как составная часть других видов деятельности - музыкально-ритмических движений, игры на элементарных инструментах, под музыку.

8. Обучение восприятию музыки как самостоятельному виду деятельности включает формирование сенсорной основы восприятия музыки (обучение различению, узнаванию и распознаванию на слух основных свойств музыкальных звуков-высоты, силы, длительности, тембра, в различных их сочетаниях), развитие навыков слушательской культуры (обучение внимательному) слушанию музыкальных произведений или фрагментов из них, проведению элементарного анализа музыки-определение характера, доступных средств музыкальной выразительности различение и узнавание на слух неоднократно прослушанных пьес или фрагментов из них, высказыванию отношения к прослушанному).

9. В программе представлен лишь специфический речевой материал. На занятиях используется речевой материал, определенный для всех других учебных предметов данного года обучения. Развитие речи школьников осуществляется так же как и на других уроках.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

10. Обучение движениям под музыку:

1) эмоциональное и правильное исполнение гимнастических и танцевальных движений под музыкальное сопровождение учителя;

2) овладение элементарными гимнастическими движениями (наклоны, повороты головы, туловища, различные положения рук и т. п.), простейшие построения (в колонну, в шеренгу, в круг, свободное размещение в классе и т. п.), элементы танца. Изменение заданных движений с ориентировкой на начало и конец музыки, смену музыкальной динамики (громкая, тихая музыка), темп (умеренный, быстрый, медленный), регистры в музыкальном звучании (высокий, низкий, средний).

11. Обучение восприятию музыки (в исполнении учителя):

1) определение на слух начала и окончания звучания музыки;

2) различение на слух громкой и тихой музыки, быстрого, медленного и умеренного темпа, регистров в музыкальном звучании;

3) различение на слух веселой и грустной музыки;

4) определение в небольших музыкальных пьесах или фрагментах из них характера (веселый, грустный) и средств музыкальной выразительности (динамика, темп, регистр)

12. Автоматизация произносительных навыков (с использованием фонетической ритмики):

1) правильное пользование речевым дыханием, слитное воспроизведение слогосочетаний с постепенным их наращиванием до 4-5 слогов, слов и коротких фраз, состоящих из 4 - 5 слогов;

2) воспроизведение речевого материала голосом нормальной высоты, силы и тембра, сохраняя одинаковую высоту тона на разных гласных, а также согласных, произносимых с голосом (м, н, в, л, р);

3) восприятие на слух и воспроизведение модуляций голоса по силе (нормальный - громкий - тихий), сохраняя нормальную высоту и тембр;

4) восприятие на слух и воспроизведение элементов ритмико-интонационной структуры речи: слитно и отдельно слогосочетания, слитно слова, синтагматическое членение фразы; кратко и долго гласные звуки, выделение ударного гласного в ряду слогов, ударения в дву-трехсложных словах, логического ударения во фразе;

5) закрепление правильного воспроизведения в речевом материале звуков и их сочетаний, усвоенных учащимися класса.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

13. Обучение движениям под музыку:

1) эмоциональное и правильное исполнение гимнастических и танцевальных движений под музыкальное сопровождение учителя;

2) овладение элементарными гимнастическими движениями (наклоны, повороты головы, различные положения рук, круговые движения руками, плечами, полуприседания, вставание на полу пальцы и т. д.), простейшими построениями (в одну, две, три линии, в колонну, в шеренгу, в круг, свободное размещение в классе и т. д.), э л е м е н т а м и т а н ц а ;

3) изменение заданных движений, ориентируясь на начало и конец музыки, музыкальный акцент, смену музыкальной динамики (громкая, тихая, негромкая музыка), темп (быстрый, медленный, умеренный), регистры в музыкальном звучании (высокий, низкий, средний). Фиксирование движениями сильной и слабой доли такта в музыке дву-, трех- и четырехдольного метра в умеренном темпе. Определение движением руки высотного положения двух и более звуков внутри среднего регистра.

14. Обучение восприятию музыки (в исполнении учителя и аудиозаписи):

1) различение на слух громкой, тихой, негромкой музыки; быстрого, медленного, умеренного темпа, музыки дву-, трехдольного метра, регистров в музыкальном звучании, высотных соотношений двух звуков в среднем регистре (интервал не менее септимы), поступенного и скачкообразного звукорядов в среднем регистре;

2) различение на слух марша, танца и песни при выборе из трех пьес. Различение на слух маршей, танцев и песен различного характера при выборе из двух пьес одного ж а н р а ;

3) определение в музыкальных пьесах жанра (марш, танец, песня), характера (веселый, грустный и т. п.), средств музыкальной выразительности (динамических, темповых, метрических, высотных отношений).

15. Автоматизация произносительных навыков (с использованием фонетической ритмики) :

1) правильное пользование речевым дыханием, слитное воспроизведение слогосочетаний (для сочетаний взрывного и гласного звуков типа папа... до 8-10 слогов, для сочетаний фрикативного и гласного звуков типа саса... до 4-6 слогов), слов и коротких фраз, состоящих из 6-8 слогов;

2) развитие голоса нормальной высоты, силы и тембра, умений изменить голос по силе (нормальный - громкий - тихий) и по высоте (нормальный - более высокий - более низкий в пределах естественного диапазона), сохраняя нормальный тембр;

3) восприятие на слух и воспроизведение элементов ритмико-интонационной структуры речи: слитно и отдельно слогосочетания, синтагматическое членение фразы, кратко и долго гласные звуки, выделение ударного гласного в ряду слогов, ударения в дву-, трехсложных словах, логического и синтагматического ударения во фразе;

4) передача в речи повествовательной, восклицательной и вопросительной интонации;

5) закрепление правильного воспроизведения в речевом материале звуков и их сочетаний, усвоенных учащимися класса.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

16. Обучение движениям под музыку:

1) выразительное, правильное и ритмичное выполнение под музыку гимнастических и танцевальных движений;

2) совершенствование основных движений, элементов танцев и плясок (ритмичная ходьба, ходьба на полу пальцах, легкий бег, кружение поскаками, шаг с притопом, повторные три притопа, выставление ноги на пятку с подпрыгиванием, шаг польки и т. д.). Освоение перестроения группы (построение двух концентрических кругов, сужение и расширение круга, различные положения в парах и т. д.). Разучивание несложных танцевальных композиций;

3) фиксирование движениями сильной и каждой доли такта в музыке дву-, трех-, четырехдольного метра в умеренном, медленном и быстром темпе. Изменение движений в связи со сменой частей музыкальной пьесы;

4) исполнение руками (хлопками) несложного ритмического рисунка мелодий, состоящих из восьмых, четвертных и половинных длительностей (2 - 8 тактов) в двудольном метре. Определение движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой октавы.

17. Обучение восприятию музыки (в исполнении учителя и аудиозаписи):

1) различение на слух музыки двудольного, трехдольного, четырехдольного метра (полька, марш, вальс); плавной и отрывистой музыки; мелодий (фрагментов из них) с

опорой на графическую запись ритмического рисунка, состоящего из восьмых, четвертных и половинных длительностей; поступенных восходящего и нисходящего звукорядов в первой октаве и многократное повторение одного и того же звука, поступенного и скачкообразного звукорядов в первой октаве;

2) определение в песнях характера музыки (веселый, грустный, спокойный, песенный, танцевальный, маршевый и т. д.) и средств музыкальной выразительности (темп, динамика звучания, метр, характер звуковедения, звуковысотные отношения);

3) знакомство с кратким содержанием музыкальной сказки и различение на слух музыкальных фрагментов при выборе из 4-6.

18. Автоматизация проносительных навыков (с использованием фонетической ритмики) :

1) слитное воспроизведение слогосочетаний с постепенным их наращиванием до 8-10, слов и коротких фраз, состоящих из 8—10 слогов, деление более длинных фраз паузами на синтагмы (по подражанию учителю и самостоятельно);

2) развитие голоса нормальной высоты, силы и тембра; восприятие на слух и воспроизведение модуляций голоса по силе (постепенное усиление: тихо - громче - громко, ослабление голоса: громко - тише - тихо) и высоте¹ (базовые мелодические модуляции голоса в пределах его естественного диапазона: ровная интонация, повышение от среднего уровня, понижение от высокого и среднего уровня);

3) восприятие на слух и воспроизведение элементов ритмико-интонационной структуры речи: ударение в дву-, трех-, четырехсложных словах, синтагматическое членение фразы, фразовое ударение, изменения темпа речи (нормальный - медленный - быстрый), изменение силы голоса (нормальный - громкий тихий), а так же произнесение речевого материала шепотом в зависимости от требований учителя, расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину; передача в речи повествовательной, восклицательной и вопросительной интонации;

4) закрепление правильного воспроизведения в речевом материале звуков и их сочетаний, усвоенных учащимися класса.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

19. Обучение движениям под музыку:

1) выразительное, правильное, ритмичное выполнение гимнастических и танцевальных упражнений под музыкальное сопровождение учителя и грамзапись;

2) совершенствование основных движений и элементов танцев и пляски (например, вальсовая дорожка, припляс, скользящий ход на полу пальцах, веревочка, присядка, упражнения с предметами и т. д.); освоение перестроения группы (фигурная маршировка, сведение и разведение, змейка, построение цепочками) и т.д. Разучивание несложных танцевальных композиций;

3) исполнение руками (хлопками) ритмического рисунка мелодии (одновременно с ее исполнением учителем на фортепьяно и после прослушивания), включая мелодии с п у н к т и р н ы м рит м о м .

20. Обучение восприятию музыки (в исполнении учителя и аудиозаписи):

1) различение на слух мелодий песен с опорой на их графическую запись (при выборе из 2-4), фрагментов из одной мелодии (запев, припев);

2) прослушивание фрагментов из музыкальной сказки;

3) знакомство с кратким содержанием произведений;

4) различение фрагментов из этих произведений при выборе из 3-5 (в аудиозаписи);

5) определение их характера; узнавание солирующего голоса и хорового звучания при прослушивании вокально-инструментальной музыки;

6) знакомство со звучанием некоторых инструментов симфонического оркестра и певческих голосов .

21. Автоматизация произносительных навыков (с использованием фонетической ритмики) :

1) слитное воспроизведение слогосочетаний с постепенным их наращиванием до 10-12, слов и фраз (до 10-12 слогов);

2) развитие голоса нормальной высоты, силы и тембра; восприятие на слух и воспроизведение базовых мелодических (высотных) модуляций голоса в пределах его естественного диапазона при сохранении нормальной силы и тембра: ровная интонация, повышение и понижение от высокого и среднего уровня;

3) восприятие на слух и воспроизведение элементов ритмико-интонационной структуры речи: изменение темпа речи (постепенное замедление и убыстрение); ударение в дву-, трех-, четырех- и пятисложных словах; синтагматическое членение фразы, логическое и синтагматическое ударение; передача в речи по возможности мелодической структуры фразы, повествовательной, восклицательной и вопросительной интонации ;

4) закрепление правильного воспроизведения в речевом материале звуков и их сочетаний, усвоенных учащимися класса. Предупреждение возможных отклонений от нормального произнесения родственных по артикуляции звуков в слогах, словах, фразах.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

22. Обучение движениям под музыку:

1) выразительное, правильное и ритмичное исполнение танцевальных композиций под музыку в аудиозаписи ;

2) освоение основных элементов бального народного танца, их несложных композиций. Разучивание основных движений вальса (в паре): дорожка вперед, назад в

паре, вальсовые повороты и т. д.; соединение их в несложные композиции;

3) выполнение подготовительных и основных движений танцев в современных ритмах (повороты, наклоны, вращение кистей, сгибание и выпрямление рук, отведение ног вперед, назад, на каблук, приставные шаги с поворотом). Разучивание танцевальных композиций в современных ритмах;

4) изменение движений в соответствии с разными частями музыкальной пьесы (запев, припев песни, вступление, проигрыш, пьесы двух-, трехчастной формы), чередованием сольного и коллективного, вокального, вокально-инструментального и инструментального исполнения. Оценка собственного исполнения и исполнения товарищей.

23. Обучение восприятию музыки (в исполнении учителя и аудиозаписи):

1) прослушивание музыкальных произведений (фрагментов из них), объединенных по тематике, например «Народная музыка», «Природа в музыке», «Музыка о детях и для детей»;

2) определение в прослушанной пьесе (фрагменте) характера (радостный, грустный, торжественный, взволнованный и т. д.), средств музыкальной выразительности (звуковысотных, темпо-ритмических, динамических, тембровых отношений).

Различение 2-5 пьес (фрагментов из музыкальных произведений) разного характера;

3) прослушивание музыки - в разном исполнении (фортепьяно, скрипка, труба и т. д.; симфонический оркестр, оркестр народных инструментов и т. д.; мужской, женский, детский хор). Закрепление умений вычленивший солирующий голос или инструмент, различать коллективное и сольное, вокальное, вокально-инструментальное и инструментальное исполнение;

4) подбор к прослушанной музыке близких по настроению произведений изобразительного искусства, литературы. Развитие представлений учащихся о связи музыки с другими видами искусства, их взаимосвязи с жизнью. Знакомство с авторами и исполнителями музыки.

24. Автоматизация произносительных навыков (с использованием фонетической ритмики):

1) развитие речевого дыхания, голоса нормальной высоты, силы и тембра, умений воспроизводить модуляции голоса по силе и высоте;

2) восприятие на слух и воспроизведение элементов ритмико-интонационной структуры речи: распределения дыхательных пауз при произнесении длинных фраз; выделение логического и синтагматического ударения во фразе, соблюдение по возможности мелодической структуры фраз, изменение темпа речи, сохраняя его звуковой состав и ритмико-интонационную структуру;

3) закрепление правильного воспроизведения в речевом материале звуков, усвоенных учащимися класса. Предупреждение возможных отклонений от нормального произнесения родственных по артикуляции звуков в слогах, словах,

ф р а з а х ;

4) эмоциональная и выразительная декламация стихотворений или фрагментов из них после прослушивания музыки соответствующего настроения.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

25. Уровень подготовки обучающихся оценивается с позиции предметных, личностных, системно-деятельностных результатов.

26. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны з н а т ь :

1) произнесение речевого материала эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра (с помощью учителя и самостоятельно);

2) произнесение слов слитно, с ударением (с помощью учителя, по графическому знаку и самостоятельно), реализуя возможности воспроизведения их звукового состава (точно или приближенно с использованием регламентированных и допустимых замен), соблюдая орфоэпические правила (с помощью учителя и самостоятельно);

3) произнесение коротких фраз слитно, деление фраз на синтагмы, выделение логического ударения во фразе (с помощью учителя и самостоятельно);

4) понимание основных дирижерских жестов (внимание, дыхание, начало, окончание, логическое ударение);

5) эмоциональная коллективная декламация под музыку, реализуя сформированные произносительные умения; воспроизведение ритмического рисунка мелодии, состоящей из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

27. Уровень подготовки обучающихся оценивается с позиции предметных, личностных, системно-деятельностных результатов.

28. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны з н а т ь :

1) произнесение речевого материала достаточно внятно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, в темпе, приближающемся к нормальному, передача различных эмоциональных оттенков высказывания - радости, огорчения, растерянности, испуга и др.;

2) использование в речевом общении естественных невербальных средств коммуникации;

3) произнесение слов слитно, с ударением, реализуя возможности соблюдения их звукового состава (точно или приближенно с использованием регламентированных замен), соблюдая орфоэпические правила (с помощью учителя и самостоятельно);

- 4) произнесение коротких фраз слитно, деление фраз на синтагмы, выделение логического и синтагматического ударения (с помощью учителя и самостоятельно);
- 5) понимание основных дирижерских жестов (внимание, дыхание, начало, окончание, логическое ударение);
- 6) эмоциональное коллективное исполнение текста песен под музыку под руководством учителя доступным по силе голосом, реализуя произносительные умения ;
- 7) воспроизведение ритмического рисунка мелодии, состоящей из четвертных, восьмых, половинных длительностей в умеренном и медленном темпе, выделение логического ударения во фразе.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

29. Уровень подготовки обучающихся оценивается с позиции предметных, личностных, системно-деятельностных результатов.

30. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны з н а т ь :

- 1) произнесение речевого материала внятно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, по возможности в нормальном темпе, передача в речи повествовательной, восклицательной и вопросительной интонации (по графическому знаку - точка, вопросительный знак, восклицательный знак, по подражанию учителю и с а м о с т о я т е л ь н о) ;
- 2) использование в речевом общении естественных невербальных средств коммуникации (соответствующего выражение лица, позы, пластики);
- 3) изменение силы голоса (нормальный громкий - тихий), а также произнесение речевого материала шепотом в зависимости от требований учителя, расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину;
- 4) произнесение слов слитно (включая разного типа сочетания согласных в одном слове и на стыке слов), с ударением, реализуя возможности соблюдения их звукового состава, соблюдая орфоэпические ;
- 5) правила (по подражанию учителю, по надстрочному знаку и самостоятельно); произнесение коротких фраз (из 2-3 слов) слитно;
- 6) деление фраз на синтагмы (слова или группы слов до 8 10 слогов), выделение логического и синтагматического ударения, по возможности соблюдение мелодического контура фраз (с помощью учителя и самостоятельно);
- 7) эмоциональная декламация песен (спокойно, весело, бодро, грустно и т. д.) под аккомпанемент и под управлением учителя, реализуя сформированные умения воспроизводить звуковую и ритмико-интонационную структуру речи;
- 8) исполнение текстов напевных песен мягко, спокойно, плавно; песен энергичных,

бодрых - более твердо, легко;
9) воспроизведение ритмического рисунка мелодий песен в умеренном темпе;
10) исполнение в контрастной динамике (громко, тихо) отдельных фрагментов песен.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

31. Уровень подготовки обучающихся оценивается с позиции предметных, личностных, системно-деятельностных результатов.

32. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны знать :

1) произнесение речевого материала внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, в нормальном темпе;

2) передача в речи повествовательной, восклицательной и вопросительной интонации (самостоятельно по графическому знаку точка, восклицательный знак, вопросительный знак), различных эмоциональных оттенков высказывания радости, огорчения, растерянности, испуга, а также значений предельно высокой степени признака, действия, состояния;

3) самостоятельный выбор адекватных неречевых средств коммуникации (выразительной мимики, позы, пластики), сопровождающих речь (в рамках речевого этикета) ;

4) произнесение слов слитно (включая разного типа сочетания согласных в одном слове и на стыке слов), с ударением, реализуя возможности соблюдения звукового состава, соблюдая орфоэпические правила (по надстрочному знаку и самостоятельно);

5) правильное произнесение новых слов, руководствуясь надстрочными знаками;

6) произнесение фраз слитно и деление на синтагмы (группы слов до 10—12 слогов), выделение логического и синтагматического ударения, по возможности соблюдение мелодического контура фраз (с помощью учителя и самостоятельно);

7) исполнение каждого куплета песни с соответствующими эмоциональными оттенками и в различной манере (мягко, спокойно, плавно, энергично, бодро и т. д.);

8) воспроизведение ритмического рисунка мелодий песен в умеренном и умеренно-быстром темпе (включая мелодии с пунктирным ритмом).

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

33. Уровень подготовки обучающихся оценивается с позиции предметных, личностных, системно-деятельностных результатов.

34. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны знать :

1) произнесение речевого материала внятно, достаточно естественно и

выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, в нормальном темпе, передача в речи различных эмоциональных оттенков высказывания, самостоятельный выбор адекватных неречевых средств коммуникации (выразительной мимики, позы, пластики), сопровождающих речь (в рамках речевого этикета);

2) произнесение слов слитно, с ударением, реализуя возможности воспроизведения звукового состава, зная и соблюдая орфоэпические правила;

3) произнесение фраз слитно, самостоятельное распределение дыхательных пауз при произнесении длинных фраз (группы слов до 10-12 слогов);

3) выделение логического и синтагматического ударения, по возможности соблюдение мелодического контура фраз (под контролем учителя и самостоятельно);

4) воспроизведения звуковой и ритмико-интонационной структуры речи;

5) разучивание песен различного темпа, включая быстрый;

6) воспроизведение в декламации постепенного усиления и ослабления звучания, замедления и убыстрения темпа. Четкое и легкое исполнение песен быстрого темпа;

7) определение характера песни, анализ звуковысотной и ритмической структуры мелодии, динамических оттенков.

35. Личностные результаты. Ученики должны проявлять:

1) участие в музыкальной жизни класса, школы, города;

2) уважительное отношение к культуре других народов;

3) сформированность эстетических потребностей, ценностей и чувств;

4) развитие мотивов учебной деятельности и личностного смысла учения;

5) овладение навыками сотрудничества с учителем и сверстниками;

6) ориентация в культурно многообразии окружающей действительности, участие в музыкальной жизни класса, школы, города и др.;

7) формирование этических чувств доброжелательности и эмоционально-нравственной отзывчивости, понимания и сопереживания чувствам других людей;

8) развитие музыкально-эстетического чувства, проявляющего себя в эмоционально-ценностном отношении к искусству, понимании его функций в жизни человека и общества.

36. Системно-деятельностные результаты. Ученики должны применять:

1) полученные музыкальные знания в оценке музыкальных произведений;

2) музыкальные термины в разговоре о музыке;

3) элементарный анализ музыки, которая звучит по радио и телевидению;

4) навыки самостоятельного слушания музыки;

5) умение вести диалог на темы музыкального искусства.

П р и л о ж е н и е 1 9

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393
Приложение 1 2 4
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Ознакомление с окружающим миром» для учащихся с нарушением
слуха (неслышащие) 0-2 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Введение в коррекционный компонент этого предмета будет способствовать созданию для повышения эффективности всей учебно-воспитательной работы в начальных классах.

3. Программа «Ознакомление с окружающим миром» предполагает работу в двух направлениях:

1) первое направление предусматривает знакомство с ближним окружением учащихся, с общественной жизнью, трудом людей, а также воспитание культуры поведения;

2) второе направление предусматривает знакомство детей с природой в непосредственном общении с ней и явлениях, воспитание любви к природе, бережного к ней отношения. Предусмотренные темы следует изучать не последовательно, а возвращаться к одной и той же теме несколько раз в течение года. Такая организация работы важна в связи с тем, что при первом знакомстве с понятиями, также как и словами, их выражающими, от учащихся не требуется полного и разностороннего осмысления и запоминания. Сначала слово выступает в ограниченном, однозначном значении. Постепенно в процессе дальнейшей работы оно наполняется новым содержанием, значение его расширяется. Возвращение к одной и той же теме в течение года необходимо для закрепления сообщаемых заданий, для их обогащения и развития.

4. Основные цели занятия «Ознакомление с окружающим миром» – это знакомство детей с окружающим миром, накопление, обогащение и систематизация представлений детей о предметах, явлениях окружающей жизни и природы, обогащение социально-нравственного опыта; формирование навыков правильного поведения (в

семье, школе, на улице, в общественных местах и природе).

5. Основные задачи:

- 1) знакомство с новыми словами и словосочетаниями, овладевают их значением;
- 2) накопление и систематизация представлений детей о предметах и явлениях окружающей жизни, природы;
- 3) обогащение их нравственного опыта, формирование навыков правильного поведения (в семье, школе, на улице, в общественных местах, в природе);
- 4) воспитание любви и заботы к членам семьи, уважительного, внимательного отношения к окружающим людям (сверстникам и педагогам и др.);
- 5) воспитание у детей бережного отношения к вещам, созданным трудом людей, уважения к труду, людям труда;
- 6) ответственного отношения к природе, любви к родному краю, Родине;
- 7) закрепить полученных знаниях практической деятельности (учебные занятия, дидактические и творческие игры, труд по самообслуживанию, общественно полезный труд и др.).

6. Количество часов составляет: в подготовительном классе – 3 час в неделю, всего за год – 99 часа, в 1 классе – 3 час в неделю, всего за год – 99 часа, в 2 классе – 2 час в неделю, всего за год – 68 часа.

7. Занятия по ознакомлению с окружающим миром тесно связаны с другими предметами: развития речи, чтения, ППО. Речевой материал данных занятий отрабатывается на последующих уроках, закрепляются и приобретают практическую направленность на занятиях по ознакомлению с окружающим миром.

8. Занятия предполагают развитие как разговорной, так и связной речи неслышащих детей во время экскурсий, игр и т.д. Учитель организует общение детей по поводу увиденного. Здесь речевой материал учащиеся должны воспринимать слухозрительно. При этом учитель и дети пользуются теми формами речи, которые характерны для данного этапа обучения.

9. Формы и методы ознакомления детей с окружающим разнообразны: работа на пришкольном участке, экскурсии, прогулки, игры, посещение предприятий, просмотр видеофильмов, подготовка к праздникам.

10. Распределение количества часов, выделенных на курс предмета «Ознакомление с окружающим миром» по темам является примерным, учитывая особенности класса, уровень подготовки детей, местные условия, учитель может по-иному распределить программное время для обеспечения качественного усвоения учебного материала школьниками.

11. Систематизацию, закрепление знаний, получаемых детьми на данных занятиях, целесообразно проводить на уроках развития речи (не реже одного раза в две недели). Тема для такого урока определяется учителем, исходя из потребностей в усвоении программ.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

12. Моя семья (8 часов):

- 1) имя, фамилия ребенка;
- 2) состав семьи: мама, папа, сестра, брат, бабушка, дедушка; их имена;
- 3) беседа о членах семьи, выполнение поручений в семье.

13. Одежда и обувь (8 часов):

1) виды одежды, обуви, головных уборов, сезонные одежды. Уход за одеждой, обувью. Элементарные правила личной гигиены. Уход за кожей и ногтями рук, ног. Уход за ушами, зубами. Пользование носовым платком.

14. Школа (8 часов):

1) школьное здание. Адрес школы. Классы, коридоры, игровые комнаты, столовая, туалеты, библиотека, кабинет врача, спальни.

15. Наш класс (12 часов):

- 1) мебель, игрушки, бережное отношение к ним, игры;
- 2) правила поведения в школе и в классе, режим дня школьника;
- 3) приветствие учителей, воспитателей и других работников школы;
- 4) мои друзья. Имена друзей. Имена учителей и воспитателей.

16. Режим дня: Утренняя гимнастика, Элементарные правила личной гигиены. Столовая. Правила поведения в столовой. Умение правильно сидеть за столом, пользования столовыми приборами.

17. Бережное отношения к продуктам питания, к хлебу, название посуды. Название продуктов.

18. Наш город (12 часов):

- 1) название города;
- 2) окружение школы: двор, сад, улица;
- 3) виды городского транспорт: автобус, троллейбус, трамвай;
- 4) мы пешеходы. Правиле дорожного движения. Правила поведения детей на улице.

19. Наша страна (12 часов):

1) наша Родина – Казахстан. Столица нашей страны – Астана. Название крупных городов. Наш президент. Магазины (Оборудование и товары магазинов. Работники магазинов. Способ отбора товаров в магазине и их оплата. Деньги), аптеки, кинотеатры (Места для зрителей. Касса, билет. Правила поведения).

20. Праздники (8 часов):

1) познакомить детей с основными и разделенными датами. День рождения, Новый год, 8-марта, Наурыз. День победы, День Независимости Республики Казахстан, День

защитника Отечества. Участие детей в подготовке к праздникам.

21. Времена года (12 часов):

1) времена года. Наблюдение за явлениями природы по сезонам (тепло, холодно, дождь, снег, ветер и др.) Описание зимней погоды (весенней, летней, осенней). Называние зимних месяцев (весенних, летних, осенних). Наблюдение за объектами неживой природы (вода, снег, лед; глина, песок, камни).

22. Домашние животные (12 часов):

1) домашние животные и их названия. Название домашних птиц. Птицы ближайшего окружения. Уход за ними. Подкормка птиц зимой, изготовление кормушек

23. Растения (7 часов):

1) растения огорода: морковь, помидоры, капуста, картошка, огурцы, свекла;
2) овощи и фрукты: помидор, огурец, морковь, яблоко, груша, апельсин и т.л.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

24. Моя семья (6 часов):

1) имя и фамилия, возраст, день рождения. Состав семьи. Имена членов семьи. Воспитание любви и уважение к родным и близким. Домашний адрес: название города, улицы, номер квартиры.

25. Одежда и личная гигиена (9 часов):

1) бережное отношение к одеждам. Уход за обувью и одеждой. Название сезонных одежды и обуви. Выполнение правил личной гигиены: уход за телом, волосами, одеждой, обувью;

2) части тела человека: глаза, нос, рот, лоб, щеки. Правая рука, левая. Закаливание и физкультура. Осанка при чтении и письме. Внешность человека (рост, цвет и длина волос и т.д.).

26. Школа (6 часов):

1) школьное здание: число этажей, цвет зданий. Адрес школы. Классы. Коридоры, столовая, спальня, спортзал, мастерские;

2) профессии работников школы: директор, завуч, врач, повар, техничка и другие. Их название.

27. Классная комната (6 часов):

1) стены, потолок, пол, дверь, окно, классная доска, парта, стол. Правильная осанка за партой;

2) основные формы обращения: приветствие, просьба, извинение, благодарность. Умение выполнить поручение учителя и воспитателя.

28. Мебель и посуда (9 часов):

1) название мебели и посуды. Рассматривание мебели в разных помещениях. Демонстрация способов использования мебели: на чем сидят, на чем лежат, спят, в чем хранят игрушки, книги, посуду и т. п. Правильное использование посуды (что нужно для чая, супа, хлеба и т. п.). Продукты питания: хлеб, масло, чай, компот, суп и т.д.

29. Наш город (9 часов):

1) домашний адрес. Название улицы. Основные учреждения города: школы, библиотека, кинотеатры, развлекательные центры, торговые центры, поликлиники и т.д.

2) памятники, достопримечательности;

3) сигналы светофора. Дорожные знаки. «Пешеходный переход». «Подземный переход». Правила поведения при встрече с незнакомыми людьми на улице, в лифте, дома (звонок в дверь).

30. Транспорт города (6 часов):

1) автобус, троллейбус, трамвай, метро;
2) правила перехода улицы. Правила поведения детей на улице, в транспорте. Правила безопасности в транспорте. Виды транспортов и их названия. Их назначения.

31. Наша страна (9 часов):

1) наша страна – Казахстан. Астана – столица Казахстана. Монумент Независимости. Байтерек. Флаг и герб нашей страны. Гимн нашей страны. Знаменательные даты. Наши традиционные игры (кокпар, тогыз кумалак, куырмаш и т.д.) и виды спорта (байга, борьба и т.д.).

32. Праздники (6 часов):

1) познакомить праздниками нашей страны. День рождения, Новый год, 8-марта, Наурыз. Традиционные блюда: наурыз коже, бауырсак, казы и т.д. День победы, День Независимости Республики Казахстан. Участие детей в подготовке к праздникам.

33. Сезонные изменения в природе(12 часов):

1) времена года. Погода в разные времена года. Наблюдения и ведение календаря погоды. (ясно, пасмурно, дождь, снег, холодно, тепло, жарко, мороз и др.). Временные понятия: утро, обед, вечер, ночь. Одежда по сезонам. Экскурсии по школе, на пришкольный участок.

34. Растения. Овощи и фрукты (6 часов):

1) название овощи: морковь, свекла, помидоры, капуста, укроп, огурцы, картошка, лук. Название фруктов: яблоко, груша, лимон, апельсин, вишня, слива и т.д.;

2) различие изучаемых овощей и фруктов по форме, окраске, величине. Группировка по сходным признакам;

3) использование человеком овощей и фруктов. Осенние и весенние работы в саду и огороде.

35. Домашние и дикие животные (8 часов):

1) название домашних животных: корова, кошка, собака, лошадь, овца,

Первоначальное знакомство с внешним видом, образом жизни, с некоторыми повадками. Детеныши домашних животных. Польза домашних животных;

2) название диких животных: волк, медведь, лиса, белка, тигр, еж и т.д. Питание.

П о л ь з а д л я ч е л о в е к а .

36. Домашние и дикие птицы (7 часов):

1) название домашних птиц: куры, утки и гуси. Питание. Уход за домашними птицами. Польза домашних животных. Первоначальные сведения о внешнем виде и образе жизни птиц в природе;

2) название диких птиц: ласточка, ворона, воробей, голубь, сорока и т.д. Отлет перелетных птиц, поведение птиц зимой, за прилетом и гнездованием птиц. Помощь птицам детей и взрослых (подкормка, кормушки).

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

37. О себе (4 часа):

1) имя и фамилия, возраст, день рождения. Состав семьи. Имена членов семьи. Воспитание любви и уважение к родным и близким. Домашний адрес: название города, улицы, номер квартиры. Одежда и личная гигиена. Бережное отношение к одеждам. Уход за обувью и одеждой. Название сезонных одежды и обуви. Выполнение правил личной гигиены: уход за телом, волосами, одеждой, обувью;

2) части тела человека: глаза, нос, рот, лоб, щеки. Правая рука, левая. Закаливание и физкультура. Осанка при чтении и письме. Внешность человека (рост, цвет и длина в о л о с и т . д .) .

38. Школа (2 часа):

1) школьное здание: число этажей, цвет зданий. Адрес школы. Классы. Коридоры, столовая, спальня, спортзал, мастерские;

2) профессии работников школы: директор, завуч, врач, повар, техничка и другие.

И х н а з в а н и е .

39. Классная комната (4 часа):

1) стены, потолок, пол, дверь, окно, классная доска, парта, стол. Правильная осанка з а п а р т о й ;

2) основные формы обращения: приветствие, просьба, извинение, благодарность. Умение выполнить поручение у ч и т е л я и в о с п и т а т е л я .

40. Мебель и посуда (4 часа):

1) название мебели и посуды. Рассматривание мебели в разных помещениях. Демонстрация способов использования мебели: на чем сидят, на чем лежат, спят, в чем хранят игрушки, книги, посуду и т. п. Правильное использование посуды (что нужно для чая, супа, хлеба и т. п.). Продукты питания: хлеб, масло, чай, компот, суп и т.д.

41. Наша школа (4 часа):

1) классы, кабинеты в школе. Библиотека. Режим дня, виды труда в режиме дня; их содержание и значение. Расписание уроков;

2) соблюдение гигиены помещенья (проветривание помещения, соблюдение чистоты и порядка в учебном и игровом уголках, в групповых комнатах);

3) бережное отношение к учебникам, книгам, школьному имуществу, личным вещам, и вещам своих товарищей. Участие детей в коллективной игровой деятельности

Распределение ролей;

4) части тела человека: глаза, нос, рот, лоб, щеки. Правая рука, левая.

42. Мой город (4 часа):

1) главная улица и площадь города. Основные достопримечательности города: памятники, парки;

2) главные предприятия города. Культурно-просветительные учреждения (библиотека, музей, кинотеатры, театры). Старые дома, новые дома, магазины, кинотеатры, цирк, аптеки, больницы, мастерские, заводы и фабрики, вокзалы. Магазины (оборудование и товары магазинов. Работники магазинов. Способ отбора товаров в магазине и их оплата. Деньги), аптеки, кинотеатры (Места для зрителей. Касса, билет. Правила поведения).

43. Транспорт (4 часа):

1) улица: тротуар, проезжая часть, обочина, перекресток, светофор, дорожные знаки («переход», «Осторожно дети!», «Проезд запрещен»);

2) правила поведения на улице, обход транспорта. Наблюдение во время экскурсий за движением автомашин, автобусов, троллейбусов, трамваев, поездов, самолетов, пароходов, просмотр кинофильмов и телепередач;

3) наблюдение за деятельностью людей, которые управляют машинами (самолетами, поездами), едут в них (летят, плывут), обслуживают пассажиров. Различение и называние транспортных средств изображенных на картинках, фотографиях, открытках и т. п., (легковой автомобиль, автобус, поезд, лодка и др.).

44. Родная природа (8 часов):

1) наблюдения за типичными явлениями времен года, за изменениями, происходящими в природе: состояние неба, температура воздуха, виды осадков, заморозки, потепление, замерзание водоемов, оттаивание почвы;

2) описание зимней погоды (весенней, летней, осенней). Называние зимних месяцев (весенних, летних, осенних);

3) наблюдение за объектами неживой природы (вода, снег, лед; глина, песок, камни);

4) практическое ознакомление с их свойствами (снег и лед в тепле тают, превращаются в воду; вода на морозе замерзает; камень твердый, песок сыпучий и т. п.)

5) изменение окраски листьев в разное время года. Цветение. Рост растений и их увядание. Листопад. Наблюдение за ростом растений в саду, в лесу, в огороде;

6) наблюдения за изменениями в одежде в разную погоду и в разное время года.

45. Растения. Овощи и фрукты (6 часов):

1) листопад. Пробуждение растений весной (набухание почек, рост листов, ц в е т е н и е) ;

2) уход за комнатными растениями (полив, опрыскивание, рыхление, уборка засохших листьев, пересадке). Наблюдения за растениями на территории школы. Использование в речи фраз типа: Дерево растет во дворе. Тут, там высокое дерево. Вот цветы, цветы красивые. Можно поливать? Листья желтые, зеленые. Нет листьев зимой и т . п . ;

3) овощи и фрукты. Название овощи и фруктов. Различение их по вкусу, запаху, цвету, форме. Рассматривание картинок с изображением сада, огорода, овощного базара. Соотношение натуральных объектов, их изображением (картинки, муляжи). Называние овощей и фруктов, действий, признаков; сообщение, где растет, где купили, к т о е с т и т . п .

46. Животные (8 часов):

1) подготовка зверей к зиме, поведение птиц, наблюдения за птицам вблизи жилья, кормушки для птиц; поведение животных весной; зимующие и перелетные птицы. Жилища разных животных: домашних и диких животных, птиц, некоторых насекомых (коровник, свинарник, конура, нора, гнездо, улей, муравейник). Детеныши животных;

2) выяснение, кто где живет, что ест. Называние животных и выполняемых ими действий (бежит, сидит, лает, прыгает, ест...).

47. Моя Родина-Казахстан (4 часа):

1) Республика Казахстан. Астана- столица. Алматы - южная столица;

2) главная улица и площадь города. Основные достопримечательности города: п а м я т н и к и , п а р к и ;

3) главные предприятия города. Культурно-просветительные учреждение (библиотека, музей, кинотеатры, театры).

48. Профессия людей (4 часа):

1) ознакомление с профессиями людей, работающих школе: учитель, воспитатель, повар, врач, шофер. Наблюдение за их деятельностью в рабочее время. Воспитание уважительного отношения к их работе. Узнавание людей названных профессий по изображениям на картинках и фотографиях. Расширение представлений о профессиях в процессе просмотра кинофильмов, телепередач, во время экскурсий: строитель, продавец, рыбак, швея, летчик и т. п.

49. Праздники (8 часов):

1) день рождения, Курбан айт. День независимости, Новый год, 8-марта, Наурыз: наурыз коже, бауырсак, национальные игры (кокпар, байга, алтыбакан и т.д.), 1-мая,

Д е н ь

п о б е д ы .

50. Экскурсии. Наблюдения (4 часа):

1) ежедневные наблюдения за погодой. Наблюдение за сезонными изменения в природе, жизни растений и животных. Ведение по уходу за одеждой и обувью, за комнатными растениями.

5. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

51. Предметные результаты:

1) свои имя и фамилию, имена членов семьи, имена товарищей, учителя, воспитателя и употребить их при общении;

2) названия окружающих предметов: мебели, посуды, одежды, школьных помещений ;

3) названия растений: растения огорода, овощи и фрукты, название домашних животных и птиц ;

4) элементарные правила личной гигиены;

5) название времени года и отличительные признаки.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 - класса

52. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

1) свои имя и фамилию, возраст, состав семьи и имена членов семьи;

2) домашний адрес, дорогу до школы;

3) элементарные правила поведения на улице: ходить по тротуару, переходить улицу за взрослыми, знать правила перехода улицы, основные части улицы;

4) соблюдать правила поведения в школе, интернате, общественных местах, на улице ;

5) название сезонных одежды и обуви;

6) части тела человека ;

7) школьное здание: число этажей, цвет зданий;

8) название мебели и посуды;

9) основные учреждения города: школы, библиотека, кинотеатры, развлекательные центры, торговые центры, поликлиники и т.д.;

10) сезонные изменения в природе;

11) правила безопасности в транспорте. Виды транспортов и их названия;

12) название овощей и фруктов;

13) название домашних и диких животных и птиц.

53. Учащиеся должны уметь:

1) обращаться к товарищам и взрослым с просьбами, желаниями, приветствиями,

п о р у ч е н и я м и ;

2) спокойно и вежливо разговаривать со старшими и сверстниками, не перебивая их , а выслушивая мнение ;

3) выполнять правила поведения в природе (самостоятельно, с помощью учителя с использованием опорного материала.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 2 - класса

54. Предметные результаты :

1) название нашей страны и ее столицы, главные улицы родного города;
2) праздники, имена и отчества директора, завучей и других работников школы, с которыми общаются ребята ;

3) правила поведения на улице и выполнение их; профессии родителей;
4) правила перехода улицы, обхода транспорта, стоят светофоров и некоторых дорожных знаков ;

5) приметы времен года ;
6) несколько распространенных (3-4) в местности названий растений и животных и их групп (звери, птицы, насекомые).

55. Учащиеся должны уметь :

1) охранить окружающие растения и животных, поливать растения, ухаживать за ними ;

2) выражать просьбу, желание, побуждение;
3) рассказывать об интересных событиях, об увиденном на экскурсиях;
4) правильно обращаться и разговаривать со взрослыми и сверстниками;

5) вести наблюдения за сезонными изменениями в природе;
6) ориентировать наблюдения в «Дневнике наблюдений» под руководством учителя ;

7) распознавать 2-3 животных, относящихся к разным группам;
8) выполнять режим дня ;

9) выполнять правила поведения в общественных местах; оказывать носильную помощь взрослым и малышам .

56. Личностные результаты должны проявляться в:

1) стремлении к заботе, защите и охране окружающей среды;
2) уважении к труду человека ;

3) сохранении здорового образа жизни, умении самостоятельно соблюдать правила личной гигиены ;

4) любви к родному краю, чувстве гордости к духовному наследию и природному богатству своей страны .

57. Системно-деятельностные результаты должны применяться в:

- 1) умения наблюдать за природой;
- 2) умения самостоятельно вести наблюдения, анализировать природные явления и делать выводы;
- 3) умения анализировать, обобщать полученную информацию и делать выводы;
- 4) умения собирать и применять информацию.

Приложение 20

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 125

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Формирования произношения и развитие слухового восприятия» для учащихся с нарушением слуха (неслышащие) 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобразовательным стандартом среднего образования (начальное, основное, среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. «Формирования произношения и развитие слухового восприятия» для начальной специальной школы для неслышащих детей является одним из основных коррекционных предметов.

3. Цель учебного предмета:

1) в области формирования произношения (ФП): формирование устной стороны речи, которая должна быть достаточно внятной, естественной;

2) в области развития слухового восприятия (РСВ): формирование речевого поведения у неслышащих учащихся на основе развития слухового восприятия устной речи с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и стационарного пользования.

4. Основные задачи:

1) восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и воспроизведение:

речевой материал обиходно-разговорного характера и относящийся к организации учебной деятельности ;
речевой материал, связанный с изучением общеобразовательных предметов;
тексты, которые подбираются учителем по состоянию слухоречевого развития к л а с с а .

- 2) восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний;
- 3) формирование фонетически внятной, членораздельной, выразительной устной р е ч и у ч а щ и х с я ;
- 4) соблюдение в речи правильной интонации, темпа и слитности, основных правил орфоэпии, словесного и логического ударения;
- 5) развивать правильное речевое дыхание.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет 18 часов. Годовой объем учебной нагрузки: 3024 учебных часов, которые распределяется по периодам о б у ч е н и я .

6. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи с: развитием речи, дактильной речью, устной речью, чтением, ППО, математикой, ООМ, коррекционной ритмикой и др.

7. Ведущими формами организации по формированию произношения и развитию слухового восприятия являются индивидуальные, фронтальные слуховые занятия и фонетические зарядки, а также все общеобразовательные и специальные уроки в коррекционной школе для неслышащих.

8. Развитие речевого слуха включает 3 этапа: первоначальный период (подготовительный – 1 класс); основной период (2-5 классы)% период активного пользования индивидуального пользования слуховым аппаратом (6-10 классы).

9. Содержание специального обучения произношению включает ряд разделов р а б о т ы :

- 1) работа по развитию речевого дыхания направлена на формирование и развитие у неслышащих учеников навыка правильного пользования речевым дыханием, умением оспроизводить слитно на одном выдохе слова и короткие фразы, умением членить ф р а з ы н а с и н т а г м ы ;

- 2) работа над голосом предполагает формирование и развитие у ученика навыка пользования голосом нормальной высты и силы, без грубых отклонений от нормально тембра, развитие модуляции голоса по силе и высоте;

- 3) работа над звуками и их сочетаниями направлена на формирование и развитие у учеников навыков правильного воспроизведения звукового состава речи.

10. Программа специального обучения произношения разработана на основе концентрического метода с применением сокращенной системы фонем. Его сущность заключается в том, что первоначальное обучение произношению неслышащих состоит из двух концентров, 1 из которых совпадает с подготовительным классом, а 2

11. В подготовительном классе от учащихся требуется точное воспроизведение в словах 17 основных звуков, которые составляю сокращенную систему фонем: гласных – а, о, у, э, и и согласных – п, т, к, ф, с, ш, х, в, м, н, л, р. Звуки не входящие в число основных, могут временно заменяться в словах, соответствующими основными звуками, как показано в таблице:

таблица 1

Основные звуки	а	о	у	э	и	п	т	к	ф	с	ш	х	в	м	н	л	р
Заменяемые звуки					ы	п'	т'	к' г' г'	ф	с' з' з' ц	ж щ ч	х'	в'	м'	н'	л'	р'
Дополнительные звуки	э	ө	Ұ Ү		і			қ ғ				h			ң		

12. В соответствии с сокращенной системой фонем учащиеся с самого начала точно произносят слова состоящие из основных звуков (типа: платок, стакан). Вместе с тем слова, включающие заменяемые звуки могут временно произноситься детьми приближенно (соответственно дай – тай, спасибо – спасипо, четыре – шетьре).

13. Для учеников с невнятной речью подобного упрощения системы фонем оказывается недостаточно. В этом случае в первоначальный период обучения в дополнение к сокращенной системе фонем возможно использование следующих замен:

таблица 1

Звуки-заменители	Заменяемые звуки
С	ш , ж , ч , щ
т	к
л ,	h х
л	р

14. В подготовительном классе учащиеся также знакомятся со звонкими согласными б, з. Программа допускает индивидуализацию в ходе обучения: для учащихся, с трудом овладевающих произносительными навыками, допускается до конца года замена звонких б и з глухими п и с.

15. Работая над звуками речи русского языка, важное место необходимо отводить и специфичным звукам казахского языка (национальный компонент): э, ө, і, ұ, ү, ң, ғ, қ, һ, как дополнительные звуки, которые могут вызываться после всех звуков русского языка (2 - 3 к л а с с а х) .

16. В первых, вторых классах ведется систематическая работа по уточнению слов. В содержание работы включена отработка артикуляции звонких и мягких согласных, а ф ф р и к а т , г л а с н о г о ы .

17. Основные разделы содержания обучению произношению включают работу над словом и фразой. Работа над словом направлена на формирование и развитие у учащихся навыков воспроизведения слов слитно, без призвуков Ю сохраняя звуковой

состав, соблюдая ударения и орфоэпические правила. Целью работы над фразой является формирование и развитие у учащихся навыков еѸ произнесения в нормальном темпе, соблюдая ритмико-мелодическую структуру, наиболее полно реализуя возможности воспроизведения слов.

18. Важное значение придается формированию и развитию ритмико-интонационной структуры речи учащихся. Проводится специальная работа по развитию у детей слухового восприятия и воспроизведения основных интонационных структур (паузы, темп, громкость, ритмическая и мелодическая структура речи).

19. В процессе обучения произношению большое внимание уделяется формированию у учащихся навыков самоконтроля.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

20. Развитие слухового восприятия.

21. 1 - е полугодие :

1) слухо - зрительное восприятие речевого материала разговорно-обиходного характера типа: встань, сядь. Как тебя зовут? Кто это? Что это?;

2) различение и опознавание слов при выборе из двух, из трех, их четырех и пяти слов по темам :

игрушки (дом, собака, рыба, авто, мяч);
учебные вещи (ручка, тетрадь, бумага, ножницы, клей);
столовая (ложка, вилка, чашка, тарелка, дай);
одежда (кофта, штаны, платье, шапка, пальто);
елка (елка, шары, бусы, звезда, Дед Мороз).

22. 2 - е полугодие :

1) слухо - зрительное восприятие речевого материала разговорно-обиходного характера типа: встань, сядь. Надень наушники. Как ты слышишь? Сними наушники. Иди к доске. Как твоя фамилия? Назови членов своей семьи. Как их зовут? Какая сегодня погода? Какое сейчас время года?. Словарь: мама, папа, брат, сестра, зима, весна, погода холодая (теплая), пасмурная (ясная).

2) различать и опознавать на слух фразы, связанные с выполнением поручений типа : дай (возьми, убери) собаку (ручку, бумагу, тетрадь, авто);

3) различать на слух названия чисел от 1 до 5, выполнять поручения типа: дай один карандаш, дай 2 тетради и т.д. до 5;

4) различать на слух предложения предложения типа: девочка пишет. Тимур упал. Мальчик рисует. Словарь: дай, возьми, убери, собака, ручка, бумага, авто, тетрадь, один, два, три, четыре, пять, пишет, упал, рисует, девочка, мальчик.

23. Формирование произношения :

1) работа на речевым дыханием: формирование длительного выдоха, умение слитно воспроизводить звуки в слогах, в словах и словосочетаниях, а также в коротких фразах (с постепенным их наращиванием). Умение произносить 5-6 слогов на одном выдохе;

2) работа над голосом: формирование голоса нормальной высоты, силы и тембра, умение сохранять одинаковую высоту при воспроизведении звуков (м, н, в, л, р) произносимых с голосом;

3) работа на элементами ритмико- интонационной структуры речи: формирование умения различать на слух и воспроизводить слитно слогосочетание и слова; кратко и долго произносить гласные звуки, ударный слог в ряду слогов в словах;

4) работа над постановкой звуков речи: постановка 17 основных звуков речи первого концентра (п, а, м, в, о, т, у, л, с, и, н, к, ш, р, ф, х, дифтонгов я(йа), е(йэ), е(йо), ю (йу), а также постановка звуков б, з- на усмотрение учителя). Замена остальных звуков – регламентированными с субститутами, смягчение согласных перед гласными, произношение сочетаний согласных в словах без призвучков;

5) работа над слитностью речи: формирование умения произносить слова слитно, без призвучков, в темпе приближающимся к нормальному, соблюдая ударение, звуковой состав, орфоэпические правила: безударные –о как –а, оглушение звонких согласных в конце слов и перед глухими согласными (по подражанию учителю);

6) работа на темпом речи: формирование умений произносить короткие фразы (из 2-3 слов) в темпе, приближающимся к нормальному, слитно (на одном выдохе) или деля фразу на короткие синтагмы.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

24. Развитие слухового восприятия.
25. 1 полугодие:

1) воспринимать различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с учебной деятельностью.

26. «Учебная деятельность»:

1) надень наушники. Ты слышишь хорошо (плохо)? Дай (возьми, убери, попроси) бумагу, книгу, карандаш, ручку. У тебя есть бумага (книга, карандаш, ручка)? Сними наушники;

2) словарь: карандаш, бумага, ручка, тетрадь, дай, возьми, убери, покажи, попроси, хорошо, плохо, у тебя есть..., бумага и карандаш, ручка и тетрадь и.т.д.

27. «Время года - осень»:

1) какое сейчас время года? Какая погода?);

2) словарь: время года, осень, холодно, лес, парк, сад, пасмурная погода.

28. «Овощи и фрукты»:

1) назови овощи., назови фрукты, дай (убери, попроси, покажи, возьми) яблоко (

сливу, арбуз, картофель, морковь, лук, огурец, помидор);

2) словарь: овощи, фрукты, дай, возьми, покажи, попроси, убери, яблоко, груша, слива, арбуз, картофель, помидор.

29. Воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал по темам:

1) «Моя семья». Как тебя зовут? Сколько тебе лет? Сколько человек в твоей семье? Как зовут твою маму(папу)? Назови свой домашний адрес?;

2) словарь: семья, как тебя зовут, как зовут маму (папу), домашний адрес, назови, семь лет, восемь лет, три человека в семье.

30. «Слово» :

1) дай (убери, попроси, покажи), тарелку (чашку, ложку) и.т.д. У тебя есть ложка (чашка, тарелка).? Ешь суп (кашу, и.т.д.). Пей компот (чай и.т.д.). Ты любишь молоко (р ы б у и . т . д .) . ;

2) словарь: тарелка, чашка, ложка, каша, суп, рыба, компот, молоко, чай, ешь, пей.

31. «Зима» :

1) новый год» (Какое сейчас время года? Какая сегодня погода? Что делают зимой дети? Какой скоро будет праздник? Что будут дети наряжать на Новый год? Что повесят на елку? Кто придет к детям в Новый год?;

2) словарь: зима, холодно, снег, санки, лыжи, коньки, катаются, лепят, снеговик, Дед Мороз, новый год, игрушки;

3) фразы типа: Девочка катается на коньках. Дети лепят снеговика.

32. 2-ое полугодие: воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал по темам :

33. «Организация учебной деятельности. Поручения»:

1) как ты слышишь? Что ты сделал? Что ты сейчас будешь делать? Открой (закрой, дай, возьми, убери, покажи книгу (тетрадь, ручку и.т.д.). Какой сегодня (завтра) день недели (число)? Какой вчера был день недели? Что ты делал вчера (сегодня)? Что ты будешь делать завтра? Назови дни недели. 3 недели;

2) словарь: открой, закрой, дай, возьми, убери, вчера, сегодня, завтра, день недели, число, делать, будешь делать.

34. «Счет и решение задач» :

1) решение примеров типа: $8-6$, $9+5$;

2) выполнение поручений типа: дай (возьми, убери, попроси) 6 карандашей (8 тетрадей ит.д.). Сколько в классе мальчиков (девочек, ребят)?

3) решение задач по картинкам или предметам типа: сколько карандашей (ручек)? Возьми одну книгу. Попроси еще три книги. Сколько книг стало?и.т.д.;

4) словарь: дай, возьми, попроси, убери, сколько, плюс, минус, 4 ручки, 5 книг и.т.д.

35. «Весна. Наурыз» :

1) какое сейчас время года? Какая погода? Какой скоро будет праздник? Кого поздравляют 8 марта? Когда празднуют Наурыз?;

2) словарь: весна, ясная, солнечная, погода, праздник, 8 марта, 22 марта, Наурыз, поздравляют, мама, бабушка, сестра, учительница, воспитательница.

36. Воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал по темам.

37. «Столовая. Поручения»:

1) дай (возьми, попроси, убери, покажи) вилку (тарелку, ложку и т.д.). У тебя есть чашка (тарелка, ложка, нож, вилка)? Ты пойдешь в столовую?;

2) словарь: вилка, чашка, тарелка, нож, сыр, хлеб, мясо, картофель, дай, возьми, убери, попроси, покажи, положи, налей, столовая.

38. «Поручения»:

1) нарисуй (напиши) дом (мяч), прочитай рассказ (абзац), открой (закрой) книгу (тетрадь);

2) различение обобщающих понятий: игрушки, овощи, фрукты, одежда, мебель, животные (дикие, домашние);

3) словарь: нарисуй, напиши, открой, закрой, игрушки (мяч, дом, собака, рыба, авто), овощи (лук, морковь, помидор, картофель и т.д.), фрукты (яблоко, груша, арбуз, слива и т.д.), одежда (платье, кофта, пальто, брюки, шапка), мебель (стол, стул, шкаф, кровать и т.д.), животные (кошка, собака, корова, лошадь, баран, лиса, волк, медведь, белка, еж).

39. Примерный проверочный материал для учащихся 1 класса (конец учебного года): 1. Возьми ручку. 2. Какой сегодня день недели? 3. Реши примеры: $2+5$, $7-4$. 4. Что ты сейчас будешь делать? 5. Попроси бумагу. 6. Мальчик взял книгу(по картинке при выборе из 3). 7. Попрощайся. 8. Как зовут твоего папу? 9. Поздоровайся. 10. Дай карандаш. 11. Девочка читает книгу(по картинке при выборе из 3). 12. Ребята рисуют. 13. Как ты слышишь? 14. Как тебя зовут? 15. Назови свой домашний адрес. 16. Ты слышишь хорошо(плохо)? 17. До свидания. 18. Возьми 5 тетрадей. 19. Что взяла девочка? (по картинке) 20. Что делает девочка? (по картинке) 21. Возьми 3 ручки. 22. Сколько тебе лет? 23. Поздоровайся. 24. Сколько ребят в классе? 25. Какое сегодня число? 26. Дай 2 карандаша. 27. Как твоя фамилия? 28. В каком классе ты учишься? 29. Как зовут твою маму? 30. Попроси вилку (ложку, тарелку, нож) 31. Кто сегодня (завтра) дежурный? 32. У тебя есть тарелка (вилка, чашка)? 33. Как зовут твою учительницу (воспитательницу)? 34. Ты пойдешь в столовую? 35. Вытри доску. 36. Возьми тарелку (ложку, чашку). 37. Сколько человек в твоей семье? 38. Убери посуду. 39. Возьми нож. 40. Положи хлеб на тарелку. 41. Дай мне, пожалуйста, чашку. 42. Налей суп в тарелку. 47. Какой сегодня (завтра, вчера был) день недели? 48. Попроси 4 книги. 49. У тебя есть кисточка (ручка, тетрадь, книга и т.д.)? 50. Назови игрушки (мебель, посуду, животных, овощи, фрукты).

40. Формирование произношения:

1) закрепление произносительных навыков, усвоенных в подготовительном классе: слитное произнесение слогов и слов, голосом нормальной высоты, силы и тембра, с

соблюдением словесного ударения в двух- и трехсложных словах (по подражанию учителю) и звукового состава слов (точное или приближенное произнесение слов с использованием допустимых звуковых замен);

2) работа над звуками речи: правильное воспроизведение в словах звуков (а, о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р, б, з и сочетание йа(я), йо(е), йэ(е), йу(ю));

3) работа над правилами орфоэпии: произношение в словах безударное –о как –а; оглушение звонких согласных в конце слов и перед глухими согласными; опускание произносимых согласных в словах (по подражанию учителю и по надстрочному з н а к у) ;

4) работа над голосом и словесным ударением: слитное произношение слов голосом нормальной высоты, силы и тембра с соблюдением словесного ударения в двух и трехсложных словах, определение количества слогов в слове и на какой посчету слог в знакомом слове падает ударение; соблюдение звукового состава слов и ранее изученных правил орфоэпии;

5) работа над речевым дыханием, слитностью речи: слитное произношение словосочетаний и фраз в 6-7 слогов на одном выдохе, умение слитно произносить слова со стечением согласных.

41. Отраженно за учителем повторять весь речевой материал на занятиях по ФП, пользуясь на данном этапе доступным приближенным произношением слов.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

42. Развитие слухового восприятия.

43. 1-ое полугодие. Воспринимать, различать и опознавать речевой материал по темам :

1) « О с е н ь » :

какое сейчас время года? Какой сейчас месяц? Назови осенние месяцы. Расскажи о погоде осенью. Как изменяется природа осенью? Что собирают осенью в саду (огороде , на полях) ? ;

словарь: осень, осенние месяцы, сентябрь, октябрь, ноябрь, погода, природа, листопад, сад, огород, поле, овощи, фрукты, урожай;

2) « С е м ь я » :

твоя семья большая или маленькая? У тебя есть брат (сестра, бабушка, дедушка)? Как зовут брата (сестру и т.д.)? Где работает твоя мама (папа)? В каком году ты родился? Когда у тебя день рождения? В какой школе ты учишься? В каком классе ты учишься? Где ты живешь? ;

словарь: семья, мама, папа, бабушка, дедушка, брат, сестра, большая, маленькая, день рождения, класс, школа, работа, живу, учусь;

3) «Учебная деятельность. Поручения»:

дай (возьми, попроси и т.д.) альбом (клей и т.д.). У тебя есть альбом (ножницы, клей и т.д.). Дай (возьми, попроси и т.д.) синий (красный, зеленый и т.д.) карандаш (бумагу, ручку и т.д.). Какого цвета карандаш (бумага и т.д.)? Напиши предложение (слово). Ты написал(а) предложение (слово)? Реши пример (задачу). Ты решил(а) пример (задачу)? Прочитай пример (задачу, рассказ, предложение и т.д.). Тебе понравился рассказ (книга, сказка)? Расскажи, что случилось?;

узнавать незнакомые по звучанию слова в сочетании со словами знакомыми по звучанию: возьми лейку, полей цветы, возьми мел, напиши пример на доске;

словарь: одиннадцать, двенадцать и т.д., прибавить, отнять, получится, начерти, нарисуй, раскрась, вырежь, наклей (круг, квадрат, треугольник, прямоугольник), по два (по три) и т.д., справа, слева, перед собой, который час, сколько времени, час, минута, день

недели,

месяц;

4)

«

С т о л о в а я » :

ты завтракал (обедал, ужинал)? Что ты ел на завтрак (обед, ужин)? Ты любишь котлету (курицу и т.д.)? Ты хочешь кушать (пить)? Поставь тарелку (чашку) на стол. У тебя есть глубокая (мелкая) тарелка? Убери (возьми и т.д.) грязную (чистую) тарелку (посуду). Налей суп (щи, борщ) в глубокую тарелку. Положи черный хлеб на мелкую тарелку. Вымой (вытри) руки (посуду);

словарь: завтрак, обед, ужин, макароны, курица, яблоки, апельсин, капуста, огурцы, колбаса, щи, борщ, посуда, поставь, чистый, грязный, глубокая тарелка, мелкая тарелка, чистая (грязная) посуда, большая (маленькая) ложка, черный (белый) хлеб;

5)

« З и м а » :

назови зимние месяцы. Какая погода бывает зимой? Как изменяется природа зимой ? Расскажи о зимних забавах детей;

словарь: зима, зимние месяцы, декабрь, январь, февраль, холодная, морозная, погода, пушистый, белый, снег, снежки, лежит, играют, катаются, санки, лыжи, коньки, горка, снеговик, лепят, весело, снегоуборочная машина;

6)

« Н о в ы й г о д » :

когда наступает Новый год? Что будут делать ребята на Новый год? Кто придет к ребятам на елку? Что принесет ребятам дед Мороз и Снегурочка?;

словарь: Новый год, елка, Дед Мороз, Снегурочка, снеговик, Буратино, петь, играть, танцевать, веселиться, наряжать елку, раздавать подарки.

4 4 .

2 - о е

п о л у г о д и е .

4 5 .

« З и м н и е

к а н и к у л ы » :

1) сколько месяцев длится зима? Что делают дети на зимних каникулах? Опиши природу зимой. Где ребята отдыхали на зимних каникулах? Как отдыхали ребята на зимних каникулах?;

2) словарь: зимние каникулы, декабрь, январь, февраль, снег белый пушистый, погода холодная морозная, суровая долгая зима.

4 6 . « Ж и в о т н ы е » :

1) где живет лиса (медведь, волк, еж, заяц)? Где живет кошка (собака, корова, лошадь, свинья)? Назови домашних (диких) животных. Что ест лиса (медведь, волк, еж, заяц)? Что ест кошка (собака, корова, лошадь, свинья)?;

2) словарь: животные, дикие, домашние, волк, лиса, еж, белка, заяц, медведь, собака, кошка, корова, конура, сарай, дом, берлога, нора, дупло, будка.

4 7 . « В е с н а » :

1) назови весенние месяцы. Опиши природу ранней (поздней) весной. Какая погода бывает ранней (поздней) весной? Как изменяется природа весной?;

2) словарь: ранняя, поздняя, весна, погода, природа, солнце, ярко светит, греет, бегут ручьи, набухли почки, появились первые листочки, зеленая трава, прилетели перелетные птицы, грачи, скворцы, ласточки, ребята пускают кораблики.

4 8 . « У ч е б н а я д е я т е л ь н о с т ь » :

1) название чисел от 16 до 20. Решение примеров типа: $14+8$, $17-5$, 4×5 , $18:3$;

2) выполнение поручений типа: вырежь (нарисуй, возьми и т.д.) круг (квадрат, треугольник, прямоугольник), вырежь (возьми, нарисуй и т.д.) большой (маленький) круг. Решение задач: 1. По демонстрации действия, 2. По тексту типа: В классе 3 девочки. Учительница дала девочкам по 5 тетрадей. Сколько тетрадей дала учительница? ;

3) словарь: круг, квадрат, прямоугольник, треугольник, вырежь, возьми, нарисуй, большой (маленький) круг (треугольник).

4 9 . « К а н и к у л ы » :

1) какие скоро будут каникулы? Когда будут летние каникулы? Что ты будешь делать в летние каникулы? Куда ты поедешь отдыхать на летних каникулах? Где ты проведешь летние каникулы? В какой класс ты перейдешь (перешел)? Ты перешел (перейдешь) в 3 класс? ;

2) словарь: летние каникулы, отдыхать, плавать, загорать, собирать грибы (ягоды), 3 класс, перейду (перешел).

50. Примерный проверочный материал для учащихся 2-го класса (конец учебного года): 1. Попроси альбом. 2. Положи ложку на тарелку. 3. Возьми мел. 4. Вырежь большой круг. 5. У тебя есть краски? 6. Убери грязную посуду. 7. Спроси который час. 8. Возьми красный пластилин. 9. Налей щи в глубокую тарелку. 10. Нарисуй маленький треугольник. 11. Попроси синий карандаш. 12. Ты завтракал(а) (обедал(а), ужинал(а)) 13. Возьми 7 тетрадей и дай из них 3 мне. 14. Что ты прочитал дома? 15. Ты любишь котлету (плов, компот, чай). 16. Напиши слово (предложение). 17. Ты написала слово (предложение)? 18. У тебя есть яблоко (груша)? 19. Реши пример (задачу). 20. В какой класс ты перейдешь? 21. Реши примеры 6×3 , $15:5$. 22. Прочитай рассказ (стихотворение, сказку). 23. Нарисуй цветы (дом). 24. Поставь глубокие (мелкие) тарелки на стол. 25. Где работает твоя(твой) мама (папа)? 26. Скоро будут каникулы? 27. Ты хочешь кушать

(спать, играть)? 28. Попроси треугольник (круг). 29. Ты ел макароны (кашу)? 30. Твоя семья большая или маленькая? 31. В каком году ты родился (родилась)? 32. Какого цвета карандаш (краска)? 33. Возьми квадрат. 34. Где ты родился (родилась)? 35. Куда ты поедешь отдохнуть? 36. Ты любишь рисовать (читать, играть, отдыхать)? 37. Вымой посуду. 38. Когда у тебя День рождения? 39. Что ты ел(а) на обед (завтрак, полдник, ужин)? 40. Кто (что) это? (по картинке) 41. Что делает мальчик? (по картинке) 42. В какой школе ты учишься? 43. Скажи, который сейчас час? 44. Возьми коричневый карандаш. 45. Где ты живешь? 46. Что ты будешь делать в каникулы? 47. У тебя есть брат или сестра? 48. У тебя есть бабушка (дедушка)? 49. Назови весенние праздники. 50. Когда бывает ранняя (поздняя) осень (весна)?.

51. Формирование произношения:

1) работа над голосом: Умение говорить слитно, громко, тихо, шепотом, изменяя силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника, размера помещения;

2) работа над звуками речи:

правильно приносить в словах звуки Д, Г, Ж, Ц, Ч, Ы, Щ; мягкие согласные в закрытых слогах (например: встань, девять), мягкие согласные в открытых слогах перед гласными А, О, У (например: Ваня, тетя, пюре); дифференцировать в словах звуки И-У, С-З, А-И, А-О, О-У, У-И, О-Е.

3) работа над слитностью речи: слитное произнесение различного типа сочетаний согласных (в одном слове, на стыке слов);

4) работа над словесным ударением: соблюдать словесное ударение в четырех-пятисложных словах (по подражанию учителю, по надстрочному знаку, самостоятельно);

5) работа над правилами орфоэпии: произносить окончания –тся и –ться как ца и -ца; -ого и –его как –ова, -ева, правильно произносить слова, пользуясь надстрочными знаками;

6) работа над темпом речи: уметь изменять темп речи (говорить в быстром, медленном, нормальном темпе речи);

7) работа над эмоциональной выразительностью речи: самостоятельно и под контролем учителя использовать в речевом общении естественные невербальные средства коммуникации.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

52. Развитие слухового восприятия.

53. 1-ое полугодие. Различать и воспринимать, познавать на слух речевой материал по темам.

54. «Погода»:

1) какое сейчас время года? Какое время года ты любишь больше всего? Ты

любишь зиму (осень). Когда начнутся осенние каникулы? Что ты будешь делать в каникулы. Какой сейчас месяц? Назови осенние (зимние) месяцы. Посмотри на термометр и скажи какая сегодня температура воздуха. Сегодня холодно (тепло, мороз)? Какая сегодня погода? Какая погода было вчера? Ты пойдешь гулять (на экскурсию)?;

2) словарь: времена года, осень, зима. месяц, осенние месяцы (сентябрь, октябрь, ноябрь), зимние месяцы (декабрь, январь, февраль), теплая, солнечная, пасмурная, погода, холодно, морозно, холоднее, теплее, чем вчера (сегодня, завтра), идет снег (дождь), не было дождя (снега), будет дождь (снег), температура воздуха, на улице (в комнате),

плюс, минус градусов.
55. «Профессии»:

1) что делает строитель (учитель, швея, шофер, парикмахер, врач, повар)? Кто это (по картинке)? Кто по профессии твоя мама (твой папа)?;

2) словарь: профессии, строитель, учитель, врач, шофер, швея, парикмахер, повар, строит дома, учит детей, лечит людей, водит автомашины, шьет одежду, стрижет людей,

вариант пища.
56. «Учебная деятельность. Поручения»:

1) возьми карандаш, положи его в (на) стол (парту, потфель, в шкаф, тетрадь и т.д.). у тебя есть тетрадь в линейку (в клетку)? Возьми (попроси, убери) две (три и т.д) тетради в линейку и пять (четыре) тетради в клетку. Попроси несколько листов красный (желтой и т.д.) бумаги. Положи кисточку (ножницы и т.д.) слева (справа) от книги (тетради, альбомы). Повернись (посмотри) направо (налево, вперед, назад) иди направо (налево, вперед, назад). Начерти окружность (прямоугольник, квадрат, треугольник). Дай (возьми, попроси) 5 (10,20,50,100) тенге;

2) ответь на вопросы: когда ты будешь учить уроки? Что ты хочешь (будешь) делать? Вспомни, что ты делал вчера вечером (вчера днем, сегодня утром). Какой формы, какой величины предмет? Какой сейчас год? Который сейчас час?;

3) словарь: дай, возьми, убери, положи, попроси, покажи, повернись, посмотри, направо, налево, назад, вперед, начерти, окружность, треугольник, прямоугольник, квадрат, тенге, вчера, сегодня, год, час, форма, величина.

57. «Слово»:

1) ты любишь манную кашу (борщ, картофельный суп, рыбу, мясо)? Ты ела борщ (картофельный суп, рыбу, мясо)? Ты будешь пить чай (молоко, компот, какао, кофе) с сахаром (с молоком, с пирогом, с конфетами, с печеньем)? Ты завтракал (а)? ты сыт (голоден)? Положи ложку справа, а нож слева;

2) словарь: обедал, завтракал, ужинал, не завтракал, не обедал, не ужинал, пообедал, позавтракал, поужинал, я (не) ел, буду есть, пить, щи, борщ, вермишель, мясо, каша, котлета, рыба, чай, молоко, какао, кофе, печенье, конфеты, колбаса, курица, хлеб, сосиски, сытый, голодный, посуда, чистая, грязная.

58. «Транспорт»:

1) на каком ты транспорте ты едешь в школу? Кто водит автобус (троллейбус, трамвай, электричку, поезд)? Какой транспорт есть у нас в городе? Ты ездил на метро? Тебе понравилось ездить на метро?;

2) словарь: транспорт, автобус, троллейбус, трамвай, электричка, поезд, машина, метро, город, улица, станция.

59. «Декабрьские праздники: День независимости, Новый год»:

1) когда отмечают День независимости в РК? Когда отмечают Новый год? Назови государственные символы РК?;

2) словарь: День независимости, 16 декабря, герб, флаг, гимн, Новый год, праздники, Дед Мороз, Снегурочка, новогодние маски, подарки, елка, новогоднее представление.

60. 2 полугодие.

61. «День рождения»:

1) в каком году ты родился? Когда у тебя день рождения? Сколько тебе исполнится (исполнилось) лет в этом году? Сколько лет исполнится в этом году твоей маме (папе)?;

2) словарь: мне исполнится (исполнилось), день рождения, родился, отмечать, дарить подарки, поздравлять, в этом году.

62. «У врача»:

1) как твоё здоровье? Как ты себя чувствуешь? Я чувствую себя хорошо (неважно, плохо). Что у тебя болит? У тебя болят уши (зубы, голова)? У тебя насморк (кашель)? Ты ходил (пойдешь) к врачу (в аптеку)? Возьми (попроси) лекарство. Попроси маму (бабушку, сестру, брата) купить лекарство;

2) словарь: больница, аптека, голова, горло, зубы, живот, уши, насморк, кашель, лекарство, болит, не болит, ничего не болит, я здоров (заболел), таблетки, градусник, температура.

63. «Весна»:

1) назови весенние (летние) месяцы? Сейчас март (апрель, май и т.д.)? Какой самый холодный (теплый) месяц весны? Ты любишь весну (лето)? Скоро будут весенние (летние) каникулы? Почему тает снег? Назови дни недели? Сколько дни в неделе? Сегодня (завтра) понедельник (вторник и т.д.)?;

2) словарь: назови дни недели (месяцы), весенние (летние) месяцы, самый холодный (теплый) месяц, солнце греет сильнее, снег тает, бегут ручьи, весенние (летние) каникулы.

64. «Праздники: 8 марта. Наурыз»:

1) какой праздник отмечают 8 марта? Кого поздравляют в этот праздник? Как ты поздравляешь своих близких в этот праздник? Когда отмечают Наурыз? Как люди готовятся к Наурузу? Как люди отмечают Наурыз?;

2) словарь: весенний праздник, 8 марта, женский день, мамин праздник, подарки, Наурыз, национальные игры, поют, танцуют, веселятся, поздравляют друг друга.

65. «Наша Родина»:

1) назови страну, в которой ты живешь? В каком городе ты живешь? Назови столицу Казахстана. Назови Президента Республики Казахстан. Назови символы Республики Казахстан;

2) словарь: Родина, Казахстан, Президент, столица Астана, символы, герб, гимн, флаг, город Алматы, парки, фонтаны, цветы, площадь.

66. «Каникулы»:

1) когда наступят летние каникулы? Сколько времени (дней, недель) осталось до каникул? Куда ты хочешь поехать отдыхать? Ты хочешь поехать в лагерь (деревню, на море)? С кем ты поедешь отдыхать? В какой класс ты перейдешь? Где будет отдыхать летом твой друг (твоя подруга)?;

2) словарь: каникулы, отдыхать, лагерь деревня, море, твой друг, твоя подруга, перейду в четвертый класс.

67. Примерный проверочный материал для учащихся 3 класса (конец учебного года): 1. Возьми тетрадь в клетку и положи на парту. 2. Что ты делал вчера (сегодня) днем (утром, вечером)? 3. Сейчас идет дождь? 4. Назови дни недели? 5. Какая сегодня (вчера была) температура воздуха? 6. Ты любишь борщ (плов, котлеты)? 7. Дай несколько листов цветной бумаги. 8. Скажи, какие сказки (рассказы) ты прочитал? 9. Когда ты будешь учить уроки? 10. Назови осенние (весенние, летние, зимние) месяцы. 11. Вспомни, что ты делал вчера (сегодня) утром (вечером)? 12. Сейчас март (май и т.п)? 13. Сегодня вторник (четверг, суббота)? 14. Начерти окружность (квадрат, треугольник, прямоугольник). 15. Посмотри вперед (назад, вправо, влево). 16. Скоро будут летние каникулы? 17. Ты любишь печенье (конфеты, пирожное)? 18. Какой сейчас месяц (день недели)? 19. Какое время года ты любишь больше? 20. Сегодня тепло или холодно? 21. Ты будешь гречневую кашу (суп, картофель)? 22. Какое сейчас время года? 23. Какой суп (блюдо) ты любишь? 24. Ты любишь читать сказки (рассказы, стихи)? 25. Ты ходил к врачу? 26. Ты любишь весну (осень, зиму, лето)? 27. Сегодня солнечная (пасмурная) погода? 28. Ты любишь пить кофе (чай, какао) с молоком? 29. Попроси три тетради в клетку и в линейку. 30. Повернись направо (налево). 31. В каком году ты родился? 32. Какой сейчас год? 33. Сейчас половина двенадцатого? 34. Как ты себя чувствуешь? 35. Куда ты хочешь поехать отдыхать? 36. Ты ел...? 37. Ты пойдешь к врачу? 38. Что ты будешь делать после обеда (завтрака, ужина)? 39. У тебя болит голова (горло)? 40. С кем ты поедешь отдыхать? 41. Ты пойдешь гулять (спать, кушать)? 42. Почему тает снег? 43. Когда у тебя день рождения? 44. У тебя есть друг? 45. Назови зимние (весенние, летние) праздники? 46. Когда бывает праздник Наурыз? 47. Назови символы Республики Казахстан? 48. Назови столицу нашей Родины? 49. Назови президента РК. 50. В каком городе ты живешь?

68. Формирование произношения:

1) работа над речевым дыханием: произносить на одном выдохе фразы в 10-12

слов. Распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, руководствуясь указанием учителя;

2) работа над голосом: закреплять умение изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника;

3) работа над звуками речи: закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции:

гласных: а-э, и-э, а-о, о-у, и-ы;
согласных: носовых и ротовых (м-б, м-п, н-д, н-т); свистящих и шипящих (с-ш, з-ж, с-щ, ц-ч); звонких и глухих (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-ш); аффрикат и щелевых (ц-с, ч-ш); аффрикат и смычных (ц-т, ч-т); твердых и мягких (ф-ф', в-в', п-п', б-б', и др.); вызывание (постановка) специфических звуков казахского языка: гласных- э,ө,і,ұ,ү, и согласных - ц,ғ,қ,һ;

4) работа над слитностью речи: закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов);

5) работа над правилами орфоэпии: правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками, знакомые слова – самостоятельно;

6) работа над логическим ударением: знакомство с логическим ударением, умение выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах;

7) работа над темпом речи: умение изменить темп речи (говорить быстро, умеренно, медленно);

8) работа над интонацией: учить передавать в речи повествовательную, вопросительную, восклицательную интонации (самостоятельно и по графическим знакам), а также уметь передавать различные эмоциональные оттенки высказывания – радость, огорчение, растерянности, испуга, а также значений в предельно высокой степени признака действия состояния (типа: «Ура! Каникулы!», «Опять двойка!»).

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

69. Развитие слухового восприятия.

70. 1-ое полугодие. Воспринимать, различать и опознавать на слух фразы, словосочетания и слова, незнакомые по звучанию. Различать и опознавать речевой материал по темам.

71. «Осень»:

1) назови осенние месяцы. Когда бывает ранняя (золотая, поздняя) осень? Тебе нравится осень? Чем занимаются колхозники ранней осенью? Назови овощи (фрукты). Посмотри на градусник и скажи, какая температура воздуха сегодня на улице (в комнате)? Какие листья на деревьях осенью (летом)?;

2) словарь: Осенние месяцы: сентябрь, октябрь, ноябрь, ранняя золотая, поздняя осень, собирают урожай, овощи, фрукты, свекла, морковь, капуста, яблоки, груши,

в и н о г р а д ;

3) температура воздуха, в комнате, на улице, + 25 градусов, +5 градусов, желтые, красные, оранжевые, зеленые листья, листья опадают, листопад, ветер, дождь, солнце
г р е е т с л а б е е .

72. «Учебная деятельность»:

1) когда начинается первый урок? Сколько минут продолжается урок? Когда ребята отдыхают? Что делают ребята на уроке (на перемене)? Сколько уроков у вас в понедельник (вторник...)? Какие будут сегодня (завтра) уроки? Какие уроки были вчера (сегодня)? Спроси у..., какие уроки будут завтра? Сколько сегодня уроков?;

2) что интересного (нового) ты узнал на уроке чтения (развитие речи)? Далеко ли твоя школа от дома? Сколько времени ты тратишь на дорогу от школы до дома? Скажи , что задано по русскому языку (развитию речи, чтения)? Как ты провел(а) выходной день? Какой вид спорта ты любишь?;

3) словарь: учитель, учительница, ученик, урок, перемена, звонок, учит, начинается урок, урок окончен, первый (второй и т.д.), тратить время, дорога от школы до дома,
в и д с п о р т а .

73. «Класс»:

1) проветри класс (комнату). Открой форточку (окно, дверь). Вытри доску. Скажи дежурному, чтобы он проветрил класс. Посмотри на термометр и скажи, какая температура воздуха в классе (на улице). Возьми цветные карандаши (простой карандаш) и нарисуй..... Попроси цветные карандаши (линейку, бумагу, тетрадь, альбом). Когда будет воскресенье(понедельник)?;

2) словарь: проветрить, открыть, закрыть, вымыть, вытереть, класс, окно, дверь, команата, рисовать рисунок, цветные карандаши, в классе чисто(грязно), форточка открыта (закрыта), класс (не)проветрен, попроси у..., задание, решать, помогать, трудно ,
л е г к о , ч е р е з д в а , т р и д н я .

74. «Зима»:

1) когда начинаются зимние каникулы? Через сколько дней начнутся зимние каникулы? Что ты будешь делать в зимние каникулы? Тебе нравится зима? Как называются зимние месяцы? Любишь ли ты кататься на лыжах (санках, коньках)? Какие знаменательные даты в январе ты знаешь? Посмотри на термометр и скажи, какая температура на улице, в комнате, сегодня морозно? Сегодня солнечный (п а с м у р н ы й) д е н ь ? .

75. 2 - о е п о л у г о д и е .

76. «Учебная деятельность, изучение математики»:

1) отмерь полоску бумаги длиной... см, шириной... см.. Начерти окружность (квадрат и т.д.). Начерти три такие же окружности (квадрата и т.д.). Найди сумму сторон квадрата(прямоугольника и т.д.). Измерь расстояние между двумя точками (линиями). Назови однозначное (двузначное, многозначное) число. Найди произведение

(сумму, частное, разность) чисел... Во сколько раз..больше(меньше, короче, длиннее), чем...? Какие ты знаешь меры веса (длины, стоимости, времени)? Назови меры веса (времени и т.д.). Сколько дней в году (неделе, месяце)?;

2) словарь: отмерь-измерь окружность, точка, сумма, разность, произведение, год, месяц, неделя, час, минута, секунда, килограмм, тонна, центнер, больше, меньше, длиннее, короче, высота- высокий-выше, длина-длинный-длиннее, две тысячи (пять тысяч и т.д.), двадцать (пять, десять и т.д.) минут второго, половина первого (второго и т.д.), без четверти (без десяти и т.д.) два (три и т.д.), тридцать пять минут (пятьдесят и т.д.) минут второго (пятого и т.д.).

77 . « Т р а н с п о р т » :

1) далеко ли твой дом от школы? Где ты живешь? Сколько времени ты тратишь на дорогу от дома до школы? Каким транспортом ты едешь в школу (домой)?;

2) словарь: транспорт, автобус, троллейбус, трамвай, метро, переходить, улица, красный, зеленый, желтый свет светофора, идти пешком, ехать автобусом, трамваем, метро , троллейбусом .

78 . « В е с н а . Н а у р ы з » :

1) какое время года наступило? Когда начинаются весенние каникулы? Через сколько дней наступят весенние каникулы? Что ты будешь делать в весенние каникулы ? Тебе нравится весна (лето, осень, зима)? Какой самый холодный (теплый) месяц весны? Назови перелетных (зимующих) птиц. Назови весенние месяцы. Какие знаменательные даты ты знаешь в марте? Посмотри на термометр и скажи, какая температура воздуха на улице (в комнате)?;

2) словарь: весна, весенние каникулы, весенние месяцы, март, апрель, май, праздник(и), восьмое марта, Наурыз, холодный (теплый) месяц, перелетные (зимующие) птицы, через...дней, дарят подарки, Наурыз коже.

79 . « М о й д о м . М о и д р у з ь я » :

1) какой номер вашего (твоего) дома? Какой номер вашей (твоей) квартиры? Какой твой адрес? У вас в квартире есть газ (свет, холодная, горячая вода)? У тебя есть друг (подруга, товарищ)? С кем из ребят из вашего класса ты дружишь? Кто твой друг (подруга)? Когда тебе исполнится 11 (12, 13) лет? Принеси свидетельство о рождении. С кем ты сидишь за партой? ;

2) словарь: номер дома (квартиры), твой (мой) домашний адрес, газ, свет, холодная, горячая вода, друг, товарищ, подруга, исполнилось, свидетельство о рождении.

80 . « Л е т н и е к а н и к у л ы » :

1) когда начинаются летние каникулы? Назови летние месяцы. Куда ты поедешь летом отдыхать? Где ты отдыхал летом в прошлом году? Что ты думаешь делать летом ? Что тебе хочется делать в летние каникулы? В каком классе ты будешь учиться на следующем году? ;

2) словарь: лето, летние каникулы, летние месяцы, отдыхать, в какой класс

перейдешь, перейду в пятый класс, где будешь отдыхать, лагерь, горы, лес, река, грибы
, я г о д ы , к у п а т ь с я , з а г о р а т ь .

81. Примерный проверочный материал для учащихся 4-го класса (конец учебного года): 1. Найди сумму сторон квадрата (прямоугольника, треугольника). 2. Когда начинается первый урок. 3. Назови приметы осени. 4. Открой форточку, чтобы проветрить комнату (класс). 5. Когда будет воскресенье? 6. Ты верно (правильно) решил(а) задачу(пример)? 7. Какие знаменательные даты ты знаешь в декабре (марте, мае)? 8. Сколько сегодня уроков? 9. Каким транспортом ты едешь домой? 10. Сколько минут в часе? 11. Назови многозначное число. 12. Что поспевает осенью в садах и огородах? 13. Посмотри на термометр и скажи, какая температура воздуха в комнате? 14. На какой свет светофора можно (нельзя) переходить дорогу? 15. Где ты отдыхал в прошлом году? 16. Какие ты знаешь меры времени (веса, длины)? 17. Какое время года ты любишь? 18. Сколько времени ты тратишь на дорогу в школу? 19. Когда у тебя день рождения? 20. Когда начинается первый урок? 21. Отмерь полоску бумаги длиной в 7 см.. 22. Где ты живешь? 23. Почему весной тает снег? 24. Какая погода бывает зимой (весной, летом, осенью)? 25. Который сейчас час? 26. Ты любишь кататься на лыжах (санках, коньках)? 27. Ты идешь домой пешком или едешь на транспорте? 28. Что делают люди весной (осенью) в саду (огороде)? 29. Сколько лет тебе исполнится в этом году? 30. Как люди празднуют Наурыз?.

82. Формирование произношения:

1) работа над речевым дыханием: закреплять умение распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (руководствуясь указанием учителя);

2) работа над голосом: осуществлять коррекцию отклонений от нормального голоса (п о у с м о т р е н и ю у ч и т е л я) ;

3) работа над звуками речи:

закреплять правильное произношение звуков в словах и фразах: гласных а-о, о-у, а-э, и-э, и-ы; согласных: свистящих и шипящих: с-ш, з-ж, ц-ч; твердых и мягких: ф-ф', в-в', п-п', б-б'; звонких и глухих: б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-ш; осуществлять коррекцию отклонений от нормального произношения звуков и их сочетаний в словах (п о у с м о т р е н и ю у ч и т е л я) ; знакомство с разделением звуков на гласные и согласные, звонкие и глухие, сонорные; давать в словесной форме характеристику артикуляции з в у к а ;

закрепление специфических звуков казахского языка: гласных- э, ө, і, ұ, ү и согласных - ң, ғ, қ, һ. Дифференциация: а-ә, о-ө, у-ү, у-ұ, э-і, к-қ, г-ғ, н-ң, х-һ;

4) работа над слитностью речи: закреплять умение слитно произносить сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов);

5) работа над словесным ударением: определять количество слогов в слове и на какой по счету слог в знакомом слове падает ударение;

б) работа над правилами орфоэпии: знать правило: об оглушении звонких согласных

звуков в конце слов и перед глухими согласными звуками; правило о безударном О;

7) работ над логическим ударением: соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть, а также в вопросах и ответах;

8) работа над темпом речи: закреплять умение изменять темп речи, сохраняя звуковой состав и ритмический контур слова;

9) работа над интонацией: передавать повествовательную, вопросительную, восклицательную интонацию, руководствуясь графическими знаками – «.», «!», «?» (под контролем учителя и самостоятельно).

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

83. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны уметь:

1) произносить отработанный речевой материал достаточно внятно, голосом нормальной высоты, силы и тембра (с помощью учителя и самостоятельно), в темпе приближающемся к нормальному;

2) слова (дву-, трех-сложные) произносить слитно, с ударением, реализовывать возможности воспроизведения звукового состава (точно и приближенно с использованием регламентированных замен), соблюдая указанные выше орфоэпические правила;

3) короткие фразы из 2-3 слов (до 4-6 слогов) произносить слитно (на одном выдохе) или деля фразу паузами на синтагмы;

4) реализовывать в самостоятельной речи сформированные произносительные умения (с помощью учителя).

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

84. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны уметь:

1) произносить отработанный речевой материал достаточно внятно, голосом нормальной высоты, силы и тембра (под контролем учителя, самостоятельно), в темпе, приближающемся к нормальному;

2) слитно произносить слова (включая разного типа сочетания согласных в одном слове и на стыке слов), с ударением, реализуя возможности воспроизведения звукового состава (точно и приближенно с использованием регламентированных замен), соблюдать указанные выше орфоэпические правила;

3) короткие фразы, состоящие из 2-3х слов, произносить слитно (на одном выдохе) или деля фразу паузами на синтагмы (слова или группы слов до 6-8 слогов), выделять логическое ударение;

4) реализовывать в самостоятельной речи сформированные произносительные умения (с помощью учителя).

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

85. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны уметь:

1) произносить отработанный речевой материал внятно и выразительно, в нормальном темпе, голосом нормальной высоты силы и тембра (под контролем учителя и самостоятельно), изменять силу голоса (громче, тише) и говорить шепотом в зависимости от требования учителя, расстояния до собеседника;

2) произносить слова слитно, с ударением, реализуя возможности воспроизведения звукового состава, соблюдая указанные выше орфоэпические правила;

3) произносить короткие фразы (из 2-3 слов) слитно, более длинные фразы делить на синтагмы (группы слов до 8-10 слогов) выделять логическое и синтагматическое ударение ;

4) реализовывать в самостоятельной речи сформированные произносительные умения (с помощью учителя), самостоятельно и под контролем учителя использовать в речевом общении естественные невербальные средства коммуникации (соответствующее выражение лица, позу, пластику);

5) произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

86. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны уметь:

1) произносить отработанный речевой материал внятно и достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, в нормальном темпе;

2) произносить слова слитно, с ударением, реализуя возможности воспроизведения их звукового состава, соблюдая указанные выше орфоэпические правила;

3) произносить фразы слитно или делить на синтагмы (группы слов до 10-12 слогов), выделять логическое и синтагматическое ударение, по возможности соблюдать мелодический контур фраз ;

4) реализовывать в самостоятельной речи сформированные произносительные умения, говорить достаточно внятно и эмоционально (под контролем учителя и на основе самоконтроля), правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

87. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны уметь:

1) произносить отработанный речевой материал внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра в нормальном темпе, передавать в речи различные эмоциональные оттенки высказывания, самостоятельно

отбирая речевые средства коммуникации (под контролем учителя и самостоятельно);

2) произносить слова слитно, с ударением, соблюдая их звуковой состав, соблюдая выше указанные правила орфоэпии;

3) произносить фразы слитно (группа слов до 10-12 слогов), самостоятельно распределяя дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, выделяя логическое и синтагматическое ударение, по возможности соблюдая мелодический контур фраз (с помощью учителя и самостоятельно);

4) реализовывать в самостоятельной речи сформированные произносительные умения, говорить достаточно внятно и эмоционально (под контролем учителя и на основе самоконтроля);

5) самостоятельно отбирать адекватные неречевые средства коммуникации, сопровождающие речь, правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками;

6) передавать повествовательную, восклицательную, вопросительную интонацию, руководствуясь графическими знаками - «.», «!», «?» (под контролем учителя и самостоятельно).

88. Личностные результаты отражаются в:

1) проявлении уважения к символам Республики Казахстан;

2) проявлении любви к родному краю, к своей Родине, Республике Казахстан;

3) владении государственным и родным языками, уважении к истории, культуре и традициям многонационального народа Казахстана;

4) стремлении беречь природу родного края и бережном отношении к окружающей среде;

5) проявлении уважительного отношения к себе, к родителям, к старшим, заботливое отношение к младшим, проявление доброты и чуткости к другим;

6) ведении здорового образа жизни.

89. Системно-деятельностные результаты отражаются в умениях и навыках владения всеми видами речевой деятельности, а также в овладении общеучебными умениями, полученными на уроках родного языка:

1) умении выделять основную мысль текста, структурные элементы текста (зачин, основная часть, концовка), восстанавливать деформированный текст, пересказ прочитанного по плану; составление рассказов по серии картин, устное сочинение по картине;

2) умении вести диалогическую речь, постепенно увеличивая количество реплик; выразительно читать небольшие стихотворения; петь детские песни на русском языке.

Приложение 2 1

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

Типовая учебная программа по предмету «Грамота (чтение, письмо)» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие) подготовительного класса уровня начального образования (с казахским языком обучения)

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Сауат ашу кезеңі қазақ тілінің грамматикасына және әдебиет туралы білім жүйесіне кіріспе болып табылады. Оқушылардың оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру, қарапайым грамматикалық ұғымдармен таныстыру, айтатын ойын толық, түсінікті, жүйелі жеткізе білуге, байланыстыра сөйлеуге үйрету, ауызша, жазбаша тілін дамыту, сөздік қорын байыту және белсендіру мақсаттарын жүзеге асыруға бағытталады. Суреттерге қарап жеке әріптерден сөз құрауды керекті орнына қоя білуді үйренеді. Жазуға үйрету алдында қолдың, саусақтың, саусақ ұштарының қозғалысын дамытып жаттықтырады, қағазды бүктеп, белгіленген жерден қайшымен кесуді (көлденең, тік бағытта) үйретеді. Мұғалім көрсеткен үлгі бойынша, оюлардың суретін салады, құрастырады, сызықтар сызады, сурет салады, ирек сызықтар жүргізеді.

3. Сауат ашудың негізгі мақсаты – оқу дағдыларының негізін қалау, тыңдауға, айтуға, жазуға үйрету, балалардың сөздің дыбыстық құрылысы туралы түсінігін қалыптастыру, әріп таныту, буындап, тұтас сөзді, сөйлемді, мәтінді оқуға үйрету, сауатты жазудың негізін қалыптастыру, ауызекі тілін дамыту.

4. Сауат ашуға үйретудің негізгі міндеттері:

- 1) тілдік жүйенің дыбыстық-әріптік құрамын меңгерту, баспа әріптермен таныстыру ;
- 2) балаларды сөздер жазылған кестелерді қолдану арқылы оқуға, жазуға үйрету;
- 3) кима әріптерді қолдану арқылы сөзді дыбыстық-әріптік талдауға үйрете отырып, д ұ р ы с с ө й л е у г е ү й р е т у .

5. Сауат ашу төмендегідей бөлімдерден тұрады:

- 1) сауат ашуға дейінгі кезең;

2) сауат ашу кезеңі;

3) сауат ашудан кейінгі кезең.

6. Сауат ашуға дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) дайындық сынып оқушылары қима әріптерден үлгі және зейіні бойынша сөз құрастыра білуді;

2) сөздегі дыбыс санын, олардың орналасу реттіліктері, алғашқы оқу, жазу дағдыларын қалыптастыру.

7. Сауат ашу кезеңі 1 тоқсаннан басталады.

8. Сауат ашу кезеңінің алдына қойған мақсаты: оқу және жазу әдеттерін, сонымен қатар байланыстырып сөйлеу тілін меңгерту. Сауат ашу кезеңінің алдына қойған мақсаты оқу дағдысына, байланыстырып сөйлеуге үйрету. Бұл кезеңде дыбыстардың дыбыстық құрылымының құрамдарын талдау жағына ерекше көңіл бөлінеді. Бұл тек қана оқу және жазу дағдысын ғана қалыптастырып қоймай, сөйлеу дағдысына қалыптастырады. Соған байланысты, әліппе кезеңінде берілген тапсырмалар дыбыстық құрылымдарын талдауды, сөздерді оқуды, жазуды талап етеді. Сауат ашудан кейінгі кезеңде, оқу мен жазуды толығымен игерту жатады.

9. Пәннің мазмұнын меңгеру үшін аптасына 9 сағаттан оқытылады (барлығы – 297 сағат). Жалпы сағат саны кезеңдер бойынша төмендегіше бөлінеді:

кесте 1.

Сауат ашу	
Оқу	3 сағат
Жазу	2 сағат
Тіл дамыту	4 сағат

10. Пәнді оқыту процесінде пәнаралық байланыстар жүзеге асырылады:

1) «Дыбыстарды айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту» пәнімен: дыбыстардың, сөздердің дұрыс айтылуын және есту арқылы қабылдауын дамытады.

Айтылуы ұқсас дыбыстарды ажыратуға үйретеді;

2) музыка пәнімен: оқушылардың тілін жаттықтыру, дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету мақсатында балалар әндерін тыңдату;

3) бейнелеу өнері пәнімен: сурет салғызу, бояту жұмыстары арқылы қаламды, қарындашты дұрыс ұстауға үйрету, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту, эстетикалық тәрбиелеу беру;

4) еңбекке баулу пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты шығармалар оқу барысында оқушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, өрнектер салу, безендіру арқылы қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту;

5) дене шынықтыру пәнімен: партада дұрыс отыру;

дене бітімінің дұрыс дамуы үшін жаттығулар жасау;
сабақта сергіту сәтін өткізу.

11. Есту қабілеті зақымдалған балаларға сауат ашу пәнін оқыту кезінде тілдік жүйенің дыбыстық-әріптік құрамымен таныстыру жұмысы жүргізеді. Есту қабілеті зақымдалған балалардың ерекшеліктерін есекре отырып, сауат ашу пәні аясында тіл дамыту міндеттері де шешіледі. Осыған байланысты тіл дамыту пәні балалардың сөздік қорын кеңейту және сөйлеу кезінде байланыстырып сөйлеудің алғышарттарын дамыту болып табылады.

2. Оқу пәнінің дайындық сыныптағы базалық білім мазмұны

12. Сауат ашуға дейінгі кезең.

13. Кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру.

14. Жазу дағдыларын қалыптастыру:

1) жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу;

2) қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты заттарды (үй, шырша, үстел, орындық, шкаф) суретін салу;

3) қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка т.с.с.) суретін салу.

15. Заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу. Оқушының сөз қорын дамыту үшін, сюжетті суреттермен жұмыс жүргізу қажет.

16. Сюжетті суреттер жеке тақырыптар бойынша берілуі керек. Ол тақырыптар төмендегідей:

1) «Мектеп»: кітапхана, асхана, дәрігер, спорт зал, жатақхана;

2) «Сынып»: сынып, тақта, орындық, үстел, шкаф, құлаққап, аппарат;

3) «Оқу құралдары»: кітап, дәптер, қалам, қарындаш, сөмке, өшіргіш, бояу, сурет дәптері;

4) «Отбасы»: апа, ата, әке, шеше, бала, қыз;

5) «Үй жануарлары»: сиыр, қой, ешкі, ат, түйе;

6) «Жабайы аңдар»: аю, түлкі, қасқыр, қоян, тиін, кірпі;

7) «Жемістер»: алма, алмұрт, шие, жүзім, өрік;

8) «Көкөністер»: картоп, орамжапырақ, қияр, қызан, сәбіз, пияз, қызылша;

9) «Ойыншықтар»: қонжық, қуыршақ, машина, доп, пирамида, зырылдауық, шаршы

17. Сауат ашу кезеңі:

1) сөздердегі дыбыстар мен әріптерді талдау;

2) сөздердегі дауысты, дауыссыз дыбыстарды анықтау;

3) сөздердегі дыбыс санын анықтау;

4) дыбыстардың сәйкестілік реттерін анықтау;
5) берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше таңдап алып сөз құрауды үйрету;
6) әріптерді өздеріне тән белгілеріне байланысты ажырата білуге (жеке және сөз ішінде) үйрету;

7) кеспе әріптерден сөз, сөз тіркестерін құрауды үйрету;
8) кеспе әріптерден құрастырылған, сөз, сөз тіркестерін оқып білуді үйрету (тік таяқшалар).

18. Сауат ашу кезеңінде төмендегідей әріптер өтіледі: п, а, м, т, о, л, у, н, ш, й, ү, с, р, қ, ғ.

19. Сауат ашудан кейінгі кезең: 20. Оқу:

1) алфавиттегі барлық әріптер бойынша, сөздерді буындап оқу мен тұтас оқуға машықтандыру;

- 2) 2-4 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру;
- 3) 2-4 жолды қысқа өлеңдерді жатқа айта білуге үйрету;
- 4) суреттерге қарап, қысқа сурақтарға жауап беру.

21. Байланыстырып сөйлеу:

- 1) ауызша сөйлеу ерекшеліктерімен таныстыру;
- 2) дауыс ырғағын, екпінін дұрыс сақтап айтуда үйрету;
- 3) сұрақтарға жауап беру;
- 4) сурет бойынша ауызша баяндау.

22. Жазуға үйрету:

- 1) партада дұрыс отыруды, үйрету;
- 2) дәптерді партаға жазуға ыңғайлап орналастыруды дұрыс ұстауды үйрету;
- 3) қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету;
- 4) көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру;
- 5) контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу;
- 6) сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу.

23. Сөйлеу тілін іс- жүзінде дамыту.

24. Оқу іс -әрекетінің ұйымдастырылуына байланысты қолданылатын сөздік материалды түсініп, қолдана білу.

25. Сұрақтарға жауап беру: бүгін / ертең, кеше / қай күн? Бүгін / кеше, ертең / кім кезекші? Бүгін / кеше, ертең / ауа- райы қандай болды?

26. Жолдасына өз өтінішін білдіру, заттың атын атауды, көрсетуді, іс – жүзінде көрсетуін талап ете білу: кітапты көрсет. Оның атын ата. Кітапты маған бер. Кітапты аш. Кітапты үстелге қой. т.с.с.

27. Сұраулы сөйлемдерді әңгімелесу / диалог / кезінде қолдану: мынау кім? Мынау не? Не істейді? Қайда?.

28. Затты, заттың іс-әрекетін білдіретін сөздерді әңгімелесу /диалог/ кезінде қ о л д а н у :

1) С а м а т н е і с т е д і ? ;

2) ж а з д ы ;

3) н е ж а т ы р ? ;

4) м ы с ы қ ;

5) к і м т ұ р ? ;

6) А л м а с т . с . с .

29. Сипаттап – хабарлау сөйлеу тілінде: кім? не? не істеді? деген сұрақтарды о р ы н д ы қ о л д а н а б і л у .

30. Әңгімелесу кезінде берілген тапсырманы түсініп орындау: дәптерді ал. Қаламды қой. Кітап пен қарындашты бер. т.с.с.

31. Сипаттап – хабарлау сөздік тілінде «не?+не істеді?» «кім?+ не істеді?» деген сұрақтарды сөз тіркестерінде қолдану: мысық сүт ішті.

32. Затты дұрыс атап, аталған заттың суретіне дұрыс сұрақ қоя білу.

33. Заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы о р ы н д а у .

34. Іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жөғары-төмен, үстінде, астында, жанында , і ш і н д е түсініп, тапсырманы орындау.

35. Сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жәй сөйлем және жайылма с ө й л е м қ ұ р а с т ы р у .

36. Сөздерді жалпылай ауызша қалыптастыру:

1) мұғалімнің сұрақтары бойынша заттарды, суреттерді топтап және салыстырып а й т а б і л у ;

2) «әр түрлі заттар» және «Бірыңғай заттарды» түсініп ажыратып айту;

3) жеке заттарды әр топтарға бөліп, аттарын айту. Ыдыстар, көкөністер, жемістер т . с . с ;

4) әр топтағы заттардың ішінен жеке заттардың белгілерін білу. Осы заттардың адам өміріндегі қажеттілігін білу;

5) мұғалімнің көмегімен сұрақ қою арқылы бір топтың ішіндегі әр заттарды с а л ы с т ы р ы п а й т у ;

б) бір топтағы заттардың ортақ белгілерін түр- түсін, көлемін, қажеттілігін / және әр заттың өзіне тән қасиетін ажырата білу;

7) сөздерді топтарға бөліп, киімдер, отбасы, ыдыс, оқу құралдарды, жануарлар, ж и һ а з д а р / ж а л п ы л а й а й т у ;

8) кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға б ө л у ;

9) жеке және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша «Кім? Не?» сұрақтарын қойып, топтарға бөлу;

10) көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру. Кітап – кітаптар, кітаптарды қой, кітаптарды ал. т.с.с.;

11) кім? не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағынасын түсініп іс-жүзінде меңгеру.

37. Тақырыптар:

1) сынып; Оқу құралдары; Сыныпта; Мектепке жиналамыз; Отбасы; Дене мүшелері; Ойыншықтар; Үй жануарлары; Үй құстары; Жабайы жануарлар; Бақшада; Бақта; Күз; Асханада; Тағам түрлері; Үй жиһаздары; Ұйықтайтын бөлме; Жуынатын бөлме; Аяқ киімдер; Күздік киімдер; Қыс. Көңілді қыс. Қыстық киімдер; Мамандық иелері; Кезекшілер; Қала көшелері; Бағдаршам; Көктем; 8-наурыз –аналар мерекесі; Жыл мезгілдері; Қызықты каникул күндері; Жазда; Жайлауда.

38. Сөздік материалдар:

1) сынып: мұғалім, сынып, бала, қыз, үстел, орындық, шкаф, тақта, аппарат, микрофон;

2) оқу құралдары: кітап, дәптер, сөмке, қалам, қарындаш, альбом, өшіргіш, бояу, желім, қағаз, қылқалам;

3) отбасы: ата, әже, әке, шеше, бала, қыз;

4) дене мүшелері: бас, маңдай, шаш, көз, құлақ, мұрын, ауыз, мойын, қол, дене, аяқ, саусақ;

5) ойыншықтар: доп, қуыршақ, қонжық, қоян, машина, зырылдауық;

6) үй жануарлары: түйе, сиыр, жылқы, қой, ешкі, мысық, ит;

7) үй құстары: тауық, әтеш, балапан, қаз, үйрек;

8) жабайы жануарлар: аю, қасқыр, түлкі, қоян, тиін, кірпі;

9) бақшада: сәбіз, қызылша, қияр, пияз, қызанақ;

10) бақта: алмұрт, алма, өрік, шие, жүзім, лимон, апельсин, жемістер;

11) күз: жапырақ, саяжай, ағаштар, сары, қызыл, жасыл жапырақтар;

12) асханада: тәрелке, кесе, қасық, шанышқы, шәйнек, пышақ, ыдыстар;

13) тағамдар: сүт, айран, жұмыртқа, ет, шай, балық, нан, сары май, ботқа, қант, кәмпит, печенье, шұжық, кисель;

14) үй жиһаздары: диван, төсек, кресло, сандық, шкаф, тумбочка, киімлігіш;

15) ұйықтайтын бөлме: көрпе, төсек, жастық, шкаф, ақжайма, төсек жапқыш, кілем төсеніш;

16) жуынатын бөлме: сабын, тарақ, сүлгі, айна, тіс пастасы, тіс ысқыш;

17) аяқ киімдер: етік, туфли, пима, жеңіл аяқ киім, тәпішке, мәсі;

18) күздік киімдер: көйлек, жейде, жемпір, куртка, плащ, шалбар, костюм;

19) қыс: қар, аққала, шана, шаңғы, шырша, коньки, мұз, айдыны;

20) қыстық киімдер: тон, малақай, қолғап, етік, жемпір, мойынорағыш;

21) мамандық: мұғалім, дәрігер, аспаз, кітапханашы;

22) көліктер: автобус, трамвай, троллейбус, машина, мотоцикл, бағдаршам;

- 23) ұлттық киімдер: кимешек, бөрік, мәсі, камзол, шапан, қалпақ, сәукеле, тақия;
 24) сары, қызыл, көк, ақ, қара, жасыл, қоныр, үлкен, кіші;
 25) тез, жай, жақсы, жаман, дұрыс, дұрыс емес, кір, таза, ұқыпты;
 26) ал / ыңдар /, бер/індер/, көрсет / індер /, қой / ыңдар /, жина /ндар/, аш / ыңдар /, құй/ ыңдар /, іш/ індер /, жу /ыңдар /, сал / ыңдар /, төсек сал / ыңдар /, төсекті жина /ндар /, іл /індер /, бүкте / ндер /,тазала / ндар /;
 27) оқы /ды /, сурет сал /ды /, сөйледі, тұр, отыр, жүгірді, жатыр, ұйықтады, ілулі тұр, жеді, ішті, жуды, сұртті, тазалады, құйды, кесті, пісірді, қуырды, қойды, алды, киінді, шешінді, ілді, жуды, үтіктеді, жинады, әкелді, секірді, үрді, мияулады, мөңіреді, жүзді, ән салды, сатты, сатып алды, емдеді, ауырды, ауырып тұр.

39. Тапсырма-нұсқау. Қолыңды / допты, кітапты, басыңды / көтер (- індер). Тақтаға / терезеге, шкафқа,есікке/ барыңдар, қара /ндар /. Жауап бер / індер /, дәптерді, қаламды , өшіргішті ал / ыңдар /. Қайтала / ндар /, тыңда / ндар /. Мұқият тыңда /ндар /; Сыныпқа / асханаға, ұйықтайтын бөлмеге кір / індер / / Әліппені / қаламды, қарындашты ал /ыңдар /, алма/ндар; айт / ыңдар /, тұрма / ндар /.

40. Қаратпа сөзге түсініп жауап беру:

- 1) сенде дәптер бар ма? - Менде дәптер жоқ;
- 2) кімде қарындаш бар? – Алмаста;
- 3) Айдын қайда? - Ол үйде;
- 4) менің кітабым жоқ./ маған кітап керек /-Ал;
- 5) өшіргіш алуға бола ма?- Болады // алуға болмайды;
- 6) кім жазды? – Мен /-Дана. / Дана жазды/;
- 7) сен конструктормен үй жасай аласың ба? - Жоқ. /Иә, жасай аламын;
- 8) кім жасайды? – Алмас.

3. Дайындық сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

41. Пәндік нәтижелер. Дайындық сыныптың соңында оқушылар:

- 1) кеспе әріптерден үлгі бойынша сөз, сөз тіркестерін құрастыра;
- 2) ж а з у дағдыларын игере;
- 3) заттық суреттерге берілген сөздік кестелерді дұрыс тауып, қойып оқи;
- 4) қима әріптерді пайдаланып, сөздерді ауызша айта;
- 5) әріп санына қарай тор көздерді дұрыс толтыра;
- 6) әріптің, буынның графикалық элементтерін пайдалана отырып жаза;
- 7) сөздердің мағынасын түсініп айта;
- 8) қима әріптерден құрастырылған сөйлемдерді ауызша айтып, оны жазбаша түрмен салыстыра;
- 9) сөз, сөз тіркестерін қима сөздермен құрастырып оқи білуі тиіс.

42. Тұлғалық нәтижелер. Дайындық сыныптың соңында оқушылардың:
- 1) берілген тапсырмаларды өздігінен орындай алуынан;
 - 2) нашар еститін баланың жеке тұлғасын жан жақты дамуынан;
 - 3) меңгерген сөздік материалдарын ауызша айтып үйренуінен;
 - 4) бір біріне көмектесу, қамқорлық таныта білуінен көрініс табады.
43. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер. Дайындық сыныптың соңында оқушылар:
- 1) тапсырманы түсініп, орындай білуімен;
 - 2) сұраққа жауап беріп, әңгімелесе білуімен;
 - 3) заттардың іс-әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындауымен;
 - 4) заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білуімен;
 - 5) заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білуімен;
 - 6) заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білуімен айқындалады.

П р и л о ж е н и е 2 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 2 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Грамота (чтение, письмо)» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие) 0-1 классов уровня начального образования (с русским языком обучения)

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. «Грамота» – учебный предмет, интегрированный по своему содержанию, который относится к образовательной области «Язык и литература» и представляет собой целостную систему первоначального обучения чтению и письма ориентированную на личностные, системно-деятельностные и предметные результаты о б у ч е н и я .

3. Целью обучения предмету «Грамота» является обучить осознанному чтению,

письму, правильной и выразительной связной речи в условиях речевого общения. В результате обучения необходимо сформировать функциональную грамотность, позволяющую использовать приобретенные знания, умения и навыки по чтению и письму в различных жизненных ситуациях, в реальном общении.

4. Обучение грамоте ставит перед собой следующие задачи:

- 1) научить детей чтению и письму;
- 2) подготовить базу для успешного овладения правописанием;
- 3) способствовать развитию речи;
- 4) создать основу для овладения правильным звукопроизношением.

5. Учебный предмет «Грамота» изучается на протяжении всего учебного года и традиционно делится на три периода: добукварный (подготовительный), букварный и послебукварный. Каждый период обучения имеет свои цели и задачи.

6. Добукварный (подготовительный) период. Цель:

- 1) подготовить к обучению чтению и письму;
- 2) развить речь.

7. Задачи периода:

- 1) подготовка к чтению;
- 2) подготовка к письму (развитие мелкой мускулатуры руки, рисование, штриховка, обводка с соблюдением рабочей строки, письмо основных элементов букв);
- 3) обогащение словарного запаса, первоначальные навыки и умения связной речи.

8. Букварный период. Цель: овладеть видами речевой деятельности (слушание, чтение, письмо, говорение).

9. Задачи:

- 1) освоение 33 букв русского алфавита (печатных и письменных, строчных и заглавных), умение соотносить звук и букву, фиксировать данное соответствие / несоответствие в звукобуквенной схеме;
- 2) слоговое плавное чтение слогов, слов с переходом на чтение целого слова, чтение предложений, фраз;
- 3) каллиграфическое письмо букв, слогов и слов с данными буквами; письмо предложений;
- 4) развитие речи на материале читаемых предложений и фраз.

10. Послебукварный период. Цель: развить навыков речевой деятельности (слушание, чтение, письмо, говорение).

11. Задачи:

- 1) совершенствование навыков чтения и письма;
- 2) формирование элементарных представлений об единицах языка (звук, слог, слово, предложение);
- 3) овладение элементарными нормами орфографии;
- 4) умение составить предложения со словосочетаниями;

5) умение установить по вопросам связь между словами в предложении;

6) развитие связной речи.

12. Объем учебной нагрузки по учебному предмету в подготовительном классе составляет 9 часов. Годовой объем учебной нагрузки: 297 учебных часов, в 1 классе составляет 10 часов и годовой объем учебной нагрузки по «Грамоте» 330 часов.

13. Распределение часов в подготовительном классе:

1) обучение грамоте - 5 часов в неделю (165 ч);

2) развитие речи - 4 часов в неделю (132 ч).

14. Распределение часов в 1 классе:

1) 1-полугодие (16 недели):

обучение грамоте - 6 часов в неделю (96 ч);

развитие речи - 4 часов в неделю (64 ч);

2) 2-полугодие (17 недели):

обучение грамоте - 3 часов в неделю (51 ч);

развитие речи - 3 часов в неделю (51 ч);

формирование грамматического строя речи - 4 часов в неделю (68 ч).

15. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи:

1) русский язык и литературное чтение. Учебный предмет «Грамота» является по своему содержанию интегрированным предметом: обучение чтению и письму, элементарной грамматики осуществляется на основе литературных текстов;

2) познание мира. Уроки грамоты - это расширение познавательных интересов учащихся об окружающем мире, природе;

3) математика. Проведение звукового анализа требует определения количества звуков в слове, их последовательности, сравнения (больше/ меньше) звуко-буквенного состава слов;

4) изобразительное искусство. На уроках грамоты широко используются произведения живописи, рисунка: учащиеся рисуют, раскрашивают, штрихуют, пополняют свой словарный запас, составляя устные рассказы по картинам;

5) физическая культура. Во время динамической паузы учащиеся выполняют различные физические упражнения, сопровождаемые речевками.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

16. 1 четверть (45 ч). Подготовительный период.

17. Знакомство со школой и правилами поведения в школе:

1) знание школьных помещений (класс, столовая, спальня, кабинет врача, туалет, коридор, игровая);

2) организационные навыки (войти в класс, занять свое место, встать по вызову учителя, подойти к столу учителя, к доске, соблюдение правил поведения в столовой, приветствие старших, пользование личными учебными вещами, игрушками).

18. Основной словарь для понимания: покажи (-те); подними(-те) руку, книгу, мяч; иди(-те) к доске; входи(-те) в класс, спальню, столовую; возьми (-те); сядь(-те); подойди(-те) к столу, к доске; выходи(-те) из класса; ешь(-те) суп; пей(-те) молоко, чай, к и с е л ь , с о к .

19. Дополнительный словарь для понимания: смотри (-те), отвечай (-те), повтори(-те), слушай(-те) внимательно, не вставай(-те).

20. Изучение речевого развития каждого ребенка:

1) определение словарного запаса, называние обиходных предметов, действий, признаков. (Школа, ее помещения, учебные вещи, времена года, фрукты, овощи, домашние животные, игрушки, класс);

2) составление характеристики произношения звуков на каждого ученика.

21. Подготовка к обучению письму:

1) воспитание навыков правильной посадки при письме, правильное расположение тетради. Владение карандашом, мелом;

2) проведение мелом на доске и карандашом на бумаге прямых линий в различных направлениях, соблюдение пределов при штриховке прямыми линиями, обведение на бумаге простейших фигур по трафаретам и контуру, рисование прямых линий и несложных предметов;

3) методические рекомендации: использование глобального чтения в качестве первоначального метода чтения, использование дактилологии, звуко-усиливающей аппаратуры, произнесение слов по подражанию;

4) изучение звуков и печатных букв;

5) звук и буква: п, а, м, в, о, т, у, л, д, с, йа, (мя, ся, ля);

б) основной словарь для усвоения: папа, мама, Вава (девочка), Вова (мальчик), тут, там, лото, упал (а), лампа, лопата, вода, дом, оса, стол, стул, сломал (а), мясо, читай (-те) , р и с у й (- т е) .

22. 2 четверть (35 ч.).

23. Изучение звуков и печатных букв:

1) звук и буква: и, й, н, я, к, б, з, ы, ш, й, э (не, се, ле, те), е, ч;

2) основной словарь для усвоения: пила, спит, стоит, сидит, дай, на, класс, молоко, компот, сумка, кино, собака, булка, колбаса, кубики, платок, кукла, мыло, спасибо, шапка, шуба, кошка, мышка, поймала, лепит, пишет, ест, написал (а), каша, яблоко, мяукает, лает, бублик, мешает, чайник, чаша, стакан, чай, читает, считает, часы, бабушка, дедушка, мяч, белка, валенки, печенье.

24. 3 четверть (45 ч.).

25. Изучение звуков и печатных букв:

1) звук и буква: йо (лҮ, пҮ, сҮ, тҮ), Ү, ь, йу (лю, сю, тю, фю), з, м, р, г;

2) основной словарь для усвоения: самолет, мальчик, клеит, рисует, елка, письмо, маска, надел, дети, лиса, колпак, пляшут, девочка, плюс, будет, идет, зайка, опоздал, забыл, взял, бежит, уши, зубы, можно, взять, нельзя, санки, лыжи, снежная баба, коньки, ложка, вилка, ручка, карандаш, барабан, парта, тетрадь, резинка, (не) верно, бумага, книга, рыба, тарелка, капуста, вымыл, посуда, праздник, руки, ноги, голова, волосы, глаза, шея, обед, готовит, помогает, болит, бинт, вата, капли, доктор.

26. 4 четверть (40 ч.).

27. Изучение звуков и печатных букв:

1) звук и буква: ф, ь, ю, ц, щ, х;

2) основной словарь для усвоения: конфета, флажок, шкаф, морковь, кофе, красное, сладкое, шьет, лицо, зубная щетка, полотенце, порошок, чистит, зубы, ухо, хочу, хлеб, с а х а р , о р е х .

28. Чтение и развитие речи:

1) чтение текстов с правильным сочетанием звуков в словах, без искажения и пропуска звуков. Соблюдение ударения в знакомых словах, соблюдение пауз на точках, ответы на вопросы учителя, умение подобрать из текста слова и предложения к картинке, заучивание стихотворений (1-2 за четверть), проведение словарной работы по содержанию текстов;

2) тематика чтения. Сказки, рассказы о труде детей и школе, дома, рассказы о летней природе, зоопарке;

3) основной словарь для усвоения: рубашка, ботинки, колготки, носки, платье, чулки, брюки, сажает, лейка, поливает, устал, синий, желтый, зеленый, коричневый, черный, белый, красный, пальто, клумба, лев, обезьяна, медведь, медвежонок, к а н и к у л ы , з о о п а р к ;

4) повторение за год.

29. Развитие речи.

30. 1 четверть (36 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для организации учебного процесса:

поручений и приказаний: встань (-те), сядь(-те), скажи(-те), подними(-те), иди(-те), ко мне, сиди(-те) тихо, смотри (-те) сюда, отвечай(-те), возьми(-те), выходи(-те), достань(-те), покажи(-те), открой(-те), входи(-те);

кратких ответов на вопросы: Как тебя зовут? Как твоя фамилия?;

2) знание и употребление при обращении имен товарищей по классу, имен учителя и воспитателя;

3) умение назвать и показать предмет: «В классе» (парта, стол, доска, шкаф, стул), «Учебные вещи» (мел, книга, тетрадь, ручка, карандаш, альбом), «В столовой» (стол, стул, ложка, вилка, нож, тарелка, стакан-посуда); «Фрукты» (яблоко, груша, лимон,

виноград, банан, апельсин, мандарин, слива); «Овощи» (лук, капуста, огурец, помидор, картофель, морковь);

4) обращения и вопросы: Лена! - Я. 2. Где Вова? – Там (Проводятся через день в течение 5 - 10 минут).

31. 2 четверть (28 ч.):

1) понимание и выполнение поручений с указанием действия предмета. Используются поручения для организации учебного процессов: Возьми ручку (тетрадь, альбом, помидор и др.). Подними карандаш (ручку, мел и др.). Открой книгу (тетрадь, альбом, шкаф и др.). Закрой тетрадь (книгу, дверь, шкаф и др.). Иди к доске, Достань альбом (книгу, ручку). Покажи стол (стул, шкаф, капусту, лук и др.). Нарисуй мяч (парту, яблоко и др.);

2) усвоение словаря по темам: «Продукты питания» (молоко, колбаса, конфета, масло, сахар, сыр, печенье); «Игрушки» (зайка, мишка, кукла, юла, авто, кубики, мяч); «Постельное белье» (подушка, одеяло, простыня); «Посуда» (чашка, чайник, сковорода, кастрюля);

3) организация диалога:
попроси. – Дай (-те), тетрадь! – На;
дай (-те) ложку! – На;

4) обращения и вопросы: 1.Витя! - Я тут. 2. Нина! - Нина дома. 3. Где Нина? - Дома. (Проводится через день в течение 5-10 минут).

32. 3 четверть (36 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для организации учебного процесса:

выражение наличия или отсутствия предмета или лица (У тебя есть ручка - Нет. (У меня нет ручки. У меня есть ручка. Да.). У кого есть тетрадь? - У меня есть. (У меня нет
У Вовы есть.);

выражение возможности или невозможности действия, необходимости предмета;
можно взять книгу? – Можно. (Нельзя);

мне нужна ручка. Возьми ручку;
обращения при встрече и расставании (Привет! Пока!);

2) усвоение словаря по темам: «Части тела человека» (рука, нога, голова, туловище, уши, глаза, нос, рот, волосы); «Предметы одежды и обуви» (рубашка, брюки, носки, туфли, трусы, платье, юбка, куртка, сапоги, тапки); «Домашние животные» (корова, лошадь, петух, баран, курица, свинья, утка, гусь); «Дикие животные» (лиса, медведь, волк, белка, еж, заяц); «Комната» (пол, потолок, окно, дверь, стена, зеркало);

3) краткие ответы на вопросы: Кто сегодня дежурный? Какой сегодня день? Какая сегодня погода? Словарь: понедельник, вторник, среда, четверг, пятница, суббота, воскресенье, ясно, пасмурно. (Проводится в течение 5-10 минут через день).

33. 4 четверть (32 ч.):

1) понимание и выполнение поручений, содержащих указание на направление действия (словосочетания с предлогами на, в): Положи тетрадь на окно. Положи ручку в сумку. Поставь чашку на стол. Поставь чашку в шкаф;

2) усвоение словаря по темам: «Мебель» (шкаф, диван, кресло, кровать, тумбочка); «Доктор» (лекарство, капли, таблетки, вата); «Магазин» (продавец, покупатель, прилавок, касса, витрина);

3) понимание и употребление слов, обозначающих качество или степень действия (хорошо - плохо, чисто - грязно, тихо - громко);

4) ответы на вопросы: Кто сегодня дежурный? Какой сегодня день недели? Какая сегодня погода? Какая вчера была погода?;

5) словарь: холодно, тепло, пасмурно, ясно, солнышко, ветер, дождь, был ветер, было ясно и т.д. (Проводить по 5-10 минут на каждом уроке).

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

34. 1 четверть - 54 часа.

35. Подготовительной период.

36. Знакомство со школой и правилами поведения в школе:

1) знать школьные помещения: класс, туалет, столовая, спальня, кабинет слуховой работы, кабинет ритмики, спортзал и др. Умение войти в класс, занять свое место, встать по вызову учителя, выполнить поручения учителя, уметь приветствовать старших, уметь пользоваться личными учебными вещами, уметь назвать части тела;

2) словарь подними (-те), покажи (-те), иди (-те), смотри(-те), отвечай (-те), возьми (-те), повтори (-те), слушай(-те), выходи(-те), входи(-те), говори(-те), открой(-те), закрой(-те), положите), собери(-те), сложи (-те), привет, пока, поставь(-те);

3) изучение речевого развития каждого ученика. Определение словарного запаса, навыков произношения звуков;

4) подготовка к обучению письму. Воспитывать навыки правильной посадки при письме, правильного расположения на парте тетради, владения ручкой, мелом и карандашом;

5) темы: «День знаний», «Алматы», «Класс», «Моя семья», «Игрушки», «Игры детей», «Дом», «Домашние животные», «Дикие животные», «Овощи», «В саду», «Лес», «Столовая», «Спальня», «Сад»;

6) словарь: школа, дети, город, Алматы, Казахстан, мама, папа, бабушка, мальчик, девочка, сидит, стоит, ест, куклы, машина, мяч, мишка, пирамида, кубик, играет, бежит, бросает, ловит, санки, коньки, дом, дрова, юрта, собака, кошка, курица, корова, лошадь, коза, утка, медведь, лиса, заяц, белка, волк, ежик, капуста, картофель, огурец, лук, помидор, морковь, свекла, яблоко, лимон, слива, груша, виноград, береза, сосна, дуб, дерево, ложка, вилка, нож, тарелка, посуда, кровать, мебель, шкаф, вешает, спит,

сидит, моет, убирает, постель, лицо, зубы, роза, мак, ромашка.

37. Букварный период.

38. Навыки чтения:

1) умение членить слова на слоги;
2) умение различать звуки на слух, устанавливать их последовательность в словах и слогах;

3) умение выделить звук из слога (обратного и прямого);

4) умение из букв разрезной азбуки составлять и читать слоги и слова: сначала одно и двухсложные, а затем любой сложности;

5) умение читать печатный текст по букварю, с плаката;

6) умение читать слова и короткие предложения, написанные рукописным шрифтом на классной доске;

7) умение сложить из разрезной азбуки слова и короткие предложения, считанные с губ учителя;

8) умение читать громко, четко и внятно, выделять в словах ударный слог, соблюдать паузу на точках;

9) умение подобрать картинку, показать предмет или действие в соответствии со словами или предложениями в прочитанном тексте.

39. Письмо и навыки правописания:

1) письмо строчных букв, а также слогов и слов строчными буквами. Письмо прописных букв. Письмо предложений;

2) умение правильно списать рукописный и печатный текст в объеме пройденного материала по чтению.

40. Изучение звуков и печатных букв:

1) звук и буква: п, а, м, т, о, в, у, н, е, и, л, й, я, э, с, ю, к, Ў, б(п);

2) словарь по содержанию страниц букваря (стр. 23-65).

41. 2 четверть (42 ч.).

42. Изучение звуков и печатных букв:

1) звук и буква: з, ш, ы, у, г, ь, ь, р, ж;

2) словарь по содержанию страниц букваря (стр. 66-109).

43. 3 четверть (27 ч.).

44. Изучение звуков и печатных букв:

1) звук и буква: ф, х, ц, ч, щ;

2) словарь по содержанию страниц букваря (стр. 109-138).

45. Внеклассное чтение.

46. Слушание и самостоятельное чтение небольших по объему рассказов и сказок.

47. Составление под руководством учителя книжек-малышек.

48. 4 четверть (24 ч.).

49. После букварный период:

1) навыки чтения. Чтение с правильным сочетанием звуков в словах без искажения и пропуска звуков, соблюдение правильного ударения, пауз;

2) работа с текстом. Умение передать содержание прочитанного по вопросам. Умение подобрать из текста слова и предложения к картинке или продемонстрировать действие в соответствии со словами. Заучивать наизусть стихотворения (4-5 за полугода);

3) тематика чтения. Сказки: «Колобок», «Репка»;

4) в школе и дома. Рассказы и стихотворения о школе, о режиме для школьников, о доме и семье, о труде детей в школе и дома. «Наша Родина». Рассказы и стихотворения о Казахстане, его необъятных просторах. «Лето». Рассказы и стихотворения о летней природе и занятиях детей, о цветковых растениях;

5) внеклассное чтение. Слушание и чтение небольших по объему рассказов и сказок. Ответы на вопросы по прочитанному тексту. Знакомство с правилами чтения и правильного обращения с книгой.

50. Развитие речи.

51. 1 четверть (36 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для организации учебного процесса:

поручения и приказания: встань(-те), сядь(-те), скажи(-те), подними(-те), иди(-те) ко мне, сиди(-те) тихо, смотри(-те) сюда, смотри(-те) внимательно, отвечай(-те), раздай (-те), собери(-те);

кратких ответов на вопросы: Как тебя зовут? Как твоя фамилия? Как его(ее) зовут? Знание и употребление при обращении имен товарищей по классу, имен учителя и воспитателя;

2) тематика усваиваемого словаря: «В классе», «Игрушки», «Учебные принадлежности», «Школьная мебель», «Человек», «В умывальной», «Предметы личной гигиены»;

3) умение показать и назвать предмет, обратиться к товарищу с просьбой показать предмет;

4) употребление в диалогической речи слов, обозначающих предмет, его действие или состояние (1. Кто это? 2. Что это? 3. Что? Кого? 4. Что делает? 5. Что делают?);

5) употребление в диалогической речи словосочетаний, обозначающих переходность действия на предмет (1. Что читает Вова? - Письмо. 2, Что пишет Коля? - Слово);

б) краткие ответы на вопросы: Кто сегодня дежурный? Какой сегодня день? Какая сегодня погода? (проводится в виде кратких бесед в течение 5-10 минут через день).

52. 2 четверть (28 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для организации учебного процесса:

поручения и приказаний: слушай(-те), сиди(-те), правильно, выходи(-те) из класса

тихо, входи(-те) в класс, выполняй(-те) упражнение (задание), повтори(-те) еще раз; запрещающих приказаний: (Не бери ручку! Не трогай букварь! Не шуми!); приветствий при встрече и прощании: (Здравствуйте! До свидания!);

2) тематика усваиваемого словаря: («В раздевальне: «Одежда», «Обувь», «В спальне», «В столовой», «Продукты. Пища»);

3) умение показать и назвать предметы, умение обратиться к товарищу с просьбой показать предмет (Покажи кошку. Покажи куклу, пожалуйста);

4) понимание и выполнение поручений, содержащих словосочетания в значении переходности действия на предмет (Застели постель. Пей молоко);

5) понимание и выполнение поручений, содержащих указания на направление действия (словосочетания с предлогами на, в, под, над, около; (Положи пальто на стул.) ; умение обратиться к товарищу с таким поручением; употребление в диалогическое речи указанных словосочетаний (Куда бежит Айнура? - В магазин).

53. 3 четверть (27 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала используемого для организации учебного процесса:

выражение наличия или отсутствия предмета;
у тебя есть ручка? - У меня нет ручки (нет);
у кого есть ручка? - У Вовы (У Вовы есть ручка);
где Вова? - Вова здесь (Вова там);

выражение возможности или невозможности действия, необходимости предмета (Можно взять тетрадь? - Можно (Нельзя). Мне нужна тетрадь - Возьми тетрадь);

2) понимание и выполнение поручений, содержащих указание на признак предмета: дай зеленый карандаш. Употребление в речи слов, обозначающих цвет и размер предмета;

3) понимание и выполнение поручений, содержащих указание на местонахождение предмета (словосочетания с предлогами на, в, под, около); употребление в диалогической речи данных словосочетаний. (1. Карандаш лежит в пенале. Достань карандаш. 2. Где лежит мел? - В коробке).

4) понимание и употребление в диалогической речи слов, обозначающих качество или степень действия (быстро, громко, хорошо, грязно, правильно);

5) работа с сюжетными картинками, составление простых нераспространенных предложений «Зима», «Моя семья», «День школьника» (усвоение словаря по этим темам):

краткие и полные ответы на вопросы: Какое сегодня (было вчера, будет завтра) число? Какой сегодня (был вчера, будет завтра) день недели? Кто сегодня (был вчера, будет завтра) дежурный? Какая сегодня (была вчера) погода? Кого сегодня нет в классе? (проводиться через день в течение 5-10 минут); краткие ответы на вопросы: Кто сегодня дежурный? Какая сегодня погода? Какое

сегодня число? Какой сегодня день? Сколько тебе лет? В каком классе ты учишься? (проводится через день в течение 5-10 минут).
54. 4 четверть (24 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для организации учебного процесса:

сообщение о выполнении или невыполнении задания (1. Кто написал? - Я написал(а)). 2. Кто прочитал упражнение? - Я прочитал(а). (Вова не прочитал);

выражение умения или неумения что-либо сделать (1. Ты умеешь устроить дом из кубиков? - Не умею. (Умею). 2. Кто умеет играть в домино - Коля умеет. (Я умею.);

понимание и употребление вопросительных предложений: Кто это? Что это? Что делает? Где? Куда? У кого?;

2) понимание и выполнение поручений, содержащих личные местоимения (он, она, они); понимание и употребление в диалогической речи личных местоимений (я, он, она, они);

3) понимание и употребление слов, обозначающих движение (бежит, идет, летит, ползает, ставит, кладет, вешает) и состояние предмета (лежит, стоит, сидит, висит);

4) составление предложений на материале сюжетных картин, усвоение словаря по данным темам: «Школьный двор», «Дети играют», «День школьника», «На уроке».

55. Формирование грамматического строя речи.

56. 3 четверть (36 ч.):

1) составление предложений с сочетаниями, обозначающими: предмет и действие (существительное ед.ч. + глагол наст.вр.: Мальчик пишет, шар летит.); предмет и состояние предмета (существительное ед.ч. + глагол наст.вр.: Мальчик сидит, ручка лежит.);

2) выделение грамматических признаков рода существительных в словосочетаниях «числительное + существительное» (один стол, одна линейка, одно зеркало);

3) составление предложений с сочетаниями, обозначающими предмет и действие состояние («существительное мн.ч. + глагол наст.вр.»: ученики пишут, книги лежат);

4) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: переходность действия («глагол наст.вр. + существительное неодушевленное»: читает книгу);

5) пространственные отношения («глагол наст.вр. + на(в) + существительное»: кладет на (в) стол);

б) признаки действия («глагол наст.вр. + наречие»: рисует красиво).

57. Сведения по грамматике и правописанию:

1) навыки правописания. Большая буква в именах. Большая буква в начале предложения. Умение поставить точку в конце предложения. Деление слов на слоги. Перенос слов по слогам. Перенос слов с буквами й, ь (майка, мальчик). Раздельное написание слов с предлогами в, на. Чистописание. Письмо строчных букв и их соединений. Письмо заглавных букв. Постепенное ускорение темпа письма.

1) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими переходность действия («глагол + существительное одушевленное и неодушевленное»: ловит мяч, **к о р м и т** **с о б а к у**);

2) пространственные отношения («глагол + около + существительное»: стоит около окна); направленность действия («глагол + существительное одушевленное»: покупает кошку); пространственные отношения («глагол + существительное»: ставит под стол); пространственные отношения («глагол + над + существительное»: летит над рекой).

4. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

59. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся **д о л ж н ы** **з н а т ь** **и** **у м е т ь** :

1) **з в у к о в** **и** **б у к в** **п о** **п о с л е д о в а т е л ь н о с т и**;

2) **з в у к о - б у к в е н н ы й** **а н а л и з** **с л о в а**;

3) **н а з в а т ь** **п р е д м е т ы**;

4) **в ы п о л н я т ь** **д е й с т в и е**;

5) узнавать и называть букв по характерным признакам (изолированно и в составе **с л о в а**) ;

6) составление из букв разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, **и з о б р а ж а ю щ и м** **п р е д м е т ы** **и** **д е й с т в и я**;

7) **р и с о в а т ь** **у з о р ы** **п о** **д а н н о м у** **у ч и т е л е м** **о б р а з ц у**;

8) понимание и употребление речевого материала, используемого для организации **у ч е б н о г о** **п р о ц е с с а** ;

9) употребление в диалогической речи слов, обозначающих предмет и действие;

10) употребление в диалогической речи слов вопросительных предложений: **К т о** **э т о** **?** **Ч т о** **э т о** **?** **Ч т о** **д е л а е т** **?** **К у д а** **?**;

11) понимание и выполнение поручений с указанием действия и предмета (Возьми ручку. Положи карандаш. Возьми мыло и полотенце и т.д.);

12) понимание и употребление слов, обозначающих движение и состояние предмета ;

13) называние предмета и соотнесение его с картинкой или натуральным объектом;

14) составление простых распространенных предложений (4-5 предложений на материале сюжетных картинок; 2-3 предложения, объединенных общей темой и т.д.).

5. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

60. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны **з н а т ь** **и** **у м е т ь** :

- 1) все звуки и буквы русского алфавита, осознать их основное отличие (звуки произносятся, буквы пишут);
- 2) правила переноса слов;
- 3) составлять предложения соблюдая в речи грамматические закономерности, указанные в программе;
- 4) устанавливать по вопросам связь между словами в предложении;
- 5) различать слова по вопросам Кто? Что? Что делает? Какой?;
- 6) определять род существительных по окончаниям начальной формы в сочетаниях с числительными один, одна, одно;
- 7) четко, без искажений писать строчные и заглавные буквы, соединения, слова;
- 8) употреблять большую букву в начале, точку в конце предложения;
- 9) составлять устно (6-8) и записывать (4-6) предложения на определенную тему;
- 10) делать устные сообщения о погоде, календарных данных, распорядке учебного дня.

61. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

- 1) патриотические чувства к своей стране, к народу Казахстана; уважение и знание государственных символов (герб, флаг, гимн Республики); понимать ценностную значимость родного, государственного и других языков как средства познания мира;
- 2) уважение к законам страны, соблюдать правила общественного поведения на улице, в школе;
- 3) положительные качества нравственной системы ценностных ориентиров, внимательное и доброжелательное отношение к окружающим людям, товарищам.

62. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны применять:

- 1) учебно-организационные умения при определении цели и задач урока; в самоконтроле, постановке вопросов, в поиске путей решения поставленных задач урока; различает на слух;
- 2) учебно-информационные умения при работе с языковым материалом урока: приемы наблюдения, слушания, грамматического разбора, получения информации через чтение и письмо; создание письменного текста (описание, повествование); составление таблиц, схем;
- 3) способы использования речевой деятельности – слушания, говорения, чтения и письма – для получения информации, формулирует вопросы по тексту, использует выборочное чтение для ответов на вопросы, Вычленяет из текста ключевые слова и конструирует текст по ключевым словам;
- 4) учебно-коммуникативные умения: применяет свои речевые навыки для общения в различных ситуациях (в учебной и повседневной деятельности); умеет использовать устную и письменную речь для общения со взрослыми и сверстниками.

Приложение 2 3

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393
П р и л о ж е н и е 1 2 8
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Русский язык»
учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие)
2-4 классов уровня начального образования (с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. «Развитие речи», «Формирование грамматического строя речи» – учебные предметы, интегрированные по своему содержанию, которые относятся к образовательной области «Русский язык». Задачами начального курса русского языка в школе слабослышащих детей являются преодоление речевого недоразвития учащихся, практическое овладение речевыми навыками (понимание значения слов их употребление, обогащение словарного запаса, практическое овладение грамматическими закономерностями языка, развитие навыков связной речи).

3. Развитие речи ставит перед собой следующие задачи:

1) формирование и обогащение словарного запаса;

2) работа над пониманием и употреблением в речи предложении различных
с т р у к т у р ;

3) навыками и умениями оформлять свои мысли в связной речи.

4. Работа по развитию речи проводится по двум разделам:

1) уточнение и обогащение словаря;

2) развитие связной речи.

5. Задачей формирования грамматического строя речи является практическое овладение языковыми закономерностями и их использование в связной речи.

6. Работа по формированию грамматического строя речи делится на два этапа:

1) практическое овладение грамматическими закономерностями языка;

2) практическая систематизация основных грамматических закономерностей языка.

7. Объем учебной нагрузки по учебному предмету во 2 классе составляет 6 часов в неделю, всего 204 часов, в 3 классе 4 часов в неделю, всего 136 часов, в 4 классе 4

8. Примерное распределение часов «Русский язык»

таблица 1

Раздел	Количество часов в неделю		
	2 класс	3 класс	4 класс
Развитие речи	3	2	2
Формирования грамматического строя речи	3	2	2
Итого	6	4	4

9. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи:

1) познание мира. Уроки развития речи – это расширение познавательных интересов учащихся об окружающем мире, природе;

2) математика. Проведение звукового анализа требует определения количества звуков в слове, их последовательности, сравнения (больше/ меньше) звуко-буквенного состава слов;

3) изобразительное искусство. На уроках развития речи широко используются произведения живописи, рисунка: учащиеся рисуют, раскрашивают, штрихуют, пополняют свой словарный запас, составляя устные рассказы по картинам;

4) физическая культура. Во время динамической паузы учащиеся выполняют различные физические упражнения, сопровождаемые речевками.

2. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

10. 1 четверть - 27 часов:

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности:

поручения и приказания: встань(-те), сядь(-те), скажи(-те), подними(-те), иди(-те) ко мне, сиди(-те) тихо, смотри(-те) сюда, смотри(-те) внимательно, отвечай(-те), раздай (-те), собери(-те);

кратких ответов на вопросы: Какое сейчас время года? Какая сегодня погода? Что мы будем делать на уроке развития речи?;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «День знаний», «Понимание вопросительных предложений», «Летние каникулы», «Обобщающие понятия», «(Овощи. Фрукты. Мебель. Животные. Ягоды и т.д.), «Дом», «Семья», «В классе», «Интернат», «Кто где живет? Кто чем питается», «Сравнение предметов по размеру ц в е т у » ;

3) развитие связной речи: Понимание и употребление связной речи: понимание и

употребление поручений, выраженных словосочетаниями в значении переходности действию на предмет и направления действия, употребление в описательно – повествовательной и диалогической речи словосочетаний (переход действия на предмет: Дай тетрадь. Направление действия на предмет. Поставь в шкаф). Понимание поручений, включающих слова, которые обозначают признаки предметов употребление их в диалогической речи. Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня. Умение спросить имя не знакомого человека, умение спросить о названии предмета, о его цвете и величине. Составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов). Изложение текста по готовому плану связанного с изучением общеобразовательных предметов.

1 1 . 2 четверть (2 1 ч .) :

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности: а) поручения и приказание: возьми(-те) тетрадь(-и), открой(-те) книгу(-и), раздай, скажи(-те), подними (-те), иди(-те) ко мне, сиди(-те) тихо, смотри(-те) сюда, смотри(-те) внимательно, отвечай(-те), раздай(-те), собери(-те). б) кратких ответов на вопросы: Назови времена года? Назови летние (осенние, зимние, весенние) месяцы? Какая погода ранней (поздней) осенью? Какое сейчас время года? Какая сегодня погода? Что мы будем делать на уроке развития речи?;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Осень», «Описание пагоды», «Домашние животные», «Обобщающие понятия» (учебные вещи, игрушки, одежда, обувь.), «Описание предметов. Действия производимые с ними» (новая, старая, большая, маленькая, купил, намазал, вкусный), «Уборка квартиры», «Понимание и употребление порядковых числителей» (первый, второй, третий), «Пришла зима», «Дети украшают е л к у » ;

3) развитие связной речи: понимание и употребление связной речи: понимание и употребление поручений, описательно-повествовательной (читает - почитал, рисует – нарисовал, пишет - написал); выраженных возвратными глаголами (оденься, умойся, прочитай, помой. Что сделал Саша?) употребление в диалогической речи этих слов;

4) умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня используя личные местоимения он, она, они. Составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов). Составление плана сюжетного рассказа под руководством учителя в форме вопросов. Ведение в рассказ элементов описания. Изложение текста по готовому плану.

1 2 . 3 четверть (3 0 ч .) :

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности: а) поручения и приказание: возьми(-те) тетрадь(-и), открой(-те) книгу(-и), раздай, скажи(-те), подними

(-те), иди(-те) ко мне, сиди(-те) тихо, смотри(-те) сюда, смотри(-те) внимательно, отвечай(-те), раздай(-те), собери(-те). б) кратких ответов на вопросы: Назови времена года? Назови летние (осенние, зимние, весенние) месяцы? Какая погода ранней (поздней) осенью? Какое сейчас время года? Какая сегодня погода? Что мы будем делать на уроке развития речи?;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «О зимних каникулах», «Качество действия», «О труде детей дома», «Посуда. Части посуды», «Выходной день», «Школьная и домашняя мебель», «Принадлежность» (мой, твой, свой и т.д.), «Описание предметов. Действия, производимые с ними.» (твердый, мягки, желтый, сини.), «О наших мамах», «Весна», «Предлоги: с, без»;

3) развитие связной речи: понимание и выполнение поручений. Выраженных словосочетаниями в значении предстоящего действия, совместности, сопровождения или отсутствия (словосочетания с предлогами с, без);

4) употребление в диалогической и описательно повествовательной речи указанных словосочетаний. Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня; умение сообщить о возможности или невозможности какого-либо действия (Я не смогла решить задачу. Саша решил задачу);

5) составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов, повествовательных предложений). Составление плана сюжетного рассказа под руководством учителя в форме вопросов и повествовательных предложений. Ведение в рассказ элементов описания. Изложение текста по готовому коллективно составленному плану.

13. 4 четверть (24 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности: а) поручения и приказание: возьми(-те) тетрадь(-и), открой(-те) книгу(-и), раздай, скажи(-те), подними(-те), иди(-те) ко мне, сиди(-те) тихо, смотри(-те) сюда, смотри(-те) внимательно, отвечай(-те), раздай(-те), собери(-те). б) кратких ответов на вопросы: Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня, об учебной деятельности. (Какой сейчас урок? Что мы будем делать на уроке? Что мы делали на уроке? Что ты узнал нового?);

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «О весенних каникулах», «Притяжательное местоимение»: (Мой, твой, его, наши, ваши, их), «Признаки предметов» (металлический, квадратный, круглый, острый), «Умение группировать признаки предмета по цвету, по форме, по величине», «О весенних работах в саду», «Весенние праздники», «О профессии», «О труде», «Наступило лето»;

3) развитие связной речи: понимание и выполнение поручений. Употребление в

диалогической и описательно повествовательной речи слов, обозначающих движение. Умение сделать сообщение о возможности или невозможности какого-либо действия, различные качества предметов. Составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов, повествовательных предложений). Составление плана сюжетного рассказа под руководством учителя в форме вопросов и повествовательных предложений. Ведение в рассказ элементов описания. Изложение текста по готовому коллективно составленному плану.

14. Формирование грамматического строя речи.

15. 1 четверть (27 ч.):

1) составление предложений с сочетаниями, обозначающими: временные отношения - существительное + глагол наст. вр. прош. вр. Мальчик читал. Девочка читала);

наречие + глагол (наст. вр. прош. вр);

местоимения 1-го и 2-го лица ед. + глагол настр. вр;

местоимения 1-го и 2-го лица ед. + глагол прош. вр;

местоимения 1-го и 2-го лица ед. + глагол настр. вр. и прош. вр.;

2) составление предложений с сочетаниями, обозначающими: орудия или средства действия (глагол + существительное). Мужской и средний род, единственное число. Женский род, единственное число. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: признаки предметов по цвету, по величине, форме, материалу, вкусу (прилагательное + существительное в именительном падеже единственного и множественного числа). Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: пространственные отношения (глагол + из + существительное). Сведения по грамматике и правописанию: Большая буква в именах, отчествах, фамилиях. Большая буква в кличках животных, названия городов, рек.

16. 2 четверть (21 ч.):

1) составление предложений с сочетаниями, обозначающими: принадлежность – (прилагательное + существительное). Составление предложений с сочетаниями, обозначающими: пространственные отношения (глагол + с (со)+существительное). Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: переходность действия на действующее лица (существительное + глагол). Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: количественные отношения (числительное + существительное). Сведения по грамматике и правописанию: Большая буква в названиях площадей, улиц, переулков. Алфавит. Значение алфавита. Умение расположить слова в алфавитном порядке (имена, фамилии).

17. 3 четверть (30 ч.):

1) составление предложений со словосочетаниями (прилагательное + существительное). Составление предложений со словосочетаниями направленность действия на предмет. Составление предложений со словосочетаниями орудийность

действия. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: Временные отношения (существительное + глагол настоящего, прошедшего, будущего времени). Глаголы прошедшего времени. Глаголы совершенного и несовершенного вида. Глаголы будущего времени. Глаголы множественного числа. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: признаки предметов по счету (числительное + существительное);

2) сведения по грамматике и правописанию: Разделительный мягкий знак (ь). Разделительный твердый знак (ъ). Вопросительный знак (?). восклицательный знак (!).

18. 4 четверть (24 ч.):

1) составление предложений с сочетаниями, обозначающими:

временные отношения;

местоимения 1-го и 2-го, 3-го лица ед.ч. + глагол настр. вр. прош. вр.;

местоимения 1-го и 2-го, 3-го лица ед.ч. + будущего времени;

местоимения 1-го и 2-го, 3-го лица мн.ч. + глагол настр. вр. и прош. вр.;

местоимения 1-го и 2-го, 3-го лица мн.ч. + будущего времени;

2) составление предложений с сочетаниями, обозначающими: орудия или средства действия (глагол + существительное). Мужской и средний род, единственное число. Женский род, единственное число. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: пространственные отношения (глагол + к + существительное); (глагол + от + существительное);

3) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: принадлежность (местоимение притежат. + существительное); (глагол + от + существительное). Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: признаки действия (глагол + наречие места, времени, образа действия). Сведения по грамматике и правописанию: Слова с двойными согласными.

3. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

19. 1 четверть - 18 часов:

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности. Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатлениях предшествующего дня, об учебной деятельности. (Какой сейчас урок? Что мы будем делать на уроке? Что мы делали на уроке? Что ты узнал нового?);

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Летние каникулы», «Признаки предметов» (по величине и качеству). «Глаголы с приставками в (-во) вы», Описание предметов. Действия производимые с ними» (костюм - мужской, женский, детский), «На улице» «О профессиях», «Подготовка к зиме», «Учись хорошо»;

3) развитие связной речи: понимание и выполнение поручений. Употребление в диалогической и описательно повествовательной речи слов, обозначающих признаки предметов, выражающих действия в значениях, действия трудовой и профессиональной деятельности. Употребление высказываний из двух-трех фраз с соблюдением порядка слов. Умение сделать сообщение о возможности или невозможности какого-либо действия, различные качества предметов. Умение спросить о погоде, календарных данных, обратиться с вопросом к другому ученику (с помощью учителя) ;

4) коллективное составление рассказа повествовательного характера о семье, о труде, о дуге на основе готового плана (в форме вопросов, повествовательных предложений). Понятия об изложении. Изложение под руководством учителя (по вопросам). Устное и письменное составление текстов.

20. 2 четверть (14 ч.) :

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности. Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня, об учебной деятельности. (Какой сейчас урок? Что мы будем делать на уроке? Что мы делали на уроке? Что ты узнал нового?);

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Предлоги до, после, в, через», «Описание предметов. Действия производимые с ними», «Школьные мастерские», «О событиях выходного дня», «Птицы и животные осенью», «Зима». «Береги книгу». «О хороших и плохих поступках» ;

3) развитие связной речи: употребление высказываний из 2-3 фраз с соблюдением правил замещения существительных личными местоимениями он, она, они, оно;

4) умение сделать сообщение о возможности или невозможности какого-либо действия, различные качества предметов. Умение спросить о погоде, календарных данных, обратиться с вопросом к другому ученику, умение сообщить и кому следует обратиться, с тем или иным вопросом;

5) коллективное составление рассказа повествовательного характера о семье, о труде, о дуге на основе готового плана (в форме вопросов, повествовательных предложений). Понятия об изложении. Изложение под руководством учителя (по вопросам) ;

6) устное и письменное составление текстов. Умение восстановить деформированный текст: по сюжетной серии из 3-4 картин и плану в форме повествовательных предложений; при помощи инсценировок (20-30 слов).

21. 3 четверть (20 ч.) :

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности. Умение сделать

сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня, об учебной деятельности. (Какой сейчас урок? Что мы будем делать на уроке? Что мы делали на уроке? Что ты узнал нового?);

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Предлоги за, перед, между, вокруг, из за, из под», «Слова отвечающие на вопросы Что (с-) делал? Что (с-) делала?», «Употребление слов а, не, но» (не маленькая, а большая, но светлая), «В книжном магазине», «Птицы и животные зимой», «В школьной библиотеке», «О празднике 8 марта». «О хороших и плохих поступках»;

3) развитие связной речи: употребление в речи степеней сравнения слов, обозначающих признаки предметов по величине и качеству;

4) действие по виду трудовой и профессиональной деятельности;

5) употребление высказываний из 2-3 фраз с соблюдением порядка;

6) умение сделать сообщение о возможности или невозможности какого-либо действия, различные качества предметов;

7) умение спросить о погоде, календарных данных, обратиться с вопросом к другому ученику, умение сообщить и кому следует обратиться, с тем или иным вопросом;

8) коллективное составление рассказа повествовательного характера о семье, о труде, о дуге на основе готового плана (в форме вопросов, повествовательных предложений);

9) понятия об изложении. Изложение под руководством учителя (по вопросам);

10) устное и письменное составление текстов;

11) умение восстановить деформированный текст по плану в форме вопросов;

12) умение написать сочинение по серии из 3-4 картин по данному плану;

13) умение самостоятельно описать содержание сюжетной картины по данному плану;

14) умение составить письмо родным и товарищам по образцу, данному учителем.

22. 4 четверть (16 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности. Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня, об учебной деятельности;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «О весенних каникулах», «В магазине», «Майские праздники», «Предлоги из, от, для». «Прилагательные с суффиксами –ов, -н, -ин», «В школьной библиотеке», «О празднике 8 марта». «О хороших и плохих поступках»;

3) развитие связной речи: усвоение соответствующего словаря; употребление высказываний их в 3-4 фразах с соблюдением интонаций;

4) умение построить высказывание без пропуска членов предложений и излишних
п р о в е р о к ;

5) умение самостоятельно спросить и сделать сообщения о погоде, календарных
данных, рассказать о событиях, которые произойдут в ближайшем будущем;

6) умение присоединится к высказыванию или мнению рассказчика;

7) коллективное составление рассказа повествовательного характера о семье, о
труде, о дуге на основе готового плана (в форме вопросов, повествовательных
п р е д л о ж е н и й) ;

8) понятия об изложении. Изложение под руководством учителя (по вопросам);

9) устное и письменное составление текстов;

10) умение восстановить деформированный текст по плану в форме вопросов;

11) умение написать сочинение по серии из 3-4 картин по данному плану;

12) умение самостоятельно описать содержание сюжетной картины по данному
п л а н у ;

13) умение составить письмо родным и товарищам по образцу, данному учителем;

14) изложение небольшого текста (20-30 слов) после предварительного его анализа.

23. Формирование грамматического строя речи.

24. 1 четверть (18 ч.):

1) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: косвенный
о б ъ е к т :

части речи. Род имен существительных. Существительные единственного числа + с
(без) + существительные мужского рода;

существительные единственного числа + с (без) + существительные женского рода;

существительные единственного числа + с (без) + существительные среднего рода;

существительные множественного числа + с (без) + существительные мужского,
ж е н с к о г о , среднего р о д а ;

2) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими временные
о т н о ш е н и я :

настоящее и прошедшее время;

будущее время;

множественное число;

я , ты , он ;

мы , вы , они .

25. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими глаголы с
приставками: в- (во-), вы- в значениях движения внутри или изнутри; раз- (рас-), за- в
значениях раскрытия того, что было завернуто, закрыто, и в противоположенном
значении; при-, по-, у-, от- (ото-) в значениях присоединения, удаления, отстранения.
Сведения по грамматике и правописанию: Термины: Глаголы, существительное,
прилагательное. Род существительных. Настоящее, прошедшее и будущее время

глаголов. Общие сведения. Приставки и предлоги. Звонкие и глухие согласные.

26. 2 четверть (14 ч.):

1) составление предложений с сочетаниями, обозначающими: пространственные отношения – существительное + у + существительное; глагол + по + существительное. Косвенный объект: глагол + с, без + существительное. Составление предложений с сочетаниями, включающими глаголы с приставками: пере-, на-, по-, вы-, за-, раз- в значении перемещения; на-, вз-, вс-, с- в значении движения вниз, верх или на поверхности предмета; с-, со-, раз-, рас- в значении направления. Составление предложений с сочетаниями, обозначающими: пространственные отношения (глагол + с (со)+существительное). Сведения по грамматике и правописанию: Правописание и произношение безударных гласных, проверяемых ударением. Проверка безударных гласных путем изменения слов. Гласные и согласные в приставках.

27. 3 четверть (20 ч.):

1) составление предложений со словосочетаниями отсутствие или отрицание (нет): единственное число (неодушевленное). Множественное число. (прилагательное + существительное);

2) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими пространственные отношения: Куда? с предлогом за; Где? с предлогом за (перед);

3) глагол + через, по + существительное. Мужской и средний род. Женский род. Множественное число. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими целевую направленность действия: (Глагол + для + существительное). Единственное число женского рода, вопрос «Куда?» Единственное число мужского рода. Единственное число женского рода. Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими временные отношения (до, после): глагол + до, после + существительное. С предлогами до и после (мужской, женский род). Составление предложений со словосочетаниями, включающими существительные с суффиксами – онок -, -енок - обозначающими детенышей животных; -ик-, -чик-, -очк-, -ечк- со значением уменьшительности – ласкательности;

4) сведения по грамматике и правописанию: Правописание и произношение слов с разделительным мягким знаком; с разделительным твердым знаком; безударных гласных, проверяемых ударением. Практическое знакомство с частями слова (корень, суффикс).

28. 4 четверть (16 ч.):

1) составление предложений с сочетаниями, обозначающими пространственные отношения (между) – (глагол + между + существительное. Вопрос: Где?); Предлоги между, около, на (мужской и средний род); множественное число. Предлоги (в, на, под, за). В какую? В какое? В какой? В каком? В какой? Под какой? Под какое? Под какую?; под каким? Под какой? За какой? За каким? За какую? Составление предложений с сочетаниями, обозначающими косвенный объект (глагол + о, об +

существительное): О ком? (мужской род);

2) о ком (женский род); О чем?; Множественное число. Составление предложений со словосочетаниями, включающими существительные с суффиксами – ник -, - чик-, - ниц-, -ист-, -тель-, арь- обозначающими лиц по их действиям. Сведения по грамматике и правописанию: Практическое знакомство с частями слова (приставка). понятия о родственных словах. Практическое знакомство с частями слова (корень, приставка, суффикс, окончание).

4. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

29. 1 четверть - 18 часов:

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности. Умение сделать сообщение о погоде, о календарных данных, о впечатления предшествующего дня, об учебной деятельности;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Основной закон нашей страны», «Попрощается с теплым летом». «Признаки предметов». «Описание овощей фруктов», «Явления природы» (гроза, дождь, радуга), «Труд на земле». «Описание-сравнение овощей и фруктов». «Осень пришла»;

3) развитие связной речи: Понимание и употребление в речи предложений с прямой речью, сложных предложений с придаточными времени, места и определительными. Составление устных и письменных рассказов. Составление плана сюжетного рассказа. Определение темы составляемого рассказа, его озаглавливание. Изложение текста по готовому или коллективно составленному плану (опираясь на словарь).

30. 2 четверть (14 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «О профессиях», «Зима. Зимние работы», «Жизнь зверей и птиц зимой», «Скоро Новый год!»;

3) развитие связной речи: Понимание и употребление в речи предложений с прямой речью, сложных предложений с придаточными времени, места и определительными. Составление устных и письменных рассказов. Составление плана сюжетного рассказа;

4) определение темы составляемого рассказа, его озаглавливание. Изложение текста по готовому или коллективно составленному плану (опираясь на словарь). Коллективное составление рассказа повествовательного характера о семье, о труде, о дуге на основе плана. Изложение под руководством учителя (опираясь на словарные слова и словосочетания). Устное и письменное составление текстов.

31. 3 четверть (20 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Веселые каникулы». «Зимние забавы». «О вежливости». «Выходной день», «День рождения». «Женский день». « Праздник Н а у р ы з » ;

3) развитие связной речи: Понимание и употребление в речи предложений с прямой речью, сложных предложений с придаточными времени, места и определительными. Составление устных и письменных рассказов. Составление плана сюжетного рассказа. Определение темы составляемого рассказа, его озаглавливание. Изложение текста по готовому или коллективно составленному плану (опираясь на словарь).

32. 4 четверть (16 ч.):

1) понимание и употребление речевого материала, обиходно-разговорного характера и относящегося с организации учебной деятельности;

2) понимание и употребление речевого материала, связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: «Птицы – наши друзья» (описание птиц). « День космонавтики». Праздники единства народов: «Наша Родина Казахстан». «9 мая – День Победы», «Книги наши друзья». «Правила дорожного движения»;

3) развитие связной речи: Понимание и употребление в речи предложений с прямой речью, сложных предложений с придаточными времени, места и определительными. Составление устных и письменных рассказов. Составление плана сюжетного рассказа. Определение темы составляемого рассказа, его озаглавливание. Изложение текста по готовому или коллективно составленному плану (опираясь на словарь).

33. Формирование грамматического строя речи.

34. 1 четверть (18 ч.):

1) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими принадлежность: (существительное + существительное: портфель ученика, ветка яблони). Количество или меру: (существительное + существительное: бутылка молока, пачка сахара). Признаки предмета (существительное + из + существительное: стол из дерева). Пространственные отношения (глагол + у, против + существительное: в ы б е ж а л и з з а у г л а) ;

2) временные отношения (глагол + с, до, после + существительное: приехал до в е ч е р а) ;

3) причинные отношения (глагол + с, до, после + существительное: опоздал из-за дождя); назначение предмета (существительное + для + существительное: бутылка для м о л о к а) ;

4) отрицание или отсутствие (нет + существительное: нет ручки). Употребление в связной речи существительных множественного числа, отвечающих на вопросы Кого?

Чего? Сведения по грамматике и правописанию: Употребление в речи родственных слов.

Подбор однокоренных слов.
35. 2 четверть (14 ч.):

1) употребление в связной речи существительных множественного числа, отвечающих на вопросы Кому? Чему? Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: направленность действия на предмет (глагол + к + существительное: и д е т к д р у г у) ;

2) состояние предмета (существительное + наречие: девочке весело); пространственные отношения (глагол + к, по + существительное: подошел к магазину);

3) употребление в связной речи существительных множественного числа, отвечающих на вопросы Кому? Чему? Обобщение по теме. Составление предложений со словосочетаниями, включающим глаголы с суффиксами -я-, -ива- (сопоставление глаголов совершенного и не совершенного вида повторял - повторил, склевал - склеил).

36. 3 четверть (20 ч.):

1) употребление в связной речи существительных единственного числа, отвечающих на вопросы Кого? Что? Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: прямой и косвенный объект (глагол + на + существительное: встретил брата, надевает на голову); временные отношения (глагол + в, через, за, весь, целый + существительное: приехал в субботу); пространственные отношения (глагол + в, на, за, под, через + существительное: спрятался за куст);

2) употребление в связной речи существительных множественного числа, отвечающих на вопросы Кого? Что? Обобщение по теме. Употребление в связной речи существительных единственного числа, отвечающих на вопросы Кем? Чем? Составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: орудие или средства действия (глагол + существительное: кормит кукурузой); совместность, сопровождение, содержание («существительное + с + существительное»: клоун с собачкой, корзина с углем); пространственные отношения («глагол + за, между, над, перед, под + существительное»: остановился перед домом);

3) употребление в связной речи существительных множественного числа, отвечающих на вопросы кем? чем? Обобщение по теме. Употребление в связной речи существительных единственного числа, отвечающих на вопросы о ком? о чем? на(в) ч е м ? ;

4) составление предложений со словосочетаниями, обозначающими: пространственные отношения («глагол + на, в + существительное»: особые случаи использования предлогов на, в при назывании организаций, учреждений, объектов — на заводе, в мастерской; мероприятий, действий, явлений — на экскурсии, в походе; части населенных пунктов, помещений, зданий — на площади, в комнате, в городе); косвенный объект («глагол + о (об) + существительное»: вспоминал о встрече);

5) употребление в связной речи существительных множественного числа, отвечающих на вопросы о ком? о чем? на(в) чем? Обобщение по теме. Составление предложений со словосочетаниями, включающими глаголы с суффиксами -а-, -ва-, -ыва-, -ну- (сопоставление глаголов совершенного и несовершенного вида: встречал — встретил, пришивал — пришил, записывал — записал, согнул — сгибал).
Употребление в речи родственных слов (свет — светлый — светильник — светит);

б) подбор однокоренных слов, относящихся к разным частям речи.

3 7 . 4 четверть (1 6 ч .) :

1) понятие о слове, частях речи и предложении (практическое знакомство);

2) состав слова. Общее понятие о корне, приставке, суффиксе, окончании. Слово как часть речи. Группировка слов по вопросам кто? что? что делает? какой? и т.д. Употребление терминов: имя существительное, имя прилагательное, местоимение, глагол, предлог, слово, словосочетание, предложение. Состав предложения. Главные члены предложения: подлежащее и сказуемое. Второстепенные члены предложения (без разделения на виды). Имя существительное;

3) значение имени существительного, выделение из предложения имен существительных по вопросам. 1, 2, 3-е склонение существительных;

4) знакомство с изменением имен существительных по падежам (склонение).
Различение падежных значений по вопросам.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

38. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

1) употребление в диалогической и описательно повествовательной речи слов, обозначающих движение;

2) сделать сообщение о возможности или невозможности какого-либо действия, различные качества предметов;

3) составление сюжетных рассказов по готовому плану;

4) составление плана сюжетного рассказа с помощью учителя;

5) составлять и записывать 6-8 предложений на определенную тему;

6) составлять предложения, соблюдая в речи грамматические закономерности, указанные в программе;

7) устанавливать по вопросам связь между словами в предложении;

8) выделять по вопросам слова из предложения;

9) различать слова по вопросам: Кто? Что? Что делает? Какой? Как? Где?;

10) определять род существительных по окончаниям начальной формы в сочетании с числительными один, одна, одно;

11) различать единственное и множественное число по окончаниям;

12) различать временные формы глаголов по вопросам Что делает? Что делал? Что

б у д е т

д е л а т ь ? ;

13) различать гласные и согласные звуки.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

39. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

1) понимать и выполнять поручений; выраженных словосочетаниями в значении предстоящего действия, совместности, сопровождения или отсутствия (словосочетания с предложениями, без);

2) употребление в диалогической и описательно повествовательной речи указанных словосочетаний;

3) умение самостоятельно описать содержание сюжетной картины по данному плану;

4) умение составить письмо родным и товарищам по образцу, данному учителем;

5) изложение небольшого текста (30-40 слов) после предварительного его анализа;

6) составлять предложения, соблюдая в речи грамматические закономерности, указанные в программе;

7) устанавливать по вопросам связь между словами в предложении, выделять из них словосочетания;

8) правильно ставить вопросы к слову и по нему определять слова обозначающих предмет, признаки предмета, действие предмета;

9) каллиграфически правильно писать слова, предложение без пропусков; определение род существительных по окончаниям начальной формы обозначая терминами: мужской род, женский род, средний род; определять число существительных, прилагательных, глаголов по окончаниям в сочетаниях, с терминами: единственное число, множественное число;

10) различать временные формы глаголов по вопросам, обозначая соответствующими терминами: настоящее время, будущее время, прошедшее время.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

40. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

1) понимать и употреблять в речи предложений с прямой речью, сложных предложений с придаточными времени, места и определительными; составление устных и письменных рассказов;

2) составление плана сюжетного рассказа;

3) определение темы составляемого рассказа, его озаглавливание;

4) изложение текста по готовому или коллективно составленному плану (опираясь на словарь);

5) составлять предложения, соблюдая в речи грамматические закономерности,

указанные в программе;

- б) устанавливать по вопросам между словами связь в предложении;
- 7) группировать слова по вопросам Кто? Что? Что делает? Какой?, обозначая их соответствующими терминами (имя существительное, имя прилагательное, глагол);
- 8) определить род, число, падеж имен существительных;
- 9) различать слово словосочетание, предложение;
- 10) производить элементарный синтетический разбор предложений: выделять главные и второстепенные члены предложения.

41. Личностные результаты. Учащиеся 1-4 классов должны проявлять:

- 1) любовь к своей стране, городу/селу;
- 2) уважение и интерес к своей культуре и иноязычной культуре;
- 3) почтительное отношение к старшим, заботу о младших через правильное употребление элементов речеповеденческого этикета;
- 4) дружелюбное и толерантное отношение к собеседнику, к представителям других стран, говорящих на изучаемом языке;
- 5) уважение к традициям и обычаям народов Казахстана и стран изучаемого языка;
- 6) бережное отношение к имуществу (к школьной мебели, школьным принадлежностям, одежде, предметам обихода);
- 7) бережное отношение к окружающей среде.

42. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся 1-4 классов должны применять:

- 1) лексико-грамматические структуры в заданных ситуациях общения (приветствие, знакомство, прощание, выражение благодарности, согласия/ несогласия);
- 2) метод проектирования (моделирования), интерпретации (объяснение, сравнение, аналогия и т. д.);
- 3) современные информационно-коммуникативные технологии;
- 4) разные компоненты учебно-методического комплекта (учебник, рабочая тетрадь, аудиоприложение, мультимедийное приложение и т. д.).

Приложение 24

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 129

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Казахский язык»
учащихся с нарушением слуха (слабослышющие, позднооглохшие)
1-4 классов уровня начального образования (с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Бастауыш сыныптардағы (1-4-сыныптар) «Қазақ тілі» пәні – «Тіл және әдебиет» білім саласындағы кіріктірілген оқу пәні.

3. Пәнді оқыту мақсаты – негізгі деңгей бойынша қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай оқушыны тілдік білім негізінде түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету.

4. Оқытудың міндеттеріне:

1) нашар еститін оқушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) нашар еститін оқушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

3) нашар еститін оқушыларға қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;

4) нашар еститін оқушыларға қазақ тілінің құрылымы мен құрамын дұрыс түсіндіріп, оны білу мен білік дағдыларын меңгерту,

5) ойын жағдаяттарында қазақ тілін қолдану арқылы оқушыларды жаңа әлеуметтік тәжірибеге қатыстыру;

6) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;

7) оқушыны сөйлесімдік қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени сөйлесім ерекшелігіне баулу.

5. Оқу жүктемесі: пәннің мазмұнын меңгеру үшін аптасына 1- 2 сыныптарда 5 сағаттан, 3-4 сыныптарда 4 сағаттан оқытылады (барлығы – 607 сағат). Жалпы сағат саны кезеңдер бойынша төмендегіше бөлінеді:

1)	1	-	сынып	-	165	сағат;
2)	2	-	сынып	-	170	сағат;
3)	3	-	сынып	-	136	сағат;
4)	4	-	сынып	-	136	сағат.

6. Қазақ тілін оқыту процесінде пәнаралық байланыс жүзеге асырылады:

1) дүниетану пәнімен «адам-табиғат-қоғам» туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті

- 1) ауызша сөйлеу ерекшеліктерімен танысу;
- 2) дауыс ырғағы, сөйлеу қарқыны;
- 3) баланың сөздік қорын молайту;
- 4) мәтіндегі мағынасы түсініксіз сөздерді табу; сұрақтарға жауап беру;
- 5) сурет бойынша ауызша баяндау.

13. Жазуға үйрету:

- 1) партада дұрыс отыруды үйрету;
- 2) дәптерді партаға ыңғайлы орналастыруды үйрету;
- 3) қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету;
- 4) контур бойынша сызуды үйрету;
- 5) сызық пен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояуды үйрету;
- 6) сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу; д) өтілген дыбыстардың әріптерін жазу;
- 7) жазба әріптердің кіші әріптері мен бас әріптерінің жазу элементтерін сызу, олардан әріптер құрастырып жазу;
- 8) сөздегі әріптердің бір-бірімен қосылу жолдарын үйрету;
- 9) кеспе әріптерден сөздер құрастырып, оларды көшіріп жазу; сөздер мен сөйлемдерді, текстерді көшіріп жазу;
- 10) жеке сөздерді есту арқылы буынға бөліп жазу;
- 11) адам, жер-су аттарын бас әріппен жазуға үйрету, жазу гигиенасының ережелерімен таныстыру.

14. Грамматикалық тіл құрылымының қалыптасуы.

15. Затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): оқушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді.

16. Зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі+ етістік осы шақ): Қыз отыр, кітап жазып отыр.

17. Затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы: Балалар жазып отыр. Кітаптар жатыр.

18. Сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру іс - әрекеттің ауысуы (етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр. Іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында): Үстелдің үстінде жатыр.

19. Белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру:

1) (зат есім + етістік) өтпелі іс-әрекетке байланысты: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді;

2) (зат есім +етістік) іс-әрекетін адамға қаратып айту: Айдосқа кітап сатып әперді;

3) (зат есім + жанында, үстінде, астында артында, алдында +етістік) іс-әрекеттің кеңістікке байланысты айтылуы: Үстелдің үстінде жатыр; шкафтың жанында тұр.

20. Грамматика және жазу емлесі туралы түсінік.

21. Жазу емлесін меңгеру:

- 1) сауат ашу сабағында өткенді жүйелеу, қорытындылау;
- 2) сөздерді буынға бөлу; сөзді буынға бөліп тасымалдау;
- 3) бас әріптің сөз басында жазылуы; сөз аяғында нүкте қою;
- 4) адамның аты –жөнін, жер-су аттарының бас әріппен жазылуы.

22. Көркем жазу: жазу дағдысын қалыптастыру. Оқушыға жазудың гигиеналық ережесін үйрету.

23. Контур бойынша жазу, сөзден әріптердің бір-бірімен қосылу жолдарын үйрену, қаламды үзбей әріптерді аяғына дейін жазу.

24. Сөздер мен сөйлемдерді, текстерді қатесіз көшіріп жазу.

25. Тіл дамыту.

26. Сөз байлығын дамыту:

- 1) тапсырма, өтініш, бұйрық сөздер;
- 2) заттардың іс-әрекетің, орналасуын, сипатын, мәнін, сапасын білдіретін сөздер;
- 3) әртүрлі мағынадағы және талдап қорытындыланған сөздер.

27. Байланыстырып сөйлеу тілін дамыту:

1) оқу үрдісін ұйымдастыру кезінде қолданылатын сөйлемдер. Хабарлы, жәй және құрмалас сөйлемдер; қаратпа сөйлем және қайшы (мойындамау) сөйлем;

2) сұраққа қысқа және толық жауап беру; сұрақтарды ауызша және жазбаша дайындау;

3) сұрақ бойынша, сюжетті суреттер бойынша сөйлем құрастыру, жазбаша орындау;

4) өз ниетін, тілегін, өтінішін, сәлемін, алғысын білдіретін сөйлемдер) Тақырыптар бойынша сөздік материалдар, тапсырмалар беріледі: көрсет, ал, бер, құрастыр, кеспе сөздерді сәйкес суреттерге қой, сөздерді жаз, суретін сал, сұраққа жауап бер. «Сынып» тақырыбы бойынша сөздік: сынып, мұғалім, бала, қыз; көрсет. «Сыныпта» тақырыбы бойынша сөздік: шкаф, тақта, орындық, парта, үстел, аппарат; «Оқу құралдары» тақырыбы бойынша сөздік: кітап, дәптер, сөмке, қалам, қарындаш, альбом;

3. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

28. Дыбыс және әріп.

29. Дыбыс және әріп туралы түсінік. Сөз туралы түсінік. Сөйлемдегі сөздер санының әр түрлі болуы; сөздің дыбыстардан құралуы; сөз құрамындағы дыбыстарды ажырату; олардың айырмасы. Сөйлемнің сөзден құралуы, сөйлемнің бірінші сөзін бас әріптен бастап жазып соңына нүкте қою.

30. Дауысты және дауыссыз дыбыстар мен әріптер туралы түсінік. Дауысты дыбыстар, дауысты дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктері; олардың буын жасаудағы мәні; сөйлемдегі сөздерден дауысты дыбыстарды табу, астын сызу. Дауыссыз дыбыстар, олардың буын жасаудағы мәні; сөйлемдегі дауысты дыбыстарды табу, астын

с ы з у .

31. Дауыссыз дыбыстар, олардың дауысты дыбыстар қатысымен дыбысталуы; сөйлемдегі сөздерден дауыссыз дыбыстарды табу, астын сызу.

32. Қазақ әліпбиі; әріптердің айтылуы; олардың а, е, э, дыбыстардың қатысымен айтылуы. Жуан және жіңішке дауысты дыбыстар мен оларды таңбалайтын әріптер; жуан дауыстылар, олардың дыбысталу ерекшеліктері; сөйлемдегі сөздерден жуан дыбыстыларды табу, астын сызу,

33. Жуан және жіңішке сөздер, оның анықтамасы. Жіңішке сөздер, оның анықтамасы, айтылуы мен жазылуы. Жуан-жіңішке сөздер, олардың анықтамасы, айтылуы мен жазылуы. Жуан-жіңішке жұп дауыстылар; олардың дыбысталу ұқсастығы мен өзгешеліктері, анықтамасы.

34. Буын, оның анықтамасы; сөздерді буынға бөлудің мақсаты; сөздерді буынға бөлу; екі дауыссыз қатар келген сөздер; оның анықтамасы; й, ң, у дыбыстарынан басталатын буындары бар сөздер оның анықтамасы; бір буынды сөздер.

35. Тасымал, оның анықтамасы; құрамында әр түрлі буындары бар сөздерді тасымалдау; тасымалдауға болмайтын сөздер; бір буынды сөздер; бір дыбысты буыны бар екі буынды сөздер; бір дыбысты буыны бар көп буынды сөздер, оның анықтамасы.

36. Дауыстының әсерімен дауыссыз дыбыстардың жуан және жіңішке айтылуы, олардың анықтамалары; сөздерден жуан және жіңішке болып қолдалынған дауыссыздарды табу.

37. Қ, ғ, к, г дыбыстары; қ, ғ дыбыстарының жуан, ал к, г дыбыстарының жіңішке болып айтылуы, оның анықтамасы.

3 8 . С ө з .

39. Кім? кімдер? не? нелер? сұрақтарына жауап беретін сөздер, олардың анықтамасы; Кім? кімдер? не? нелер? сұрақтарына жауап беретін сөздердің түрлері.

40. Бас әріппен жазылатын сөздер; кісі аттарының бас әріппен жазылуы: ел, қала, жер-су аттарының бас әріппен жазылуы, кісі аттарының, үй жануарларының аттарының бас әріппен жазылуы.

41. Не істеді? неғылды? қайтті? сұрақтарына жауап беретін сөздер; олардың анықтамасы.

42. Қандай? қай? сұрақтарына жауап беретін сөздер; олардың анықтамасы.

43. Қанша? неше? нешінші? сұрақтарына жауап беретін сөздер; олардың анықтамасы.

44. Сөйлем: сөйлемдегі сөздердің бір-бірінен бөлек жазылуы. Сөйлемнің бірінші сөзі бас әріппен басталып, соңына нүкте, сұрау, леп белгілерінің қойылуы: екі, үш, төрт сөзден сөйлем құрастыру; сөйлемдегі қимыл иесі мен қимылды білдіретін сөздерді табу, астын сызу, сөйлемнің айтылу ерекшеліктері; дауыс күші, кідірісі, тездігі. Сөйлемдегі сөздердің байланысы, оның анықтамасы; сөйлемдегі сөздердің байланысын сызықтар, сызбалармен көрсету.

45. Грамматикалық тіл құрылымының қалыптасуы. Белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру:

1) «зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы» уақыт арақатынасын белгілейтін байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр;

2) «үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы» уақыт арақатынасын белгілейтін: Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды;

3) «есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы», уақыт арақатынасының белгілейтін: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз;

4) «зат есім + етістік» қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды;

5) «сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде» заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін: (қ ы з ы л а л м а);

6) «зат есім + етістік» кеңістік арақатынасын белгілейтін: Үстелден алдым;

7) «сын есім + зат есім», «Зат есім + сын есім + зат есім» тиістілігіне қарай қажет сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап;

8) «зат есім + етістік» кеңістік жайын білдіретін: Үстелден жинап алдым. «Зат есім + етістік сабақты етістік» өтпелі кезінді белгілейтін: Атам киініп жатыр. Атам киінді;

9) «сан есім +зат есім», «Сан есім + зат есім + етістік» сандық қатынасын іс-әрекетін білдіретін: Он кітап. Бірінші дәптер. Он кітап бердім;

10) «сын есім+ зат есім» сөз тіркестерімен өтпелі кезенді, іс-әрекетті, кеңістік жайын, қатынас құралдарды пайдаланып сөйлем құрастыру: Үлкен кісіге көмектесті. Қ ы з ы л б о я у м е н б о я д ы ;

11) «зат есім + етістіктің осы шағы, келер шағы, өткен шағы, уақыт ара қатынасын білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру»;

12) «сан есім + зат есім». Заттың сандық ара қатынасын білдіретін: үшінші қатар;

13) уақыт ара қатынасын білдіретін сөз тіркестерімен сөйлемқұрастыру. «есімдіктің бірінші, екінші, үшінші жағы, жекеше және көпше түрі+етістіктің осы шағы, келер ш а ғ ы » ;

14) кеңістікті білдіретін: «Зат есім + етістік». Үйге қарай келе жатыр;

15) керек жарақ, тиістілігіне қарай: «Зат есім +есімдік». Менің кітабым. Іс-әрекет белгілерін білдіретін «Үстеу +етістік». Оңға қарай жүгір.

46. Грамматика және жазу емлесі туралы түсінік.

47. Емле ережесін сақтап, сауатты жазуға дағдыландыру. Бас әріптермен кіші әріптердің жазылуы: адам аттары, жер-су, қала аттарын бас әріптен бастап жазылуы. Әліпби (алфавит). Әліпби туралы мағлұматтар. Сөздерді әліпби бойынша орналастыра білу. Сөз соңында қойылатын нүкте, сұрақ, леп белгілерімен таныстыру.

48. Көркем жазу. Қолдың икемділігі мен көзбен мөлшерлеу қабілетін жетілдіріп, оларды жазуға даярлау. Графикалық дағдыларды қалыптастыру.

4. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

49. Екінші сыныпта өткенді қайталау.

1) сөйлем, сөз, дыбыс және әріп, дауысты және дауыссыз дыбыстар, алфавит, жуан және жіңішке дауыстылар; Жуан айтылатын сөздер; Жуан және жіңішке жұп дауыстылар; Буын және тасымал, дауыссыз дыбыстардың жуан және жіңішке айтылуы;

2) кім? Кімдер? Не? Нелер? сұрақтарына жауап беретін сөздер. Не істеді? Неғылды? Қайтті? сұрақтарына жауап беретін сөздер. Қандай? Қай? сұрақтарына жауап беретін сөздер. Қанша? Неше? сұрақтарына жауап беретін сөздер.

50. Дыбыс және әріп:

1) и әрпінің жазылуы. Сөзде қосарлы ый, ій әріптері жазылмай, олардың орнына и әрпінің жазылуы, сый, тый және бұлардан тараған сөздердің жазылуы; сөздегі я, ю әріптерінің алдынан ы, і жазылмай, и жазылуы; и мен і әріптерінің жазылуындағы айырмашылықтар; и қатысты сөздердің буынға бөліну тәртібі: иы/иі дыбыстары қатар келген сөздерде ы, і әріптерін түсірмей жазуға дағдыландыру;

2) у әрпінің жазылуы. У дыбысын дауысты және дауыссыз болып қолданылуы. Сөзде қосарлы үу, ұу әріптерінің жазылмай, олардың орнына у әрпінің жазылуы: ы, і дыбыстарына аяқталған сөздерге у дыбысы қосылғанда, ы, і әріптерінің түсіп қалуы; у әрпінен соң ы, і әріптері келген сөздердің жазылуы;

3) я әрпінің жазылуы: Сөзде қатар келген йа әріптерінің жазылмай, олардың орнына я әрпінің жазылуысия, мия; сөздегі и әрпінен соң а жазылмай, я жазылуы; сый, тый сөздерінен тараған сөздерде я әрпінің алдынан и жазылмай, ы жазылуы;

4) ю әрпінің жазылуы. Сөзде қатар келген йу әріптері жазылмай, олардың орнына ю әрпінің жазылуы; сөздегі и әрпінен соң у жазылмай, ю жазылуы; сый, тый сөздерден тараған сөздерде ю әрпінің алдынан и жазылмай, ы жазылуы, ю әрпінің жазылуына арналған жаттығулар.

51. Дауыссыз дыбыстар: дауыссыз дыбыстардың түрлері. Дауыссыз дыбыстардың қатаң, ұяң және үнді болып үшке бөлінуі; сөйлемдегі сөздерден дауыссыз дыбыстарды тауып, дыбыстық талдау жасау; п-б, т-д дыбыстарының айтылуы мен жазылуы; қ, к, п дыбыстарының ғ, г, дыбыстарына айналуы; нғ/нг, ңғ/ңг дыбыстары қатысты сөздердің айтылуы мен жазылуы.

52. Сөз. Сөз құрамы туралы жалпы түсінік. Құрамдас сөздер және оның анықтамасы; өзгермейтін сөз бөлігі мен құрамдас сөздерді менгеру.

53. Түбір және қосымша және оның анықтамасы; Жұрнақ және жалғау. Қосымшаның жұрнақ және жалғау болып бөлінуі туралы түсінік; жұрнақ оның анықтамасы; жалғау оның анықтамасы. Түбір мен қосымшаның жазылуы дыбыс түсіп қалу арқылы өзгертін сөздер; соңғы буында ы-і дыбыстары бар сөздерге қосымша жалғанғанда олардың түсіп қалуы.

54. Сөз таптары. Сөз таптары туралы түсінік. Сөз таптарының анықтамасы:

1) зат есім. Зат есім туралы түсінік және оның анықтамасы; Зат есімнің сұрақтары; Мәтіннен зат есімдерді табу; Жалқы есім мен жалпы есім; Жалқы және жалпы есімнің жазылуы және оның анықтамасы; Негізгі және туынды зат есімдер және олардың анықтамасы; Заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздерге тиісті жұрнақтар жалғап, олардан туында зат есімдер жасау; Туынды зат есімдерді сөз құрамында талдау. Зат есімнің жекеше және көпше түрлері; Зат есімнің жекеше және көпше түрлеріне қойылатын сұрақтар; Зат есімнің көпше түрін сөз құрамына талдау; Көптік жалғаулар. Зат есімнің тәуелденген түрі. Тәуелдік жаттығулар; Тәуелдік жалғауларының жекеше және көпше түрлері. Есімді тәуелдеуге арналған жаттығулар;

2) сын есім. Сын есім туралы түсінік және оның анықтамасы; Сын есімнің сұрақтары; Сын есімнің зат есіммен байланысып айтылуы; Мәтіннен сын есімдерді табу. Негізгі және туынды сын есім және оның анықтамасы; Заттың атын, сынын және қимылын білдіретін сөздерге тиісті жұрнақтар жалғап, туынды сын есімдер жасау; Туынды сын есімдерді сөз құрамына талдау; Негізгі және туындысын есімдерді меңгеруге арналған жаттығулар;

3) сан есім. Сан есім туралы түсінік және оның анықтамасы; Сан есімнің сұрақтары; Сан есімнің зат есіммен байланысып айтылуы; Мәтіннен сан есімдерді табу. Есептік және реттік сан есімдер. Есептік сан есім, оның анықтамасы. Сан есімнің сұрақтары;

4) етістік. Етістік туралы түсінік және оның анықтамасы; Етістіктің сұрақтар, етістіктің зат есіммен байланысып айтылып, сөйлем құралуы. Негізгі және туынды етістік, оның анықтамасы.

55. Сөйлем. Сөйлем туралы жалпы түсінік және оның анықтамасы; Мәтіннен сөйлемдерді табу; Сөздерден сөйлем құрастыру. Хабарлы сөйлем; Хабарлы сөйлемнің дауыс ырғағы; Хабарлы сөйлемдегі бірінші сөздің бас әріппен жазылып, сөйлем соңына нүкте қойылуы; Мәтіннен хабарлы сөйлемдерді табу, сөздерден хабарлы сөйлем құрастыру. Сұраулы сөйлем; Сұраулы сөйлем жасаушы сұраулы сөздер; Сұраулы сөйлемнің дауыс ырғағы; Сұраулы сөйлемдегі бірінші сөздің бас әріппен жазылып, сөйлем соңына сұрау белгісінің қойылуы; Мәтіннен сұраулы сөйлемдерді табу; Сұраулы сөйлемдерді құрастыру; Хабарлы сөйлемнен сұраулы сөйлемді ажырата білу. Лепті сөйлем, олардың жасалуы, айтылуы; Лепті сөйлемнің дауыс ырғағы; Лепті сөйлемдегі бірінші сөздің бас әріптен басталып, сөйлем соңына леп белгісінің қойылуы; Мәтіннен лепті сөйлемдерді табу; Хабарлы, сұраулы сөйлемдерден лепті сөйлемді ажырата білу.

56. Грамматикалық тіл құрылымының қалыптасуы.

57. Белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру:

1) зат есімдердің негізгі септік жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру; құрмалас сөйлемдермен. - Кімді? Нені? сұрағына жауап беретін (жекеше түрдегі) зат есімдерді сөз байланысында қолдану;

2) заттың қатыстылығына байланысты («зат есім + зат есім»): Алманың бұтағы.

Анардың сөмкесі. Айдынның кітабы. Атамның тақиясы;

3) заттың санына не мөлшеріне байланысты («зат есім + зат есім» +зат есім): Бір бума қағаз. Екі жәшік алма. Бір топ бала;

4) заттың сынына байланысты. («сын есім + зат есім»): Ағаш қасық;

5) кеңістік қатынасқа байланысты («зат есім + алдында, жанында, алдына + етістік»): Мектеп алдына келді. Аялдама алдына тоқтады;

6) кеңістік қатынасқа байланысты («зат есім + етістік»): Мектептен жүгіріп шықты;

7) уақыттық қатынасқа байланысты («үстеу + етістік»): Түске дейін келді. Себеп–салдарлық қатынасқа байланысты («зат есім +күрделі етістік»): Жаңбыр жауған соң, кешігіп қалды;

8) заттың арнайылануына байланысты («зат есім + зат есім»): Оқушының сөмкесі. Апаның орамалы;

9) қалыс немесе жоққа шығаруға байланысты. («зат есім + жоқ»): Алмас жоқ;

10) кімдерді? Нелерді? сұрағына жауап беретін (көпше түрдегі) зат есімдерді байланыстырып сөйлеу тілінде қолдану;

11) іс-әрекеттің кері бағытына байланысты («зат есім + зат есім+ етістік»): Інімнен хат келді. Әжемнен сәлемдеме келді;

12) кімге? Неге? сұрағына жауап беретін зат есімдермен байланысты (жекеше түрде): Асанға, мұғалімге; Мысыққа, күшікке;

13) іс-әрекеттің затқа бағытталуына байланысты («зат есім + етістік»): Досына бара жатыр. Мұғалімге жауап берді. Әкесіне көмектесті;

14) кімге? Неге? сұрағына жауап беретін (көпше түрдегі) зат есімдерді байланыстырып сөйлеу тілінде қолдану;

15) құрмалас сөйлемдерді байланыстырып сөйлеу тілінде қолдану;

16) кімді? Нені? сұрағына жауап беретін зат есімдер (жекеше түрде) сөз байланысында қолдану.

58. Белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру:

1) тікелей және жанама объектісі бойынша («зат есім + етістік»): Ілгішке іледі;

2) уақытша қатынасқа байланысты («үстеу +зат есім+ етістік»), («үстеу + етістік»): Жұма күні келді. Күні бойы кітап оқыды;

3) кеңістік қатынасқа байланысты («зат есім + артында, алдында, сыртында + етістік»): Ағаштың артына тығылды;

4) кімді? нені? сұрағына жауап беретін зат есімдерді сөз байланысында қолдану: Мұғалімді шақыр. Тақтаны сұрт;

5) кіммен? Немен? сұрағына жауап беретін зат есімдерді сөз байланысында қолдану (жекеше түрде): Атаммен келдім;

6) іс-әрекеттің негізгі затына байланысты («зат есім + етістік»): Сабынмен жуындырды;

7) кеңістік қатынасқа байланысты («зат есім + ішіне, алдына, ішінде +етістік»):

өзара байланысы. Сөйлем мүшелерінің байланысын сұрақ арқылы анықтау.

63. Дыбыс және әріп:

1) дауысты дыбыстар: э дыбысы, оның айтылуы мен жазылуы. Э дыбысы бар сөздерді дұрыс айтуға, қатесіз жазуға жаттықтыру, екпіні;

2) Ұ дыбысы, оның айтылуы мен жазылуы, жаттығулар, екпіні;

3) дауыссыз дыбыстар: В дыбысы, оның айтылуы мен жазылуы. В дыбысы арқылы жазылатын негізгі сөздерге жаттығу, ол сөздердің екпіні. В-Б дыбыстарын салыстыру;

4) ф дыбысы. Оның дыбысталуы мен жазылуы. Ф дыбысына қатысты сөздер, ол сөздердің екпіні; Ф-П дыбыстарын салыстыру;

5) ц дыбысы. Оның дыбысталуы мен жазылуы. Ц арқылы жазылатын сөздер. Ц-С дыбыстарын салыстыру;

6) ч-щ дыбыстары. Олардың айтылуы мен жазылуы. Ч-Щ арқылы жазылатын сөздер, олардың екпіні. Ч-Щ дыбыстарын салыстыру;

7) жіңішкелік ь және айыру ь белгілері, анықтамасы, олар арқылы жазылатын сөздер.

64. Сөз:

1) туынды сөздер. Біріккен сөздер, анықтамасы. Жер-су аттары және кісі аттарын білдіретін біріккен сөздердің жазылуы;

2) қос сөздер, анықтамасы, оның түрлері. Бір сөздің қайталануы арқылы екі түрлі сөздің қосарлануы арқылы, күшейтпе буын арқылы жасалған қос сөздер;

3) қысқарған сөздер, анықтамасы. Әріп арқылы және буын арқылы қысқарған сөздер.

65. Сөз құрамы. Құрамдас сөздер; түбір және қосымша, жұрнақ және жалғау (3-4 сыныпта өткенді қайталау):

1) негізгі түбір мен туынды түбір;

2) қосымшалы сөз анықтамалары;

3) түбір мен қосымшаның жазылуы;

4) өзгермелі түбір сөздер.

66. Сөйлем:

1) жай сөйлем мен құрмалас сөйлем. Анықтамасы, жай сөйлем мен құрмалас сөйлем;

2) жалаң сөйлем мен жайылма сөйлем. Анықтамасы, жасалуы;

3) сөйлемнің біріңғай мүшелері, анықтамасы;

4) сөйлем мүшелері және олардың байланысы.

67. Сөз таптары:

1) зат есім. Зат есімнің жекеше және көпше түрі, олардың анықтамасы. Зат есімнің жекеше және көпше түріне қойылатын сұрақтар. Зат есімнің көпше түрін сөз құрамына талдау, көптік жалғаулары. Зат есімнің септелуі. Септіктер; септік жалғаулары. Сөз таптары: Кім? Не? Не істеді? Қандай? сұрақтар бойынша топтастыру;

2) сын есім. Қарсы мәндес сын есімдер. Дара және күрделі сын есімдер, анықтамасы

ж а з ы л у ы ;

3) сан есім. Дара және күрделі сан есімдер, анықтамасы, жазылуы. Сан есімнің ж а з ы л у ы ;

4) етістік. Дара және күрделі етістіктер. Оның анықтамасы, жазылуы. Етістіктің жіктелеуі. Анықтамасы, жекеше және көпше жіктеу үлгілері. Етістіктің шақтары. Анықтамасы, осы шақ, өткен шақ, келер шақтағы етістіктердің өзара мағыналық а й ы р м а с ы ;

5) есімдік туралы жалпы түсінік, оның анықтамасы;

6) үстеу туралы түсінік. Анықтамасы, түрлері. Шылау туралы түсінік. Оның а н ы қ т а м а с ы , т ү р л е р і .

68. Грамматикалық тіл құрылымының қалыптасуы. Белгілі бір тұжырымды білдіретін сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру. Зат есімнің септік түрлерінің негізгі м ә н д е р і н і с - ж ү з і н д е м ең г е р у :

1) кімді? Нені? сұрақтарына жауап беретін (жекеше түрде) зат есімдерді сөз б а й л а н ы с ы н д а қ о л д а н у ;

2) кімге? Неге? сұрақтарына жауап беретін (жекеше түрде) зат есімдерді сөз байланысында қолдану. Іс-әрекеттің затқа бағытталуына байланысты («зат есім + етістік»): Досына бара жатыр. Ағасына көмектесті;

3) заттың жағдайына байланысты («зат есім + үстеу»): Балаға өте көңілді;

4) кеңістік қатынасқа байланысты («зат есім + ішіне, жанында, алдына + етістік»): Қ о р а і ш і н е к і р д і ;

5) кімдерге? Нелерге? сұрағына жауап беретін зат есімдерді сөз байланысында қолдану: Балаларға айтылды. Балапандарды қоректендіреді;

6) кіммен? Немен? сұрағына жауап беретін зат есімдерді (жекеше түрде) сөз байланында қолдану: Апаммен келдім. Машинамен келдім;

7) құрал немесе іс-әрекет негізіне байланысты («зат есім + етістік»): Шөптен қ о р е қ т е н д і р д і ;

8) кімдермен? Нелермен? сұрағына жауап беретін зат есімдерді (көпше түрде) сөз б а й л а н ы с ы н д а қ о л д а н у ;

9) кім туралы? Не туралы? Неде? сұрағына жауап беретін зат есімдерді сөз байланысында қолдану: Ағаң туралы айтып бер;

10) кеңістік қатынасқа байланысты (зат есім + етістік) ұйымдар, кәсіпорындар, объектілердің аттарына байланысты қолданылуы ерекше жағдайларда (үйде, мектепте, ауылда, дәріханада) шаралар, әрекеттер (серуенде, саяхатта) елді мекеннің бөлішелерінде, ғимараттарда (бөлмеде, қалада, алаңда);

11) жанама объектіге байланысты (зат есім + туралы + жайында + етістік): Аңдар туралы о қ ы д ы . Аңшы ж а й ы н д а а й т ;

12) заттың қатынастығына байланысты («зат есім + зат есім»): Ағаштың бұтағы.

А п а м н ы ң

о р а м а л ы ;

13) заттың санына, не мөлшеріне байланысты («сан есім + зат есім + зат есім»): Екі м ө ш е к ұ н . Бі р ж ә ш і к а л м а ;

14) заттың сынына байланысты («сын есім + зат есім»): Ағаш төсек;

15) уақыттық қатынасқа байланысты («үстеу + етістік»): Кешке дейін келді;

16) себеп-салдарлық қатынасқа байланысты («зат есім+ күрделі етістік»): Жаңбыр жа у ғ а н с о ң , к е ш і г і п қ а л д ы ;

17) заттың арналуына қолдануына байланысты («зат есім+зат есім»): Айшаның с ө м к е с і . Ә к е м н і ң б ө л м е с і ;

18) қалыс немесе жоққа шығаруға байланысты («зат есім + жоқ»): Кітабым жоқ. А й т б а й ж о қ ;

19) кімдерді? Нелерді? сұрағына жауап беретін (көпше түріндегі) зат есімді сөз байланысында қолдану.

6. 1-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

69. Пәндік нәтиже бойынша 1-сыныптың соңында оқушылар:

1) тілдің (ауызша және жазбаша сөйлеудің) негізгі бірліктері туралы қарапайым ұғымдарды: сөйлеу – сөйлем – сөз – буын – дыбыс – әріп туралы қарапайым түсінікті;

2) қазақ әліпбиіндегі барлық дыбыстар мен әріптерді;

3) қима әріптерден сөз және сөз тіркесін құрастыра;

4) дыбыстарды (дауысты, дауыссыз, жуан дауысты, жіңішке дауысты) ажыратуды;

5) әріптерді (баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті) ажыратуды;

6) бас әріптен басталып жазылатын сөздерді (адамның аты-жөні, тегі, қала, ауыл, өзен, көл, көше аттары, жан-жануарларға қойылатын атаулар);

7) сөйлемнің соңына қойылатын тыныс белгілерді;

8) а және ә; о және ө; ұ және ү; ы және і дыбыстары мен әріптерді және қосарлы дауыстылар (и, Ұ, я, ю)кездесетін сөздерді дұрыс жазуды;

9) сөзді, сөйлемді, мәтінді тыңдауды, сөздің мағынасын, сөйлем мен мәтіннің м а з м ұ н ы н т ү с і н у д і ;

10) сөздегі дыбысты дұрыс есту мен айыруды, оларды дұрыс айтуды;

11) тақырыпқа сай ауызша 2-3 сөйлем құрастыруды;

12) кім? Не? Не істеді? сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырата;

13) дауыстап және іштей оқуды;

14) сөздерді буындап оқуды, жыл соңына қарай тұтас сөзбен оқуды;

15) тақырып бойынша екі-үш сөйлемнен тұратын мәтін құрастыруды білуі тиіс.

7. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

70. Пәндік нәтиже бойынша 2-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) тіл дыбыстарының дауысты және дауыссыз түрлерін;
- 2) сөз мағыналарын;
- 3) өтілген сөз таптарын, олардың сұрақтарын;
- 4) сөзге дыбыстық талдау жасауды;
- 5) өтілген сөз таптарын ажырату, талдау және оларды өзара салыстыруды;
- 6) кім? Не? Не істеді? Қандай? Қайда? деген сұрақтарды ажырата білуді;
- 7) түрлі жағдаяттарда әңгімелесу, пікірлесу, өз ойын түсінікті жеткізуді (Кіммен? Қайда? Қашан? Не туралы?);
- 8) өздеріне таныс заттарды, құбылыстарды салыстыру, сипаттауды;
- 9) каллиграфиялық нормаларды (әріпті бұзбай жазу, бір келкі жазу, қатесіз жазу, тазалығы) сақтап дұрыс жазуды білуі тиіс.

8. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

71. Пәндік нәтиже бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) сөйлемнің тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелерін, олардың арасындағы байланысты;
- 2) жалаң және жайылма сөйлем түрлерін;
- 3) қаратпа сөзді;
- 4) дыбыс және әріп, олардың емлесін;
- 5) сөз және оның мағынасын;
- 6) сөз таптарын: зат есім, сын есім, етістік, есімдік;
- 7) түбір сөз бен қосымшалы сөздің бір-бірінен айырмашылығын;
- 8) туынды сөз жасайтын жұрнақтарды;
- 9) түбір мен қосымшаның жазылуын;
- 10) сипаттау, сюжеттік сурет бойынша баяндау, өзінің бақылауы арқылы шығарманы жазуды; мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтауды;
- 11) сөзге фонетикалық талдау жасауды;
- 12) сөз құрамына (түбір, жалғау, жұрнақты ажырату) талдауды білуі тиіс.

9. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

72. Пәндік нәтиже бойынша 4-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) мәтін және оның түрлерін;
- 2) сөйлемнің дара және күрделі мүшелерін;
- 3) сөйлемнің бірыңғай мүшелерін, олардың тыныс белгілерін;
- 4) синтаксистік талдау жасауды;
- 5) сөз тіркесін;
- 6) буын және дыбыс үндестігін;

7) сөз мағыналарын, олардың бір-бірінен айырмашылығын;
8) жай сөйлем мен құрмалас сөйлемнің бір-бірінен өзгешелігін, құрмалас сөйлемнің
т ы н ы с б е л г і с і н ;

9) сөз таптарын және түрлену жүйесін білуі тиіс.

73. Тұлғалық нәтижелер оқушылардың:

1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін (елтаңба, ту, гимн)
құрметтеуінен, мемлекеттік гимнді білуінен;

2) туған елге деген сүйіспеншілігінен, туған жердің табиғатын сақтауға және
қорғауға деген ұмтылысынан;

3) ел ішінен шыққан құрметті азаматтардың, халыққа танылған билер мен
батырлардың өмірі мен даналық сөздерін білуде, жатқа айтуда, жазба жұмыстарында,
олардың өмірінен үлгі алуынан;

4) өз ана тілін, мәдениетін, салт-дәстүрін құрметтеуінен;

5) салауатты өмір салтын ұстануынан;

6) еңбек пен оқуға деген жауапкершілікті сезінуінен;

7) мәтін кейіпкерлеріне деген өз көзқарасын білдіруден;

8) қарым-қатынас барысында мәдениет сақтауынан, үлкен адамдарды құрметтеп,
кішілерге қамқорлық танытуынан көрініс табады.

74. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер оқушылардың:

1) дыбыстық және әріптік жүйе, дыбыстың түрлері (дауысты: жуан, жіңішке,
дауыссыз); буын, сөз, сөйлем; буыннан сөз, сөзден сөйлем құралатыны; сөздердің
белгілі бір мағынасы болатыны және белгілі бір қызмет атқаратыны (заттың атын,
іс-қимылын, түр-түсін, дәмін, иісін т.б. сипаттарын білдіретіні); сөйлемнің бас әріптен
басталып, соңына тыныс белгісі қойылатыны; бас әріппен жазылатын сөздер; тасымал,
т.б. жайында алған қарапайым түсініктерін оқу және жазу барысында дұрыс пайдалана
білуімен және сөздерге қарапайым дыбыстық-буындық талдау жасауымен;

2) оқу үдерісінде алған түрлі ақпараттарды дұрыс қабылдауынан және дұрыс
түсінуінен, қажетті жағдайда есіне түсіріп, орынды қолдана алуымен;

3) шапшаң, түсініп және мәнерлеп оқу дағдысымен;

4) дұрыс, қатесіз, сауатты әрі көркем жаза алуымен;

5) ауызша және жазбаша тілінің дамуымен;

6) шығармашылық жұмыстарға қызығушылығынан, талдау, жинақтау, әдістерін
қолдана білуімен айқындалады.

П р и л о ж е н и е 2 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 3 0

к приказу Министра образования

Типовая учебная программа по предмету «Казахский язык» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие) 3-4 классов уровня начального образования (с неказахским языком обучения)

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Бастауыш сыныптардағы (3-4-сыныптар) «Қазақ тілі» пәні – «Тіл және әдебиет» білім саласындағы кіріктірілген оқу пәні.

3. Пәнді оқыту мақсаты – негізгі деңгей бойынша қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай нашар оқушыны тілдік білім негізінде түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету.

4. Оқытудың міндеттеріне:

1) нашар еститін оқушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) нашар еститін оқушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

3) нашар еститін оқушыларға қарым-қатынас әдебінің нормаларын меңгерту;

4) нашар еститін оқушыларға қазақ тілінің құрылымы мен құрамын дұрыс түсіндіріп, оны білу мен білік дағдыларын меңгерту;

5) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;

6) оқушыны сөйлесімдік қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени сөйлесім ерекшелігіне баулу.

5. Оқу жүктемесі: пәннің мазмұнын меңгеру үшін аптасына 3-4 сыныптарда 3 сағаттан оқытылады (барлығы – 204 сағат). Жалпы сағат саны кезеңдер бойынша бөлінеді:

1) 3-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат (34 апта); 4-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат (34 апта):

1 тоқсан (27 сағат);

2 тоқсан (21 сағат);

3 тоқсан (30 сағат);

4 тоқсан (24 сағат).

6. Қазақ тілін оқыту процесінде пәнаралық байланыс жүзеге асырылады:

1) дүниетану пәнімен: «адам-табиғат-қоғам» туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті таныстыра отырып, оқушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыру, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын оқушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында п а й д а л а н у ;

2) еңбекке баулу пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты шығармалар оқу барысында оқушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, өрнектер салу, безендіру арқылы қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту;

3) музыка – күй пәнімен: оқу барысында мазмұнына сәйкес музыкалық шығармалар тыңдау, оқушылардың тілін жаттықтыру, дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету мақсатында б а л а л а р ә н д е р і н т ы ң д а т у ;

4) бейнелеу өнері пәнімен: суретшілердің шығармалары арқылы оқушылардың сөз байлығын арттыру, тілін дамыту; сурет бойынша өз сезімдерін, ой-пікірлерін білдіруге үйрету, сурет салғызу, бояу жұмыстары арқылы қаламды, қарындашты дұрыс ұстауға үйрету, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту, эстетикалық тәрбие беру;

5) дене шынықтыру пәнімен: партада дұрыс отыру; дене бітімінің дұрыс дамуы үшін жаттығулар жасау; сабақта сергіту сәтін өткізу.

7. Бағдарлама қазақ тілінде білім алатын нашар еститін бастауыш сынып оқушысын қазақ тілін сөйлесім әрекеті арқылы мәдениетаралық қатысым құралы ретінде м е ң г е р т у д і к ө з д е й д і .

8. Білім мазмұнының желісі үш аяға бөлініп ұсынылды:

1) әлеуметтік-тұрмыстық ая;

2) әлеуметтік-мәдени ая;

3) оқу-еңбек аясы.

9. Нашар еститін балаларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің «Қазақ тілі» білім саласы бойынша бағдарлама жалпы педагогикалық талаптарға сай жазылған. Бағдарламада пәннен меңгерілетін сөздік, тілдік қор көлемі, мазмұны көрсетілген. Оқыту барысында нашар еститін балалардың физиологиялық, психологиялық ерекшеліктері, жас ерекшелігі мен ұғымына сай тіл материалдары топтастырылып, бөлшектеніп оқытылады. Оқу материалдары оқушының есту арқылы қабылдау қабілеттері ескеріліп беріледі.

2. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

10. Әлеуметтік-тұрмыстық ая – 42 сағат:

1) «Сәлем, менің атым - Әлібек!» - 9 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Амандасу. Танысу. Қысқа диалогтік сөйлеу. Диалог-сұрақ. Монологтік сөйлесім. Өзін таныстыру. Сөйлесімде «бар»/«жоқ» сөздерін қ о л д а н у ;

тыңдалым: қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну;
оқылым: тақырыпқа байланысты сөздер мен сөз тіркестерін дауыстап оқу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

2) «Менің досым» - 9 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Баяндаудың қысқаша қарапайым түрі;
тыңдалым: дене мүшелеріне қатысты бұйрықтарды түсіну. Тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) «Аңдар» – 9 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Суретті (тақырып бойынша) қарапайым сипаттау;
тыңдалым: қысқа, нақты қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну;
оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

4) «Мен тоғыздамын/ондамын» – 8 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. 1-10-ға дейін санау. Қарапайым хабарлау;
тыңдалым: қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп түсіну. Тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу. Таныс сөздерді оқу барысында мағынасын түсіну;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

5) «Робот – менің досым (бас, қол, аяқ)» – 7 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Бір-бірімен бұйрық алмасуы ;
тыңдалым: тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну;
оқылым: тақырыпқа байланысты сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді дауыстап оқу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

11. Әлеуметтік-мәдени ая – 30 сағат:

1) «Менің аулам» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім: айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Қарапайым хабарлама жасау. Тақырыпқа қатысты сурет бойынша қарапайым с и п а т т а у ;

тыңдалым: тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды т ү с і н у ;

оқылым: қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөзбен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу; тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

2) «Үзіліс. Жүр, асханаға кеттік» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім: айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Күнделікті іс-әрекетін сипаттау (тақырып көлемінде);

тыңдалым: тыңдағанда көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты шағын х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу; тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) «Мынау не?» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім: айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Тақырып көлеміндегі затты, суретті қарапайым сипаттау;

тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу. Түсінгенін сурет, сызба және жауап беру арқылы көрсету;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу; тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

12. Оқу-еңбек аясы – 30 сағат:

1) «Сөмкенде не бар?» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім: айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Қысқа диалогтік сөйлеу. Монологтік сөйлесім. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;

тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты айтылған шағын х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

2) «Мектептің жүзу бассейні» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Клишені қатысымда қолдану
. Монологтік сөйлесім. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;
тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты шағын хабарламаларды түсіну;
оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа
мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу;

жазылым: сөз бен сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) «Кел, санайық!» - 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Қысқа диалогтік сөйлеу. Клишені қатысымда қолдану
. Монологтік сөйлесім. Заттарды қосу. Затты, суретті (тақырыпқа қатысты) сипаттау;
тыңдалым: көрнекілікке сүйеніп қарапайым, нақты айтылған шағын
х а б а р л а м а л а р д ы т ү с і н у ;

оқылым: таныс тілдік бөлім негізінде құрастырылған сөйлемдер мен қысқа
мәтіндерді мәнерлеп оқу. Қысқа мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты тауып алу;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

13. Мәдениетаралық қарым-қатынас: Әр тақырып бойынша қазақ балалар
әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар,
жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

3. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

14. Әлеуметік-тұрмыстық ая – 42 сағат:

1) «Мен және менің отбасым» - 8 сағат. «Менің әкем мен шешем, атам мен әжем.
Менің ағам/әпкем, інім/сіңілім/қарындасым». Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-мәлімет Қарапайым баяндау. Қарапайым
сипаттау. Бағалау (қарапайым);

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда негізгі ақпаратты түсіну;
жазылым: сөйлемді графикалық нұсқасына қарап жазу. Жазбаша жауап;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу;
этикеттік оралымдарды қолдану.

2) «Менің қазақ достарым» – 8 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-мәлімет. Диалог-сұрақ. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Баяндаудың қарапайым түрі. Сипаттау (қарапайым түрі);

Бағалау (қарапайым түрі);
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну;

жазылым: графикалық нұсқасына қарап жазу. Жазбаша жауап. Жазбаша сұрақ; тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік оралымдарды қолдану;

3) «Менің киімім. Сырт киімдер. Дене мүшелері»- 8 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-мәлімет. Диалог-сұрақ. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Баяндау (қарапайым). Сипаттау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды түсіну;

жазылым: графикалық нұсқаға қарап жазу. Жазбаша жауап. Жазбаша сұрақ; тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік оралымдарды қолдану;

4) «Үй жануарлары: қой/қозы, сиыр/бұзау, жылқы/құлын. Менің күшігім/мысығым» – 7 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-реплика. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Баяндау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну;

оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып оқу;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ; тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік оралымдарды қолдану.

5) «Менің сүйікті ісім» – 6 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Шағын монолог құрастыру. Сипаттау. Бағалау;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті тандап алу арқылы түсінгенін білдіру; оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып

о қ у ;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

б) «Менің сүйікті ойыншығым» – 5 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Клишені қатысымда
қолдану. Монологтік сөйлесім. Сипаттау. Бағалау;
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
оқу. Іштей оқу және шағын мәтіндерді оқығанда өзіне таныс тақырыптағы мазмұнды
т ү с і н у ;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу.

15. Әлеуметтік-мәдени ая – 30 сағат.

1) «Менің демалыс күнім. Жүр, Думанға, барамыз» – 10 сағат.
Қ а т ы с ы м д ы қ - с ө й л е с і м :

айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Диалог-жауап. Диалог-реакция.
Клишені қатысымда қолдану. Монологтік сөйлесім. Шағын әңгіме құрастыру, сипаттау
;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып

о қ у ;

жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

2) «Менің көшем» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану.
Монологтік сөйлесім. Сипаттау тұрғысында шағын әңгіме құрастыру. Өзінің
і с - ә р е к е т і н с и п а т т а у ;

тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып

о қ у ;

тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) «Тазалықты сақтайық» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану.

Монологтік сөйлесім. Іс-әрекетті сипаттау. Бағалау;
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
т ү с і н у ;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
о қ у ;
жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

16. «Оқу-еңбек аясы» – 30 сағат:

1) «Апта аттары» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану.
Монологтік сөйлесім. Сипаттау тұрғысында шағын монолог құрастыру:
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді сұраққа жауап беру арқылы түсінгенін білдіру;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
о қ у ;
жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

2) «Менің оқу-құрал жабдықтарым» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: Диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап. Клишені қатысымда қолдану.
Монологтік сөйлесім. Монологтік сөйленім құрастыру;
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді нақты сұраққа жауап беру арқылы түсінгенін білдіру;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
о қ у ;
жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у ;

3) «Дүкенге барамыз» – 10 сағат. Қатысымдық-сөйлесім:
айтылым: диалогтік сөйлесім. Диалог-сұрақ. Жауап беру. Клишені қатысымда
қолдану. Монологтік сөйлесім;
тыңдалым: өзіне таныс тақырыптағы нақты айтылған, шағын хабарламаларды
түсіну. Тыңдаған мәтінді затты көрсету, суретті таңдап алу арқылы түсінгенін білдіру;
оқылым: шағын мәтіндердегі сөздер мен фразалардың дауыс ырғағын дұрыс қойып
о қ у ;
жазылым: жазбаша жауап, жазбаша сұрақ;
тілдесім: қарапайым үлгілерді пайдаланып тақырып көлемінде сөйлесу, этикеттік
о р а л ы м д а р д ы қ о л д а н у .

17. Мәдениетаралық қарым-қатынас: Әр тақырып бойынша қазақ балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері: санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер (тақырып көлемінде).

4. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

18. Пәндік нәтиже бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) тілдің (ауызша және жазбаша сөйлеудің) негізгі бірліктері туралы қарапайым ұғымдарды: сөйлеу – сөйлем – сөз – буын – дыбыс – әріп туралы қарапайым түсінікті;
 - 2) естіген жеке сөздерді, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дұрыс дыбыстауды;
 - 3) әліпбиді және әріптердің графикалық таңбаларын дұрыс жазуды;
 - 4) сөздегі дыбыстардың жуан-жіңішке үндесімдерін айыруды, дыбыс-әріп үйлесімдігін;
 - 5) белсенді қорына енген сөздердің екпінін/дауыс ырғағын дұрыс қоюды;
 - 6) тақырыптар бойынша ұсынылған 50-60 жаңа сөзді;
 - 7) бас әріппен жазылатын сөздерді;
 - 8) грамматикалық құбылыстардың қарапайым үлгілерін;
 - 9) белсенді сөздік қорына енген сөздерден тұратын қарапайым сөйлемдерді сауатты құрудың жолдарын;
 - 10) дыбыстарды таңбалары арқылы айыруды;
 - 11) тыңдаған сөздерді дұрыс түсіне алуды;
 - 12) тыңдаған мәтін мазмұнына сәйкес суреттерді таңдап, ретімен қоя алуды;
 - 13) тыңдалған ақпараттан түсінгені бойынша сурет салуды;
 - 14) әріп пен дыбыстарды сәйкестендіріп оқуды;
 - 15) сөздердің лексикалық мағынасын түсініп оқуды;
 - 16) кім?, не?, қандай? сұрақтарына жауап беруді;
 - 17) қазақ тіліне тән әріптерді дұрыс жазуды;
 - 18) сөздерді кітаптан, тақтадан көшіріп жазуды;
 - 19) сұрақ қоя білуді, қойылған сұраққа жауап беруді;
 - 20) қарапайым тілдік модельдер бойынша амандасу, қоштасу, танысу, алғыс білдіруді білуі тиіс.

5. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

19. Пәндік нәтиже бойынша 4-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) қазақ тілінің фонетикалық-фонемалық жүйесін;
 - 2) тақырыптар бойынша ұсынылған 50-60 жаңа сөзді;
 - 3) заттың атын білдіретін сөздер: адамға – кім?, жан-жануарлар мен заттарға – не? сұрауын қоюды;
 - 4) заттың қимылын, сынын, санын білдіретін сөздерге сұрақ қоюды;

- 5) айтылу мақсатына қарай хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді ажыратуды;
 6) белсенді сөздік қорына енген сөздерден тұратын қарапайым сөйлемдерді сауатты ж а з а ;
 7) өзінің отбасы, досы, көшесі туралы қысқаша баяндауды;
 8) өз іс-әрекеті туралы қысқа, қарапайым түрде баяндауды;
 9) адамның/заттың қимыл әрекеттерін сипаттауды, сандық, сапалық мінездеме б е р у д і ;
 10) шағын мәтіндегі сөздер мен фразаларды дауыс ырғағын дұрыс қойып оқуды;
 11) 4-5 жолды өлеңді мәнерлеп оқуды;
 12) тыңдай отырып сөз, сөз тіркестері және жай сөйлемдерді жазуды;
 13) 3-5 сөйлемнен тұратын мәтін жазуды;
 14) қатысымдық тұрғыдан қысқа диалогке қатыса алуды: үлкен кісімен, досымен амандасуды, танысуды, қоштасуды (өз атын айтады, басқаның есімін сұрайды) білуі т и і с .

20. Тұлғалық нәтижелер оқушылардың:

- 1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін (елтаңба, ту, гимн) құрметтеуінен, мемлекеттік гимнді білуінен;
- 2) туған елге деген сүйіспеншілігінен, туған жердің табиғатын сақтауға және қорғауға деген ұмтылысынан;
- 3) өз ана тілін, мәдениетін, салт-дәстүрін құрметтеуінен;
- 4) салауатты өмір салтын ұстануынан;
- 5) еңбек пен оқуға деген жауапкершілікті сезінуінен;
- 6) мәтін кейіпкерлеріне деген өз көзқарасын білдіруден;
- 7) қарым-қатынас барысында мәдениет сақтауынан, үлкен адамдарды құрметтеп, кішілерге қамқорлық танытуынан көрініс табады.

21. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер оқушылардың:

- 1) оқу үдерісінде алған түрлі ақпараттарды дұрыс қабылдауынан және дұрыс түсінуінен, қажетті жағдайда есіне түсіріп, орынды қолдана алуымен;
- 2) шапшаң, түсініп және мәнерлеп оқу дағдысымен;
- 3) дұрыс, қатесіз, сауатты әрі көркем жаза алуымен;
- 4) ауызша және жазбаша тілінің дамуымен;
- 5) шығармашылық жұмыстарға қызығушылығынан, талдау, жинақтау, әдістерін қолдана білуімен айқындалады.

П р и л о ж е н и е 2 6

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 3 1

к приказу Министра образования

**Типовая учебная программа по предмету «Русский язык»
учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие)
3-4 классов уровня начального образования (с нерусским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебный предмет «Русский язык» входит в образовательную область «Язык и литература». Русский язык, как учебный предмет, стимулирует, наряду с родным (казахским), развитие мысли, содействует становлению учеников как личностей. Изучение русского языка помогает им лучше осознать особенности родного языка, его богатства, выразительные возможности, место и роль родного языка среди других языков мира.

3. Цель обучения русскому языку: развитие элементарных навыков пользования русским языком на ограниченном лексико-грамматическом материале: практическое усвоение русского языка; воспитание средствами русской речи коммуникативной, нравственной и эстетической культуры.

4. Задачи учебного предмета:

1) формировать элементарные навыки построения простейших типовых предложений, широко употребляемые в живой русской речи, обогатить словарный запас учащихся (в пределах лексико-грамматического минимума);

2) формировать умение распространять простейшие типовые предложения за счет ранее усвоенных слов и словосочетаний в соответствии с законами синтаксического строения русского языка;

3) развивать у учащихся элементарные навыки активного пользования синтаксическими конструкциями для выражения собственных мыслей, чувств и наблюдений в рамках тематики для чтения и развития речи;

4) совершенствовать навыки чтения и письма, полученные на уроках родного языка;

5) дифференцировать звуки и буквы в системе гласных и согласных с учетом различий в фонетических системах родного(казахского) и русского языков.

5. Содержание предмета состоит из трех блоков: речевой деятельности, языкового материала и текстов для чтения и развития речи, охватывающих сферы общения:

учебную, социально-бытовую, социально-культурную, игровую. Так как текст выступает как единица обучения и развития речи, для отбора рекомендуются адаптированные тексты: проза, стихотворения, сказки из произведений известных писателей.

6. При отборе содержания обучения русскому языку как второму языку следует учитывать сферу речевой деятельности младших школьников, уровневые минимумы (фонетико-орфоэпический, лексический, грамматический и др.) для начального этапа обучения, явления транспозиции и интерференции.

7. Ведущими компонентами при отборе языкового материала являются словарь (список слов для активного усвоения) и тематика для чтения и развития речи.

8. На начальном этапе обучения русскому языку как второму языку учащиеся должны усвоить 500 лексических единиц (в каждом классе примерно 200-250 слов).

9. Объем учебной нагрузки составляет:

1) в 3 классе 2 ч. в неделю, общее количество – 68 час;

2) в 4 классе 2 ч. в неделю, общее количество – 68 час.

10. В процессе обучения русскому языку в школах с казахским языком обучения осуществляется межпредметные связи с:

1) казахским языком. Опора на родной язык при изучении общих явлений родного и русского языков, сопоставление сходных и различающихся явлений в русском и родном языках, использование перевода на родной язык при объяснении значения слов, словосочетаний, предложений и текстов;

2) математикой. Использование математических представлений для понимания слов со значением пространства и времени, использование счета при проведении подвижных и дидактических и ролевых игр, перенос общеучебных умений и навыков, сформированных на уроках математики (сравнение, сопоставление, группировка);

3) изобразительным искусством. Использование предметных, сюжетных рисунков для семантизации новых слов, составление устных и письменных рассказов по картинкам, развитие тонкой моторики пальцев руки в процессе рисования, штриховки при организации словарной работы, развития эстетических чувств, представлений учащихся при рассмотрении картин, иллюстраций к текстам;

4) познанием мира. Краеведческого материала, предметов окружающего мира, действий человека, животных для семантизации новых слов, чтение и анализ текстов по тематике окружающего мира, обогащение словарного запаса по темам окружающего мира и др.

11. Для слабослышащих учащихся школьное обучение начинается в условиях глубокого речевого недоразвития и связанных с ним особенностей познавательной деятельности. Поэтому под обучением языку в школе слабослышащих в первую очередь понимают формирование у них речи как средства общения и орудия познания.

12. В содержание обучения слабослышащих детей языку важно учитывать

формирование речевой деятельности в разных ее видах, таких как: говорение, чтение, письмо, дактилирование, слуховое, слухо-зрительное и зрительное восприятие.

13. Важно соблюдать основные требования к обучению языку слабослышащих детей :

1) обучать языку как средству общения: в самом его действии, применении, в диалоге ;

2) формирование у них полноценной речи, обеих ее сторон — понимания и продуцирования ;

3) обеспечить мотивированное общение детей путем включения их в игры, ручной, общественно полезный, бытовой и профессиональный труд, самообслуживание, наблюдения, экскурсии, самостоятельное чтение, просмотр фильмов, телепередач и пр. ;

4) развивать навыков чтения с губ (с опорой на зрительную и слухо-зрительную основу, с привлечением тактильно-вибрационной чувствительности), специальные занятия по технике речи (формирующие двигательную базу речи в единстве с развитием оптико-акустических речевых представлений), работа по развитию остаточного слуха, позволяющая опереться на слуховой анализатор, создать возможности для пользования остаточным слухом;

5) овладеть практическими речевыми навыками, расширить, уточнить, корректировать представления, знания детей о языке, окружающем мире, развитие восприятий, в том числе слухового, формирование наглядных и отвлеченных обобщений ;

6) использовать дактилологию в качестве вспомогательного средства восприятия речи, звукового состава слов, а также пользование звукоусиливающей аппаратуры, индивидуальных слуховых аппаратов, некоторых приспособлений в процессе формирования и уточнения произношения звуков, слов, фраз;

7) создавать речевую среду ;

8) речевой материал вводить путем сопряженного, отраженного и самостоятельного (по образцу) проговаривания и др.

2. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

14. Учебный предмет «Русский язык» в третьем классе школ с казахским языком обучения делится на следующие этапы:

1) обучение грамоте, дифференциация звуков и букв;

2) послебукварный период (обучение чтению и письму, развитие устной речи).

15. темы для чтения и развития речи. В ходе изучения предмета предполагается развитие элементарных навыков пользования русским языком неслышащимися учащимися в пределах следующих тем речевого общения:

1)	тема	1.	Родина	–	6	часа;
2)	тема	2.	Школа	–	10	часов;
3)	тема	3.	Осень	–	10	часов;
4)	тема	4.	Дом, семья	–	12	часов;
5)	тема	5.	Зима	–	12	часов;
6)	тема	6.	Весна	–	10	часов;
7)	тема	7.	Лето	–	8	часов.

16. Ознакомление, понимание и употребление слов и выражений, необходимых для учебного процесса:

1) слушай(те), смотри(те); иди(те) к доске, на место; подними(те), опусти (те) руки; выходи(те) из класса, войди(те) в класс, возьми (те) книги, тетради, ручки: покажи (-те), положи (-те), открой (-те); споем песенку;

2) в каком классе ты учишься? (Я учусь в третьем классе.);

3) вопросы и краткие ответы: Как тебя зовут? – Алия. А тебя? – Айдар. Что ты взял? – Т е т р а д ь и т . п .

17. Речевая деятельность:

1) аудирование. Слушание, слуховое и слухо-зрительное восприятие, различение на слух и произношение гласных и согласных в сильных позициях: для гласных – под ударением, для согласных (глухих и звонких) перед гласными, для согласных (твердых и мягких) перед гласными и на конце слова. Произношение слов со звуками [ш], [ж], [ц], со стечением согласных. Различение в речи слов и предложений. Понимание прочитанных учителем (или в звукозаписи) небольших рассказов, сказок и др.;

2) говорение. Построение предложений по речевым образцам. Ответы на вопросы. Составление высказываний из 1-2 предложений с опорой на наглядность, на ситуацию (в пределах лексико-грамматического минимума). Проговаривание диалога из 1-2 реплик;

3) чтение. Сознательное, правильное, плавное чтение по слогам (целыми словами и предложениями) небольших текстов, включающих лексику, модели предложений, усвоенных ранее конструкций. Понимание содержания текста. Ответы на вопросы по содержанию прочитанного текста. Чтение вслух с соблюдением пауз, выделение голосом словесного ударения. Интонирование повествовательных и вопросительных предложений;

4) письмо. Закрепление умений и навыков каллиграфически грамотного письма. Овладение умением списывать слова и короткие предложения (сначала с доски, а затем – с книги);

5) отдельное написание предлога с последующим словом. Перенос слова по слогам. Большая буква в начале предложения, в собственных именах. Письмо под диктовку букв, открытых и закрытых слогов, слов, написание которых совпадает с произношением.

18. Языковой материал. Элементы фонетики и орфоэпии:

- 1) развитие навыков произношения звуков (вначале – сходных с родным языком);
- 2) отработка произношения ударных гласных звуков (а, о, у, э, и, ы); умение произносить твердые и мягкие согласные, звонкие и глухие согласные, стечение согласных, безударные гласные, знаменательные слова с предлогами. Умение интонировать повествовательные предложения, вопросительные предложения с вопросительным словом (где, какой, какая, кто, куда, что, чей, чья).

19. Г р а м м а т и к а :

1) существительные в именительном падеже: а) мужского рода с нулевым окончанием (стол) и окончанием -а, -я при обозначении лица (ученик, папа, Петя); б) женского рода с окончанием -а, -я (парта, тетя). Существительные мужского и женского рода в именительном падеже множественного числа с окончанием -и, -ы (Это ученики, парты). Лексическое усвоение слов с окончанием -а (дома), с чередованием в о с н о в е (с т у л ь я) ;

2) сочетание прилагательных, притяжательных, указательных местоимений с существительными (синий карандаш, моя тетрадь, мои книги, этот дом);

3) глаголы несовершенного вида настоящего времени 1, 2 и 3 лица, их сочетания с существительными и личными местоимениями (Мальчик играет. Он играет. Дети играют. Они играют. Ты читаешь. Я читаю. Я пишу). Глаголы прошедшего времени мужского и женского рода единственного числа совершенного вида (нарисовал, н а р и с о в а л а) ;

4) существительные со значением объекта: а) в винительном падеже (при переходных глаголах) с нулевым окончанием в мужском роде и с окончанием -у, -ю в женском роде (рисует шар, читает книгу, поет песню); б) в родительном падеже с предлогом у при одушевленных существительных с окончанием -а, -я (для мужского рода), -и, -ы (для женского рода) (У мальчика (девочки) книга). Местоимение 1 лица единственного числа с предлогом у в том же значении;

5) существительные в винительном падеже со значением направления (Куда идут дети? – Дети идут в школу (в поле, на улицу));

6) выражение отрицания при существительных (Это книга? – Нет, это не книга), при глаголах (Мальчик пишет? – Нет, он не пишет), при прилагательных и притяжательных местоимениях (Это красный карандаш? – Нет, это не красный карандаш. Это твой карандаш? – Нет, это не мой карандаш).

3. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

20. В четвертом классе продолжается послебукварный период, который предполагает развитие всех видов речевой деятельности на материале лексико-грамматического, тематико-ситуативного минимума. Так же, как в третьем

классе, содержание предмета представлено тремя составляющими:

- 1) речевая деятельность;
- 2) языковой материал;
- 3) этнокультуроведческий материал.

21. Речевая деятельность:

1) аудирование. Слушание, слуховое и слухо-зрительное восприятие и понимание связной речи учителя в объеме языкового материала, предусмотренного программой. Понимание прочитанных учителем вслух рассказов, сказок;

2) говорение. Пересказ прочитанного небольшого текста. Ответы на вопросы по содержанию прочитанного, самостоятельная постановка вопросов к тексту. Составление небольшого связного высказывания по иллюстрациям (с опорой на вопросы учителя). Составление коротких рассказов по сюжетным картинкам. Составление рассказов о себе, о своей семье, друзьях. Составление связного высказывания по темам, аналогичным пройденным. Самостоятельное построение диалога в знакомых учебных ситуациях;

3) чтение. Сознательное, правильное, беглое, выразительное чтение. Деление текста на смысловые части. Самостоятельное или под руководством учителя составление плана к прочитанному тексту. Выделение основной мысли текста. Определение основных черт характера персонажей, обоснованное конкретными примерами; определение (на слух), к какому персонажу относятся те или иные реплики; описание внешности персонажа. Обращение к двуязычным словарям при самостоятельном чтении;

4) выразительное чтение. Правильное интонирование предложений по цели высказывания (повествовательных, вопросительных, восклицательных), предложений с обращением, однородными членами, с противопоставлением. Выделение голосом словесного и логического ударений. Чтение в лицах (по ролям) после предварительной работы по определению характера, интонации речи каждого персонажа. Выразительное чтение. Чтение вслух и про себя незнакомого текста с предварительно снятыми языковыми трудностями. Скорость чтения не менее 20-30 слов в минуту;

5) письмо. Письменные ответы на вопросы (3-5 вопросов) по содержанию прочитанного текста, по картине, по экскурсии после предварительной речевой и орфографической подготовки. Письмо под диктовку небольших текстов со словами в изученных грамматических формах с предварительным разбором (15-30 слов), изложение текста из 3-4 предложений (без прямой речи);

6) употребление в предложениях слов в нужных грамматических формах или изменение слов, данных в начальной форме. Составление предложений из данных слов и словосочетаний. Учебный материал организуется по нижеследующим лексическим темам.

22. Темы для чтения и развития речи:

- 1) тема 1. Моя школа, мой класс – 9 часов;
- 2) тема 2. Наша Родина – 3 часа;
- 3) тема 3. Я и моя семья – 13 часов;
- 4) тема 4. Мой дом, моя квартира – 8 часов;
- 5) тема 5. Добрые слова, дела – 12 часов;
- 6) тема 6. Наша природа – 12 часов;
- 7) тема 7. Овощи, фрукты – 3 часа;
- 8) тема 8. Продукты – 3 часа;
- 9) тема 9. Одежда – 3 часа;
- 10) тема 10. Человек, части его тела – 2 часа.

23. Языковой материал. Элементы фонетики и орфоэпии:

- 1) формирование навыков правильного произношения слов (в рамках лексического м и н и м у м а) ;
- 2) закрепление навыков произношения гласных и согласных в потоке речи (словесное ударение, редукция гласных). Усвоение произношения слов со звонкими согласными перед глухими, с глухими согласными – перед звонкими;
- 3) усвоение произношения слов с твердыми и мягкими согласными, слов с разделительными знаками (ъ и ь). Усвоение произношения предлогов в, над, под, к, из перед словами, начинающимися с глухих или звонких согласных или гласных. Усвоение произношения окончаний прилагательных и личных местоимений 3-го лица. Усвоение произношения глаголов на -тся, -ться. Закрепление навыков интонирования повествовательных, вопросительных, восклицательных предложений с перечислением (однородными членами предложения).

24. Лексика. Для активного усвоения предусматривается 250-300 русских слов в рамках лексического минимума.

25. Речевые модели. Повествовательные предложения: Это ученик (ученица, ученики). Это стол (парта, окно, столы). Это он (она, они, я). Это мой стол (моя парта). Вот (тут, там, здесь) стол (бабушка, окно, парты). Тут мой дядя (моя тетя). Манас – ученик. Раушан – ученица. Манас – хороший мальчик, Раушан – хорошая девочка. Он мальчик. Она девочка. Он добрый мальчик. Она красивая девочка. Айдар лежит. Он читает. Дана сидит. Она тоже читает. Я сижу. Я тоже читаю. Журнал (книга) лежит на столе (в столе). Мальчик (он) читал. Девочка (она) читала. Дети (они) читали. Айдар нарисовал шар (ракету). Гуля нарисовала шар (куклу). Айдар нарисовал синий шар (большую ракету). У Дидара книга, а у меня кукла. У Дидара новая книга, а у меня большая кукла. Дидар читает хорошо.

26. Вопросительные предложения. Это ученик? (Да, нет). Кто это? Что это? Это чей карандаш? Это стол или стул? Где стол? Что делает (делал) мальчик? У кого книга? Какой карандаш? Это книга? (Нет, это не книга. Это журнал.). Мальчик читает? (Нет, мальчик не читает. Он рисует.). Как читает мальчик?.

27. Сочетание типовых моделей. Тут стол, а там окно. Книга на столе, журнал на стуле. Арман не стоит, а сидит.
28. Грамматика:

1) понятие «окончание». Существительные в именительном падеже: а) мужского рода с нулевым окончанием (дом) и окончанием -а (-я) при обозначении лица (дедушка, Коля); б) женского рода с окончанием -а (-я) (книга, земля); в) среднего рода с окончанием -о (-е) (яблоко, платье);

2) существительные в именительном падеже множественного числа с окончанием -и, -ы мужского и женского рода (столы, книги). Лексически усваиваются слова с окончанием -а (глаза), с чередованием в основе (деревья);

3) сочетание прилагательных и притяжательных местоимений с существительными (синий карандаш, моя сумка);

4) глаголы в настоящем времени 1 и 3 лица в сочетании с существительными и личными местоимениями (Ученик (он) пишет. Ученики (они) пишут. Я пишу);

5) выражение отрицания при существительных (Это парта? Нет, это не парта.), при глаголах (Марат пишет? Нет, он не пишет.), при прилагательных и притяжательных местоимениях (Это синий карандаш? Нет, это не синий карандаш. Это твоя тетрадь? Нет, это не моя тетрадь.);

6) количественные числительные до 10-ти и порядковые числительные в пределах лексического минимума.

29. Понимание и употребление слов, необходимых для учебного процесса: вопрос, выучить; дописать; вспомнить; как? какой? (какая? какие?) когда? кто? куда? кончить, мало, много, можно; надо, назвать, называться, наизусть, неправильно; ответ, отвечать, отгадать, откуда?; пожалуйста, показать, по-казахски, по-русски, почему? правильно, произносить, прочитать; рассказ, рассказать, рассказывать, рассмотреть, сколько? словарь, составить, спасибо, списать, спрашивать, стихотворение; чей? (чья? чьи?).

4. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

30. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны знать.

31. Учащиеся 3 класса должны знать:

- 1) русский алфавит;
- 2) основные понятия (термины), определенные программой;
- 3) слова из лексического минимума;
- 4) правила переноса слов, постановки знаков препинания в конце предложения;
- 5) русские имена и фамилии.

32. Учащиеся должны уметь:

- 1) понимать речь учителя (на слух, слухо-зрительно);

- 2) воспроизводить услышанное после трех предъявлений;
- 3) выделять в прослушанном тексте предложения, в предложении – слова;
- 4) членить слова на слоги и звуки; правильно произносить звуки; производить звуковой анализ слов;
- 5) общаться в учебной, бытовой обстановке;
- 6) составлять высказывание из 1-2 предложений;
- 7) сознательно, плавно читать вслух небольшие тексты, соблюдая паузы, словесные ударения;
- 8) задавать друг другу вопросы, отвечать на поставленные вопросы;
- 9) писать по образцу и под диктовку слова написание которых не расходится с произношением.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

33. Учащиеся 4 класса должны знать:

- 1) термины (в рамках программы);
- 2) значения падежных форм (в пределах грамматического минимума);
- 3) части речи с опорой на родной язык;
- 4) слова для обязательного усвоения;
- 5) правила правописания (в пределах программы);
- 6) речевой этикет при знакомстве и за столом, национальные игры; названия крупных городов России и Казахстана; русские сказки, детские песни на русском языке

34. Учащиеся должны уметь:

- 1) отвечать на вопросы;
- 2) составлять рассказ-описание, рассказ-повествование по вопросам или по картине (серии картин); строить диалог; рассказывать о себе, о своей семье; о школе;
- 3) выразительно читать тексты в книге, из детских газет и журналов; выделять в тексте основную мысль; пользоваться словарем при самостоятельном чтении;
- 4) списывать с рукописного или печатного текста целыми словами, предложениями;
- 5) писать слуховые, слухо-зрительные и зрительные диктанты; писать письмо другу; подписывать тетрадь по русскому языку;
- 6) писать большую букву в начале предложения и в собственных именах существительных; переносить слова по слогам; писать слова с безударными гласными, с непроизносимыми согласными, с буквами ь и ъ, с гласными после шипящих и ц (в рамках лексического минимума), ставить знаки препинания в конце предложения и при однородных членах предложения;
- 7) употреблять в речи русские имена, фамилии;

8) в процессе аудирования: проверяются умения, навыки воспринимать на слух звуки, соотносить их с буквами, воспринимать на слух слоги, слова, предложения (продолжительность звучания 2-3 мин.);

9) в процессе говорения: проверяются умения и навыки продолжать или начинать диалог по данной реплике, а также умения и навыки владения устной связной речью (составление описания комнаты, квартиры, погоды, животных и о своей семье, о д р у з ь я х и т . д .) ;

10) показателем обученности выступает связное монологическое высказывание из 2 - 3 - х п р е д л о ж е н и й ;

11) в процессе письма: проверяются умения определять границы предложений, последовательность употребления их в тексте, выделять структурные элементы текста, используя красную строку; писать слуховые слухщ-зрительные диктанты, состоящие из слов, произношение и написание которых не расходятся.

35. Личностные результаты отражаются в:

1) проявлении уважения к символам Республики Казахстан;

2) проявлении любви к родному краю, к своей Родине, Республике Казахстан;

3) владении государственным и родным языками, уважении к истории, культуре и традициям многонационального народа Казахстана;

4) стремлении беречь природу родного края и бережном отношении к окружающей с р е д е ;

5) проявлении уважительного отношения к себе, к родителям, к старшим, заботливое отношение к младшим, проявление доброты и чуткости к другим;

6) ведении здорового образа жизни.

36. Системно-деятельностные результаты отражаются в:

1) умениях и навыках владения всеми видами речевой деятельности, а также в овладении общеучебными умениями, полученными на уроках родного языка;

2) умении выделять основную мысль текста, структурные элементы текста (зачин, основная часть, концовка), восстанавливать деформированный текст, пересказ прочитанного по плану; составление рассказов по серии картин, устное сочинение по к а р т и н е ;

3) умении вести диалогическую речь, постепенно увеличивая количество реплик; выразительно читать небольшие стихотворения; петь детские песни на русском языке.

П р и л о ж е н и е 2 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 3 2

к приказу Министра образования

**Типовая учебная программа по предмету
«Математика» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие,
позднооглохшие) 0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. На начальном этапе обучения математике рассматриваются натуральные числа и ноль, понятия о целых числах и арифметических задачах и способы решения устных и письменных задач. При обучении математике натуральные числа до 1000 и арифметика числа ноль, основные уравнения, основные геометрические элементы изучаются для продолжения обучения в основной средней школы.

3. Цель обучения – обеспечить детей с нарушениями слуха знаниями, умениями, навыками необходимыми для жизни, усвоение материала через материалы встречающиеся в жизни, обеспечение качественного осваивания основ математического базиса через взаимосвязь с окружающей средой; формирование наглядно-образного, словарно-логического мышления, создание основ для усвоения алгебры и геометрии на уровне основной средней школы.

4. Задачи обучения :

1) развивать мышление память, внимание, творческое воображение, наблюдательность, устную речь слабослышащих детей;

2) научить самостоятельно, использовать словарные материалы, математические термины, необходимые для усвоения математики, стимулировать использование математических словарных материалов в повседневной жизни;

3) работать с предметами, формирование геометрических понятий через дидактические игры, также приводить в соответствие фрукты, овощи и игрушки с формами геометрических фигур;

4) сравнить предметы, определить их число (один-много, много-мало, одинаково-по-разному), знакомство с натуральными числами «от 1 до 10, от 10 до 100, от 1 до 1000» и их составом, формирование навыков арифметических действий с ними;

5) развитие пространственных и временных представлений (пространственная ориентировка, понятия о форме и объеме предметов и их расположение в пространстве, временная ориентировка: наверху-внизу, лево-право, впереди-сзади, утро, обед, вечер),

а также развитие представлений об объеме жидких и мелких предметов (налив в банку воды, измерить ее объем);

б) формирование познавательного интереса в изучении математики, навыков самостоятельной работы слабослышащих детей через связь математических действий с практикой, с повседневной жизнью;

7) воспитание таких личностных качеств слабослышащего ребенка, как ответственность, активность, культура общения, уважать старших и заботиться о младших, чувство патриотизма и др.

5. Объем учебной нагрузки по предмету «Математика» в 0-4 классах: в подготовительном классе: в неделю 4 часа, всего 132 часа, в 1-классе: в неделю 4 часа, всего 132 часа, во 2-классе: в неделю 4 часа, всего 136 часов, в 3-классе: в неделю 5 часов, всего 170 часов, в 4-классе: в неделю 5 часов, всего 170 часов.

6. Межпредметная связь в процессе обучения математике:

1) с казахским языком и развитием речи. Словарные материалы используют как в математике, так и в развитии речи. При строении предложений, итогов, условия с математическим содержанием опираться на словарные материалы, освоенные на уроках развития речи, при работе с учебником, дидактическим материалом, учитывать навыки чтения и уровень формирования речи ученика;

2) с естествознанием. При выполнении заданий с математическим содержанием использовать знания детей о явлениях в окружающей среде и связывать с ситуациями повседневной жизни;

3) с предметом труд. Использование представлений об объеме и форме предметов на уроках труда при работе с предметами;

4) с предметом ИЗО. Использовать умение рисовать на листе бумаги, уметь воспринимать расположение предмета на листе бумаги или в пространстве;

5) с предметом развитие слухового восприятия и формирование произношения. Учитывать уровень устного проговаривания словесного материала данного на предмете математика и отдельных звуков, учитывать также их слуховое восприятия (у каждого ребенка свои особенности).

7. Особенности обучения математике:

1) на уроке математики слабослышащие дети обогащают словарный запас, словарную речь. Учатся читать наименования чисел, знаки. Однозначные числа и десятки имеют свои исключительные имена. Из словесного наименования десятка нельзя понять из скольких десятков он состоит. Поэтому нужно обратить большое внимание именным числам;

2) при обучении слабослышащих детей решать задачи нужно начинать с легкого и постепенно усложнять, учитывая их умственные способности, в каждом классе решать задачи разной сложности;

3) в школе для слабослышащих обучение математике должно быть тесно связано с

воспитанием и разносторонним развитием детей (слуха, речи). Поэтому для формирования слухового восприятия, навыков самостоятельной работы, любви к труду, чувства ответственности, национального самосознания в программе рассмотрены все возможности.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

8. Соотношение между единичными предметами и группами предметов:

- 1) сравнение предметов, выявление соотношений: одинаковые – разные; одинаковые по одному признаку (например, по цвету), но разные по другим признакам (например, по форме);
- 2) классификация предметов: деление данной группы предметов на две части, в одну из которых входят предметы, обладающие указанным признаком (например, красные), в другую – все остальные;
- 3) классификация предметов по одному какому-либо признаку (например, по цвету).

9. Ознакомление с соотношениями между группами предметов:

- 1) выделение из данной группы предмету части по указанному признаку (например, из группы различных по форме, цвету, размеру геометрических фигур выбрать все круги), а затем выделение из полученной группы части по новому признаку (например, из всех отобранных кругов выбрать маленькие);
- 2) сравнение групп предметов путем сопоставления: столько же, больше, меньше (без отсчета предметов);
- 3) овладение учащимися понятиями: много, мало, один, большой, маленький, больше, меньше.

10. Числа от 1 до 3:

- 1) название, порядок, обозначение чисел от 1 до 3;
- 2) счет многочисленных предметов по одному;
- 3) состав чисел 2, 3;
- 4) знакомство со знаками (+), (-), (=);

5) решение примеров на сложение и вычитание с помощью наглядностей.

11. Пространственные и временные представления:

- 1) формирование пространственных представлений: вверху, внизу, слева, справа, между, первый, последний, посередине (на плоскости);
 - 2) формирование временных представлений: сначала, потом.
12. Числа 1 – 5:
- 1) название, обозначение и последовательность чисел от 1 до 5;
 - 2) отсчитывание предметов по одному из большого количества;

- 3) счет равными числовыми группами;
- 4) состав чисел 2 – 5 из двух слагаемых;
- 5) прямой и обратный счет.

13. Простейшие фигуры. Величина (простейшие измерения):

- 1) измерение длины, ширины, высоты предметов; определение объема жидких и сыпучих тел с помощью условной мерки;
- 2) денежные знаки;
- 3) геометрические формы: треугольник, овал, шар, куб. видоизменение геометрических фигур путем составления четырехугольника из нескольких треугольников, полного круга из частей круга.

14. Ориентировка во времени:

- 1) ориентировка во времени (утро, день, вечер, ночь). Названия и последовательность дней недели и времен года.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

15. Сравнение предметов и групп предметов:

- 1) сравнение предметов по размеру (больше, меньше, одинаковые) на примере геометрических фигур (круг, квадрат, треугольник);
- 2) временные представления: сначала, потом, до, после, раньше, позже, вчера, сегодня, завтра (в связи с введением календарного дежурства с помощью учителя и воспитателя);
- 3) сравнение групп предметов: больше, меньше, столько же;
- 4) повторение изученного материала.

16. Числа от 1 до 10:

- 1) название, последовательность и обозначение чисел от 1 до 10. Счет предметов (реальных предметов и их изображений, звуков и т.д.). Запись чисел от 1 до 10. место числа в числовом ряду;
- 2) расположение предметов (перед, за, между, рядом, слева, справа). Использование полученных представлений к расположению чисел в натуральном ряду;
- 3) число 0 и его обозначение. Сложение и вычитание вида $7 - 7$, $0 + 8$;
- 4) сравнение чисел;
- 5) получение числа прибавлением 1 к предыдущему числу, вычитанием 1 из числа, непосредственно следующего за ним при счете;
- 6) состав чисел 2 – 5 и 6 – 10;
- 7) монеты: 1, 5, 10 тенге. Размен и набор монет;
- 8) последовательность дней недели. Их количество. Умение называть сегодняшний, вчерашний и завтрашний день недели;
- 9) повторение изученного материала.

17. Сложение и вычитание:

- 1) название действий и их запись с помощью знаков +, -. Название знаков;
- 2) приемы вычислений: при сложении – прибавление числа по его частям, перестановка чисел; при вычитании – вычитание числа по его частям и вычитание на основе знания соответствующего случая сложения;
- 3) таблица сложения в пределах 10;
- 4) соответствующие случаи вычитания;
- 5) решение простых задач на сложение и вычитание (нахождение суммы и нахождение остатка) (на основе счета предметов);
- 6) повторение изученного материала.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

18. Сложение и вычитание (продолжение):

- 1) сложение и вычитание в пределах 10. Решение простых задач (на основе счета предметов);
- 2) чтение, запись и нахождение значений числовых выражений в 1-2 действия (без скобок);
- 3) нахождение числа, которое на несколько единиц больше или меньше данного;
- 4) решение и составление простых задач на нахождение суммы и разности;
- 5) повторение изученного материала.

19. Числа от 11 до 20:

- 1) понятие десятков;
- 2) название и последовательность чисел от 11 до 20. их чтение и запись. Сравнение чисел. Десятичный состав чисел;
- 3) получение числа прибавлением 1 к предыдущему числу, вычитанием 1 из числа, непосредственно следующего за ним при счете;
- 4) измерение длины отрезка. Сантиметр. Обозначение сантиметра – см. черчение отрезка заданной длины;
- 5) монеты: 1, 5, 10, 20 тенге. Их набор и размен;
- 6) количество месяцев в году, их названия. Умение называть прошедший, настоящий и будущий месяцы года;
- 7) решение задач на сложение и вычитание (в пределах 10);
- 8) решение и составление простых задач на увеличение числа на несколько единиц, на уменьшение числа на несколько единиц, на разностное сравнение;
- 9) повторение изученного материала.

20. Числа от 21 до 100:

- 1) название и последовательность чисел в пределах 100;
- 2) чтение и запись чисел 21 – 100. Их десятичный состав;

- 3) монета в 50 и 100 тенге. Их набор и размен;
 - 4) дециметр. Обозначение дециметра – дм.;
 - 5) соотношение сантиметра и дециметра;
 - 6) метр. Обозначение метра – м. Соотношение метра, сантиметра и дециметра.
- Практическая работа по измерению длины в целых метрах;
- 7) сравнение предметов: длинный – короткий, высокий – низкий, толстый – тонкий; длиннее на...- короче на..., выше на...- ниже на..., толще на..., тоньше на..., шире на... - у ж е н а ;
 - 8) килограмм. Обозначение килограмма – кг.;
 - 9) представление о литре. Обозначение литра – л.;
 - 10) количество дней в месяце. Умение называть сегодняшнее, вчерашнее и завтрашнее число, день недели и месяц года;
 - 11) минута. Обозначение минуты – мин. Количество минут в часе. Определение времени по часам с точностью до 5 мин.;
 - 12) решение задач на сложение и вычитание (в пределах 20);
 - 13) повторение изученного материала.

21. Сложение и вычитание однозначных и двузначных чисел:

- 1) устные и письменные приемы сложения и вычитания чисел в пределах 100 (без перехода через десяток);
- 2) проверка сложения и вычитания;
- 3) определение времени по часам с точностью до 1 минуты;
- 4) задачи на сложение и вычитание в пределах 100;
- 5) повторение изученного материала.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

22. Сложение и вычитание однозначных и двузначных чисел (продолжение):

- 1) устное и письменное сложение и вычитание чисел в пределах 100 (с переходом через десяток). Проверка сложения и вычитания (закрепление навыка);
- 2) порядок действий в выражениях, содержащих 2 действия; использование скобок;
- 3) нахождение неизвестного вычитаемого;
- 4) нахождение суммы нескольких одинаковых слагаемых и представление числа в виде суммы одинаковых слагаемых;
- 5) сутки (утро, день, вечер, ночь). Соотношение суток и часа;
- 6) миллиметр. Обозначение миллиметра – мм.;
- 7) измерение и черчение отрезков, длина которых выражена в сантиметрах и миллиметрах;
- 8) угол. Прямой угол. Прямоугольник. Многоугольники. Нахождение периметра многоугольников. Решение задач в 2 действия (с составлением выражения);

9) повторение.

23. Умножение и деление:

- 1) умножение. Название действия и его обозначение;
- 2) название данных чисел и искомого при умножении;
- 3) умножение числа 2 и числа 3 на однозначное число;
- 4) прием перестановки множителей и его использование в вычислениях;
- 5) умножение однозначного числа на 2 и 3;
- 6) деление. Название действия и обозначение его. Задачи, решаемые делением;
- 7) деление на 2 и 3 и с частным, равным 2 и 3;
- 8) практическое определение продолжительности события по времени его начала и конца (на основе работы с циферблатом и календарем);
- 9) решение простых задач на умножение и деление;
- 10) повторение.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

24. Числа от 1 до 100.

25. Умножение и деление:

- 1) табличные случаи умножения на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и соответствующие случаи деления;
- 2) умножение и деление с 0 и 1;
- 3) четные и нечетные числа;
- 4) равенства и неравенства;
- 5) порядок выполнения действий в выражениях со скобками и без скобок. Названия компонентов действий умножения и деления;
- 6) выражения с переменными;
- 7) нахождение части числа.

26. Внетабличное умножение и деление:

- 1) умножение и деление десятков на число;
- 2) умножение и деление десятков на десятки;
- 3) умножение суммы на число, приемы умножения;
- 4) решение примеров типа $a+3$, $a \cdot v$, $a \cdot 4$, $v: 2$, $a \cdot v$.

27. Деление с остатком:

- 1) деление с остатком: остаток всегда меньше делителя;
- 2) приемы деления с остатком;
- 3) решение задач на деление с остатком.

28. Числа от 1 до 1000.

29. Нумерация:

- 1) названия и запись чисел от 1 до 1000;

- 2) образование и обозначение чисел. Понятие трехзначного числа, десятичный состав числа;
- 3) сравнение чисел;
- 4) единицы длины: километр, миллиметр;
- 5) нахождение числа больше или меньше в два раза чем данное число. Сравнение чисел с помощью деления;
- 6) нахождение суммы длины стен многоугольника.

30. Арифметические действия:

- 1) приемы устных вычислений: устное выполнение сложения, вычитания, умножения и деления (приемы устных вычислений). Единицы массы: грамм (г). Соотношения между единицами массы: $1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$;
- 2) приемы письменных вычислений: письменное выполнение сложения и вычитания поразрядно, столбиком;
- 3) умножение суммы на число;
- 4) умножение на 10 и на 100;
- 5) умножение двузначного и трехзначного числа на однозначное;
- 6) нахождение однозначного частного способом подбора;
- 7) порядок выполнения действий в выражениях;
- 8) проверка сложения, вычитания, умножения и деления;
- 9) повторение основных вопросов из пройденного материала.

31. Класс единиц, класс тысячных:

- 1) 1, 2, 3 разряды классов единиц и тысячных;
- 2) показать число как сложение его разрядных слогаемых;
- 3) сравнение чисел;
- 4) устные и письменные арифметические действия с числами в пределах 1000. Решение простых и сложных арифметических задач в 1-2 действия. Определение времени по часам и минутам.

7. Требования к подготовительному уровню учащихся подготовительного класса

32. Предметные результаты. К концу подготовительного класса учащиеся должны:

- 1) уметь сравнивать предметы (по цвету, объему, форме) и их группе;
- 2) знать пространственные и временные представления;
- 3) уметь считать от одного до пяти прямо и обратно;
- 4) уметь совершать простые арифметические действия в пределах 5.

8. Требования к подготовительному уровню учащихся 1-класса

33. Предметные результаты. К концу 1-класса учащиеся должны:

- 1) уметь считать от 0 до 10 по порядку;
- 2) знать наизусть ступенчатую таблицу сложения и вычитания до 10;
- 3) уметь считать до 10 и использовать «+» (плюс), «-» (минус), «=» (равно);
- 4) правильно читать и писать числа от 0 до 20;
- 5) решать текстовые задачи со сложением и вычитанием, состоящим из одного действия.

9. Требования к подготовительному уровню учащиеся 2-класса

34. Предметные результаты. К концу 2-класса учащиеся должны:

- 1) знать порядок чисел от 0 до 100;
- 2) знать наизусть таблицу сложения однозначных чисел (на уровне выработанного навыка) и также вычитания;
- 3) читать, писать и сравнивать числа от 0 до 100;
- 4) устно и письменно находить сумму сложения и вычитания чисел в пределах 100;
- 5) решать текстовые задачи со сложением и вычитанием, состоящим из 1-2 действий;
- 6) определять время по часам;
- 7) знать достоинство тенге, уметь разменять 100 тенге;

10. Требования к подготовительному уровню учащиеся 3-класса

35. Предметные результаты. К концу 3-класса учащиеся должны:

- 1) уметь считать, писать и сравнивать числа от 0 до 100;
- 2) знать порядок чисел от 1 до 100, уметь читать их и писать;
- 3) знать наизусть таблицу умножения и деления однозначных чисел (на уровне выработанного навыка);
- 4) устно правильно выполнять три арифметических действия с числами в пределах 1000;
- 5) решать задачи в 1-2 действия;
- 6) совершать арифметические действия в пределах 100 в легких случаях устно, в сложных случаях письменно;
- 7) решать задачи данные на сложение и вычитание в 1-2 действия;
- 8) определять время по часам;
- 9) измерить длину отрезков линейкой.

11. Требования к подготовительному уровню учащиеся 4-класса

36. Предметные результаты. К концу 4-класса учащиеся должны:

- 1) знать порядок чисел от 0 до 1000, читать их и писать;
- 2) знать наизусть таблицу умножения и деления однозначных чисел (на уровне выработанного навыка);
- 3) правильно читать, писать и сравнивать числа от 0 до 1000;
- 4) устно решать арифметические задачи с четырьмя действиями в пределах 1000;
- 5) уметь решать задачи в 1-2 действия, знать правила, порядок их решения.

37. Личностные результаты. К концу подготовительного класса учащиеся должны:

- 1) самостоятельно выполнять данные задания;
- 2) уметь использовать в повседневной жизни усвоенные математические знания;
- 3) уметь рассказывать изученные словесные материалы;
- 4) помогать друг-другу, заботиться.

38. Системно-деятельностные результаты. К концу подготовительного класса учащиеся должны:

- 1) усвоить систематические знания по использованию научных достижений в развитии человеческого общества и его научных основ;
- 2) уметь анализировать, обрабатывать, суммировать и использовать научную информацию;
- 3) усвоить методы познания, проектирования, строения, изучения;
- 4) усвоить современные информационно-коммуникативные технологии;
- 5) показывать высший уровень коммуникативности и многоязычной культуры;
- 6) результаты систематического действия ученик достигает при участии на олимпиадах, выборочных курсах, занимаясь учебно творческими проектами и научными работами.

Приложение 2 8

к приказу Министерства образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 1 3 3

к приказу Министерства образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Познание мира» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие) 3-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Содержание курса природоведения создает основу для осуществления экологического, эстетического, патриотического воспитания. Природоведение по своему содержанию является предметом естественно-научного цикла, поэтому ведущее место в его преподавании должны занимать методы, свойственные этим наукам: непосредственные наблюдения предметов и явлений в самой природе, натуральных объектов и их изображений на уроке в классе; осуществление простейшего учебного эксперимента, а также организация таких форм работы с учащимся, как экскурсии, практические работы, опыты, наблюдения и т.д.

3. Начальное изучение природоведения в специальных учреждениях 2 вида, как и в общеобразовательной школе, ставит своей целью:

1) сообщить школьникам элементарные сведения о живой и неживой природе и труде людей ближайшего окружения школы и своей области (края, республики), об изменениях природы и труда людей по временам года;

2) обогатить личный опыт учащихся путем проведения с ними систематических наблюдений явлений живой и неживой природы;

3) раскрыть некоторые доступные для этого возраста взаимосвязи предметов и явлений природы; показать влияние изменений в природе на труд человека;

4) дать учащимся некоторые знания о значении охраны природы, познакомиться с мероприятиями, проводимыми по охране природы в данной местности;

5) дать первоначальные гигиенические знания, привить некоторые навыки личной и общественной гигиены.

4. Основные задачи:

1) сформировать любовь к родному краю;

2) дать элементарные понятия об окружающем мире;

3) прививать навыки соблюдения безопасного поведения в повседневной жизни при выполнении лабораторных работ и во время экскурсии на природе; 4) развивать познавательные интересы, интеллектуальные и творческие способности;

5) защищать и охранять окружающую среду;

6) развивать умения различать объекты живой и неживой природы;

7) развивать познавательный интерес и умение находить дополнительную информацию о растениях и животных, природных богатствах родного края, используя при этом полученные знания;

8) развивать наблюдательность, формировать умение анализировать, пополнить жизненный опыт;

9) расширить знания учащихся об окружающем мире, учить понимать взаимосвязь

живой природы и человека, закономерности явлений окружающей среды;

10) развивать речи и словесно-логического мышления учащихся с неполноценным слуховым восприятием на основе природоведческого материала.

5. Количество часов составляет: в 3 классе – 2 час в неделю, всего за год – 68 часа, в 4 классах – 2 час в неделю, всего за год – 68 часа.

6. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи с:

1) литературное чтение и развитием речи. Использование новых слов, классификация, сравнение, пополнение словарного запаса;

2) математикой. Использование измерительных приборов во время практических работ, расширение понятия о масштабе;

3) изобразительным искусством. Использование произведений художников о природе, природных явлениях и временах года;

4) трудовым обучением. При изготовлении изделий использовать знания о природных материалах;

5) физической культурой. Обогащать знания о здоровом образе жизни; режиме дня.

7. На уроках природоведения, как и на всех и других, должны правильно реализоваться требования, предъявляемые к восприятию обращенной речи (на слухо-зрительной основе или на слух) и к оформлению учащимся своих высказываний (контроль за произношением и исправление допускаемых ошибок).

8. При значении природоведения необходима воспитывать такие качества, как желание трудиться, аккуратность, дисциплинированность, настойчивость, взаимопомощь, умение организовывать свою работу и доводить ее до конца.

2. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

9. Введение. (8 ч.): что такое природа? Природа живая и неживая. Наблюдение в природе. Что такое температура. Строение растений. Разнообразие растений, животных.

Человек в мире природы. Здоровье человека.

10. Летние и осенние изменения в природе. (16 ч.):

1) неживая природа летом: температура воздуха, характер облачности, состояние почвы и водоемов;

2) неживая природа осенью: похолодание, характер облачности, осенние дожди и другие виды осадков, состояние почвы и водоемов. Термометр. Измерение температуры воздуха;

3) растения летом и осенью. Части растения. Деревья, кустарники, травянистые растения. Деревья лиственные и хвойные. Цветение растений. Созревание плодов и семян. Изменения в жизни растений осенью: изменение окраски листьев, листопад, увядание травянистых растений. Осенние плоды и семена. Охрана растений летом и

о с е н ь ю ;

4) дикие и домашние животные летом. Условия питания. Изменения в жизни животных осенью. Изменение условий питания. Исчезновение насекомых. Перелетные птицы и их отлет в теплые страны. Зимующие птицы и изменение их жизни осенью;

5) труд людей летом и осенью. Уход за посевами. Уборка урожая. Осенние посадки деревьев и кустарников. Подготовка домашних животных к зиме. Труд людей, связанный с охраной природы в данной местности. Участие людей в труде осенью. Охрана здоровья человека. Предупреждение простудных заболеваний;

6) экскурсия (1): В лес, в парк или сад с целью знакомства с местными деревьями, кустарниками, травянистыми растениями и изменениями в жизни растений и животных

о с е н ь ю ;

7) практические работы (2): Строение термометра и измерение температуры воздуха ; части растения .

11. Зимние изменения в природе (14 ч.):

1) неживая природа зимой: температура воздуха, характер облачности, осадки;

2) снегопады, метели. Снег и лед. Состояние почвы и водоемов. Растения зимой. Деревья лиственные и хвойные зимой. Особенности зимовки растений под снегом. Значение снегового покрова для защиты растений. Комнатные растения и уход за ними ;

3) животные зимой. Зимующие птицы и условия их питания. Жизнь зверей и домашних животных в зимнее время. Охрана диких животных зимой;

4) труд людей зимой. Задержание снега на полях. Подготовка техники к весне. Уборка снега на улицах городов и поселков. Участие детей в труде зимой;

5) охрана здоровья человека зимой. Первая помощь при обморожении;

6) экскурсия (1): В лес, в парк или сад с целью наблюдения за состоянием деревьев и кустарников зимой. Простейшие опыты со снегом и льдом;

7) практические работы (2): Снег и лед; Уход за комнатными растениями.

12. Природа нашего края. (14 ч.):

1) наша Родина Казахстан. Столица Астана;

2) формы поверхности: равнина, холм, овраг, гора. Условные знаки форм поверхности на карте области, поверхность своего края. Погода края. Важнейшие полезные ископаемые (4-5), их свойства, использование. Водоемы, типы водоемов, названия 2-3-х водоемов. Использование и охрана водоемов;

3) экскурсия (2): ознакомление с формами поверхности и полезными ископаемыми; ознакомление с особенностью местного водоема, его использованием и охраной;

4) работа с натуральными объектами: полезные ископаемые своего края.

13. Весенние изменения в природе. (13 ч.):

1) неживая природа весной: потепление, таяние снега, характер облачности, осадки. Состояние водоемов: ледоход, половодье. Оттаивание почвы, накопление влаги в почве

;

2) растения весной: раннецветущие растения. Набухание почек. Распускание листьев. Цветение растений. Размножение растений черенками, отводками, усами, луковицами, клубнями, корнями. Охрана растений весной;

3) животные весной: Изменение условия питания животных. Появление насекомых. Возвращение перелетных птиц, гнездование. Появление детенышей у животных. Охрана диких животных весной. Домашние животные весной;

4) труд людей весной. Весенние изменения в полях, садах, парках, на улицах городов и сел. Весенние посадки деревьев и кустарников. Участие детей в труде весной ;

5) экскурсия (1): В лес, парк, сад с целью наблюдения за весенними изменениями;

6) практические работы: размножение растений черенками, отводками, усами, луковицами; проращивание клубней картофеля.

14. Заключение. (3 ч.): обобщение знаний о временах года. Летнее закаливание организма.

3. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

15. Природа земли (10 ч.): изучение природы. Природа и наблюдения. Погода нашего края. Наблюдение за погодой. Ориентирование на местности. Горизонт. Стороны горизонта. Компас. Определение сторон горизонта. Экскурсия в школьный сад. Казахстан на географической карте. План и карта. Практические работы: определение сторон горизонта по местным признакам.

16. Поверхность нашего края (8 ч.): формы поверхности: холм, овраг, гора. Поверхность нашего края. Поверхность равнинная. Поверхность гористая. Равнины и горы в жизни человека. Плоская равнина, холмистая равнина. Борьба с оврагами. Горы высокие и низкие. Практические работы: определение по макетам форм поверхности: равнина, овраг, холм, гора, горы.

17. Полезные ископаемые (8 ч.):

1) полезные ископаемые: строительные материалы, топливо, металлические руды. Свойства и использование полезных ископаемых. Каменный уголь, нефть. Песок, глина, гранит. Железная руда, алюминиевая руда. Поиск полезных ископаемых. Использование и бережное отношение к полезным ископаемым;

2) практическая работа: определение по образцам свойств полезных ископаемых.

18. Вода, водоемы (6 ч.):

1) вода, свойства воды (3 состояния воды, цвет, запах, вкус, прозрачность). Родник, ручей, река, озеро, болото. Очистка воды. Круговорот воды в природе. Море, океан. Охрана воды и водоемов ;

2) практическая работа: определение свойств воды.

19. Почва и ее состав (4 ч.):

- 1) виды почв. Значение и охрана почв;
- 2) практическая работа: проведение опыта для определения содержания в почве
в о з д у х а и в о д ы .

20. Растения и животные нашего края. (14 ч.):

1) виды растений. Растения и животные леса и тугаев. Лиственный лес, хвойный лес, смешанный лес. Лес и человек. Охрана лесов. Растения и животные луга. Охрана лугов. Растения и животные степей и пустынь. Земледелие и животноводство. Растения сада. Сад и человек. Растения и животные водоемов (река, озеро, болото). Охрана водоемов. Растения и животные поля. Человек и поле. Чем полезны растения поля.

Растения и животные горных районов;

- 2) практические работы: определение видов растений и животных в саду, в парке;
- 3) экскурсии: ознакомление с растениями и животными леса, парка, сада, луга (какой ландшафт находится вблизи школы).

21. Организм человека и охрана его здоровья (18 ч.):

1) строение тела. Кожа. Гигиена кожи. Человек-сложный живой организм. Скелет и осанка. Мышцы и их значение. Органы пищеварения. Гигиена питания. Зубы и уход за ними. Правильное питание. Органы дыхания. Гигиена дыхания. О вреде курения. Предупреждение простудных заболеваний. Органы чувств: органы слуха, органы зрения, органы вкуса, орган обоняния, орган осязания. Режим труда и отдыха. Участие школьников в общественно полезном труде;

2) практические работы: подсчет пульса в спокойном состоянии и после бега, приемы оказания первой помощи при некоторых кровотечениях.

4. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

22. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

- 1) признаки лета, осени, зимы, весны;
- 2) взаимосвязи в неживой и живой природе;
- 3) простейшие физические свойства снега и льда;
- 4) названия и различия 5-6 комнатных растений;
- 5) о домашних и диких животных;
- 6) о питании животных и птиц;
- 7) о взаимосвязи между растениями и животными;
- 8) простейшие правила ухода за комнатными растениями;
- 9) особенности перелетных и зимующих птиц;
- 10) названия и различия домашних и диких животных.

23. По завершении 3 класса учащиеся должны уметь:

- 1) вести наблюдения в природе по заданиям «Дневников наблюдений»;

- 2) правильно строить режим дня, выполнять необходимые правила личной гигиены;
- 3) охранять свое здоровье от простудных заболеваний;
- 4) в доступной форме охранять растения и животных;
- 5) ухаживать за комнатными растениями.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

24. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

- 1) некоторые особенности природы своей местности (поверхность, погода и ее изменения по временам года, полные ископаемые и т.д.);
- 2) особенности труда людей;
- 3) строение и назначение компаса;
- 4) органы чувств: органы слуха, органы зрения, органы вкуса, орган обоняния, орган осязания и уход за ними.

25. По завершении 4 класса учащиеся должны уметь:

- 1) применять компас;
- 2) заботиться о домашних животных;
- 3) соблюдать технику безопасности при выполнении лабораторных и практических работ.

26. Личностные результаты должны проявляться в:

- 1) развитие этических чувств, доброжелательности и эмоционально-нравственной отзывчивости, понимания и сопереживания чувствам других людей;
- 2) стремлении к заботе, защите и охране окружающей среды;
- 3) уважении к труду человека;
- 4) сохранении здорового образа жизни, умении самостоятельно соблюдать правила личной гигиены;
- 5) любви к родному краю, чувстве гордости к духовному наследию и природному богатству своей страны.

27. Системно-деятельностные результаты должны применяться в:

- 1) активное использование речевых средств и средств информационных и коммуникационных технологий (ИКТ) для решения коммуникативных и познавательных задач;
- 2) умении наблюдать за природой;
- 3) умении самостоятельно вести наблюдения, анализировать природные явления и делать выводы;
- 4) навыках использования методов изучения природы;
- 5) умении выполнять лабораторные работы;
- 6) умении чертить план местности и проектировать;
- 7) умении анализировать, обобщать полученную информацию и делать выводы;

8) познавательных, исследовательских, проектировочных, творческих способностях ;

9) умения собирать и систематизировать информацию.

П р и л о ж е н и е 2 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 3 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету «Трудовое обучение»
для учащихся с нарушением слуха (слабослыщащие, позднооглохшие)
0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. В начальных классах закладывается фундамент общетрудовой подготовки учащихся. Правильно поставленное трудовое обучение и воспитание младших школьников с нарушениями слуха, непосредственное и систематическое их участие в посильном труде являются незаменимыми факторами выработки на этом этапе обучения осознанного отношения к учебе, нравственного и интеллектуального формирования личности, физического развития. Трудовое обучение в начальных классах является составной частью единой системы обучения, воспитания и развития учащихся .

3 . О с н о в н ы е ц е л и :

1) овладение начальными технологическими знаниями, трудовыми умениями и навыками, способами планирования и организации труда;

2) развитие сенсорики, мелкой моторики рук, пространственного воображения, способностей ориентироваться в информации разного вида;

3) освоение знаний о роли трудовой деятельности человека в преобразовании окружающего мира;

4) воспитание трудолюбия, уважительного отношения к людям и результатам их т р у д а .

- 1) формирование основ трудовой культуры, первоначальных знаний и умений, необходимых для вовлечения младших школьников в общественно полезный труд;
- 2) использование знаний и умений, полученных в повседневной жизни и практической деятельности для поиска, воспроизведения, сохранения и применения и н ф о р м а ц и и ;
- 3) нравственное, эстетическое и физическое воспитание;
- 4) соблюдение правил личной гигиены и правил безопасности труда;
- 5) самостоятельное конструирование различных изделий;
- 6) развитие творческих способностей, художественного вкуса, творческого воображения, пространственного мышления, эстетического вкуса и конструкторских способностей ;
- 7) организация коллективного труда на уроке.

5. В соответствии с типовым учебным планом объем учебной нагрузки по предмету «Трудовое обучение» составляет: подготовительный класс – 3 часа в неделю, всего 99 часов, 1 класс – 3 часа в неделю, всего – 99 часов; 2 класс- 4 часа в неделю, всего - 136 часов, 3 класс - 3 в неделю, всего – 102 часов, 4 классы – 3 часа в неделю, 102 часов.

6. Межпредметная связь осуществляется через применение умений и навыков, полученных на других предметах :

- 1) казахский язык, литературное чтение. При знакомстве с содержанием художественного произведения расширить знания о декоративно-прикладном искусстве, систематизировать, конкретизировать, комментировать результаты своего т р у д а ;
- 2) математика. Применение измерительных единиц при изготовлений изделий;
- 3) познание мира. Знакомство учащихся с природными материалами во время экскурсии на природе, сбор материала; получение сведений о явлениях природы;
- 4) изобразительное искусство. Понятия о сочетании, форме, о различии цветов, чертеже, раскрашивании, рисовании, лепке изделий и предметов; развитие эстетического вкуса учащихся; знакомство с историей возникновения изделий;
- 5) физическая культура. Развитие мелкой моторики и укрепление мышц рук; знакомство с правилами соблюдения санитарно-гигиенических требований во время работы.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

7. Технический труд (39 ч.).

8. Работа с бумагой. Аппликации:

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с бумагой, клеем,

ножницами,

кисточками;

2) технико-технологические сведения. Свойства бумаги. Бумага толстая и тонкая. Цвета бумаги. Назначение бумаги. Особенности поверхности, возможность сгибания, разрывания, резания бумаги, потеря прочности при намокании. Учить детей приемам работы с бумагой, пользоваться ножницами и клеем. Формировать у детей умение разрезать бумагу по намеченной прямой линии (флажки). Учить наклеивать готовые вырезанные формы из бумаги;

3) примерный перечень изделий. Аппликации, цветы, цветы в вазе, коврик, лодочка, новогодние гирлянды, снежинки, геометрические фигуры, геометрические узоры, узоры с чередованием двух цветов, коллективные работы (бабочка на цветке – аппликация, «игрушки» - аппликация, «зимний пейзаж» - аппликация).

9. Сельскохозяйственный труд (14ч).

10. Осенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Учить детей принимать посильное участие в труде взрослых на участке. Приучать детей к уборке территории. Собирать листья и мусор, подметать дорожки на участке.

11. Весенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с весенними работами на участке. Учить детей принимать посильное участие в труде взрослых на участке. Приучать детей к уборке территории. Собирать мусор, подметать дорожки на участке. Учить поливать растения.

12. Работа в классе:

1) сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с видами комнатных растений. Правила ухода за комнатными растениями.

13. Работа с различными материалами (46ч).

14. Лепка. Работа с пластилином:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с пластилином;

2) технико-технологические сведения. Развивать у детей умение работать с пластилином, формировать умение распределять предстоящую работу по этапам, подбирать необходимый материал и инструменты. Виды лепки: круглая, овальная;

3) примерный перечень изделий. Ворота, лесенка, шар, овощи, фрукты, игрушки (мишка, заяка, куклы), посуда и др. по образцу.

15. Работа с природным материалом:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с природным материалом;

2) технико-технологические сведения. Экскурсия на природу с целью сбора природного материала (листья, желудей, шишек, сухих веточек, крылаток, каштанов и семян). Сбор, первичная обработка, сортировка и закладка на хранение природного материала. Учить детей составлять простейшие композиции из природного материала;

3) примерный перечень изделий. Аппликации из листьев. Гриб (ножка из пластилина, шляпка из каштана; ножка из желудя, шляпка из пластилина), стрекоза (туловище из пластилина, крылышки из крылаток клена) и др.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

16. Технический труд (40ч).

17. Работа с бумагой. Аппликации:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с бумагой, клеем, ножницами, кисточками;

2) технико-технологические сведения. Свойства бумаги. Бумага толстая и тонкая. Цвета бумаги. Назначение бумаги. Особенности поверхности, возможность сгибания, разрывания, резания бумаги, потеря прочности при намокании. Ознакомление с видами бумаги (писчая, рисовальная, газетная, оберточная). Инструменты и приспособления применяемые при обработке бумаги (карандаши, шаблон, гладилка, ножницы, кисти);

3) примерный перечень изделий. Аппликации, цветы, цветы в вазе, коврик, лодочка, новогодние гирлянды, снежинки, геометрические фигуры, геометрические узоры, узоры с чередованием двух цветов, коллективные работы (бабочка на цветке – аппликация, «игрушки» - аппликация, «зимний пейзаж» - аппликация). Обложка для тетрадей и книг, пособие «наборное полотно», конверты, пакеты для хранения семян, пакеты для дидактических материалов, закладки для книг, дидактические материалы для обучения грамоте и счету, подарочные открытки, игрушки и дорожные знаки.

18. Сельскохозяйственный труд (9ч).

19. Осенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Учить детей принимать посильное участие в труде взрослых на участке. Знакомство с ручными садовыми инструментами (грабли, лопата).

20. Весенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с весенними работами на участке. Знакомство с семенами, правила ухода за ними и посева. Учить детей принимать посильное участие в труде взрослых на участке. Приучать детей к уборке

т е р р и т о р и и .

21. Работа в классе: сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с видами комнатных растений. Правила ухода за комнатными растениями. Подготовка семян к посеву (отбор более крупных и здоровых семян, замачивание, проращивание).

22. Бытовой труд (10).

23. Работа с тканью:

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с иглой, ножницами;
- 2) технико-технологические сведения.Общее знакомство с тканями. Инструменты и приспособления для работы с тканью (швейные иглы, ножницы, наперсток);
- 3) примерный перечень изделий.Игольница в виде папочки. Закладка с вышивкой.

24. Уход за одеждой: правила пришивания пуговиц.

25. Работа с различными материалами (40):

- 1) лепка. Работа с пластилином;
- 2) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с пластилином;
- 3) технико-технологические сведения.Название материала – пластилин и его свойства. Развивать у детей умение работать с пластилином, формировать умение распределять предстоящую работу по этапам, подбирать необходимый материал и инструменты. Виды лепки: круглая, овальная;
- 4) примерный перечень изделий. Ворота, лесенка, шар, овощи, фрукты, игрушки (мишка, зайка, куклы), посуда, фрукты в вазе, снеговик, самолет, домашние птицы и др.

26. Работа с природным материалом:

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с природным материалом;
- 2) технико-технологические сведения.Экскурсия на природу с целью сбора природного материала (листья, желудей, шишек, сухих веточек, крылаток, каштанов и семян);
- 3) примерный перечень изделий. Аппликации из листьев. Гриб (ножка из пластилина, шляпка из каштана; ножка из желудя, шляпка из пластилина), стрекоза (туловище из пластилина, крылышки из крылаток клена) и др.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

27. Технический труд (60ч).

28. Работа с бумагой и картоном:

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с бумагой и картоном, клеем, ножницами, кисточками;
- 2) технико-технологические сведения. Знакомство с картоном. Способы соединения деталей из бумаги и картона: клеем и нитками. Инструменты и приспособления применяемые при обработке бумаги (карандаши, шаблон, гладилка, ножницы, кисти);

3) примерный перечень изделий. Объемные аппликации из бумаги (цветы, фигурки птиц и зверей, цветы в вазе, лодочка, новогодние гирлянды, фонарики, снежинки, коллективные работы (бабочка на цветке – аппликация, «игрушки» - аппликация, «зимний пейзаж» - аппликация). Обложка для тетрадей и книг, пособие «наборное полотно», конверты, пакеты для хранения семян, пакеты для дидактических материалов, закладки для книг, дидактические материалы для обучения грамоте и счету, подарочные открытки, игрушки и дорожные знаки, светофор, изготовление веера, гармошки, оригами (кораблик, самолет).

29. Сельскохозяйственный труд (8 ч).

30. Осенние работы:

- 1) правила безопасности труда при работе на участке;
- 2) личная гигиена во время работы на участке;
- 3) сведения по сельскохозяйственному труду. Учить детей принимать посильное участие в труде взрослых на участке. Знакомство с ручными садовыми инструментами (грабли, лопата).

31. Весенние работы:

- 1) правила безопасности труда при работе на участке;
- 2) личная гигиена во время работы на участке;
- 3) сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с весенними работами на участке. Знакомство с семенами, правила ухода за ними и посева. Учить детей принимать посильное участие в труде взрослых на участке. Приучать детей к уборке территории.

32. Работа в классе: сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с видами комнатных растений. Правила ухода за комнатными растениями. Подготовка семян к посеву (отбор более крупных и здоровых семян, замачивание, проращивание).

33. Бытовой труд (12 ч).

34. Работа с тканью и нитками.

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с тканью, иглой и ножницами;
- 2) технико-технологические сведения. Общее знакомство с тканями, нитками. Ознакомление с оттенками цветов. Применение ниток. Свойства и особенности ниток: тонкие, толстые, рвутся, разрезаются. Инструменты для работы с тканями и нитками (ножницы, иглы, игольница, наперсток);
- 3) примерный перечень изделий. Подушечка для игл, закладка с вышивкой, игольница в виде папочки и др.

35. Работа с различными материалами (56 ч).

36. Лепка. Работа с пластилином:

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с пластилином;
- 2) технико-технологические сведения. Обобщение ранее полученных сведений о

приемах лепки. Формировать умение распределять предстоящую работу по этапам, подбирать необходимый материал и инструменты. Виды лепки: круглая, овальная, коническая, грушевидная;

3) примерный перечень изделий. Кольца, цепочки, пирамидка из колец, «кукла-неваляшка», груша, огурец, морковь, гриб, снеговик, буквы и цифры, «фрукты на подносе» (коллективная работа; поднос предлагается готовый).

37. Работа с природным материалом (10 ч):

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с природным материалом;

2) технико-технологические сведения. Экскурсия на природу с целью сбора природного материала (листья, желудей, шишек, сухих веточек, крылаток, каштанов и семян);

3) примерный перечень изделий. Аппликации из листьев («Кораблик», «Парашют», «Рыбка»). Кораблик из скорлупы грецкого ореха, палочки (мачта), листа деревьев (паруса), пластилин (соединительный материал); паук (туловище из скорлупы грецкого ореха, лапки из тонких палочек и пластилин); ежик (туловище из пластилина, иголки из семечек подсолнечника); рыбка (туловище из шишки, плавники из пластилина, хвост из пера) и др.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

38. Технический труд (40 ч).

39. Работа с бумагой и картоном:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с бумагой и картоном, клеем, ножницами, кисточками;

2) технико-технологические сведения. Способы соединения деталей из бумаги и картона: клеем и нитками. Инструменты и приспособления применяемые при обработке бумаги (карандаши, шаблон, гладилка, ножницы, кисти). Измерение линейкой, разметка по эскизу с помощью линейки по заданным размерам;

3) примерный перечень изделий. Объемные елочные игрушки из бумаги (фонарик, корзинка). Циферблат, термометр, папки, коробки, карточки для дидактического материала. Игры (лото), плоские елочные игрушки (груши, грибы, гирлянды, снежинки). Открытки разных форм, украшенные орнаментом. Для коллективной работы аппликации («узор в полосе», орнамент «Құс қанаты», «веселый человечек»), оригами (на усмотрение учителя).

40. Сельскохозяйственный труд (16ч).

41. Осенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке с граблями, лопатой;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Учить детей работе на участке садовыми инструментами (грабли, лопата).

42. Весенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с весенними работами на участке. Подготовка семян к посеву, правила ухода за ними. Приучать детей к уборке территории.

43. Работа в классе: знакомство с видами комнатных растений. Правила ухода за комнатными растениями. Подготовка семян к посеву (отбор более крупных и здоровых семян, замачивание, проращивание).

44. Общественно полезный труд: самообслуживание в школе. Дежурство в классе и в столовой, уборка классных комнат, проветривание помещений. Уход за одеждой и обувью. Ремонт учебно-наглядных пособий. Изготовление кормушек. Подкормка зимующих птиц.

45. Бытовой труд (12ч).

46. Работа с текстильными материалами:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с тканью, иглой и ножницами;

2) технико-технологические сведения. Первоначальные сведения о тканях растительного происхождения (хлопчатобумажные, льняные). Свойства тканей (шелк, шерсть). Определение лицевой и изнаночной стороны ткани. Виды ниток (швейные, для вязания, вышивания). Разметка и экономный расход тканей. Инструменты для работы с тканями и нитками (ножницы, иглы, игольница, наперсток). Правила хранения инструментов и материалов;

3) примерный перечень изделий. Нарукавная повязка для дежурных, мешочки, салфетки, прихватки, закладки, сувениры с вышивкой изученных стежков, пуговицы с двумя отверстиями, сшивание простейших деталей. Изготовление кукол из ниток.

47. Работа с различными материалами (34ч).

48. Лепка на плоскости. Работа с пластилином:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с пластилином;

2) технико-технологические сведения. Обобщение ранее полученных сведений о приемах лепки. Формировать умение распределять предстоящую работу по этапам, подбирать необходимый материал и инструменты. Виды рельефа (наглядное различие без использования терминологии);

3) примерный перечень изделий. Вишни на ветке, гриб, морковь, яблоко, слива, груша, тюльпан, веточка с листьями, кружка, блюдце, ведерко, тарелка, цветочный горшок. Композиции из указанных предметов для коллективных работ.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

49. Технический труд (28).

50. Работа с бумагой и картоном:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с бумагой и картоном, клеем, ножницами, кисточками;

2) технико-технологические сведения. Способы соединения деталей из бумаги и картона: клеем и нитками. Инструменты и приспособления применяемые при обработке бумаги (карандаши, шаблон, гладилка, ножницы, кисти). Измерение линейкой, разметка по эскизу с помощью линейки по заданным размерам;

3) примерный перечень изделий. Аппликации – орнамент (коврик), предметные аппликации (дом, автомобиль, жилая комната). Пакеты и конверты. Поздравительные открытки. Салфетки. Плоские украшения (фонарики, снежинки, гирлянды, полумаски). Изготовление коробок из картона, оригами, аппликации «Времена года» (для коллективных работ).

51. Сельскохозяйственный труд (16 ч).

52. Осенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке с граблями, лопатой;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Учить детей работе на участке садовыми инструментами (грабли, лопата).

53. Весенние работы:

1) правила безопасности труда при работе на участке;

2) личная гигиена во время работы на участке;

3) сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с весенними работами на участке. Подготовка семян к посеву, правила ухода за ними. Приучать детей к уборке территории.

54. Работа в классе: сведения по сельскохозяйственному труду. Знакомство с видами комнатных растений. Правила ухода за комнатными растениями. Подготовка семян к посеву (отбор более крупных и здоровых семян, замачивание, проращивание).

55. Общественно полезный труд: самообслуживание в школе. Дежурство в классе и в столовой, уборка классных комнат, проветривание помещений. Уход за одеждой и обувью. Ремонт учебно-наглядных пособий. Изготовление кормушек. Подкормка зимующих птиц.

56. Бытовой труд (40 ч).

57. Работа с текстильными материалами:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с тканью, иглой и ножницами;

2) технико-технологические сведения. Первоначальные сведения о тканях

растительного происхождения (хлопчатобумажные, льняные). Свойства тканей (шелк, шерсть). Определение лицевой и изнаночной стороны ткани. Виды ниток (швейные, для вязания, вышивания). Разметка и экономный расход тканей. Инструменты для работы с тканями и нитками (ножницы, иглы, игольница, наперсток). Правила хранения инструментов и материалов;

3) примерный перечень изделий. Простейший фартук, нарукавники, Нарукавная повязка для дежурных, мешочки, салфетки, прихватки, закладки, сувениры с вышивкой изученных стежков, пуговицы с двумя отверстиями, сшивание простейших деталей. Виды орнамента из ткани бараний рог. Изготовление игрушек из помпонов и кистей, и из фетра (божья коровка, кукла).

58. Работа с различными материалами (18).

59. Работа с пластилином:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с пластилином;

2) технико-технологические сведения. Выбор цвета пластилина. Лепка сложных по форме изображений животных и людей из целого куска пластилина, путем вытягивания и их составление из отдельных частей путем примазывания одной части к другой, лепка комбинированным способом;

3) примерный перечень изделий. Объемные изображения птиц (гусь, цыпленок), зверей (медвежонок, лиса, заяц, белка, кот), сказочных персонажей и людей (снегурочка, девочка).

60. Работа с природным материалом:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с природным материалом;

2) технико-технологические сведения. Особенности форм и поверхностей, размеров, цвета, прочности ранее не использовавшихся природных материалов (желуди, ягоды, шиповник);

3) примерный перечень изделий. Аппликации из листьев по образцу («Листопад», аппликация из крылаток, композиция из листьев и семян), Черепаха из скорлупы грецкого ореха (туловище) и пластилина; птичка из шишки (туловище), небольшого желудя или ягоды шиповника (голова), небольших листьев, перышек и пластилина; макеты («Лесная опушка», «Колобок»).

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

61. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся должны знать:

1) название и назначение материалов (бумага, ткань, глина);

2) название и назначение ручных инструментов и приспособлений: гладилка,

ножницы, кисточки для клея, игла, наперсток;

3) правила безопасности труда и личной гигиены при работе указанными инструментами;

4) работать с бумагой (изготовление салфеток разной формы, подставок, закладок, плетение ковриков), картоном, ватой, текстилем (изготовление подарков, елочных украшений, атрибутов для игр), природным материалом (изготовление сказочных персонажей, человечков, животных);

5) работать с ножницами, клеем, пластилином (изготовление флажков разной формы, вырезание и склеивание салфеток, снежинок).

62. По завершении подготовительного класса учащиеся должны уметь:

1) уметь определять последовательность в работе;

2) распределять предстоящую работу по этапам, подбирать необходимый материал и орудия труда;

3) определять инструменты, материал, бережно относиться к ним;

4) пользоваться поделками, изготовленными на занятиях по ручному труду, в игре, на других занятиях, использовать их как подарки для взрослых и детей к праздникам, дням рождения.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

63. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

1) название и назначение материалов (бумага, ткань, глина);

2) название и назначение ручных инструментов и приспособлений: гладилка, ножницы, кисточки для клея, игла, наперсток;

3) правила безопасности труда и личной гигиены при работе указанными инструментами;

4) правила ухода за комнатными растениями.

64. По завершении 1 класса учащиеся должны уметь:

1) правильно организовать свое рабочее место, поддерживать порядок во время работы;

2) соблюдать правила безопасности труда и личной гигиены;

3) экономно размечать материалы с помощью шаблонов;

4) сгибать листы бумаги вдвое и вчетверо, пользоваться гладилкой, резать бумагу и ткань ножницами по линии разметки, соединять детали из бумаги с помощью клея, беречь книги и тетради, обертывать их;

5) вышивать тежками «вперед иголку»;

6) ухаживать за комнатными растениями: поливать, удалять пыль с листьев;

7) контролировать правильность своих действий.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

65. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

- 1) правила безопасности труда при работе ручным инструментом;
- 2) правила ручных инструментов, материалов, приспособлений, предусмотренных программой;
- 3) правила разметки по шаблонам;
- 4) способы обработки различных материалов, предусмотренных программой;
- 5) название и назначение транспортных и сельскохозяйственных орудий и машин (автомашина, прицеп, трактор, плуг, борона, каток, ворот, подъемный кран);
- 6) правила безопасности труда и личной гигиены во время сельскохозяйственных работ;
- 7) правила ухода за комнатными растениями (полив, рыхление почвы); свойства используемых материалов.

66. По завершении 2 класса учащиеся должны уметь:

- 1) соблюдать правила безопасности труда и личной гигиены на всех видах технического труда;
- 2) организовать рабочее место и поддерживать на нем порядок во время работы;
- 3) бережно относиться к инструментам и материалам, экономно размечать материал с помощью шаблонов;
- 4) самостоятельно изготавливать по образцу изделие (аналогичное изделиям, предусмотренным программой).

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

67. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

- 1) правила безопасности труда и личной гигиены при обработке различных материалов;
- 2) название и назначение ручного инвентаря;
- 3) правила пользования ручным инструментом для обработки бумаги, картона, ткани и других материалов;
- 4) премы разметки (шаблоном, линейкой, угольником, циркулем);
- 5) общие сведения о профессиях, предусмотренных программой (по образцу, техническому рисунку, эскизу);
- 6) соблюдать правила безопасности труда и личной гигиены во время работы на учебно-опытном участке.

68. По завершении 3 класса учащиеся должны уметь:

- 1) понимать простейшие технические рисунки, эскизы (определять название детали, материал, из которого она должна быть изготовлена, форму, размеры);

2) самостоятельно изготавливать изделия, предусмотренные программой (по образцу, техническому рисунку, эскизу);

3) соблюдать правила безопасности труда и личной гигиены во время работы на учебно-опытном участке.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

69. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

1) правила безопасности труда и личной гигиены при работе с колющими и режущими инструментами, применяемыми для обработки различных материалов, предусмотренных программой;

2) способы и приемы обработки различных материалов, предусмотренных программой;

3) правила планирования и организации труда;

4) особенности выращивания рассады (томатов, свеклы, капусты).

70. По завершении 4 класса учащиеся должны уметь:

1) выполнять правила безопасности труда;

2) самостоятельно изготавливать изделие (по техническому рисунку, эскизу);

3) контролировать правильность выполнения работы;

4) соблюдать правила безопасности труда и личной гигиены при работе с ручным садовым инвентарем и удобрениями.

71. Личностные результаты должны проявляться в:

1) знании техники безопасности и санитарно-гигиенических требований при изготовлении поделок и аппликаций;

2) умении строить взаимоотношения на уроках;

3) умении выражать интерес к труду;

4) уважении к культуре и традициям казахского народа;

5) навыках конструирования изделий, композиции, мозаики на различные темы;

6) знании о народных музыкальных инструментах и предметах быта казахского народа.

72. Системно-деятельностные результаты должны проявляться в:

1) знании различных методов и приемов художественного и технического труда;

2) знании элементарных приемов конструирования изделий;

3) навыках грамотного применения инструментов и материалов;

4) умении моделировать и конструировать изделия, фигуры из различных материалов;

5) навыках выполнения последовательных действий при изготовлении изделий.

Приложение 30

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393
Приложение 1 2 9
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Формирование произношения и развитие слухового восприятия» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие) 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Развитие слухового восприятия и формирование устной речи у слабослышащих детей тесно связаны между собой. Формирование устной речи происходит на слуховой и слухо-зрительной основе. В свою очередь, навыки восприятия речи на слух совершенствуется в процессе формирования произношения учащихся.

3. Данная программа состоит из двух разделов:

1) развитие слухового восприятия;

2) обучение произношению. Программа по развитию слухового восприятия и обучению произношению рассчитана на детей с 1, 2, 3 степенью тугоухости и с 4 степенью тугоухости (при возможности развития слухового восприятия и накопления словаря, обусловленного программой).

4. Целью обучения предмету «Формирование произношения и развитие слухового восприятия» является развивать речевой слух и развивать произностительные навыки у слабослышащих учащихся начальной школы.

5. Задачами обучения предмету являются:

1) восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение;

2) речевой материал обиходно-разговорного характера и относящийся к организации учебной деятельности;

3) речевой материал, связанный с изучением общеобразовательных предметов;

4) тексты, которые подбираются учителем по состоянию слухоречевого развития

к л а с с а ;

- 5) восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний;
- 6) формирование фонетически внятной, членораздельной, выразительной устной речи у ч а щ и х с я ;
- 7) соблюдение в речи правильной интонации, темпа и слитности, основных правил орфоэпии, словесного и логического ударения;
- 8) развивать правильное речевое дыхание.

6. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет 18 часов. Годовой объем учебной нагрузки: 3024 учебных часов, которые распределяется по периодам о б у ч е н и я .

7. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи с предметами: с развитием речи, дактильной речью, устной речью, чтением, ППО, математикой, ООМ, коррекционной ритмикой и др.

8. В школах для слабослышащих детей с первого занятия в подготовительном – 4 классах проводится специальная работа над произношением (первая часть занятия 10 минут) и по развитию восприятия речи на слух (вторая часть занятия 10 минут). Индивидуальное занятие длится 20 минут. Первая часть – формирование произношения состоит из следующих видов работ:

1) на индивидуальную работу отводится 18 часов в неделю. Данная программа составлена с учетом планирования одной темы, связанной с изучением общеобразовательных предметов, и текста на одну неделю. Объемные темы берутся на 2-3 недели. Первые 1-2 недели сентября отводятся на обследование слуха и речи детей;

2) данная программа предусматривает наличие следующего оборудования: предметные и сюжетные картинки и таблички по темам, наглядного материала по постановке и автоматизации звуков, звукоусиливающей аппаратуры, компьютера, магнитофона, игрушек, муляжей и др., методической, дидактической и наглядной л и т е р а т у р ы ;

3) организуя индивидуальные занятия, учитель должен учитывать, что в начале обучения учащиеся воспринимают знакомые по значению слова, простые короткие фразы, небольшие тексты, содержание которых близко личному опыту и наблюдением школьников (1 класс). Важно, чтобы ученик при предъявлении на слух текста постепенно научился понимать основное его содержание, а затем из воспринятого на слух текста выделять главную мысль.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

9. Развитие слухового восприятия.
1 0 . 1 ч е т в е р т ь .

11. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

- 1) восприятие слухо-зрительно речевого материала;
- 2) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: Встань, сядь. Как тебя зовут? Кто это?;
- 3) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Семья. В классе. Учебные вещи. В столовой. Фрукты. Овощи.

12. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) музыкальных игрушек (барабан, бубен, дутка, гармошка, металлофон, пианино);
- 2) танцевальных ритмов;
- 3) звукоподражаний животным и птицам (корова, собака, кошка, кукушка, ворона ...) ;
- 4) различных звуковых сигналов (количество, сила, длительность);
- 5) восприятие и воспроизведение движениями, отхлопыванием, отстукиванием, игрой на музыкальных игрушках и музыкальных инструментах; мелодии припева песен

1 3 . 2 ч е т в е р т ь .

14. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

15. Восприятие слухо-зрительно речевого материала обиходно-разговорного характера типа: Встань, сядь. Как твоя фамилия? Иди к доске, и по темам.

16. Поручения с предметами: покажи, возьми, дай, вымой (ложку, яблоко, стакан и т . д .) :

1) речевой материал, относящийся к изучению общеобразовательных дисциплин: Продукты питания. Игрушки. Постельное белье. В спальне. Посуда. Признаки предмета . Е л к а ;

2) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи . И г р ы ;

3) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок;

4) различение математического материала – подбор соответствующих картинок (много, мало) ;

5) простые тексты типа: У Саши карандаш. У Тани альбом. У Зины краски. Дети будут рисовать .

17. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) колокольчика, свистка; музыкальных инструментов;
- 2) музыкальных ритмов;
- 3) голосов животных (собака, корова, кошка, петух, курица);

4) определение местоположения звучащего предмета (справа, слева);

5) м е л о д и и п е с е н .

1 8 . 3 ч е т в е р т ь .

19. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

1) обиходно-разговорного характера типа: Как тебя зовут? Как твоя фамилия? Сколько тебе лет? Как зовут маму (папу)? Какое время года? Какой день недели?;

2) речевой материал, относящийся к изучению общеобразовательных дисциплин: Зимние каникулы. В столовой. Части тела человека. Одежда. Обувь. Дни недели. Домашние животные. Дикие животные. Поручения с учебными предметами. Комната;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. (Столько же яблок сколько груш);

6) простые тексты состоящих из 4-5 предложений.

20. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) музыкальных инструментов;

2) голосов животных (лошадь, утка, лягушка, коза);

3) шумов (стук, звонок);

4) восприятие на слух звучаний, выражающих состояние человека (плач, смех, кашель, чихание ...);

5) определение местоположения звучащего предмета (спереди, сзади); мелодии п е с е н .

2 1 . 4 ч е т в е р т ь .

22. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

1) обиходно-разговорного характера типа: Как сестру (брата) зовут? Какой сейчас урок? Сколько тебе лет? Как зовут маму (папу)? Какое время года? Какой день недели?;

2) речевой материал, относящийся к изучению общеобразовательных дисциплин: Время года весна. Мебель. Доктор. Распределение существительных по группам. Признаки предметов. Один, одна, одно. Кто? + Что делает?;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. – У тебя есть карандаш? – У меня есть карандаш? – Дай карандаш? – Возьми;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по

формированию грамматического строя речи. Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Мальчик рисует. Девочка пишет;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок (покажи две ручки, 3 тетради);

6) простые тексты типа. Девочка ловит бабочку. Девочка ловит кошку. Мальчик кормит собаку.

23. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) несложных фортепианных пьес;

2) определение темпа музыки (быстрый, медленный);

3) голосов птиц;

4) шумов (стук по дереву; по стеклу;

5) стук в дверь, ложки о стакан);

6) мелодии песни.

24. Формирование произношения:

1) речевое дыхание;

2) произнесение слитно, на одном выдохе, ряда слогов (папа, папапа), слов, словосочетаний и фраз в 4-5 слогов, например: Я написал(а), я решил(а), - сопряженно с учителем и отраженно по подражанию.

25. Голос:

1) изменение силы голоса в связи со словесным ударением, громкости и высоты собственного голоса (сопряженно с учителем и отраженно по подражанию).

26. Звуки:

1) правильное произношение в словах звуков речи: а, о, у, и, ы, п, т, к, ф, в, с, ш, м, н, л, х, звукосочетаний йа(я), йо(е), йу(ю), йэ(е) в начальной позиции (яблоко) и после гласных (красная);

2) приближенное произнесение слов, включающих еще не усвоенные звуки, используя допустимые звуковые замены д->т, б->п, ж->ш, г->к, ц->с, ч->ш, щ->ш, ы->и, п а т ь ;

3) дифференцированное произнесение в словах и слогах звуков: а-о, а-э, о-у, э-и, и-у, а-я, о-У, у-ю, э-е, т-л, л-н, с-ш.

27. Слово:

1) произнесение слов слитно, голосом нормальной высоты, тембра, силы, с соблюдением звукового состава (точно или приближенно) с соблюдением словесного ударения в 2-3 сложных словах.

28. Фраза:

1) произнесение слитно, на одном выдохе фразы в 4-5 слогов в темпе, близком к естественному (сопряженно и отраженно). Воспроизведение повествовательной и вопросительной интонации.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

29. Развитие слухового восприятия.
30. 1 четверть.

31. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

1) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: Как ты слышишь? Как тебя зовут?;

2) речевой материал, относящийся к изучению общеобразовательных дисциплин: В классе. Кто? Что это? Игрушки. Глаголы. Человек. В умывальной. Вопросы;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Составление диалогов о семье, о школе, о режиме дня;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 5. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений;

6) связные тексты - (из 5-9 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций.

32. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) высоты звука (высокий, низкий, средний);
2) ритмов;

3) звонков (школьного, телефонного, в дверь, будильника, велосипеда...);

4) голосов птиц (кукушки, дятла, соловья); мелодии песен.

33. 2 четверть.

34. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

1) восприятие на слух знакомого по значению речевого материала с опорой на картинку и без нее (типа: Девочка надевает пальто): обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: Какой сегодня день недели? Какой сейчас месяц?; относящегося к изучению общеобразовательных предметов по темам: Одежда. Обувь. В спальне. В столовой. Продукты питания. Глаголы. Елка;

2) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Составление диалогов по теме: У врача. В книжном магазине. На уроке;

3) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по

формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений ;

4) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 10. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам ;

5) связные тексты - (из 5-9 предложений), в ходе работы использовать как знакомые , так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций .

35. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) восприятие и воспроизведение движениями, отхлопыванием, отстукиванием, игрой на музыкальных игрушках и музыкальных инструментах ;

2) воспроизведение элементарными движениями; шумов (пылесос, струя воды, ткань) ;

3) мелодии песен .

3 6 . 3 четверть .

37. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

1) восприятие на слух речевого материала: обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: Как зовут твоего брата? Какое сегодня число? Какое сейчас время года?, относящегося к изучению общеобразовательных предметов по темам: Зимние забавы детей. Признаки предметов. Поручения с предлогами. Моя семья. Слова, обозначающие качество предмета. День школьника . Мамин праздник ;

2) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога, при изучении таких тем: В спальне. В столовой. В классе ;

3) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений ;

4) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 10. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины: плюс, минус, равно, больше, меньше ;

5) связные тексты - (из 5-9 предложений), в ходе работы использовать как знакомые , так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

38. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) музыкальных инструментов (виолончель, флейта, арфа);
- 2) современных танцевальных ритмов;
- 3) мужского и женского пения;
- 4) мелодии песен; шума транспорта (трамвай, гудка автомашин, гул самолета и т.п.)

3 9 . 4 ч е т в е р т ь .

40. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение:

1) восприятие на слух речевого материала: обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: У тебя есть телевизор? Где стоит чашка? Когда дети ужинают?, относящегося к изучению общеобразовательных предметов по темам: Школьный двор. Дети играют. Поручения. На уроке. Что делает? Что сделал? День школьника;

2) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога;

3) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений;

4) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 10. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины: плюс, минус, равно, больше, меньше, геометрические фигуры;

5) связные тексты - (из 6-10 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

41. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний

- 1) оркестра и отдельных музыкальных инструментов;
- 2) хора и сольного пения;
- 3) знакомые песни.

42. Формирование произношения:

- 1) речевое дыхание;
- 2) умение слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 4-5 слогов (1-полугодие), в 7-8 слогов (2-полугодие): я написал(а); возьми книгу со стола.

4 3 . Г о л о с :

1) умение произносить слова голосом нормальной высоты и силы, нормального тембра;

2) умение выдерживать одинаковую высоту тона на разных гласных, а также согласных, произносимых голосом (м, н, в и др.);

3) умение изменять силу голоса в связи со словесным ударением.

4 4 . З в у к и :

1) умение правильно произносить в словах звуки: а, о, у, и, включая дифтонги ай, ой, ый и др; п, ж, т, к, ф, в, с, ш, м, н, л, х, э, б, з, г, р, ы, я, е, Ы, ю;

2) вызывать звуки ч, ц, щ; или давать замены ч-ш, ц-с, ш-щ.

4 5 . С л о в о :

1) умение правильно, слитно произносить слова, включающие усвоенные звуки. Соблюдать орфоэпию: произносить безударное «О» как «А» (сабака);

2) умение правильно произносить сочетания согласных (лампа, стол, шапки и др.).

4 6 . Ф р а з а :

1) уметь выражать в речи повествовательную, вопросительную, восклицательную и н т о н а ц и ю ;

2) уметь изменять силу и высоту голоса в связи с элементарной интонацией.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

47. Развитие слухового восприятия.

4 8 . 1 ч е т в е р т ь .

49. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

50. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: Где ты живешь? (Я живу в Казахстане) На какой улице ты живешь? У тебя дома есть телевизор? Какую отметку ты получил(а) сегодня? Достань из коробки пять карандашей;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Летние каникулы. Дом. Семья. В классе. Интернат. Кто где живет. Овощи, фрукты, ягоды. Признаки предмета;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно - неверно»;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 20. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины: плюс, минус, равно, больше, меньше, геометрические фигуры, единицы измерения;

б) связные тексты - (из 6-10 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

51. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) шумов характеризующих явления природы (шум дождя, ветра, грома);
 - 2) танцевальных ритмов;
 - 3) несложных фортепианных пьес;
 - 4) мелодии песен;
 - 5) музыкальной сказки.
- 5 2 . 2 ч е т в е р т ь .

53. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

54. Восприятие на слух речевого материала:

- 1) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности;
- 2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Осень. Домашние животные. Учебные вещи. Одежда. Обувь. Уборка квартиры. Монета. Хлеб. Н а ш а ш к о л а ;
- 3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Составление диалогов по теме: Мой друг. День рождения. Семья;
- 4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры « В е р н о - н е в е р н о » ;
- 5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 20. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины;

б) связные тексты - (из 6-10 предложений ий), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

55. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) шумов транспорта (вой сирены, мотоцикл, тормоз машины);
- 2) восприятие несложных мелодий и воспроизведение их на музыкальных игрушках и инструментах;
- 3) восприятие танцевальных ритмов;
- 4) мелодии песен;

57. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

58. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера типа: Что ты делал на уроке чтения? (физкультуры и т.д.), Какое время года будет после весны?;

2) относящегося к изучению общеобразовательных предметов по темам: Зимние каникулы: На улице. Труд детей дома. Посуда. Школьная и домашняя мебель. Воскресенье. Письмо. О наших мамах. Ранняя весна;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно - неверно» ;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 20. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины: плюс, минус, равно, больше, меньше, геометрические фигуры, единицы измерения д л и н ы , м а с с ы ;

6) связные тексты - (из 6-10 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

59. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) шумов связанных с техникой; восприятие и воспроизведение движениями, отхлопыванием, отстукиванием, игрой на музыкальных игрушках и музыкальных инструментах ; п е с н и .

61. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

62. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности ;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Весенние каникулы. Мой, твой, его, наш. Весенние работы в саду. Качество предмета. О профессиях. Транспорт (движение);

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием

картинок и серии картинок;

4) различие предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно - неверно»;

5) различие математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 20. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины: на больше, на меньше, столько сколько же, всего, осталось;

б) связные тексты - (из 6-10 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

63. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) шумов связанных с техникой; современных танцевальных ритмов;

2) вокально инструментальных ансамблей;

3) мелодии песен.

64. Формирование произношения:

1) речевое дыхание;

2) произнесение слитно, на одном выдохе, ряда слогов (папапа, папапа, папапа), слов, словосочетаний и фраз в 9-10 слогов, выделяя дыхательными паузами синтагмы (сопряженно с учителем и отраженно по подражанию). Например, сегодня хорошая погода.

65. Голос:

1) изменение высоты и силы голоса в зависимости от расстояния до собеседника и необходимости соблюдать (громко, тихо, шепотом) (1-2 четверти), в связи с побудительной (повелительной) и восклицательной интонацией (1-4 четверти) в связи с логическим ударением сопряженно и отраженно (1-4 четверть).

66. Звуки:

1) постановка звуков: ч, ц, щ;

2) дифференцированное произнесение в словах звуков гласных: а-о, а-э, о-у, э-и, и-у, а-я, о-Ѹ, у-ю, э-е; согласных – носовых и ротовых: м-б, н-д, м-п, н-т; свистящих и шипящих: с-ш, з-ж; звонких и глухих в-ф, с-з, ш-ж.

67. Слово:

1) воспроизведение 4-5 сложных знакомых слов с соблюдением их звукового состава, с выделением словесного ударения и правил орфоэпии (самостоятельно);

2) воспроизведение 4-5 сложных незнакомых слов с соблюдением их звукового состава, с выделением словесного ударения и соблюдением правил орфоэпии (

сопряженно, отраженно, по надстрочному знаку); слитное произношение слов со стечением согласных (в одном слове и на стыке предлогов со словами);

3) понятия «слог», «ударение». Определение количества слогов в 2-3-4-5 сложных словах, ударного и безударного слога; определение места ударного слога. Разделение звуков речи на гласные и согласные: звонкие глухие;

4) знание правил орфоэпии и умение самостоятельно пользоваться ими в речи: звонкие согласные перед глухими и в конце слов произносятся как глухие (вареж(ш)ка, в(ф) саду, зуб(п), глаз(с)); безударный «О» произносится как «А»; произношение сочетаний предлогов в, из, под с существительными (в(ф) саду, из(с) сада, из леса, под (т) стулом, под деревом).
6 8 . Ф р а з а :

1) воспроизведение повествовательных и вопросительных интонации при чтении текста ;

2) произнесение слов и фраз в темпе, присущем разговорной речи (отраженно и самостоятельно).

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

69. Развитие слухового восприятия.
7 0 . 1 ч е т в е р т ь .

71. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

72. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности, типа: Когда начинаются занятия в школе? Что ты делал вчера после завтрака? Назови символику Казахстана. С девяти часов утра до двух часов дня ребята гуляли. Кто помогает тебе, когда ты дежуришь?;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Летние каникулы. Лес. На улице. Профессии. Готовятся к зиме. Учебная деятельность в классе. П о з д н я я о с е н ь ;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок ;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 100. Демонстрация. Выполнение поручений. Составление легких задач по картинкам. Различать на слух математические термины: умножить, сложить, раза больше, раза меньше. Различение на слух таблицу умножения ;

6) связанные тексты - (из 8-10 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Составление плана по тексту.

73. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) восприятие и воспроизведение движениями, отхлопыванием, отстукиванием, игрой на музыкальных игрушках и музыкальных инструментах;

2) танцевальной музыки; мелодии песен.

7 4 . 2 ч е т в е р т ь .

75. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

76. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и относящегося к организации учебной деятельности ;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Как я провел осенние каникулы. Режим дня. Мастерские. В столовой. Зима. Снег. Береги книгу;

3) умение вести диалог: ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего в ы х о д н о г о ;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры « Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или р а з н ы х) к а р т и н о к ;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 100. Составление задач по картинкам. Продолжить различать на слух математические термины: умножить, сложить, раза больше, раза меньше. Различение на слух таблицу умножения. Геометрических фигур; е д и н и ц и з м е р е н и я , м а с с ы ;

6) связанные тексты - (из 8-10 предложений), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста.

Составление плана по тексту.

77. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) музыки разных народов;
 - 2) хорового пения;
 - 3) мелодии песен;
 - 4) шумов, позывных некоторых радиопрограмм и теле передач.
- 7 8 . 3 ч е т в е р т ь .

79. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

80. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и связанного с учебной деятельностью, типа: В какой класс ты перейдешь в этом году? Что ты делаешь, когда дежуришь в столовой? и т . д . ;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Зимние каникулы. Книжный магазин. Библиотека. Режим дня. Наша армия. Детские фильмы. Мамин праздник. Ранняя весна;

3) умение вести диалог: продолжить, ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего выходного дня;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Работа с деформированным предложением;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 100. Составление задач по картинкам. Продолжить различать на слух математические термины: умножить, сложить, раза больше, раза меньше. Различение на слух таблицу умножения. Геометрических фигур; единиц измерения, массы. Различать на слух вопросы: Сколько сегодня уроков? Какой сейчас урок по счету? Сколько дней в неделе? Сколько месяцев в году? и т.д.;

6) связные тексты - (из 8-10 предложений и больше), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Составление плана по тексту. Выборочное чтение.

81. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) детской оперы; музыки разных народов; хорового пения;
- 2) восприятие фортепианной музыки;

3) м е л о д и и п е с е н .
8 2 . 4 ч е т в е р т ь .

83. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

84. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и связанного с учебной деятельностью: Времена года. Назови времена года. Сколько месяцев в году? Назови весенние, летние (осенние, зимние) месяцы. Какое время года будет после ... Какое время ты любишь? Какую погоду ты любишь? Какая погода летом? Что делают дети летом?;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Весенние каникулы. Зачем? Для кого? Для чего? Чтобы. Признаки предмета. На пришкольном у ч а с т к е ;

3) умение вести диалог: продолжить, ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего выходного дня, каникул;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Работа с деформированным предложением;

5) различение математического материала – продолжить, подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров в пределах 100. Составление задач по картинкам. Продолжить различать на слух математические термины: умножить, сложить, раза больше, раза меньше. Различение на слух таблицу умножения. Геометрических фигур; единиц измерения, массы. Различать на слух вопросы математического характера;

6) связные тексты - (из 8-10 предложений и больше), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Выборочное чтение. Составление плана по тексту и пересказ по плану.

85. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) голосов популярных певцов;

2) мелодии песен.

86. Формирование произношения:

1) речевое дыхание;

2) произнесение слитно, на одном выдохе, ряда слогов (папапа, папапа, папапапа), слов, словосочетаний и фраз в 13-15 слогов, выделяя дыхательными паузами

необходимые синтагмы (по подражанию, по графическому знаку, самостоятельно в знакомых фразах). Например: В субботу мы с мамой ходили в кино.

8 7 . Г о л о с :

1) выделение более громким голосом логического ударения в вопросах и ответах. Например: «Кто сегодня дежурный? – Сегодня дежурный Толя» (по подражанию, самостоятельно, руководствуясь указанием учителя, подчеркиванием в вопросах и ответах главного слова);

2) изменение высоты и силы голоса при воспроизведении повествовательной, восклицательной и побудительной интонации.
8 8 . З в у к и и и х с о ч е т а н и я :

1) дифференцированное произнесение звуков, родственных по артикуляции: а) гласных а-э, и-э, а-о, и-ы; согласных – носовых и ротовых: м-б, н-д, м-п, н-т; свистящих и шипящих: с-ш, з-ж, с-щ, ч-ц; звонких и глухих в-ф, с-з, ш-ж, г-к, д-т, б-п;

2) правильное произношение в словах казахских звуков речи и их сочетаний: [ə, ɵ, ʏ, ʏ, ɪ, ы, ғ, қ, ң, һ].

8 9 . С л о в о :

1) нотирование текста рассказа, стихотворения;

2) соблюдение в речи следующих правил орфоэпии (по подражанию и надстрочному знаку), гласный «и» после согласных щ, ж, ц произносится как «ы» (живот, цирк), согласные (кроме щ, ж, ц) перед гласными э, и произносятся мягко (перо, Петя, писать), предлог с существительным типа с братом, с дедушкой, произносится как збратом, здедушкой; звук г, перед к, т произносится как «х» (лехко). Закрепление слитного произношения слов со стечением согласных (в одном слове и на стыке предлогов со словами).

9 0 . Ф р а з а :

1) воспроизведение при чтении повествовательной, вопросительной побудительной интонации.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

91. Развитие слухового восприятия.

9 2 . 1 ч е т в е р т ь .

93. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

94. Восприятие на слух речевого материала обиходно-разговорного характера и связанного с учебной деятельностью, типа: На каком транспорте ты едешь в школу? Как ты помогаешь маме дома? В какой республике ты живешь? Что такое гимн? Покажи герб Казахстана? Кто президент Казахстана? и т.д.:

1) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам, на каждую

тему 7-10 вопросов типа: Летние каникулы. Описание предметов. Труд в деревне. Хлеб

– н а ш е б о г а т с т в о ;

2) умение вести диалог: продолжить, ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего выходного дня, каникул, просмотренного кинофильма;

3) различие предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Работа с деформированным предложением;

4) различие математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров. Составление задач. Продолжить различать на слух математические термины. Различение на слух таблицу умножения. Геометрических фигур; единиц измерения, массы. Различать на слух вопросы математического х а р а к т е р а ;

5) связные тексты - (из 13-15 предложений и больше), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Выборочное чтение. Составление плана и пересказ по плану.

95. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) музыкальных произведений в исполнении инструментальных ансамблей;

2) танцевальной музыки;

3) произведений песенного жанра; мелодии песен;

4) шумов: работающей швейной машины, электропилы.

9 6 . 2 ч е т в е р т ь .

97. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

98. Восприятие на слух речевого материала обиходно-разговорного характера и связанного с учебной деятельностью:

1) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам, на каждую тему 7-10 вопросов типа: Осень. Что такое хорошо и что такое плохо. Мой товарищ. Профессии. Зима. Жизнь зверей и птиц зимой. Зима в лесу. Скоро новый год;

2) умение вести диалог: продолжить, ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего выходного дня, каникул, просмотренного кинофильма;

3) различие предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по

формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Работа с деформированным предложением;

4) различие математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров, задач. Составление задач по картинкам. Продолжить различать на слух математические термины. Различать на слух вопросы математического характера;

5) связные тексты - (из 13-15 предложений и больше), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Выборочное чтение. Составление плана и пересказ по плану.

99. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) инструментальной и вокальной музыки в исполнении соло и дуэта;
- 2) музыки народов мира;
- 3) восприятие голосов популярных певцов;
- 4) восприятие фрагментов из популярных опер;
- 5) мелодии песен.

1 0 0 . 3 ч е т в е р т ь .

101. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

102. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и связанного с учебной деятельностью, типа: Какой фильм будет по телевизору? Чем ты занимаешься в спортивной секции? Почему у тебя нет полотенца?;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Зимние каникулы. Зимние забавы. О вежливости. Выходной день. Моя комната. Защитники Отечества. Женский день. Женские профессии. Моя мама. Наурыз;

3) умение вести диалог: продолжить, ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего выходного дня, каникул, просмотренного кинофильма;

4) различие предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Подбор картинок. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Работа с деформированным предложением;

5) различие математического материала – подбор соответствующих картинок.

Различение на слух примеров, задач. Продолжить различать на слух математические термины. Различать на слух вопросы математического характера;

б) связные тексты - (из 13-15 предложений и больше), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Выборочное чтение. Составление плана и пересказ по плану.

103. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

1) голосов популярных певцов;

2) мелодии песен.

1 0 4 . 4 ч е т в е р т ь .

105. Восприятие на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры или индивидуальными слуховыми аппаратами и без нее и воспроизведение.

106. Восприятие на слух речевого материала:

1) обиходно-разговорного характера и связанного с учебной деятельностью, типа: Какой фильм будет по телевизору? Чем ты занимаешься в спортивной секции? Почему у тебя нет полотенца?;

2) связанного с изучением общеобразовательных предметов по темам: Птицы – наши друзья. Весна. Сказки. Весна в лесу. День Космонавтики. Весенние праздники. Книжки – наши друзья;

3) умение вести диалог: продолжить, ведение диалога учителя с учеником, так же брать материал уроков развития речи. Игры. Демонстрация по ходу диалога. Диалог с использованием картинок и серии картинок. Ведение диалогов после экскурсии, прошедшего выходного дня, каникул, просмотренного кинофильма;

4) различение предложений. Материал этого раздела тесно связан с материалом по формированию грамматического строя речи. Составление схем предложений из бумажных или магнитных полосок. Подбор картинок. Демонстрация, выполнение поручений. Дополнение предложений по картинкам и без картинок. Игры «Верно-неверно». Подбор соответствующей картинки из нескольких (похожих или разных) картинок. Работа с деформированным предложением;

5) различение математического материала – подбор соответствующих картинок. Различение на слух примеров, задач. Составление задач по картинкам. Продолжить различать на слух математические термины. Различать на слух вопросы математического характера;

б) связные тексты - (из 13-15 предложений и больше), в ходе работы использовать как знакомые, так и не знакомые тексты. Тексты с использованием конструктивных картинок и иллюстраций. Составление рассказа из деформированного текста. Составление плана по тексту. Выборочное чтение. Составление плана и пересказ по плану.

107. Восприятие на слух и воспроизведение неречевых звучаний:

- 1) песен разных современных исполнителей;
- 2) восприятие симфонической музыки для детей; песни.

108. Формирование произношения:

1) речевое дыхание;

2) правильное воспроизведение дыхательных пауз при выделении синтагм в процессе чтения, при воспроизведении текста, выученного наизусть

109. Г о л о с :

1) соблюдение логического ударения в текстах, заучиваемых наизусть. Соблюдение подвижности ударения при изменении формы слова (рука - руки).

110. З в у к и и и х с о ч е т а н и я :

1) закрепление правильного произношения в словах и фразах звуков речи: а) гласных а-э, и-э, а-о, и-ы; согласных - свистящих и шипящих: с-ш, з-ж, с-ц, ч-ц, ц-с; звонких и глухих с-з, ш-ж, г-к, д-т, б-п;

2) закрепление правильного произношения в словах казахских звуков речи и их сочетаний: [э, ө, ү, ұ, і, ы, ғ, қ, ң, һ].

111. С л о в о :

1) соблюдение в речи следующих правил орфоэпии (по подражанию и надстрочному знаку): сочетания сч, жч произносятся как щ (щитать); окончания -тся, -ться произносятся как «ца».

112. Ф р а з а :

1) соблюдение темпа разговорной речи при произношении фраз. Воспроизведение при ведении диалога повествовательной, вопросительной побудительной интонации.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

113. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся должны у м е т ь :

1) воспринимать на слух с помощью стационарной звукоусиливающей аппаратуры (учащиеся 3 степени тугоухости) и с индивидуальными слуховыми аппаратами (учащиеся 1,2 степени тугоухости), речевой материал (слова, словосочетания, фразы) обиходно-разговорного характера и связанный с учебной деятельностью учащихся, типа: Как тебя зовут? Дай мяч. Как зовут маму? и т.п.;

2) воспринимать на слух указанный речевой материал:

без аппарата на расстоянии не менее 0,5-0,7 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 0,2-0,3 м (учащиеся с 3 степенью тугоухости); с индивидуальными слуховыми аппаратами на расстоянии не менее 1 м (учащиеся

со 2 степенью тугоухости), 0,3-0,5 м (учащиеся с 3 степенью тугоухости);

3) произносить отработанный речевой материал внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра в нормальном темпе.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

114. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны уметь:

1) воспринимать на слух с помощью индивидуальных слуховых аппаратов и без них речевой материал (знакомые по значению слова, словосочетания, фразы) обиходно-разговорного характера и относящийся к учебной деятельности учащихся, типа: Кто будет дежурить завтра? Какая погода бывает весной?;

2) воспринимать на слух указанный речевой материал:

без аппарата на расстоянии не менее 1-2 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 0,4-0,5 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 6-10 см (учащиеся с 3 степенью тугоухости)

с индивидуальными слуховыми аппаратами на расстоянии не менее 2-4 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 1,25-3 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 0,7-2 м (учащиеся с 3 степенью тугоухости);

3) воспринимать на слух с индивидуальными аппаратами тексты (из 5-7 предложений) содержание которых близко опыту детей: на более близком расстоянии – тексты описательного характера;

4) произносить отработанный речевой материал внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра в нормальном темпе.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

115. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны уметь:

1) воспринимать на слух с помощью индивидуальных слуховых аппаратов и без них речевой материал (знакомые по значению слова, словосочетания, фразы) обиходно-разговорного характера, относящийся к учебной деятельности и связанный с изучением общеобразовательных предметов, типа: Когда птицы прилетают с юга? В каком классе учится твоя сестра? и др.;

2) воспринимать на слух указанный речевой материал:

без аппарата на расстоянии не менее 2-2,5 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 0,5-1 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 0,1-0,2 м (учащиеся с 3 степенью тугоухости);

с индивидуальными слуховыми аппаратами на расстоянии не менее 4 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 1,25-3 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 1-1,5 м (учащиеся с 3 степенью тугоухости);

3) воспринимать на слух с индивидуальными аппаратами текст (из 5-7 предложений)

-) содержание которых близко опыту учащихся;
- 4) произносить отработанный речевой материал внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра в нормальном темпе.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

116. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны уметь:

1) воспринимать на слух с помощью звукоусиливающей аппаратуры, или индивидуальных слуховых аппаратов и без них речевой материал (знакомые по значению слова, словосочетания, фразы) обиходно-разговорного характера и связанный с учебной деятельностью учащихся: типа: «На какой свет нужно переходить у л и ц у ? » ;

2) связанный с изучением общеобразовательных предметов;

3) воспринимать на слух указанный речевой материал: без аппарата на расстоянии не менее 3,5-4,5 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 1-1,2 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 0,2-0,3 м (учащиеся с 3 степенью т у г о у х о с т и) ;

с индивидуальными слуховыми аппаратами на расстоянии не менее 7 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 4-5 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 1,5-2 м (учащиеся с 3 степенью т у г о у х о с т и) ;

4) воспринимать на слух с индивидуальными аппаратами тексты на более близком р а с с т о я н и и ;

5) произносить отработанный речевой материал внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра в нормальном темпе.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

117. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны уметь:

1) воспринимать на слух с помощью индивидуальных слуховых аппаратов и без них речевой материал (слова, словосочетания, фразы) обиходно-разговорного характера, связанный с организацией учебной деятельности учащихся и с изучением общеобразовательных предметов, типа: Как ты понимаешь слова: «Кто много читает, тот много знает?», Заяц сидел на самой опушке леса, а потом вдруг сорвался с места и убежал. Что тебе больше всего нравится во внешности мамы?;

2) воспринимать на слух указанный речевой материал:

без аппарата на расстоянии не менее 4-5 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 0,3-0,4 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости);

с индивидуальными слуховыми аппаратами на расстоянии не менее 8-9 м (учащиеся с 1 степенью тугоухости), 6-7 м (учащиеся со 2 степенью тугоухости), 3-4 м (учащиеся с 3 степенью т у г о у х о с т и) ;

3) воспринимать на слух с индивидуальными аппаратами тексты (до 9-12 предложений) на более близком расстоянии;

4) произносить отработанный речевой материал внятно, достаточно естественно и выразительно, голосом нормальной высоты, силы и тембра в нормальном темпе.

118. Личностные результаты отражаются в:

1) проявлении уважения к символам Республики Казахстан;

2) проявлении любви к родному краю, к своей Родине, Республике Казахстан;

3) владении государственным и родным языками, уважении к истории, культуре и традициям многонационального народа Казахстана;

4) проявлении уважительного отношения к себе, к родителям, к старшим, заботливое отношение к младшим, проявление доброты и чуткости к другим;

5) ведении здорового образа жизни.

119. Системно-деятельностные результаты отражаются в умениях и навыках владения всеми видами речевой деятельности, а также в овладении общеучебными умениями, полученными на уроках родного языка:

1) умения выделять основную мысль текста, структурные элементы текста (зачин, основная часть, концовка), восстанавливать деформированный текст, пересказ прочитанного по плану; составление рассказов по серии картин, устное сочинение по картинке;

2) умения вести диалогическую речь, постепенно увеличивая количество реплик; выразительно читать небольшие стихотворения; петь детские песни на русском языке.

Приложение 3 1

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 1 3 6

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Коррекционная ритмика» для учащихся с нарушением слуха
(слабослышащие, позднооглохшие) 0-4 классов уровня
начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Коррекционно-ритмические занятия являются составной частью учебно-воспитательного процесса в коррекционной школе II типа. В процессе этих занятий совершенствуются навыки слухового восприятия музыки, речи, вырабатываются навыки эмоциональной, интонированной устной речи, ритма и выразительности движений. На музыкально-ритмических занятиях педагог проводит работу по формированию внятной, выразительной устной речи учащихся, ее ритмико-интонационной структуры на протяжении всего занятия. При этом возможно проведение на каждом занятии специальных упражнений по фонетической ритмике в течение 10-12 мин. Содержание работы, требования к умениям учащихся по каждому году обучения усложнены в связи с возрастными особенностями их развития.

3. Цели коррекционно-ритмические занятия направлены на формирование гармоничной личности слабослышащего школьника: его эстетическое, физическое, нравственное развитие и развитие слухового восприятия и произносительной стороны речи.

4. Задачи коррекционно-ритмических занятий:

- 1) обучение музыкально-ритмическим движениям и танцам;
- 2) обучения восприятию и исполнению песен, и игре на инструментах;
- 3) развивать навыки слушания музыки;
- 4) развивать восприятия на слух и воспроизведения устной речи;
- 5) формирование сенсорной основы восприятия музыки;
- 6) обучение различению, узнаванию и распознаванию на слух основных свойств музыкальных звуков – высоты, силы, длительности и тембра в различных их сочетаниях.

5. В процессе изучения предмета «Коррекционная ритмика» осуществляются межпредметные связи со следующими учебными дисциплинами:

1) «Казахский язык»: пополнение словарного запаса при разучивании песен на казахском языке; работа над произношением специфических звуков казахского языка в процессе исполнения казахских песен;

2) «Формирование произношения и развитие слухового восприятия»: использование остаточного слухового восприятия речи, закреплению навыков внятного, выразительного, достаточного воспроизведения, формирования устной речи;

3) «Познание мира»: использование жизненного опыта, материала экскурсий в процессе работы над музыкальным произведением; соотнесение образов природы, названий местностей и животных, встречающихся в музыке, с окружающим миром;

4) «Математика»: использование элементарных математических понятий при

анализе музыкального произведения (метр, ритм, количество слогов, количество куплетов и др.);

5) «Трудовое обучение»: развитие мелкой мускулатуры пальцев рук; использование поделок художественного труда для иллюстрации музыкальных произведений;

6) «Адаптивная физическая культура»: использование элементов ритмической гимнастики под музыку; подвижные игры под музыку.

6. Объем учебной нагрузки по предмету «Коррекционная ритмика» на подготовительной и начальной ступени школы в соответствии с типовым учебным планом составляет:

1) подготовительный класс – 1 час в неделю, всего 33 часа;

2) 1 класс – 1 час в неделю, всего 33 часа;

2) 2 класс – 1 час в неделю, всего 34 часа;

3) 3 класс – 1 час в неделю, всего 34 часа;

4) 4 класс – 1 час в неделю, всего 34 часа.

7. На коррекционно-ритмических занятиях основным способом восприятия речевого материала является слухо-зрительное восприятие. Однако, как и на остальных уроках и занятиях, большое внимание уделяется развитию восприятия речи на слух в ходе занятия. Приводится примерный речевой материал для упражнений в восприятии его на слухосуществляется дифференцированный подход к учащимся в зависимости от его двигательных способностей, степени снижения слуха, способности к восприятию речи на слух, музыкальных средств выразительности, состояния произношения и других индивидуальных особенностей. Прослеживается постепенное усложнение требований к умениям учащихся по всем разделам работы.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

8. Музыкально-ритмические движения.

9. Выразительное и ритмичное выполнение под музыку движений типа: ходьба широким шагом со свободным, естественным движением рук; друг за другом - по одному, врассыпную с использованием всего пространства комнаты, змейкой; на носках, на пятках с соблюдением определенного расстояния.

10. Танцевальные движения. Знакомство с элементами танца: простой ход, шаг галопа, притопы одной ногой и поочередно левой и правой; кружение через правое плечо, кружение в парах.

11. Пляски по показу: свободная пляска; «Танец с куклами»; «Праздничный хоровод»; «Казахский танец».

12. Музыкальные игры: «Береги флажок», муз. В.Витлина, «Будь ловким».

13. Восприятие и воспроизведение несложных музыкальных пьес.

14. Пение в диапазоне «ДО¹ СОЛЬ¹». Исполнение несложных вокальных упражнений (на одном выдохе не менее 3-4 звуков, слогов) на материале типа: а, о, у, и ; ма, ма, мам; та, та, та; па, па, па; дон, дон, дон и т.п.

15. Восприятие на слух несложных по содержанию песен. Упражнения в опознавании их на слух. Соблюдение правильного дыхания.

16. Игра на шумовых инструментах.

17. Восприятие на слух и воспроизведение на треугольниках, ложках, маракасах, румбах, бубнах и т.п. (под аккомпанемент учителя) несложных ритмов.

18. Слушание музыки.

19. Восприятие несложных фортепианных произведений; определение содержания и характера музыкального произведения (о птичке, о дождике, о солдатах; веселая, грустная, спокойная музыка). Музыкальный материал типа: «Птичка», муз. Э.Грига; «Колыбельная», муз. Фрида, «Медведь», муз. В.Ребикова; «Полька», муз. М.Глинки; «Казахский марш» муз. Хамиди.

20. Восприятие на слух и воспроизведение устной речи.

21. Слитное произнесение (на одном выдохе) слогов, а также слов. Постепенное наращивание количества произносимых слогов. Изменение силы голоса от громкого произнесения к тихому.

22. Восприятие на слух речевого материала, связанного с организацией учебной деятельности учащихся типа: Какое сейчас занятие? Что вы будете делать? Встаньте в колонну (в шеренгу, в колонну. Под эту музыку будем ходить (шагать, маршировать, бегать). Что будете делать под эту музыку?

23. Как я играю? (громко, тихо). Какие звуки вы слышите? (высокие, низкие). Будем слушать музыку. Восприятие на слух простых текстов песен.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

24. Музыкально-ритмические движения.

25. Ритмичное выполнение под музыку движений типа: ходьба широким шагом со свободным движением рук; друг за другом - по одному, врассыпную по пространству комнаты, змейкой; на носках, на пятках. Легкий бег в колонне, по кругу, по прямой; выполнение движений о предметами (мячами, флажками и др.). Построение в шеренгу, в колонну, в круг. Упражнения для мышц плечевого пояса, для кистей рук, для ног.

26. Танцевальные движения. Знакомство о элементами танца: простой ход, шаг галопа, притопы одной ногой, кружение через правое плечо, кружение в парах.

27. Пляски по показу: «Танец с куклами»; «Праздничный хоровод»; «Казахский танец».

28. Музыкальные игры: «Береги флажок», муз. В.Витлина, «Будь ловким».

29. Восприятие и воспроизведение несложных музыкальных пьес.

30. Пение в диапазоне «ДО¹ СОЛЬ¹». Исполнение вокальных упражнений (на одном выдохе не менее 3-4 звуков, слогов) на материале типа: а, о, у, и; ма, ма, мам; па, па, па; д о н , д о н , д о н и т . п .

31. Восприятие на слух несложных по содержанию песен. Упражнения в опознавании их на слух. Соблюдение правильного дыхания.

32. Игра на шумовых инструментах.

33. Воспроизведение на треугольниках, ложках, маракасах, бубнах и т.п. (под аккомпанемент учителя) несложных ритмов.

34. Слушание музыки.

35. Восприятие несложных фортепианных произведений; определение содержания и характера произведения (о птичке, о дождике, о солдатиках; веселая, грустная, спокойная музыка). Музыкальный материал типа: «Птичка», муз. Э.Грига; «Колыбельная», муз. Фрида; «Полька», муз. М.Глинки; «Казахский марш» муз. Хамиди.

36. Восприятие на слух и воспроизведение устной речи.

37. Слитное произнесение, постепенное наращивание количества произносимых слогов. Изменение силы голоса от громкого произнесения к тихому.

38. Восприятие на слух речевого материала, связанного с организацией учебной деятельности типа: Какое сейчас занятие? Что вы будете делать? Встаньте в колонну. Под эту музыку будем ходить (шагать, бегать). Что будете делать под эту музыку? Как я играю? (громко, тихо). Какие звуки вы слышите? '(высокие, низкие). Восприятие на слух простых текстов песен.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

39. Музыкально-ритмические движения.

40. Выполнение под музыку движений типа: ходьба с левой ноги, чередование ходьбы с приседанием; приседание по воспринятому на слух акценту в музыке; ходьба широким, скользящим шагом со сгибанием коленей, воображаемым несением тяжести, тяжелой поступью; бег на носках, бег широким шагом; прыжки (на месте или во время бега) с соблюдением акцента в зависимости от звучания музыки. Воспроизведение в движениях характера музыки- плавный, легкий, грациозный.

41. Упражнения для мышц шеи, головы, плечевого пояса: наклоны вперед, назад, вправо, влево; повороты вправо, влево; круговые движения головой. Упражнения для рук: встряхивание, повороты кистей сжимание пальцев в кулак и разжимание. То же при сгибании рук к плечам.

42. Упражнения для туловища: наклоны туловища вперед, назад с выпрямленной и согнутой спиной. Повороты туловища вправо, влево. Наклоны туловища вперед и в стороны с движениями рук и без них стоя, ноги врозь или сидя, с нагибанием туловища н а з а д .

43. Упражнения для мышц ног: полуприседания с подъемом на носки и опусканием на всю ступню. Вытягивание носка ступни вперед и в стороны. Отведение ноги в сторону от бедра, взмах рук через стороны вверх с хлопком. Упражнения на выработку о с а н к и .

44. Выполнение упражнений по ритмической гимнастике под музыку на современные ритмы. Танцевальные движения. Знакомство с элементами танца: шаг поскаком, шаг галопа (бокового) с изменением скорости (медленно, быстро); шаг с носка на пятку; притопы одной ногой, обеими ногами поочередно, ковырялочка, к а з а х с к и й т а н е ц и т . п .

45. Музыкальные игры типа: «Передай мяч», муз. Глинки (Полька), «Кот и мыши», м у з . Т . Л о м о в о й .

46. Восприятие и воспроизведение песен и несложных музыкальных пьес:
1) пение. Пение в диапазоне до1-ля1 естественным протяжным голосом нормальной громкости; согласование начала и конца исполняемого учащимися певческого м а т е р и а л а .

47. Вокальный материал типа: попевки - «Зайчик» (детская песня), «Отан», « Андрей-воробей» (русская народная прибаутка).

48. Исполнение песен с воспроизведением ее мелодии:
1) «Осенняя песенка», муз. М.Васильева-Буглая, сл. А.Плещеева, «Новогодний хоровод», муз. М.Красева, сл.Ивенсена, «Дед Мороз», муз. Витлина, сл. Ю.Бойко, Новогодний праздник» муз. Старокадомского, сл. О.Высотской.

49. Восприятие на слух и воспроизведение отхлопыванием, отбиванием на музыкальных игрушках, шумовых инструментах ритмов, исполняемых песен.

50. Игра на шумовых и музыкальных инструментах.

51. Исполнение на металлофонах, виолах и т.п. простых мелодий типа: « Тень-тень-потетень», муз. Калинникова, «Маленькой елочке холодно зимой», муз. М.Красева, «Во саду ли в огороде», рус.нар.песня и т.п. 5 2 . С л у ш а н и е м у з ы к и .

53. Знакомство с разнообразными музыкальными произведениями исполняемых учителем, а также в грамзаписи, определение их характера.

54. Музыкальный материал: «Камажай»; Гимн РК; «Колыбельная», муз. Н.Римского-Корсакова из оперы «Садко»; «Кукушка», муз. М.Красева; «Зайка и волк », муз. Е.Тиличевой; «Неаполитанская песня», муз. П.Чайковского.

55. Восприятие на слух и воспроизведение устной речи.

56. Восприятие на слух различной интонации в речи учителя (побудительной, вопросительной, радостной, грустной, удивленной, жалобной, требовательной и т.д.) и воспроизведение ее, используя естественные жесты, в собственном произношении (сопряженно с учителем, отраженно, самостоятельно) на различном речевом материале (типа: Какой звучит инструмент? Тебе понравилось, как играл (пел) Олег? Нет! Не

понравилось! Очень понравилось! на речевом материале песен типа: «Осенняя песня» - грустная интонация, «Счастливым день!» - радостная и т.д.). Восприятие на слух речевого материала, связанного с организацией учебной деятельности учащихся типа: идите парами, цепочкой; идите за... (друг за другом) бежать, двигаться галопом, поскаком; о чем говорится в песне; какая звучит музыка; выучить слова песни и т.д.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

57. Музыкально-ритмические движения.

58. Выполнять под музыку движения типа: фигурная маршировка (с флажками и другими предметами), ходьба большим и мелким шагом, пружинистым шагом, с подчеркнутым размахом рук, с высоким подниманием колен; изменение темпа ходьбы (умеренного, ускоренного). Прыжки на месте, попеременно на правой и на левой ноге с продвижением вперед-назад, в сторону. Восприятие на слух различных музыкальных ритмов, акцентов в музыке и воспроизведение их в движении; синхронное выполнение движений всеми учащимися.

59. Упражнения для мышц плечевого пояса, шеи и головы, типа: наклоны головы вперед и назад; повороты головы вправо и влево; расслабленное падение головы вперед и назад; движения плечевого пояса вверх, вниз (поднимание и опускание плеч).

60. Упражнения на выработку осанки типа: из положения руки сцепленные сзади на уровне пояса, отведение плеч назад; опускание сцепленных рук вниз, отводя плечи назад и прижимая лопатки одна к другой, переход в исходное положение.

61. Упражнения для мышц ног, типа: медленное полное приседание.

62. Танцевальные движения. Разучивание элементов танца типа: боковой ход* скользящий шаг на высоких полупальцах, веревочка, простая дробь, шаг польки. Отработка элементов-казахского, узбекского танцев. Разучивание танцев: «Танец с цветами» (вальс), белорусский танец («Лявониха»), полька «Янка»), «Танец снежинок» (вальс), «Танец матрешек» (русская нар. мел.) и т.д. Упражнения в восприятии на слух танцевальных ритмов: «Качание рук» (польская нар. мел.) «Казахский танец мальчиков», «Казахский танец девочек».

63. Восприятие и исполнение песен и игра на инструментах.

64. Пение в диапазоне на одном выдохе, не менее 12 звуков; без напряжения, легким, напевным звуком.

65. Знакомство с нотным станом и названием нот. Пение на одном звуке различных слогов типа; ма-мо-му-мэ-ми. Пение попевок: «На улице две курицы о петухом дерутся»

66. Две девицы-красавицы смотрят и смеются:

- 1) «Ха-ха-ха! Ха-ха-ха! Как нам жалко петуха» (муз. Я.Френкеля, сл.нар.);
- 2) «По дороге Петя шел, он горошину нашел, а горошина упала, покатила и

п р о п а л а » ;

- 3) Ох,ох,ох! Где-то вырастет горох», (муз. В.Карасевой, сл. Н.Френкеля);
- 4) «Ду-ду-ду-ду-дудочка» ду-ду-ду-ду-ду-. Заиграла дудочка во зеленом саду».

67. Исполнение песен:

- 1) «Осень», муз. М.Красева, сл. М.Ивансен;
- 2) «Синичка», муз. М.Красева;
- 3) «Солнечная песенка», муз. Ю.Нидева;
- 4) «Что за дерево такое?» муз. А.Старокадомского, сл. Л.Некрасовой;
- 5) «Песня о мире», муз. А.Филиппенко, сл.Ю.Бойко;
- 6) «Отан» муз. Мухамеджанова, Гимн РК.

68. Восприятие на слух и воспроизведение на шумовых инструментах и музыкальных и отхлопыванием ритмов, а также ритмов разучиваемых песен. Исполнение несложных мелодий на музыкальных инструментах (ф-но, электрооргане). «Казахский марш» ком. Хамиди, «Казахстан», каз. муз. инструменты: домбра, кепшик, асатаяк, туюк, жетыген, конырау.

69. Слушание музыки.

70. Знакомство о более сложными по характеру и структуре музыкальными произведениями. Восприятие на слух звучания оркестров народных инструментов (баяна, балалайки, дудочки домбры и кобыза и т.п.).

71. Узнавание на слух песен и мелодий. Восприятие на слух музыки народов:

- 1) «Русский танец «Камажай»;
- 2) белорусский танец «Бульба»;
- 3) литовский танец «Летка-енька».

72. Знакомство с основными сферами музыки (песня, танец, марш). Формирование понятий о сочинении (композиторе), исполнении (исполнителе) и слушании (слушателе). Кюи казахских композиторов.

73. Восприятие на слух и воспроизведение устной речи.

74. Слитное произнесение речевого материала (слова, словосочетания, фразы, тексты песен) в темпе, присущем разговорной речи, голосом нормальной высоты, силы, тембра, выделяя словесное ударение в словах и логическое ударение во фразах (сопряжено с учителем, отраженно и самостоятельно).

75. Восприятие на слух изменений в речи учителя (своих товарищей) и воспроизведение их в собственном произношении с движениями и без движений (сопряжено, отраженно, самостоятельно) на различном речевом материале урок:

- 1) силы голоса (тихо-громко, тихо-громче-громко);
- 2) высоты голоса (высокого, среднего и низкого регистра);
- 3) темпа речи (быстро-медленно, медленно-быстрее-быстро, в темпе, присущем разговорной и напевной речи);
- 4) отхлопывание, отстукивание различных ритмов, словосочетаний, слов, текстов

песен, стихотворений но подражанию учителю и самостоятельно.

76. Восприятие и воспроизведение на слух текстов попевок, разучиваемых песен, а также речевого материала, связанного с организацией деятельности учащихся, типа: идите змейкой (парами, тройками); идите в колонну по три, по четыре; идите по диагонали; боковой ход; приставной шаг; веревочка; шаг польки; казахский народный танец, ускоренный темп; я слышу звуки низкого (среднего, верхнего) регистра; звучит вальс (полька, марш, композитор, поэт; музыку (слова) написал:

- 1) «Пять линеек нотной строчки Мы назвали - нотный стан;
- 2) и на нем все ноты - точки Разместили по местам».

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

77. Музыкально-ритмические движения.

78. Выполнение под музыку движений типа: непринужденная ходьба с естественным движением рук; ходьба на наружных сторонах стопы, с закрытыми глазами, вперед спиной, скрестным шагом, с перекатом с пятки на носок, со сменой н а п р а в л е н и я .

79. Упражнения для мышц плечевого пояса, головы; расслабленное круговое движение головой; вращение плечевого пояса с опущенными вниз руками; выполнение пружинки со свободными взмахами рук.

80. Упражнения на выработку осанки: из положения стоя на коленях (руки свободно опущены вниз), сесть на пол сбоку от голени и вернуться в исходное положение; из положения стоя на коленях и упираясь руками в пол, полное вытягивание верхней части корпуса вперед,- касаясь груди пола и до конца вытянув р у к и .

81. Упражнения для туловища: наклоны туловища вперед в положении руки в стороны; в положении сидя с вытянутыми и расставленными на ширину плеч ногами, касание правой рукой носка левой ноги и наоборот; поворота туловища вправо о выбрасыванием левой руки, сжатой в кулак, и влево - о правой рукой (имитация бокса). Из положения ноги врозь - вращение туловища.

82. Упражнения для мышц ног: выпад поочередно правой и левой ногой вперед, в сторону; свободное качание бедра с опорой рук.

83. Танцевальные движения типа большой и малый--батман; ковырялочка с притопом; движения ноги: на пятку, на носок, с притопом поочередно каждой ногой, шаг о п о с к о к о м . Танцы :

- 1) «Пляска с притопами» (укр.нар.мел.), обр. И.Метлова;
- 2) «Полька парами» (чешская нар. мел.);
- 3) «Танец у елки», муз. М.Раухвергера;
- 4) «Новогодний хоровод», муз. А.Филиппенко;

5) «Бусинки», муз.

84. Музыкальные игры типа:

1) «Стройте круг», муз. М.Глинки («Галоп-да»);

2) «Беги скорей», муз. Т.Ломовой;

3) «барабанщики», «Молодецкий хоровод», «В лесу», муз. Т.Ломовой, «Дударай», «

А к ш а к а р » .

85. Восприятие и исполнение песен и игра на инструментах.

86. Пение в диапазоне до₁ -до₂ на одном выдохе. Попевки типа:

1) «У сосенки-сосенки повыросли опенки»;

2) «Роет землю серый крот, разоряет огород»;

3) «Вьюга воет, вьюга злится, на дворе метель кружится»;

4) «Машет белым рукавом, сыплет бархатным снежком»;

5) «Дождик, дождик, кап-кап-кал. Мокрые дорожки»;

6) «Нам нельзя идти гулять, мы промочим ножки»;

7) «Купила Марусе бусы бабуся, на рынке споткнулась бабуся о гуси... Не будет подарка у внучки Маруси, все бусы склевали по бусинке гуси».

87. Исполнение несложных мелодий учащимися на ф-но, электрооргане, в сопровождении оркестра шумовых инструментов под дирижирование ученика.

Восприятие на слух и воспроизведение ритмов. «Казахский марш» Хамиди, «Сулу кыз» (польская мелодия), каз. инструменты: домбра, кепшик, асатаяк, туяк, жетыген, к о н ы р а у .

88. С л у ш а н и е м у з ы к и .

89. Знакомство о разнообразными по характеру музыкальными произведениями.

М у з ы к а л ь н ы й м а т е р и а л :

1) кюи казахстанских композиторов, «Вальс-шутка», муз. Д.Шостаковича (флейта, ф - н о) ;

2) «Мелодия», муз. П.И.Чайковского (скрипка);

3) «Птичий дом», муз. Д.Кабалевского;

4) «Песня о Родине», муз. И.Дунаевского. Звучание каз. инструментов: домбры и к о б ы з а .

90. Восприятие на слух и воспроизведение устной речи.

91. Закрепление навыков восприятия на слух изменений в речи учителя (своих товарищей) высоты голоса во всех регистрах, силы голоса (тихо-громко, тихо-громче-громко, громко-тише-тихо), темпа речи (медленно-быстро, медленно-быстрее-быстро, быстро-медленнее-медленно и воспроизведения этих изменений в собственном произнесении (отраженно, самостоятельно) с движениями и б е з д в и ж е н и й .

92. Правильное соблюдение словесного и логического ударений при

воспроизведении текстов песен, стихотворений. Соблюдение подвижности ударения.

93. Правильное воспроизведение различных ритмов речевого материала урока (тексты песен, стихотворений, прибауток и т.д.) самостоятельно (в знакомом материале) и по подражанию учителю. Восприятие на слух текстов песен, попевок, а также речевого материала, связанного с организацией деятельности учащихся.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

94. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся должны знать и уметь:

- 1) выполнять под музыку наиболее простые виды ходьбы, бега и т.п., сочетая их с медленным или быстрым темпом музыки;
- 2) реагировать движениями на начало и конец звучания музыки, выполнять под музыку простейшие танцевальные движения;
- 3) определять характер несложных фортепьянных пьес (веселая, грустная музыка);
- 4) воспринимать на слух и воспроизводить несложные ритмические рисунки на шумовых инструментах, музыкальных игрушках, отхлопыванием т.п.;
- 5) исполнять, несложные мелодии.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

95. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны знать и уметь:

- 1) выполнять под музыку наиболее простые виды ходьбы, бега и т.п., сочетая их с медленным или быстрым темпом музыки;
- 2) реагировать движениями на начало и конец звучания музыки, выполнять под музыку простейшие танцевальные движения;
- 3) определять характер несложных фортепьянных пьес (о птичке, о дождике, о медведе; веселая, грустная музыка);
- 4) воспринимать на слух и воспроизводить несложные ритмические рисунки на шумовых инструментах, музыкальных игрушках, отхлопыванием т.п.;
- 5) исполнять, соблюдая правильное дыхание, несложные мелодии.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

96. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны знать и уметь:

- 1) выполнять под музыку различные виды ходьбы и другие основные движения;
- 2) исполнять вокальные упражнения напевным звуком; петь без напряжения, четко

соблюдая ритм песни, передавая ее эмоциональный настрой;

3) исполнять музыкальные фразы, соблюдая правильное дыхание; начинать и заканчивать пение одновременно;

4) дирижировать несложные по ритмическому рисунку песни в сопровождении ф-но ;

5) воспринимать на слух тексты разучиваемых песен, попевок, а также речевой материал, связанный с организацией деятельности учащихся на расстоянии;

6) четкое проговаривание всего речевого материала, текстов песен, особенно окончаний слов.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

97. Предметные результаты. По завершении 3 класса учащиеся должны знать и у м е т ь :

1) выполнять под музыку сложные виды ходьбы, бега и других основных гимнастических и танцевальных движений; соблюдать умеренный и замедленный темп ; продолжать двигаться в заданном темпе после окончания звучания музыки;

2) приближенно интонировать мелодию песни;

3) воспринимать на слух звучание различных музыкальных инструментов; определять национальный характер музыки;

4) аккомпанировать на музыкальных и шумовых инструментах;

5) произносить речевой материал слитно, голосом разговорной громкости, соблюдая словесное и фразовое ударение, интонационную выразительность. Пропевать звукоряд в сторону повышения и в сторону понижения. Петь ноты первой октавы вверх и вниз. Показывать движением руки направление звуков.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

98. Предметные результаты. По завершении 4 класса учащиеся должны знать и у м е т ь :

1) ходить, бегать, двигаться свободно и непринужденно;

2) воспроизводить движениями ритмический рисунок музыкального отрывка, выполнять движения с предметами, петь мелодии по нотам приближенно, д и р и ж и р о в а т ь х о р о м ;

3) воспринимать на слух речевой материал связанный с организацией музыкально-ритмических занятий, а также попевок, текстов песен;

4) произносить речевой материал слитно, голосом разговорной громкости, соблюдая словесное, логическое ударение выразительность речи.

99. Личностные результаты. Ученики должны проявлять:

1) уважение к истории, культуре, традициям и другим ценностям казахского народа

;

- 2) способность чувствовать красоту окружающего мира;
 - 3) понимание многообразия культуры народов Казахстана, умение находить общие культурные связи с музыкой народов, живущих в Казахстане;
 - 4) понимание связи музыкального искусства с жизнью.
100. Системно-деятельностные результаты. Ученики должны применять:
- 1) полученные музыкальные знания применить в жизни;
 - 2) музыкальные термины в разговоре о музыке;
 - 3) элементарный анализ музыки, которая по радио и телевидению;
 - 4) навыки самостоятельного слушания музыки;
 - 5) умение вести диалог на темы музыкального искусства.

П р и л о ж е н и е 3 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 3 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Ознакомление с окружающим миром» для учащихся с нарушением слуха (слабослышащие, позднооглохшие) 0-2 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. «Ознакомление с окружающим миром» для начальной школы является одним из основных предметов коррекционного компонента.

3. Цель учебного предмета «Ознакомление с окружающим миром» – формирование у учащихся системы знаний об окружающем мире и развитие речи, формирование мировоззрения учащихся, воспитание любви и понимания о взаимосвязях природы и ч е л о в е к а .

4. Основными задачами данного учебного предмета являются:

- 1) накопление и систематизация представлений детей о предметах и явлениях окружающей жизни, природы;
- 2) обогащение их нравственного опыта, формирование навыков правильного поведения (в семье, школе, на улице, в общественных местах, в природе);
- 3) воспитание любви и заботы к членам семьи, уважительного, внимательного отношения к окружающим людям (сверстникам и педагогам и др.);
- 4) воспитание у детей бережного отношения к вещам, созданным трудом людей, уважения к труду, людям труда;
- 5) ответственного отношения к природе, любви к родному краю, Родине;
- 6) закрепить полученных знания практической деятельности (учебные занятия, дидактические и творческие игры, труд по самообслуживанию, общественно полезный труд и др.).

5. Количество часов составляет: в подготовительном классе – 3 час в неделю, всего за год – 99 часа, в 1 классе – 3 час в неделю, всего за год – 99 часа, в 2 классе – 2 час в неделю, всего за год – 68 часа.

6. Предмет «Окружающий мир» тесно связан с остальными предметами начальной школы. Наблюдения за жизнью природы и общества, за трудом людей способствуют лучшему пониманию учебного материала по таким предметам, как русский язык, трудовое обучение и др. Представления об окружающем мире, получаемые учащимися на других уроках, на занятиях по этому предмету расширяются, обогащаются, приобретают большую практическую направленность.

7. На уроках по ознакомлению с окружающим миром, как и на всех других, должны правильно использоваться и реализовываться требования, предъявляемые к восприятию обращенной речи (на слухо-зрительной основе или на слух) и к оформлению учащимися высказывания (контроль за произношением и исправление допускаемых учеником ошибок).

8. В процессе обучения к одной и той же теме целесообразно возвращаться несколько раз в течение года как для закрепления полученных представлений, так и в целях их дальнейшего обогащения и развития.

9. Занятия по ознакомлению с окружающим миром должны проводиться, как правило, не только в классном помещении, но и на пришкольном участке, в парке, на улице, в библиотеке, на выставке и т.п. Занятия должны носить в основном ознакомительный характер. Для прочного усвоения в каждом классе выделяется лишь небольшой круг вопросов, сформулированных в основных требованиях к знаниям и умениям учащихся.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

1 0 . М о й д о м .

11. Мое имя и моя фамилия. Ближайшие родственники (родители, братья, сестры, бабушка, дедушка).

1 2. Дом, квартира. Мебель и различные предметы бытового назначения (плита, утюг, мясорубка, ванна, пылесос, телевизор, холодильник и др.). Посуда. Уход за жилым помещением. Расположение в квартире некоторых бытовых вещей, их назначение. Знание наиболее распространенных предметов этих групп и их названий. Правильное обращение с вещами. Элементарные правила ухода за помещениями, мебелью, посудой. Помощь старшим по хозяйству.

13. Одежда и обувь. Различия в одежде в зависимости от времени года. Одежда в будни и праздники, для работы и для отдыха.

1 4 . Н а ш а ш к о л а .

15. Школа. Класс, спальня, зал, библиотека, столовая, туалет, игровая. Наш класс. Мебели в классе. Игрушки. Учебные вещи.

16. Профессии работников школы:

1) д и р е к т о р ;

2) у ч и т е л ь ;

3) в о с п и т а т е л ь ;

4) в р а ч .

17. Уважение к труду работников школы:

1) имена, отчества учителей, воспитателей, директора школы;

2) правила поведения в школе (вежливое обращение с старшим и сверстникам). Умение выполнять поручение учителя и воспитателя (уборка класса, спальни). Правила поведения во время занятий (внимательно слушать учителя и ответы учащихся, не мешать товарищам, ответственно относиться к учебе, поручениям и просьбам).

П р а в и л а п о в е д е н и я в и г р е ;

3) правила поведения в столовой. Правила пользования столовыми приборами. Продукты питания. Посуды. Бережное отношение к вещам, которые нас окружают (к одежде, учебникам, картинкам, книгам, игрушкам, оборудованию класса, групповой комнаты, спальни и др.). Уход за обувью и одеждой. Соблюдение правил безопасности в обращении с бытовыми приборами. Правила противопожарной безопасности.

18. Части тела и уход за ними:

1) части тела человека. Элементарные правила личной гигиены: мытье рук, уход за телом, волосами, зубами. Предметы личной гигиены. Укрепление здоровья: утренняя гимнастика, водные процедуры, режим дня. Правильная посадка во время занятий за столом (партой), правильная осанка.

1 9 . Р о д н а я п р и р о д а :

1) солнце, ветер, осадки (дождь, снег), состояние воздуха (тепло, холодно) и неба (ясно, облачно). Ежедневные наблюдения за погодой (солнце, небо, состояние воздуха,

осадки). Погода осенью, зимой, весной, летом;

2) солнечные и пасмурные дни. Похолодание и потепление. Заморозки и оттепели.

Выпадение снега и его таяние.

20. Растения:

1) названия и отличительные признаки двух-трех растений. Уход за комнатными растениями (полив, содержание в чистоте цветочных горшков и подставок). Названия двух деревьев, двух кустарников, травянистых растений;

2) участие в работе на пришкольном участке: уборка сухих листьев, веток осенью и весной, сбор семян.

21. Сад и огород:

1) овощи и фрукты: помидор, огурец, морковь, свекла, картошка, яблоко, виноград, апельсин, лимон и т.д.;

2) различие изучаемых овощей и фруктов по форме, окраске, величине, вкусу, запаху: группировка по сходным признакам;

3) использование человеком овощей и фруктов. Гигиенические требования к обработке овощей и фруктов перед их употреблением в пищу.

22. Город, где мы учимся, и наша страна:

1) название города (села), где мы учимся.

2) знакомство с городом (улицы, транспорт). Главная улица нашего города (села);

3) правила перехода улицы;

4) поведение детей на улице, в транспорте. Правила обхода транспорта. Наша Родина – Казахстан. Главный город. Праздники: Новый год, 8 Марта, Наурыз. Национальные блюда: наурыз-коже, бауырсак, курт, казы, куырдак и т.д. Национальные игры: курес, байга, кокпар и т.д. Участие детей в подготовке праздничных утренников.

23. Животные и птицы:

1) домашние и дикие животные; птицы, рыбы, звери, перелетные и зимующие птицы; Различение диких и домашних животных;

2) наблюдение за птицами около школы. Подкормка птиц зимой. Птицы весной: постройка гнезд.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

24. Наш дом:

1) мое имя и фамилия;

2) мои родные (состав семьи). Имя и отчество родителей. Заботливое отношение к членам семьи;

3) мой дом (квартира). Оборудование дома (квартира). Уважение к труду взрослых. Выполнение посильных поручений в семье;

4) домашний адрес: название города (села), улицы, номер дома, квартиры;

5) личная гигиена школьника. Сон и его продолжительность. Элементарное знакомство с гигиеной сна. Режим дня первоклассника.

25. Наша школа:

1) школа. Наш класс и другие школьные помещения (учительская, учебные кабинеты, зал, спальня, библиотека, столовая и др.);

2) имена, отчество учителей, воспитателей, директора школы и др.;

3) профессии работников школы: директор, учитель, воспитатель, врач, медсестра, библиотекарь и т.д. Уважение к труду работников школы;

4) правила поведения в школе (вежливое обращение к старшим и сверстникам). Выполнение поручений учителя и воспитателя (уборка класса, спальни);

5) правила поведения во время занятий (вежливое обращение к старшим и сверстникам). Выполнение поручений учителя и воспитателя (уборка класса, спальни);

6) правила поведения во время занятий (приветствовать взрослых, внимательно слушать объяснения учителя и ответы учащихся, не мешать товарищам, ответственно относиться к учебе, поручениям и просьбам). Правила поведения в игре (распределение ролей в игре, проявление инициативы). Проявление инициативы и активности в общественно полезной деятельности;

7) правила поведения в столовой. Правила пользования столовыми приборами, экономное отношение к продуктам питания, особенно к хлебу;

8) бережное отношение к окружающим вещам (одежде, учебникам, картинкам, книгам, игрушкам, оборудованию класса, групповой комнаты, спальни и др.). Уход за обувью и одеждой. Соблюдение правил безопасности в обращении с бытовыми приборами. Правила противопожарной безопасности.

26. Охрана здоровья:

1) части тела человека. Элементарные правила личной гигиены: мытье рук, уход за телом, волосами, зубами. Предметы личной гигиены. Укрепление здоровья: утренняя гимнастика, водные процедуры, режим дня. Правильная посадка во время занятий за столом (партой), правильная осанка. Соблюдение чистоты в помещениях. Значение проветривания. Занятия спортом, физический труд, личная гигиена. Уход за больными, лечение у врачей, прививки и т.п.

27. Родная природа:

1) солнце, ветер, осадки (дождь, снег), состояние воздуха (тепло, холодно) и неба (ясно, облачно). Ежедневные наблюдения за погодой (солнце, небо, состояние воздуха, осадки). Погода осенью, зимой, весной, летом;

2) солнечные и пасмурные дни. Похолодание и потепление. Заморозки и оттепели. Выпадение снега и его таяние;

3) наблюдения за растениями и животными в разную погоду и разное время года. Приготовление животных к зиме и к лету. Отлет и прилет птиц. Гнездование и

выведение птенцов. Изменение окраски листьев в разное время года. Цветение. Рост растений и их увядание. Листопад. Наблюдение за ростом растений в саду, в огороде;

4 (наблюдение за сезонными изменениями в природе. Времена года. Осень – похолодание, изменение окраски листьев, травы, листопад; зима – мороз, снежный покров, вид растений зимой; весна – потепление, распускание листьев на деревьях, появление зеленой травы; лето – тепло, жарко, много зелени, цветов;

5) наблюдения за изменениями в одежде в разную погоду и в разное время года. Наблюдение за объектами неживой природы (вода, снег, лед; глина, песок, камни). Практическое ознакомление с их свойствами (снег и лед в тепле тают, превращаются в воду; вода на морозе замерзает; камень твердый, песок сыпучий и т. п.).

28. Растения класса и пришкольного участка:

1) отличительные признаки нескольких растений, их названия. Условия жизни и роста: вода, свет, тепло, почва. Уход за комнатными растениями. Распознавание и называние деревьев, кустарников, травянистых и цветочно-декоративных растений. Уход за растениями в разное время года. Охрана зеленых насаждений;

2) основные части дерева: корень, ствол, ветки, листья и почки (на ветвях). Изменение окраски листьев осенью. Листопад. Растение зимой. Деревья и кустарники весной, появление зеленой травы. Цветение растений весной и летом.

29. Сад и огород:

1) растения плодового сада: деревья (яблоня, вишня, груша, слива); кустарники (малина, смородина); травянистые растения (клубника);

2) растения огорода: морковь, свекла, помидоры, капуста, редис, укроп, огурцы и т. д. ;

3) овощи и фрукты: помидор, огурец, морковь, свекла, картошка, яблоко, виноград, апельсин, лимон и т. д. ;

4) различие изучаемых овощей и фруктов по форме, окраске, величине, вкусу, запаху: группировка по сходным признакам;

5) использование человеком овощей и фруктов. Гигиенические требования к обработке овощей и фруктов перед их употреблением в пищу.

30. Город, где мы учимся и Наша страна:

1) название города (села), где мы учимся;

2) знакомство с городом (улицы, площади, транспорт). Главная улица (площадь). Жилые дома, магазины, школы, детские сады и др.;

3) памятники, достопримечательности, культурно-просветительные учреждения города: клуб, кинотеатр, театр, спортивные сооружения;

4) профессии людей, занятых на производстве, в транспорте, в строительстве. Машины, облегчающие труд людей (трактор, подъемный кран, грузовик и т.д.);

5) улица (дорога): тротуар, обочина, проезжая часть, перекресток, светофор. Дорожные знаки: «Переход», «Осторожно дети!»;

- 6) правила перехода улицы;
- 7) правила поведения детей на улице, в транспорте. Правила обхода транспорта;
- 8) назначение посадок в городе (селе). бережное отношение к окружающим растениям. Участие в работах по уходу за растениями. Наша Родина – Казахстан. Флаг и гимн. Столица Казахстана. Правительство Казахстана. Президент;
- 9) дружба народов нашей страны. Все в нашей стране трудятся, труд их почетен.
- З а б о т а о д е т я х ;**
- 10) праздники и знаменательные даты. Новый год, 8 Марта, Наурыз. Национальные блюда: наурыз коже, бауырсак, курт, казы, куырдак и т.д. Национальные игры: курес, байга, кокпар и т.д. Участие детей в подготовке праздничных утренников.

31. Домашние и дикие животные. Птицы:

- 1) домашние и дикие животные; птицы, рыбы, звери, перелетные и зимующие птицы; животные в хозяйстве человека и их польза; жизнь животных в зоопарке. Усвоение новых сведений о животных и птицах: животные и их детеныши; где кто живет (в норе, в дупле, в берлоге и т. п.), чем питаются; строение тела животных, какую пользу приносят человеку (курица несет яйцо, корова дает молоко и т. п.).
- Различение диких и домашних животных;**
- 2) наблюдение за птицами ближайшего окружения. Названия двух-трех птиц (**в о р о б е й , в о р о н а , г о л у б ь**);
- 3) птицы весной. Наблюдения за постройкой гнезд грачами.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

32. Н а ш д о м :

- 1) профессии родителей. Труд и отдых в семье. Распределение трудовых обязанностей в семье. Помощь взрослым в домашних делах. Внимательное и заботливое отношение членов семьи друг к другу;
- 2) вежливое обращение и внимательное отношение к соседям (взрослым, сверстникам, малышам). Основные формы обращения: приветствие, просьба, **и з в и н е н и е , б л а г о д а р н о с т ь ;**
- 3) режим дня, виды труда в режиме дня, труд детей по самообслуживанию дома, его содержание и значение. Виды отдыха в режиме дня, их содержание и значение;
- 4) бережное отношение к домашнему имуществу, к личным вещам, к вещам всех членов семьи, к комнатным растениям, домашним животным;
- 5) соблюдение правил противопожарной безопасности;
- 6) личная гигиена школьника. Соблюдение чистоты в помещениях. Гигиена зрения. Значение правильной освещенности рабочего места. Охрана здоровья в разное время **г о д ;**
- 7) зеленые насаждения возле дома (деревья, кустарники, травянистые растения).

Уход за ними и их охрана.

33. Наша школа:

- 1) режим дня, виды труда в режиме дня; труд детей по самообслуживанию в школе, его содержание и значение. Виды отдыха в режиме дня, их содержание и значение;
- 2) соблюдение гигиены помещения (проветривание, соблюдение чистоты и порядка в учебном и игровом помещениях);
- 3) бережное отношение к зданию, игровым и спортивным площадкам во дворе, к школьному имуществу, учебным вещам;
- 4) расписание уроков. Определение времени по часам и с точностью до часа и минуты. Единицы измерения времени (год, месяц, неделя, сутки, час, минута). Названия дней недели. Табель – календарь. Правила для учащихся. Участие в общественно полезных делах школы.

34. Тело человека и уход за ним:

- 1) части тела человека: голова, шея, руки (правая и левая), ноги (правая и левая);
- 2) голова: уши (правая и левая), лицо, лоб, нос, глаза, брови, ресницы, рот (зубы и язык), щеки, подбородок;
- 3) туловище: спина, грудь, живот, бока, плечи и бедра;
- 4) название пальцев, ногти. Локоть, ладонь, колено и пятка;
- 5) элементарные правила личной гигиены: мытье рук, уход за телом, волосами, зубами. Предметы личной гигиены. Укрепление здоровья: утренняя гимнастика, водные процедуры, режим дня. Правильная посадка во время занятий за столом (партой), правильная осанка. Соблюдение чистоты в помещениях. Значение проветривания. Занятия спортом, физический труд, личная гигиена. Уход за больными, лечение у врачей, прививки и т.п.

35. Растения:

- 1) различие и называние комнатных растений своего класса. Отличительные признаки нескольких растений (по выбору учителя). Уход за комнатными растениями, правильная расстановка их в классе. Наблюдения за комнатными растениями своего класса в течение всего года;
- 2) плодовые деревья, ягодные кустарники, цветочно-декоративные и овощные растения. Распознавание растений и их называние. Овощи и фрукты. Труд детей на пришкольном участке в разное время года.

36. Город, где мы учимся и наша страна:

- 1) главная площадь города. Главная улица;
- 2) основные достопримечательности города: памятники, парки и др.;
- 3) главные предприятия города;
- 4) культурно-просветительные учреждения города (библиотеки, музеи, театр и др.);
- 5) новые стройки в городе. Профессии людей, занятых на строительстве, на заводах, фабриках, в сфере обслуживания. Машины, облегчающие труд людей. Значение труда

для общества и каждого человека;

6) транспорт города (села). Наземный, воздушный, водный транспорт. Профессии людей, работающих на транспорте;

7) регулируемые и нерегулируемые перекрестки и переходы. Пешеходный светофор и его сигналы. Правила поведения на дорогах;

8) дорожные знаки. Правила выхода из общественного транспорта;

9) особенности движения по мокрой и скользкой дороге;

10) правила перехода через железнодорожный переезд;

11) правила поведения в общественных местах (на улице, в транспорте, магазине, библиотеке и др.). Наша Республика. Столица нашей республики, герб, флаг, гимн;

12) многонациональный состав нашего государства. Забота правительства о детях.

37. Праздники. Праздники нашей страны:

1) 8 марта – Международный женский день. Женщины трудятся во всех областях жизни. Труд их почетен. Труд мам и бабушек;

2) 22 марта – Наурыз. Национальные блюда, одежды, игры и виды спорта;

3) 1 мая – Единство народов Казахстана;

4) 9 мая – Праздник Победы народов в Великой Отечественной войне; 1941-1945 гг. Героизм людей в тылу и на фронте во время войны. Памятники погибшим воинам.

Л ю д и б о р ю т с я з а м и р .

5) 30 августа – День Конституции. Конституция – основной Закон республики;

6) 1 декабря – День Первого Президента;

7) 16 декабря – День Независимости.

38. Наблюдения за погодой (продолжение наблюдений, начатых в предыдущих к л а с с а х) :

1) наблюдения за сезонными изменениями в природе. Времена года. Последовательность времен года;

2) признаки осени – похолодание, замерзание водоемов, осенние осадки, изменение окраски листьев на деревьях и кустарниках, увядание трав, листопад, исчезновение насекомых, отлет птиц. Труд людей осенью;

3) экскурсии: наблюдения за изменениями в природе осенью;

4) признаки зимы – сильное похолодание, состояние водоемов, зимние осадки, снеговой покров, растения и животные зимой. Труд людей зимой;

5) экскурсии: наблюдения за изменениями в природе зимой;

6) признаки весны – потепление, таяние снега, весенние осадки, состояние водоемов весной, распускание листьев на деревьях и кустарниках, первая зелень и цветы, прилет птиц. Труд людей весной в данной местности;

7) экскурсии: наблюдения за изменениями в природе весной.

39. Запись наблюдений в «Дневнике наблюдений» и классном «Календаре природы и т р у д а » .

40. Наиболее распространенные в данной местности животные. Использование в хозяйстве домашних животных. Зимующие и перелетные птицы.

41. Охрана природы (подкормка птиц зимой, охрана зеленых насаждений и раннецветущих растений, бережное отношение к животным, соблюдение тишины в л е с у и т . д .

4 2 . Ж и в о т н ы е :

1) домашние животные: кошка, собака, корова, овца, лошадь и т.д.;
2) особенности внешнего строения изучаемых животных (части тела). Способы п р о д в и ж е н и я . П и т а н и я ;

3) различия домашних животных. Детеныши домашних животных. Значение домашних животных для человека;

4) дикие животные: белка, волк, лиса, заяц, медведь, лев, еж, тигр и т.д.;

5) особенности внешнего строения изучаемых животных (части тела). Способы п р о д в и ж е н и я . П и т а н и я ;

6) различия диких животных. Условия жизни диких животных. Польза и вред диких животных. Меры охраны полезных животных;

7) домашние птицы: куры, утки, гусы. Особенности внешнего строения изучаемых домашних птиц (части тела). Способы продвижения. Питания. Различия домашних птиц. Образ жизни домашних птиц;

8) дикие птицы: ласточка, ворона, воробей, сорока и другие местные птицы. Перелетные и зимующие птицы. Значение диких птиц.

5. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

43. Предметные результаты. По завершении подготовительного класса учащиеся д о л ж н ы з н а т ь :

- 1) свое имя и фамилию и ближайших родственников;
- 2) элементарные правила личной гигиены;
- 3) название мебели, посуды, продукты питания, игрушек, учебных вещей, овощей и фруктов, животных и птиц и т.д.;
- 4) о части тела и уход за ними;
- 5) правила перехода улицы.

44. По завершении подготовительного класса учащиеся должны уметь:

- 1) правильно назвать свое имя и фамилию и имена ближайших родственников;
- 2) соблюдать личную гигиену;
- 3) правильно назвать названия мебели, посуды, продукты питания, игрушек, учебных вещей, овощей и фруктов, животных и птиц.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

45. Предметные результаты. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

- 1) свой домашний адрес;
- 2) элементарные правила личной гигиены и уметь их выполнять;
- 3) соблюдение охраны здоровья;
- 4) элементарные правила поведения на улице;
- 5) различие домашних и диких животных;
- 6) сезонные изменения природы.

46. По завершении 1 класса учащиеся должны уметь:

- 1) правильно переходить улицу;
- 2) назвать времена года и месяцы;
- 3) поливать растения и ухаживать за ними;
- 4) правильно разговаривать и обращаться со старшими, сверстниками;
- 5) соблюдать правила в интернате, на уроке и в игре.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

47. Предметные результаты. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

- 1) о природных явлениях;
- 2) об органах чувств и тел и уходе за ними;
- 3) об органах растений;
- 4) о влиянии сезонных изменений на жизнь животных и птиц;
- 5) о значении сезонных явлений;
- 6) название времён года, роли в жизни человека, растений и животных;
- 7) о домашних и диких животных, о питании животных и птиц;
- 8) о роли растений и животных в жизни человека;
- 9) правила личной гигиены;
- 10) правила безопасности;
- 11) простейшие правила охраны природы.

48. По завершении 2 класса учащиеся должны уметь:

- 1) уметь охранять окружающие растения и животных;
- 2) уметь ухаживать за растениями;
- 3) выполнять элементарные правила обращения с бытовыми приборами.

49. Личностные результаты должны проявляться в:

- 1) стремлении к заботе, защите и охране окружающей среды;
- 2) уважении к труду человека;
- 3) сохранении здорового образа жизни, умении самостоятельно соблюдать правила личной гигиены;

4) любви к родному краю, чувстве гордости к духовному наследию и природному богатству своей страны.

50. Системно-деятельностные результаты должны применяться в:

- 1) умении наблюдать за природой;
- 2) умении самостоятельно вести наблюдения, анализировать природные явления и делать выводы;
- 3) умении анализировать, обобщать полученную информацию и делать выводы;
- 4) познавательных, исследовательских, проектировочных, творческих способностях;
- 5) умении собирать и применять информацию.

П р и л о ж е н и е 3 3

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 3 8

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Адаптивная физическая культура» для учащихся с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие) 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа предмета «Адаптивная физическая культура» разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. «Адаптивная физическая культура» является одним из основных предметов общеобразовательного компонента специального обучения и воспитания детей с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие).

3. Адаптивная физическая культура - это комплекс мер спортивно-оздоровительного характера, направленных на реабилитацию и адаптацию к нормальной социальной среде лиц с нарушениями зрения, преодоление психологических барьеров, препятствующих ощущению полноценной жизни.

4. Данная программа предназначена для незрячих и слабовидящих школьников 0-4

к л а с с о в .

5. Уроки по адаптивному физическому воспитанию проводятся на спортивных объектах (спортивных залах, стадионах, бассейнах, открытых спортивных площадках и т.д.), удовлетворяющих санитарно-гигиеническим и противопожарным требованиям. Эти объекты должны быть оснащены спортивным оборудованием и инвентарем, необходимым для реализации соответствующих государственных программ.

6. Основные цели предмета «Адаптивная физическая культура» для незрячих и слабовидящих школьников: обеспечение максимальной свободы, эффективности, экономичности и безопасности двигательной активности, в частности, его пространственной ориентировочной деятельности.

7. Решение задач по формированию двигательных умений и навыков имеет коррекционно-компенсаторную направленность:

- 1) развитие устойчивости, статического и динамического равновесия;
- 2) развитие навыков ориентирования (с использованием слухового и осязательного восприятия);
- 3) коррекционно-компенсаторное развитие и совершенствование мышечно-суставного чувства;
- 4) ликвидация скованности и ограниченности движений;
- 5) совершенствование качества выполнения двигательных действий (в том числе манипулятивной деятельности рук);
- 6) расширение диапазона двигательных умений и навыков;
- 7) коррекция недостатков физического развития.

8. На занятиях адаптивного физического воспитания используются средства имеющие междисциплинарные связи: художественно-музыкальные, хореографические, танцевальные; упражнения, связанные с ролевыми двигательными функциями в сказко-, драмо-, игротерапии, тематических игровых композициях, активизирующих мышление, речь, внимание, память, математические способности.

9. Преподавание предмета «Адаптивная физическая культура» строится с учетом возраста и характера патологии зрения детей. После тщательного изучения их возможностей, учитывая данные медицинских осмотров, результаты педагогических наблюдений и контрольных испытаний ученики подразделяются на две группы:

- 1) первая - специальная, имеющая целый ряд ограничений при усвоении программного материала;
- 2) вторая - основная.

10. В целях контроля за результативностью урока физической культуры во всех классах два раза в год проводится проверка физической подготовленности детей. Итоги проведенных испытаний анализируются, принимаются меры к устранению выявленных недостатков физической подготовленности и доводятся до сведения учащихся, родителей и педагогического коллектива.

11. Оценка по предмету физическая культура должна применяться таким образом, чтобы стимулировать стремление детей к своему личному совершенствованию, улучшению результатов, радости от занятий физическими упражнениями. При оценке достижений, в большей мере, следует ориентироваться на индивидуальные темпы продвижения в развитии их двигательных способностей, а не на выполнение усредненных учебных качественных нормативов.

12. Временное освобождение от занятий физическими упражнениями допускается лишь с разрешения врача школы. Учащиеся, временно освобожденные от занятий, выполняют индивидуальные групповые задания по коррекции недостатков физического воспитания.

13. С детьми, имеющими нарушение зрения используются физкультурно-оздоровительные формы занятий на других уроках и перемена; физкультпаузы, профилактическая гимнастика на уроках труда.

14. Большое внимание следует уделять участию незрячих и слабовидящих детей во внеклассной работе по физической культуре (массовые физкультурные праздники, внутри школьные соревнования по доступной программе и пр.).

15. Учебная нагрузка дисциплины:

таблица 1

№	Учебный предмет	Недельное количество часов по классам				
		0	1	2	3	4
1.	Адаптивная физическая культура	3	3	3	3	3

16. Требования к спортивному оборудованию и инвентарю:

1) для незрячих визуальная информация в зале должна дублироваться звуковой. Рекомендуется использование акустических ориентиров - «звуковых маяков» для выполнения прыжков, метаний. По периметру спортивного зала на высоте 100 см от пола в залах для занятий незрячих учащихся устраивается поручень для ориентации при ходьбе, беге;

2) поскольку для незрячих звук - источник ориентации, желательно оснастить зал специальным звуковым оборудованием (защитными матами для стен, мягким половым покрытием);

3) объемы залов должны быть минимально необходимыми по технологическим требованиям. Следует ввести, где возможно, перфорированный или слоистый акустический потолок;

3) кроме того, в спортивном зале должны быть такие невизуальные ключи, как изменение фактуры поверхности пола (информационные дорожки по периметру игровых зон), выпуклые надписи;

4) качество освещения не менее важно. Следует избегать чрезмерной яркости и блеска световой арматуры, окон большой площади или слишком отражающих поверхностей. Для занятий незрячих поверхность пола должна быть идеально гладкой,

чтобы исключить возможность заноз и травм;

5) в зале необходимо обеспечить легкую доступность инвентаря, возможность перевозки оборудования (брусья, маты и пр.).

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

1 7 . О с н о в н а я г и м н а с т и к а .

18. Гимнастические построения и перестроения. Построение в одну шеренгу. Расчет в шеренге на «первый-второй». Шаг на месте. Движение шагом. Прекращение движения шагом. Построение в колонну по одному. Построение в круг.

19. Общеразвивающие упражнения (без предметов). Основная стойка, стойка ноги врозь (на ширину плеч). Основные положения рук: вперед, в стороны, на пояс, перед грудью, на голову, за голову. Движение прямых рук: вперед, в стороны, вверх, назад. Движение рук в плечевых и локтевых суставах. Поднимание согнутой ноги. Движение прямой ноги (правой, левой) вперед, в сторону, назад. Наклон туловища в сторону. Наклон туловища вперед с опорой рук на колени, на гимнастическую скамейку (голову не опускать). Упражнения у гимнастической скамейки. Приседание, держась за рейку гимнастической стенки. Стоя боком к гимнастической стенке, хват за рейку на уровне пояса. Поднимание ноги вперед, назад и отведение в сторону. Стоя вперед к гимнастической стенке, наклон вперед, хват за рейку на уровне колен. Смыкание и размыкание носок. Поднимание на носках, полуприседание, из приседания перейти в стойку на коленях. Из седа ноги вместе (врозь) наклоны вперед (голову не опускать). Поочередное поднимание ног, упор, стоя на коленях, имитируя равновесие «Ласточка». Из положения лежа на спине – группировка. Перекаты вперед-назад, лежа на спине в г р у п п и р о в к е .

20. Упражнения с большим мячом. Основные положения с мячом: мяч в руках внизу, впереди, сверху. Перекатывание мяча. Вдоль стены, на расстоянии 100-130 см от нее, ставится на ребро несколько гимнастических скамеек. В образовавшийся коридор садятся на пол, широко расставив ноги, ученики парами, один против другого, и перекатывают мяч друг другу, не поднимая мяча, Расстояние между учениками вначале 1-1,5м, затем постепенно увеличивается. Броски мяча в щит, в ворота. Искание и ловля прыгающего мяча. Сидя, скрестив ноги, или стоя ноги врозь, в кругу передача мяча влево, вправо с поворотом туловища.

21. Упражнения для формирования осанки. Ходьба на носках, руки за голову, локти в стороны, лопатки сблизить. Из положения стоя у стены, касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками, отойти от стенки и вернуться к ней, сохраняя начальное положение. Стоя, спиной к стене, касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками, поднимание рук в стороны; приседание, касаясь стены затылком и спиной.

22. Упражнения на ориентирование. Ходьба на звуковой сигнал (до 10-15 м). Ходьба за звуковым сигналом в различных направлениях. Ходьба вокруг зала, держась в полушаге от стены. Ходьба с изменением длины шага. Воспроизведение отрезков длины (5, 10, 15 м). Воспроизведение прыжка в длину с места (различные отрезки). Метание мяча по заданию на различные расстояния:

1) лазание и перелезание. Произвольное лазание по гимнастической стенке (вверх, вниз). Лазанье на четвереньках по гимнастической стенке. Перелезание через невысокое препятствие. Подлезание под препятствие высотой не ниже 50 см произвольным способом. Лазание, перелезание и подлезание в играх;

2) ходьба. Свободная ходьба в одном направлении со всеми, соблюдая общий темп. Ускоренная ходьба. Ходьба на носках. Ходьба друг за другом.

23. Легкая атлетика:

1) бег. Медленный бег. Бег с переменной направления по сигналу учителя. Бег на отрезках 10-20 м по 2-3 раза. Медленный бег на месте – 2 раза по 30 сек. Свободный бег в играх;

2) метание. Броски двумя руками большого мяча в пол, стенку, вверх с последующей ловлей. Метание маленьких мячей, камешков, снежков на точность и дальность. Метание маленьких колец в шести, обозначенные звуковыми сигналами. Метание мячей в играх;

3) прыжки. Прыжки на двух ногах, стоя у гимнастической стенки, хватом за рейку. Прыжки на одной ноге попеременно (по 3-4 прыжка). Прыжки ноги врозь и ноги вместе, руки на поясе. Перемах скакалки через голову вперед и назад. Прыжки на двух ногах через длинную, неподвижно висящую и качающуюся скакалку;

4) катание на санках.

24. Требования, предъявляемые к месту катаний: гладкий склон длиной 15-20 м, угол наклона – 5-10°. Построение с санками в шеренгу.

25. Упражнения на санках. Посадка: хват санок руками с опорой ногами. Посадка: хват санок руками, правая нога вперед, левая – назад. Посадка: хват санок руками, ноги впереди. Катание на санках парами; посадка: охват санок двумя руками, ноги спереди. Посадка: хват санок двумя руками, ноги впереди. Проведение практического занятия «Как правильно сидеть на санках». Произвольное катание, спуски с уклона.

26. Игры:

1) «мяч соседу». После ходьбы учитель строит детей в две шеренги по одному, друг против друга, объясняет условия передачи мяча. Расстояние между шеренгами учащихся - 50-60 см, между самими учениками в шеренге - 30-40 см. Необходимо предупредить детей, что мяч передается напарнику только в руки, руки вперед. Запрещается бросать мяч. Кто будет бросать, выбывает из игры;

2) «кто подходил». Дети, взявшись за руки, при помощи учителя образуют круг,

выбирают водящего. Водящий стоит в центре круга, а дети по одному подходят к нему, каждый по очереди касается плеча и произносит звуки «а», «о», «у», «е», «и», «ю» и т.д., и возвращается на свое место. Задача водящего: угадать по голосу, кто из учеников подходил. Узнав голоса трех-четырех учащихся, водящий награждается призом;

3) «быстро по местам». По команде учителя «Разойдись!» дети разбегаются по залу (только на одной половине волейбольной площадки). По команде «Становись!» дети строятся в одну шеренгу и пробуют выполнить команды: «Равняйся!», «Смирно!». Учитель помогает каждому ученику правильно принять положение по командам.

27. Требования к уровню подготовки учащихся 0 класса:

- 1) нормативные требования;
- 2) степень наклона туловища вперед (в см) – не менее 10 см;
- 3) функция равновесия – 4-6 сек;
- 4) быстрота – 12-14 раз;
- 5) сила кисти – 7-8 кг;
- 6) общая выносливость – 25-30 сек;
- 7) прыжок в длину с места – 100-106 см;

8) учащиеся должны знать: место занятий (зал, площадка); правила поведения в физкультурном зале, на спортивной площадке; сведения о режиме дня и личной гигиене; понятие о строе, шеренге, колонне, ряде; свое место в строю; основные стойки ; основные положения рук ;

9) учащиеся должны уметь: организованно входить в зал; ходить в колонне по одному; построиться в одну шеренгу.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

28. Основная гимнастика.

29. Гимнастические построения и перестроения. Построение в одну шеренгу. Расчет в шеренге на «первый-второй». Шаг на месте. Движение шагом. Прекращение движения шагом. Построение в колонну по одному. Выполнение команд: «Становись!», «Смирно!», «Вольно!», «Разойдись!». Построение в круг.

30. Общеразвивающие упражнения (без предметов). Основная стойка, стойка ноги врозь (на ширину плеч). Основные положения рук: вперед, в стороны, на пояс, перед грудью, на голову, за голову. Движение прямых рук: вперед, в стороны, вверх, назад. Движение рук в плечевых и локтевых суставах. Поднимание согнутой ноги. Движение прямой ноги (правой, левой) вперед, в сторону, назад. Наклон туловища в сторону. Наклон туловища вперед с опорой рук на колени, на гимнастическую скамейку (голову не опускать).

Упражнения у гимнастической скамейки. Приседание, держась за рейку гимнастической стенки. Стоя боком к гимнастической стенке, хват за рейку на уровне

пояса. Поднимание ноги вперед, назад и отведение в сторону. Стоя вперед к гимнастической стенке, наклон вперед, хват за рейку на уровне колен. Смыкание и размыкание носок. Поднимание на носках, полуприседание, из приседания перейти в стойку на коленях. Из седа ноги вместе (врозь) наклоны вперед (голову не опускать). Поочередное поднимание ног, упор, стоя на коленях, имитируя равновесие «Ласточка». Из положения, лежа на спине – группировка. Перекаты вперед-назад лежа на спине в г р у п п и р о в к е .

31. Упражнения с большим мячом. Перекатывание мяча. Вдоль стены, на расстоянии 100-130 см от нее, ставится на ребро несколько гимнастических скамеек. В образовавшийся коридор садятся на пол, широко расставив ноги, ученики парами, один против другого, и перекатывают мяч друг другу, не поднимая мяча. Расстояние между учениками вначале 1-1,5 м, затем постепенно увеличивается. Передача мяча друг другу в шеренге, в колонне над головой (сзади стоящему). Удары мяча об пол, подбрасывание вверх, броски в стенку и ловля его двумя руками. Броски мяча в щит, в ворота. Искание и ловля прыгающего мяча. Сидя, скрестив ноги, или стоя ноги врозь, в кругу передача мяча влево, вправо с поворотом туловища.

32. Упражнения для формирования осанки. Ходьба на носках, руки за голову, локти в стороны, лопатки сблизить. Ходьба в полуприседе (спина прямая), ориентируясь на звуковые сигналы, расположенные в разных концах зала. Из положения стоя у стены, касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками, отойти от стенки и вернуться к ней, сохраняя начальное положение. Стоя, спиной к стене, касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками, поднимание рук в стороны; приседание, касаясь стены затылком и спиной. Стоя, спиной к стене, касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками наклоны туловища вправо, влево.

33. Упражнения на ориентирование. Ходьба на звуковой сигнал (до 10-15 м). Ходьба за звуковым сигналом в различных направлениях. Ходьба вокруг зала, держась в полушаге от стены. Ходьба с изменением длины шага. Воспроизведение отрезков длины (5, 10, 15 м). Воспроизведение прыжка в длину с места (различные отрезки). Метание мяча по заданию на различные расстояния:

1) лазание и перелезание. Произвольное лазание по гимнастической стенке (вверх, вниз). Лазанье на четвереньках по гимнастической стенке. Перелезание через невысокое препятствие. Подлезание под препятствие высотой не ниже 50 см произвольным способом. Лазание, перелезание и подлезание в играх.

34. Легкая атлетика:

1) ходьба. Обычная ходьба в умеренном темпе в колонне по одному в обход зала за учителем. Ходьба в колонне по одному и в кругу, держась за руки. Ходьба в обход по залу, держась в полушаге от стен. Ходьба с одной стороны зала на противоположную, обходя маты, лежащие на полу в разных местах зала;

2) бег. Медленный бег. Бег с переменной направления по сигналу учителя. Бег на

отрезках 10-20 м по 2-3 раза. Медленный бег на месте – 2 раза по 30 сек. Свободный бег в играх;

3) метание. Правильный захват различных предметов для выполнения метания одной и двумя руками. Броски двумя руками большого мяча в пол, стенку, вверх с последующей ловлей. Метание с места маленького мяча в стенку правой и левой рукой. Метание маленьких колец в шесты, обозначенные звуковыми сигналами. Произвольное метание малых и больших мячей в играх;

4) прыжки. Прыжки на двух ногах, стоя у гимнастической стенки, хватом за рейку. Прыжки на одной ноге попеременно (по 3-4 прыжка). Прыжки ноги врозь и ноги вместе, руки на поясе. Перемах скакалки через голову вперед и назад. Прыжки на двух ногах через длинную, неподвижно висящую и качающуюся скакалку. Прыжки с места.

3 5 . Игры :

1) «за медком». Одна половина группы ребят - «медведи», другая - «пчелки». «Медведи» влезают на «деревья» (становятся на скамейки, пеньки, расположенные в разных местах) полакомиться медом. Прилетают «пчелки», и «жалят» (дотрагиваются до) «медведей». Те убегают в свои «берлоги», (нарисованные на земле). В берлоге «медведей» «пчелки» не салят. Выигрывает та команда, где меньше «ужаленных» за 2-3 р а з а ;

2) «не замочи ноги». Нарисуем на площадке или в зале на полу ручеек. Ручеек извивается в одном месте шириной в 2 шага, в другом- 3 шага, а в самом широком - 4 шага. Дети должны прыгать через него. Кто перепрыгнет ручеек в самом широком месте, тот и победитель.

36. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса:

- 1) нормативные требования;
- 2) степень наклона туловища вперед (в см) – не менее - 10 см.;
- 3) функция равновесия – 4-6 сек.;
- 4) быстрота - 12-14 раз;
- 5) сила кисти - 7-8 кг.;
- 6) общая выносливость – 25-30 сек.;
- 7) прыжок в длину с места – 106-110 см.;

8) учащиеся должны знать: сведения о режиме дня и личной гигиене; что такое шеренга, колонна, круг; основные стойки; как выполняются команды: «Становись!», «Смирно!», «Вольно!», «Разойдись!»; что такое ходьба, бег, прыжки, метания, как вести себя на занятиях легкой атлетики; как подготовиться к занятиям по лыжной подготовке, правила поведения на занятиях; правила и поведение во время игр;

9) учащиеся должны уметь: выполнять режим дня и соблюдать правила личной гигиены; ходить в колонне по одному; построиться в одну шеренгу; выполнять простейшие исходные положения по словесной инструкции учителя; принимать правильную осанку в основной стойке и при ходьбе; сохранять равновесие при

движении по гимнастической скамейке; чередовать бег с ходьбой, подпрыгивать на одной и двух ногах, метать мячи одной рукой с места; целенаправленно действовать в подвижных играх под руководством педагога.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

37. Основная гимнастика.

38. Гимнастические построения и перестроения. Построение в шеренгу по росту и в колонну по одному. Повороты направо и налево. Построение в круг. Быстрое построение по команде: «Становись!». Построение в круг из шеренги, взявшись за руки. Обратное построение. Выполнение команд: «Становись!», «Смирно!», «Вольно». «**Р а з о й д и с ь !**» .

39. Общеразвивающие упражнения (без предметов). Основные положения рук: вперед, в стороны, на пояс, перед грудью, на голову, за голову. Движение рук: вперед, в стороны, вверх, назад. Поднимание и опускание плеч. Движение плеч вперед и назад. Движение рук в плечевых и локтевых суставах. Наклоны головы вперед, назад, повороты головы направо, налево. Медленные наклоны туловища вперед, в стороны. Повороты туловища вправо, влево из разных исходных положений. Поднимание прямой ноги вперед, в сторону, назад. Поднимание согнутой правой (левой) ноги вперед. Поднимание на носках с перекатом на пятки. Полуприседание. Приседание. Упор присев. Группировка в приседе, сидя, группировка, лежа на спине в группировке. Перекаты вперед-назад лежа на спине в группировке. Перекаты вперед-назад из положения сидя в группировке. Перекаты назад – вперед из положения упор присев (голова не должна касаться пола). Перекаты назад из упора присев и перекатом вперед, группировка сидя. Простейшие соединения изученных движений.

40. Упражнения с большим мячом. Принимание различных исходных положений, удерживая мяч в руках. Передача мяча друг другу в шеренге, в колонне над головой (сзади стоящему). Удары мяча об пол, подбрасывание вверх, броски в стенку. Перекатывание мяча друг другу: вокруг, в двух шеренгах, расположенных одна от другой на расстоянии 3-4 шагов.

41. Упражнения для формирования осанки. Ходьба по кругу на носках (спина прямая), руки на пояс. Ходьба по кругу на внешней стороне стопы, лопатки соединить. Ходьба по кругу с круговыми движениями рук назад (голова прямо, соблюдать дистанцию). Стоя, спиной к стене, касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками наклоны туловища вправо, влево. Стоя, спиной к стене с грузом на голове (груз 100-150 г), касаясь ее затылком, спиной, ягодицей и пятками, поочередное поднимание ног. Вис на гимнастической стенке. Движение рук: на пояс, в стороны, за спину. Пройти небольшое расстояние по дорожке 20 см. Встать на скамейку и сойти с нее. Ходьба по доске, положенной на полу. Ходьба по канату, лежащему на полу, охватывая его

сводами стоп. Перекаты с пяток на носки и обратно, стоя серединой ступни на гимнастической палке.

42. Упражнения на ориентирование. Ходьба на звуковой сигнал (до 10-15 м). Ходьба за звуковым сигналом в различных направлениях с изменением скорости передвижения. Ходьба вокруг зала, держась в полушаге от стены, в различном темпе. Ходьба с изменением длины шага. Повороты на голос педагога. Ходьба с изменением длины шага. Правильная постановка рук под счет:

1) лазание и перелазание. Произвольное лазание по гимнастической стенке (вверх, вниз). Лазанье на четвереньках по гимнастической скамейке. Перелазание через невысокое препятствие. Подлезание под препятствие высотой не ниже 50 см произвольным способом. Лазание, перелазание и подлезание в играх.

43. Легкая атлетика:

1) ходьба. Ходьба с изменением скорости. Ходьба с различным положением рук: на пояс, к плечам, перед грудью, за голову. Ходьба с изменением направлений по командам учителя;

2) бег. Знакомство с движением рук во время бега. Медленный бег на месте 10-20 м по 2-3 раза. Бег на отрезках 15-20 м (2-3 раза). Бег с переменной направленности по сигналу учителя. Медленный бег 2 раза по 1 минуте;

3) метания. Метания большого мяча двумя руками: из-за головы и снизу с места в стену. Броски двумя руками большого мяча в пол, стенку, вверх с последующей ловлей. Метание маленьких мячей, камешков, снежков на точность и дальность. Метание маленьких колец в шесты, обозначенные звуковыми сигналами. Метание мячей в играх;

4) прыжки. Прыжки на двух ногах на месте и с небольшим продвижением вперед, руки на пояс. Прыжки в длину с места с мягким приземлением. Прыжки на месте на двух ногах через короткую скакалку, 2 серии по 10-15 прыжков, отдых между сериями 1,5 минуты. Прыжки на месте на двух ногах с поворотом на 90° (5-6 раз). Прыжок в длину с 2-4 шагов. Прыжок в глубину со скамейки. Прыжки в играх.

44. Лыжная подготовка:

1) передвижение с лыжами на плече. Передвижение на лыжах друг за другом по учебной лыжне скользящим шагом (0,5-0,8 км за урок). Техника передвижения ступающим шагом. Поворот на месте «переступанием» вокруг носков лыж. Спуск с учебного склона в основной стойке.

45. Игры:

1) «запрещенное движение». На месте или в движении ученики выполняют за учителем все движения, кроме одного, например, поставить руки на пояс. Тот, кто ошибается выходит из строя и становится в конец колонны и продолжает игру;

2) «отгадай по голосу». Дети образуют круг. Одного из играющих, ставят в круг.

Играющим предлагают назвать домашних и диких животных. Каждый играющий называет какое-нибудь животное. По этому слову-сигналу водящий должен отгадать, кто произнес его. Игру можно повторить несколько раз, заменяя слово-сигнал другими словами, в том числе и из спортивной терминологии. Побеждает водящий, который отгадает

больше

голосов.

46. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса:

- 1) нормативные требования;
- 2) степень наклона туловища вперед (в см) – не менее 8 см.;
- 3) функция равновесия – 6-8 сек.;
- 4) быстрота – 14-16 раз.;
- 5) сила кисти – 8-10 кг.;
- 6) общая выносливость – 30-35 сек.;
- 7) прыжок в длину с места – 110-112 см.;
- 8) подскок вверх – 21-23 см.;

9) учащиеся должны знать: свое место в строю; строевые команды; кто такие «направляющий» и «замыкающий», понятие о правильной осанке; что такое шеренга; как правильно дышать во время ходьбы и бега, передвижениях на лыжах; правила поведения на уроках легкой атлетики; лыжной подготовки;

10) учащиеся должны уметь: выполнять простейшие исходные положения по словесной инструкции учителя; выполнять строевые команды: повороты направо, налево; принимать правильную осанку в основной стойке и при ходьбе; ходить в колонне по одному; построиться в одну шеренгу; не задерживать дыхание во время выполнения упражнений; прикреплять лыжи к обуви и снимать их; выполнять поворот на месте переступанием вокруг носков лыж в правую сторону.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

47. Основная гимнастика.

48. Гимнастические построения и перестроения. Понятие о правом и левом фалангах. Равнение в шеренге налево, направо, на середину. Рапорт. Выполнение команд: «Равняйся!», «Смирно!», «Вольно!». Расчет в шеренге и в колонне по одному на «первый-второй». Повороты на месте направо и налево на пятке одной ноги и носке другой. Размыкание и смыкание приставными шагами. Ходьба на месте с остановкой в два счета. Повороты на 90° без разделений.

49. Общеразвивающие упражнения (без предметов). Основные положения и движения рук, ног, туловища, головы. Движения рук вперед, вверх, в соединение на 4 счета. Круговые движения руками в лицевой и боковой плоскостях. Повороты туловища налево, направо, с отведением прямых рук назад. Наклоны к левой, правой ноге с поворотами туловища. Упражнения у гимнастической скамейки. Приседание,

держась за рейку гимнастической стенки. Стоя боком к гимнастической стенке, хват за рейку на уровне пояса. Поднимание ноги вперед, назад и отведение в сторону. Стоя вперед к гимнастической стенке, наклон вперед, хват за рейку на уровне колен. Смыкание и размыкание носок. Поднимание на носках, полуприседание, из приседания перейти в стойку на коленях. Из седа ноги вместе (врозь), наклоны вперед (голову не опускать). Поочередное поднимание ног, упор, стоя на коленях, имитируя равновесие «Ласточка». Из положения, лежа на спине – группировка. Перекаты, вперед-назад лежа на спине в группировке.

50. Акробатические упражнения. Группировка сидя. И. п. - сидя с прямыми ногами, руки в стороны. В.- слегка развести ступни и голени, согнуть ноги, руками обхватить голени, подтянуть колени к груди, голову наклонить вперед (между коленями). Группировка лежа. И. п. - лежа на спине, руки, на полу, вдоль тела. В.- согнуть ноги и, обхватив их руками за голени, подтянуть колени к груди, голову наклонить (между коленями). Группировка в приседе. И. п. - ноги врозь, ноги параллельно. В. - присесть на всей ступне, обхватив ноги ниже колен, прижать колени к груди, голову опустить (между коленями), подбородок прижать к груди. Перекат назад и вперед. Упражнения выполняются на трех матах, уложенных в одну линию на полу. Выполнение строго индивидуально. Из группировки сидя, перекаат назад и перекаат вперед до положения упора присев. Перекаты влево, вправо из упора стоя на коленях. Перекаты в сторону.

51. Упражнения с большим мячом. Основные положения с мячом: мяч в руках внизу, впереди, сверху. Перекаатывание мяча. Вдоль стены, на расстоянии 100-130 см от нее, ставится на ребро несколько гимнастических скамеек. В образовавшийся коридор садятся на пол, широко расставив ноги, ученики парами, один против другого, и перекаатывают мяч друг другу, не поднимая мяча, Расстояние между учениками вначале 1-1,5 м, затем постепенно увеличивается. Броски мяча в щит, в ворота. Искание и ловля прыгающего мяча. Сидя, скрестив ноги, или стоя ноги врозь, в кругу передача мяча влево вправо с поворотом туловища.

52. Упражнения для формирования осанки. Поднимание на один носок с различными движениями рук. Стойки на двух пятках и одной пятке. Ходьба по гимнастической скамейке лицом и спиной вперед, боком, переменным шагом, на носках. Удержание на голове груза весом 300-400 г. Ходьба с грузом на голове. Безопорное сидение на гимнастической скамейке, одна нога прямая, другая согнутая. Чередование ходьбы на носках вперед и назад поворотом на 180°.

53. Упражнения на ориентирование. Ходьба на звуковой сигнал (до 10-15 м). Ходьба за звуковым сигналом в различных направлениях. Ходьба вокруг зала, держась в полушаге от стены. Ходьба с изменением длины шага. Воспроизведение отрезков длины (5, 10, 15 м). Воспроизведение прыжка в длину с места (различные отрезки). Метание мяча по заданию на различные расстояния:

1) лазание и перелезание. Произвольное лазание по гимнастической стенке (вверх, вниз). Лазание по наклонной плоскости или гимнастической скамейке, установленной под углом 20-25° с переходом на гимнастическую стенку (голову держать прямо). Перелезание через невысокое препятствие. Подлезание под препятствие высотой не ниже 50 см произвольным способом. Вис на канате – на узле с помощью рук и ног. Лазание по канату до 2 м свободным способом. Преодоление полосы препятствий перелезанием. Лазание, перелезание и подлезание в играх.

5 4 . Л е г к а я а т л е т и к а :

1) ходьба. Ходьба с правильной работой рук и ног. Ходьба с высоким подниманием бедра. Сочетание обычной ходьбы с ходьбой на носках. Ходьба скрестными шагами. Чередование ходьбы и бега до 100 метров. Ходьба в зале в разных направлениях, обходя маты разные предметы ;

2) бег. Быстрый бег на месте: 2-3 раза по 4-6 секунд. Медленный бег на месте: 2-3 раза по 30-40 секунд. Высокий старт. Бег с прыжками (после каждого пятого шага). Бег с ускорением. Равномерный бег 2-3 раза по 30 секунд. Медленный бег 2-3 раза по 2 минуты. Медленный бег в различном темпе со сменой направлений (боком, спиной, в п е р е д) ;

3) прыжки. Прыжки на двух ногах, стоя у гимнастической стенки, хватом за рейку. Прыжки на одной ноге попеременно (по 3-4 прыжка). Прыжки ноги врозь и ноги вместе, руки на поясе. Перемах скакалки через голову вперед и назад. Прыжки на двух ногах через длинную, неподвижно висящую и качающуюся скакалку. Прыжки в длину с разбега. Прыжки в высоту с 3-4 шагов через скакалку, согнув ноги, приземление на м а т ;

4) метание. Метание мяча с места из положения стоя боком в направлении метания. Метание мяча в щит с расстояния 3-5 м. Метание малого мяча на дальность.

5 5 . Л ы ж н а я п о д г о т о в к а :

1) передвижение с лыжами на плече. Передвижение на лыжах ступающим и скользящим шагом. Изучение попеременного двухшажного хода (без палок). Совершенствование поворота на месте «переступанием» вокруг пяток на левую и правую стороны. Подъем прямо и наискось ступающим шагом по наклонной до 10-12°. Спуск в основной стойке со склона с крутизной до 8°. Передвижение в медленном темпе 1 к м з а у р о к .

5 6 . И г р ы :

1) «охотники и утки». Две команды («охотники» и «утки»). «Охотники» образуют круг, перед их носками проводится черта. «Утки» располагаются произвольно внутри круга. На шее у них колокольчики. У одного из «охотников» волейбольный мяч. По сигналу учителя «охотники» стараются мячом попасть в «уток», которые свободно передвигаются внутри круга. Попавший мячом в «утку», меняется с ней местами.

Выигрывают те, кто дольше пробыл в роли «утки»;

2) «фигуры». Играющие становятся в круг и берутся за руки. Водящий- в центре круга. По сигналу учителя, дети передвигаются по кругу вправо, меняя темп, медленно, быстро или бегом. По другому сигналу все останавливаются и принимают какую-либо позу, «фигуру». Ребенок, оказавшийся напротив ведущего момент остановки, меняется с ним местами. Игра продолжается, но играющие движутся по кругу в другую сторону.

57. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса:

- 1) нормативные требования;
- 2) гибкость при доставании пола - не менее 2 см.;
- 3) функция равновесия – 12-14 сек.;
- 4) быстрота - 15-16 раз;
- 5) сила кисти - 16-18 кг (мальчики), 13-15 кг (девочки);
- 6) общая выносливость – 40-50 сек. (мальчики), 30-40 сек. (девочки);
- 7) прыжок в длину с места: 124-126 см (мальчики), 116-118 (девочки);
- 8) подскок вверх: 25-26 см (мальчики), 21-22 см (девочки);

9) учащиеся должны знать: строевые команды; положения частей тела во время ходьбы, бега, прыжков, мышечно-суставного чувства; что входит в лыжный инвентарь, как выбрать лыжи и палки по росту, как должен одеваться лыжник; правила и содержание 2-3 разученных игр, правила;

10) учащиеся должны уметь: выполнять повороты направо, налево переступанием; выполнять высокий старт, бегать в медленном темпе 2 мин. Быстро пробежать 30 м; прыгать в длину и высоту, отталкиваясь одной ногой и приземляясь на две; метать малый мяч правой и левой рукой с места; правильно выбирать лыжи и палки для занятий; выполнять повороты на месте вокруг пяток в правую и левую стороны; выполнять спуск в основной стойке, преодолевать на лыжах до 0,5 - 1км; самостоятельно играть в простейшие игры под контролем педагога.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

58. Основная гимнастика.

59. Построения и перестроения. Сдача рапорта. Совершенствование построений и перестроений за 3 года обучения. Расчеты в шеренге по 3, по 4.

60. Расчеты в шеренге на 6 – 4 – 2 и на «месте», 9 – 6 – 3 на «месте» и выход по расчету. Повороты кругом по разделениям. Перестроение из одного круга в два круга. Построение в движении в шеренгу, в колонну по одному и в круг. Ходьба противоходом и по диагонали. Перемена местами с соседом слева и справа по сигналу педагога.

61. Упражнения в равновесии. Ходьба по низкому бревну с перешагиванием через

невысокие предметы. Ходьба скрестными шагами вправо, влево. Полуприседания на одной ноге, руки в стороны (свободную ногу вперед). Прыжки на месте. Равновесие на одной ноге, другая вперед, в сторону, назад, руки в стороны, вперед, вверх. Быстрые шаги на носках:

1) лазание и перелезание. И. п. - сидя на стуле перед канатом, захватить канат прямыми руками над головой, согнутыми ногами захватить канат. Упираясь в канат ногами, разогнуть ноги и согнуть руки, вернуться в и. п. Повторить 2 раза. Вис на канате с захватом его ногами скрестно, подъемами ног. Сидя на коне, захватить канат руками и ногами, выпрямить ноги и согнуть руки. Раскачивание на канате вперед и назад (один раз, строго индивидуально). Лазанье по канату произвольным способом. Лазание по гимнастической стенке во всех направлениях. Лазание по наклонной лестнице разными способами с помощью рук и ног. Перелезание через разные препятствия. Преодоление полосы препятствий. Игры и эстафеты с лазанием и перелезанием.

62. Акробатические упражнения. Перекат назад, скрестив ноги, перекал вперед. Кувырок вперед. (Внимание учителю: детей с гидроцефалией от выполнения кувырков освободить, они в это время выполняют перекалы; контролировать состояние ученика после выполнения кувырка; следить, чтобы голова ученика во время выполнения кувырка не касалась пола (мата); помнить о том, что овладение кувырком вперед будет успешным, если учащиеся выполняли по шесть-семь кувырков на каждом уроке):

1) кувырок вперед с шага. Два кувырка вперед. Комбинации: из упора присев перекал назад, перекал вперед, перекал назад, скрестив ноги; перекал вперед в упор присев, прыжок вверх.

63. Легкая атлетика:

1) ходьба. Ходьба с изменением длины и частоты шагов. Ходьба с высоким подниманием бедра. Ходьба на носках: не сгибая колен. Ходьба спиной вперед. Чередование ходьбы и легких прыжков;

2) бег. Бег в упоре, стоя у неподвижной опоры, до 7-10 секунд: 2 повтора. Беговые упражнения на отрезках от 15-20 м (семенящий бег, бег с высоким подниманием бедра, бег «захлестывая голени»). Равномерный бег с невысокой и средней скоростью от 60-80 метров. Высокий старт с пробеганием на 20-30 м. Бег в медленном темпе до одного километра. Челночный бег;

3) прыжки. Прыжки на месте и с продвижением вперед. Прыжки с ноги на ногу с продвижением вперед на отрезке до 20 м. Прыжки на месте, ноги вместе с поворотом. Прыжки на месте: ноги вместе, руки в стороны, ноги врозь, руки вниз;

4) метания. Метание малого мяча с места из положения стоя боком в направлении метания. Метание малого мяча в щит с расстояния 3-5 метров. Метание малого мяча на дальность.

64. Лыжная подготовка:

1) передвижение с лыжами на плече. Продолжение изучения попеременного двухшажного хода. Подъем «елочкой». Спуски в основной и высокой по ровной склону в 6-7⁰. Повороты переступанием в конце склона (в обе стороны). Передвижение на лыжах в медленном и среднем темпе по равнинной местности до 1 км (девочки), 1,5 км (мальчики).

Игры на лыжах.

65. Подвижные игры:

1) «день и ночь». Команды становятся поперек зала (вдоль средней линии) спиной друг к другу, на расстоянии 2-3 метра. Перед каждой командой в 8-10 метров обозначается «дом». Одна команда - «День», другая - «Ночь». Команда «Ночь» убегает в свой «дом», а команда «День» догоняет. Затем игроки возвращаются на прежние места. Подсчитывают пойманных (они поднимают руки). Вызов должен быть неожиданным. Выигрывает команда, поймавшая больше игроков. Исходное положение игроков можно менять;

2) «класс, смирно!». Руководитель подает команды, которые все играющие должны исполнять лишь в том случае, если руководитель предварительно перед командой скажет слово «класс». Если предварительной команды не было, исполнять команду руководителя нельзя;

3) «тяни в круг». Играют по 10-12 человек. Играющие образуют на площадке круг, внутри которого (на расстоянии 0,5 метров от играющих) кладут 5-6 небольших снежных комков. После этого ребята берутся за руки и идут вправо и влево. По сигналу руководителя каждый старается затянуть одного из своих соседей в круг, с тем, чтобы тот не наступил на снежный ком. Игра заканчивается через 3-5 мин. Побеждают ребята, не получившие штрафных очков.

66. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса:

1) нормативные требования;

2) гибкость - доставание пола пальцами при наклоне вперед;

3) функция равновесия - 16-18 сек.;

4) быстрота - 17-18 раз;

5) сила кисти - 18-20 кг (мальчики), 14-16 кг (девочки);

6) общая выносливость - 50-55 сек. (мальчики), 40-45 сек. (девочки);

7) прыжок в длину с места - 132-138 см (мальчики), 128-130 см (девочки);

8) подскок вверх - 26-27 см (мальчики), 20-23 см (девочки);

9) отжимание в упоре - 2-4 раза;

10) учащиеся должны знать: рапорт дежурного; строевые команды; что такое дистанция; 1-2 комплекса утренней зарядки; правила ухода за лыжами и обувью;

11) учащиеся должны уметь: подавать команды при сдаче рапорта; выполнять комплекс утренней гимнастики; соблюдать дистанцию при перестроениях; выполнять повороты кругом переступанием; принимать правильную осанку; ходить в различном

темпе с различными исходными положениями рук; перелезть через препятствие и подлезть под них различными способами в зависимости от высоты; переносить несколько набивных мячей; правильно выполнять наскок на козла в упор, стоя на коленях; сохранять равновесие на гимнастической скамейке в упражнениях с предметами и в парах; выполнять вис на канате; координировать движения рук и ног в попеременном двухшаговом ходе на отрезке 30-40 м, преодолевать дистанцию до 1 км (девочки), 1.5 км (мальчики) на лыжах.

7. Результаты обучения

67. Предметные результаты:

- 1) владение основами базовых видов двигательных действий, умение управлять своим телом, сформированный навык правильной осанки;
- 2) владение комплексами упражнений для развития гибкости и подвижности мышц и связок, суставов;
- 3) умение выполнять различные манипулятивные действия руками;
- 4) освоение индивидуальных комплексов на развитие устойчивости, статического и динамического равновесия;
- 5) умение оценивать и распределять физическую и эмоциональную нагрузку в соответствии со своими возможностями.

68. Личностные результаты:

- 1) сформированные представления о физической и эстетической культуре личности и приемах самоконтроля и самоанализа;
- 2) управление своими эмоциями, навыки взаимодействия со сверстниками, владение культурой общения, проявление инициативности, ответственности;
- 3) проявление любви к родине, чувства гордости к духовному наследию и музыке казахского народа.

69. Системно-деятельностные результаты:

- 1) владение системой знаний по предмету, умение применять их в практической деятельности;
- 2) активизация познавательных, интеллектуальных и творческих способностей;
- 3) владение развитыми коммуникативными способностями.

Приложение 34

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 139

к приказу Министра образования

**Типовая учебная программа по предмету
«Коррекционная ритмика» для учащихся с нарушениями зрения
(незрячие и слабовидящие) 0-4 классов уровня начального
образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа предмета «Коррекционная ритмика» разработана в соответствии с Государственным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. Ритмика является составной частью физического воспитания детей с нарушением зрения и представляет собой систему физических упражнений, построенную на основе связи движений с музыкой.

3. Программа направлена на развитие чувства ритма и является необходимым условием овладения многими видами двигательной деятельности, которые являются важным компонентом координации движений у детей с патологией зрения. Коррекция и компенсация недостатков развития при глубоко нарушенном зрении или его отсутствии у слепых обучающихся осуществляется с помощью упражнений с применением:

1) шумовых инструментов (колокольчик, бубен, свистульки);

2) различных «след - ориентиров» («дорожки», «шнуровки», «кругу», «диагональ»), тактильных дорожек.

4. Коррекционный курс «Ритмика» носит личностно-развивающий характер и направлен на повышение работоспособности организма, укрепление и сохранение здоровья, коррекцию двигательных нарушений и недостатков физического развития, формирование умения дифференцировать движения по степени мышечных усилий, во времени и пространстве и создания базы для последующего освоения и развития хореографических навыков.

5. Цель программы – формирование и совершенствование двигательных навыков, ориентировки в пространстве, умение владеть своим телом.

6. Приоритетной задачей курса является - воспитание у учащихся эмоционально-осознанного отношения к музыке, двигательной культуре, развитие и совершенствование чувства ритма, художественно-творческих способностей, инициативы и самостоятельности.

7. Учебная программа по ритмике направлена на реализацию следующих
к о р р е к ц и о н н ы х з а д а ч :

- 1) коррекция имеющихся отклонений в физическом развитии: нормализации мышечного тонуса, снятие неестественного напряжения мышц, формирование правильной осанки, формирование и развитие мышечной памяти;
- 2) развитие умения согласовывать движения частей тела;
- 3) развитие мелкой моторики;
- 4) развитие подвижности суставов и силы мышц всего тела;
- 5) развитие внимания;
- 6) развитие зрительной памяти и наглядно – образного мышления;
- 7) формирование положительной мотивации.

8. Учебные и коррекционные задачи реализуются с учетом возраста, уровня восприятия учебного материала, уровня физических возможностей ребенка. Для успешного осуществления поставленных задач на занятиях используются разнообразные методы и формы обучения. В ритмические занятия включаются движения из области физкультуры (основные движения, гимнастические упражнения, упражнения с предметами, построения и перестроения), из области танца (элементы народного, бального, современного танцев), используются сюжетно – образные движения (изображаются движения животных, птиц, действия людей и т.д.), в процессе ритмических занятий все эти движения постепенно совершенствуются, становятся более свободными, ритмичными, координированными, выразительными, пластичными. Участие в ритмических и гимнастических упражнениях, в играх и танцах способствует правильному физическому развитию детей, имеет оздоровительное значение. Выбор гимнастических упражнений и регулирование физической нагрузки согласовываются с школьным медицинским кабинетом.

9. К основным видам деятельности относится ритмическая ходьба с различными движениями рук, ног и туловища, проговариванием стихотворных строк; бег (в различном темпе); общеразвивающие упражнения (с предметами и без них); танцы; музыкально-ритмические и подвижные игры.

10. Результативность обучения по программе отслеживается по трем уровням: не умеет,/не владеет; владеет с помощью (взрослого, ровесника); владеет самостоятельно; по ведущим компетентностям.

11. Межпредметные связи:

1) музыка: формирование чувства ритма, умение выделять сильные и слабые доли музыкального произведения. Умение определять характер музыки и соответственно мелодии выполнять те или иные движения (медленные - плавные, быстрые - ритмичные);

2) математика: использование меры длины, такие как метроритм в ритмике, выстраивание в формы: круг, квадрат, трапеция, шахматный порядок, параллельные

л и н и и ;

3) литературное чтение: использование стихотворений в подвижных, речевых играх, описание и изображение образов в сюжетно – ролевых играх;

4) физическая культура и ЛФК: применение упражнений на развитие ловкости, равновесия, на развитие динамической и статической координации, гибкости и подвижности рук, ног, тела. Пластический тренинг используется как метод релаксации, одна из форм ЛФК и служит в качестве общего тренажа взамен резких тренирующих элементов ;

5) мимика и пантомимика: обучение детей с нарушением зрения выражению своих эмоций средствами мимики и пантомимики;

6) ориентировка в пространстве: развитие координационных способностей, умение управлять своим телом, закреплять навык правильной осанки.

12. Программа по ритмике для учащихся 0-4 классов для детей с нарушением зрения включает восемь разделов:

- 1) теоретические сведения;
- 2) специальные ритмические упражнения;
- 3) упражнения на связь движений с музыкой;
- 4) упражнения ритмической гимнастики;
- 5) подготовительные упражнения к танцам;
- 6) элементы танцев;
- 7) танцы;
- 8) музыкально – ритмические игры.

13. Раздел 1. Теоретические сведения:

1) теоретический материал, рассчитанный на изучение в течение 5 лет, подобран так, что на протяжении всех лет обучения осуществляется внутренняя преемственность, последовательное усложнение изучаемого теоретического материала. Это делает процесс его усвоения более успешным и позволяет заинтересовать детей музыкой и приобщить их к музыкально – ритмическим занятиям.

14. Раздел 2. Специальные ритмические упражнения:

1) специальные ритмические упражнения – это разбор конкретного ритмического рисунка с выделением сильных и слабых долей. Из существующего многообразия методических приемов наиболее простым и доступным считается ритмическая ходьба с акцентами на определенный счет, с хлопками, упражнениями с движениями рук и туловища, используя знакомые танцевальные шаги с проговариванием стихотворных строк (без музыкального сопровождения) на казахском и русском языках;

2) такие упражнения развивают не только чувство ритма, но и дыхание, дикцию. По годам обучения специальные упражнения распределены по степени возрастания трудности .

15. Раздел 3. Упражнения на связь движений с музыкой:

1) каждое упражнение этого раздела рассчитано на исполнение под определенное музыкальное сопровождение. В процессе совершенствования или разучивания разнообразных движений у детей развиваются технические навыки выполнения движений. Основным из них является умение начинать движение с началом музыки, заканчивать движение точно с окончанием музыкального произведения или его части;

2) формировать указанные технические навыки, развивать у детей динамичность, ритмичность, устремленность движений в процессе работы над ходьбой и бегом. Они являются не только наиболее естественными способами передвижения, но и самыми выразительными движениями, в которых отражено душевное и физическое состояние человека. Движения под музыку оказывают не только коррекционное воздействие на физическое развитие слабовидящих детей, но и создают благоприятную основу для совершенствования таких психических функций, как мышление, память, внимание, восприятие. Задания на самостоятельный выбор движений, соответствующих характеру мелодии, развивают у детей с нарушением зрения активность, воображение, координацию и выразительность движений.

16. Раздел 4. Упражнения ритмической гимнастики:

1) занятия ритмической гимнастикой связаны с функциональными возможностями организма детей. В содержании занятий преимущественно включаются общеразвивающие и специальные упражнения, направленные на коррекцию двигательных нарушений, развитие двигательных качеств и устранение недостатков физического и функционального развития.

17. Раздел 5. Подготовительные упражнения к танцам:

1) задача подготовительных упражнений - дать детям необходимые двигательные навыки, применяемые при обучении танцам. Все внимание детей должно быть направлено на сознательное отношение к своим движениям. Перед обучением какому-либо танцевальному элементу детям предлагается выполнить ряд определенных подготовительных упражнений;

2) упражнения с предметами: мячами, обручами, флажками, лентами, бубнами, шляпками, тросточками и мягкими игрушками развивают ловкость, быстроту реакции, точность и музыкальность движений;

3) упражнения без предметов: в их основу вошли изобразительные моменты, невербальные средства общения (мимика, жесты, позы) как копирование разных животных, птиц, деятельность людей, окружающий нас мир.

18. Раздел 6. Элементы танцев:

1) выполнение элементов танцев помогает овладеть ходьбой, бегом и другими видами движений как средствами выражения простейших музыкально – двигательных образов.

19. Раздел 7. Танцы:

1) разучивание народных, бальных, современных танцев. Использование танцев на

занятиях по ритмике способствуют развитию эстетического вкуса, стремлению детей к красивым, изящным движениям, любви к танцам.

20. Раздел 8. Подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры:

1) музыкально – ритмические игры направлены на развитие чувства ритма, восприятия музыкального произведения, речи и мышления, формирование волевых качеств ребенка.

21. Изложение материала по темам, не следует понимать, как обязательное требование последовательно изучать одну названную тему за другой. Известно, что в ритмике принят концентрический метод работы: педагог постоянно возвращается к отдельным темам, используя все более сложные упражнения и задания.

22. Уроки ритмики строятся комплексно, материал берется из разных тем. Одна тема может явиться основным стержнем работы, другая будет затрагиваться попутно. Работа над каждой темой создает предпосылку и основу для последующей и в свою очередь опирается на предыдущую. Распределение материала по темам носит, таким образом условный характер. Нужно подчеркнуть, что восприятие и передача в движении общего характера того или иного музыкального произведения, его образного строения и конкретных средств музыкальной выразительности должны происходить во взаимосвязи и единстве. Ведь музыкальный образ, развиваясь во времени, воплощается с помощью сочетания и чередования различных средств музыкальной выразительности. Вместе с тем в целях более углубленного изучения каждого музыкально – выразительного средства, элемента музыкальной речи к каждой теме подбирается музыкальный материал, наиболее выпукло представляющий определенное выразительное средство.

23. Следовательно, целостное восприятие музыки не исключает дифференцированного подхода к средствам музыкальной выразительности. Выделение их в темы, дается в учебных целях.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

24. Освоить и закрепить элементарный комплекс упражнений по пластике. Владеть основами базовых видов двигательных действий.

25. Учебно-тематический план 0 класс:

таблица 1

Наименование темы, раздела	Всего часов	В том числе	
		теоретические	практические
1 раздел	2	2	-
2 раздел	5	-	5
3 раздел	4	-	4

4 раздел	3	-	3
5 раздел	5	-	5
6 раздел	5	-	5
7 раздел	4	-	4
8 раздел	5	-	5
Часов в год	33	2	31

26. Требования к уровню подготовки учащихся 0 класса.

27. По итогам освоения программы учащиеся могут продемонстрировать владение следующими компетенциями.

28. Коммуникативная компетентность (умение представить себя невербальными способами) :

- 1) уметь согласовывать свои движения с музыкой;
- 2) самостоятельно начинать и заканчивать движения с началом и окончанием музыки.

29. Общекультурная компетентность (знания и умения):

- 1) выполнять шаги с правой и левой ноги, повороты головы, поднимание и опускание правой и левой руки, двигаться и поворачиваться направо, налево, ходить легко, ритмично, бегать с высоким подъемом ног, скакать с ноги на ногу.

30. Учебно-познавательная компетентность:

- 1) компетенция взаимодействия: ходить по кругу парами, двигаться в парах.

31. Личностное самосовершенствование:

- 1) уметь передавать образы сказочных героев музыкальных произведений.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

32. Развивать умение выразительно предавать различные игровые образы, инсценировать игровые песни, придумывать варианты образных движений в играх. Умение определять ритм в сюжетных играх.

33. Учебно-тематический план 1 класса:

таблица 1

Наименование темы, раздела	Всего часов	В том числе		
		теоретические	практические	контрольные, диагностические работы (кол-во)
1 раздел	2	2	-	-
2 раздел	5	-	4	1
3 раздел	4	-	4	-
4 раздел	3	-	3	-
5 раздел	5	-	5	-
6 раздел	5	-	5	-
7 раздел	4	-	4	-

8 раздел	5	-	5	-
Часов в год	33	2	30	1

34. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса.

35. По итогам освоения программы учащиеся могут продемонстрировать владение следующими компетенциями.

36. Коммуникативная компетентность (умение представить себя невербальными способами):

1) уметь ритмично двигаться в соответствии с различным характером музыки, динамикой;

2) отмечать в движении сильную долю такта, менять движения в соответствии с формой музыкального произведения;

3) самостоятельно начинать и заканчивать движения с началом и окончанием музыки.

37. Общекультурная компетентность (знания и умения):

1) выполнять упражнения: «подскоки», «прямой и боковой галоп», «пружинку», «притопы», «шаг с носка», «шаг с пятки», «марш», «хлопки».

38. Учебно-познавательная компетентность:

1) компетенция взаимодействия: ходить по кругу парами, кружиться парами, двигаться в рассыпную шагом и мелким бегом в соответствии с темпом и ритмом музыки.

39. Личностное самосовершенствование:

1) уметь передавать образы героев в музыкально-ритмических и сюжетных играх.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

40. Освоить основные движения под музыку на 2/4 и 4/4 – ходьба, бег. Научиться начинать и оканчивать движение одновременно с началом и окончанием музыкальной фразы. Передавать в движении шагом различного характера музыки (быстрый - медленный), различного темпа, строевым или мягким шагом, ходьбой на пятках, на носках. Освоить ходьбу и бег друг за другом, по одному, в рассыпную с последующим построением в колонну по одному, в шеренгу, в круг. Выполнять под музыку общеразвивающие упражнения.

41. Учебно-тематический план 2 класс:

таблица 1

Наименование темы, раздела	Всего часов	В том числе		
		теоретические	практические	контрольные, диагностические работы (кол-во)
1 раздел	2	2	-	-
2 раздел	4	-	3	1

3 раздел	3	-	3	-
4 раздел	5	-	4	1
5 раздел	5	-	5	-
6 раздел	5	-	5	-
7 раздел	5	-	4	1
8 раздел	5	-	5	-
Часов в год	34	2	29	3

42. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса.

43. По итогам освоения программы учащиеся могут продемонстрировать владение следующими компетенциями.

44. Коммуникативная компетентность (умение представить себя невербальными способами):

- 1) самостоятельно ориентироваться в характере музыки;
- 2) передавать хлопками простой ритмический рисунок;
- 3) самостоятельно строить круг, ходить по кругу взявшись за руки, сужать и расширять круг;
- 4) соблюдать расстояние между парами, двигаясь по кругу.

45. Общекультурная компетентность (знания и умения):

- 1) выполнять упражнения с предметами (платочки, флажки, ленты);
- 2) выполнять упражнения: «подскоки», «прямой и боковой галоп», «пружинку», «притопы», «танцевальный шаг», «марш», «хлопки», «приставной шаг».

46. Учебно-познавательная компетентность:

- 1) умение проявлять творчество в упражнениях ритмической гимнастики.

47. Личностное самосовершенствование:

- 1) уметь передавать образы героев в музыкально-ритмических, подвижных и речевых играх.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

48. Совершенствование навыков правильного выполнения основных движений под музыку на 2/4 и 4/4 – ходьбы, бега, подскока. Сохранение и быстрое изменение темпа и характера музыкального сопровождения. Освоить ходьбу и бег в колонне по одному, парами, по четыре человека. Выполнять четко и ритмично общеразвивающие упражнения.

49. Учебно-тематический план 3 класс:

таблица 1

Наименование темы, раздела	Всего часов	В том числе		
		теоретические	практические	контрольные, диагностические работы (кол-во)
1 раздел	2	2	-	-

2 раздел	4	-	3	1
3 раздел	2	-	2	-
4 раздел	9	-	8	1
5 раздел	3	-	3	-
6 раздел	5	-	5	-
7 раздел	5	-	4	1
8 раздел	4	-	4	-
Часов в год	34	2	29	3

50. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса.

51. По итогам освоения программы учащиеся могут продемонстрировать владение следующими компетенциями.

52. Коммуникативная компетентность (умение представить себя невербальными способами) :

- 1) самостоятельно ориентироваться в характере музыки;
- 2) передавать хлопками ритмические рисунки;
- 3) самостоятельно строить малый круг, большой круг, ходить по кругу взявшись за руки, сужать и расширять круг, кружиться на подскоке в парах;
- 4) соблюдать расстояние между парами, двигаясь по кругу.

53. Общекультурная компетентность (знания и умения):

- 1) выполнять упражнения в кругу с применением модуля «Живой купол»;
- 2) выполнять упражнения с предметами (платочки, флажки, ленты, шляпки, мячи);
- 3) выполнять упражнения: «подскоки», «галоп», «притопы», «танцевальный шаг», «марш», «хлопки», «приставной шаг с приседанием и полуприседанием», «шаг с притопом», «ковырялочка», «дробный шаг».

54. Учебно-познавательная компетентность:

- 1) умение проявлять творчество в гимнастических упражнениях.

55. Личностное самосовершенствование:

- 1) в играх действовать самостоятельно, искать выразительные движения, не подражая друг другу; придумывать (выбирать) движения в соответствии с характером музыкального произведения.

6. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

56. Освоение движений под музыку на 4, движений под музыку с двухдольным и четырехдольным размерами. Выражение хлопками и другими движениями сильных долей такта. Чередование бега и подскока, шага и приседаний, разных видов ходьбы в соответствии с изменениями в музыке. Выполнение общеразвивающих движений под музыку, упражнений на равновесие, на формирование красивой осанки, на развитие л о в к о с т и .

57. Учебно-тематический план 4 класс:

таблица 1

Наименование темы, раздела	Всего часов	В том числе		
		теоретические	практические	контрольные, диагностические работы (кол-во)
1 раздел	2	2	-	-
2 раздел	4	-	3	1
3 раздел	2	-	2	-
4 раздел	12	-	11	1
5 раздел	4	-	4	-
6 раздел	3	-	3	-
7 раздел	3	-	2	1
8 раздел	4	-	4	-
Часов в год	34	2	29	3

58. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса.

59. По итогам освоения программы учащиеся могут продемонстрировать владение следующими компетенциями.

60. Коммуникативная компетентность (умение представить себя невербальными способами) :

- 1) самостоятельно ориентироваться в пространстве (в зале, на сцене);
- 2) передавать в хлопках более сложный ритмический рисунок;
- 3) самостоятельно строить малый круг, большой круг, ходить по кругу взявшись за руки, сужать и расширять круг, кружиться на подскоке в парах;
- 4) соблюдать расстояние между парами, двигаясь по кругу.

61. Общекультурная компетентность (знания и умения):

- 1) выполнять упражнения с предметами (платочки, флажки, ленты, шляпки, мячи, купол) ;
- 2) закреплять знакомые плясовые движения.

62. Учебно-познавательная компетентность:

- 1) творчески использовать знакомые движения в свободных плясках, импровизациях, играх.

63. Личностное самосовершенствование:

- 1) в подвижных и танцевальных играх действовать самостоятельно, искать выразительные движения, не подражая друг другу; придумывать (выбирать) движения в соответствии с характером музыкального произведения.

7. Результаты обучения

64. Предметные результаты:

- 1) владение основами базовых видов двигательных действий, умение управлять

- своим телом, сформированный навык правильной осанки;
- 2) владение комплексами упражнений для развития гибкости и подвижности мышц и связок, суставов;
 - 3) владение простейшими элементами танца;
 - 4) владение умением выразительно передавать различные игровые образы, выполнять упражнения с предметами, придумывать варианты образных движений в играх;
 - 5) освоение индивидуальными комплексами упражнений лечебной и корригирующей гимнастики;
 - 6) умение оценивать и распределять физическую и эмоциональную нагрузку в соответствии со своими возможностями.

65. Личностные результаты:

- 1) волевые и нравственные качества при подготовке публичных выступлений (концерты и праздники);
- 2) представления о физической и эстетической культуре личности и приемах самоконтроля и самоанализа;
- 3) управление своими эмоциями, навыки взаимодействия со сверстниками, владение культурой общения, проявление инициативности, ответственности;
- 4) проявление любви к родине, чувства гордости к духовному наследию и музыке казахского народа.

66. Системно – деятельностные результаты:

- 1) владение системой знаний по предмету, умение применять их в практической деятельности;
- 2) активизация познавательных, интеллектуальных и творческих способностей;
- 3) владение развитыми коммуникативными способностями, языковой культурой.

Приложение 3 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 1 4 0

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Охрана и развитие остаточного зрения и зрительного восприятия»

для учащихся с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие)

0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа предмета «Охрана и развитие остаточного зрения и зрительного восприятия» разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. «Охрана и развитие остаточного зрения и зрительного восприятия» является одним из основных предметов коррекционного компонента специального обучения и воспитания детей с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие).

3. Для детей со зрительной патологией характерны нарушения форменного, стереоскопического, глубинного зрения, которые не позволяют адекватно воспринимать форму и цветность предметов, расстояние между ними, оценивать глубину пространства. Это приводит к изменениям в процессе зрительного восприятия: фрагментарности, уменьшению объема, неточностям, ошибочным суждениям, что отрицательно сказывается на овладении знаниями и умениями. Поэтому необходимо обогащать зрительный опыт детей созданием специальных условий, обеспечивающих предоставление информации об окружающей действительности, выделением сигнальных средств в предметах и изображениях. Все это предполагает дифференцированный подход к детям, применение специальных приемов и способов обучения, создание условий для образовательной деятельности. Тифлопедагоги отмечают, что развитие зрительного восприятия проходит не изолированно, а в процессе всей познавательной деятельности.

4. Организация занятий по развитию зрительного восприятия предусматривает применение психофизиологических и психолого-педагогических методов, которые направлены на активизацию сенсорно-перцептивных, мнемонических и мыслительных процессов. Психофизиологические методы применяются для стимуляции и повышения функциональной активности зрения, развития зрительных функций. Они направлены на коррекцию нарушений восприятия основных свойств предметов и изображений – формы, размера, цвета в условиях различной адаптации и пространственной локализации. Психолого – педагогические методы направлены на развитие анализа и синтеза сенсорной информации, интерпретации и категоризации.

5. Цель программы по охране и развитию остаточного зрения и зрительного восприятия заключается в формировании и развитии операционного механизма зрительного восприятия посредством обогащения представлений учащихся об объектах окружающего мира.

6. Задачи:

1) формирование у детей предметности восприятия в процессе углубления их в суть предметного мира;

- 2) развитие зрительных возможностей в восприятии предметов внешнего мира и способов действий с ними;
- 3) развитие умения выделять признаки изображений (контур, яркость, цвет, форму, размер, пространственную ориентацию) и осуществлять их интеграцию;
- 4) развивать зрительную память и наглядно - образное мышление;
- 5) формировать приемы и способы восприятия движений с опорой на зрительные, слуховые, тактильные и другие сенсорные функции;
- 6) прививать гигиенические навыки по сохранению и развитию зрительного анализатора;
- 7) формировать мотивацию на рациональное использование остаточного зрения.

7. Объем учебной нагрузки по предмету «Охрана и развитие остаточного зрения и зрительного восприятия» представляет.

8. Учебная нагрузка дисциплины:

таблица 1

№	Учебный предмет	Недельное количество часов по классам				
		0	1	2	3	4
1.	Охрана и развитие остаточного зрения и зрительного восприятия	2	2	2	2	2

9. Программа не задает жесткого конкретного содержания, расписанного по четвертям, что предоставляет учителю возможность проявлять творческую инициативу, найти дифференцированное содержание развития зрительного восприятия детей в зависимости от их потенциальных возможностей и уровня развития. При подготовке своих уроков учитель должен соотнести предлагаемые рекомендации с особенностями и возможностями класса, с собственным опытом по проведению коррекционных занятий. Учитель самостоятельно подключает определенные виды наглядности, дидактических материалов, игровых моментов, определяет количество и характер физ. минуток, с учетом индивидуальных особенностей учащихся и степени нарушения зрения. При этом следует производить смену различных видов деятельности, включать подвижные игры, всевозможные физкультурные паузы в сочетании со зрительной гимнастикой. Целесообразно давать детям комплексные задания, которые решают сразу 2-3 задачи. Это экономит время и снижает зрительную нагрузку.

10. Содержание коррекционного курса «Охрана остаточного зрения и зрительного восприятия» тесно связано с содержанием программ по общеобразовательным и коррекционным предметам: математике, познания мира, языку, технологии, пространственной ориентировке.

2. Базовое содержание учебного предмета для 0 класса

11. Охрана зрения:

- 1) гимнастика для глаз. Уход за средствами коррекции (очки);
- 2) восприятие формы;
- 3) формирование зрительных способов обследования предметов, различение и название формы плоскостных геометрических фигур (круг, квадрат, треугольник, овал, прямоугольник);
- 4) объемные геометрические тела (шар, куб, пирамида, призма). Обучение использованию их формы как эталона для анализа основной формы реальных предметов. Использование лекала, трафаретов для изображения и дорисовывания предметов. Дидактические игры и упражнения: «Найди предмет такой же формы», «Назови геометрическую фигуру», «Предмет и форма», «Из каких фигур состоит предмет?», «Чудесный мешочек».

12. Восприятие цвета:

- 1) формирование умения различать основные оттенки цвета и ахроматические (белый, серый, черный) цвета, насыщенность, контрастность цветов, светлоту. Узнавать цвет реальных предметов в окружающем мире. Замечать цвет движущихся объектов. Дидактические игры и упражнения: «Цветные автомобили», «Радуга», «Подбери чашки к блюдцам», «Красивый букет», «Закрась контур по цвету».

13. Восприятие величины:

- 1) умение соотносить предметы по величине. Знакомство с понятиями: большой - маленький, высокий - низкий, длинный - короткий, широкий - узкий, толстый - тонкий;
- 2) дидактические игры и упражнения: «Построй забор по порядку», «Кто выше, кто ниже», «Поставь по порядку», «Нарисуй дорожку такой же длины».

14. Восприятие движения:

- 1) различение движущихся предметов. Понимать, называть словом скоростные качества движения (быстро, медленно);
- 2) дидактические игры и упражнения: «Кто быстрее прокатит шар», «Кто быстрее?», «Машины на нашей улице», «Воздушный шар».

15. Ориентировка в пространстве:

- 1) формирование умения ориентироваться в помещении школы. Самостоятельно находить дорогу в спальню, столовую, и т.д. Учить выделять помещения по запаху. Учить определять и словесно обозначать направление: вперед- назад, направо - налево, в в е р х - в н и з;
- 2) дидактические игры и упражнения: «Куда пойдешь, то и найдешь», «Расставь мебель», «Неразбериха», «Пройди по лестнице».

16. Требования к уровню подготовки учащихся 0 класса:

- 1) умение зрительно различать и называть группы предметов с однородными признаками (форма, цвет, величина, пространственное расположение);
- 2) узнавание цвета реальных предметов в окружающем мире;

- 3) умение использовать формы геометрических фигур как эталона для анализа основной формы реальных предметов;
- 4) умение понимать словесные указания, задания на пространственную ориентировку с учетом точек отсчета от себя и по отношению к другим объектам;
- 5) умение пользоваться оптическими средствами при рассматривании предметов.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

17. Охрана зрения:

- 1) знакомство с гимнастикой для глаз. Бережное отношение к очкам, уход за очками.
- Средства коррекции: лупы, линзы.

18. Восприятие формы:

- 1) закрепление знаний о простых геометрических фигурах, объемных телах (шар, цилиндр, куб). Знакомство с линиями (прямая, кривая, ломаная, отрезок). Вычерчивание с помощью линейки прямых линий, отрезков. Упражнения в классификации фигур по форме, соотнесение изображения предмета и геометрической фигуры, деление фигур на части. Мозаика. Конструктор – составление простых и сложных символических изображений. Группировка по отдельным признакам.

19. Восприятие цвета:

- 1) знакомство с цветами радуги. Выделение цветов и их оттенков в окружающем мире. Формирование зрительных представлений по теме: «Фрукты, овощи». Развитие зрительно-моторной координации. Мозаика, состоящая из шести формообразующих структур белого, черного, красного, зеленого, синего и желтого цветов.

20. Восприятие величины предмета:

- 1) восприятие больших и маленьких предметов на картинке и в окружающей жизни (длина, ширина, высота). Формирование зрительных представлений по теме «Дикие и домашние животные».

21. Ориентировка в пространстве:

- 1) упражнения на восприятие направлений в пространстве и на плоскости (выполнение графических диктантов, зрительные диктанты). Формирование зрительных представлений по теме «Мебель». Понимание направлений, расстояний между объектами. Усвоение понятий «рядом, напротив, отдельно, вместе, между, близко, около».

22. Восприятие целостного предмета:

- 1) упражнения на узнавание предметов по силуэтному и контурному изображению. Работа с наложенными рисунками. Составление целого из частей. Игры на конструирование. Формирование зрительных представлений по теме: «Мебель».

23. Восприятие сложных рисунков:

- 1) картинки, серии картинок, соединенных единым сюжетом. Составление

рассказов по картинке, описание предметов по заданному плану. Умение видеть расположение предметов на картине, называть предметы, расположенные ближе, д а л ь ш е .

24. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса:

- 1) знание названий основных цветов и их оттенков, умение выделять их в о к р у ж а ю щ е м м и р е ;
- 2) знание основных правил обращения с очками, необходимости их ношения, умения выполнять простейшую гимнастику для глаз. Умение пользоваться линейкой;
- 3) знание направлений в пространстве относительно себя и других предметов, умение ориентироваться на плоскости;
- 4) составление описания предмета по плану и рассказ по серии картинок;
- 5) устанавливание простейших причинно - следственных связей;
- 6) формирование зрительных представлений по темам: «Времена года», «Овощи и фрукты», «Дикие и домашние животные».

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

25. О х р а н а з р е н и я :

- 1) гимнастика для глаз. Упражнения на аккомодацию. Гигиена просмотра т е л е п е р е д а ч .

26. В о с п р и я т и е ф о р м ы :

- 1) опознание объектов, состоящих из комбинаций геометрических фигур, построение простых моделей из кубиков. В наборе геометрических тел опознать заданную геометрическую фигуру. Найти фигуру, подобную заданной. Построение из материала строительного конструктора простых моделей (домик, башня, ворота и т.д.).

27. В о с п р и я т и е ц в е т а :

- 1) сравнение и соотнесение цветов, близлежащих цветовой гамме (красно- желто – оранжево - сине – фиолетовых). Понятия «спектр», «теплые и холодные цвета»;
- 2) изготовление аппликаций по заготовленным шаблонам (радуга, цветик-семи цветик, звездочка, букет в теплых или холодных цветах).

28. В о с п р и я т и е в е л и ч и н ы :

- 1) представление о реальной величине предметов. Определять на простых рисунках, сравнивать предметы, изображенные в разных масштабах. Формирование зрительных представлений по теме: «Растения».

29. В о с п р и я т и е д в и ж е н и я :

- 1) формирование умения вести наблюдение за движениями своего тела в зеркале, сличать действительное расположение предметов в пространстве и их расположение в зеркале. Определять направление движения предмета на расстоянии. Формирование зрительных представлений по теме: «Транспорт».

30. Пространственная ориентация:

1) ориентация в помещении и на местности. Определение взаиморасположения объектов. Установление пространственных отношений объектов в кабинете, классе, школе, на улице. Сюжетно-ролевые игры по темам: «Мой класс», «Моя школа», «Мой город», «Мой дом» и т.д.

31. Формирование зрительных представлений о растительном и животном мире:

1) узнавать, сравнивать и находить изображения диких и домашних животных, различать деревья, кустарники, травы. («Узнай по описанию», «С чьей ветки, детки», «Что растет в поле, саду, огороде») и т.д.

32. Восприятие сложных рисунков:

1) видеть расположение предметов на картине, называть предметы, расположенные ближе, дальше. Понимать заслоненность одного объекта другим при изображении и в действительности.

33. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса:

- 1) умение быстро и правильно ориентироваться на листе бумаги в клетку и узкую линейку;
- 2) анализ сложной геометрической формы, выделение всей конфигурации составных частей;
- 3) выделение оттенков цветов в окружающем;
- 4) создание цветовой гаммы по насыщенности;
- 5) использование явлений природы для ориентировки во времени;
- 6) умение сравнивать и обобщать по существенным признакам;
- 7) владение сенсорными эталонами на уровне самостоятельного узнавания и называния;
- 8) умение словесно обозначать пространственные положения на микро- и макроплоскости.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

34. Охрана зрения:

1) гимнастика, массаж для глаз, век. Современные средства коррекции зрения. Упражнения с меткой на стекле (по Аветисову-Мац). Гигиена просмотра телепередач, пользования компьютером, планшетом, мобильным телефоном.

35. Восприятие формы:

1) обнаружение, идентификация предмета по форме. Знакомство с конусом, призмой, эллипсоидом). Выделение и опознание контура, выделение формы в окружающей среде, узнавание и называние геометрических форм и тел, локализация фигур разной формы.

36. Восприятие цвета:

1) выстраивание цветового ряда по убывающей и по возрастающей насыщенности (от 3-х градаций до 7-ми). Получение составных цветов. Понятие «контрастные цвета». Заучивание считалки: «Каждый охотник желает знать, где сидит фазан». Формирование зрительных представлений по теме: «Перелетные птицы». Умение сравнивать контурные и заполненные изображения птиц.

37. Восприятие величины:

1) упражнения в классификации предметов по величине, сходство и различие фигур, нахождение 4-го лишнего. Формирование зрительных представлений по теме: «Деревья и кустарники», «Распознавание по листьям и плодам».

38. Восприятие пространства:

1) формирование понимания и восприятия пространственных признаков удаленности. Усвоение понятий «снизу, сверху, сбоку, слева – ближний, дальний, справа – дальний, ближний, правее, левее». Умение словесно объяснить положение предметов. Формирование зрительных представлений по теме: «Моя квартира». Составление плана класса, комнаты. Экскурсия «Улица, на которой расположена школа».

39. Восприятие сложных сюжетных рисунков:

1) способы изображения предметов в пространстве. Знакомство с правилами построения изображения по законам перспективы. Выделение информативных признаков, раскрывающих сюжет (наличие нескольких планов, многочисленных деталей описательного характера).

40. Восприятие объектов флоры и фауны на сложном предметном рисунке:

1) использование следующих тем: растительный мир, звери, птицы, рыбы, насекомые. Подробное описание и анализ каждого объекта, сравнение объектов, узнавание объектов, включенных в конкретные ситуации и связи. Умение видеть наличие цветового фона, второго плана, дополнительных деталей.

41. Восприятие природных материалов:

1) формирование знаний о природных материалах – вода, песок, злаки, орехи, семена. Развитие мелкой моторики рук – перебирание, пересыпание, перемешивание.

42. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса:

- 1) умение узнавать предметы в условиях нарушения зрения;
- 2) умение сохранять остаточное зрение;
- 3) знание тифлопедагогических требований и соблюдение их в школе и дома;
- 4) умение сочетать цвета друг с другом в орнаменте, при изготовлении различных поделок;
- 5) умение располагать предметы в пространстве и на плоскости в заданном направлении;
- 6) умение классифицировать предметы по форме и величине;

7) умение ориентироваться в пространстве с помощью сохранных анализаторов (слуха, зрения, обоняния, осязания).

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

43. Охрана зрения:

1) гимнастика для глаз, массаж век, глаз. Уход за оптическими средствами коррекции (очки, лупы, линзы). Упражнения на аккомодацию, упражнения с меткой на стекле. Упражнение «пальминг». Бытовой травматизм глаз. Режим зрительной нагрузки.

44. Восприятие формы:

1) рисование геометрических фигур с помощью трафаретов и шаблонов. Совмещение силуэта с контурным изображением. Восприятие изображения геометрической фигуры в усложненных условиях «зашумленный» контур, наложенные изображения). Кратковременное предъявление одной, двух, нескольких геометрических фигур с целью их опознания, запоминания и воспроизведения.

45. Восприятие цвета:

1) увеличение числа воспринимаемых предметов, количество цветов, уменьшение различия между цветами (красные и оранжевые предметы, предметы одного цвета, но разных оттенков). Выстраивание цветового ряда в случайном порядке по образцу. Получение составных цветов смешиванием красок на палитре или в пробирке.

46. Восприятие величины:

1) выделение из множества объектов объект заданного размера (число воспринимаемых объектов увеличивается до 10, уменьшаются различия в размере). Расстояние до воспринимаемых объектов увеличивается. При измерении использовать условную мерку. Понимание того, что объемный предмет имеет три параметра величины.

47. Восприятие природных материалов:

1) формирование знаний о природных материалах – вода, песок, семена, злаки, орехи. Развитие мелкой моторики рук – перебирание, пересыпание, перемешивание.

48. Восприятие движущихся объектов:

1) использование видеофильмов о жизни животных различных регионов, документальные фильмы. Развитие опознания движущихся объектов в условиях изменения размера и ракурса.

49. Восприятие сложных сюжетных рисунков и картин:

1) последовательное восприятие сюжетного изображения: (целостное обведение взором, выделение главного, детальное рассматривание отдельных объектов).

50. Определение и умение рассказывать о месте и времени событий, о действующих лицах, Умение рассматривать три композиционных плана.

51. Восприятие человека:

1) формирование динамических изменений в форме, размерах, взаимоотношениях частей тела. Сравнение изображения человека с собственной фигурой. Узнавание фигуры человека, изображенного в разном ракурсе (в анфас, в профиль, когда на рисунке видна лишь одна рука и одна нога), выделение индивидуальных особенностей человека (внешний вид, возраст, пол).

52. Восприятие произведений изобразительного искусства:

1) знакомство и умение различать виды и жанры изобразительного искусства. Закрепление навыков последовательного восприятия сложного изображения. Умение отличать художественное произведение от фотографий и иллюстративных изображений.

53. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса:

1) знание факторов, угрожающих потере зрения. Формирование бережного отношения к своему здоровью;

2) умение пользоваться как метрическими, так и условными мерками. Умение последовательно воспринимать сложные сюжетные изображения;

3) умение выделять индивидуальные особенности рассматриваемого объекта: человека, животного;

4) умение выполнять по образцу узоры, чертежи;

5) умение узнавать искаженные изображения или пространственные местоположения одного и того же предмета или его части;

6) умение опознавать изображения, предъявляемые при увеличивающемся расстоянии от глаз.

7. Результаты обучения

54. Предметные результаты:

1) включение сенсорных эталонов в интеллектуальную деятельность;

2) активизация цвето- и форморазличения;

3) использование знаний об ориентировке в микро- и макропространстве;

4) применение полученных знаний, измерительных и графических навыков в различных зрительных ситуациях, существующих в окружающем мире, и в смежных предметах.

55. Личностные результаты:

1) проявление любви к своей стране, чувства гордости к духовному наследию и природному богатству Казахстана;

2) проявление уважительного отношения к семейным ценностям, старшим, бережного отношения окружающему миру;

3) понимание степени ответственности за свое здоровье, адаптация и интеграция в

учебной деятельности, получить правильное представление о предметах и явлениях, с которыми им придется столкнуться в самостоятельной жизни, усвоить навыки адекватного поведения в обществе и чувствовать себя полноценным, полноправным ч л е н о м о б щ е с т в а .

4. Цель программы по СБО заключается в формировании целостной системы знаний, умений, навыков и компетенций адекватного общественного поведения, социально-психологической адаптации незрячих к современным условиям жизни.

5. Основные задачи по социально-бытовой ориентировке:

1) дать конкретные представления и знания о предметах домашнего обихода, их назначении и правилах обращения с ними;

2) формирование навыков обращения с приборами и предметами, используемыми в быту с соблюдением правил техники безопасности;

3) привитие навыков культурного поведения в быту, в сфере зрячих людей, в общественных местах, в различных учреждениях;

4) выработать у детей приемы самоконтроля за своим поведением, внешностью, научить их вступать в общение с людьми в разных ситуациях, вести беседу;

5) ознакомление с особенностями человеческих взаимоотношений, связанных с различными типами нервной системы.

6. В программе по СБО содержание занятий включает в себя следующие разделы:

1) «личная гигиена», «Одежда и обувь», «Питание», «Жилище», «Семья», «Транспорт», «Связь», «Культура поведения», «Медицинская помощь», «Торговля»;

2) тема «Личная гигиена» особенно важна для незрячих детей, так как ими усваиваются первоначальные правила личной гигиены, правила поведения в местах общего пользования, формируются умения и навыки по гигиене и охране остаточного зрения и осязания, ухода за кожей, сохранения и укрепления своего здоровья;

3) при прохождении темы «Одежда и обувь», «Жилище» учащиеся приобретают навыки самообслуживания, знакомятся с повседневным уходом за одеждой и обувью, учатся подбирать одежду по сезону и по роду деятельности, по характеру занятий;

4) занятия по теме «Питание» предусматривают ознакомление детей с основными видами продуктов питания, правилами их хранения, знакомству с кухонным оборудованием, приобретение навыков приготовления простейших блюд, культуры приемы пищи. Непосредственное знакомство с видами продуктов активизируют работу сохранных анализаторов: осязания, обоняния, вкуса;

5) в темах «Семья», «Культура поведения» раскрываются пути и средства установления личных взаимоотношений в семье, в классе, в группе, в общественных местах; закрепляются правила поведения за столом, при посещении театров, кино, музеев, магазинов и т. д. ;

6) при прохождении темы «Транспорт» формируются навыки поведения на улице, закрепляются правила дорожного движения, дети знакомятся с различными видами

городского транспорта и с метро;

7) формирование у детей умений и навыков пользования средствами связи приобретает на сегодняшний день большое значение ввиду огромного влияния интернета и сотовой связи на нашу жизнь, поэтому тема «Средства связи» является одной из ведущих в курсе СБО в 4-ом классе;

8) «медицинская помощь», «Торговля» - эти темы играют большую роль в формировании у незрячих детей навыков оказания первой медицинской помощи, умения делать покупки; знание цен на основные продукты питания и одежду позволяет научить их экономному расходованию денежных средств семьи.

7. Для формирования знаний, умений, навыков по СБО используются следующие методические приемы: беседы, объяснения, демонстрации натуральных предметов, сюжетно-ролевые игры, экскурсии, практические занятия.

8. Основным методом работы с незрячими младшими школьниками по СБО является показ изучаемого объекта, обследования его, параллельно с объяснениями учителя. С помощью тактильного восприятия учащиеся получают целый комплекс ощущений: тепло, холод, шероховатость, колкость, гладкость, и т. д. При этом необходимо формировать у незрячего ребенка представление об объекте, сохранить элементы, характеризующие форму, пропорции, физические свойства предмета, закрепить у них образ бытового движения, которое закрепляется при выполнении тех или иных режимных моментов.

9. Беседа является вспомогательным средством, особенно на начальном этапе обучения. Она может носить вводный, заключительный характер, а также беседа - повторение.

10. Игровой метод имеет следующие виды: сюжетно-ролевая игра с четким сюжетом, сюжетная игра со свободным сюжетом, игра – инсценировка с заученными ролями, игра-соревнование между детьми или группами детей.

11. Экскурсии могут быть вводные, текущие, итоговые. Группа незрячих детей должна быть небольшой (6-8 человек), дети с остаточным зрением идут в паре с незрячим, при входе и выходе сопровождающий идет, словесно или движением рук предупреждая незрячего о препятствиях на пути. Большое внимание необходимо уделять развитию слухового восприятия, учить детей определять направленность звука, узнавать и определять характер бытовых, природных, городских звуков, развитию обоняния – по запаху определять чистоту одежды, белья, качество пищи, продуктов питания.

12. В начальных классах программа по СБО нацеливает на обучение незрячего ребенка навыкам самообслуживания, личной гигиены, поведения в семье и в обществе через моделирование жизненных ситуаций в форме сюжетно-ролевых игр с учетом специфических особенностей незрячих младших школьников.

13. При составлении программы по СБО учитывались национальные обычаи и

традиции казахского народа, основные постулаты казахской народной педагогики.

14. Учебная нагрузка дисциплины:

таблица 1

№	Учебный предмет	Недельное количество часов по классам				
		0	1	2	3	4
1.	Социально-бытовая ориентировка	1	1	1	1	1

15. Оценка результативности обучения незрячих школьников:

1) оценка достижений школьников в условиях реализации дифференцированного, индивидуального подхода к учащимся с глубокими нарушениями зрения должна иметь не бальный, а качественно-описательный характер, формируя правильные отношения к своим возможностям, основанном на мониторинге успешности развития и формирования у детей навыков самообслуживания и социальной адаптации незрячих младших школьников.

2. Базовое содержание учебного предмета для 0 класса

16. Введение:

1) знакомство учащихся друг с другом. Игра «Кто это?». Узнавание окружающих по голосу.

17. Формы общения между людьми:

1) учимся здороваться, прощаться. Просьба, благодарность, мимика, жесты.

18. Формирование пространственных представлений:

- 1) верх – низ, вправо – влево, впереди – сзади, над – под, между, около, рядом;
- 2) практическое закрепление этих представлений (игра, практическая деятельность)

19. Развитие мелкой моторики рук:

1) комплекс упражнений на развитие координированных движений кистей рук и пальцев, формирование бытовых действий с предметами: расческой, щеткой и т. д. Имитация движений, сюжетно-ролевая игра.

20. Обучение ориентировке в школьном здании:

1) знакомство с классной комнатой, нахождение парты, стола, рабочего места: ориентиры в коридорах, лестница, спуск и подъем по ней. Объекты на первом этаже, объекты на втором этаже, ориентировка в спальне: кровать, тумбочка, шкаф. Столовая, нахождение стола, своего места за столом.

21. Личная гигиена:

1) понятие «Личной гигиены». Режим дня. Значение личной гигиены и режима дня для здоровья, для сохранения остаточного зрения. Формирование навыка последовательности утреннего и вечернего туалета, виды мыла, электросушилка для рук. Формирование навыка чистки зубов, виды зубной пасты и зубных щеток. Мытье

головы шампунем, мытье ног. Индивидуальность пользования средствами личной гигиены и правила их хранения в условиях проживания в интернате.

2 2 . О д е ж д а и о б у в ь :

1) формирование навыков одевания, раздевания, последовательного складывания и хранения одежды в индивидуальных шкафчиках. Определение чистоты одежды и обуви осязанием и обонянием. Понятие «нижнее белье», «верхняя одежда». Значение чистоты и опрятности в быту.

2 3 . П и т а н и е :

1) формирование правильной осанки, посадки за столом, навыков ориентировки за обеденным столом. Посуда – чайная, столовая. Столовые приборы, пользование ими. Культура поведения за столом.

2 4 . Ж и л и щ е :

1) виды домов. Комнаты, назначение комнат в доме, мебель. Соблюдение чистоты в жилище. Освещение и отопление домов. Интерьер комнат.

2 5 . С е м ь я :

1) понятие семьи. Состав семьи. Родственные отношения, связи в семье. Правила поведения в семье. Посильная помощь в быту.

26. Требования к уровню подготовки учащихся 0 класса:

1) ориентироваться в классных спальнях и служебных помещениях, находить свои рабочие места, практически применять пространственные понятия, совершать скоординированные бытовые движения с предметами и приборами;

2) различать с помощью осязания (ладонями, пальцами рук, подошвами ног, кожей) свойства бытовых объектов и их форму, материал, характер поверхности и проч.;

3) узнавать окружающие предметы с помощью сохранных анализаторов: слуха, обоняния, вкуса, остаточного зрения. Соблюдать правила личной гигиены, совершать самостоятельно бытовые действия в определенной последовательности. 4. Уметь правильно принимать пищу, соблюдать правила культурного поведения за столом. Самостоятельно раздеваться, одеваться. Хранить вещи и обувь в строго отведенных для этого местах. Знать простейшие правила ухода за ними, пользоваться предметами личной гигиены.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

2 7 . В в е д е н и е :

1) ориентировка в классном помещении; ориентиры в коридоре; закрепление представлений о предметах, находящихся в знакомом замкнутом пространстве (класс, спальня, столовая). Использование этих представлений в бытовой деятельности.

2 8 . Л и ч н а я г и г и е н а :

1) режим дня. Его выполнение. Соблюдение правил гигиены. Глазные болезни,

передающиеся через предметы личной гигиены. Периодичность чистки зубов. Правила ухода за волосами. Периодичность мытья головы, виды шампуней, подбор их в зависимости от типов волос. Средство от перхоти. Индивидуальность пользования предметами личной гигиены;

2) практическое занятие: посещение парикмахерской, оказание парикмахерских услуг.

29. Одежда и обувь:

1) подбор одежды и головных уборов по сезону. Виды одежды и головных уборов. Использование одежды по назначению. Повседневный уход за одеждой и обувью. Контроль за чистотой и опрятностью одежды с использованием осязательного восприятия и обоняния. Сушка мокрой одежды и обуви. Современные средства ухода за одеждой и обувью.

30. Питание:

1) разнообразие продуктов питания и значение их в жизни людей. Витамины. Экскурсия в пищеблок школы. Кухонное оборудование. Профессия - повар. Помощь ребят по сервировке столов к полднику. Практическое занятие: сервировка стола к чаю. Простейшие бутерброды.

31. Жилище:

1) виды домов, квартира, назначение комнат, содержание жилища в чистоте. Виды уборок: влажная и сухая;

2) практическое занятие: уборка классной комнаты, вытирание пыли, наведение порядка в шкафах и партах;

3) экскурсия на ближайшую стройплощадку: «Как строят дома?».

32. Семья:

1) знание состава своей семьи, имен и отчество ближайших родственников, их возраст, род занятий, знание правил поведения в семье: уважительное отношение к старшим, оказание им посильной помощи, распределение хозяйственно-бытовых обязанностей между членами семьи;

2) практическое занятие: игры-драматизации о семейных праздниках, традициях.

33. Транспорт:

1) виды транспорта, городской транспорт, правила посадки и высадки в транспорте. Метро в городе, правила поведения в метро, звуковые светофоры для незрячих. Правила дорожного движения;

2) экскурсия по улицам, где есть звуковые светофоры, переход по ним.

34. Культура поведения:

1) работа над формированием правильной осанки; умение красиво ходить, уместная и умеренная жестикуляция. Правила поведения при встрече и расставаний со взрослыми, со сверстниками, с младшими по возрасту. Формы обращения с просьбами к взрослым и сверстникам. Тактичность и вежливость - свойство культурного человека;

2) практическое занятие: «в кабинете директора школы», «у врача», «встреча с друзьями» ;

3) игра-драматизация «Поведения в различных ситуациях».

35. Торговля :
1) типы магазинов: продовольственные, хозяйственные, книжные, супермаркеты.
Их названия , рынки ;

2) приобретение товаров в магазинах, знание цен на основные продукты питания и товары первой необходимости.

36. Требования к уровню подготовки учащихся 1-го класса:

1) владеть навыками личной гигиены, уметь содержать в чистоте одежду и обувь, знать основные продукты питания, значения витаминов для здоровья, оказывать посильную помощь на кухне, в сервировке стола;

2) знать состав семьи, выполнять простейшие обязанности, участвовать в семейных торжествах и традиционных праздниках;

3) владеть навыками культурного общения с людьми разного возраста;

4) знать виды жилищ. Назначение жилых помещений. Знать правила дорожного движения, владеть навыками поведения в общественном транспорте;

5) знать виды магазинов, уметь делать покупки простого товара (например, хлеба).

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

37. Введение :

1) самостоятельная свободная ориентировка незрячего ученика по школе, во дворе, в служебных помещениях .

38. Личная гигиена :

1) режим дня. Значение режима дня для здоровья. Формирование у учащихся временных представлений, правила ухода за ногтями и кожей рук (кусачки для ногтей, стрижка ими ногтей), бережное отношение к рукам как к основному средству формирования осязательного восприятия. Периодичность мытья тела. Правила безопасности при пользовании душем. Болезни грязных рук;

2) практическое занятие: смена постельного белья (под руководством и контролем воспитателя) .

39. Одежда и обувь :

1) смена одежды и обуви по сезонам. Уход за верхней одеждой. Приемы просушки промокшей одежды (вешалки). Чистка верхней одежды. Щетки одежные, обувные. Виды кремов для ухода за обувью. Виды стиральных порошков. Стирка мелких вещей, платков, воротничков, носков;

2) практическое занятие: чистка обуви щеткой и кремом.

40. Питание :

1) основные продукты питания животного и растительного происхождения. Разнообразие питания, витамины, гигиена питания. Привитие навыков самообслуживания в столовой. Виды посуды, мытье посуды (под контролем). Хранение продуктов питания (холодильник). Культура поведения за столом;

2) практическое занятие: посильная помощь в сервировке стола к обеду.

4 1 . Ж и л и щ е :

1) правила правильной организации рабочего места школьника по принципу «каждой вещи свое место». Опрятность содержания рабочего места ученика, последовательность сухой и влажной уборки классной комнаты, спальни. Уход за цветами. Санитарно-гигиенические требования к помещению (проветривание, поддержание необходимой температуры, освещенности). Распределение повседневных обязанностей по уборке классного помещения и спальни;

2) практическое занятие: уборка классной комнаты (сухая).

4 2 . С е м ь я :

1) состав семьи, фамилии, имена, отчества родителей, место их работы, знание родственных отношений (мать, отец, брат, сестра и т. д.), знание сведений о близких родственниках (тети, дяди, племянники и т. д.). Личные взаимоотношения в семье. Распределение хозяйственно-бытовых обязанностей;

2) практическое занятие: сюжетно-ролевая игра по формированию навыков общения внутри семьи, выполнение семейно-бытовых обязанностей.

4 3 . Т р а н с п о р т :

1) транспортные средства в городе, в ауле, в поселках городского типа. Наземные, воздушные, водные виды транспорта. Авиация: гражданская, военная, грузовая. Преимущества авиации. Виды оплаты за проезд в городском транспорте: валидаторы, пользование ими;

2) практическое занятие: поездка на городском электрическом транспорте с оплатой за проезд через валидатор.

4 4 . К у л ь т у р а п о в е д е н и я :

1) закрепление правил поведения в столовой, за столом. Практическое занятие по формированию этикета приема пищи;

2) правила поведения в общественных местах при посещении театров, кинотеатров, музеев, выставок. Закрепление правил поведения в театре во время антракта;

3) практическое занятие: посещение спектакля в городском ТЮЗе.

4 5 . Т о р г о в л я :

1) специализированные фирменные продовольственные магазины: кондитерские изделия, морепродукты, супермаркет, оптово-розничный гипермаркет, строительные материалы. Их назначение, ассортимент, режим работы. Форма торговли – самообслуживание. Профессии работников торговли: продавец-консультант, кассир, контролер. Виды оплаты: платежные карточки, чеки;

2) практическое занятие: экскурсия в ближайший супермаркет, покупка одного вида товара в сопровождении консультанта.

46. Требования к уровню подготовки учащихся 2-го класса:

1) уметь ухаживать за телом, знать периодичность принятия душа, стричь кусачками ногти, знать правила ухода за кожей, применять на практике основные правила бережного отношения к рукам. Руки – основное средство познания окружающего мира посредством осязательного восприятия;

2) знать санитарно-гигиенические нормы и требования, предъявляемые к правильному здоровому питанию;

3) знать правила безопасности при работе с кухонным оборудованием. Уметь выполнять простые хозяйственно-бытовые обязанности в семье и в интернате;

4) знать и владеть санитарно-гигиеническими навыками ухода за рабочим местом, за помещением, за цветами;

5) знать основные транспортные средства, уметь пользоваться ими, соблюдать правила дорожного движения, производить оплату за проезд;

6) знать и применять правила поведения в общественных местах;

7) знать основные виды магазинов, уметь делать в магазине простейшие покупки, используя современные формы оплаты.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

47. Личная гигиена:

1) закрепление навыков личной гигиены, приобретенных во втором классе. Гигиенические требования к организации учебных занятий. Значение режима дня, правильного рационального питания, ведение здорового образа жизни, вредные привычки: курение, алкоголь, наркотики. Беседа врача о вреде курения и алкоголя. Организация встречи с врачом-наркологом на тему: «Наркотики – дорога в никуда»;

2) практическое занятие: экскурсия во врачебный кабинет школы.

48. Одежда и обувь:

1) правила стирки изделий из натуральных и искусственных тканей с использованием стиральной машины. Знакомство с режимом работы стиральных машин. Стирка мелких изделий с применением стиральных порошков: виды порошков. Развешивание одежды для сушки, метки на одежде. Правила просушивания мокрой обуви;

2) практическое занятие: наблюдение за стиркой вещей в школьной прачечной.

49. Питание:

1) закрепление правил поведения за столом, умение пользоваться столовыми принадлежностями, оказание посильной помощи при сервировке стола к обеду и ужину, уборки посуды после еды. Правила хранения продуктов в холодильнике, наблюдение

за закладкой отдельных видов продуктов в холодильник на кухне школы. Традиционная казахская кухня, национальные продукты питания, традиции казахского гостеприимства;

2) практическое занятие: накрываем казахский дастархан.
5 0 . Ж и л и щ е :

1) правила проведения влажной уборки с помощью швабры. Пылесос. Правила пользования им. Практическое применение пылесоса. Уход за полированной и деревянной мебелью. Соблюдение санитарно-гигиенических требований во время у б о р к и ;

2) практическое занятие: чистка ковра пылесосом.
5 1 . С е м ь я :

1) помощь родителям в ведении домашнего хозяйства: уборка квартиры, мытье посуды, участие в домашних праздниках, торжествах. Поздравления. Правила поведения во время семейных торжеств;

2) практическое занятие: самостоятельно подготовить поздравительную открытку, оформленную шрифтом Брайля.
5 2 . Т р а н с п о р т :

1) знакомство с метро. Правила поведения в метро, эскалаторы, поездка в метро. Железнодорожный транспорт, вокзалы, их назначения, виды пассажирских вагонов (общий, плацкартный, купейный, мягкий). Порядок приобретения железнодорожного билета (покупка в кассе, заказ по телефону);

2) практическое занятие: экскурсия на железнодорожный вокзал.
5 3 . К у л ь т у р а п о в е д е н и я :

1) правила поведения в гостях, умение вести беседу, оказание внимания окружающим, поведение во время встречи и расставания. Правила вручения и получения подарков. Требование к выбору подарка. Изготовление подарка своими р у к а м и ;

2) практическое занятие: вручение подарков, организация поздравлений по поводу р а з л и ч н ы х т о р ж е с т в .

5 4 . Т о р г о в л я :

1) денежные купюры, монеты, валюты разных стран. Обменные пункты. Место их производства – Монетный двор в Алматы;

2) практическое занятие: экскурсия в ближайший супермаркет, оплата покупки к у п ю р а м и .

5 5 . М е д и ц и н с к а я п о м о щ ь :

1) медицинское обслуживание: больницы, клиники, поликлиники, медицинские центры, аптеки. Скорая медицинская помощь – 103. Домашняя аптечка, ее назначение, применение. Вред самолечения. Лекарственные растения. Правила оказания первой медицинской помощи при порезе, ушибе;

2) практическое занятие: пользование термометром, знакомство с электронным термометром.

56. Средства связи:

1) основные виды связи: почта, телеграф, телефон, сотовая связь, спутниковая связь. Правила пользования домашним телефоном, набор номеров абонентов на трубке домашнего телефона и в сотовом телефоне. Культура разговора по телефону;

2) практическое занятие: звоним домой, другу и т. д.

57. Требования к уровню подготовки учащихся 3-го класса:

1) владеть навыками самообслуживания, соблюдать все правила личной гигиены, правила поведения в общественных местах, знать назначение объектов торговли, связи, медицинского обслуживания;

2) уметь вести диалог с обслуживающим персоналом. Уметь оказывать простейшую медицинскую помощь. Пользоваться стиральной машиной. Помогать в сервировке стола и в приготовлении простейших блюд;

3) уметь делать простые покупки. Пользоваться различными видами транспорта, при необходимости обращаться за помощью к зрячим людям;

4) пользоваться услугами медицинских учреждений.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

58. Личная гигиена:

1) закрепление навыков ухода за всеми частями тела. Закаливание организма. Знание правил охраны здоровья и остаточного зрения в зависимости от сезона. Знание своего диагноза, заболевания зрительного анализатора для определения допустимой нормы физической нагрузки и вида спорта во избежание причинения вреда здоровью и остаточному зрению;

2) практическое занятие: посещение кабинета врача-офтальмолога.

59. Питание:

1) скороварка, мультиварка. Правила пользования ими. Приготовление в них простых блюд с помощью зрячего помощника. Работа повара в школьной столовой. Кухонное электрическое оборудование;

2) национальная кухня. Утварь. Хранение продуктов в условиях кочевого образа жизни казахов. Казахские национальные блюда;

3) предметный урок: «В гостях у бабушки в ауле».

60. Жилище:

1) знакомство с национальным жилищем казахов – юртой. Убранство юрты, украшения, интерьер, утварь;

2) практическое занятие: экскурсия в этнографический музей, обследование юрты, знакомство с бытовыми условиями юрты.

6 1 . С е м ь я :

1) психологический климат в семье, пример и авторитет родителей, взаимоотношения между членами семьи. Обязанности каждого члена семьи. Соблюдение в семье обычаев и традиций казахского народа;

2) практическое занятие: ролевая игра «Моя семья».

6 2 . Т р а н с п о р т :

1) закрепление знаний видов транспорта. Пользование ими. Умение оплачивать п р о е з д ;

2) практические занятия: поездка в метро, поездка в маршрутном такси, проезд в пригородном транспорте.

6 3 . Т о р г о в л я :

1) дальнейшее знакомство с различными видами магазинов. Практическое закрепление навыков поведения в магазинах. Знакомство с особенностями торговли на р ы н к а х ;

2) практические занятия: поездка на центральный рынок, закупка овощей и фруктов

6 4 . К у л ь т у р а п о в е д е н и я :

1) внешний вид – осязательный контроль за порядком внешнего вида. Помощь зрячего человека в отдельных ситуациях. Внешняя и внутренняя культура человека. Соблюдение традиций и обычаев казахского народа в культуре поведения. Умение одеваться скромно, аккуратно и красиво. Контроль за своим поведением в различных ж и з н е н н ы х с и т у а ц и я х ;

2) практическое занятие: игра «День рождение бабушки».

6 5 . М е д и ц и н с к а я п о м о щ ь :

1) своевременное обращение к врачу, выполнение назначенных лечебных процедур. Вред самолечения. Знание оптических средств коррекции зрения. Инфекционные г л а з н ы е б о л е з н и ;

2) практическое занятие: гимнастика для глаз.

6 6 . С р е д с т в а с в я з и :

1) пользование телефоном в экстренных случаях. Пожарная служба. Полиция. Скорая помощь. Газ. Телефон, правила пользования им, междугородняя автоматическая телефонная связь, спутниковая связь.

67. Требования к уровню подготовки учащихся 4-го класса:

1) сервировать стол, пользоваться столовыми приборами. Выполнять различные виды домашних работ, подчиняться правилам общественного поведения;

2) пользоваться различными видами транспорта. Знать основные принципы охраны здоровья и остаточного зрения;

3) уметь правильно совершать покупки, пользоваться телефоном, таксофоном и

сотовой связью. Иметь представление о значении современной спутниковой связи;

4) пользоваться услугами медицинских учреждений.

7. Результаты обучения

68. Предметные результаты:

1) владение навыками самообслуживания;
2) умение пользоваться предметами, приборами домашнего обихода, современными средствами связи;

3) применение правил культурного поведения для адаптации незрячего в современном обществе;

4) знание бытовых традиций и обычаев казахского народа.

69. Личностные результаты:

1) проявление любви к родине, чувства гордости к духовному наследию и природному богатству Казахстана;

2) умение адекватно оценивать особенности социальной среды, проявлением высокой культуры человеческого общения;

3) понимание степени ответственности за свое здоровье, адаптация и интеграция в общество зрячих людей.

70. Системно – деятельностные результаты:

1) владение системой знаний по предмету, умение применять их в практической деятельности;

2) активизация познавательных, интеллектуальных и творческих способностей;

3) владение современными информационно - коммуникационными технологиями;

4) владение развитыми коммуникативными способностями, языковой культурой.

Приложение 37

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 142

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Пространственная ориентировка» для учащихся с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие) 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа предмета «Пространственная ориентировка» разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. «Пространственная ориентировка» является одним из основных предметов коррекционного компонента специального обучения и воспитания детей с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие).

3. Обучение незрячих учащихся ориентировке в пространстве на современном этапе является одной из важных задач, способствующих компенсации нарушенных функции, социальной адаптации и интеграции в различных сферах жизнедеятельности, созданию безбарьерной среды.

4. Курс обучения пространственной ориентировки предполагает осуществление комплексного подхода к определению содержания программы и взаимосвязи с предметами: «Лечебная физическая культура», «Коррекционная ритмика», «Социально-бытовая ориентировка», «Охрана и развитие остаточного зрения и зрительного восприятия» и др.; а также единые требования педагога, воспитателя и родителей к овладению навыками и умениями ориентировки в пространстве.

5. Цель программы: «Пространственной ориентировки» незрячих и слабовидящих заключается в формировании целостного представления об окружающем мире, овладении обобщенными способами ориентировки в пространстве, преодолении изолированности в обществе, способствующего наилучшему развитию личности.

6. Программа обучения ориентировки в пространстве построена концентрическим способом, при котором один и тот же учебный материал может быть представлен в ней несколько раз, но при этом повторное изучение предполагает усложнение и расширение содержания образования, углубление и конкретизацию отдельных его элементов.

7. Основной организационной формой обучения пространственной ориентировке является коррекционный урок. Однако успешное усвоение программного материала предполагает закрепление навыков и умений во внеурочное время.

8. С целью формирования положительной мотивации процессу обучения «ПО» необходимо использовать наглядные пособия: дидактические и коррекционные игры, практические упражнения, а также разнообразить формы обучения нестандартными типами занятий: экскурсии, урок-путешествие, ролевая игра, эстафета, викторина, «зарница», урок-сказка, урок-сюрприз и т.д.

9. Внутренняя оценка обеспечивает систематический контроль уровня достижений образовательных результатов и их своевременную коррекцию. Для определения этого уровня можно использовать методические рекомендации по обучению

пространственному ориентированию школьников со зрительной патологией, нестандартизированные задания, адекватные диагностические тесты по разделам учебной программы, позволяющие производить начальную, текущую и конечную диагностику развития ребенка.

10. Диагностика (внутренняя оценка) качества обучения предполагает дополнение данными наблюдения за деятельностью учащихся на общеобразовательных уроках, во время прогулок, в различных видах самостоятельной деятельности. По результатам теста необходимо составлять мониторинг усвоения программы, обозначая каждый этап условными значками: 1 класс- «1+,1-» и т.д. Для учащихся, не усваивающих какие-либо умения, составляется индивидуальная карта сопровождения, в которой указываются коррекционные задачи, необходимые для реализации на текущем этапе.

11. Обучение незрячих и слабовидящих школьников пространственной ориентировке предполагает наличие специального кабинета, включающего необходимый минимум оборудования, наглядных, дидактических и технических средств обучения.

12. Объем учебной нагрузки по предмету «Пространственная ориентировка» в соответствии с Типовым учебным планом начального образования школьников с нарушением зрения, утвержденным Приказом МОН РК от 8 ноября 2012 года № 500, составляет:

таблица 1

№	Учебный предмет	Недельное количество часов по классам				
		0	1	2	3	4
1.	Пространственная ориентировка	1	4	4	4	4

2. Базовое содержание учебного предмета подготовительного класса

13. Введение: анализ индивидуальных особенностей психических процессов, психического состояния и уровня готовности сохранных анализаторов к восприятию предмета. Комплектование коррекционных групп.

14. Основные понятия ориентировочно-мобилизационной деятельности:
- 1) определение частей тела (парные и непарные органы, правые и левые части тела и т.д.) на себе, на кукле, на других людях;
 - 2) формирование представления о правильной посадке за столом, на стуле;
 - 3) ориентировка на микроплоскости. Формирование представления о левой, правой, верхней, нижней, боковой сторонах, углах и середине стола;
 - 4) формирование представлений об учебных предметах, столовых приборах, игрушках и т.д. и их расположение на столе;
 - 5) расположение предметов на столе относительно друг друга и себя;

6) развитие навыков поиска упавших предметов с наклоном вперед, держа ладонь перед лицом, или в положении сидя;

7) развитие мелкой моторики рук: захватывающие, удерживающие движения пальцами, кистями и ладонью.

15. Обучение приемам правильной ходьбы, формирование осанки:

1) формирование представления о правильной походке и осанке. Знакомство с муляжами животных, имитация походки животных и различных категорий людей (солдата, спортсмена, человека преклонного возраста и т.д.). Постановка стопы и голени при ходьбе. Коррекция нарушенных умений при ходьбе (шарканье, подволакивание ноги, ходьба на полусогнутых ногах, с опущенной головой). Координация движений рук и ног при быстрой ходьбе и беге;

2) движение цепочкой, строем и парами; прямолинейное движение и движение по кругу. Подвижные игры и коррекционные упражнения.

16. Подготовка сохранных анализаторов к восприятию окружающего мира:

1) развитие слухового анализатора: определение звучащих предметов; определение степени звучания предметов (громко, тихо, глухо, звонко и т.д.); звуки, издаваемые человеком: речевые, неречевые (пение, хлопки, притопы); звуки живой и не живой природы (имитация звуков животных, птиц; шум ветра, моря, листвы и т.д.). Правила поиска упавших предметов по звуку;

2) тактильное восприятие предметов: по величине, форме, цвету и свойствам (сухой, мокрый, пушистый, твердый, мягкий и т.д.); сравнение предметов по величине, структуре и свойствам; определение геометрических фигур: квадрат, треугольник, круг, прямоугольник;

3) зрительное восприятие предметов: рассматривание рисунков и игрушек. Определение цвета;

4) кожно-чувствительное восприятие: определение температуры (теплый, холодный, горячий);

5) развитие обоняния: запахи и их свойства, определение запахов.

17. Навыки ориентировки в замкнутом пространстве:

1) формирование представлений о школе, и ее помещениях. Предметная наполняемость различных помещений: класса, спальни, игровой, столовой;

2) представление о материалах, из которых изготовлены предметы (стол деревянный, кровать железная и т.д.);

3) соотнесение предметов с помещением, в которых они должны находиться: (кровать – спальня, диван-гостиная, игрушки-игровая, посуда-столовая);

4) тактильное и зрительное обследование помещений; определение своего учебного, спального и игрового места и т.д.;

5) определение расположения окон, дверей, мебели и т.д. в помещениях;

6) навыки ориентировки в различных помещениях.

18. Навыки ориентировки на территории школы:

1) формирование представлений о территории школы. Прогулки по территории школы; расположение объектов на территории школы, относительно центрального входа и личного местоположения. Маршруты на стадион, в школьный сад, на игровую площадку. Ориентировка в школьном саду;

2) спортивные игры на стадионе, на игровой площадке; формирование представления о деревьях, растущих на территории школы (рассматривание листьев, коры деревьев; сбор желудей). Определение подошвами ног грунта и покрытия на территории школы.

19. Требования к уровню подготовки учащихся 0 класса:

1) овладение представлениями о предметах по их структуре, цвету, свойствам, величине; овладение понятиями: длина, ширина, высота, середина, угол, правая левая сторона; умением определять части своего тела и окружающих;

2) овладение представлениями о предметной наполняемости различных помещений, объектов, находящихся на территории знакомых помещений;

3) овладение навыками координации движения, правильной ходьбы и сохранения осанки;

4) умение ориентироваться на микроплоскости в замкнутом и свободном пространстве при помощи педагога;

5) определение характера звука, степень звучания, различать звуки живой и не живой природы. Умение зрительно различать рисунки, игрушки по цвету, форме и структуре;

6) владение элементарными навыками тактильного и кожно-чувствительного восприятия; определять температуру, материал из которого изготовлены предметы;

7) овладение элементарными навыками общения со сверстниками, родителями и окружающими людьми. Анализ знаний, умений и навыков по предмету.

3. Базовое содержание учебного предмета 1 класса

20. Введение: предмет «Пространственная ориентировка», понятие открытое и закрытое пространство. Знакомство с кабинетом ПО. Анализ уровня готовности сохранных анализаторов, психических процессов и индивидуальных особенностей незрячих к изучению предмета ПО. Обзорные экскурсии по зданию и территории школы.

21. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности: вербальное обозначение пространственных понятий: «вправо - влево», «направо - налево», «высоко - низко», «далеко - близко», «вокруг, рядом». Определение частей своего тела. Определение расположения предметов и объектов относительно своего тела.

22. Обучение приемам правильной ходьбы, формирование осанки: формирование

осанки при ходьбе в паре, при самостоятельном передвижении, в положении стоя, в игровой деятельности. Движение по прямой, с поворотами, по кругу. Ходьба строем и парами. Ходьба по гимнастической скамейке. Ориентировка на игровой площадке.

23. Подготовка сохранных анализаторов к восприятию окружающего мира:

1) развитие мелкой моторики рук, захватывающие движения, восприятие предметов пальцами, кистью, и ладонью. Приемы обследования предметов. Распознавание предметов по конфигурации, по цвету, по величине, по структуре. Распознавание предметов по их структуре и свойствам (обобщение);

2) слуховое восприятие пространства. Звуки вокруг нас. Звуки природы. Звуки, издаваемые человеком. Движение на неподвижные звуковые источники. Движение на перемещающиеся звуковые источники;

3) зрительное восприятие окружающих предметов в замкнутом пространстве. Зрительное восприятие объектов в открытом пространстве;

4) запахи вокруг нас. Восприятие предметов по запаху. Приятные и не приятные запахи. Использование сохранных анализаторов П О.

24. Навыки ориентировки в замкнутом пространстве:

1) формирование представления о здании школы. Интерьер класса и его обследование. Ориентировка по классу. Определение своего учебного места. Ориентировка на парте. Расположение своего класса в пространстве школы, выбор ориентиров;

2) интерьер спальни и ее обследование. Определение своей кровати в пространстве спальни. Определение местонахождения своего шкафчика в спальне. Узнавание личных вещей и предметов;

3) определение расположения санузлов, на этажах школы. Ориентировка и навыки пользования санузлом;

4) определение расположения столовой в пространстве школы. Интерьер столовой. Ориентировка в столовой. Определение своего стола и посадочного места;

5) ориентировка по этажам школы. Ходьба с одного этажа на другой, знакомство с лестничным пространством и его обследование. Правила входа и выхода из помещения внутри школы. Определение расположения наружных дверей, и правила выхода на улицу;

6) определение расположения медпункта. Определение местонахождения актового и спортивного залов. Определение местонахождения библиотеки, ориентировка в ней. Определение расположения кабинета пространственной ориентировки. Ориентировка в кабинете П О;

7) представление о школе.

25. Навыки ориентировки на территории школы: представление о территории школы. Маршрут вокруг школы с движением в левую и в правую сторону. Маршрут на стадион, и ориентировка на нем. Маршрут на площадку, и ориентировка на ней.

Ходьба по территории школы под наблюдением педагога. Правила безопасного передвижения по территории школы.

26. Навыки ориентировки в свободном пространстве: понятие об улице, и объектах, находящихся на ней: здания, арыки, заборы, газоны, столбы и т.д. Элементы зданий: окна, подъезды, арки и т.д. Расположение зданий на улице. Понятие о тротуаре и проезжей части, бордюре. Понятие о магазине. Правила поведения на улице.

27. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса:

1) осознание необходимости ориентировки в пространстве. Владение основными пространственными понятиями и использование их в процессе ориентировки;

2) наличие представлений о предметах, наполняющих знакомое замкнутое пространство. Умение использовать знания в практической деятельности;

3) умение соотносить реальные предметы с их моделями, макетами;

4) представления о предметах и объектах, находящихся на территории школы;

5) владение навыками правильной ходьбы и формирование правильной позы в положении стоя, сидя, при ходьбе в паре, при самостоятельном передвижении, во время обследования предметов, в игровой деятельности;

6) умение дифференцировать звуки окружающего пространства;

7) умения различать пространственные признаки предметов: форму, величину, объем, цвета с помощью зрения и осязания;

8) умение ориентироваться в помещении и на территории школы при помощи педагога, относительно своего тела и окружающих предметов;

9) умение преодолевать чувство страха при ориентировки в микро и макро пространствах. Стремление к самостоятельному овладению манипулятивными действиями по образцу.

4. Базовое содержание учебного предмета 2 класса

28. Введение: формирование положительной мотивации к обучению пространственной ориентировки. Анализ знаний, умений и навыков и определение задач на новый учебный год. Комплектование коррекционных групп по степени зрительного нарушения и качества усвоения предмета.

29. Основные понятия ориентировочно-мобиляторной деятельности: определение и словесное обозначение пространственных направлений на микроплоскости: «в правом верхнем углу, в левом верхнем углу, в правом нижнем углу, в левом нижнем углу, снизу-вверх, сверху-вниз, по середине».

30. Обучение приемам правильной ходьбы, формирование осанки: ходьба с касанием рукой. Ходьба по бордюру. Преодоление препятствий, и перешагивание через различные предметы. Ходьба за лидером. Ходьба с изменением темпа. Ходьба с изменением направления. Ходьба по веревочке. Ходьба по воображаемой прямой.

Коррекция навыков правильной ходьбы.

31. Использование сохранных анализаторов в пространственной:

1) восприятие звуков окружающего пространства: промышленные, транспортные, бытовые и т.д. Дифференцирование звуков, движение на определенный звуковой источник. Развитие неречевого слуха. Развитие речевого слуха. Определение по голосу эмоционального состояния человека;

2) восприятие предметов в контурном и силуэтном изображении. Целостное восприятие предмета: форма, величина, объем, цвет. Нестереоскопическое восприятие предметов на рисунке. Переход от восприятия к мышлению и обобщению;

3) развитие наглядно-образного и наглядно-действенного мышления. Формирование топографических навыков;

4) приемы осязательного обследования: обследование макета школы и других зданий. Обследование планов: класса, спальни комнаты, столовой, библиотеки, актового зала, кабинета пространственной ориентировки. Развитие обонятельного восприятия ;

5) определение с помощью обоняния запахов, встречающихся в окружающем пространстве. Соотнесение запахов с их источником, локализации запахов в пространстве. Запахи в помещении школы и ориентировка по запаху;

6) кожно-чувствительное восприятие (горячий, теплый, холодный);

7) роль сохранных анализаторов.

32. Навыки ориентировки в замкнутом пространстве:

1) представления о здании школы (вербальное описание). Словесное обозначение направления в микропространстве (правая сторона, левая сторона, середина, угол, поворот и т.д.);

2) правила техники безопасности в помещении. Правила безопасного передвижения по коридору ;

3) выбор ориентиров при ориентировке по школе. Ориентировка по зданию школы под наблюдением педагога по маршрутам: класс – столовая, класс – спальня, класс – актовый зал, класс – спортивный зал, класс – библиотека, класс – медпункт, класс – кабинет ПО, и обратно. Ориентировка в актовом и спортивном зале;

4) путь в душевую, и ориентировка в ней. Правила техники безопасности при пользовании душем. Ходьба по школе с заданием «найти помещения». Навыки ориентировки по зданию школы. Анализ знаний, умений и навыков по предмету.

33. Навыки ориентировки на территории школы:

1) общие представления о территории школы (вербальное описание). «Карта-обозрение» территории школы. Обследование плана территории школы. Объекты, находящиеся на территории школы: газоны, бордюры, оградки, деревья. Определение расстояния между объектами. Определение направления и удаленности расположения объектов относительно своего тела. «Карта-путь» маршрута вокруг

ш к о л ы ;

2) ориентировка на территории школы под наблюдение педагога: путь на стадион, к мусорным контейнерам; правила выноса мусора; путь в школьный сад, на игровую площадку; подвижные игры с мячом на площадке. Правила поведения на улице. Закрепление навыков ориентировки на территории школы.

34. Навыки ориентировки в свободном пространстве:

1) улица, на которой находится школа. Транспорт и его виды. Правила поведения в общественном транспорте. Понятие об остановочных комплексах. «Мы – пассажиры» - сюжетно-ролевая игра. Понятие о светофоре, зебре и перекрестке;

2) где можно и где нельзя играть. Если вы потерялись;

3) знаки дорожного движения: «Осторожно, дети!», «Осторожно, гололед!», «пешеходный переход», «темные очки».

35. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса:

1) представления о основных пространственных понятиях с использованием их в практической ориентировке;

2) различение видов ходьбы, осознание необходимости иметь правильную походку и красивую осанку;

3) представления о способах ориентировки в пространстве, основных помещениях школы, и объектах в свободном пространстве;

4) представления о технике безопасности передвижения и правилах поведения в помещении и на улице;

5) знание об основных видах транспорта, представление о светофоре и пешеходном переходе;

6) умение получать информацию об окружающем пространстве и предметах, расположенных в нем, через сохранные анализаторы;

7) умение ориентироваться по схемам, читать предложенные схемы, передвигаться в пространстве от одного объекта к другому; точно словесно обозначать направление своего движения и расположение объектов по отношению к себе и друг к другу;

8) определение местоположения неподвижного источника звука и направления движущегося звука; словесное обозначение расположения источника звука, запаха в пространстве соответствующими пространственными терминами;

9) владение навыками ориентировки в школе и на пришкольном участке под руководством педагога, правилами поведения в транспорте, перехода улиц по зебре.

5. Базовое содержание учебного предмета 3 класса

36. Введение: роль пространственной ориентировки в повседневной жизни. Анализ знаний, умений и навыков и определение перспективных задач на новый учебный год. Анализ психических процессов и психического состояния учащихся и определение

задач псих коррекции. Знакомство с известными незрячими путешественниками.

37. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности: пространственные понятия: «Горизонтально, вертикально» «Наискосок, вокруг» (на примере шахматной доски). Определение предметов и объектов находящихся в вертикальном и горизонтальном положении. Понятия: «Слева - направо, справа - налево». Понятия: «ряд, колонна, шеренга, строй». Понятие о времени, понятия: «раньше, позже»).

38. Обучение приемам правильной ходьбы, формирование осанки: коррекция навыков координации движения рук и ног. Ходьба с физическими упражнениями: круговые движения туловища, прыжки, ходьба с приседаниями. Координация вестибулярного аппарата, ходьба с грузом на голове. Ходьба по узкому коридору. Ходьба по наклонной плоскости. Ходьба с поворотами на 180 градусов. Преодоление ям и арыков. Ходьба по лабиринту.

39. Использование сохранных анализаторов при ориентировке в пространстве:

1) пространственная память. Обучение действию по образцу. Навыки анализа и синтеза информации об окружающем пространстве. Движение на неподвижный и перемещающийся источник звука. Соотнесение звуков с представлением о предметах;

2) оценка степени удаленности звучащего предмета. Зрительное различение предметов в замкнутом пространстве. Коррекция тактильного восприятия пространства. Определение расстояния между окружающими предметами. Обучение топографическим навыкам;

3) обследование планов на приборе «ориентир»: класса, спальни, столовой, библиотеки, актового зала, кабинета ориентировки. Роль обоняния в пространственной ориентировке: экскурсия в аптеку. Определение подошвами ног различных структур. Ходьба по снежным дорожкам. Преодоление препятствий (сугробов). Зимние игры. Использование сохранных анализаторов. Обобщение.

40. Навыки ориентировки в замкнутом пространстве: определение системы ориентиров в замкнутом пространстве (точка отсчета при ориентировке в пространстве). Приемы ориентировки в замкнутом пространстве: периферический, от предмета к предмету, «дверь - предмет дверь». Пространственное мышление: ориентировка по воображаемой прямой линии. Самостоятельная ориентировка в помещении класса, спальни, столовой, библиотеки, актового и спортивного зала. Ориентировка на сцене. Драматизация сказки. Движение по коридору без постоянных ориентиров. Закрепление навыков ориентировки по школе.

41. Навыки ориентировки на территории школы:

1) закрепление представлений о территории школы. Формирование представлений о системе ориентиров на территории школы: живые изгороди, оградки, асфальтированные дорожки, повороты, бордюры;

2) составление плана территории школы. Освоение пространства около

центрального входа. Ориентировка в пространстве около запасного выхода. Самостоятельное движение вокруг школы по часовой стрелке. Движение против часовой стрелки. Самостоятельное движение на стадион. Самостоятельное движение к мусорным контейнерам ;

3) использование времени при ориентировке в пространстве. Навыки техники безопасного движения. Преодоление препятствий на территории (арыки, колодцы, кустарник и т. д.). Движение по территории по вербальной информации.

42. Навыки ориентировки в свободном пространстве:

1) понятие об улицах и переулках, определение зданий по величине, цвету, этажности, на жилые общественные и культурные здания. Элементы улиц и дорог. Тротуар, правила ходьбы по тротуару. Правила перехода по зебре. Экскурсия на автодорогу, распознавание транспорта по звуку: троллейбус, автобус, трамвай, автомобиль ;

2) правила дорожного движения «Мы по улице идем» – практическое занятие: самостоятельное движение из исходной знакомой точки до конечной знакомой точки, с учетом положения солнца и других ориентиров: шум листвы, движущего и не подвижного транспорта и т.д. Ходьба по улице с наблюдением за объектами, выделение их формы, величины, цвета, и расположения.

43. Навыки ходьбы с сопровождающим, и этика общения со сверстниками: основы навыков коллективной и групповой деятельности. Основы коллективной игровой деятельности. Правила ходьбы со сверстниками в строю. Игры и соревнования. Этика общения со сверстниками: приветствие, обращение за помощью.

44. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса:

1) владение правилами поведения в школе, на улице, и в общественных местах;

2) умение определять и словесно обозначать разницу в пространственном расположении объектов в микро- и макро пространстве, самостоятельно определять направление окружающего пространства, находить и распознавать предметы в указанном направлении ;

3) умение выполнять практические действия, связанные с ориентировкой, самостоятельно определять и словесно обозначать информацию, полученную при помощи различных анализаторов ;

4) передвижение из исходной знакомой точки до конечной знакомой точки с учетом положения солнца и других ориентиров: шум листвы, движущего и не подвижного транспорта и т. д. ;

5) ходьба по улице с наблюдением за объектами, выделение их формы, величины, цвета, и расположения ;

6) определение по звуку видов транспорта, и близость машин. Оценивать удаленность источника звука в свободном пространстве;

7) словесно описывать путь до какого-либо помещения в здании школы. Оценивать

с помощью остаточного зрения положение и удаленность предметов в свободном пространстве. Передвигаться по прямолинейному маршруту в замкнутом и свободном пространстве без постоянного ориентира;

8) владение навыками ходьбы с сопровождающим, навыками ситуативного поведения «Если ты потерялся».

6. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

45. Введение: предмет «Пространственная ориентировка» и его значение. Диагностика учащихся, изучение уровня готовности к обучению пространственной ориентировке. Жизнедеятельность знаменитых незрячих людей.

46. Основные понятия ориентировочно-мобилизационной деятельности: закрепление понятий: «горизонтально, вертикально, длина, ширина, высота». Ориентировка по сторонам горизонта. Пространственная ориентировка относительно своего тела по вербальной информации.

47. Обучение приемам правильной ходьбы, формирование осанки: ходьба с преодолением различных препятствий и перешагиванием через предметы. Ходьба на звуковой сигнал, подаваемый в различных точках зала. Ходьба на звуковой сигнал, с обхождением препятствия. Прохождение расстояния длиной в 10-20 метров с изменением направления на 90, 180 градусов. Передвижение по маршруту за лидером, и в группе. Ходьба по лестнице и наклонной плоскости с предметами. Навыки правильной ходьбы. Обобщение.

48. Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке:

1) звуковая картина города. Определение звука и его источника. Движение на источник звука. Определение расстояния до источника звука. Зрительное не стереоскопическое восприятие объекта в свободном пространстве. Использование светотени при движении по прямой. Использование светотени при поворотах. Тренировка зрительного анализатора при входе в помещение и выходе из него. Приемы аккомодации зрительного анализатора при различной освещенности пространства в помещении и на улице. Осознательное обследование окружающих объектов. Закрепление навыков распознавания различных материалов. Совершенствование топографических навыков: работа со схемой плана первого, второго, третьего этажей;

2) использование обоняния в пространственной ориентировке: распознавание запахов в супермаркете. Виды, функции и значение белой трости. Подбор, правильный захват и удерживание трости. Правила техники безопасности при обращении с тростью. Ходьба с тростью. Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке. Обобщение.

49. Навыки ориентировки в замкнутом пространстве: карта обозрения здания школы. Определение расположения классов – кабинетов.

Определение местонахождения мастерских. Составление карты-пути и движение в мастерские, используя сохраненные анализаторы. Самостоятельный подъем и спуск по лестнице. Мысленное определение маршрута до какого-либо помещения.

50. Навыки ориентировки на территории школы: закрепление представлений о территории школы. Самостоятельная ориентировка на территории школы. Составление плана территории школы по словесному описанию. Составление планов отдельных участков территории школы. Определение расстояния между объектами на территории школы. Определение направления расположения объектов относительно своего тела. Движение на территории школы по заданному направлению. Препятствия и их виды: постоянные, временные. Преодоление препятствий на территории школы: постоянных, временных, случайных. Закрепление навыков ориентировки на территории школы.

51. Навыки ориентировки в свободном пространстве:

1) «знаем ли мы правила дорожного движения?» - викторина. Разметка дорог;
2) виды перекрестков. Световые и звуковые сигналы светофора. Правила перехода по светофору. Дорожные знаки: указательные, предупреждающие, запрещающие, знаки сервиса. Движение по обочине и проселочной дороге. Подземные и надземные переходы. Игры-соревнования по правилам дорожного движения.

52. Навыки ходьбы с сопровождающим: правила ходьбы с сопровождающим. Приемы ходьбы с сопровождающим. Ходьба с сопровождающим по прямой. Приемы ходьбы с сопровождающим в помещении. Вход и выход из помещения с сопровождающим. Этика общения со взрослыми.

53. Формирование представлений о родном городе/ауле: представление о родном городе/ауле. Понятие о микрорайоне. Экскурсия в ближайший парк, сад. Исследование карты-плана прилегающих улиц. Экскурсии по близлежащим улицам. «Если вы потерялись?» - тренинг. Тестирование знаний, умений и навыков по пройденному курсу.

54. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса:

1) умение словесно описывать расположение предметов в различных помещениях школы по памяти;

2) знание названий близлежащих улиц, иметь представление о микрорайоне. Знать правила дорожного движения;

3) представление о значении, видах и функциях белой трости. Владение способами захватывания и удерживания трости, и техникой безопасного использования трости;

4) умение дифференцировать звуки, выделять один источник звука, и ориентироваться на него;

5) умение самостоятельно ориентироваться в здании школы, ее территории, и близлежащих улиц с использованием сохраненных анализаторов;

6) умение моделировать и составлять схемы любого знакомого пространства. Владение навыками исследования плана прилегающих улиц; переходить улицу по

светофору и пешеходному переходу под наблюдением взрослых;

7) знание знаков дорожного движения и использование их в практической деятельности;

8) владение правилами поведения в общественных местах, этикой общения со взрослыми;

9) умение обращаться за помощью к незнакомому человеку, принимать предложенную помощь от окружающих людей.

7. Результаты обучения

55. Предметные результаты:

1) проявление интереса к самостоятельному передвижению, владение навыками правильной ходьбы, сформированный навык правильной осанки;

2) развитые навыки координации движений;

3) активное использование сохранных анализаторов к восприятию предметов, действий и явлений окружающей действительности;

4) использование остаточного зрения и компенсаторных возможностей для ориентировки в окружающем мире;

5) сформированные навыки ориентировки в замкнутом и свободном пространстве;

6) умение преодолевать чувство страха перед пространством при ориентировке в микро- и макространствах;

7) использование сформированных навыков культурного поведения при передвижении в незнакомом месте.

56. Личностные результаты:

1) проявление любви к Родине, чувства гордости к духовному наследию и природному богатству Казахстана;

2) использование сформированных навыков общения в различных жизненных ситуациях;

3) саморегуляция поведения, самоконтроля и адекватная оценочная деятельность, направленная на анализ собственного поведения и поступков окружающих по внешним проявлениям;

4) умение адекватно оценивать особенности социальной среды, проявлением высокой культуры человеческого общения.

57. Системно – деятельностные результаты:

1) владение системой знаний по предмету, умение применять их в практической деятельности;

2) активизация познавательных, интеллектуальных и творческих способностей;

3) владение развитыми коммуникативными способностями, языковой культурой.

П р и л о ж е н и е 3 8
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 4 3
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Развитие мимики и пантомимики» для учащихся с нарушениями
зрения (незрячие и слабовидящие) 1-4 классов уровня начального
образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа предмета «Развитие мимики и пантомимики» разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. «Развитие мимики и пантомимики» является одним из основных предметов коррекционного компонента специального обучения и воспитания детей с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие).

3. Общение - является важнейшим фактором и неотъемлемым условием нормального психического развития ребенка. Для ребенка с глубокими нарушениями зрения общение приобретает дополнительное значение, так как является эффективным средством коррекции и компенсации вторичных отклонений.

4. Одной из специфических закономерностей нарушенного развития является дефицит информации об окружающем мире, в изменении и замедлении процесса зрительного восприятия, что обуславливает нечеткость, фрагментарность, схематизм образа окружающего мира. Это негативно влияет на развитие составляющих коммуникативной деятельности (средств вербальной и невербальной выразительности и т.д.), и поэтому требует специальных коррекционно - развивающих занятий.

5. Тифлопедагоги и тифлопсихологи отмечают, что у детей лишенных возможности зрительного дистантного восприятия окружающей действительности и необученных способам компенсации, представления об эмоциях, мимике, жестах и пантомимике непрочные, расплывчатые, что в значительной степени затрудняет межличностное общение. Дети с нарушением зрения часто неадекватно реагируют на различные

ситуации взаимодействия, и неправильно их оценивают, что приводит прекращению контактов между детьми или малой их продолжительности. Дети, испытывая такого рода трудности, становятся пассивными в процессе общения, не проявляют к нему и н т е р е с а .

6. Все это подчеркивают необходимость целенаправленности управления процессом развития у детей и подростков с нарушением зрения невербальных и вербальных средств общения с учетом особенностей познавательной деятельности в условиях сенсорной зрительной депривации.

7. Таким образом, отсутствие четких представлений о социальных законах бытия, человеческого общежития, недостаточное развитие эмоционального – выразительных средств общения осложняет овладение незрячими детьми навыками коммуникативной деятельности. Учитывая, что зрительный дефект обедняет способность детей к подражанию, то в связи с этим перед педагогом стоит серьезная задача довести до ребенка необходимую коммуникативную информацию, определенные чувства и эмоции, нравственные и этические понятия.

8. Цель программы по развитию мимики и пантомимики заключается в формировании системы знаний об искусстве человеческих взаимоотношений; эмоционально-мотивационных установок по отношению к себе, сверстникам, взрослым людям; а также приобретении коммуникативных навыков, умений и опыта, необходимых для адекватного поведения в обществе, способствующего наилучшему развитию личности.

9 . З а д а ч и :

- 1) формирование алгоритма восприятия окружающих людей;
- 2) обучение восприятию эмоционального состояния собеседника и выражению собственных чувств;
- 3) формирование умения воспринимать и воспроизводить мимику выразительные движения, жесты и позы, необходимые человеку;
- 4) развитие навыка словесно описывать эмоциональное состояния и характеризовать внешние проявления у себя, у собеседника, персонажа литературного произведения и т.п.;
- 5) формирование потребности в сопереживании;
- 6) развитие интереса к общению и к окружающим людям;
- 7) формирование основ саморегуляции поведения, самоконтроля и адекватной оценочной деятельности, направленной на анализ собственного поведения и поступков окружающих по внешним проявлениям;
- 8) развитие чувства взаимоуважения и взаимодоверия к окружающим;
- 9) использование сформированных навыков культурного поведения в свободной практической деятельности, используя вербальные и невербальные средств общения;
- 10) использование сформированных навыков общения в жизненных ситуациях.

10. Содержание курса условно представлено в следующих разделах:

- 1) развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела. Психомышечная тренировка;
- 2) формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле;
- 3) обучение умению воспринимать эмоциональные состояния, воспроизводить их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией;
- 4) формирование умения пользоваться неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности;
- 5) развитие речевой интонации;
- 6) формирование навыков культурного поведения.

11. Все разделы курса взаимосвязаны. В практической работе эти разделы могут быть совмещены и могут взаимно дополнять друг друга. Таким образом, на одном занятии возможны сочетания как разделов, так и видов учебной деятельности. Например, содержание раздела «Формирование умения пользоваться неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности» можно сочетать с элементами раздела «Развитие речевой интонации».

12. Занятия могут содержать следующие структурные компоненты:

- 1) 1 этап – снятие напряжения мышц или повышение их тонуса;
- 2) 2 этап – знакомство с мимикой, жестами и позами;
- 3) 3 этап – обучение выразительным движениям лица и тела, вербализация деятельности;
- 4) 4 этап – включение неречевых и речевых средств общения в этюды, игры, инсценировки.

13. Основные виды учебной деятельности:

- 1) чтение, беседы, обсуждения, пересказ, декламация, анализ;
- 2) игры – импровизации, игры с правилами, сюжетные игры, дидактические и театрализованные игры, игры – драматизации;
- 3) игры на развитие высших психических функций;
- 4) тифлографика, рисование: свободное, тематическое, фантазийное;
- 5) просмотр и анализ этюдов, упражнений, видеофильмов;
- 6) рассматривание и анализ иллюстраций, рисунков объектов и сюжетных картин (при остаточном зрении);
- 7) психогимнастические упражнения и игры;
- 8) игры с элементами сказкотерапии, арттерапии;
- 9) гимнастики: дыхательная, зрительная, пальчиковая.

14. Занятия по развитию мимики и пантомимики проводятся 1 раз в неделю с группой (3-5 человек), которая комплектуется с учетом уровня развития ребенка; в

особо сложных случаях – индивидуально. По мере исправления недостатков у учащихся, с которыми проводится индивидуальная работа, они включаются в групповые занятия. Длительность занятий – 45 минут.

15. Учебная нагрузка дисциплины:

таблица 1

№	Учебный предмет	Недельное количество часов по классам				
		0	1	2	3	4
1.	Развитие мимики и пантомимики	-	1	1	1	1

16. Оценка результативности обучения школьников: оценка достижений школьников в условиях реализации дифференцированного и индивидуального подхода к учащимся с глубоким нарушением зрения должна иметь не бальный, а качественно-описательный, эмоциональный характер, (формировать правильное отношение к своим возможностям), основана на мониторинге успешности развития и формирования у детей коммуникативных навыков.

17. В программе определены планируемые результаты достижений учащихся для проведения внутренней оценки качества коррекционного обучения по курсу «Развитие мимики и пантомимики».

2. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

18. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела:

1) упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей: поднимать-опускать брови; сдвигать брови; открывать-закрывать глаза (медленно-быстро); направлять лицо в сторону собеседника;

2) тренировка мышц губ и языка: выпячивать губы вперёд, показывать передние зубы, растягивать губы (сильно-несильно), сдувать со стола мелкие кусочки гофрированной бумаги/сдувать со стола кусочки ваты, дуть в трубочку, открывать и закрывать рот (широко-нешироко), просовывать язык между губами при закрытом рте, облизывать губы языком в разных направлениях, при сжатых зубах открывать и закрывать губы, зажимать язык между зубами. закусывать попеременно то верхнюю, то нижнюю губу, округлять губы, чмокать, как бы целуя куклу, растягивать губы в улыбке, высовывать язык (широкий, узкий), покачать язык из стороны в сторону («маятник»), поиграть языком в «болтушку», развитие мышц щек (надувать, втягивать);

3) развитие мышц плеч: выполнять круговые движения головы в разных направлениях; наклонять голову вперед-назад, к левому/правому плечу, к груди; откидывать голову назад; поднимать-опускать плечи одновременно и попеременно. Сохранение правильной позы при стоянии, сидении в течение 3-5 минут. Упражнения на сохранение правильной позы при ходьбе (самостоятельно и в парах). Упражнение в передаче из руки в руку булавки, швейной иглы, других мелких предметов;

4) развитие вестибулярного аппарата: быстрые повороты всего корпуса тела в заданном направлении в положении сидя, стоя; в поворотах туловища и (или) лица при разговоре с людьми.

19. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле:

1) организация физического взаимодействия с окружающими людьми и окружающей обстановкой для расширения кругозора ребенка. Использование приятного контактного взаимодействия (обнимание, прижимание, поглаживание). Ориентировка на собственном теле с использованием специальных приемов работы: зрительно-осознательное обследование ребенком собственного тела с использованием «Хандз метода» (Педагог кладет свои руки на руки ребенка. Затем они совместными действиями обследуют тело ребенка от головы до ног);

2) рассматривание себя в зеркале (при остаточном зрении). Нахождение частей собственного тела. Соотнесение частей собственного тела с частями тела взрослого (педагог накладывает свои руки на руки ребенка; они совместными действиями исследуют интересующую часть тела ребенка, называя ее; затем этим же способом исследуют ту же часть, но на теле взрослого, называя ее). Обследование собственного лица, лица другого человека. Соотнесение своего лица, тела с лицом, телом другого человека. (Для обучения обследованию лица взрослого и сравнению его с лицом ребенка, используется «Хандз метод». При обследовании обязательно речевое сопровождение. Например: «Посмотри на мои щеки!» (руками ребенка провести по своим щекам, погладить их). «У меня щеки большие. А какие щеки у тебя? Давай посмотрим!» («маленькие, гладкие щечки»). «Давай найдем мой нос. Вот он – большой, с горбинкой. А где твой нос? Вот он, маленький, прямой»);

3) доведение до сознания ребенка, что лица окружающих разные, и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам. Обследование куклы по определенному алгоритму. Соотнесение частей своего тела с частями тела куклы. Развитие представлений о пространственном расположении частей тела.

20. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией:

1) знакомство с чувствами (спокойствие, огорчение, радость, плач). Развитие умения справляться с чувствами. Развитие умение адекватно выражать свое эмоциональное состояние при радости, огорчении. Чтение сказок с определением эмоционального состояния героев (радость, огорчение, плач);

2) знакомство с вылепленным из пластилина барельефом лица. (Педагог может вылепить из цветного пластилина/пластика барельефы лица в различных эмоциональных состояниях (спокойствие, горе, радость, плач), с изображением всех частей (брови, глаза, нос, губы и т.п.);

3) знакомство с барельефами лиц: мальчика и девочки; имеющих разные прически (причесанные и растрепанные). Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний спокойствия, радости, горя, плача. Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям спокойствия, радости, страха. Воспроизведение эмоциональных состояний спокойствия, радости, страха, плача мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями. Обучение открытому проявлению эмоций социально приемлемыми способами.

21. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности:

1) выполнение выразительных движений, поз, жестов повседневной жизни в соединении с соответствующими словами: подай! (протянуть руку ладонью вверх); до свидания! (помахать рукой); привет! (маятниковые движения кистью); погладь/пожалей (гладить человека, куклу по волосам, плечам); побаяюкай куклу (качающие движения руками); покатай куклу в коляске; покажи, как малыш смеется, плачет (изображение детского смеха, плача); не шали, нельзя, тихо! («погрозить» указательным пальцем, приложить его к губам);

2) имитация движений, жестов, поз повседневной деятельности: как я чищу зубы; как я умываюсь; как я вытираю руки; как я качаю куклу; как я причесываюсь;

3) моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я проснулся; я греюсь на солнышке; как я испугался укола/врача; как я обрадовался подарку/празднику; как я огорчился, потеряв и грушку;

4) имитация движений животных: прыгать, как заяц; топать, как медведь;

5) имитирование различных походок: марширующий солдат; спешащий человек; медленно идущий человек.

22. Развитие речевой интонации: формирование навыка внятного произнесения слов и фраз. Упражнение в произнесении звуков и слов громко-тихо: изображение звуков животных; изображение звуков транспорта; изображение шума дождя и ветра. Обучение произнесению фразы с интонациями: просьбы; обращения; вопроса; требования; благодарности.

23. Формирование навыков культурного поведения. Привитие навыков культурного поведения: правильно вести себя при общении (смотреть в лицо собеседника, привлекать его внимание легким прикосновением); без напоминания здороваться, прощаться; закрывать рот, нос при чихании, кашле; благодарить; правильно вести себя за столом; вежливо обращаться за помощью; не быть фамильярным; не перебивать говорящего; учить подавать знак о том, что просит слова (поднять руку); просить игрушку; пригласить в игру; предложить игрушку; вежливо отказать.

24. Создание потребности в коммуникации. Формирование адекватных способов

общения с родителями, зрячими людьми: предоставление ограниченного количества приятной деятельности, создание препятствий на пути к желаемому результату (выбрав любимую игру, поощрять коммуникацию ребенка с целью получить ее); удерживание предмета, который желает ребенок, до тех пор, пока он уделяет внимание взрослому, **д е р ж а щ е м у** **п р е д м е т .**

25. Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики. Формирование умения управлять своими эмоциями: развитие внимания к собеседнику; расслабление отдельных групп мышц. Обучение сопереживанию героям сказок, выделение их эмоционального состояния: спокойствие, радость, огорчение, плач. Регуляция настроения, агрессивно-возбужденных состояний посредством работы с пластилином (разминание, раскатывание, лепка), музыкальной терапии. Регуляция настроения при помощи изобразительной деятельности при остаточном зрении.

26. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса:

1) выполнять упражнения на тренировку мышц лица, шеи, плеч с небольшой **п о м о щ ь ю** **п е д а г о г а ;**

2) произвольно расслаблять и напрягать отдельные группы мышц;

3) обследовать собственное лицо, тело с небольшой помощью педагога;

4) уметь ориентироваться по алгоритму в схеме лица и тела другого человека с **п о м о щ ь ю** **п е д а г о г а ;**

5) уметь сопровождать слова соответствующими движениями, жестами (подай, **п о г л а д ь ,** **п р и в е т ,** **п о к а** **и** **п р .) ;**

6) различать эмоциональные состояния спокойствия, горя, радости, плача, страха;

7) различать с помощью педагога на барельефах лица эмоциональные состояния **с по ко й ст в и я ,** **г о р я ,** **р а д о с т и ,** **п л а ч а ,** **п л а ч а ;**

8) уметь узнавать и называть эмоциональные состояния спокойствия, горя, радости, **п л а ч а ;**

9) уметь имитировать движения, жесты, позы, сопровождая их соответствующей **м и м и к о й ;**

10) уметь оречевлять свои выразительные движения, жесты;

11) уметь имитировать движения, жесты, позы в повседневной деятельности с **п о м о щ ь ю** **п е д а г о г а ;**

12) уметь выполнять осязательное обследование под руководством педагога;

13) уметь различать осязательные ощущения на уровне узнавания;

14) уметь внятно, с интонацией произносить фразы;

15) уметь самостоятельно, используя речевые и неречевые средства общения, здороваться, благодарить, прощаться.

3. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

27. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела:

1) упражнения на произвольное напряжение и расслабление мышц лица.

Упражнения на тренировку мышечного аппарата, необходимые для воспроизведения мимических движений: мышцы зоны глаз и бровей; мышцы зоны губ и языка (выпячивание губ, облизывание языком, округление губ, чмоканье); мышцы щек (надувание-вытягивание щек: одновременно-попеременно); морщить нос;

2) тренировка мышц плеч (поднимание-пускание плеч, движение плечами вперед-назад одновременно и попеременно). Упражнения в удержании статической позы в течение 3-5 минут. Развитие вестибулярного аппарата: кружения, быстрые повороты головы и туловища, смены направления движения (поднимания – опускания, сгибания-разгибания рук). Самостоятельное контролирование точности выполнения двигательного задания. Организация приятного контактного взаимодействия.

28. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела:

1) на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле: формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела человека в сочетании с развитием ориентировки в макро-и-микространстве: на себе; на другом человеке;

2) формирование алгоритма обследования по схеме чучела, муляжа, барельефов лица и тела; соотнесение их с реальными объектами. Воспроизведение движений повседневной жизни с куклой в сюжетной игре (одеваю, раздеваю, гуляю, купаю, причесываю).

29. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и воспроизводить их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией:

1) закрепление материала первого года обучения;

2) знакомство с чувствами, эмоциональными состояниями страха, боли, смеха, плача;

3) обучение определению эмоциональных состояний героев в сюжетных рассказах, сказках. Определение эмоциональных состояний страха, боли, смеха в сюжетных рассказах, сказках. Формирование умений определять значение мимики, жеста, позы на сюжетной картинке (при остаточном зрении);

4) знакомство с вылепленными из пластилина барельефами лица в эмоциональных состояниях страха, боли, смеха;

5) развитие мимических пантомимических навыков, связанных с передачей чувств страха, боли, смеха;

6) тренировка в имитации указанных эмоциональных состояний по инструкции педагога;

7) умение адекватно выразить свое эмоциональное состояние при смехе.

30. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности:

1) обучение выполнению выразительных, поз, жестов повседневной жизни: стой! (ладонь в вертикальном положении повернуть внутренней стороной к собеседнику); иди, проходи! (движение рукой в нужном направлении); немного, чуть-чуть (большим и указательным пальцами указать объем); стучать в дверь (сложить кисть в кулак и постучать костяшками пальцев по поверхности); проходи (приглашающий жест рукой); встаньте (взять собеседника рукой в области предплечья, как бы приподнимая его);

2) имитирование движений, жестов, поз повседневной деятельности: баюкаю куклу, подметаю пол; поза водителя; я на прогулке; я расчесываюсь;

3) соединение движений, жестов и поз, сопровождаемых передачей чувств страха, боли, смеха, с соответствующей им мимикой. Имитация поведения животных;

4) обучение имитированию различных походок: семенящая; прогулочный шаг; - «
н е к р а с и в а я » п о х о д к а .

31. Формирование навыков культурного поведения. Моделирование поведения в ситуациях: приглашение к обеду, обед в гостях; обращение за помощью к незнакомому человеку; умение представиться при первом знакомстве. Формирование адекватных способов общения с нормально видящими сверстниками.

32. Развитие речевой интонации: упражнения на изменение силы голоса и сохранение одинаковой высоты тона. Обучение интонационному выделению конца фразы. Упражнение в произнесении фразы с различными интонационными ударениями. Обучение на произношение фразы с изменением интонационного ударения. Формирование умений выразить речевой интонацией просьбу, желание. Выражение речевой интонацией вопроса, восклицания. Различение музыки, пения, декламирования. Различение настроения музыкального произведения (веселое, задорное, грустное, печальное).

33. Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики: формирование эмоционально-мотивационных установок по отношению к себе, к окружающим, к взрослым людям. Упражнение в расслаблении и напряжении групп мышц лица и тела. Формирование способов преодоления двигательного автоматизма (навязчивых движений). Помощь в нахождении конструктивного выхода из ситуаций, вызывающих страх, посредством оречевления своих ощущений, рисунка. Формирование позитивного отношения к собственному имени.

34. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса:

1) уметь ориентироваться по алгоритму в схеме лица и тела человека, животного самостоятельно;

2) уметь выполнять осязательное обследование в соответствии с инструкцией, дифференцируя осязательные признаки и свойства предметов;

3) уметь самостоятельно соотносить чучело, муляж, барельеф с натуральным объектом;

4) уметь управлять различными группами мышц;

- 5) узнавать по движениям, позам, жестам совершаемое действие (иди, проходи, немного, встань, сядь и т.д.) с частичной помощью педагога;
- 6) уметь выполнять выразительные движения, позы, жесты;
- 7) узнавать на барельефах лица изображение эмоциональных состояний боли, с т р а х а , с м е х а ;
- 8) имитировать эмоциональные состояния боли, страха, смеха по инструкции п е д а г о г а ;
- 9) уметь самостоятельно знакомиться, просить у другого человека нужный предмет, обращаться за помощью, используя неречевые и речевые способы общения;
- 10) уметь определять в художественных произведениях эмоциональное состояние героев (радость, горе, плач, смех, боль, страх);
- 11) уметь самостоятельно оречевлять свои движения и действия в пределах сформированных навыков.

4. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

35. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела: совершенствование мышечного аппарата, участвующего в выполнении мимических и жестовых движений. Усложнение задания за счет введения новых, более сложных движений и увеличения числа однотипных движений. Повторение упражнений по тренировке мышц лица и тела. Обучение умению произвольно и по инструкции педагога выполнять сочетания движений и поз разных частей тела; вербализация собственных ощущений.

36. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела. На самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле: закрепление умения правильно воспринимать схему лица и тела по алгоритму (человек, животное): на муляже; на барельефе; на рельефном рисунке; на адаптированном рисунке (при остаточном зрении)

37. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и воспроизводить их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой и н т о н а ц и е й :

1) закрепление выразительных движений, поз, жестов первого и второго года обучения. Знакомство с чувствами удивления, вины, обиды, скуки. Чтение сюжетных рассказов, сказок с определением эмоционального состояния героев: удивление, вина, обида, скука. Знакомство на барельефах с изображениями мимики при эмоциональных состояниях удивления, вины, обиды, скуки. Знакомство с выразительными движениями, позой, жестами, соответствующими эмоциональному состоянию удивления, вины, обиды, скуки;

2) обучение выполнению выразительных движений, поз, жестов с оречевлением деятельности. Воспроизведение эмоциональных состояний удивления, вины, обиды,

скуки мимическими и пантомимическими движениями;

3) развитие умения адекватно выражать свое эмоциональное состояние при удивлении. Развитие способности понимать эмоциональное состояние другого человека ;

4) способствование открытому проявлению эмоций социально приемлемыми способами .

38. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности:

1) моделирование выразительных движений, поз, жестов в повседневной жизни: как я чищу обувь; как я вытираю пыль; как я гуляю с собакой; как я собираю цветы; как я листаю книгу ;

2) воспроизведение выразительных движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств, соединяя их с соответствующей мимикой: мне скучно; хочу спать; очень холодно; мне очень жарко; я обидел друга; я обижен на маму; ура, пришел Дед Мороз ! ;

3) имитирование движений животных. Имитация походки усталого человека, человека с больной ногой ;

4) воспроизведение роли своего персонажа в инсценировке определенного сюжета.

39. Формирование навыков культурного поведения. Развитие навыков культурного поведения: при разговоре по телефону; при совершении покупок; поведение в общественном транспорте. Умение приносить извинения за опоздание, за совершенный проступок. Формирование адекватных способов общения с нормально видящими сверстниками .

40. Развитие речевой интонации: тренировка в изменении силы голоса. Упражнение в удерживании голоса на одной и той же высоте. Выражение интонацией эмоции удивления, скуки, обиды, вины. Выразительное декламирование. Осмысленное чтение текста и передача его путем драматизации.

41. Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики :

1) выразительное изображение черт характера, порождаемых социальной средой (жадность , доброта , честность) ;

2) оценка положительных и отрицательных черт характера человека (жадный , добрый , честный) ;

3) моделирование поведения персонажей с теми или иными чертами характера;

4) формирование способов преодоления двигательного автоматизма;

5) развивать умение справляться с чувствами вины, обиды, скуки.

42. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса:

1) уметь самостоятельно воспроизводить упражнения, направленные на тренировку мышечного аппарата ;

- 2) иметь сформированную мышечную систему, способную в полном объеме осуществлять мимические, жестовые и пантомимические движения;
- 3) уметь координировать мимические и жестовые движения с небольшой помощью п е д а г о г а ;
- 4) уметь самостоятельно воспринимать и правильно воспроизводить схему лица и тела человека, животного в усложненных условиях восприятия (барельеф, рельеф, с х е м а - с и м в о л) ;
- 5) уметь правильно воспринимать эмоции удивления, вины, обиды с помощью п е д а г о г а ;
- 6) адекватно воспроизводить эмоции удивления, вины, обиды в жизненных с и т у а ц и я х ;
- 7) уметь с помощью педагога преодолевать двигательный автоматизм;
- 8) уметь соответственно вести себя в сюжетно-ролевой игре, моделирующей жизненную ситуацию (разговор по телефону, в магазине, принесение извинений и т.п.);
- 9) выполнять осязательное обследование по плану; отражать в речи выполняемые д е й с т в и я ;
- 10) узнавать рельефное предметное изображение, соотносить рельефное изображение с рельефным объектом.

5. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

43. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела: продолжение работы по совершенствованию мышечного аппарата, участвующего в воспроизведении мимических, жестовых, пантомимических движениях. Самостоятельное сочетание движений и поз разных частей тела; вербализация собственных ощущений.

44. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле:

1) продолжение обучения восприятия схемы лица и тела человека и животного по алгоритму: на муляже; рельефе; барельефе; на рельефном и адаптированном рисунке;

3) обучение лепке барельефов лица; изображение на них эмоциональных состояний горя, радости, смеха, вины, обиды, скуки, удивления. Изображение эмоциональных выражений лица на приборе для рисования Н.А. Семевского.

45. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и воспроизводить их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой и н т о н а ц и е й :

1) закрепление сформированных мимических и пантомимических движений предыдущих лет обучения. Знакомство с чувствами грусти, отвращения, гордости, з а и н т е р е с о в а н н о с т и ;

2) чтение сказок и сюжетных рассказов с определением эмоционального состояния

г е р о е в ;

3) знакомство на барельефах с изображениями мимики при эмоциональных состояниях грусти, отвращения, заинтересованности, гордости. Знакомство с позой, жестами, выразительными движениями, соответствующими эмоциональным состояниям грусти, отвращения, заинтересованности и гордости;

4) умение воспроизводить выразительные движения, позы, жесты соответствующие эмоциональным состояниям радости, грусти, удивления, вины, скуки, обиды, спокойствия, на шарнирных куклах;

5) выполнение упражнений на адекватное выражение эмоциональных состояний грусти, отвращения, гордости, заинтересованности. Упражнения на развитие способности понимать эмоциональное состояние другого человека. Обучение открытому проявлению эмоций социально приемлемыми способами.

46. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности:

1) моделирование поз, жестов, выразительных движений повседневной жизни: отдай! не покажу! уйди! - прислушивание; толстый; тонкий;

2) имитирование поз, жестов, выразительных движений, сопровождаемых чувствами в соединении с соответствующей мимикой: мне грустно; - я тобой недоволен; я лучше всех; мне противно; мне жаль тебя; я тебя люблю; мне грустно без т е б я ;

3) воспроизведение в практических ситуациях средств невербального общения (пантомимики): жесты, движения (примеряю обновку, пользуюсь пылесосом, одеваю куртку, надеваю обувь, вытираю уши, играю в мяч); чувства (меня хвалят, идет дождь, меня ругают, мне будут делать прививку); имитация профессиональной деятельности (я учу детей, я лечу людей, я делаю прически);

4) имитация поведения животных (умывается кошка). Имитирование походки гордого человека; походки человека, которому обувь мала; походки, когда первый раз надел обновку. Совершенствование умений устанавливать и поддерживать контакты.

47. Развитие речевой интонации: закрепление речевых интонаций при выражении чувств обиды, вины, скуки. Тренировка выразительного декламирования. Выразительное чтение с передачей чувств героев при чтении по ролям. Инсценирование сюжета с передачей чувств героев речевыми интонациями и пантомимическими движениями.

48. Формирование навыков культурного поведения:

1) развитие навыков культурного поведения: отзывать на просьбу о помощи (поднять, поднести, придвинуть);

2) уметь вести себя в лифте, на лестнице;

3) обращаться за разрешением взять чужую вещь и возвращать ее с благодарностью

;

- 4) уметь вести себя в гостях;
 - 5) замечать, что другому человеку нужна помощь, и оказывать ее;
 - 6) вести себя правильно при самостоятельном передвижении по школе-интернату;
 - 7) знать, как вести себя на официальной церемонии приема гостей в школе.
- Формирование адекватных способов общения с нормально видящими сверстниками, родителями, учителями и пр.

49. Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики: выразительное изображение черт характера, порождаемых социальной средой (обидчивость, брезгливость, жизнерадостность). Моральная оценка черт характера (нечистоплотность, обидчивость, жизнерадостность). Упражнение в использовании мимики и жестов для изображения брезгливости обидчивости, жизнерадостности. Анализирование своих ощущения и их описывание. Развитие умение справляться с чувствами грусти и отвращения. Упражнение в преодолении двигательного автоматизма.

50. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса:

- 1) уметь самостоятельно координировать мимические и жестовые движения;
- 2) самостоятельно пользоваться алгоритмом восприятия лица и тела человека;
- 3) изображать с помощью педагога на барельефах эмоциональные состояния радости, горя, плача, смеха, обиды, вины, удивления;
- 4) изображать эмоциональные выражения лица на приборе Семевского;
- 5) уметь определять эмоциональное состояние героев в сказках и сюжетных рассказах;
- 6) выражать мимикой, выразительными движениями, позами, жестами эмоциональные состояния гордости, отвращения, грусти, заинтересованности;
- 7) показывать на шарнирных куклах позы, соответствующие эмоциональным состояниям радости, горя, грусти, спокойствия, вины, обиды, скуки;
- 8) проявлять эмоции социально приемлемыми способами;
- 9) выразительно читать и декламировать, передавая чувства героев;
- 10) пользоваться сформированными навыками культурного поведения в повседневной жизни, используя неречевые средства общения;
- 11) выполнять целенаправленные действия осязательного обследования, дифференцируя, называя и описывая собственные ощущения;
- 12) узнавать рельефные изображения эмоций грусти, горя, радости, удивления, скуки и соотносить их с реальными объектами.

6. Результаты обучения

51. Предметные результаты:

- 1) проявление интереса и владение навыками общения с окружающими людьми;

2) использование сформированных навыков культурного поведения в свободной практической деятельности, используя вербальные и невербальные средства общения;

3) умение правильно использовать и координировать мимические и жестовые движения при общении;

4) умение словесно описывать эмоциональное состояние и характеризовать внешние проявления у себя, у собеседника, персонажа литературного произведения.

52. Личностные результаты:

1) проявление любви к родине, чувства гордости к духовному наследию и природному богатству Казахстана;

2) использование сформированных навыков общения в различных жизненных ситуациях;

3) саморегуляция поведения, самоконтроля и адекватная оценочная деятельность, направленная на анализ собственного поведения и поступков окружающих по внешним проявлениям;

4) умение адекватно оценивать особенности социальной среды, проявлением высокой культуры человеческого общения;

5) проявление чувства взаимоуважения и взаимодоверия к окружающим.

53. Системно – деятельностные результаты:

1) владение системой знаний по предмету, умение применять их в практической деятельности;

2) активизация познавательных, интеллектуальных и творческих способностей;

3) владение развитыми коммуникативными способностями, языковой культурой.

Приложение 39

к приказу Министерства образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 144

к приказу Министерства образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Коррекция недостатков развития речи» для учащихся с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие) 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа предмета «Коррекция недостатков развития речи» разработана в соответствии с Государственным общеобразовательным стандартом

среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. № 1080.

2. «Коррекция недостатков развития речи» является одним из основных предметов коррекционного компонента специального обучения и воспитания детей с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие).

3. Несформированность всех компонентов речи является серьезным препятствием для усвоения обучающимися программного материала, так как недоразвитие всех компонентов устной речи чаще всего находит отражение в чтении и письме.

4. Развитие речи – это комплексная работа, конечной целью которой является формирование и развитие у обучающихся умений и навыков связного изложения своих мыслей в устной и письменной форме.

5. Деятельность речевого общения при дефектах зрения принципиально не нарушается, овладение речью и ее функциями, а также структурой происходит в общих чертах так же, как и у нормально видящих, однако нарушение зрения накладывает на этот процесс определенный отпечаток, вносит специфику, проявляющуюся в динамике развития и накопления языковых средств и выразительных движений, своеобразии соотношения слова и образа, содержания лексики, некотором отставании формирования речевых навыков и языкового чутья.

6. Среди незрячих и слабовидящих детей большую группу составляют дети с общим недоразвитием речи. Особенностью их речи является вербализм, т.е. употребление слов без достаточного понимания их содержания. Вербализм, в свою очередь, приводит к формальному заучиванию и искажению знаний.

7. Таким образом, формирование и развитие фонематического восприятия, уточнение и обогащение словарного запаса, а также воспитание культуры общения активизирует речевую деятельность учащихся с нарушениями зрения, что обеспечивает успешное и осознанное овладение учебными знаниями.

8. Цель Программы по «Коррекции недостатков развития речи заключается в формировании умений использовать языковые средства для общения, обогащения конкретных представлений об окружающей действительности, о человеке, природе и обществе; а также привитии потребности в речевом общении, способствующей быстрой социализации.

9. Задачи:

1) совершенствование произношения в соответствии с нормами языка, развитие фонематического восприятия и способности к слуховому анализу устной речи;

2) расширение и активизация речевой деятельности детей посредством углубления представлений об окружающем;

3) обучение детей слушать сказки, рассказы, стихи, следить за развитием действия в художественном произведении;

- 4) развитие способности передавать в образном слове определенное содержание;
 5) воспитание эмоционального восприятия устной речи;
 6) формирование умения соотносить слова с предметами, использовать
 о б о б щ а ю щ и е слова ;
 7) формирование навыков творческого рассказа для раскрытия темы или
 с о б с т в е н н о й мысли ;
 8) развитие познавательного интереса, побуждение к творческой активности,
 самостоятельной деятельности .

10. Содержание курса условно предоставлено в следующих разделах:

- 1) развитие фонематического слуха и звукопроизношения;
- 2) уточнение и обогащение словарного запаса;
- 3) формирование грамматического строя речи;
- 4) развитие связной речи;
- 5) воспитание культуры общения;
- 6) творческая речевая деятельность.

11. Рекомендуемые лексические темы: «Осень», «Животные зимой», «Новый год», «Транспорт грузовой и пассажирский», «Ателье. Швея, закройщица». «Трудовые действия», «Правила дорожного движения» «Праздник Наурыз», «Мы в ответе за наши леса», «Космос», «Знакомьтесь: Казахстан», «Красная книга Казахстана», «Столица Казахстана - Астана», «Город мой родной - Алматы», «Мой друг», «Я хочу быть похожим на...», «Самый радостный день в моей жизни», «Однажды мне было стыдно»
 и д р .

12. Все разделы курса взаимосвязаны. В коррекционно-педагогической работе эти разделы могут комбинироваться. Таким образом, на одном занятии возможны сочетания как разделов, так и видов учебной деятельности. Например, содержание раздела «Уточнение и обогащение словарного запаса» можно сочетать с элементами раздела «Развитие навыков общения».

13. Учебная нагрузка дисциплины:

таблица 1

	Учебный предмет	Недельное количество часов по классам				
		0	1	2	3	4
1	Коррекция недостатков развития речи	2	2	2	2	2

14. Оценка результативности обучения школьников:

- 1) в программе определены планируемые результаты достижений учащихся для проведения внутренней оценки качества обучения по курсу «Коррекция недостатков
 р а з в и т и я р е ч и » ;
- 2) оценка по предмету должна применяться таким образом, чтобы стимулировать

стремление детей к развитию речи, улучшению результатов, радости от общения. При оценке достижений, в большей мере, следует ориентироваться на индивидуальные темпы продвижения в развитии речевых способностей детей с нарушением зрения.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

15. Развитие фонематического слуха и звукопроизношения:

1) уточнение произношения простых звуков, коррекция нарушенных звуков. Сохраняемые звуки [п], [т], [к], [ф], [в], [м] и др. в произношении используются как опора для развития фонематического восприятия усложненных слоговых структур. Особое внимание уделяется звуку [с], как базовому для формирования шипящих звуков. Дифференциация оппозиционных звуков ([д] – [т], [в] – [ф], [б] – [п] и т.д.);

2) совершенствование навыков различения звуков: речевых и неречевых, гласных и согласных, твердых и мягких, звонких и глухих и др.;

3) обучение умению анализировать звуковой ряд, состоящий из двух, трех, четырех гласных звуков: умения осуществлять анализ и синтез обратного слога: «ап», умение выделять последний согласный звук в слове, типа «кот»; умение выделять гласный звук в положении после согласного; умения проводить анализ и синтез прямых слогов, типа: «са», «па», умение выделить согласный звук в разных позициях (санки, песок, нос), полный анализ трехзвуковых слов типа «маг».

16. Уточнение и обогащение словарного запаса: обучение пониманию предлогов «у», «по», «под», «над». Обучение использованию единственного и множественного числа существительных, глаголов: цветок-цветы, идет-идут. Обучение пониманию действий, противоположных по значению: открыть-закрыть, принести-отнести. Развитие понимания слов, выражающих пространственное отношение: далеко – близко, в п е р е д и - с з а д и .

17. Формирование грамматического строя речи:

1) формирование умений использовать существительные с уменьшительно-ласкательными суффиксами, использовать притяжательные местоимения «мой – моя» в сочетаниях с существительным мужского и женского рода. Обучение употреблению существительных в единственном и множественном числе, глаголы в настоящем и прошедшем времени единственного и множественного числа;

2) развитие умений составлять простые распространенные предложения, различать основные цвета и оттенки, активизация имен прилагательных, согласование прилагательных с существительными в роде, числе;

3) обучение употреблению предлогов в сочетании с существительными, распространять предложения однородными членами, определять количество слов в п р е д л о ж е н и и .

18. Развитие связной речи: обучение рассказам – описаниям предметов (фруктов, овощей, животных и др.), рассказам по сюжетной картине (серии картин), пересказ прочитанного. Обучение рассказу по образцу, по плану, по представлениям, по **в ы л о ж е н н о м у** **р и с у н к у**.

19. Воспитание культуры общения. Обучение ситуациям: как вести себя в магазине, как разговаривать по телефону, как войти, если опоздал. Обучение детей в процессе диалога возражать, соглашаться, отрицать или одобрять чужое мнение. Упражнения в учебной коммуникации: диалог «Разговор на уроке», «Беседа на перемене», «Разговор с учителем», «Беседа с одноклассниками», сюжетно – ролевая игра «Школа».

20. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса:

- 1) уметь фонетически правильно оформлять звуковую сторону речи;
- 2) уметь ориентироваться в фонемной структуре простых слов (гласный, согласный, твердый, мягкий согласный), производить элементарный звуковой разбор слова;
- 3) владеть навыками простейшего словообразования;
- 4) владеть элементарными навыками пересказа, описания предметов;
- 5) иметь достаточный словарный запас для раскрытия лексических тем;
- 6) уметь употреблять в самостоятельной речи простые предложения, применять **п р е д л о г** ;
- 7) уметь использовать в речи вопросительные слова: «Кто?», «Что?», «Где?»;
- 8) уметь составлять рассказ по образцу, по плану, по представлениям;
- 9) владеть навыками общения в учебных ситуациях.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

21. Развитие фонематического слуха и звукопроизношения:

- 1) автоматизация и закрепление правильного звукопроизношения: звуки [р], [л];
- 2) совершенствование дифференциаций акустически сходных звуков [з-с], [ж-ш], [ч - щ] , [д - т] ;
- 3) развитие фонематических представлений. Упражнение на формирование умения произносить слова различной слоговой сложности.

22. Уточнение и обогащение словарного запаса: обучение навыкам словообразования: образование существительных с ласкательно-уменьшительными и увеличительными суффиксами: домик-домище; глазик-глазище; образование сравнительной степени прилагательных: красивый-красивее, вкусный-вкуснее; обучение образованию существительных от глаголов: работать-работа; образование родственных слов: окно-подоконник; обучение умению подбирать однородные существительные, прилагательные к существительным, согласуя их в роде, числе; **у с в о е н и е** **а н т о н и м о в**.

23. Формирование грамматического строя речи: обучение употреблению глаголов в

разной временной форме. Развитие умений изменять существительные, прилагательные и глаголы по числам; развитие умений согласовывать прилагательные с существительными; подбирать однородные прилагательные к существительным. Обучение использованию предлогов для обозначения совместности действия, пространственного расположения предметов; практическое усвоение согласования числительных с существительными, с прилагательными (5 карандашей, 5 рыжих лисят)

24. Развитие связной речи: обучение умению составлять рассказы – описания по образцу учителя, по плану, по собственному представлению. Обучение умению составлять рассказы по картине, серии сюжетных картин. Обучение приемам пересказа рассказов, сказок. Развитие навыков творческого пересказа (изменять действующее лицо, начало, конец). Формирование алгоритма составления диалогической речи (интонация разных лиц).

25. Воспитание культуры общения: формирование умения вести себя в театре, транспорте. Формирование навыка поведения в конфликтных ситуациях, используя речевые и неречевые средства общения. Закрепление умения ориентироваться в ситуации общения и самостоятельному нахождению речевого решения в новой ситуации.

26. Творческая речевая деятельность:

1) обучение умению внимательно слушать сказки, рассказы, стихотворения; запоминать считалки, скороговорки, загадки; развитие интереса к художественной литературе;

2) формирование умения анализировать художественные произведения, оценивать и передавать свое отношение к содержанию. Развитие художественно – речевых способностей детей: умение выразительно читать стихи;

3) знакомство с казахским фольклором; поощрение и развитие индивидуальных способностей к речевой деятельности.

27. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса:

1) уметь фонетически и грамматически оформлять речь в соответствии с языковыми нормами;

2) уметь изменять существительные по числам;

3) уметь согласовывать числительные с существительными, с прилагательными;

3) уметь составлять рассказы по образцу учителя;

4) иметь интерес к художественной литературе;

5) уметь выразительно читать стихи;

6) владеть навыками диалогической речи;

7) владеть навыками творческого рассказывания;

8) уметь свободно составлять рассказы и пересказы;

9) знать наизусть считалки, загадки, скороговорки.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

28. Развитие фонематического слуха и звукопроизношения: закрепление правильного звукопроизношения, совершенствование дифференциаций акустически сходных звуков, продолжение развития фонематических представлений. Формирование умения произносить слова различной слоговой сложности.

29. Уточнение и обогащение словарного запаса:

1) совершенствование умения вслушиваться в обращенную речь: упражнение в выделении названия предметов, действий, признаков;

2) обучение пониманию обобщающего значения слов;

3) формирование и закрепление навыков словообразования: с использованием существительных с уменьшительно-ласкательными суффиксами и глаголов с разными приставками;

4) определение лексических значений слов; обучение употреблению слов с противоположным значением (антонимы) и сходным значением (синонимы), многозначных слов;

5) обучение умению понимать образные выражения в загадках;

6) продолжение объяснения смысла пословиц и поговорок.

30. Формирование грамматического строя речи:

1) обучение умению самостоятельно использовать простые и сложные предложения в разных видах рассказывания. Формирование умения изменять состав слова и использовать их разные формы для названия одних и тех же объектов (заяц, зайчик, зайченок);

2) привитие практических навыков согласования числительных с существительными, прилагательных с существительными; развитие умений подбирать однородные прилагательные к существительным.

31. Развитие связной речи:

1) обучение умению составлять рассказы – описания по наблюдению, исследованию по представлению;

2) формирование умения составлять рассказы по картине, серии сюжетных картин; обучение пересказу рассказов, сказок;

3) формирование навыков творческого пересказывания, умений вносить свои изменения;

4) развитие умений вести диалогическую речь, с различной интонацией. Упражнение в применении объяснения и толкования, словесного описания. Развитие умений составлять предложения по опорным словам: «сначала», «потом», «потому», «потому что», «чтобы»;

5) развитие умений составлять предложения по схеме; развитие умений определять

связь предложений в тексте;

6) обучение умению распознавать текст по заголовку, по признаку связности нескольких предложений. Развитие умений отвечать на вопросы по прочитанному тексту;

7) упражнение в восстановлении текста по данному началу и концу. Разыгрывание диалога на основе текста;

8) словесное описание картинок к тексту;

9) пересказ текста по вопросам и без помощи вопросов.

32. Воспитание культуры общения: использование в общении слов речевого этикета: вежливости, просьбы, извинения, приветствия; формирование умения вести себя в общественных местах, поведения в трудных конфликтных ситуациях; обучение умению ориентироваться в ситуации общения: появление нового собеседника, неожиданная реплика партнера по диалогу; обучение навыкам и культуре дискуссии.

33. Творческая речевая деятельность:

1) формирование умения объединять отдельные высказывания путем распространения предложений с помощью вопросов;

2) обучение составлению предложений с однородными членами предложения: подлежащими, сказуемыми, определениями. Обучение распространению предложений путем добавления слов. Обучение составлению описательных рассказов по модели. Формирование навыков чтения текста по ролям;

3) четкое словесное рисование картинок к тексту. Формирование умений выразительного чтения, редактирования текста, сочинения загадок, небылиц; заучивание наизусть потешек, считалок, загадок, стихотворений с учетом возможностей детей.

34. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса:

1) уметь дифференцировать акустически сходные звуки;

2) уметь употреблять существительные с уменьшительно-ласкательными суффиксами;

3) уметь изменять состав слова;

4) уметь распространять предложение путем добавления слов;

5) уметь согласовывать числительные с существительными, прилагательные с существительными;

6) уметь составлять рассказы – описания по наблюдению;

7) уметь вести диалог;

8) уметь использовать слова речевого этикета;

9) уметь выразительно читать;

10) уметь отвечать на вопросы по тексту;

11) знать наизусть считалки, стихотворения.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

35. Развитие фонематического слуха и звукопроизношения: закрепление правильного звукопроизношения, совершенствование дифференциаций акустически сходных звуков, продолжение развития фонематических представлений. Продолжение формирования умений произносить слова различной слоговой сложности. Развитие умений различать интонацию и темп речи.

36. Уточнение и обогащение словарного запаса:

1) обучение объяснению значений слов с опорой на их словообразовательную структуру: футболист – спортсмен, который играет в футбол;

2) формирование общего понятия о лексическом значении слов; упражнение в подборе слов – синонимов и практическом употреблении их в речи: скупой – жадный, неряшливый – неаккуратный, грязнуля;

3) развитие умений образовывать сравнительную степень прилагательных: добрее, злее, дальше;

4) обучение использованию сложных и составных прилагательных (темно – зеленый, ярко – красный);

5) развитие понимания и умений объяснять переносное значение выражений: «широкая душа», «сгореть со стыда»;

6) совершенствование умений преобразовывать названия профессий мужского рода в профессию женского рода: воспитатель – воспитательница;

7) развитие умений уточнять значения обобщающих слов; обучение преобразовывать одну грамматическую категорию в другую: танец – танцевать – танцовщик – танцевальная;

8) обучение умению использовать толковый словарь для раскрытия значения слов;

9) развитие умений догадываться о смысле незнакомых слов.

37. Формирование грамматического строя речи:

1) совершенствование умений грамматически правильно применять все слова, входящие в активный словарь;

2) продолжение обучения самостоятельного использования простых и сложных предложений в разных видах рассказывания. Упражнение в употреблении трудных форм знакомых слов. Закрепление навыков согласования прилагательных с существительными в роде, числе, падеже, согласования числительных с существительными в роде, падеже. Обучение выявлению связи слов в предложении. Обучение употреблению глаголов в разных временных формах;

3) упражнение в использовании предлогов для обозначения совместности действия, пространственного расположения предметов, в употреблении сложных предлогов: из – за, из – под; развитие умений использовать местоимения: «мой», «моя», «твой», «его»;

- 4) уточнение и обогащение речи прилагательными;
- 5) закрепление умений использовать в речи обобщающие слова.

38. Развитие связной речи:

- 1) формирование умений составлять рассказы – описания по наблюдению и по представлению;
- 2) развивать умения составлять рассказы по картине, серии сюжетных картин; составлять рассказы – описания о людях с использованием опорных слов. Например, «Характеристика поведения человека»;
- 3) формирование умений принимать условие в беседе, диалоге; закрепление умений слушать, понимать и воспроизводить тексты, задавать вопросы и отвечать на вопросы по тексту;
- 4) обучение использованию изобразительно – выразительных средства языка (сравнения, эпитеты), развивать умения делать выводы о прочитанном, давать характеристику героям произведений, оценивать их поступки;
- 5) развитие навыков объяснительной связной речи при четких ответах;
- 6) формирование умений участвовать в обсуждениях, диспутах. Упражнение в делении текста на части, в озаглавливании частей, оценке прочитанного.

39. Воспитание культуры общения:

- 1) упражнение в использовании слов речевого этикета;
- 2) развитие навыков общения в соответствии с коммуникативной целью, мотивом высказывания. Развитие умений ситуативного общения: спор, ссора, радость встречи, телефонный разговор, официальная встреча. Обучение общению на расстоянии: написание письма, телеграмма, общение по интернету;
- 3) развитие умений воздействовать речью на другого человека.

40. Творческая речевая деятельность:

- 1) упражнение в выразительном чтении;
- 2) развитие умений изменять интонацию. Формирование умений анализировать текст. Продолжение работы по редактированию текста-описания; текста-повествования; упражнение в сочинении сказок, кратких историй. Ознакомление со стилями речи: разговорный, книжный. Развитие умений вести диалог;
- 4) формирование умений составлять монолог. Развитие умений кратко излагать собственные чувства на основе зрительного восприятия. Продолжение обучению составлять текст по опорным словам, по плану;
- 5) составлять рассказ по сюжетной картине: «На прогулке», по серии сюжетных картин: «Упрямые козлята». Обучение придумыванию заголовков к тексту, концовок к тексту;
- 6) формирование умений продолжать начатый текст, исправлять деформированные тексты. Обучение составлению плана текста в форме вопросительных предложений.

7) продолжение развития умений устно излагать прочитанный текст; выразительно читать стихи, придумывать загадки, небылицы.

41. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса:

- 1) уметь объяснять значения слов с опорой на их словообразовательную структуру;
- 2) уметь образовывать сравнительную степень прилагательных;
- 3) уметь самостоятельно использовать простые и сложные предложения в разных видах рассказа;
- 4) уметь употреблять глаголы в разных временных формах;
- 5) уметь составлять рассказы – описания о людях с использованием опорных слов;
- 6) уметь составлять план текста в форме вопросительных предложений;
- 7) иметь навыки объяснительной связной речи;
- 8) уметь составлять рассказы по сюжетной картине и серии сюжетных картин;
- 9) иметь навыки ситуативного общения.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

42. Развитие фонематического слуха и звукопроизношения: закрепление правильного звукопроизношения, совершенствование дифференциаций акустически сходных звуков, продолжение развития фонематических представлений. Продолжение формирования умений произносить слова различной слоговой сложности. Развитие умений различать интонацию и темп речи.

43. Уточнение и обогащение словарного запаса:

- 1) продолжение работы по расширению словарного запаса названиями предметов, качеств, действий, по активизации речевой деятельности. Совершенствование понимания образных выражений в загадках;
- 2) закрепление умений объяснять смысл поговорок, пословиц;
- 3) продолжение обучению пользоваться «Толковым словарем» для определения лексического значения понятий и терминов, прямых и переносных значений слов;
- 4) упражнение в самостоятельном использовании однозначных и многозначных слов, неизменяемых существительных (пальто, кино и т.д.);
- 5) развитие умений подбирать прилагательные для описания характера героев произведения: А. С. Пушкин «Сказка о рыбаке и рыбке» (описание образа старика, старухи, рыбки). Ознакомление с заимствованными словами, понятиями «архаизмы» и неологизмы», объяснение их лексического значения.

44. Формирование грамматического строя речи:

- 1) продолжение обучению грамматически правильно изменять предложения при работе над деформированным текстом. Продолжение обучению грамматически правильно применять все слова, входящие в активный словарь;
- 2) согласовывать слова в сочетаниях «прилагательное - существительное»; развитие

умений использовать новые формы знакомых слов: шить-зашить-пришить-пошив;

3) закрепление умений использовать в речи имена существительные: одушевленные, неодушевленные, собственные, нарицательные;

4) закрепление умений заменять некоторые повторы местоимениями и словами синонимами. Упражнение в употреблении времен глаголов в речи для описания действия в настоящем, прошедшем и будущем времени. Продолжение развития умений согласовывать род и число глаголов с существительными;

5) закрепление умений использовать в речи однородные существительные, прилагательные, глаголы. Упражнение в определении типа текста: рассуждение, повествование, описание. Продолжение обучения составлению разных типов предложений: сложноподчиненные предложения с придаточными предложениями причины (потому что), с дополнительными придаточными, выражающими желательность или нежелательность действий (я хочу, чтобы!);

6) закрепление умений выбирать части речи для описания.

45. Развитие связной речи:

1) продолжение обучению определять разговорный стиль языка, вести диалог;

2) закрепление умений выразительного чтения, изменять интонационную выразительность речи;

3) продолжение развития умений творчески изменять текст: дополнить, закончить, внести изменения по опорным словам, продолжить по данному началу и т.д.;

4) развитие умений использовать при устном и письменном сочинении изобразительно – выразительные средства языка: сравнения, эпитеты, метафоры, олицетворения;

5) упражнение в делении текста на части, озаглаивании этих частей;

6) закрепление умений словесно описывать картинки; давать собственную оценку прочитанного. Развитие умений задавать вопросы друг другу и отвечать на них.

46. Воспитание культуры общения:

1) обсуждение правил общения с друзьями: «Тайны общения» (по А. Дохову); пополнение знаний об этике общения: как обратиться к собеседнику, как слушать собеседника;

2) продолжать развитие умений следовать речевому этикету: улыбаться, извиняться, вежливо попросить. Продолжение обучению анализировать свои навыки общения, обсуждение необходимости избавления от плохих привычек; признания возможности существования разных точек зрения и право каждого иметь свою.

47. Творческая речевая деятельность:

1) закрепление умений заканчивать рассказ: придумать концовку к тексту «Сорока Галя» (Н. Костылев). Упражнение в определении и доказывании стиля текста: текст – описание, текст-рассуждение. Продолжение обучения сочинению текста по опорным словосочетаниям, по вопросам: Что было сначала? Что было потом? Чем закончилась

история? Упражнение в редактировании текста с недочетами;

2) упражнение в драматизации любимых произведений или отрывков из них. Закрепление умений составлять тексты-описания (природы). Ознакомление с текстами информационного жанра (хроника, очерк, информационная заметка, репортаж с места события, новости спорта, фельетон и др.); осуществление информационной переработки научно-учебного текста: составлять опорный конспект прочитанного или услышанного.

48. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса:

1) уметь различать интонацию и темп речи;

2) понимать образные выражения в речи;

3) уметь объяснять смысл поговорок, пословиц;

4) уметь пользоваться «Толковым словарем»;

5) уметь подбирать прилагательные для описания характера героев произведения;

6) уметь использовать новые формы знакомых слов:

прыгать-допрыгнуть-перепрыгнуть;

7) уметь заменять некоторые повторы местоимениями и словами синонимами;

8) определить тип текста: рассуждение, повествование, описание;

9) уметь творчески изменять текст: дополнить, закончить;

10) иметь представления об информационном жанре.

7. Результаты обучения

49. Предметные результаты:

1) умение отчетливо приносить звуки, слова; правильно пользоваться темпом, громкостью (интонацией) речи;

2) умение эмоционально воспринимать устную речь;

3) использование навыков образования и употребления грамматических форм в собственной речи;

4) умение свободно выбирать языковые средства при построении связного высказывания;

5) знание, соблюдение правил и норм речевого этикета;

6) использование навыков творческого рассказа для раскрытия темы или собственной мысли;

7) владение диалогической и монологической речью как способом передачи информации.

50. Личностные результаты:

1) использование сформированных навыков общения в различных жизненных ситуациях;

2) проявление интереса и владение навыками общения с окружающими людьми;

3) использование сформированных навыков культурного поведения в свободной практической деятельности, используя вербальные и невербальные средства общения;

4) активизация речевой деятельности и расширение круга общения;

5) умение адекватно оценивать особенности социальной среды, проявлением высокой культуры человеческого общения.

51. Системно – деятельностные результаты:

1) владение системой знаний по предмету, умение применять их в практической деятельности ;

2) активизация познавательных, интеллектуальных и творческих способностей;

3) владение развитыми коммуникативными способностями, языковой культурой.

П р и л о ж е н и е 4 0

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 4 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Коррекционная ритмика» для учащихся с тяжелыми нарушениями речи 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Основной контингент школ для детей с тяжелыми нарушениями речи - это дети, страдающие заиканием, ринолалией, дизартрией, алалией в сочетании с общим недоразвитием речи. В силу того, что данные расстройства обусловлены органическим поражением центральной нервной системы, для большинства учащихся характерны моторная и сенсорная недостаточность, дискоординация общих движений. Наблюдается спастичность или вялость лицевой или артикуляционной мускулатуры, малодифференцированная скудная мимика, невыразительные жесты. Всё это резко снижает возможности детей к формированию коммуникативной компетентности и социальной адаптации.

3. Введение в Типовой учебный план речевых школ специального предмета «

Коррекционная ритмика», основное содержание которого составляет двигательная деятельность в сочетании со словом и музыкой, призвано способствовать коррекции и развитию двигательной сферы, интеллектуальных и сенсорных возможностей детей с расстройствами речи, устранению речевого нарушения и, в конечном итоге, социальной реабилитации этих учащихся.

4. Целью предмета «Коррекционная ритмика» в школах для детей с тяжелыми нарушениями речи является преодоление основного нарушения путем развития, воспитания и коррекции двигательной сферы посредством сочетания движения со словом и музыкой, формирование механизмов адаптации к условиям внешней и внутренней среды.

5. Задачи «Коррекционной ритмики» в области:

1) оздоровления:
укреплять костно-мышечный аппарат;
развивать дыхание, сердечнососудистую деятельность;
вырабатывать правильную осанку, походку, грацию движений;
сохранять и укреплять психическое здоровье и предупреждать вторичные эмоциональные расстройства у детей;

2) обучения:
сформировать двигательно-ритмические навыки и умения, включая координацию движений;

сформировать систему теоретических знаний в области метроритмики, музыкальной культуры, музыкального восприятия и впечатлительности. Задачи «Коррекционной ритмики» в области воспитания:

воспитать положительные личностные качества;
развить чувство коллективизма;
сформировать умение подчиняться правилам;
развить эстетический вкус;

дать представление о внутриколлективном общении, сформировать основные навыки деловой и творческой коммуникации;

3) коррекции и развития:
коррекция и развитие неречевых функций (пространственных и временных представлений, высших психических функций);
развитие всех сторон речи (произношения, грамматического строя, словаря, связной речи);

развитие интонации и выразительности речи;
развитие и коррекция монологической и диалогической форм речи.

6. Ритмическое воспитание на специальных уроках организуется в соответствии с общедидактическими и специфическими принципами, основными из которых являются:

1) принцип онтогенеза;

2) принцип деятельностного подхода и коммуникативной направленности обучения

7. Работа ведется параллельно по двум направлениям:

1) первое – развитие, воспитание и коррекция неречевых (но составляющих психологическую базу речи) процессов, а именно: слухового внимания, слуховой памяти, оптико-пространственных представлений, зрительной ориентировки, координации движений, чувства темпа и ритма в движении; перевоспитание личности и характера;

2) второе – развитие речи и коррекция речевых нарушений, а именно: воспитание темпа, ритма дыхания и голоса, орального праксиса, произношения, словаря и грамматического строя, просодики, фонематического слуха и т.д. Учащиеся приобретают навыки саморасслабления, обучаются технике выражения эмоций речевыми и неречевыми (мимика, жесты) средствами, что способствует преодолению барьеров в общении, развитию лучшего понимания себя и других, снятию напряжения и страха речи.

8. Средствами формирования этих умений являются разнообразные упражнения – с предметами и без них, с музыкальным сопровождением и без него, это:

1) ходьба, бег и маршировка различных видов в различных направлениях;

2) упражнения, активизирующие внимание;

3) счетные упражнения, формирующие чувство музыкального ритма и размера;

4) упражнения в игре на инструментах, песни-пляски;

5) упражнения на развитие физиологической базы речи (диафрагмального дыхания, голосообразования, артикуляции);

6) упражнения, регулирующие общий мышечный тонус, напряжение и расслабление мимических мышц лица;

7) упражнения на развитие творческой инициативы и другие.

9. Учитывая особенности соматического состояния, физическую ослабленность учащихся, педагог коррекционной ритмики реализует щадящий режим: чередует на уроке нагрузку и отдых, напряжение и расслабление.

10. Объем учебной нагрузки по предмету «Коррекционная ритмика» на начальной ступени школы в соответствии с типовым учебным планом составляет:

1) подготовительный, первый класс – по 33 часа;

2) второй, третий, четвертый класс – по 34 часа.

11. Занятия по коррекционной ритмике тесно связаны с обучением на уроках физкультуры и музыки, а также с содержанием других учебных и коррекционных предметов:

1) «Физическая культура»:

отработка основных движений (махи, наклоны, качания) под музыку и речь – в

строгом соответствии с программой по физическому воспитанию;

2) « П е н и е и м у з ы к а » :

использование изученного музыкального материала для укрепления дыхательно-голосового и артикуляционного аппарата в процессе распевок, попевок;

отработка основных представлений и знаний о темпоритме и других характерологических компонентов музыки на практике, например, при разучивании п е с е н - п л я с о к ;

3) «Русский язык», «Казахский язык»:

пополнение словарного запаса при разучивании песен на казахском и русском я з ы к а х ;

работа над произношением специфических звуков казахского языка в процессе исполнения к а з а х с к и х п е с е н ;

4) « П о з н а н и е м и р а » :

использование жизненного опыта, материала экскурсий в процессе работы над м у з ы к а л ь н ы м п р о и з в е д е н и е м ;

соотнесение образов природы, названий местностей и животных, встречающихся в м у з ы к е , с о к р у ж а ю щ и м м и р о м ;

5) « М а т е м а т и к а » :

использование элементарных математических представлений, знаний и понятий при анализе отрабатываемого движения. Например, прыжок: выше – ниже, шаг: шире – уже . Составление ритмического рисунка музыкального произведения: метр, ритм, такт, количество слогов, количество куплетов и др.

12. Программа по коррекционной ритмике состоит из двух разделов:

1) ритмика общих движений, которая включает подразделы: ритмическая разминка, общеразвивающие (ритмико-гимнастические) упражнения, танцевальные и другие музыкально-ритмические упражнения;

2) ритмика речи с элементами психогимнастики, которая включает подразделы: оральный праксис и фонопедические упражнения, просодические упражнения, упражнения на развитие тонкой моторики, элементы психогимнастики.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

13. Ритмика общих движений:

1) ритмическая разминка: ходьба и маршировка в различных направлениях свободным шагом с естественным движением рук и ног. Легкий ритмичный бег по одному, парами, врассыпную, по всему пространству зала. Движение «паровозиком», бег по кругу на носках. Повороты вправо, влево по сигналу учителя во время движения . Ходьба и бег между расставленными предметами;

2) общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения. Движения рук вперед – назад – вверх без предметов и с предметами (флажки, обручи, палки, мячи). Выполнять стоя, сидя на полу, на стуле. Размахивание руками с постепенным увеличением амплитуды. Хлопки впереди и сзади себя. Круговые движения руками, подъем и опускание рук с одновременным подъемом на носки. Приседания, держась рукой за спинку стула, с флажком, обручем, палкой. То же без опоры. Обхватывание колена рукой, палкой обручем. Вставание на носки. Свободное ползание по ковру между предметами ;

3) танцевальные и другие музыкально-ритмические движения:
восприятие звучания музыкального инструмента (рояль, металлофон, бубен, домбра). Восприятие начала и конца звучания музыкального произведения: с началом музыки шагать на месте, с окончанием – остановиться и хлопнуть;
передача умеренного и быстрого темпов музыки движением. Отхлопывание акцента . Использование бубна, барабана, маракас для передачи сильных и слабых долей, для воспроизведения ритмического рисунка. Начало движения сразу после вступления;
восприятие и передача динамических оттенков: музыка громкая – тихая Знакомство с элементами танца ;

простой ход. Бег на полупальцах. Шаг галопом (медленно, быстро). Притопы. Кружение через плечо. Элементы казахского народного танца: Простой шаг с каблука и из 1 позиции в сторону, позиция рук «Салем». Пляски: «Карусель» (татарская народная песня), «Той бастар» (казахская народная песня), «Как у наших у ворот»(русская народная мелодия),«Почему медведь зимой спит» (А. Книппер, А. Коваленков).

14. Ритмика речи с элементами психогимнастики:

1) оральный праксис и фонетические упражнения. Называние и нахождение органов артикуляции. Ритмизированный артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной подъязычной мускулатуры. Чередование положений (цепочка из двух-четырех движений) – под счет и музыку. Беззвучное и озвученное воспроизведение цепочки гласных ;

2) просодические упражнения. Отработка равномерного длительного ротового выдоха. Воспроизведение цепочки прямых открытых слогов с наращиванием количества слогов, с чередование гласных при одном согласном, с чередование согласных при одном гласном – в сочетании с указательными жестами, притопами, прихлопами и другими общими движениями. Последовательность отрабатываемых согласных: с, з, съ, зь, м, н, мь, нь, ль, дифтонги (иотированные гласные). Последовательность отрабатываемых ритмов: двусложные ритмы без выраженного ударения, двусложные ритмы с ударением на первом слоге, на втором слоге, односложные ритмы, закрытый слог. Подбор слов к слогоритмической схеме. Определение источника речевого звука, различение речевых звуков по силе и высоте. Направление звука ;

3) упражнения на тонкую моторику. Сжимание кистей в кулачки, разжимание кулачков. Черчение параллельных вертикальных линий по разметке под счет. Ритмичное сближение пальцев, поочередно с большим пальцем, под текст. Выбрасывание пальцев из кулачка поочередно, под текст – со стихами. Песенки-потешки «Идет коза рогатая», «Сорока». Нахождение пальцев по названию;

4) элементы психогимнастики. Мимические позы радости, грусти. Определение этих чувств по мимике. Формирование ощущений расслабления по контрасту с напряжением. Расслабление по инструкции (без контраста с напряжением).

15. Речевой материал к урокам ритмики в подготовительном классе: ритмика, урок ритмики, флажок, обруч, лента, бубен, барабан, кулак, шаг, притоп, хлопок, скок, поскок, вперед(и), назад (сзади), быстро*, медленно*, громко, тихо, в сторону, вправо, влево, вверх(у)*, вниз(у)*, поворот, наклон, на месте, верхняя губа, нижняя губа, язык*, зубы*, чувства радости, грусти. Примечание: * – материал, обязательный к отработке с детьми как с простой, так и со сложной структурой дефекта. Музыкальный материал к урокам ритмики в подготовительном классе: Птички (Э. Григ), Той бастар (народная песня) Походный марш (Д. Кабалевский), Колыбельная (Н.Римский-Корсаков), Гопак (М. Мусоргский).

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

16. Ритмика общих движений:

1) ритмическая разминка. Ходьба размеренным широким шагом. Легкий ритмичный бег в заданном темпе. Смена темпа движений со сменой музыки. Бег и ходьба «змейкой» (не держась за руку). Смена направления движения по заданию **у ч и т е л я** ;

2) общеразвивающие (ритмико-гимнастические). Выставление поочередно ног на носок вперед, в сторону, назад. Полуприседания, приседания, разгибание и сгибание ног в голеностопе. Упражнения на выработку осанки. Стояние у стены с касанием ее пятками, ягодицами, лопатками, головой. Пригибание к полу, сидя на коленях. Стоя на коленях, опираясь о пол, переступания руками вправо, влево;

3) танцевальные и другие музыкальные упражнения. Упражнения на согласование темпов движения с темпами музыки. Отхлопывание, отстукивание ритма. Остановка движения с окончанием музыки. Ритмичные поскоки под музыку. Смена направления движения со сменой музыкальной фразы. Различение настроения и характера в музыке. Грустный – веселый, протяжный – отрывистый, ровный – скачкообразный. Передача смены характера музыки сменой сопутствующих движений (хлопки, притопы, поскоки). Торможение движения по словесному сигналу. Упражнения на развитие зрительного внимания (остановка по зрительному сигналу). Выполнение цепочки действий по предварительной словесной инструкции. Передача музыкального акцента ударами по

мячу, в бубен, барабан. Танцевальные движения. Шаг галопа в сторону. Переменный шаг. Шаг с носка на пятку. «Ковырялочка» с притопом, хороводы.

17. Ритмика речи с элементами психогимнастики:

1) артикуляционный тренинг (упражнения на верхний подъем языка в сочетании с движениями рук (без произношения звуков) на материале смычных согласных – взрывных и аффрикат. Произнесение смычных согласных в сочетании с резкими движениями (выпады, притопы, наклоны). Чередование звонких и глухих, твердых и мягких согласных ;

2) двусложный ритм в словах, фразах из двусложных слов. Отхлопывание, отстукивание двусложного ритма в сочетании с маршем на месте. Отработка открытых слогов со щелевыми согласными в сочетании с различными наклонами из положения сидя (на ударный слог больше угол наклона). Соотнесение двусложного ритма в стихе и двудольного размера в музыке. Выделение ударного акцентного слога и доли. Упражнения на изменение силы голоса, упражнения по отработке речевого нижнедиафрагмального дыхания (вдох на 1 такт, выдох – 2, 3, 4 такты). Паузы, произнесение отрезка фразы на одном выдохе в сочетании с плавным движением корпуса. Нарращивание темпа в слоговых рядах, скороговорках, без акцента и с акцентом ;

3) элементы психогимнастики. Игры на ослабление возбуждения. Введение формул внушения состояния покоя, формул правильной речи (отработка речевых правил). Новые упражнения на расслабление. Эмоция удивления (распознавание изображения), чередование эмоций радости, грусти, удивления.

18. Речевой материал :

1) носок*, пятка*, колено*, локоть, шаг, галоп, ходьба по кругу, наклон, поворот, хоровод, выпад, тяжелый (легкий) шаг, тихо*, громко*, вдох*, выдох*, переменный шаг, ковырялочка, акцент, высокие звуки, низкие звуки, весело*, домбра*, балалайка, Наурыз*, подбросить, перекатить, поймать, успокоиться (быть спокойным), удивиться (удивление). Примечание: * – материал, обязательный к отработке с детьми как с простой, так и со сложной структурой дефекта;

2) музыкальный материал к урокам ритмики в 1 классе: Детская полька (М. Глинка), Колыбельная (Б. Флисс), Казахский вальс (Л. Хамиди), Кара Жорга (обр. Л. Хамиди), Марш деревянных солдатиков (П. Чайковский).

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

19. Ритмическая разминка :

1) чередование ходьбы с приседанием. Ходьба широким скользящим шагом, со сгибанием колен, с воображаемым несением тяжести. Легкий бег на носках широким шагом. Продвижение прыжками, с прихлопом на сильную долю. Самостоятельное

организованное построение в колонну по одному, в шеренгу по росту, в шахматном порядке. Построение в круг с перестроением в несколько кругов. Умение быстро найти свою пару после свободного хождения по ограниченному пространству. Умение тормозить свое движение по зрительному сигналу, словесной инструкции, по музыкальному сигналу;

2) общеразвивающие упражнения. Передача мяча через голову, сидя, с выгибание туловища назад. Полуприседания, подъем на носки, опускание на всю ступню. Сидя, вытягивание носка вперед, в сторону, вверх, круговое движение в голеностопе. Свободное качание ноги от бедра. Перекаты на спине в группировке. Сидя на пятках, упираясь руками о пол, прогибать и округлять спину;

3) танцевальные и другие музыкально-ритмические движения. Передача движением темпа музыки, плавный переход от умеренного к быстрому или медленному темпу. Движения в соответствии с контрастным характером музыки. Передача ритмического рисунка хлопками. Передача движениями динамических оттенков музыки (постепенного усиления и ослабления звучания). Восприятие и воспроизведение равномерно повторяющихся в музыке двудольного и трехдольного размеров и передача их движениями (маршевый шаг и вальсовый шаг) с предметами и без них. Передача ритмических рисунков, даваемых учителем, хлопками (без музыкального сопровождения и опоры на зрение). Выполнение цепочки движения с одним «запрещенным» движением;

4) танцевальные элементы. «Присядка» (для мальчиков). «Матрешки» (для девочек). Полька с поскаком. Вальсовый шаг. Шаг «Веревочка». Боковой шаг с припаданием. Переменный шаг (классический и казахского танца). Приставной шаг с приседанием (второе, третье движение ног казахского народного танца). Ритмичное, под музыку, переключивание, перебрасывание, переключивание мячей разного диаметра из одной руки в другую. Песни-пляски: «К нам приходит Новый год» (В. Гречик, З. Петрова), «Наурыз» (Б. Есдаулетов, М. Сарынова).

20. Ритмика речи:

1) отработка артикуляционных сонорных звуков в сочетании с общими движениями (наклоны из положения сидя), ритмичное цокание. Отработка артикуляции «Р» на фоне встряхивания мышц рук и ног. Ритмизированная артикуляционная мимическая гимнастика. Смена артикуляционных укладов через такт (двудольный размер, умеренный темп). Пение чистоговорок на знакомые мелодии с выделением слогов с отрабатываемым звуком. Закрепление укладов звуков «к», «х», «г», «д», «т» в закрытых слогах методом стакаттированных повторов;

2) регуляция диафрагмального дыхания в общих движениях (повороты, вращения, выпад). Дробный выдох с проговариванием слогов, двусложных и трехсложных слов. Трехсложные ритмы в различных словах, не связанных общим смыслом. Подбор фразы к ритмическому рисунку. Соотнесение трехсложного ритма в стихе и вальсовой

мелодии. Детские считалки, предусматривающие изменение или сохранение интонации . Диалоги. Детские считалки и стишки, с изменением темпа и силы голоса. Логическое ударение (акцент по фразе). Формулировка вопроса по вопросительному слову с передачей вопросительной интонации;

3) упражнения на развитие тонкой моторики. Различение левой и правой кистей рук на изображении. Сгибание, вращение рук в лучезапястном суставе. Растягивание связок кистевых мышц. Пощелкивание первым-вторым, первым-третьим, первым-четвертым пальцем (обозначение ритма музыки или стиха). Скрещивание пальцев в замок. Самомассаж кистей щеткой-«ежиком». Ритмичные поглаживания и надавливания. Пальчиковый бассейн;

4) элементы психогимнастики. Произвольное чередование расслабления и напряжения мышц отдельных групп под формулы логопеда и самостоятельные команды. Расслабление артикуляционных мышц по контрасту с напряжением. Понятие об отрицательных и положительных эмоциях. Работа с картами чувств и ощущений. Анализ ситуаций, подбор ситуаций к изображенной мимике – на материале эмоций радости, грусти, удивления, страха. Самомассаж мимических мышц.

21. Речевой материал:

1) тяжелая поступь, скользящий шаг*, бег на носках*, прыжок*, колонна*, шеренга*, круг*, вращение*, согласные звуки*, челюсть*, твердые-мягкие* (звуки), звонкие-глухие* (звуки), боковой шаг с припаданием, приставной шаг с приседанием, вальсовый шаг, переменный шаг*, полька*, ритм вальса, марша*, диалог, интонация, вопросительное слово, название пальцев рук*;

2) примечание: * – материал, обязательный к отработке с детьми как с простой, так и со сложной структурой дефекта.

22. Музыкальный материал к урокам ритмики во 2 классе: Сары-Арка (Курмангазы), Сарыжайлау (Таттимбета), Болезнь куклы (П.Чайковский), Соловей (А.Алябьев), Танец маленьких лебедей из балета П.Чайковского «Лебединое озеро», Клоуны (Д.Кабалевский), Турецкое рондо (В.Моцарт).

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

23. Ритмическая разминка. Ходьба в колонне с левой ноги с правильной координацией рук, гордой осанкой, в ускоренном и замедленном темпе. Произвольная (по сигналу) смена ширины шага и вида шага. Имитация походки животных: лисы, медведя, цапли, ежа, лягушки. Бег легким пружинистым шагом с размахиванием рук, подниманием колен, захлестыванием голени назад. Прыжки с продвижением вперед и одновременным постепенным поворачиванием кругом. Построение в шеренгу, колонну, круг, перестроение в разные колонны на месте, на ходу – все по команде учителя. Построение в шахматном порядке. Выворачивание круга. Ходьба в разных заданных

направлениях. Пробегание под вертящейся веревкой.

24. Развивающие ритмико-гимнастические упражнения. Совмещение поворотов и вращений головой с общими движениями, передачей предметов, других порядковых упражнений. Сведение-разведение лопаток (в сочетании с дыханием). Выбрасывание рук. Свободные качания. Сгибание-разгибание в различном темпе с различной амплитудой. Движения плавные, резкие, быстрые, медленные. Наклоны. Повороты из различных положений. Вращения в тазобедренном суставе. Свободное качание. Сгибание, махи, движения в коленном суставе. Движения при поднятом вверх носке. Вращение в голеностопе. Сочетание движений в суставах ног с движением головы, рук и туловища. Вывороты ног.

25. Танцевальные и другие ритмические движения. Регулирование темпа движений, координация движений каждого ученика с коллективным темпом и ритмом. Совмещение двух ритмов (четверть в шаге, восьмая – хлопок). Сознательное, с помощью счета, определение и фиксация акцента движением. Подчинение собственных движений любому ритму и автоматизация их. Поочередное выполнение ритма в парах. Работа с предметами в определенном ритме, связанном с групповыми перестроениями. Воспроизведение предложенного ритма. Исполнение канона при выполнении танцевально-ритмических упражнений. Элементы танца. Классические позиции ног (1,3). Элементы казахского танца («шанырак», «тумарша», выбрасывание ног, скользящий переменный шаг, позиции рук «айна» и «буркит»). Элементы русского танца (скользящий шаг на полупальцах, «веревочка», простая дробь). Приведение в соответствие движений рук характеру мелодий (плавный, медленный, отрывистый). Большой и малый па-де-баск.

26. Оральный праксис и фонопедические упражнения. Ритмизированные слуховые дорожки с чередованием закрытых и открытых слогов. Протянутое пение гласных с утрированной артикуляцией. Немая артикуляция. Внутренняя артикуляция. Ритмические слоговые дорожки с фиксированным ударным слогом. Слоговые дорожки с нарастанием и снижением темпа с чередованием гласных и согласных. Декламация стихотворений с движением. Канон в речедвигательных упражнениях. Изменение силы голоса – способ постановки логического ударения. «Кричалки.» Трехсложный, четырехсложный ритм в стихах. Взаимосвязь орфоэпии и ритмического рисунка слова. Чередование высокой, низкой, средней тесситуры. Воспроизведение восклицательной и вопросительной интонации в диалогах.

27. Упражнения на развитие тонкой моторики. Элементы теневого пальчикового театра (фигуры «слон», «собачка», «лебедь»). Участие пальцев «в позе гимнастки», указательных жестах, поочередное напряжение и расслабление в щепотке левой и правой руки. Развитие захвата бусин разного диаметра двумя, тремя, четырьмя пальцами. Элементы психогимнастики. Этюды на выразительные жесты. Этюды на расслабление мышц всего тела по команде, по представлению. Тематическое рисование

. Игры на запрещенную позу (мимическую и общую). Отработка формул правильной речи. Этюды на выражение эмоций горя, счастья, гнева, страха.

28. Речевой материал акцент*, ритмический рисунок*, скользящий шаг*, плавные движения*, резкие движения*, усиление-ослабление голоса, колыбельная, плавная-отрывистая мелодии*, бодрая- унылая мелодии*, канон*, «крадучись», пружинистый шаг, в шахматном порядке*, маракасс, скрипка, рояль, оркестр*, дирижер*, нежность, и н т о н а ц и я .

29. Примечание: * – материал, обязательный к отработке с детьми как с простой, так и со сложной структурой дефекта.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

30. Ритмическая разминка:

- 1) перестроение из колонны по одному в колонну по 2, 3, 4. Ходьба с акцентированием сильной доли такта, воспроизведением ритмического рисунка;
- 2) перестроение из нескольких колонн в несколько кругов, с сужением и расширением и х ;
- 3) упражнения с предметами, выполняемые во время ходьбы и бега (передача мяча, вращение лент, подбрасывание и ловля обруча);
- 4) фигурная маршировка (каждый из детей берет на себя роль ведущего, дает команды, ведет группу);
- 5) использование во время движения бубна, барабана, погремушек.

31. Общеразвивающие (ритмико-гимнастические упражнения):

- 1) повороты и вращения головы во время ходьбы и бега при передаче предметов. Сведение и разведение лопаток, жим на бицепс и трицепс с установление ритмичного ды х а н и я ;
- 2) распрямление ног из положения «сидя на корточках» с захватом руками лодыжек, до положения «согнувшись», не выпуская лодыжек, и обратно, в умеренном темпе (размер 2 / 4) ;
- 3) различные приседания с разворотом туловища. Фронтальные и боковые махи (движения в тазобедренном суставе). Сочетание движения в суставах ног с движениями головы, рук и туловища одновременно и последовательно. Поднимание из положения «лежа на спине» в положение «сидя», с прогибанием спины, держась руками за шею подз а т ы л к о м ;
- 4) подтягивание колен к груди из положения «лежа на спине», не отрывая плеч от пола. Одновременное поднятие плеч и колен в положении «лежа на животе» («качалка»). Упражнения в парах: сцепившись локтями, спина к спине, поочередное поднимание напарника и возврат в исходное положение.

32. Танцевальные и другие музыкально-ритмические упражнения:

1) упражнения с флажками, обручами и мячами, сложнее, чем в предыдущих классах. Исполнение без сопровождения одной-двух простых, хорошо знакомых песен - плясок ;

2) обозначение ритма слышимой мелодии с использованием музыкально-шумовых инструментов ;

3) ритмичное и выразительное исполнение разученных мелодий (с сохранением ансамбля) ;

4) различие современной и классической музыки;

5) распознавание по звучанию классических и современных пьес для детей (4-5);

6) определение куплета, запева, припева и фразы в музыкальном произведении. Определение общего характера музыки в связи с содержанием произведения;

7) различие маршевой, танцевальной и напевной музыки;

8) распознавание характерных движений национальных танцев народов, населяющих Казахстан. Боковой шаг с притопом и припаданием, простая дробь, «ковырялочка» с поскоком и притопом, полька, греческий танец (построение и перестроение – скрестный шаг с махом). Гопак (элементы украинского танца: прыжки с разведением ног и наклонами). Лезгинка (элементы танца: семенящий шаг на полупальцах, высокие прыжки с захлестыванием голени, построение и перестроение). Молдавеняска (элементы танца: простой галоп с чередующимися движениями рук, скрестный шаг в разных видах). Вариации степа: простая дробь с продвижением и на месте ;

9) закрепление элементов и движений казахского танца.

33. Оральный праксис и фонопедические упражнения:

1) работа со скороговорками на чередование оппозиционных звуков («р» -«л»-«й», «п»-«т»-«к», «ч»-«ть»-«ц») и др., на закрепление «р», с нарастанием темпа;

2) совмещение мимических и артикуляционных упражнений (с наращиванием темпа) ;

3) закрепление четкого произношения всех звуков в упражнениях с заданным темпом , ритмом ;

4) различие и изменение высоты голоса (чередование тесситур). Самостоятельное изменение голоса по высоте в соответствии с условными знаками. Различение высоты, длительности и силы звуков на слух;

5) считалки, заклички, потешки и частушки с движением и жестами. Самостоятельная разметка стихотворного текста (паузы, тесситура, громкость). Логическое ударение в диалогах. Отработка всех видов интонации.

34. Упражнения на тонкую моторику:

1) пальчиковая гимнастика, пальчиковый теневой театр («олень», «балерина», «волк») ;

2) штриховка, ритмичная тушевка элементов национальных орнаментов народов,

населяющих Казахстан. Ритм в народных узорах.

35. Элементы психогимнастики:

1) разучивание формул самовнушения на снятие эмоционального напряжения и л о г о ф о б и и ;

2) упражнения на выработку адекватной самооценки и взаимооценки качества выполнения упражнений. Положительные и отрицательные эмоции, чувства стыда и вины (определение, изображение, анализ ситуации).

36. Речевой материал для уроков ритмики в 4 классе:

1) прямая спина – выгнутая спина, мах, вращение, ступня*, носок*, внутрь*, наружу*, резкие движения – плавные движения. Темп (высокий, низкий), высокий голос*, низкий голос*, народный* (танец, мелодия), боковой шаг* (скрестный, с притопом, с припаданием), простая дробь, полька*. «ковырялочка»*, галоп, гопак, лезгинка, молдавеняска, народы Казахстана, казахские* танец, орнамент, костюм, куплет, запев, припев, фраза (музыкальная), напевный, плавный, отметить акцент, бодрая, веселая, грустная, маршевая, танцевальная напевная (мелодия). Логическое ударение;

2) положительные – отрицательные (эмоции), стыдно, извините, добрый – злой, з а н о с ч и в ы й – с к р о м н ы й .

37. Примечание: * – материал, обязательный к отработке с детьми как с простой, так и со сложной структурой дефекта.

38. Музыкальный материал для уроков ритмики в 4 классе: Карнавал животных (Сен-Санс), Той жыры (Д.Сулеев), мелодии народов мира. Вперед по кругу (греческая народная мелодия), Клезмер (еврейская народная мелодия).

39. Примечание. Тексты и мелодии песен-плясок разучиваются заранее, на уроках музыки, затем повторяются, отрабатываются на ритмических занятиях. Пляски и песни-пляски могут быть заменены на аналогичные по тематике, темпо-ритмической направленности и сложности элементов.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

40. Примечание: * – умения и навыки, обязательные к отработке с детьми как с простой, так и со сложной структурой дефекта:

1) готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное с о п р о в о ж д е н и е * ;

2) двигаться в соответствии с характером, темпом и динамикой музыкального сопровождения. Воспринимать начало и конец звучания музыкального произведения и л и у с т н о г о т е к с т а * ;

3) легко и ритмично, координируя движение рук и ног, ходить на носочках и пятках (п о д м у з ы к у 2 \ 4 , 4 \ 4) ;

- 4) воспроизводить несложный ритмический рисунок*;
- 5) выполнять простые движения с предметом (палки, мячи, платочки и т.д.) по образцу* ;
- 6) ориентироваться в пространстве, строиться и перестраиваться на месте и во время ходьбы, сохранять требуемую дистанцию;
- 7) определять характер слышимого или музыкального материала в рамках «веселый – грустный», «быстрый – медленный»;
- 8) демонстрировать мимические позы: радости и грусти в соответствии с заданной ситуацией* ;
- 9) различать на слух звучание музыкальных инструментов: домбры, рояля, бубна, барабана, металлофона.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

41. По окончании 1 класса учащиеся должны уметь:

- 1) согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой*;
- 2) ходить и бегать в колонне по одному, по два, по три человека, сохраняя дистанцию, менять направление движения по сигналу учителя и мгновенно останавливаться, уметь делать четкие повороты*, бегать врассыпную, уступая дорогу друг другу* ;
- 3) запоминать и воспроизводить ряд последовательных артикуляционных и общих движений*, уметь выполнять ряд действий и движений с мячом, кубиками, бусинами по предварительной инструкции и по образцу*;
- 4) воспроизводить и передавать в движении акцент и несложный ритмический рисунок музыкального отрывка или фразы, слушать и распознавать музыкальные пьесы и отрывки из произведений;
- 5) двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения;
- 6) различать характер музыки: отрывистая, протяжная и т.д., передавать различный характер музыки походкой: легкий шаг, тяжелый, уметь передавать особенности движения животных: лисы, медведя, зайца*;
- 7) произвольно воспроизводить движения, соответствующие определенным эмоциям: грусти, радости, удивления.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

42. По окончании 2 класса учащиеся должны уметь:

- 1) шагать с левой ноги*, чередовать ходьбу с приседанием, ходить широким скользящим шагом*, ходить тяжелой поступью, бегать легко на носочках*, двигаться прыжками, выделяя сильную долю такта, быстро строиться в колонну по одному, в

шеренгу по росту, в круг* ;
2) перестраиваться из одного кругов 2*, 3, 4 отдельных маленьких кругов;
3) выполнять вращения с лентой и обручем, уметь перебрасывать и ловить предмет* ;
4) различать ритмы вальса, марша и передавать движениями чередование сильных и слабых долей в двудольном и трехдольном размерах;
5) произвольно менять силу и высоту голоса, передавая вопросительную и восклицательную интонацию ;
6) выполнять приемы саморасслабления отдельных групп мышц и выполнять правила речи ;
7) определять характер эмоциональных переживаний по мимике и пантомимике, воспроизводить мимические позы радости, грусти, удивления, страха.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

43. К окончанию 3 класса учащиеся должны уметь:
1) ходить в колонне друг за другом с левой ноги, координируя движения рук и ног* ;
2) ходить в ускоренном и замедленном темпе, отмечать движением акценты, ритмический рисунок, ритмично бегать легким пружинистым шагом с высоким подниманием колен* ;
3) перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги по команде учителя ;
4) подчинять свои движения любому заданному ритму ;
5) передавать в игровых и плясовых движениях различные нюансы музыки и текста ;
6) распределять дыхание при исполнении танцев и песен-плясок ;
7) сохранять правильную артикуляцию и фонацию всех поставленных звуков ;
8) различать разнообразные по характеру и звучанию марши, танцы (вальс, полька), народные пляски: гопак, лезгинку, молдавеняску, русскую плясовую*, казахский народный* и детские танцы ;
9) владеть формулами правильной речи и уверенного поведения ;
10) быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

44. К окончанию 4 класса учащиеся должны уметь:
1) различать и обозначать двух и трехдольные размеры, формы в музыке, отмечать в движении метр, акценты, ритмический рисунок ;
2) слышать и самостоятельно менять движение в соответствии со сменой

музыкальных фраз и частей* ;

3) различать и исполнять основные характерные движения танцев народов, населяющих РК* ;

4) воспроизводить правильную артикуляцию всех звуков, сохраняя ее при выполнении всех логоритмических упражнений;

5) владеть элементарными приемами самомассажа оральной и тонкой мускулатуры и расслабляться под команды учителя.

45. Предметные результаты освоения программы по предмету «Коррекционная ритмика» выражаются в воспитании и развитии:

1) чувства ритма ;

2) ритмической выразительности и умения ритмично, выразительно двигаться;

3) способности перевоплощаться;

4) умения проявлять и самостоятельно развивать свои художественно-творческие способности ;

5) умения управлять мышечным тонусом, общей и мелкой мускулатуры;

6) умения выдерживать определенный темп и ритм, заданный мелодией, ритмом или мелодикой речи .

46. Личностные результаты освоения программы по предмету «Коррекционная ритмика» :

1) имеет первоначальное представление о национальных и общечеловеческих ценностях и значении их для личности;

2) владеет умением устанавливать прочные дружеские контакты; стремится к утверждению позитивного социального статуса себя в коллективе;

3) знает и признает культурные ценности своего и других народов, проживающих в Республике Казахстан ;

4) имеет и умеет реализовать представление об особенностях мужского и женского пола и стереотипах гендерного поведения;

5) владеет навыками личной и санитарной гигиены, основами физической культуры тела, соблюдает двигательный режим;

6) стремится к саморазвитию художественно-творческих умений и навыков.

47. Системно-деятельностные результаты освоения программы по предмету «Коррекционная ритмика» :

1) самостоятельно организует рабочее место, приступает к выполнению задания, сформулированного учителем ;

2) действует в строгом соответствии с инструкцией при выполнении знакомого упражнения ;

3) определяет ресурсы, необходимые для выполнения музыкально-ритмической деятельности (атрибуты, музыкальное сопровождение);

4) выполняет текущий и завершающий самоконтроль ритмической деятельности;

- 5) оценивает результат своей деятельности по заданным критериям и заданным способом; указывает на сильные и слабые стороны своей ритмической деятельности;
- 6) готовит план выступления на тему о музыке, ритмике;
- 7) соблюдает нормы публичного поведения в процессе речи или музыкально-ритмической творческой деятельности, соблюдает регламент;
- 8) воспринимает основное содержание фактической, оценочной информации в монологе, диалоге, дискуссии на темы о музыке, ритмике;
- 9) дает ответ (выполняет действие) в соответствии с заданием для групповой музыкально-ритмической деятельности.

П р и л о ж е н и е 4 1

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 4 6

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Ознакомление с окружающим миром» для учащихся с тяжелыми
нарушениями речи подготовительного класса уровня начального
образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартам среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Недостатки речевого развития, особенности психоэмоционального, волевого и когнитивного развития детей с тяжелыми нарушениями речи мешают усвоению смыслового содержания учебного материала, ведут к появлению не только речевых ошибок, но и к трудностям овладения предметными знаниями об окружающем мире. Дети с нарушениями речи принадлежат к той категории учащихся, которая особо нуждается в организации специальной коррекционной помощи.

3. Содержание материала программы, способствует преодолению незрелости познавательного-речевой сферы детей, их социальной адаптации к окружающей действительности, формированию познавательных интересов, речевых способностей.

4. Целью программы по ознакомлению с окружающим миром является формирование осознанно-правильного отношения к явлениям, объектам живой и неживой природы, первичных экологических представлений.

5. Программа ставит следующие задачи:

- 1) повышение уровня психического развития (интеллектуального, эмоционального, социального) детей с тяжелыми нарушениями речи;
- 2) восполнение пробелов когнитивного и речевого развития детей и дальнейшее накопление знаний и представлений об окружающей действительности;
- 3) уточнение, расширение, и систематизация знаний и представлений детей об окружающей действительности;
- 4) формирование целостной картины мира, расширение кругозора детей;
- 5) формирование у ребенка мотивов самосохранения;
- 6) формирование приемов умственной деятельности, необходимых для развития умения наблюдать, сравнивать, выделять существенные признаки и обобщать;
- 7) формирование обобщенных представлений о свойствах предметов (цвете, форме, величине), о расположении их в пространстве;
- 8) накопление представлений и знаний о предметах и явлениях ближайшего окружения ребенка;
- 9) повышение уровня сенсорного и умственного развития;
- 10) обогащение и систематизация словаря, развитие устной диалогической и монологической речи.

6. В основу данной программы положены ведущие методологические принципы современной общей и коррекционной педагогики:

- 1) принцип научности и доступности;
- 2) целостности и системности;
- 3) принцип развивающего обучения (формирование «зоны ближайшего развития»);
- 4) деятельностный принцип, определяющий ведущую деятельность, стимулирующую психическое и личностное развитие ребенка с нарушениями речи;
- 5) принцип связи науки с жизнью;
- 6) принцип педагогической экологии.

7. Объем учебной нагрузки по курсу «Ознакомление с окружающим миром» в подготовительном классе в соответствии с типовым учебным планом составляет 2 часа в неделю, всего 66 часов.

8. Занятия по «Ознакомлению с окружающим миром» тесно связаны с уроками развития речи и грамоты, с трудовым обучением, изобразительным искусством, на которых закладывается основа последующего прохождения естествознания, усвоения соответствующей лексики.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

9. Природа (28 часов):
- 1) живая и неживая природа (2 часа);
 - 2) земля и космос (2 часа);
 - 3) календарь, смена дня и ночи, смена сезонов (5 часов);
 - 4) зеленые помощники (2 часа);
 - 5) уход за комнатными растениями (2 часа);
 - 6) животные и птицы нашего края (3 часа);
 - 7) животные жарких и холодных стран (4 часа);
 - 8) в реке, в море и в океане (4 часа);
 - 9) про воздух и воду (4 часа).
10. Я и общество (39 часов):
- 1) мое имя (2 часа);
 - 2) мой дом, семья и соседи (3 часа);
 - 3) вещи вокруг нас. Что из чего? (4 часа);
 - 4) бытовые приборы (3 часа);
 - 5) будем вежливы, правила поведения в гостях (3 часа);
 - 6) правила дорожного движения Правила поведения в транспорте и на улице (4 часа)
-) ;
- 7) хлеб – наше богатство (3 часа);
 - 8) почта. Магазин. Рынок (4 часа);
 - 9) профессии (3 часа).
11. Родина (9 часов):
- 1) наша страна (2 часа);
 - 2) наш город (село) (2 часа);
 - 3) праздники (5 часов).

3. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

12. Предметные результаты при усвоении курса «Ознакомление с окружающим миром». К концу года дети должны знать и уметь:
- 1) свою фамилию, имя, возраст;
 - 2) части суток в последовательности;
 - 3) времена года в последовательности;
 - 4) основы безопасности жизнедеятельности; правила дорожного движения;
 - 5) различать тела живой и неживой природы;

- 6) характеризовать свойства и качества предметов;
- 7) определять цвет, величину, форму;
- 8) сравнивать и классифицировать предметы по разным признакам;
- 9) соблюдать технику безопасности в быту;
- 10) ориентироваться в школе и на пришкольном участке;
- 11) наблюдать сезонные изменения в природе и устанавливать причинно-следственные связи между природными явлениями.

13. Иметь представление о (об):

- 1) родной стране как о многонациональном государстве;
- 2) основных государственных праздниках;
- 3) родном городе (селе), его достопримечательностях;
- 4) предметах ближайшего окружения, их назначении, деталях и частях, из которых они состоят, материалах, из которых они сделаны;
- 5) профессиях, трудовых действиях взрослых, профессиях работников школы;
- 6) инструментах, орудиях труда, нужных представителям разных профессий;
- 7) о бытовой технике; о растениях и животных, о космосе.

14. Личностные результаты при усвоении курса «Ознакомление с окружающим миром» выражаются в:

- 1) воспитании уважения к родной стране - Республике Казахстан, ее государственным символам;
- 2) любви к родному краю, местности, стремлении беречь, видеть и сохранять красоту природы родного края;
- 3) проявлении культуры человеческого общения, соблюдении этических, нравственных норм;
- 4) мотивации к ознакомлению и приобщению к миру профессий;
- 5) наличию знаний о действиях, которые нужно выполнять при возникновении экстремальных, чрезвычайных ситуаций.

15. Системно-деятельностные результаты при усвоении курса «Ознакомление с окружающим миром» выражаются в:

- 1) умении вести наблюдения;
- 2) умении рассказывать о результатах наблюдения на доступном уровне коммуникации;
- 3) способности анализировать природные явления и делать выводы в коррекционной поддержке учителя;
- 4) навыках использования методов изучения природы;
- 5) умении анализировать, обобщать полученную информацию и делать выводы на элементарном практическом уровне.

16. В подготовительном классе знания и умения оцениваются зачетом по полугодам.

17. Предусмотренные программой знания, умения и навыки учащихся должны быть усвоены, в основном, на уроках, под руководством учителя. В подготовительном классе домашние задания не даются.

П р и л о ж е н и е 4 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 4 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Коррекции недостатков развития речи» для учащихся с тяжелыми
нарушениями речи 0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартам среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Комплекс нарушений речевого и когнитивного развития у детей с тяжелой речевой патологией препятствует становлению у них полноценных коммуникативных связей с окружающими, затрудняет контакты. В отличие от детей с нормально сформированной речью, детям с тяжелыми речевыми нарушениями (далее ТНР) свойственна пассивность, сензитивность, зависимость от окружающих, склонность к спонтанному поведению, характерен заниженный уровень притязаний. Расстройства в речевой, эмоционально-волевой, личностной сферах у детей могут приводить к нарушениям поведения и социальной дезадаптации.

3. Указанные нарушения в развитии детей с ТНР спонтанно не преодолеваются. Они требуют от педагогов школы специально организованной коррекционной работы. В связи с этим в учебный план начальной школы для детей с ТНР введен специальный интегрированный предмет: «Коррекции недостатков развития речи». Этот предмет объединяет два относительно самостоятельных в расписании и учебной документации предмета под наименованиями «Произношение» и «Развитие речи». Оба направления (учебно-коррекционных предмета) логически взаимосвязаны.

4. На уроках произношения проводится последовательная поэтапная коррекция звукопроизводительной и фонетико-фонематической стороны речи. На уроках по

развитию речи учащиеся получают практическую речевую подготовку и приучаются наблюдать, анализировать и обобщать различные процессы языковой деятельности; ведется работа по развитию разговорной и монологической связной речи на основе обогащения и уточнения словарного запаса и практического овладения основными закономерностями грамматического строя языка. На этих уроках произношения ведется коррекция фонетических дефектов и формирование звуко-слоговой структуры слова.

5. Целью предмета «Коррекции недостатков развития речи» является формирование и систематическое совершенствование полноценных языковых средств общения у детей с нарушениями речи.

6. Основные задачи:

- 1) развитие полноценного фонематического восприятия, анализа и синтеза;
- 2) овладение правильным произношением звуков речи и коррекция произношения дефектных звуков;
- 3) формирование, развитие и обогащение лексико-грамматического строя речи;
- 4) формирование четкой плавной и ритмичной речи на основе усвоения слов звуко-слоговой структуры разной сложности;
- 5) развитие различных видов устной речи (разговорно-диалогической, описательно-повествовательной, т.е. монологической) на основе обогащения знаний об окружающей действительности, развития познавательной деятельности, предметно-практического, наглядно-образного и словесно-логического мышления;
- 6) формирование внимания и интереса к звучащей речи, стремления к получению новых знаний о языке, приемов умственных действий.

7. В программе реализованы:

- 1) общепедагогические принципы: научности, целостности и системности, гуманистической направленности и ряд других;
- 2) специфические принципы коррекционной педагогики: онтогенеза, учета этиопатогенетической симптоматики речевого развития. Структурирован материал с соблюдением принципа концентричности.

8. Объем нагрузки распределяется по предметным направлениям и классам следующим образом:

таблица 1

Класс	Раздел: «Произношение»		Раздел: «Развитие речи»	Всего в неделю	Всего в год
	Индивидуально - подгрупповые занятия	Фронтальные занятия			
0	13	2	3	18	594
1	16	-	2	18	594
2	11	2	3	16	544
3	11	1	2	14	476

4	9	-	3	12	408
---	---	---	---	----	-----

9. Формы организации работы.

10. Программа по «Произношению» реализуется в форме индивидуально-подгрупповых и фронтальных логопедических занятий.

11. Программа по развитию речи реализуется на уроках «Развития речи».

12. С целью соблюдения единообразия требований и педагогического стиля в речевой работе с детьми с ТНР и для лучшего обеспечения контроля над речью учащихся фронтальные и индивидуальные логопедические занятия проводит учитель-логопед, ведущий основные общеобразовательные предметы в данном классе.

13. Межпредметные связи:

1) курс коррекции недостатков развития речи закладывает фундамент общеобразовательной подготовки, достаточной для усвоения основ наук и формирования научного мировоззрения, предполагается тесная взаимосвязь в содержании программ по всем общеобразовательным предметам и по коррекции нарушений речи;

2) «Грамота»: работа по развитию фонетико-фонематической стороны речи позволяет школьникам с ТНР полноценно освоить звуковой и буквенный состав языка, правильно заменять фонему графемой, предупреждает возникновение специфических ошибок при чтении и письме;

3) «Русский язык и литературное чтение»: целенаправленная коррекция нарушений речи позволит детям более успешно усваивать программу по русскому языку и литературному чтению, подготавливает их к усвоению морфологических и синтаксических категорий на практическом уровне, развивает технику чтения (темп, способ, понимание, интонационно-выразительную сторону чтения);

4) «Познание мира»: в ходе логопедических занятий учащиеся получают практическую речевую подготовку и приучаются наблюдать, анализировать и обобщать различные процессы окружающей действительности, что положительно влияет на понимание курса;

5) «Математика»: плановая работа над структурой фразы, предложения, текста формирует у детей правильное понимание содержания текстовых задач, отвлеченных понятий;

6) «Пение и музыка»: укрепление дыхательно-голосового и артикуляционного аппарата в процессе специально организованных голосовых упражнений.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

14. Примечание: количество учебных часов, указанное в пункте 12 - 1), 2), 3), 4) может варьироваться логопедом в зависимости от индивидуальных особенностей

речевого развития учащихся, так как состав класса для детей с тяжелыми нарушениями речи неоднороден.

15. Раздел «Произношение. Индивидуально-подгрупповые логопедические занятия» - 4 2 9 ч :

1) обследование учащихся (26 ч). Специальные упражнения, развивающие мышцы лица; правильное дыхание, подвижность мягкого неба и т. д. (26 ч);

2) первоначальное закрепление поставленных звуков (в составе слогов, предложений, текстов) (156 ч). Уточнение произношения звуков (26 ч). Гласные звуки и их сочетания (13 ч). Различение гласных звуков (13 ч). Различение согласных звуков (1 3 ч) ;

3) преодоление затруднений, связанных с произнесением слов сложного слогового состава и предложений на следующем материале: слоги и сочетания типа сас, сапа, пла; с оппозиционными; звуками (шос); всевозможные слоговые ряды с ускорением темпа и изменением последовательности звуков в ряду, воспроизведение слоговых рядов с различным ударением. Правильное произношение двухсложных и трехсложных слов с закрытыми слогами, стечением согласных и наличием оппозиционных звуков (телефон , спасибо, солнышко) и отдельных четырехсложных, употребление заученных слов в составе предложений. Усвоение слов следующего слогового состава: Тома, мак, панاما , каток, ветка, танк; постепенное включение трехсложных слов (валенки, самолет) и со стечением согласных в начале слов (стакан, плита) (52 ч);

4) коррекция неправильно произносимых звуков в соответствии с индивидуальными затруднениями детей. Четкое произнесение слогов и сочетаний: уа, иау, та, ат, таг, втап; слоговых рядов с ускорением темпа и изменением последовательности или структуры слогов: и-а-у..., у-а-и..., та-та-ка..., ка-ка-та..., па-та.. ., пта и т. д. Восприятие и воспроизведение слоговых рядов с различным ударением: та-та-та; та-та-та; та-та-та. Преодоление затруднений в анализе и синтезе звукового с о с т а в а с л о в (1 0 4 ч .)

16. Раздел «Произношение. Фронтальные логопедические занятия»:

1) формирование навыков произношения звуков и развитие фонематического восприятия ;

2) развитие моторики артикуляционного аппарата;

3) закрепление правильного произношения и различения звуков: не требующих коррекции: [а], [о], [у], [м], [п], [в], [к], [н], [ф], [т], [х], [э] – 12 часов;

4) дифференциация звуков: [к] — [х] - 1 час, требующих коррекции: [и], [л¹], [м'], [к'], [п'], [в'], [н'], [ф¹], в сочетаниях типа ми, ме и в конце слога - 8 часов. Дифференциация [в] — [ф] – 1 час; [л] - 2 часа; дифференциация [л] — [л¹] – 2 часа; [с], [с'] - 2 часа; дифференциация [с] — [с'] - 1 час; дифференциация [ы] — [и] - 1 час; [з], [з

¹] - 2 часа; дифференциация [з] — [з'] - 1 часа, [с] — [з] - 2 часа; [с'] — [з'] - 2 часа; [б], [б¹] - 2 часа; дифференциация [б] - [б¹] - 1 час, [п] - [б] - 2 часа;
5) закрепление правильного произношения и различения звуков [т¹], [д], [д'] - 2 часа; [д] - [д'] - 2 часа; [т] - [д] - 3 часа; [г] - [г'] - 1 часа; [к] - [г] - 2 часа; [л], [л] - [л'] - 3 часа; [с] - [ш] - 3 часа; [ж], [ш] - [ж], [з] - [ж] - 4 часа; [р], [р'] - 2 часа; [р] - [р'], [л] - [р] -

3 ч а с а .

17. Раздел «Развитие речи». Тематика бесед и примерное содержание.

1) «Я и моя школа» (7 ч.): экскурсия по школе, правила поведения, учебные вещи, режим дня, распорядок работы школы;

2) «Растения». Овощи и фрукты (12 ч.): огород, сад, урожай, сбор урожая, фрукты, овощи, названия групп растений, части растений, названия деревьев на пришкольном участке, сезонные изменения в жизни растений в разные времена года, наблюдения;

3) «Сезонные изменения в природе» (22 ч.):
существенные признаки осени, наблюдения за погодой;
зимняя одежда и обувь, зимние забавы, труд зимой, разучивание загадок и пословиц о зиме, календарь, труд людей зимой;

признаки ранней весны, таяние снега, первоцветы, прилет птиц, гнездование, труд людей весной, полевые работы, признаки поздней весны, птенцы, насекомые полезные и вредные, цветение плодовых деревьев;

сезонные изменения в природе летом, детеныши диких животных, гроза, сенокос, луг и лес летом, водоемы, правила поведения на водоемах;

4) «Части тела» (4 ч.):
название частей тела, лица;
гигиена, предметы гигиены;
постельные принадлежности;
режим дня;

5) «Одежда и обувь» (7 ч.):
названия одежды и обуви, части одежды и обуви;
классификация сезонной одежды;
уход за одеждой и обувью;

6) «Моя страна, мой город и улица». «Городской транспорт» (16 ч):
моя страна, мой город, мое село, столица;
основные государственные праздники Республики Казахстан;
городской транспорт, правила поведения в транспорте, ПДД;

7) «Домашние животные» (7 ч.):
названия домашних животных и их детенышей;
названия некоторых профессий и действий, связанных с уходом за животными,
ж и л и щ а д о м а ш н и х ж и в о т н ы х ;

8) «Дикие звери и птицы» (12 ч.):
названия диких птиц и зверей, жилища, сезонное поведение, перелетные и зимующие птицы;

помощь зимующим птицам;
детеныши диких зверей, насекомые.

9) «Семья» (5 ч.):

члены семьи, родственные связи;
обязанности членов семьи;
вечер в семье, выходной день, помощь детей в семье;

10) «Магазин и рынок» (4 ч.):

классификация типов магазинов;
продуктовые и промышленные товары;
составление диалогов профессии связанные с торговлей.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

18. Примечание: количество учебных часов, указанное в пункте 25 - 1), 2), 3), 4) может варьироваться логопедом в зависимости от индивидуальных особенностей речевого развития учащихся, так как состав класса для детей с тяжелыми нарушениями речи неоднороден.

19. Раздел «Произношение. Индивидуально-подгрупповые логопедические занятия» - всего 528 ч:

1) обследование всех учащихся. Выявление особенностей строения и подвижности артикуляционного аппарата (32 ч.):

произношения и различения звуков;
произношения слов различной слоговой структуры и предложений;
внятности, темпа и плавности речи;
чтения и письма;
словаря, грамматического строя речи;

2) преодоление индивидуальных речевых нарушений учащихся (в течение года). Развитие движений артикуляционного аппарата, необходимых для правильного и четкого произношения звуков (320 ч.);

3) коррекция недостатков произношения звуков у вновь поступивших учащихся и школьников с нарушением подвижности или строения артикуляционного аппарата (в соответствии с индивидуальными планами и общим планом обучения) (32 ч.);

4) преодоление индивидуальных затруднений в анализе и синтезе звукового состава речи, произношения слов сложного звуко-слогового состава, в овладении словарем и грамматическим строем языка. Устранение предпосылок возникновения дисграфии и дислексии (144 ч.).

20. Раздел «Развитие речи». Тематика бесед и примерное содержание:

1) «Наша школа и класс» (3 ч.): профессии в школе, класс, части класса, школьные помещения, правила поведения школьников;

2) «Человек, его одежда и обувь» (4 ч.): активизация и дополнение словаря названий частей тела, лицевой части головы, названия органов чувств и понимание их функций, предметы гигиены и их применение, группировка словаря и обобщение по теме: уход за одеждой и обувью;

3) «Растения и их группы» (6 ч.): активизация словаря по темам «фрукты», «овощи», «ягоды», понятия об основных группах растений, виды растений, группы растений, их части, органы растений, понятия о способах размножения растений, виды плодов, защита растений, выявить и расширить практический уровень знаний о местах произрастания, упражнения в составлении описаний, сравнений, группировка словаря по смысловым темам, труд людей в саду и на огороде;

4) «Сезонные изменения в природе» (14 ч.): сезонные изменения в неживой и живой природе, урожай, овощи и фрукты, полевые работы, работы в саду и на огороде, зимняя одежда и обувь, зимние забавы, каникулы, первые весенние цветы, цветение плодовых деревьев и цветковых растений, актуализация знаний о труде земледельца, формирование знаний о полевых культурах, сельскохозяйственных машинах, обработке земли, погода летом, отдых детей, формирование представлений о насекомых, как о группе животных, польза и вред, приносимые насекомыми, строение тела насекомых;

5) «Наша Родина» (8 ч.): страна, государственные символы, столица, мой родной город (село), города нашей страны, город и село, природные зоны Казахстана, государственные праздники. Расширение и активизация собственных имен существительных;

6) «Домашние животные и птицы» (4 ч.): названия домашних животных, птиц, жилищах домашних животных, пользе, приносимой человеку, профессиях, связанных с уходом за домашними животными;

7) «Дикие животные и птицы» (8 ч.): группы животных, некоторые названия представителей местной фауны, отличительные особенности во внешнем виде различных животных, образ жизни и питания в различное время года, защита животных, названиях зимующих птиц, частей, устройство кормушки;

8) «Транспорт» (4 ч.): виды городского транспорта, виды междугородного транспорта и профессий, связанных с транспортом, ПДД;

9) «Мой дом» (4 ч.): родной город или село, городской и сельский дом, названия и расположение помещений в доме, бытовые приборы, мебель, домашний адрес;

10) «Я и мои близкие» (6 ч.): имена и отчества членов семьи, места работы родителей, труд и отдых в семье, взаимоотношения старших и младших членов семьи, обязанности членов семьи, школьный коллектив, дружба и взаимопомощь;

11) «Труд и профессия» (5 ч.): стройка и строительные профессии, использование машин, виды строительных работ, промышленные профессии, производство одежды, лечебные учреждения и медицинские профессии, предупреждение детского травматизма, оказание первой медицинской помощи.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

21. Примечание: количество учебных часов, указанное в пункте 38 - 1), 2), 3), 4), 5), б) может варьироваться логопедом в зависимости от индивидуальных особенностей речевого развития учащихся, так как состав класса для детей с тяжелыми нарушениями речи неоднороден.

22. Раздел «Произношение. Индивидуально-подгрупповые логопедические занятия» .

В с е г о 3 7 4 ч :

1) обследование учащихся (22 ч.);
2) преодоление индивидуальных речевых нарушений учащихся (в течение года). Развитие речевой моторики и коррекция недостатков произношения (110 ч.);

3) коррекция недостатков произношения звуков у вновь поступивших учащихся (110 ч.);

4) закрепление правильного произношения и дифференциация звуков (44 ч.);

5) преодоление трудностей, связанных с произношением слов сложного слогового состава. Устранение индивидуальных отклонений в письме и чтении у поступивших учащихся с особо сложными нарушениями речи (44 ч.);

6) преодоление индивидуальных затруднений в овладении словарем и грамматическим строем речи (44 ч.).

23. Раздел «Произношение. Фронтальные логопедические занятия»:

1) закрепление правильного, четкого произношения гласных звуков: мягких согласных звуков [л'], [б'], [т¹], [д'], [к'], [г'], [ф¹], [в'], [н'], [м'], [с'], [з'] – (12 ч.);

2) дифференциация твердых и мягких звуков, различение на слух и выделение из слов доступной сложности мягких и твердых звуков (6 ч.);

3) правильное произнесение звука [й] в положении после гласного (красная, красное) и после разделительного мягкого знака (ь) (белье). Четкое произнесение и различение на слух сочетаний типа тя-тья, ле-лье (4 ч.);

4) повторение звуков [ж] - [ш] - (3 ч.); [ч] - (3 ч.), [щ] - (3 ч.); [ц] - (4 ч.); [л] - (2 ч.); [р] - (2 ч.);

5) дифференциация звуков [ш] — [ж] — [с] — [з] — (3 ч.), [щ] — [ч] - [т'] — (3 ч.), [ц] - [ш] - [ч] - (3 ч.), [щ] - [ч] - [с'] - [с]- (4 ч.), [ц] — (2 ч.), [с'] - [с]- [ц] — (3 ч.), [р] - [л] — (3 ч.)

6) Дифференциация звонких и глухих согласных — (4 ч.).

24. Раздел «Развитие речи». Тематика бесед и примерное содержание цикла занятий

:

1) «Сезонные изменения в природе» (18 ч.): знания о сезонах, наблюдение за сезонными изменениями в природе;

2) «Растения и человек» (17 ч.):
характерные признаки основных групп растений, условия жизни растений, органы и способы размножения растений, созревание плодов, зерновые культуры, уборка зерновых, хранения зерна и муки;
хлопководство, хлопкопрядильная промышленность;
уважение к труду земледельца, знания о фруктах, овощах, понятия «виноградарство», «садоводство»;

3) «Наша Родина» (15 ч.):
государственные символы Республики Казахстан;
рельеф родного края, собственные имена существительных;
географическая карта, элементарные исторические сведения о развитии государственности, Астана, Алматы, природное богатство Родины.

4) «Животные и человек» (16 ч.):
животноводство, профессии, связанных с животноводством;
названия перелетных птиц, прилет птиц, гнездование, виды гнезд;
приспособленность животных к условиям окружающей среды, среда обитания, приспособляемость животных к сезонным изменениям, группы животных, названия зимующих птиц, образ жизни (подробно) некоторых видов, внешний вид животных;
заповедники Республики Казахстан, Красной книге, защита окружающей среды, размножение рыб, земноводных, пресмыкающихся, рыболовство, забота животных о потомстве;

5) «Государственные праздники» (12 ч.):
государственные праздники Республики Казахстан;
труд женщины в семье и на производстве, составление поздравлений;
история освоения космоса;
население Республики Казахстан, многонациональный состав, дружба народов Казахстана, армия - защитница страны;

6) «Я и мое окружение» (10 ч.):
школа, ее адрес, профессии, связанные со школой, учреждения, расположенные рядом со школой, план местности;
правила поведения школьника, дружба, коллектив и взаимопомощь, общество и правила поведения;

знания о строении тела, правила гигиены, здоровый образ жизни;
профориентация, составление деловых бумаг (заявление, объявление);

7) «Труд приносит радость» (14 ч.):
польза чтения, процессы производства промышленных товаров;

уважение к труду взрослых;

городской и междугородний транспорт, виды транспорта по способу передвижения, профессии, связанные с транспортом.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

25. Примечание: количество учебных часов, указанное в пункте 48 - 1), 2), 3), 4) может варьироваться логопедом в зависимости от индивидуальных особенностей речевого развития учащихся, так как состав класса для детей с тяжелыми нарушениями речи неоднороден.

26. Раздел «Произношение. Индивидуально-подгрупповые логопедические занятия» .

В с е г о 3 4 1 ч :

1) обследование учащихся (22 ч.);

2) преодоление индивидуальных речевых нарушений учащихся (в течение года). Развитие речевой моторики и коррекция недостатков произношения звуков у учащихся с нарушением подвижности или строения артикуляционного аппарата (с дизартрией, ринолалией) (110 ч.);

3) коррекция недостатков произношения звуков у вновь поступивших учащихся. Преодоление трудностей, связанных с произношением слов сложного слогового состава. Устранение индивидуальных отклонений в письме и чтении у учащихся с особо сложными нарушениями речи (110 ч.);

4) преодоление индивидуальных затруднений в овладении словарем и грамматическим строем речи (99 ч.).

27. Раздел «Произношение. Фронтальные логопедические занятия»:

1) звуки речи (гласные согласные, различение твердых и мягких согласных, звонкий и глухих согласных) – 2 часа;

2) сонорные звуки (н), (м), (л), их дифференциация – 2 часа;

3) парные согласные, не требующие коррекции (п-б, в-ф, д-т, к-г) – 2 часа;

4) согласные (к-г-х) – 1 час;

5) парные согласные, требующие коррекции (с-з) – 2 часа, (ж-ш) – 2 часа;

6) дифференциация звуков [ш] — [с] 2 часа, [ж] - [з] -3 часа, [с] — [з] - [ц] – 2 часа, [щ] — [ч] - 2 часа, [ш] – [щ] – [ч] - 2 часа, [щ] – [ч] – [ж] – [з] - 2 часа, [ц] - 1 час, [с'] – [с]] - [ц] - 2 часа, [р] – [л] - 3 часа;

7) звук [']', его особенности в произнесении дифтонгов – 3 часа.

28. Раздел «Развитие речи» Тематика бесед и примерное содержание цикла занятий:

1) «Сезонные изменения в природе» (26 ч.):

характерные сезонные изменения, названия грибов и летних цветковых растений; сравнение, изменение в жизни растений и животных, составление письменных описаний, народные приметы, пословицы, поговорки о временах года, ледоход, разлив,

связные описания сюжетных картин;
летние полевые работы.

2) «Мой Казахстан» (22 ч.):

страна, государственная символика, столица, природные зоны, области и областные центры республики, названия городов, крупных географических объектов Республики Казахстан и родного края;

история родного края, имена знаменитых исторических личностей, преемственность поколений, традиции и обычаи казахского народа.

3) «Труд и профессия» (16 ч.):

виды производства;
профессиональные праздники Республики Казахстан;
виды транспорта, значение транспорта;
виды сельскохозяйственных работ;
названия профессий на селе, животноводство и земледелие, связь между наукой и хозяйством;

4) «Государственные праздники» (10 ч.):

праздники, пословицы и поговорки о народе и его единстве, составление текстов поздравительной открытки или приглашения на школьный утренник;
названия народностей, проживающих на территории Казахстана, многонациональный состав республики, межнациональное уважение;

5) «Животные, растения и человек» (18 ч.):

дикие животные, названиях, признаках, внешний вид, образ жизни, заповедники, охрана животных;

описание среды обитания редких и исчезающих видов животных на примере заповедников Казахстана;

перелетные птицы, названия редких и исчезающих видов;

6) «Твои возможности» (10 ч.):

строение тела и системы органов, правила гигиены, представления о здоровом образе жизни;

начальные знания о профориентации.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

29. Примечание: количество учебных часов, указанное в пункте 57 - 1), 2), 3) - может варьироваться логопедом в зависимости от индивидуальных особенностей речевого развития учащихся, так как состав класса для детей с тяжелыми нарушениями речи неоднороден.

30. Раздел «Произношение. Индивидуально-подгрупповые логопедические занятия» .
Всего : 306 ч :

1) логопедическое обследование (18 ч.)

2) закрепление и доработка навыка правильного произношения усвоенных ранее звуков и дальнейшее формирование навыка произнесения слов, словосочетаний. Совершенствование навыка языкового анализа (63 ч.);

2) дифференциация оппозиционных фонем на материале самостоятельных письменных высказываний. Совершенствование навыка выявления тонких дифференцировок внутри одной фонемы (выявление фонем в функционально сильных и функционально слабых позициях). Развитие навыка морфемного анализа. Способы образования слов: овладение навыками образования слов при помощи суффиксов и адекватного их употребления; овладение навыками образования слов при помощи приставок и адекватного их употребления (63 ч.);

3) дифференциация словообразования и формообразования. Формирование лингвистических эталонов (морфем, слов, грамматических форм и конструкций) и умения выделять их в текстах различной протяженности. Совершенствование навыка членения текста (дискурса) на смысловые отрезки (предложения, абзацы, строфы) (162 ч .) .

31. Раздел «Развитие речи» Тематика бесед и примерное содержание цикла занятий:

1) «Культура и искусство» (10 ч.):

польза знаний, народные просветители, связь современной школы с производством;

развитие письменности, современный и исторический способ производства книг, народные пословицы о книгах и пользе знаний, историческое прошлое страны; величайшие памятники архитектуры, искусства и культуры мира;

2) «Сезонные изменения» (20 ч.):

смена времен года, календарь, сравнение признаков осени и лета; сезонные изменения в жизни растений, растения и рельеф, отдельные явления природы, труд людей в различное время года, каникулы и двигательный режим;

3) «Дикие животные и охрана окружающей среды» (22 ч.):

образ жизни перелетных и зимующих птиц, миграция птиц; поведение животных, соотношение видов животных и среды их обитания, заповедники и заказники, охрана окружающей среды, влияние человека на природу; природные зоны Казахстана, климат природных зон, расселение птиц и животных;

4) «Труд человека» (12 ч.): животноводство, полеводство, растениеводство, новые формы ведения хозяйства на селе и структура самоуправления, роль труда в формировании человека, ход полевых работ в различных отраслях растениеводства;

5) «Независимая и свободная страна» (16 ч.):

история становления государства Республика Казахстан; права человека, страны ближнего и дальнего зарубежья; работа с дополнительной литературой и географической картой.

6) «Наши праздники» (12 ч.):

независимость Казахстана, историческое прошлое казахского народа, борьба с джунгарскими захватчиками, летоисчисление; составление поздравительных текстов;

Республика Казахстан - космическая держава, история исследования космоса, космонавты – казахстанцы, Земля - космическое тело.

7) «Общество. Человек» (10 ч.): теория происхождения человека, общая эволюция растительного и животного мира, образ жизни первобытного и современного общества, археология, роль труда в формировании человека, семья, уважительные родственные отношения, народные традиции в семье.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

32. Раздел «Произношение»:

1) различает на слух усвоенные звуки и звукосочетания от прочих ([у] от [а], [о], [ы], [и], [э]; па от ма, ка, ва; са от за, ща, тя, ша и т. д.). Различает звуки в составе слова, выделяет последний согласный из слов (кот), слогаобразующий гласный из слов мох, пух и т. д., первый согласный и словообразующий гласный из слов сани, совы и т. п., односложные, двухсложные и трехсложные слова по количеству слогов;

2) запоминает и выполняет 2-3 инструкции действия. Запоминает и повторяет 3-4 слова различного и сходного ритмического и звукового состава (муха, кот, вата; липа, лента, лимон, малина; венок, каток, моток), слоговые ряды в заданной последовательности (по-по; ка-жа; ус-ас-ос; спа; ста), слоговые ряды с выделением ударных слогов;

3) четко и слитно произносит слоги открытые, обратные и закрытые, со стечением 2 согласных: авт, фта и сочетания из них: ту-та-ты; ап-та; сто-ста-сты, односложные, двухсложные и трехсложные слова различного слогового состава с правильным ударением;

4) проводит анализ и синтез прямых и обратных слогов, звуковой анализ слов суп, нос и т. п. (составление схем), звуко-слоговой анализ слов сова, косы и т. п. (составление схем). Выделяет начальный ударный гласный из слов (Оля, утка). Определяет последовательность гласного в ряду из 2 — 3 гласных: [а], [у]; [а], [и], [у];

5) членит слова на слоги, составляет слоговую схему односложного, двухсложного и трехсложного слова;

6) владеет терминами «звук», «слово», «гласный звук», «согласный звук», «мягкий звук», «твердый звук», «слог», знает о слогаобразующей роли гласных.

33. Раздел «Развитие речи». Речевые навыки и умения:

1) понимает различные формы обращенной речи (просьба, поручение, инструкция);

2) умеет правильно выражать собственную просьбу или желание, вежливо приветствовать взрослых (здороваться или прощаться);

3) знает, как зовут учителя, воспитателя, одноклассников. Называет предметы, действия, которые дети непосредственно воспринимают в окружающей их действительности, правильно понимать значения используемых слов, детали, части предмета;

4) различает сходные предметы по существенным признакам. Правильно соотносит вопросы что делает? что делал (а)? что будет делать? со временем действия;

5) составляет простые нераспространенных предложений, выделяет в предложении слова, обозначающих предмет и действие, по вопросам (кто? что? что делает? что делал?);

6) участвует в коротких диалогах по вопросам учителя с использованием предложений, выражающих: утверждение или отрицание, наличие или отсутствие требуемого предмета, просьбу, умение или неумение, знание или незнание, возможность или невозможность какого-то действия, сообщение о выполненном или невыполненном действии, задании;

7) понимает связное высказывание, состоящее из знакомых слов и оборотов речи, и составляет его самостоятельно с опорой на вопросы;

8) описывает хорошо знакомые предметы с помощью вопросов что это? какой (ая) по цвету, форме, величине? что делают с этим предметом?;

9). Определяет временную последовательности событий по серии картин (2-3 картины) и передает их содержание при помощи учителя, делает сообщение о погоде, календарных данных, о событиях предшествующего дня.

34. Работа над словом:

1) понимает и употребляет в разговорной речи существительные с суффиксами -ик, -ок, -к: столик, грибок, машинка) слова со значением пространственного расположения предметов (тут, там, здесь, слева, справа, туда, сюда);

2) обозначает посредством предлогов в, на, обозначающих местонахождение, направление действия, перемещения;

3) называет признаки предмета по цвету, величине, форме, вкусу, состоянию (красный, большой, круглый, сладкий, чистый) и признаки действия (писать красиво), временные отношения (сейчас, утром);

4) правильно использует личные и указательные местоимения (я, ты, он, она, оно, э т о т , т о т) .

35. Грамматический строй речи:

1) практически различает и употребляет временные форм глаголов, имена существительных по признакам одушевленности – неодушевленности, по родам. Согласует глаголы с местоимениями и именами существительными, составляет согласованные словосочетания (им.пригал+им. сущ. в начальной форме);

2) выражает пространственные отношения, указывающие направления движения, перемещения предметов, отвечающих на вопрос куда? (существительное в винительном падеже с предлогами в, на, под: положил в парту, на парту, под парту), орудия или средства действия (существительное в творительном падеже мужского и женского рода: рисует карандашом, пилит пилой), отвечает на вопрос делает чем? Называет признаки действия (наречие: пишет красиво);

3) определяет местонахождение предметов, отвечающих на вопрос где? (существительное в предложном падеже с предлогами в, на: лежит в парте, на парте). Владеет значениям основных пространственных предлогов, умеет различать их и отвечать на вопросы куда? где?.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

36. Раздел «Произношение»:

1) произносит ряд гласных звуков, сочетания звуков и слогов, сочетаний из слогов разного типа с оппозиционными звуками и стечениями согласных, слоговые ряды с чередованием ударных и неударных слогов сочетания со звуком [ʲ] (ты-тья-тью, т е - т ь е - т ь е - т е) ;

2) повторяет в данной последовательности воспринятого на слух слогового ряда, состоящего из трех-четырёх слогов;

3) четко, правильно, с соблюдением ударения произносит двусложные и трехсложные слова, отдельные четырехсложные, состоящие из слогов указанного типа (вагон, волк, станок, иголка, облако, поехали, одеяло);

4) четко произносит окончания слов при изменении форм слова;

5) правильно произносит слова с оппозиционными звуками;

6) правильно выделяет ударный слог в двухсложных и трехсложных словах;

7) составляет схемы слова с выделением ударного слога;

8) выделяет звуки из слов со стечением трех согласных (стрелка, верблюд).

37. Раздел «Развитие речи». Речевые навыки и умения:

1) умеет задавать вопросы кто? что? что делает? что делал? куда? кому? где? сколько?, составлять и участвовать в учебных диалогах с использованием вопросов что? где? какой? как? по темам занятий;

2) различает и использует в речи побудительные, вопросительные и повествовательные предложения;

3) употребляет и составляет простые предложения с обстоятельством времени, употребляет личные местоимения (1, 2 и 3 лица) в самостоятельной речи, составляет и употребляет в самостоятельной речи вопросительные предложения:

с вопросами глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени;

с вопросами имен прилагательных различного рода, задает вопросы по содержанию

т е к с т а ;

4) умеет устанавливать временную последовательность событий по серии из 3-4 картин и передавать их содержание в повествовательном тексте из 3-5 предложений;

5) составляет короткий повествовательный текст из двух-трех предложений с опорой на сюжетную картину;

6) сообщает о своих успехах и неудачах в выполнении учебной работы, состоянии одежды и учебных принадлежностей;

7) устно излагает связный текст из 8-10 (до 15) слов по опорным вопросам.

38. Работа над словом:

1) понимает и употребляет в речи слова, выражающие поручения, приказание, слова – названия предметов, действий, признаков предметов, признаков действий, время действий, с которыми дети постоянно сталкиваются в быту, учебе, при знакомстве с природой, общественными явлениями;

2) понимает обобщающее значения слов, слов, обозначающих один предмет в разных ситуациях;

3) понимает и правильно употребляет существительные с суффиксами -ик, -ок, -к, -чек, -очк, -ечк, -иц); существительные с суффиксом -енок, енок); существительные с суффиксами -ист, -щик, -чик, -ниц(а), -тель, -арь.

39. Формирование грамматического строя речи:

1) умеет выделять грамматическую основу предложения по вопросам. Самостоятельно образовывать форму единственного и множественного числа имени существительного и глагола;

2) составляет предложения с различением и согласованием форм единственного и множественного числа имени существительного и глагола, словосочетания глагол + имя существительное в винительном падеже (одушевленные и неодушевленные), предложений из грамматической основы и прямого дополнения, распространяет предложения дополнениями и определениями и обстоятельствами по вопросу;

3) выделяет глаголы и наречия из наглядных ситуаций с целью накопления словаря;

4) владеет падежными формами имени существительного;

5) составляет словосочетания глагол + имя существительное в дательном падеже и практическое владеет вопросом кому? и родовых окончаний (сущ. м.р., ж. р., с.р.) имен существительных (м. р., ж. р., ср.р.) в дательном падеже. Составляет предложения с указанными словосочетаниями;

6) группирует имена существительные по грамматическим категориям числа и рода в согласовании с числительными и местоимениями;

7) согласовывает глаголы прошедшего времени с именем существительным м.р., ж. р., с.р., глагол + существительное в В.п. без предлога (в м.р., ж. р., с.р.) одушевленный, неодушевленный;

8) сопоставляет предложения с местоимениями в роли подлежащего, правильно

- употребляет формы 2 лица местоимений единственного и множественного числа в настоящем, прошедшем, будущем времени;
- 9) употребляет предлоги в, на, под, над в словосочетании глагол + им. сущ. в практической деятельности через составление предложений;
- 10) выделяет из простых распространенных предложений и словосочетаний существительные и прилагательные;
- 11) образует родовые окончания имени прилагательного и различает их.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

40. Раздел «Произношение»:

- 1) произносит различные сочетания звуков и слогов вариативной сложности: включающих оппозиционные звуки, чередования ударных и неударных слогов);
- 2) четко, слитно, с правильным ударением произносит слова, состоящие из правильно произносимых звуков (трех- пятисложных), из открытых и закрытых слогов (почтальон, перепорхнуть, однозначное, двузначное), со стечением двух-трех согласных в составе слога (строительство, кладовщица, птичница, удовольствие, пластмассовый);
- 3) выделяет ударный слог в словах, состоящих из трех - пяти слогов;
- 4) различает смысловое ударение (мука — мука), подвижность ударения, перенос ударения с одного слога на другой при образовании грамматических форм (город — города, куплю — купишь, прошу — просишь), логическое ударение;
- 5) правильно, плавно произносит слова с приставками (надстройка, подставка, сбрасывать);
- 6) слито произносит предлоги с существительными и прилагательными;
- 7) владеет труднопроизносимыми терминами, связанных с преподаванием математики, чтения, языка и других учебных предметов;
- 8) четко и слитно произносит простые распространенные предложения из слов указанной сложности с соблюдением правильной интонации и ударения;
- 9) соблюдает и различает интонации конца предложения.

41. Раздел «Развитие речи». Речевые умения и навыки:

- 1) знает свои фамилию, имя, отчество, возраст, домашний адрес и адрес школы;
- 2) умеет задавать вопросы кто (что) это? что делает? и т.д., давать краткие и полные ответы на вопросы, понимает различие краткой и полной формы ответа), различает собственные, обозначающие названия географических объектов, известных людей и исторических лиц, и нарицательные имена существительные и использует их в речи;
- 3) умеет использовать в речи существительные 3 склонения, существительные 1 склонения мужского рода, различает родовые признаки имен существительных и прилагательных;

4) умеет сравнивать предметы по их характерным признакам, выделять признаки предметов, употреблять наречия, имена существительные, числительные, обозначающие: оценку действия (как? плохо, хорошо, аккуратно), время действия (когда? летом, вечером), место направления действия (где? куда? откуда?), количества (с к о л ь к о ?) ;

5) понимает прямое и переносное значение слов (в значении применения действий к одушевленным и неодушевленным предметам);

6) умеет сообщать о календарных датах, предстоящих или прошедших событиях с указанием времени событий и собственной эмоциональной оценки, поддерживать беседу по тематике урока, конструирование диалогов от лица персонажей сюжетных картин или в ходе инсценировок, самостоятельно составить и записать по вопросам учителя или готовому вопросному плану предложения по теме беседы;

7) умеет работать с деформированным текстом (деление на части сплошного текста) . Владеет понятием часть текста. Умеет придумать заголовок текста, устно составить начало или продолжение рассказа, выделять основную идею части текста;

8) умеет составлять диалог по картине, заданной ситуации, предстоящей работе, сообщить ту или иную ситуацию, составить связный рассказ по серии 3-5 картин, по опорным словам, по деформированному тексту, коллективно составлять план под руководством учителя ;

9) употребляет в речи степени сравнения имен прилагательных (белый – белее, свежий – свежее) ;

10) понимает и употребляет слова в различных контекстах (ходить (куда?), ходить (где?), ходить (в чем?)), антонимы и синонимы, определенных темами бесед;

11) умеет самостоятельно устно и письменно составить повествовательный текст с коллективным составлением плана работы, поддерживать беседу на темы из окружающей жизни .

4 2 . Ра б о т а н а д с л о в о м :

1) правильно употребляет видовые и родовые слова-названия; слова, обозначающих имена собственные, имеющих только единственное или множественное число (молоко, сливки), несклоняемые (пальто, метро), объединенные по общности признака, указывающие на лиц по роду их деятельности, профессии, слова, обозначающих признаки предметов по «качеству (мягкий, твердый); по весу (легкий, тяжелый); по сезонности (зимний, осенний); по материалу, из которого он сделан (резиновый, металлический); по принадлежности (лисий, медвежья); по степени сравнения качеств предметов (белый, белее); по уменьшительно-ласкательному названию качеств предметов (новенький, голубенький);

2) правильно употребляет слова, обозначающих действия предметов, с наиболее распространенными приставками: в-, во-, вы- в значении движения внутри или изнутри ; при-, у-, от-, под- в значении удаления или отсутствия; пере-, про-, до- — в значении

перемещения; раз-(рас-), с-(со-), за- — в значении направления действия в разные стороны, сближения, соединения; на-, вз- (вс-), с- — и значении движения вниз, вверх, по поверхности предмета; о - (от-) — в значении движения вокруг предмета;

3) понимает смысловые оттенки слов, сопоставляет слова, обозначающих незавершенное действие и завершенное (глаголы с приставками на-, вы-, по-, с-), соотносит слова-действия с одушевленными и неодушевленными предметами;

4) употребляет в речи имен существительных с суффиксами ист, щик, тель, арь;

5) правильно употребляет слова в различных контекстах (идти куда? где? в чем? с кем? (с чем?));

6) сопоставляет и группирует слова с общим корнем, приставкой, суффиксом, близких и противоположных по смыслу;

7) различает простейшие случаи многозначности слов;

8) умеет употреблять в разговорной речи слова, обозначающие признаки предмета в значении принадлежности (волчий), материала или назначения (металлический, школьный), быстро находить нужное слово, наиболее точно выражающее мысль, приводя его в грамматически верное сочетание с другими словами.

43. Формирование грамматического строя речи:

1) владеет падежными формами имен существительных в предложении, различает родовые окончания имен прилагательных и глаголов прошедшего времени, анализом косвенных падежных форм имен прилагательных по вопросам: какому? каким? какого? , словосочетаний по вопросам куда? когда? как? Практически различает главную и зависимую части словосочетания;

2) составляет словосочетания и использует их в предложениях и связной речи: глагол + имя существительное в В.п. (переходность действия), глагол + имя существительное в Т.п. (орудие или средство действия), глагол + имя существительное в Д.п. (направленность действия) и устанавливает связи слов внутри предложения по вопросам кто? что? кого? чего? кем? чем?;

3) составляет и употребляет в предложениях словосочетаний: им. сущ. + им. сущ. в Р.п., выражающее принадлежность, отрицание, количество, или часть целого, им. сущ. + им. сущ. в Т.п. с предлогами с, без в значении совместности, отрицания или сопровождения, глагол + им. сущ. в Р.п. с предлогами с, со, из, из-под, из-за, обозначающие пространственные отношения, глагол + имя существительное в косвенных падежах с предлогами за, перед, между, вокруг;

4) составляет, понимает и употребляет в речи предложения с прямым и косвенным дополнением одновременно, предложения со словосочетаниями, обозначающими признаки действия глагол + наречие места, времени, образа действия, словосочетаний глагол + им. сущ. в Р.п. и В.п. с предлогами до, через, выражающими временные и пространственные отношения (через день, через лужу);

5) составляет предложения со словосочетаниями, включающими числительные с им

. сущ., грамматической основы предложения со сказуемым, выраженным глаголом в настоящем, прошедшем, простом и сложном будущем времени по вопросам (что делает? что делал (сделал)? что будет делать? что сделает?);

б) умеет образовывать падежные формы личных местоимений (тебя, мне, мной) с предлогами и без предлогов и использовать их в роли дополнений и обстоятельств.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

44. Раздел «Произношение»:

1) владеет основными грамматическими терминами: речь, предложение, словосочетание, слово, слог, ударение, гласные и согласные звуки, звонкие и глухие согласные, положение звука в слове, обозначение звука буквой;

2) четко произносит все звуки в речевом потоке (кроме детей с тяжелыми органическими поражениями речевого аппарата);

3) называет отличия звуков по их характеристике и месту образования;

4) производит звуко-слоговой анализ и синтез слов;

5) дифференцирует звуки, имеющие тонкие акустико-артикуляционные отличия, правильно обозначает их на письме;

6) определяет место ударения в слове;

7) правильно обозначает на письме буквы, имеющие акустико-артикуляционное и оптико-механическое сходство.

45. Раздел «Развитие речи». Речевые навыки и умения:

1) умеет активно высказываться в ходе беседы: давать развернутый ответ, дополненный описанием из 3-5 предложений, задавать вопросы в определенной последовательности, определенной ходом беседы, с вопросными словами куда? почему? где? какой? чей? сколько? как? когда?, оценивать и дополнять высказывание товарища;

2) коллективно составляет описательные тексты по сюжетной картине и готовому плану. Излагает тексты по готовому или коллективно составленному плану;

3) устно и письменно составляет повествовательных текстов по серии из 3-5 сюжетных картин и коллективно составленному плану, составляет и записывает под руководством учителя небольшой рассказ по одной картине или отдельному эпизоду с опорой самостоятельно составленный план;

4) знает признаки и особенности связных текстов (части и заголовки текста), выделяет основную мысль текста и части текста, придумывает заголовок части текста;

5) коллективно составляет рассказы по опорным словам и предложениям с последующей записью;

6) останавливает деформированный текст с его последующей записью;

7) пересказывает текст с изменением лица или времени действия;

8) устно составляет рассказ на основе личных наблюдений, впечатлений, пользуясь материалами дополнительной литературы;

9) самостоятельно составляет простой план текста;

10) умеет написать под руководством учителя краткое личное письмо о своих делах, заметку в стенгазету, деловое письмо (расписка, объяснительная записка).

46. Работа над словом:

1) образует и употребляет краткую форму имен прилагательных и использует их в роли сказуемых, сравнительной и превосходной степени имен прилагательных, качественные и относительные имена прилагательные с помощью суффиксов н, ов, ев, ск., сложные слова (светло-синий, длинноногий и т.д.), глаголы, выражающих продолжительность, незаконченность или повторяемость действия, глаголы в различных контекстах (открыть дверь, открыть собрание), выражающих неполное действие, суффиксальное и приставочное образование глаголов;

2) использует антонимы и синонимы, связанные с обозначением явлений природы в прямом и переносном значении;

3) понимает конкретное и переносное значение слов;

4) умеет образовывать однокоренные слова различными способами и употреблять их в роли различных членов предложения (Дежурный вытер доску. Наш класс пошколе дежурный).

47. Формирование грамматического строя речи:

1) различает предложения и словосочетания, умеет выделять словосочетания из предложений;

2) составляет и употребляет предложения и словосочетания: согласование имени прилагательного с именем существительным, глагол + имя существительное в косвенном падеже в роли дополнения, глагол + имя существительное в косвенном падеже в роли обстоятельства, глагол + наречие в роли обстоятельства образа, времени, места действия с предлогами из, из-под, из-за, до, после, через;

3) умеет составлять и распространять грамматическую основу предложения второстепенными членами перечисленного типа;

4) различает предложения по цели высказывания (повествовательное, вопросительное, побудительное);

5) умеет составлять и употреблять в устной речи предложения с однородными членами: подлежащими, сказуемыми, дополнениями и определениями;

6) составляет и применяет сложноподчиненные предложения с придаточными причины и союзами потому что, так как, односоставные и назывные предложения с использованием краткой формы имен прилагательных в роли сказуемого;

7) полностью согласует имена прилагательные с именами существительными в роде, числе, падеже.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

48. Раздел «Произношение»:

- 1) дифференцирует гласные звуки 1 и 2 ряда; звонкие и глухие согласные; артикуляторно близкие звуки;
- 2) проводит усложненный звуковой анализ и синтез (слова с йотированными гласными);
- 3) дифференцирует словообразование и словоизменение;
- 4) четко произносит все звуки в речевом потоке (кроме детей с тяжелыми органическими поражениями речевого аппарата);
- 5) четко и слитно произносит распространенное предложение, предложения с однородными членами, сложное предложение;
- 6) использует паралингвистические и экстралингвистические средства общения (мимика, жесты).

49. Раздел «Развитие речи». Речевые навыки и умения:

- 1) делит текст на части и самостоятельно составляет простой план;
- 2) составляет и излагает повествовательные рассказы по серии или отдельным сюжетным картинкам, по заданному началу или концу с соблюдением последовательности действий с творческим дополнением предыдущих или последующих событий, с передачей личного отношения;
- 3) умеет вести беседу на тему из школьной жизни, на заданную тему, с использованием отработываемой лексики и грамматических форм, дополняет высказывание товарища, выражает свое отношение к событиям, сообщению товарища, прочитанному или увиденному;
- 4) составляет диалоги с использованием прямой и косвенной речи;
- 5) сопоставляет глаголы совершенного и несовершенного вида с общим корнем (давать – дать), употребляет в речи безличные глаголы (вечереет, морозит);
- 6) различает простой и готовый сложный план, соотносит пункты сложного плана с частями текста;
- 7) проведение инсценировок с использованием прямой и косвенной речи и различение форм чужой речи.

50. Работа над словом:

- 1) образует и употребляет имена существительные от имени прилагательного с помощью суффиксов -от (-ет), -изн, -ость, -сов, обозначающих абстрактные понятия, образованных приставочно-суффиксальным способом (подснежник, подстаканник, имена прилагательного суффиксального образования в значении неполноты признака (красноватый, рыжеватый);
- 2) использует в речи собирательные имен существительных (молодежь), отвлеченные имена существительные (бегство), имена существительные

употребляющихся только во множественном числе (ножницы, часы), вещественные имена существительные (золото, порох), несклоняемые имен существительных (метр, кашне), имена существительные со значением уменьшительности, ласкательности, пренебрежительности, увеличительности (суффиксы звоночек, креслице, березонька), с суффиксами, указывающими на принадлежность к профессии, с суффиксами чик, щик, и с т ;

3) умеет подбирать и группировать слова по морфологическим признакам, по общности корня, суффикса приставки.

51. Формирование грамматического строя речи:

1) образует формы единственного и множественного числа глаголов, ставит вопросы к ним и правильно составляет предложения;

2) составляет словосочетания глагол + имя существительное в винительном падеже (одушевленные и неодушевленные), имя прилагательное + имя существительное (согласование, сопоставление признаков предметов (подбор антонимов именам прилагательным с порой на предметную картинку) какой? какая? какое? какие? глагол + наречие обозначающих: образ действия, время действия, цель действия, причину действия ;

3) использует вводные слова и предложения;

4) употребляет синтаксические конструкции с однородными членами, соединяющимися сочинительными союзами или перечислительной интонацией, с союзными словами где? откуда?, с союзом чем, (Сегодня я написал лучше, чем вчера);

5) имеет представление об односоставном предложении – безличном (со сказуемым, при котором нет подлежащего).

52. Предметные результаты выражаются в:

1) развитии и коррекции звуковой стороны речи;

2) формировании полноценных представлений о звуковом составе слова на базе развития фонематических процессов и навыков анализа и синтеза слогозвукового состава слова ;

3) формировании связной речи без дефектов произношения;

4) развитии и совершенствовании коммуникативной компетентности.

53. Личностные результаты выражаются в:

1) формировании основ гражданской идентичности, чувства гордости за свою Родину, народ и историю, формирование ценностей многонационального общества; становление гуманистических и демократических ценностных ориентаций;

2) формировании целостного, социально ориентированного взгляда на мир в его единстве и разнообразии природы, народов, культур;

3) формировании уважительного отношения к иному мнению, истории и культуре других народов ;

4) формировании эстетических потребностей, ценностей и чувств;

5) развитии этических чувств, доброжелательности и эмоционально-нравственной отзывчивости, понимания и сопереживания чувствам других людей;

6) формировании установки на безопасный, здоровый образ жизни, наличие мотивации к творческому труду, работе на результат, бережному отношению к материальным и духовным ценностям.

54. Системно-деятельностные результаты выражаются в:

1) способности принимать и сохранять учебную цель и задачу;

2) умении планировать реализацию учебной задачи (в том числе во внутреннем плане) ;

3) умении контролировать и оценивать свои действия, вносить соответствующие коррективы в их выполнение (с учетом индивидуальных особенностей психофизического развития и возможностей каждого ребенка);

4) использовании (на доступном для его возможностей уровне) знаково-символических средств, в том числе действием моделирования;

5) овладении спектром логических действий и операций, включая общие приемы решения учебных задач (с учетом индивидуальных особенностей психофизического развития и возможностей каждого учащегося);

6) умении использовать речевые средства для решения коммуникативных и познавательных задач ;

7) приобщении к использованию различных способов поиска информации;

8) овладении логическими действиями сравнения, анализа, синтеза, обобщения, классификации по родовидовым признакам, установления аналогий и причинно-следственных связей, построения рассуждений, отнесения к известным понятиям.

П р и л о ж е н и е 4 3

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 4 8

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Грамота (чтение, письмо)» для учащихся с задержкой
психического развития 0-1 классов уровня начального образования
(с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес бағдарлама негізінде және психикалық дамуы тежелген балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. Сауат ашу кезеңі қазақ тілінің грамматикасына және әдебиет туралы білім жүйесіне кіріспе болып табылады. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың оқу және жазу дағдыларын қалыптастыруға дайындау, қарапайым грамматикалық ұғымдармен таныстыруға даярлау, айтатын ойын толық, түсінікті жеткізе білуге, байланыстыра сөйлеуге үйрету, ауызша, жазбаша тілін дамыту, сөздік қорын байыту мақсаттарын жүзеге асыруға бағытталады. Бұл мақсат оқу және жазу сабақтарында ауызша және жазбаша сөйлеудің үйлесімділік ұстанымын ескере отырып оның екі кезеңінің (әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі) негізгі міндеттерін шешу арқылы қ а м т а м а с ы з е т і л е д і :

1) әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері: психикалық дамуы тежелген балалардың өмірінде жаңа пайда болған жетекші әрекет – оқу әрекетіне бейімдеуге дайындау, тұрақты зейіні мен жадын, ойлау мен қызығушылығын тәрбиелеу, баланың тұлғалық қасиеттерін қалыптастыру, оқуға және жазуға дайындау, сөздік қорын кеңейту, байланыстыра сөйлеуге дайындау;

2) әліппе кезеңінің міндеттері: психикалық дамуы тежелген балалардың қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру, әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту, сөздік қорын кеңейту және белсендіру, оқу дағдысы мен жазу икемділігін қалыптастыру.

3. Пәннің мазмұнын меңгеру үшін аптасына 7 сағаттан оқытылады (барлығы – 231 сағат). Жалпы сағат саны кезеңдер бойынша төмендегіше бөлінеді:

- 1) әліппеге дейінгі кезең – 56 сағат;
- 2) әліппе кезеңі – 175 сағат.

4. Пәнді оқыту үрдісінде пәнаралық байланыстар жүзеге асырылады:

1) дүниетану пәнімен: психикалық дамуы тежелген балалардың «адам және табиғат» туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті таныстыра отырып, оқушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыру, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын оқушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында пайдалану;

2) музыка пәнімен: психикалық дамуы тежелген балаларға әртегі, аңыздар оқу барысында мазмұнына сәйкес музыкалық шығармалар тыңдау, оқушылардың тілін

жаттықтыру, дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету мақсатында балалар әндер тыңдату;

3) бейнелеу өнері пәнімен: сурет бойынша психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөйлеу тілін дамыту, сурет салғызу, бояту жұмыстары арқылы қаламды, қарындашты дұрыс ұстауға үйрету, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту, эстетикалық тәрбиелеу;

4) еңбекке баулу пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты шығармалар оқу барысында психикалық дамуы тежелген оқушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, безендіру арқылы қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту;

5) дене шынықтыру пәнімен: психикалық дамуы тежелген оқушыларды партада дұрыс отыру; дене бітімінің дұрыс дамуы үшін жаттығулар жасау; сабақта сергіту сәтін өткізу.

2. Оқу пәнінің дайындық сыныптағы базалық білім мазмұны

5. Әліппеге дейінгі кезең (56 сағат):

1) тыңдалым. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың ауызша сөйлеуде сөйлеушіні немесе мұғалімді (сыныптастарын) аяғына дейін тыңдай білуі. Тыңдау барысында ақпаратты дұрыс қабылдау, ондағы негізгі ойды түсіну, тиісті жауап қайтаруы;

2) айтылым. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөйлеу кезінде сөздерді, дыбыстарды анық, дұрыс айтуы. Сөздердің мағынасын дұрыс түсініп, орынды қолдануы. Тілдік қарым-қатынасқа, диалогқа қатыса білу, сөйлеу барысында айтатын ойының мақсатына және жағдаятқа сәйкес тілдік құралдарды тиімді таңдауы. Оқу міндетіне (суреттеу, баяндау) сәйкес монологтік (ауызша) сөйлеуді меңгеру, өзі жайында, ата-анасы, үй-іші жайлы, достары туралы айтып бере алу. Мектептегі және күнделікті өмірдегі түрлі жағдаяттарға сәйкес сөйлеу мәдениеті (сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау) нормалары мен орфоэпиялық нормалар туралы түсінік қалыптастыру. Дауыс ырғағын дұрыс қою. Айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру: жаңылтпаштар, жұмбақтар, санамақтар жаттатуы;

3) оқылым. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөйлеу, сөйлем және сөз туралы алғашқы түсініктері. Сөйлеудің сөйлемнен, сөйлемнің сөздерден, сөздің буындардан құралатындығын графикалық сызба арқылы ұғындыру және оқу. Графикалық сызбалар бойынша сөйлемдер құрастырып оқу;

4) буын туралы алғашқы түсінік. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөзді буынға бөлуі, сөздегі буын санын, буын түрлерін анықтауы. Графикалық сызбалар түріндегі буындардан сөз құрап оқу;

5) дыбыс және әріп туралы алғашқы түсінік. Психикалық дамуы тежелген

оқушыларға буынның дыбыстардан (әріптерден) құралатындығын графикалық сызба арқылы ұғындыру. Дыбыстардың дауысты және дауыссыз түрлері болатыны: ауыз қуысында ауаның кедергісіз, еркін шығуынан жасалатын дыбыстардың дауысты деп аталатыны немесе ауыз қуысындағы сөйлеу мүшелерінің қатысуымен жасалатын дыбыстардың дауыссыз деп аталатыны туралы алғашқы түсінік қалыптастыру. Дыбыс шығаруда сөйлеу мүшелерінің әрекеті, дыбыстардың артикуляциясы: дыбыстау кезінде дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Дауысты дыбыстардың буын жасай алатыны (буындағы дауысты дыбысты ұзағырақ созу);

б) психикалық дамуы тежелген оқушыларға буындық-дыбыстық талдау: сөзді буынға бөлу, буын санын, буын түрін анықтау, сөздегі дыбыс санын, оның дауысты немесе дауыссыз екенін ажырату;

7) жазылым. Психикалық дамуы тежелген оқушыларды жазу жұмысына дайындық жаттығулары: үзік сызықтарды бастыра отырып, түрлі фигуралар, өрнектер, сызықтар (көлбеу, тік, ирек, үзік) салу, үзбей, байланыстыра жазуға дағдыландыру. Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау (дұрыс отыру, парта бетіне дәптерді дұрыс орналастыру, қаламды дұрыс ұстау ережесі);

8) тіл дамыту. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөздік қорын байыту: суреттер бойынша кім? не? кімдер? нелер? қандай? қай? не істеді? қайтті? не үшін қажет? т.б. сұрақтарға жауап ала отырып, заттардың атын атату, сапалық қасиеттерін, қимыл, іс-әрекетін, атқаратын қызметін, т.с.с. айтқызу, сөздердің мағынасын түсіндіру, сюжетті суреттер бойынша шағын әңгіме құрату, ертегі айтқызу. Тақпақтар, санамақтар, жаңылтпаштар, жұмбақтар жаттату.

6. Әліппе кезеңі (175 сағат):

1) дыбыс. Әріп. Әріп – дыбыстың таңбасы. Бас әріп және кіші әріп. Қазақ әліпбиіндегі дыбыстармен және әріптермен жеке-жеке таныстыру;

2) дыбыстар мен олардың таңбалары төмендегідей ретпен өтіледі: 1-кезеңде а, р, о, л, ш, с, у, ы, д дыбыстары меңгертіледі. 2-кезеңде т, м, н, ң, ғ, ж, і, ә, ө, қ, к. 3-кезеңде е, б, и, й, г, з, ұ, ү, п дыбыстары оқытылады;

3) дыбыс пен әріпті ажырату. Дыбыстың айтылу ерекшелігі. Дыбыс шығаруда сөйлеу мүшелерінің әрекеті, дыбыстардың артикуляциясы. Дыбыстардың дауысты және дауыссыз түрлері; дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату: ауыз қуысында ауаның кедергісіз, еркін шығуынан жасалатын дыбыстардың дауысты деп аталатыны немесе ауыз қуысындағы сөйлеу мүшелерінің қатысуымен жасалатын дыбыстардың дауыссыз деп аталатыны. Дауысты дыбыстардың буын жасай алатыны. Дыбыстық т а л д а у ;

4) буын. Дыбыстардан буын құрау. Буындардан сөз құрау. Сөзді буынға бөлу. Дыбыстық - буындық т а л д а у ;

5) сөз және сөйлем. Сөздің мағынасы (сөздік жұмысы). Сөздерден сөйлем құрау. Сөйлемдерден шағын әңгіме (мәтін) құрау. Сөйлемнің соңына тыныс белгісі (нүкте,

леп, сұрақ белгілері) қойылатыны, тыныс белгісі сөйлемнің аяқталғанын білдіретіні, келесі сөйлемнің бас әріптен басталатыны туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

6) оқу. Дауыстап оқу. Буындап оқудан біртіндеп сөзді тұтас, үзбей оқуға көшу. Сөздердің мағынасын есте ұстай отырып сөйлемді дұрыс әрі түсініп оқуға дағдыландыру. Сөйлемдегі айтылатын ойдың сипатына қарай дауыс ырғағын келтіріп, мәнерлеп оқуға машықтандыру. Біртіндеп оқу жылдамдығын арттыру; іштей оқу (алғашқы «көзбен оқу» дағдысын қалыптастыру). Оқу барысында көру арқылы сөзді тұтас қабылдау қабілетін қалыптастырып, «көру аймағын» ұлғайту. Көлемі жағынан шағын мәтінді түсініп оқу және түсінгенін айта білу, сұраққа жауап беру, мәтіннен қажетті сөзді таба білуге дағдыландыру;

7) жазу. Жазуға қойылатын талаптарды меңгерту (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс орналастыру, қаламды дұрыс ұстау), саусақтардың ұсақ бұлшық еттерін дамыту; дәптер бетін дұрыс бағдарлау: жұмыс жолы мен үлкен жолды ажырату, жоларалық кеңістікті сақтау, жолдың жоғарғы және төменгі сызығынан шықпау, әріптерді жұмыс жолына дұрыс орналастыру, т.с.с.; әріп элементтерін жазу. Жекелеген элементтерді жазып үйренуден біртіндеп оларды қосып, әріп жазуға, сөздердің ара жігін сақтауға машықтандыру; әріптердің баспа және жазба түрлерін ажырату. Бас әріптер мен кіші әріптердің жазылуын меңгерту; жазба және баспа түрде берілген сөздерді, сөйлемдерді, шағын мәтіндерді дұрыс көшіріп жазуға дағдыландыру. Жазу барысында сөздерді іштей буынға бөліп айтып отырып жазуға машықтандыру; есту арқылы, яғни мұғалімнің айтуымен жазу. Графикалық құралдардың қызметін түсіндіру: сөздердің арасына орын қалдыру, жаңа жолдан немесе азат жолдан (абзацтан) бастау, сөздің жолға сыймаған бөлігін сызықша белгісін қоя отырып буын жігімен жаңа жолға к ө ш і р у , т а с ы м а л д а у ;

8) тіл дамыту. Қазақ тіліндегі дыбыстарды, оның ішінде айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру. Оқушылардың сөздік қорын байыту. Сөздің белгілі бір мағына (заттардың атын, түсін, дәмін, көлемін, санын, қимыл-әрекетін, орнын, т.с.с.) беретінін жаттығулар арқылы ұғындыра отырып, оларды орынды қолдануға үйрету. Сөйлеу барысында ойын нақты жеткізу үшін қажетті сөзді дұрыс табуға, қажет жағдайда мәндел сөздермен байланыстырып сөйлеу тілін дамыту. Суреттер бойынша сөйлемдер құрастырып, одан шағын әңгіме құрауға үйрету. Оқылған әңгіме, ертегі, т.б. мәтіндер бойынша түсінгенін айтып беруге дағдыландыру. Дайын үлгі бойынша өз көргенін, бақылағанын әңгімелеуге жаттықтыру. Сұраққа толық жауап беруге үйрету. Жұмбақ, жаңылтпаш, тақпақтар жаттату.

7. Жыл бойы өткенді қайталау.

3. Оқу пәнінің 1-сыныптағы базалық білім мазмұны

8. Әліппе кезеңі (120 сағат):

1) оқу. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың шағын көлемді тілі жеңіл көркем шығармалар (Отан, туған тіл, туған жер, табиғат, отбасы, еңбек, т.с.с. туралы) оқуы. Әдеби жанрлар (өлеңдер, әңгімелер, ертегілер; жұмбақтар, жаңылтпаштар, санамақтар, мақал-мәтелдер, т.б.) туралы алғашқы түсініктер қалыптастыру. Оқылған шығармалардағы көркем, бейнелі сөздерді сезіну, түйсіну, мәтінді талдау (мұғалімнің көмегімен) біліктілігін қалыптастыру. Шығарманы толық қабылдау қабілетін дамыту; оқу түрлерін (дауыстап оқу, іштей оқу, түсініп оқу, дұрыс оқу, мәнерлеп оқу) меңгерту. Оқудың сөздерді тұтас оқу, бірнеше буынды сөздерді буындап оқу тәсілдерін меңгерту. Өлеңдерді, ертегілерді, әңгімелерді дауыс ырғағын, нақышын келтіре отырып оқуға машықтандыру; оқуға ұсынылатын шығармалар (үлгі тақырыптар): «Жарқын жүзді ұстазым», «Әдептілік», «Менің атамекенім», «Әліппе – алғашқы кітабым», «Халық а у ы з ә д е б и е т і ү л г і л е р і»;

2) жазу: психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөз ішіндегі әріптерді дұрыс байланыстырып әрі ырғақты жазу дағдысын жетілдіру. Шағын мәтіндерді көшіріп жазуға дағдыландыру; есту арқылы жазу, көргенін есте сақтап сөздерді, жай сөйлемдерді жатқа жазу: көркем, таза, қатесіз, сауатты жазуға дағдыландыру; сөзді т а с ы м а л д а п ж а з а б і л у ;

3) тіл дамыту. Психикалық дамуы тежелген оқушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен байыту және ол сөздердің мағынасын түсініп, орынды қолдана білу, оларды қатыстырып сөз тіркестерін, сөйлемдер құрастыра білу дағдыларын жетілдіру; әңгімелесу барысында өз ой-пікірін білдіру, сұрақ қою біліктілігін қалыптастыру; сөйлеудің монологтік түрін практикалық тұрғыда меңгерту. Белгілі бір тақырыпқа байланысты өз ойын толық, түсінікті етіп ауызша жеткізе білуге дағдыландыру; суреттер топтамасы, тірек сөздер, дайын үлгі, жоспар (сұраққа жауап жазу) бойынша, сондай-ақ оқығаны, көргені, бақылағаны жайында шағын әңгімелер (мәтін) құрастыру (бастапқы кезде ауызша, бірте-бірте жазбаша); мәтінге ат қою; сөйлеу мәдениетін (сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту) меңгерту;

4) грамматика, емле: дыбыс және әріп. Сөйлеу тілінде сирек кездесетін дыбыстар: х, һ, щ, я. Орыс тілінен енген сөздерде кездесетін в, э, Ў, ц, ф, ч дыбыстары, орыс тіліндегі ь (жіңішкелік белгісі) және ъ (айыру белгісі) таныстыру. Қазақ әліпбиін: әріптердің дұрыс аталуын және олардың әліпбидегі орнын (ретін) білу. Дыбыс және әріпті ажырату; дауысты және дауыссыз дыбыстар мен әріптер туралы білімдерін пысықтау және дамыту. Дауысты және дауыссыз дыбыстарды бір-бірінен ажырату, айтылу ерекшеліктерін білу; жуан және жіңішке дауысты дыбыстар мен әріптер, олардың емлесі: айтылу ерекшеліктерін салыстыру, оларды бір-бірінен ажырату, сөз ішіндегі орнын тапқызу; жуан дауыстылардың жуан буындарда, жіңішке дауыстылардың жіңішке буындарда жазылатыны туралы ұғым беру; а, ә дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі», «О, ө дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі

. Ұ, Ү дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі, ұ, ү әріптері бар сөздерді дұрыс жазу. Ы, і дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі. Қосарлы дауыстылар. И, Ұ, я, ю дыбыстары мен әріптері және емлелері. Қосарлы дауыстылар кездесетін сөздерді дұрыс жазуға жаттықтыру; буын.

9. Әліппеден кейінгі кезең (144 сағат):

1) оқу. Шағын көлемді тілі жеңіл көркем шығармалар (Отан, туған тіл, туған жер, табиғат, отбасы, еңбек, т.с.с. туралы) оқу. Әдеби жанрлар (өлеңдер, әңгімелер, ертегілер; жұмбақтар, жаңылтпаштар, санамақтар, мақал-мәтелдер, т.б.) туралы алғашқы түсініктер қалыптастыру. Оқылған шығармалардағы көркем сөздерді сезіну, мәтінді талдау (мұғалімнің көмегімен) біліктілігін қалыптастыру. Шығарманы қабылдау қабілетін дамыту; оқу түрлерін (дауыстап оқу, іштей оқу, түсініп оқу, дұрыс оқу, мәнерлеп оқу) меңгерту. Оқудың сөздерді тұтас оқу, бірнеше буынды сөздерді буындап оқу тәсілдерін меңгерту. Өлеңдерді, ертегілерді, әңгімелерді дауыс ырғағын, нақышын келтіре отырып оқуға машықтандыру; оқуға ұсынылатын шығармалар (үлгі тақырыптар): «Қазақстан байрағы» «Өз Астанам – өз ордам», «Ата насихаты»;

2) жазу: сөз ішіндегі әріптерді дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу дағдысын жетілдіру. Шағын мәтіндерді дұрыс көшіріп жазуға дағдыландыру; есту арқылы жатқа жазу, көргенін есте сақтап сөздерді, сөйлемдерді жатқа жазу: дыбыстық және буындық құрылымы әркелкі сөздердегі дыбыстардың ретін анықтай алу; жазғанын өздігінен тексеру; көркем, таза, қатесіз, сауатты жазуға дағдыландыру; сөзді т а с ы м а л д а п ж а з а б і л у ;

3) тіл дамыту. Сөздік қорын жаңа сөздермен байыту және ол сөздердің мағынасын түсініп, грамматикалық тұлғада байланыстырып, орынды қолдана білу, оларды қатыстырып сөз тіркестерін, сөйлемдер құрастыра білу дағдыларын жетілдіру; сөйлеудің диалогтік түрін практикалық тұрғыда меңгерту, әңгімелесу барысында өз ой-пікірін білдіру, пікірін дәлелдеу, сұрақ қою біліктілігін қалыптастыру; сөйлеудің монологтік түрін практикалық тұрғыда меңгерту. Белгілі бір тақырыпқа байланысты (айтатын ойының мақсатына қарай) өз ойын толық, жүйелі, түсінікті етіп ауызша жеткізе білуге дағдыландыру; суреттер топтамасы, тірек сөздер, дайын үлгі, жоспар (сұраққа жауап жазу) бойынша, сондай-ақ оқығаны, көргені, бақылағаны жайында шағын әңгімелер (мәтін) құрастыру (бастапқы кезде ауызша, бірте-бірте жазбаша); мәтінге ат қою; мазмұндаманың (дайын үлгі бойынша, сұрақтарға жауап жазу, еркін мазмұндау түріндегі) негізгі түрлерімен таныстыру; сөйлеу мәдениетін (сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту) меңгерту;

4) грамматика, емле: дыбыс және әріп. Қазақ тіліндегі және орыс тілінен енген дыбыстар мен әріптер туралы алған білімдерін жалпылау және пысықтау; қазақ әліпбиін: әріптердің дұрыс аталуын және олардың әліпбидегі орнын (ретін) білу;

5) дыбыс және әріпті ажырату; дауысты және дауыссыз дыбыстар мен әріптер туралы білімдерін пысықтау және дамыту. Дауысты және дауыссыз дыбыстарды

бір-бірінен ажырату, айтылу ерекшеліктерін білу; жуан және жіңішке дауысты дыбыстар мен әріптер, олардың емлесі: айтылу ерекшеліктерін салыстыру, оларды бір-бірінен ажырату, сөз ішіндегі орнын тапқызу; жуан дауыстылардың жуан буындарда, жіңішке дауыстылардың жіңішке буындарда жазылатыны туралы ұғым беру; а, ә дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі», «О, ө дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі. Ұ, Ү дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі, ұ, ү әріптері бар сөздерді дұрыс жазу. Ы, і дыбыстары мен әріптері және олардың емлесі. Қосарлы дауыстылар. И, Ұ, я, ю дыбыстары мен әріптері және емлелері. Қосарлы дауыстылар кездесетін сөздерді дұрыс жазуға жаттықтыру;

б) буын. Буын (анықтамасын білу);

7) тасымал (анықтамасын білу). Сөзді тасымалдауға болмайтын жағдайлар;

8) сөз. Сөз туралы білімдерін пысықтау, дамыту. Сөз және оның қызметі. Кім? не? сұрағына жауап беретін сөздер. Кім? кімдер? сұрақтары адамдарға қатысты сөздерге қойылатыны. Не? нелер? сұрақтары заттарға, жан-жануарларға қатысты сөздерге қойылатыны. Кім? сұрағы бір адамға, кімдер? сұрағы бірнеше адамға қатысты қойылатыны. Не? сұрағы бір затқа, нелер? сұрағы көп затқа қойылатыны; бас әріппен жазылатын сөздер. Адамның аты-жөні, фамилиясының бас әріппен жазылатыны. Қаланың, ауылдың, көшенің аттарының бас әріппен жазылатыны. Жан-жануарларға арнайы қойылған аттардың бас әріппен жазылатыны. Қандай? қай? сұрақтарына жауап беретін сөздер;

9) сөз және сөйлем. Сөйлем және сөйлемнің сөздерден құралатыны туралы білімдерін пысықтау және дамыту. Сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатыны. Сөйлемнің соңына қойылатын тыныс белгілер.

10. Жыл бойы өткенді қайталау.

4. Дайындық сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

11. Пәндік нәтиже бойынша психикалық дамуы тежелген оқушылар дайындық сыныптың соңында білуі қажет:

1) тілдің (ауызша және жазбаша сөйлеудің) негізгі бірліктері туралы қарапайым ұғымдарды: сөйлеу – сөйлем – сөз – буын – дыбыс – әріп туралы қарапайым түсінікті;

2) қазақ әліпбиіндегі меңгерілген дыбыстар мен әріптерді;

3) дыбыстарды (дауысты, дауыссыз, жуан дауысты, жіңішке дауысты) ажыратуды;

4) әріптерді (баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті) ажыратуды;

5) бас әріптен басталып жазылатын сөздерді (адамның аты-жөні, тегі, қала, ауыл а т т а р ы) ;

б) тасымалды және тасымалдауға болмайтын жағдайларды;

7) сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатынын;

8) сөйлемнің соңына қойылатын тыныс белгілерді;

9) сөйлемнің, сөздің, буынның, дауысты, дауыссыз дыбыстардың графикалық белгіленуін;

10) а және ә; о және ө; ұ және ү; ы және і дыбыстары мен әріптерін және олардың емлесін; меңгерілген қосарлы дауыстылар кездесетін сөздерді дұрыс жазуды.

12. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша. Тыңдалым және айтылым бойынша меңгеруі қажет:

1) сөзді, сөйлемді, мәтінді тыңдауды, сөздің мағынасын, сөйлем мен мәтіннің мазмұнын түсінуді;

2) сөздегі дыбысты дұрыс есту және айыруды, оларды дұрыс айтуды;

3) сұрақты мән беріп тыңдауды және оған тиісті жауап қайтаруды;

4) естігенін немесе оқығанын түсінуді және оны мазмұндап айтып беруді;

5) қарым-қатынас барысында сыпайы сөздерді (сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау) қолдануды;

6) мәтін бойынша сұрақ қоюды және оларға жауап беруді;

7) әңгімелесуге, диалогқа, дидактикалық ойындарға қатысуды;

8) шағын өлеңді, жұмбақ, жаңылтпаштарды жатқа айтуды.

13. Оқылым бойынша:

1) дауыстап және іштей оқуды;

2) сөздерді буындап оқуды, жыл соңына қарай тұтас сөзбен оқуды;

3) сөздерді бір қалыпты және ұғына отырып оқуды (оқу жылының аяғында минутына 10-20 сөзден тұратын мәтінді);

4) дауыс кідірісін және оқу қарқынын сақтай отырып сөйлемдерді (мәтінді) мәнерлеп оқуды;

5) оқу жылдамдығын жыл соңына қарай арттырып әрі түсініп оқуды;

6) тақырып бойынша үш-бес сөйлемнен тұратын мәтін құрастыруды.

14. Жазылым бойынша:

1) дыбыстарды әріптермен дұрыс белгілеуді;

2) қазақ әліпбиінің меңгерілген әріптерін (баспа және жазба, бас әріптер мен кіші әріптер) каллиграфия нормасына сәйкес жазуды, оларды сөз ішінде бір-бірімен дұрыс байланыстыруды;

3) жазба және баспа түрде берілген мәтіндерді (8-10 белгіден артық емес), сөйлемдерді (2-3 сөзден тұратын), сөздерді (10 сөзден артық емес) дұрыс көшіріп жазуды;

4) жазу барысында сөйлемді дұрыс рәсімдеуді (сөйлемді бас әріппен жазу және соңында сәйкес тыныс белгісін қою);

5) сөздерді (3-4 сөз) және сөйлемдерді (1-2 сөйлем) есту арқылы жазуды;

6) жазу барысында кейбір орфография ережесін (сөздерді тасымалдау; адамның аты, тегі, қала, ауылатауларын бас әріппен жазу) қолдануды.

15. Тұлғалық нәтижелер оқушылардың:

- 1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін (елтаңба, ту, әнұран) құрметтеуінен және білуінен;
- 2) туған елге деген сүйіспеншілігінен, туған жердің табиғатын сақтауға және қорғауға деген ұмтылысынан;
- 3) өз ана тілін, мәдениетін, салт-дәстүрін құрметтеуінен;
- 4) салауатты өмір салтын ұстануынан;
- 5) еңбек пен оқуға деген жауапкершілікті сезінуінен;
- б) қарым-қатынас барысында мәдениет сақтауынан, үлкен адамдарды құрметтеп, кішілерге қамқорлық танытуынан көрінеді.

16. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер оқушылардың:

- 1) дыбыстық және әріптік жүйе, дыбыстың түрлері (дауысты: жуан, жіңішке, дауыссыз); буын, сөз, сөйлем; буыннан сөз, сөзден сөйлем құралатыны; сөздердің белгілі бір мағынасы болатыны және белгілі бір қызмет атқаратыны (заттың атын, іс-қимылын, түр-түсін, дәмін, иісін т.б. сипаттарын білдіретіні);
- 2) сөйлемнің бас әріптен басталып, соңына тыныс белгісі (? !.) қойылатыны; бас әріппен жазылатын сөздер; тасымал, т.б. жайында алған қарапайым түсініктерін оқу және жазу барысында дұрыс пайдалана білуінен және сөздерге қарапайым дыбыстық-буындық талдау жасауынан, сөйлеуден тілдік бірліктерді айырып көрсете алуынан;
- 3) оқу үдерісінде алған түрлі ақпараттарды дұрыс қабылдауынан және дұрыс түсінуінен, қажетті жағдайда есіне түсіріп, орынды қолдана алуынан;
- 4) түсініп және мәнерлеп оқу дағдысынан;
- 5) дұрыс, қатесіз жаза алуынан;
- б) ауызша және жазбаша тілінің дамуынан, ойын түсінікті жеткізе алуынан.

5. 1-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

17. Пәндік нәтиже бойынша 1-сыныптың соңында психикалық дамуы тежелген оқушылар:

- 1) тілдің (ауызша және жазбаша сөйлеудің) негізгі бірліктері туралы қарапайым ұғымдарды: сөйлеу – сөйлем – сөз – буын – дыбыс – әріп туралы қарапайым түсінікті;
- 2) қазақ әліпбиіндегі барлық дыбыстар мен әріптерді;
- 3) орыс тілінен енген сөздерде кездесетін дыбыстар мен әріптерді;
- 4) дыбыстарды (дауысты, дауыссыз, жуан дауысты, жіңішке дауысты) ажыратуды;
- 5) әріптерді (баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті) ажыратуды;
- б) бас әріптен басталып жазылатын сөздерді (адамның аты-жөні, тегі, қала, ауыл, өзен, көл, көше аттары, жан-жануарларға қойылатын атаулар);
- 7) тасымалды және тасымалдауға болмайтын жағдайларды;

8) сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатынын;

9) сөйлемнің соңына қойылатын тыныс белгілерді;

10) сөйлемнің, сөздің, буынның, дауысты, дауыссыз дыбыстардың графикалық белгіленуін;

11) а және ә; о және ө; ұ және ү; ы және і дыбыстары мен әріптерін және олардың емлесін; қосарлы дауыстылар (и, Ұ, я, ю) кездесетін сөздерді дұрыс жазуды білуі қажет.

18. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша. Тыңдалым және айтылым бойынша:

1) сөзді, сөйлемді, мәтінді тыңдауды, сөздің мағынасын, сөйлем мен мәтіннің мазмұнын түсінуді;

2) сөздегі дыбысты дұрыс есту және айыруды, оларды дұрыс айтуды;

3) сұрақты тыңдап, оған тиісті жауап қайтаруды;

4) естігенін немесе оқығанын түсінуді және оны мазмұнын айтып беруді;

5) қарым-қатынас барысында сыпайы сөздерді (сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау) қолдануды;

6) мәтін бойынша сұрақ қоюды және оларға жауап беруді;

7) оқылған мәтіннің мазмұнын айтып беруді;

8) әңгімелесуге, диалогқа, дидактикалық ойындарға қатысуды;

9) 1-2 шумақ (4 жолдан тұратын) шағын өлеңді, жұмбақ, жаңылтпаштарды жатқа айтуды меңгеруі қажет.

19. Оқылым бойынша:

1) дауыстап және іштей оқуды;

2) сөздерді буындап оқуды, жыл соңына қарай тұтас сөзбен оқуды;

3) сөздерді бір қалыпты және ұғына отырып оқуды (оқу жылының аяғында минутына 20-30 сөзден тұратын мәтінді);

4) дауыс кідірісін және оқу қарқынын сақтай отырып сөйлемдерді (мәтінді) мәнерлеп оқуды;

5) оқу жылдамдығын жыл соңына қарай арттырып, түсініп оқуды;

6) мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап табуды, мазмұнын айтуды; тақырып бойынша үш-бес сөйлемнен тұратын мәтін құрастыруды меңгеруі қажет.

20. Жазылым бойынша:

1) дыбыстарды әріптермен дұрыс белгілеуді;

2) қазақ әліпбиінің барлық әріптерін (баспа және жазба, бас әріптер мен кіші әріптер) каллиграфия нормасына сәйкес жазуды, оларды сөз ішінде бір-бірімен дұрыс байланыстыруды;

3) жазба және баспа түрде берілген мәтіндерді (10-15 белгіден артық емес), сөйлемдерді (3-4 сөзден тұратын), сөздерді (10 сөзден артық емес) дұрыс көшіріп жазуды;

4) жазу барысында сөйлемді дұрыс рәсімдеуді (сөйлемді бас әріппен жазу және

соңында сәйкес тыныс белгісін қою);

5) сөздерді (5-6 сөз) және сөйлемдерді (2-3 сөйлем) есту арқылы жазуды;

6) жазу барысында кейбір орфография ережесін (сөздерді тасымалдау; адамның аты, фамилиясы, қала, ауыл, өзен, көл, көше аттары, жан-жануарларға қойылатын атауларды бас әріппен жазу) қолдануды меңгеруі қажет.

21. Тұлғалық нәтижелер оқушылардың:

1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін (елтаңба, ту, гимн) құрметтеуінен, мемлекеттік гимнді білуінен;

2) туған елге деген сүйіспеншілігінен, туған жердің табиғатын сақтауға және қорғауға деген ұмтылысынан;

3) өз ана тілін, мәдениетін, салт-дәстүрін құрметтеуінен;

4) салауатты өмір салтын ұстануынан;

5) еңбек пен оқуға деген жауапкершілікті сезінуінен;

6) қарым-қатынас барысында мәдениет сақтауынан, үлкен адамдарды құрметтеп, кішілерге қамқорлық танытуынан көрініс табады.

22. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер оқушылардың:

1) дыбыстық және әріптік жүйе, дыбыстың түрлері (дауысты: жуан, жіңішке, дауыссыз); буын, сөз, сөйлем;

2) буыннан сөз, сөзден сөйлем құралатыны; сөздердің белгілі бір мағынасы болатыны және белгілі бір қызмет атқаратыны (заттың атын, іс-қимылын, түр-түсін, дәмін, иісін т.б. сипаттарын білдіретіні); сөйлемнің бас әріптен басталып, соңына тыныс белгісі (? !.) қойылатыны; бас әріппен жазылатын сөздер;

3) тасымал, т.б. жайында алған қарапайым түсініктерін оқу және жазу барысында дұрыс пайдалана білуімен және сөздерге қарапайым дыбыстық-буындық талдау жасауымен, сөйлеуден тілдік бірліктерді айырып көрсете алуымен;

4) оқу үдерісінде алған түрлі ақпараттарды дұрыс қабылдауынан және дұрыс түсінуінен, қажетті жағдайда есіне түсіріп, орынды қолдана алуымен;

5) түсініп және мәнерлеп оқу дағдысымен;

6) дұрыс, қатесіз, сауатты әрі көркем жаза алуымен;

7) ауызша және жазбаша тілінің дамуымен, ойын нақты, түсінікті, толық, жүйелі жеткізе алуымен;

8) шығармашылық жұмыстарға қызығушылығымен, талдау, жалпылау әдістерін қолдана білуімен айқындалады.

П р и л о ж е н и е 4 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан

от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 4 9

к приказу Министра образования

**Типовая учебная программа по предмету
«Грамота (чтение, письмо)» для учащихся с задержкой
психического развития 0-1 классов уровня начального образования
(с русским языком обучения)**

**1. Пояснительная записка учебной программы по предмету
«Грамота» для подготовительного класса**

1. Учебная программа разработана в соответствии с программой дошкольной подготовки, утвержденной МОН Республики Казахстан от 21 сентября 2012 года № 439

2. Курс «Грамота» в 0 классе является интегрированным и включает начальное обучение учащихся с задержкой психического развития (ЗПР) основным видам речевой деятельности: устной (говорение и слушание) и письменной (чтение и письмо) и ориентирована на формирование понятий и умений, лежащих в основе содержания курса русской грамоты для 1 класса.

3. Целью обучения предмету «Грамота» в 0 классе является комплексное развитие познавательно - речевой активности детей, овладение старшими дошкольниками с ЗПР основами грамоты.

4. Задачи обучения предмету:

- 1) развитие умений говорения и слушания, формирование опыта чтения слогов;
- 2) развитие интереса и внимания к слову, собственной речи и речи окружающих;
- 3) обогащение активного и пассивного словаря, развитие грамматического строя речи, умений связной речи с опорой на речевой опыт ребенка;
- 4) развитие фонетического слуха, совершенствование звуковой культуры речи детей;
- 5) обучение звуко - слоговому анализу слов.

5. Основные разделы курса учебного предмета «Грамота»:

- 1) развитие речи – словарная работа, связная речь, грамматический строй речи, звуковая культура речи;
- 2) обучение грамоте – языковой анализ и синтез, чтение, письмо.

6. Объем учебной нагрузки по учебному предмету в неделю составляет 7 часов. Годовой объем учебной нагрузки: 231 час.

2. Базовое содержание учебного предмета «Грамота» для подготовительного класса

7. Воспитание звуковой культуры речи. совершенствование произносительной стороны речи (развитие артикуляционной моторики, уточнение правильного произношения звуков), развитие фонематического слуха, формирование навыков слога-звукового анализа (различение звуков на слух, дифференциация звуков по месту и способу образования, по твердости и мягкости, по звонкости и глухости), выделение звуков из состава слова, анализ и синтез слогов (обратных, прямых, закрытых, со стечением согласных), слов различного звуко-слогового состава.

8. С л о в а р н а я р а б о т а :

1) уточнение, обогащение, активизация словаря по тематическим лексическим группам (одежда, обувь, головные уборы, посуда, мебель, электрические приборы, инструменты, спортивные принадлежности, музыкальные инструменты, овощи, фрукты, ягоды, цветы, деревья, грибы, птицы, рыбы, животные, насекомые и т. д.). Обогащение словаря различными грамматическими категориями существительными, глаголами, прилагательными, числительными, местоимениями, наречиями, предлогами, сочинительными и подчинительными союзами;

2) формирование грамматической стороны речи (образование существительных родительного падежа множественного числа, образование существительных предложного падежа единственного и множественного числа, образование существительного родительного падежа единственного и множественного числа с предлогом, согласование прилагательных с существительными в роде, числе, образование падежных форм существительных и прилагательных в форме множественного числа, согласование существительных с числительным, образование существительных при помощи суффиксов (-иц, -щик, -ищ).

9. Работа над предложением. Составление предложений по вопросам, по картинке, по опорным словам (составление простых распространенных предложений без предлога, с предлогами – к, с, со, за, из-за, без, под, из-под, над, между, перед, выделение слов в предложении, определение их количества, составление рассказа по серии картинок, по опорным словам, составление деформированных предложений, заучивание наизусть стихов, скороговорок, пословиц).

10. Основные содержательные линии раздела «Обучение грамоте»:

1) звуки: понятие «звук»; способы произнесения звука, его условное обозначение; акустические характеристики звука: согласные и гласные звуки, твёрдые и мягкие, звонкие и глухие согласные; выделение в слове гласных звуков, согласных звуков, твёрдых, мягких, звонких, глухих согласных звуков; выделение звука в начале, конце и середине слова, определение положения звука в слове; звуковой анализ состава слогов и слов; чтение и составление слогов и слов с помощью условных звуковых

обозначений. Выделение в слове ударного звука. Подбор слов с заданным звуком;

2) буквы: знакомство с буквами, дифференциация понятий «звук» и «буква»;

3) поэтапное изучение букв: гласные и звуки и буквы (а, у, и, о, ы), (е, Ё, э, я, ю); 1 группа согласных (м, т, н, л, с, р, ш, к, п, б, г); 2 группа согласных (д, з, ж, в, й, х, ц, ч, щ, ф, ь);

4) слоги: понятие «слог», слоговой анализ слов; подбор слов на заданное количество слогов; выделение в словах первого и последнего слогов; подбор слов на заданный слог; составление прямых и обратных слогов;

5) слова: выявление различий в звуковом (слоговом) составе двух слов; составление слова из звуков и слогов, их первых (последних) звуков или слогов в названии картинок; изменение слов путем замены, перестановки, добавления, исключения звуков или слогов; выявление повторяющихся в словах слогов с последующим их добавлением к другим словам; восстановление нарушенной последовательности звуков или слогов в структуре слова;

6) основной механизм чтения слогов (с введением согласных звуков и букв), ориентировка на гласную в слоге при его чтении;

7) чтение обратных, прямых, закрытых слогов и слогов со стечением согласных, плавного слогового, сознательного чтения слогов и отдельных слов;

8) подготовка к письму. Восприятие контуров предметов и их свойства; Ориентировка в плоскости листа тетради, знание рабочей строки, обводка мелких предметов по точкам, безотрывная обводка предметов по контуру, штриховка предметов внутри контура, рисование коротких и длинных палочек, округлых и волнистых линий, рисовании элементарных бордюров.

3. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса по предмету «Грамота»

11. Предметные результаты в разделе «Развитие речи»:

1) по завершении 0 класса учащиеся с ЗПР должны знать:

единицы речи;

способы слияния звуков в слоги;

2) учащиеся должны уметь:

согласовывать слова в роде, числе, падеже;

пересказывать сказку, рассказ (небольшие по содержанию) по опорным иллюстрациям;

составлять устный рассказ по картинке, серии сюжетных картинок;

использовать в речи многозначные, обобщающие слова, антонимы, синонимы, сравнения;

высказываться простыми распространенными предложениями;

свободно участвовать в диалоге со сверстниками и взрослыми, выражать свои чувства и намерения с помощью речевых и неречевых средств, владеть формами вежливости.

12. Предметные результаты в разделе «Обучение грамоте»:

- 1) учащиеся должны знать:
термины: звук, слог, слово, гласный, согласный, твердый, мягкий;
образы печатных букв;
способы слияния звуков в слоги;
- 2) учащиеся должны уметь:
правильно произносить все звуки родного языка;
различать и называть слова с определенным звуком;
определять место (начало-середина-конец) и порядок звуков в слове;
делить слова на слоги, устанавливать соотношение звукового и буквенного состава в словах;
ориентироваться на странице тетради;
читать слоги различной слоговой структуры (закрытые и открытые, прямые и со стечением согласных: СГ, ГС, СГС, ССГС, СГСС и др.);
сопоставлять изучаемые звуки с их изображением в виде печатных букв.

4. Пояснительная записка учебной программы по предмету «Грамота» для 1 класса

13. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

14. Курс «Грамота» является интегрированным и дает учащимся с задержкой психического развития (ЗПР) первичные сведения о языке как целостной системе, проявляющейся в речевой деятельности и литературе. Эти сведения являются базовыми для освоения программ «Русский язык» и «Литературное чтение» и предполагает развитие всех видов речевой деятельности (слушание, говорение, чтение, письмо).

15. Целью обучения предмету «Грамота» учащихся с ЗПР является формирование основ функционально-грамотной личности, обеспечения языкового и речевого развития ребенка, создание условий для осознания им себя носителем языка.

16. Задачи обучения грамоте учащихся с ЗПР:

- 1) развитие всех видов речевой деятельности (слушание, говорение, чтение, письмо);
- 2) формирование фонематического восприятия, звукового анализа и синтеза;

- 3) уточнение и обогащение словарного запаса путем расширения и уточнения непосредственных впечатлений и представлений об окружающем мире;
- 4) развитие связной речи;
- 5) формирование интереса к родному языку;
- 6) выработка у учащихся орфоэпических, орфографических и пунктуационных умений по русскому языку;
- 7) формирование коммуникативных умений в устной и письменной форме;
- 8) приобщение детей к миру художественной литературы, к работе с книгой;
- 9) усвоение приемов умственной деятельности, необходимых для овладения начальным курсом русского языка (наблюдения, сравнения и обобщения явлений языка)

17. Процесс обучения грамоте делится на три периода: добукварный (подготовительный), букварный и послебукварный. Определить количество часов на эти периоды учитель может самостоятельно, ориентируясь на объективные возможности учеников своего класса и уровень их готовности к овладению грамотой.

18. Объем учебной нагрузки по учебному предмету в неделю составляет 8 часов.
Годовой объем учебной нагрузки: 264 часа.

19. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи со следующими предметами:

1) русский язык и литературное чтение. Формирование знаний в области элементарной грамматики осуществляется на основе литературных текстов разных жанров, которые служат основой для формирования нравственно-этических представлений, социально-нормативного поведения, социального развития учащихся с З П Р в целом;

2) познание мира. Обучение чтению осуществляется на основе литературных текстов, позволяющих познакомить учащихся с ЗПР явлениями природы, окружающего мира, деятельностью людей, что имеет большое значение для коррекции недостатков познавательной деятельности;

3) математика. Проведение звукового анализа требует от учащихся с ЗПР определения количества звуков в слове, их последовательности, сравнения (больше/меньше) звуко-буквенного состава слов, ориентировки в пространстве при выполнении графических заданий;

4) изобразительное искусство. На уроках грамоты широко используются произведения живописи, рисунка: учащиеся рисуют, раскрашивают, штрихуют, пополняют свой словарный запас, составляя устные рассказы по картинкам;

5) музыка. Использование музыкальных произведений во время уроков грамоты создает положительную мотивацию к усвоению нового материала;

6) физическая культура. Во время проведения динамической паузы учащиеся выполняют различные логоритмические упражнения, кинезеологические упражнения.

20. Учебный предмет «Грамота» готовит учащихся к изучению содержания учебных предметов «Русский язык» и «Литературное чтение» во 2 классе.

5. Базовое содержание учебного предмета «Грамота» для 1 класса

21. Подготовительный (добукварный) период (28 ч):

1) основные единицы речи: речь. Речь-средство общения. Речь устная и письменная; знакомство с формами речи, с их особенностями и средствами;

2) предложение . Распознавание в звучащей речи предложений. Выражение мысли как основной признак предложения. Графическое обозначение предложений (схема предложения) ;

3) слово. Наличие значения как основной признак слова. Разграничение реальных предметов и слов как их названий. Распознавание в предложении слов. Графическое обозначение слова (схема слова);

4) слог, ударение . Деление слова на слоги путём скандирования. Графическое обозначение слогов в схеме слова, приёмы определения ударного гласного звука, обозначение знаком ударения ударного слога в схеме. Моделирование слогового состава слов с помощью слоговых схем;

5) звук. Особенности гласных и согласных звуков, их характеристики. Приёмы вычленения звуков из слова и определения их характера. Частичный и полный фонетический анализ слов. Графическое обозначение звуков (гласный - красная клеточка, твердый согласный – синяя, мягкий - зеленая клеточка);

6) виды речевой деятельности:

слушание (аудирование): Коррекция и развитие речевого слуха, дифференциация основных единиц речи (слово, предложение), распознавание в слове звуков (гласных и согласных), их соотнесение с буквами; слушание диалогической и монологической речи, чтения текстов учителем, учащимися;

говорение. Коррекция произносительной стороны речи (чистоговорки, скороговорки, логоритмические упражнения) автоматизация, дифференциация слов с оппозиционными звуками: Л-Р, З-С, С-Ш, Ш-Ж, З-Ж, П-Б. Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения: приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой; особенности общения со знакомыми и незнакомыми, с родными и друзьями, ровесниками и взрослыми, с маленькими детьми. Особенности общения в школе, на уроке;

словарная работа по обогащению активного словарного запаса слов по лексическим темам: «Расскажи о себе», «Я и мои друзья», «Моя семья», «Город (село), где я родился»; «Что где растёт», «Кто где живёт»; «Кем быть?» и др. Составление устных сочинений, придумывание начала и конца сказки: «Чем могла закончиться сказка?», «А с чего все началось?» и др.; сочинение рассказов и сказок по картинке и личным

впечатлениям; описание природы («Мое любимое время года», «Золотая осень», «Как мы ходили в лес» и др.);

7) подготовка к чтению. Составление звуковой схемы слова (трех-, четырех-звуковых с открытым (СГ) и закрытым (ГС) слогом, со стечением согласных (ССГ)). «Чтение» звуковых схем с ориентировкой на гласный звук (обозначенный красным квадратом), на твердые и мягкие согласные (синие и зеленые квадратики) и количество звуков в схеме слова. Подбор к звуковой схеме слов, соответствующих по звуковому составу и «прочтение» схемы;

8) подготовка к письму. Гигиенические требования при письме. Ориентировка на тетрадном листе и на классной доске. Обводка по трафарету, соединение по точкам различных геометрических фигур. Строка, межстрочное расстояние. Овалы, их штриховка, рисование бордюров. Овладение начертанием письменных прописных (заглавных) и строчных букв. Письмо 8 элементов строчных букв. Специальные упражнения для развития глазомера, коррекционные упражнения для развития мелкой моторики рук, мелких мышц пальцев.

2.2. Букварный период (112 ч):

1) чтение и письмо. Буквы печатные и письменные, заглавные, строчные: 33 буквы русского алфавита, их правильное название и письмо в соответствии с нормами каллиграфии; обозначение буквами гласных и согласных, твердых и мягких согласных звуков. Перевод звуковой схемы в звуко-буквенную в целях обозначения звука буквой и соотнесения звука и буквы: при совпадении со звуком буква вписывается в звуковую схему, в случае несовпадения со звуком буква надписывается над словом (е, Ё, ю, я) или пишется за словом (ь);

2) поэтапное изучение букв:

1 группа – а, у, о;

2 группа – м, с, х, р, ш, с-ш;

3 группа – ы, л, л-р, н, к, т, и, и-ы п, з, с-з, й, и-й, г, к-г, в, д. б, ж, ж-з;

4 группа – е, ь, я, ю, Ё, о-Ё, ч, э, ц, ф, щ, ь;

3) слог. Ударение. Определение слогов в слове по количеству гласных букв. Графическое обозначение слогов для чтения (дефис или лита). Чтение слога с ориентировкой на букву, обозначающую гласный звук. Чтение слогов разной структуры: СГ (согласный + гласный), ГС (гласный + согласный); ССГ (согласный + согласный + гласный), СГС (согласный + гласный + согласный) и др. Ударный слог. Постановка знака ударения в слове; выделение голосом при чтении ударного слога. Письмо слогов; правильное соединение букв в слоге;

4) слово. Осознанное, правильное, плавное чтение и письмо слов различной структуры: односложные слова закрытой структуры (кот, дом); двусложные слова с открытыми слогами (ма-ма, мы-ло), с открытым и закрытым слогом (ма-лыш); двусложные слова с первым обратным слогом (Ан-тон); односложные и двусложные

слова со стечением согласных (мост, со-сна); пары слов с мягкими и твердыми согласными (лук-люк, мышка-мишка); глухими и звонкими согласными (палка-балка, суп-зуб); слова с йотированными гласными в начале и середине слова (ель, мель; еж, клен); слова с мягким знаком на конце и в середине слова (конь, коньки); слова с разделительным твердым и мягким знаком (объявление, листья);

5) списывание слов и предложений с печатного и рукописного текста; письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

6) письмо слов с сочетаниями жи-ши, ча-ща, чу-щу;

7) предложение. Различение границ предложения. Осознанное, правильное, выразительное чтение предложений, состоящих из 2-5 слов. Списывание предложений с образцов рукописного и печатного текста. Большая буква в начале первого слова предложения; точка в конце предложения. Письмо под диктовку предложений, состоящих из 2 - 3 слов;

8) текст. Осознанное, выразительное чтение текста (слоговое чтение и целыми словами), состоящего из 5-10 предложений. Комментированное, выборочное чтение текста (по вопросам). Творческий пересказ букварного текста: дополнение содержания текста. Письмо связного текста под диктовку (3-4 предложения) со словами, написание которых не расходится с произношением;

9) обогащение словарного запаса. Развитие связной речи;

10) звуковая культура речи. Разучивание и произнесение чистоговорок, скороговорок, стихотворений, загадок и др.; различение на слух и произнесение смешиваемых звуков (л-р, с-з, щ-ж, п-б, с-ш и др.);

11) работа над словом. Словарная работа: обогащение, уточнение, активизация в речи словарного запаса детей, использование слов для названия предметов, действий, признаков предмета. Классификация слов по лексическим темам («Дикие и домашние животные», «Овощи и фрукты», «Одежда и обувь» и др.). Воспитание языкового чутья к смысловым оттенкам слов, восстановление деформированных предложений, текста пропущенными словами. Подбор синонимов, антонимов (без использования терминов). Умение использовать в своей речи эмоционально-оценочные слова для выражения чувств, оценки прочитанного;

12) работа над предложением и текстом. Составление предложений, текста по опорным словам. Пересказ связного текста, составление диалогов на материале букварных текстов; ответы на вопросы по прочитанному, восстановление текста по данному началу или концу; творческий пересказ, словесное рисование, составление рассказов по аналогии, по личным впечатлениям; составление рассказов по картинкам букваря, по серии картинок, объединенных общей темой, развернутое объяснение содержания букварного текста;

13) внеклассное чтение: чтение небольших художественных произведений (1-2 страницы) детской литературы; умение узнавать книгу, рассматривать иллюстрации,

рассказывать содержание сюжета, описывать героев произведения.

23. Послебукварный период (124 ч):

1) чтение. Письмо. Чистописание. Развитие речи. Чтение художественных и научно-популярных рассказов, стихотворений известных детских писателей русской, казахской и зарубежной литературы (объем – 0,5-1,5 страницы): А.С.Пушкин, К.И.Чуковский, С.Маршак, М.Алимбаев, А.Дуйсенбиев, Б.Заходер, Г.Скребицкий, Бр.Гримм, Э.Успенский, В.Бианки, К.Г.Паустовский и др. Чтение текстов (примерная тематика): Вот пришли морозы. Мир и природа вокруг нас. Наши добрые дела. Друг в беде не бросит. Смешные истории. На дворе звенит капель. Наша Родина – Казахстан. Чтение и разучивание наизусть стихотворений и рассказов, посвященных праздникам

М а р т а , 9 М а я ;

2) внеклассное чтение: самостоятельный выбор книг для внеклассного чтения. Различение основных элементов книги(переплет, обложка, страница). Умение сравнивать прочитанную книгу с другими книгами. Знание наизусть стихотворений, загадок, пословиц (не менее 8-10);

3) письмо. Общее понятие об основных единицах языка, их использовании в речи: звук, буква, слово, слог, предложение, текст. Гласные звуки и буквы Ударение. Согласные звуки и буквы Парные глухие и звонкие согласные. Алфавит. Слово – часть нашей речи. Слово называет предмет. Слово называет действие. Слово называет признак предмета. Слово – имя собственное. Предлог. Письмо в соответствии с орфографическими правилами правописания: Перенос слов. Заглавная буква в начале предложения. Безударные гласные. Мягкий знак на конце и в середине слова. Гласные после шипящих (жи-ши, ча-ща, чу-щу). Парные глухие и звонкие согласные в конце слова. Правописание предлогов со словами. Пунктуационные правила: знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный, восклицательный знаки) в соответствии с интонацией. Чистописание. Закрепление каллиграфических навыков: письмо букв, правильное соединение букв в слогах;

4) развитие связной речи, навыков общения: Работа по обогащению словарного запаса и связной речи: пересказ прочитанного, ответы на вопросы по содержанию текста; творческая перестройка текста; деление текста на части, озаглавливание частей. Развитие навыков общения в соответствии с коммуникативной целью, мотивом высказывания.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

24. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

1) основные единицы устной и письменной речи: предложение. Слово. Слог. Текст. Ударение. Звуки речи (гласные, согласные, твердые, мягкие). Буквы (письменные и печатные, заглавные и строчные); графическое обозначение основных единиц речи;

2) правила орфографии и пунктуации: правописание слов с сочетаниями жи-ши, ча-ща, чу-щу, слов с мягким знаком на конце и в середине слова, слов с йотированными гласными в начале и середине слова; оформление начала и конца предложения; правила правописания имен и фамилий людей, кличек животных с большой буквы; основные правила переноса слов.

25. Учащиеся должны уметь:

- 1) различать звуки и буквы; устанавливать число и последовательность звуков в слове ;
- 2) различать в устной речи слова, предложения, вычленять их из речи;
- 3) определять место ударения в двусложных словах, делить слова на слоги;
- 4) устанавливать соотношение звукового и буквенного состава в словах, использовать условные графические средства;
- 5) пользоваться нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);
- 6) пересказывать текст объемом 30-50 слов, соблюдая логику повествования;
- 7) читать вслух, шепотом, про себя плавным слоговым чтением, с частичным переходом на чтение целыми словами (скорость 30-35 слов и знаков в минуту на конец учебного года) ;
- 8) писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения, буквосочетания, слоги, слова, предложения;
- 9) списывать слова и предложения с образцов.

Приложение 4 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 1 5 0

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Русский язык» для учащихся с задержкой психического развития
2-4 классов уровня начального образования
(с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа по предмету «Русский язык» для учащихся с ЗПР разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Программа по русскому языку обеспечивает усвоение детьми с ЗПР содержания начальной ступени обучения и реализацию требований государственного стандарта к знаниям и умениям обучающихся, заканчивающих начальную школу.

3. Целью курса русского языка является формирование языковой и коммуникативной компетенции у учащихся с ЗПР.

4. Задачи учебного предмета:

1) развитие фонематического восприятия, формированию звукового анализа и синтеза;

2) уточнение и обогащение словарного запаса путем расширения и закрепления непосредственных впечатлений об окружающем мире;

3) развитие связной речи: формирование и совершенствование умения создавать текст, т.е. связно выражать свои мысли, точно и разнообразно употреблять слова, говорить внятно и выразительно; воспитание интереса к родному языку;

4) формирование навыков учебной работы;

5) развитие приемов умственной деятельности, необходимых для овладения программой русского языка: умения наблюдать, сравнивать и обобщать языковые явления.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет: 2 класс – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году; 3 класс – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году; 4 класс – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

6. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи:

1) литературное чтение. На материале произведений «Литературное чтение» осуществляется формирование нравственной системы ценностных ориентиров школьников, формирование их гражданской и нравственной позиции;

2) казахский язык, иностранный язык. Использовать знания по казахскому и иностранному языкам при изучении фактов русского языка для формирования полиязычной личности;

3) познание мира. Для грамматического анализа на уроках русского языка широко привлекаются тексты, посвященные явлениям природы, жизни животного мира. Уроки русского языка – это расширение познавательных интересов учащихся об окружающем мире, природе;

4) математика. Изучение имени числительного как части речи, количественный подсчет при звуко-буквенном анализе слов требует использования знаний по

м а т е м а т и к е ;

5) изобразительное искусство. В целях развития связной речи на уроках русского языка широко используются произведения живописи: составление сочинений по к а р т и н е ;

6) музыка. Использование музыкальных произведений в начале уроков русского языка создает положительную мотивацию к усвоению нового материала. Музыкальные произведения могут быть использованы во время физкультпаузы, для снятия излишнего напряжения, отработки правильного произношения текстов;

7) физическая культура. Физические упражнения используются во время динамической паузы.

2. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

7. Повторение изученного в первом классе (10 часов):

1) речь устная и письменная. Слово. Предложение. Точка в конце предложения. Большая буква в начале предложения. Сочинение по опорным словам.

8. Звуки и буквы. Правописание. Произношение (30 часов):

1) различение звуков в слове на слух: правильная и отчетливая артикуляция звуков. Звуки гласные и согласные, согласные твердые и мягкие, их артикуляция и звучание; сопоставление парных звуков по артикуляции и звучанию (твердые и мягкие; звонкие и г л у х и е) ;

2) слог и правила переноса. Правила переноса слов с буквами Й и Ъ, с двойными согласными. Ударение, его смыслоразличительная функция. Алфавит;

3) правописание слов с буквами звуков е, Ё, ю, я, звукобуквенный анализ слов. Способы обозначения мягкости согласных буквами Е, Ё, И, Ю, Я и мягким знаком (Ь);

4) произношение и правописание звонких и глухих согласных на конце слова, применение способа их проверки. Правописание слов с разделительным мягким знаком (Ъ) ;

5) нахождение в слове безударных гласных, проверяемых и не проверяемых ударением. Применение способа проверки безударных гласных (изменение формы с л о в а) ;

6) правописание слов с сочетаниями ЖИ - ШИ, ЧА - ЩА ЧУ-ЩУ. Правописание слов с -чк-, -чн-, -щн-. Правописание ь знака в конце и середине слова;

7) Звуко-буквенный анализ слов. Диктант, изложение по вопросам.

9. Состав слова. Развитие речи. Правописание (20 часов):

1) общее понятие о составе слова. Окончание (звуковое). Родственные слова. Корень слова. Однокоренные слова. Приставка. Суффикс;

2) разбор слова по составу; графическое обозначение значимых частей слова. Изменение окончаний для связи слов в предложении;

3) нахождение в корне слова безударных гласных, их произношение, обозначение буквами и проверка безударных гласных способом подбора однокоренных слов;

4) нахождение на конце и в середине корня слова перед согласными парных глухих и звонких согласных, их произношение, применение способа проверки парных с о г л а с н ы х ;

5) произношение и правописание слов с приставками, не изменяющимися на письме (с, по, об, от, за, в, во, за, пере и др.). Сравнение правописания приставки и предлога. Нахождение и употребление в речи слов с уменьшительно-ласкательными суффиксами -оньк, -еньк-. Диктант, сочинение по вопросам.

10. Части речи. Правописание. Развитие речи. Имя существительное. Правописание. (2 0 ч а с о в) :

1) имя существительное (общее грамматическое значение, вопросы кто? что?). Существительные одушевленные и неодушевленные. Собственные имена существительные. Род имен существительных (мужской, женский, средний род). Число имен существительных (единственное и множественное число);

2) правописание Ъ на конце слов женского рода после шипящих;

3) определение числа имен существительных, употребление в речи форм единственного и множественного числа имен существительных. Правописание существительных с предлогами. Диктант, сочинение по картине.

11. Имя прилагательное. Правописание. Развитие речи (10 часов):

1) имя прилагательное (общее грамматическое значение, вопросы);

2) нахождение прилагательного по значению и вопросам. Установление связи прилагательного с существительным. Изменение прилагательного по родам. Изменение прилагательного по числам. Изложение, сочинение-описание природы, животного.

12. Глагол. Правописание. Развитие речи (10 часов):

1) глагол (общее грамматическое значение и вопросы);

2) нахождение глагола по значению и вопросам. Изменение глагола по числам. Диктант, сочинение – описание действий предмета.

13. Предлог. Правописание. Развитие речи (4 часа):

1) п р е д л о г ;

2) нахождение предлога в предложении и его условно-графическое обозначение. Раздельное написание предлога со словом. Связь слов в предложении с помощью предлога. Написание слов с приставками, сравнение написания приставки и предлога с о с л о в а м и . Д и к т а н т .

14. Предложение. Знаки препинания. Развитие речи (15 часов):

1) предложение и его виды по цели высказывания (повествовательные, вопросительные, побудительные), по интонации (невосклицательные и восклицательные). Главные члены предложения (подлежащее и сказуемое), их условно-графическое обозначение. Второстепенные члены предложения: (общее

п о н я т и е) ;

2) составление предложений с предлогами в, на, за, над, под, перед. Использование в предложениях и словосочетаниях существительных в родительном падеже множественного числа (типа много тетрадей, коробка конфет) и существительных в творительном падеже единственного числа (типа люблюсь Астаной, кормлю зерном). Составление и различение предложений по цели высказывания и интонации. Написание предложений, постановка знаков препинания в конце повествовательного, вопросительного и восклицательного предложения. Прописная буква в начале первого слова предложения. Разбор предложений по членам. Диктант. Изложение по плану.

15. Текст. Развитие связной речи (10 часов):

1) общее понятие о тексте. Тема текста. Заголовок текста. Текст – описание (природы, животного). Текст-повествование. Ключевые (опорные) слова текста. Структурные части текста: начало, основная часть, концовка;

2) деление текста на смысловые части. Составление плана текста. Составление текста по опорным словам, по картине. Составление текста по вопросам. Составление текста-описания животного и природы. Восстановление последовательности развития действия в тексте- повествовании. Озаглавливание текста в соответствии с темой. Сочинение на свободную тему.

16. Повторение изученного во 2 классе (7 часов). Контрольный диктант.

17. Чистописание. Закрепление гигиенических навыков письма. Работа над письмом букв их соединений в словах. Написание строчных и прописных (заглавных) букв по группам, в порядке усложнения их начертания: 1) и, ш, И, Ш, п, РТ, г; 2) л, м, Л, М, я, Я, А; 3) у, ц, щ, У, Ц, Щ, Ч, ч; 4) е, Е, с, С, о, О, а, д, б; 5) ь, ы, ь 4; 6) н, ю, И, Ю, к, К4; 7) В, в, з, З, Э, э, Ж, ж, Х, х, ф, 4; 8) Ф, У, Г, Т, Р, Б, Д. Написание, слов, предложений. Примечание: упражнения по чистописанию проводятся на каждом уроке 8-10 мин.

18. Для получения личностных результатов на уроках русского языка усвоение грамматического материала должно идти не только на отдельных предложениях и словах, но и на связных текстах следующей тематики: «Родной язык, ты с детства мне знаком...», «Родина любимая моя...», «Люби и береги природу родного края», «Забота о старших и младших», «Что такое хорошо и что такое плохо», «Береги своих друзей». Содержание текстов должно быть направлено на формирование патриотической и нравственно-этической позиции учащихся. Связные тексты (объем 20-40 слов) содержат наряду с грамматическими заданиями вопросы нравственно-этического характера .

19. Для получения системно-деятельностных результатов обучения:

1) участие в определении темы и цели урока, адекватное понимание поставленной учебной задачи, умение выполнять последовательные действия по ее решению; умение проводить самоконтроль, оценивать свою деятельность;

2) составление плана текста, работа со словарем;

- 3) наблюдение объекта исследования;
- 4) работа в парах, группах.

3. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

20. Повторение изученного во 2 классе (10 часов):

1) предложение. Главные и второстепенные члены предложения. Правила переноса слов;

2) определение границ предложения, расстановка знаков препинания в конце предложения. Установление связи слов в предложении. Правописание имен, фамилий людей, кличек животных, географических названий;

3) звуки, их обозначение буквами. Звуко-буквенный разбор слов. Различение безударных и ударных гласных, проверка безударных гласных. Нахождение в слове глухих и звонких согласных, их правописание и проверка;

4) распознавание и правильное произношение твердых и мягких согласных, обозначение мягкости согласных на письме;

5) письмо слов с разделительным Ъ. Правописание сочетаний жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк, чн, щн; двойных согласных в слове. Перенос слов. Сочинение по опорным словам.

21. Слово и его значение. Развитие речи (10 часов):

1) общее понятие о лексическом значении слова. Синонимы. Антонимы. Толковый словарь (общее понятие о его назначении);

2) распознавание и употребление слов, называющих предметы, признаки, действия. Составление тематических групп слов. Подбор синонимов и антонимов, их употребление в речи. Использование толкового словаря для раскрытия значения слов. Диктант.

22. Состав слова и словообразование. Правописание. Развитие речи (12 часов):

1) состав слова. Окончание и основа слова. Нулевое окончание. Роль окончания в предложении. Родственные слова. Корень слова. Однокоренные слова. Суффиксы, их значение для образования слов. Приставки, их значение для образования слов;

2) определение состава слова. Графическое обозначение значимых частей слова. Выделение окончания; способы определения окончания. Подбор однокоренных слов. Правописание слов с удвоенными согласными в корне слова, с непроизносимой согласной в корне. Проверка безударных гласных с помощью формы слова (единственное и множественное число) и однокоренных слов. Образование слов с помощью приставок, не изменяющихся на письме: с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на-. Образование слов с помощью суффиксов –еньк, - оньк, -юшк, -ушк, -ик, -ек; -енок-, -онок-; определение значения суффиксов в слове, их правописание. Диктант, изложение по вопросам.

23. Части речи. Правописание. Развитие речи (59 часов). Имя существительное (30

ч а с о в) :

1) имя существительное: его значение, грамматические вопросы начальной формы. Род имен существительных. Мягкий знак (ь) после шипящих на конце существительных женского рода и его отсутствие у существительных мужского рода (рожь – нож, вещь – плащ и т.п.) Изменение имен существительных по числам;

2) изменение имен существительных по падежам в единственном числе (склонение). Умение различать падежи. Практическое изменение имен существительных при сочетании с другими словами. Преобразование косвенных падежей имен существительных в начальную форму. Составление предложений с существительными, стоящими в различных падежах. Выделение изученных орфограмм, проверка безударных гласных и парных глухих и звонких согласных в корне слов.

24. Имя прилагательное (10 часов):

1) имя прилагательное: его значение, вопросы, на которые оно отвечает. Имена прилагательные, сходные и противоположные по значению. Изменение имен прилагательных по родам и числам при сочетании с существительными. Правописание окончаний –ий, –ый, –ая, –яя, –ое, –ее, –ые, –ие. Изменение имен прилагательных по падежам ;

2) нахождение имен прилагательных по значению, вопросам, роли в предложении. Изменение имен прилагательных по числам, родам при сочетании с именем существительным. Склонение имен прилагательных женского рода единственного числа. Склонение прилагательных мужского и среднего рода единственного числа. Правописание падежных окончаний имен прилагательных. Использование имен прилагательных в тексте-описании (природы, животного). Подбор и употребление в речи прилагательных-синонимов и антонимов. Сочинение–описание природы, животного .

25. Местоимение (4 часа):

1) местоимение (общее понятие). Личные местоимения 1, 2, 3 лица единственного и множественного числа ;

2) использование личных местоимений в устной и письменной речи. Правописание местоимений. Контрольная работа.

26. Глагол (15 часов):

1) его значение, вопросы, на которые он отвечает. Практические упражнения в употреблении глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени. Изменение глагола по временам: настоящее, прошедшее, будущее. Не с глаголами;

2) нахождение и употребление глагола в речи по значению, вопросам, роли в предложении. Написание неопределенной формы глагола. Изменение глагола по временам. Изменение глагола настоящего времени по лицам и числам. Изменение глагола прошедшего времени по родам. Употребление глагола будущего времени (простая и сложная форма глагола). Написание глаголов с частицей НЕ. Диктант.

Сочинение - повествование.

27. Предложение. Члены предложения. Развитие речи (15 часов):

1) предложения повествовательные, восклицательные, вопросительные. Знаки препинания в конце предложения. Условно-графическая модель предложения;

2) упражнения в определении главных членов предложения: подлежащее и сказуемое. Второстепенные члены предложения (без деления на виды). Выделение из предложений словосочетаний. Различение членов предложения и частей речи. Составление и запись предложений, включающих слова, которые выражены и з у ч а е м ы м и ч а с т я м и р е ч и .

28. Текст. Развитие связной письменной и устной речи (20 часов):

1) предложение и текст. Тема и основная мысль текста. Типы текста: описание и повествование. Структура текста: начало, основная часть, концовка;

2) нахождение текста по признаку связности и целостности. Определение темы и основной мысли текста. Установление типа текста. Нахождение в тексте-описании прилагательных. Нахождение в тексте-повествовании глаголов. Деление текста на части. Составление плана текста. Сочинение на свободную тему.

29. Повторение изученного за 3 класс (10 часов):

1) повторение основных тем разделов «Звуки и буквы», «Слово и его значение», «Слово и его состав». «Части речи», «Предложение»;

2) контрольный диктант.

30. Тематика связных текстов, содержание которых ориентировано на получение личностных результатов обучения: «Родной язык, ты с детства мне знаком...», «Родина любимая моя...», «Люби и береги природу родного края», «Забота о старших и младших», «Что такое хорошо и что такое плохо», «Береги своих друзей». Содержание связных текстов должно быть направлено на формирование патриотической и нравственной позиции школьника.

31. Общеучебные умения, ориентированные на системно-деятельностные результаты обучения:

1) участие в целеполагании, планировании и самопроверке; умение находить пути решения поставленных задач урока, умение задавать вопросы;

2) наблюдения, получение информации через чтение и письмо; создание письменного текста (описание, повествование);

3) анализ, классификация, обобщение, составление плана текста;

4) умение поддерживать общение и в совместной деятельности в парах, группах.

4. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

32. Повторение изученного в 3 классе (10 часов):

1) обобщение сведений о слове, предложении, тексте, части речи;

2) правописание безударных гласных в корне слова, проверяемых и не проверяемых ударением. Правописание парных согласных в конце и середине слова перед согласными, способы их проверки. Разбор по составу слова: окончание, основа, корень, суффикс, приставка.. Правописание приставок и предлогов (сопоставление). Диктант.

33. Лексика. Развитие речи (12 часов):

1) лексическое значение многозначного слова. Прямое и переносное значение слова

Новые и устаревшие слова;

2) определение лексического значения слова (прямого и переносного). Составление предложений со словами в прямом и переносном значении. Использование толкового словаря при работе над значением слова. Сочинение по опорным словам или данному началу.

Изложение по плану.

34. Части речи. Правописание. Развитие речи (69 часов).

35. Имя существительное, его роль в предложении (20 часов):

1) три склонения имен существительных. Правописание безударных падежных окончаний существительных 1, 2, 3-го склонений в единственном числе (кроме имен существительных на –ия, -ий, -ие). Сходные и противоположные по значению имена существительные. Склонение имен существительных во множественном числе. Употребление предлогов с именами существительными в различных падежах;

2) определение и различение падежей: именительный и винительный, винительный и родительный, винительный и предложный. Правописание падежных окончаний существительных 1 склонения. Правописание падежных окончаний существительных 2 склонения. Правописание падежных окончаний существительных 3 склонения. Окончания – е и – и в именах существительных 1, 2 и 3 склонения. Диктант, изложение с творческим заданием.

36. Имя прилагательное, его роль в предложении (10 часов):

1) обобщение сведений об имени прилагательном, изученных в 3 классе. Изменение имен прилагательных по родам и числам в зависимости от имен существительных, с которыми они связаны (кроме притяжательных прилагательных). Имена прилагательные сходные и противоположные по значению. Правописание безударных окончаний имен прилагательных (кроме прилагательных с основой на шипящую и Ц);

2) склонение прилагательных женского, мужского и среднего рода единственного числа. Употребление падежных форм прилагательных в речи. Склонение имен прилагательных во множественном числе. Употребление падежных форм прилагательных во множественном числе в речи. Правописание падежных окончаний прилагательных в единственном и во множественном числе. Диктант, сочинение–описание по картине;

37. Местоимение, его роль в предложении (10 часов):

1) обобщение сведений о местоимении, полученных в 3 классе: личные местоимения, их роль в предложении;

2) склонение личных местоимений, их употребление в речи. Правописание местоимений с предлогами. Диктант.

38. Глагол, его роль в предложении (25 часов):

1) обобщение сведений о глаголе, изученных в 3 классе: общее грамматическое значение глагола, вопросы, неопределенная форма глагола, изменение глагола по временам, числам, родам. Настоящее и будущее время глагола. 1 и 2 спряжение глагола, личные окончания глаголов. Виды глагола. Прошедшее время глагола;

2) умение задавать вопросы к глаголам совершенного и несовершенного вида (что делать? и что сделать?). Правописание глаголов на –ТСЯ и ТЬСЯ. Спряжение глагола в настоящем и будущем времени. Правописание личных окончаний глаголов 1 и 2 спряжения. Определение спряжения глагола по окончанию 3 лица мн. ч.: -ут (-ют) и –ат (-ят). Правописание Ъ после шипящего в глаголах 2 лица ед. ч. Изменение глагола в прошедшем времени по родам. Правописание глаголов с НЕ. Употребление глагола в речи. Определение значения многозначного глагола, прямого и переносного значения, подбор и употребление в речи глаголов-синонимов и антонимов. Изложение, сочинение – рассуждение.

39. Числительное (4 часа):

1) числительное, его общее грамматическое значение, вопросы сколько? Который?;

2) употребление в речи и правописание числительных пять-тридцать.

40. Предложение. Знаки препинания. Развитие речи (20 часов):

1) предложение, виды предложений; главные члены предложения. Распространенные и нераспространенные предложения. Второстепенные члены предложения: определение, дополнение и обстоятельство. Однородные члены предложения. Знаки препинания при однородных членах предложения, связанных интонацией;

2) составление и употребление в устной и письменной речи предложений, разных по цели высказывания, интонации. Распространение предложений второстепенными членами. Нахождение главных и второстепенных членов предложений по вопросам, их графическое выделение в предложении. Составление и нахождение предложений с однородными членами. Расстановка знаков препинания между однородными членами, связанных интонацией. Диктант, контрольная работа.

41. Текст. Развитие связной речи (15 часов):

1) обобщение сведений, изученных в 3 классе: текст-описание, текст-повествование. Тема и основная мысль текста. Текст-рассуждение;

2) наблюдение и использование прилагательных в тексте-описании и глаголов в повествовании. Составление текста-рассуждения (по образцу). Сочинение на свободную тему.

42. Повторение пройденного за 4 класс (10 часов). Контрольный диктант.

43. Тематика связных текстов, содержание которых ориентировано на получение

личностных результатов обучения: «Родной язык, ты с детства мне знаком...», «Родина любимая моя...», «Люби и береги природу родного края», «Забота о старших и младших», «Что такое хорошо и что такое плохо», «Береги своих друзей». Содержание связных текстов должно быть направлено на формирование патриотической и нравственной позиции школьника.

44. Общеучебные умения, ориентированные на системно-деятельностные результаты обучения:

- 1) целеполагание, планирование и самоконтроль;
- 2) умения определять проблему, вести наблюдение, сравнивать и сопоставлять языковые факты, доказывать, делать грамматический разбор, получать информацию через анализ текста, восстановление текста грамматического определения; создавать письменный текст (описание, повествование); принимать участие в составлении таблиц, схем;
- 3) анализировать, классифицировать, обобщать, доказывать, составлять план текста, устанавливать логические связи между словами в предложении;
- 4) вести диалоги на заданную тему, составлять рассказ о себе, своей семье, друзьях; использовать языковые знания в речи, умение поддерживать общение и организацию совместной деятельности в парах, группах, выступать с продуктами творческой деятельности перед классом.

5. Требования к уровню подготовки учащихся для 2 класса

45. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

- 1) названия букв русского алфавита; его практическое применение;
- 2) твердые и мягкие согласные звуки, обозначение мягкости согласных гласными буквами е, Ё, ю, я и ь; парные глухие и звонкие согласные;
- 3) правила переноса: перенос слов с буквами Й и Ь, с двойными согласными;
- 4) значимые части слова (общее понятие): окончание и основа, корень, приставка, суффикс;
- 5) части речи (общее понятие): имя существительное, имя прилагательное, глагол, предлог, их значение, вопросы, грамматические признаки (род, число);
- 6) части текста: начало, основная часть, концовка.

46. Учащиеся должны уметь:

- 1) различать звуки речи: гласные и согласные, твердые и мягкие согласные, глухие и звонкие согласные; правильно произносить их и обозначать буквами;
- 2) находить в слове безударный гласный, применять способы проверки безударных гласных;
- 3) распознавать в слове парные согласные звуки (глухие и звонкие) на конце и в середине слова; применять способ их проверки - подбирать проверочное слово;

- 4) обозначать мягкость согласного в слове буквами Е, Ё, И, Ю, Я и мягким знаком (Ь) ;
- 5) писать слова с сочетаниями -чк-, -чн-, -щн-; жи-ши, ча-ща, чу-щу;
- 6) переносить слова по слогам;
- 7) производить звуко-буквенный разбор слов; разбор предложений по членам (главные члены – подлежащее и сказуемое, второстепенные члены);
- 8) разбирать слова по составу: находить окончание, корень, приставку, суффикс; графически обозначать значимые части слова;
- 9) писать слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами -оньк, -еньк-; слова с приставками с, по, об, от, за, во, пере и др., не изменяющимися на письме;
- 10) распознавать части речи;
- 11) писать с большой буквы имена собственные (клички животных, имена и фамилии людей, географические названия);
- 12) использовать в речи слова речевого этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание;
- 13) составлять предложения, находить главные и второстепенные члены предложения; писать предложения с большой буквы; ставить знаки препинания в конце предложений (точка, вопросительный знак);
- 14) находить предлоги, правильно писать предлоги со словами, различать предлог и приставку;
- 15) определять тему текста, делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по вопросам;
- 16) писать словарные диктанты 6-8 слов; обучающие и контрольные диктанты 15-20 слов; изложения – 30-40 слов, сочинения – 4-6 предложений.

6. Требования к уровню подготовки учащихся для 3 класса

47. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

- 1) лексическое значение слова; синонимы и антонимы;
 - 2) состав слова;
 - 3) части речи;
- 4) виды предложения по цели высказывания, по интонации; главные и второстепенные члены предложения: определение, дополнение, обстоятельство;
- 5) признаки текста, типы текста: описание, повествование; тему и основную мысль текста.

48. Учащиеся должны уметь:

- 1) понимать и раскрывать лексическое значение слова; подбирать синонимы, антонимы, составлять тематические группы слов;
- 2) находить в слове его значимые части: окончание, основу, корень, приставку,

с у ф ф и к с ;

3) распознавать части речи по их значению, вопросам, грамматическим признакам; изменять имена существительные по падежам, родам и числам;

4) склонять имена прилагательные мужского, женского и среднего рода единственного числа; изменять прилагательное по числам, родам в связи с существительным; определять и писать падежные окончания прилагательных; подбирать прилагательные синонимы и антонимы;

5) распознавать в предложении личные местоимения, определять их роль в предложении (подлежащее);

6) распознавать глагол (по вопросу и значению), называть его грамматические признаки (число, время, лицо); изменять глагол по временам, числам и лицам; писать НЕ с глаголом; подбирать глаголы синонимы и антонимы;

7) устанавливать связь между словами в предложении, графически обозначать ее; разбирать предложение по членам: находить главные и второстепенные члены - определения, дополнения, обстоятельства;

8) определять текст по признакам связности и единой темы; выявлять тему и основную мысль текста; озаглавливать текст; делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка), составлять план текста; устанавливать вид текста (описание, повествование);

9) грамотно списывать и писать под диктовку текст (40-50 слов), включающий и з у ч е н н ы е о р ф о г р а м м ы ;

10) писать изложение по вопросам, с грамматическим заданием, по коллективно составленному плану (50-60 слов.);

11) писать сочинение – описание, сочинение повествование по сюжетной картине, личным наблюдениям (45-50 слов); определять тему и основную мысль текста.

7. Требования к уровню подготовки учащихся для 4 класса

49. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

1) лексическое значение слова; многозначность слова; прямое и переносное значение ;

2) синонимы, антонимы разных частей речи;

3) признаки, по которым отличаются части речи (общее грамматическое значение, морфологические признаки и роль части речи в предложении);

4) общее грамматическое значение, морфологические признаки имени. Существительного, имени прилагательного, глагола, числительного, служебную функцию предлога ;

5) виды простого предложения; главные и второстепенные члены предложения: определение, дополнение, обстоятельство;

б) признаки текста, типы текста: описание, повествование, рассуждение.

50. Учащиеся должны уметь:

1) использовать толковые словари;

2) определять тип склонения имен существительных, склонять и писать падежные окончания имен существительных 1, 2, 3 склонения (кроме существительных на -ия, -ие, -ий и -мя); различать падежи: винительный и именительный, винительный и родительный, винительный и предложный; правильно писать безударные падежные окончания существительных; правильно употреблять несклоняемые существительные в р е ч и ;

3) склонять прилагательные в единственном и во множественном числе; устанавливать связь прилагательного с существительным в роде, числе и падеже; правильно употреблять прилагательное+существительное в речи;

4) склонять личные местоимения; правильно писать местоимения с предлогами; правильно употреблять местоимения в связной речи;

5) изменять глаголы по лицам и числам; определять 1 и 2 спряжение глагола; правильно писать личные окончания глагола 2 лица единственного числа;

6) различать неопределенную форму и формы глагола 3 лица единственного и множественного числа, правильно писать - ТЬСЯ и – ТСЯ;

7) различать по вопросам глаголы совершенного и несовершенного вида;

8) изменять глаголы по временам; изменять глаголы прошедшего времени по родам ; правильно писать и употреблять времена глагола в связной речи;

9) писать частицу НЕ с глаголами;

10) различать числительное по значению и вопросам, правильно писать числительные от 1 до 30 ;

11) производить элементарный синтаксический разбор предложения с графическим обозначением главных и второстепенных членов предложения; 13) находить признаки текста; определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка), восстанавливать порядок следования его частей;

12) различать типы текстов: описание, повествование, рассуждение, анализировать содержание текста, составлять тексты разных типов речи;

13) правильно списывать и писать тексты под диктовку (75-80 слов) с изученными о р ф о г р а м м а м и ;

14) писать диктанты (объемом 65-75 слов), изложения по тексту (объем текста 150-200 слов), сочинения (описание, повествование, рассуждение) объемом 50-60 слов.

51. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

1) патриотические чувства к своей стране, к народу Казахстана; уважение и знание государственных символов (герб, флаг, гимн Республики); понимать ценностную значимость родного, государственного и других языков как средства познания мира;

2) уважение к законам страны, соблюдать правила общественного поведения на

улице, в школе;

3) интерес к историческому прошлому народов Казахстана, чувство национальной гордости за многонациональный народ, уважение к национальным традициям народов;

4) внимательное и доброжелательное отношение к окружающим людям, товарищам;

5) бережное отношение к окружающей среде, защиту родной природы.

52. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны применять:

1) учебно-организационные умения при определении цели и задач урока; в самоконтроле, постановке вопросов, в поиске путей решения поставленных задач урока;

2) учебно-информационные умения при работе с языковым материалом урока: приемы наблюдения, слушания, грамматического разбора, получения информации через чтение и письмо; создание письменного текста (описание, повествование); составление таблиц, схем;

3) виды речевой деятельности для отбора необходимой информации;

4) учебно-логические приемы анализа языкового материала с целью выявления существенных признаков изучаемого понятия; при классификации, группировке фактов языка, обобщении, составлении плана текста, доказывает принадлежность слова к той или иной части речи по совокупности признаков;

5) учебно-коммуникативные умения для общения в различных ситуациях (в учебной и повседневной деятельности); устную и письменную речь для выражения своего эмоционально ценностного состояния от переработанной информации;

6) пользоваться языковыми знаниями и речевыми навыками для совместной работы в группе, команде, для расширения своего кругозора;

7) речевые навыки в устной и письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях;

8) начинать и заканчивать разговор в соответствии с правилами речевого этикета; отвечать на вопросы и задавать вопросы в соответствии с целью диалога, строить монологическое высказывание с изменением лица рассказчика.

Приложение 46

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 151

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Казахский язык» для учащихся с задержкой психического развития
2-4 классов уровня начального образования
(с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес бағдарлама негізінде және психикалық дамуы тежелген балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. Қазақ тілі – психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып оқушыларын алғашқы тілдік білім негіздерімен қаруландыратын, тіл арқылы қарым-қатынас жасау қызметінің барлық түрін меңгертетін және олардың ақыл-ойын дамытатын пән.

3. Пәнді оқытудың жалпы мақсаты – психикалық дамуы тежелген оқушыларда тіл туралы тұтас ғылыми ұғым қалыптастыру, тіл ғылымы туралы негізгі ережелерді меңгерту; ауызша және жазбаша сөйлеудің қарым-қатынас білігі мен дағдысын игерген тілдік тұлға қалыптастыру.

4. Психикалық дамуы тежелген балаларға бастауыш мектептегі «Қазақ тілі» пәнін оқытудың мақсаты – алғашқы тілдік мағлұматтарды меңгерту, сауатты жазу, оқу дағдыларын жетілдіру, жеке тұлғаның қалыптасуы мен дамуына мүмкіндік жасау.

5. Басты міндеттері:

1) психикалық дамуы тежелген оқушылардың өз ана тілі – қазақ тіліне деген қызығушылығын ояту, тілдің құдіретін және оның эстетикалық құндылығын сезіндіру арқылы қазақтың ұлттық мәдениетінің бір бөлігі ретінде өз тілін құрметтеу және мақтаныш ету сезімдерін қалыптастыру;

2) тілдік ұғымдар арқылы психикалық дамуы тежелген оқушыларды тілдік тұлға ретінде сезінуге тәрбиелеу;

3) ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру;

4) тілдік материалдар негізінде қажетті тілдік білім, білік, дағдыларды (өз ана тілінде дұрыс, түсініп, мәнерлеп оқу және сауатты, көркем жазу) қалыптастыру және дамыту;

5) алғашқы тілдік құбылыстарды танымдық нысан ретінде меңгерту, оларды талдау, салыстыру, топтау және ажырату дағдыларын қалыптастыру;

6) психикалық дамуы тежелген оқушының өзіндік іс-әрекеті арқылы оның белсенді ойлауын жетілдіру.

6. Бастауыш білім беру деңгейіндегі оқу бағдарламасында материалдар психикалық дамуы тежелген оқушылардың мүмкіндігіне бейімделіп және жүйелі-концентрлі ұстанымға негізделді, мазмұны жағынан кешенді сипатта берілді. Бағдарламаның мұндай құрылымы тілді оқытудың қарым-қатынастық іс-әрекеттік бағытын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Мұның өзі тілдік білімнің сапалы меңгертілуін қамтамасыз етеді. Осы тұтас жүйе мазмұны мен өзіндік мақсатқа бағыттылығы арқылы психикалық дамуы тежелген оқушылардың тілдік іс-әрекеттерге ауызекі және жазба тілдегі дайындығын қамтамасыз етеді.

7. Психикалық дамуы тежелген оқушыларға арналған «Қазақ тілі» пәнінің оқу бағдарламасы мынадай бөлімдерден тұрады: «Тіл және сөйлеу», «Дыбыс және әріп», «Мәтін», «Сөйлем», «Сөз және оның мағынасы», «Сөз құрамы», «Сөз таптары».

8. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2 – 4-сыныптар барлығы 136 сағатты құрайды (аптасына 4 сағаттан).

9. 2–4-сыныптарда тіл пәнін оқыту барысында пәнаралық байланысты үнемі ескеріп отыру керек. Тіл пәнінің басқа пәндермен байланысы туралы айтқанда, ең алдымен, тақырыптық байланыстарға назар аударған жөн. Тақырыптық байланыстың негізіне пәндер мен құбылыстар туралы оқытудың міндеттері мен шарттарына байланысты әртүрлі жағдайларда қарастырылатын жалпы түсініктер мен ұғымдар алынады (барлық сыныпта да осылай және олар сыныбы өскен сайын біртіндеп күрделене түседі).

10. Қазақ тілін оқыту барысында мынадай пәнаралық байланыстар жүзеге асырылады.

1) әдебиеттік оқу пәнімен:

қазақ тілі сабақтарында мақал-мәтел, жұмбақ, жаңылтпашты пайдалануда;
ақын-жазушылардың суреттерін көрсету, олар туралы мәлімет беруде;
мәтінді мәнерлеп оқу мен өлең жаттауда;
мәтіннің авторы туралы мәліметтер, не оның мазмұнын айтуды қажет ететін тапсырмалар арқылы оқу сабағындағы материалдарды еске түсіруде;
тәрбиелік мәні бар көркем шығармаларды және балалардың жас ерекшелігіне лайық ауыз әдебиеті үлгілерін пайдалануда;

2) математика пәнімен:

сан атауларын пайдалануда;
жұмбақтарды пайдалануда;

сөз мағыналарын түсіндіру барысында өлшемдік ұғымдарды пайдалануда;
заттарды пішініне, өлшеміне қарай салыстыруда;

3) дүниетану пәнімен:

қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстардың атауларын таныстыру, олар жайында түсінік беруде;

жаттығу мәтіндері арқылы жануарлар, өсімдіктер, т.б. туралы түсініктерін кеңейтуде;

табиғат құбылыстарымен таныстыруда;
туған ел, Отан туралы жаттығуларды орындатуда;
қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстар туралы ұғымдардың кеңейтілуінде;
еліміздің мәдениеті және шаруашылығы туралы түсінік беруде.

4) музыка пәнімен:

өлең мәтіндері арқылы музыкалық қабілетін дамытуда;
музыка шығармаларының негізінде байланыстыра сөйлеуді дамытуда;

5) бейнелеу өнері пәнімен:

жаттығу мазмұнына байланысты сурет салғызуда;
әр алуан суреттерді, портреттерді пайдалануда;
белгілі суретшілер туралы мағлұмат беруде;
сурет бойынша шағын мазмұндама (ауызша, жазбаша түрде) жазуда;

6) дене шынықтыру пәнімен:

сергіту жаттығуларын орындаған кезде дене қимылдарын пайдалануда;
оқыту барысында «дене шынықтыру минутын», қимыл-қозғалыс ойындарын
ұйымдастыруда;

7) еңбекке баулу пәнімен:

қол саусақтарының нәзік бұлшық еттерін дамытуда;
шығармашылық ой-қиялы арқылы сөйлей білу қабілетін дамытуда.

2. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

11. Тіл және сөйлеу (2 сағат):

1) сөйлеудің адам өміріндегі маңызы мен оның қажеттілігі;

2) ауызекі және жазба тілде сөйлеу туралы түсінік.

12. Дыбыс және әріп (24 сағат):

1) у дыбысы. Сөз ішінде у дыбысының бірде дауысты, бірде дауыссыз болып келуі.
У әрпінің емлесі: дауыссыз дыбыстан кейін келген у әрпінің алдында ү, ұ дыбыстары
естілгенімен, жазылғанда олардың орнына у-дың өзі ғана жазылатыны;

2) дауысты ы, і әріптеріне аяқталған сөздерге у әрпі қосылғанда, ы, і әріптерінің
т ү с і п қ а л а т ы н ы ;

3) и дыбысы. И-дің дауысты, ал й - дауыссыз дыбыс дыбыс екені. И-дің бірде жуан,
бірде жіңішке болатыны. И, й әріптерінің емлесі;

4) я, ю әріптерінің жазылуы;

5) дауыссыз дыбыстардың қатаң, ұяң, үнді болып бөлінетіні;

6) б, п дыбыстары. Б және п әріптерінің емлесі;

7) қ, ғ және к, г дыбыстары. Қ, к дыбыстарынан аяқталған сөздерге дауысты ы, і
дыбыстары жалғанса, олардың ғ, г дыбыстарына айналуы;

8) л, р дыбыстары. Л, р әріптерінің емлесі;

9) н, ң дыбыстары. Олардың бір-бірінен өзгешелігі және емлесі.

13. Мәтін (7 сағат):

1) мәтін туралы түсінік. Жеке сөйлемдерден мәтіннің өзгешелігі. Мәтіннің тақырыбы және ондағы негізгі ойды анықтау. Мәтіннің мазмұнына сай ат қою. Мәтінге сюжетті суреттерге ат қою;

2) мәтіннің құрылымын байқату: негізгі ойды беру формасы сөйлем екені, мәтіннің бөліктері (басқы, ортаңғы (негізгі), соңғы (қорытынды)) туралы ұғым меңгерту. Мәтіндегі азат жолдың рөлін аңғарту;

3) мәтіндегі сөйлемдердің байланысы. Әр алуан мәтін түрлерін аңғарту: әңгімелеу, сипаттау;

4) заттардың негізгі бөліктерін байқату: таныс заттарды көрсетіп, олардың басты белгілері жайлы әңгімелету, сипаттап айтқызу. Берілген мәтінге байланысты сұрақтарға жауап беру;

5) берілген жоспар бойынша мазмұндама жазу. Берілген тақырып, тірек сөздер, суреттер т.б. бойынша қарапайым мәтін құру.

14. Сөйлем (14 сағат):

1) сөйлем туралы түсінік. Сөйлемнің мәтіннен өзгешелігі. Тұтас мәтінді сөйлемдерге бөлу: берілген мәтіндегі сөйлемдердің ара жігін ажырату;

2) сөйлемнің айтылу мақсатына қарай түрлері: хабарлы сөйлем, сұраулы сөйлем, лепті сөйлем. Сөйлем түрлерінің айтылу интонациясын байқату;

3) сөйлем соңына қойылатын тыныс белгілері (нүкте, сұрау, леп белгісі);

4) сөйлемдегі сөздердің байланысы. Сұрақ қою арқылы сөйлемнің ішінен бір-бірімен байланысын анықтау;

5) сөздердің орналасу тәртібін ескере отырып, сөздерден сөйлем құрау. Сұрақ бойынша сөйлемді кеңейтіп жазу (екі сөзден тұратын сөйлемді үш сөзді етіп құру).

Үлгі, сызба, суреттер бойынша сөйлем құрап жазу.

15. Сөз және оның мағынасы (6 сағат):

1) сөз және оның мағынасы туралы түсінік;

2) мағынасы жуық, мәндес сөздер, қарама-қарсы мағыналы сөздер, әртүрлі мағынаны білдіретін сөздер (терминдер айтылмайды);

3) сөздердің қолдану ерекшелігі;

4) мәтіндегі сөздерді мағыналарына қарай ажырата білу.

16. Сөз құрамы (12 сағат):

1) сөздің түбірі мен қосымшасы туралы алғашқы түсінік;

2) түбір мен қосымшаның бір-бірінен айырмашылығы;

3) қосымшаның жұрнақ, жалғау болып бөлінуі.

17. Сөз таптары (35 сағат):

1) кім? не? кімдер? нелер? қандай? қай? не істеді? не қылды? қайтті? қанша? неше? нешінші? сұрақтарына жауап беретін сөздер туралы түсінікті қайталау;

- 2) сөз табы туралы түсінік. Зат есім, оның мағынасы, сұрақтары. Жалқы есім және жалпы есім. Жалқы есімнің жазылу емлесі;
- 3) зат есімнің жекеше және көпше түрлері. Зат есімнің көпше түрін сөз құрамына талдау, көптік жалғаулары;
- 4) етістік, оның анықтамасы, сұрақтары. Дара және күрделі етістіктер;
- 5) сын есім және оның анықтамасы, сұрақтары. Сын есіммен зат есімнің байланысы ;
- 6) сан есім және оның анықтамасы, сұрақтары. Сан есімнің зат есіммен байланысып а й т ы л у ы .

18. Сөйлеу мәдениеті (2 сағат):

- 1) сөйлеу мәдениеті туралы түсінік. Әдемі сөйлеу – әдептілік. Амандасу, сәлемдесу, танысу, алғыс айту кезінде қолданылатын сөздер.

19. Жыл бойы өткенді қайталау (14 сағат).

20. Жыл бойына арналған жазба жұмыстары (20 сағат).

3. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

1. Тіл және сөйлеу (2 сағат):

- 1) сөйлеу туралы берілген ұғымды кеңейту. Сөйлеу мәнерлілігі. Дауыс ырғағының сөйлеу жағдайына сәйкес болуы;

- 2) ауызекі және жазба тілде сөйлеу ерекшеліктері.

22. Дыбыс және әріп (16 сағат):

- 1) дыбыс туралы 2-сыныпта өткенді қайталау;
- 2) э, е, ф, в, ц, ч, ш, щ дыбыстарының ерекшеліктерін меңгерту. Бұл дыбыстарды дұрыс айтып, сауатты жазуға дағдыландыру;
- 3) в, ф дыбыстары мен әріптерінің ерекшеліктерін салыстыру;
- 4) ч, щ дыбыстары мен әріптерінің ерекшеліктері;
- 5) х, һ дыбыстары, олардың айтылу ерекшеліктері. Х, һ дыбыстарына қатысты с ө з д е р д і ң е м л е с і .

23. Мәтін (7 сағат):

- 1) мәтін туралы берілген ұғымды қайталау. Мәтін құрастырудың сызбасы (басқы, ортаңғы, соңғы бөліктері);

- 2) мәтінді бөліктерге бөлу (жоспар және жоспарсыз). Жоспар құру. Әр алуан мәтін түрлерін құрастыру: әңгімелеу, сипаттау;

- 3) мәтіндегі сөйлемдердің байланысы. Берілген жоспар, суреттер бойынша әңгіме құрастыру. Сөйлеу ортасына, сөйлеу мақсаты мен сөйлеу тақырыбына сәйкес қ а р а п а й ы м д и а л о г к ұ р у ;

- 4) бірлесіп жасалған жоспар бойынша 20-30 сөзден құралған қысқаша шығарма ж а з у ;

5) мәтінді ықшамдау арқылы қысқартып, баяндау.

24. Сөйлем (22 сағат):

- 1) сөйлем туралы 2-сыныпта берілген білімді қайталау;
- 2) сөйлем түрлерін әртүрлі жағдаяттарда орынды қолдана білу;
- 3) сөйлем мүшелері. Тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелер;
- 4) бастауыш пен баяндауыштың байланысы. Бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықша;

5) жалаң және жайылма сөйлем;

6) үлгі сызба, сұрақ бойынша сөйлем құрау;

7) қаратпа сөз, оның тыныс белгісі.

25. Сөз және оның мағынасы (6 сағат):

- 1) сөз туралы берілген білімді еске түсіру;
- 2) сөз мағыналарымен жұмыс: сөз өзінің тура мағынасынан басқа ауыспалы мағынада қолданылатынын және бір сөздің бірнеше мағынада жұмсалатынын байқату;
- 3) мәндес және қарама-қарсы мағыналы сөздер.

26. Сөз құрамы (14 сағат):

- 1) сөз құрамы жайында 2-сыныпта берілген ұғымдарды қайталау;
- 2) түбір сөз және туынды сөз;
- 3) туынды сөз жасайтын жұрнақтар;
- 4) туынды сөз бен түбір сөзді салыстыру;
- 5) түбірлес сөздер;

5) қосымшалардың емлесі: қосымшалардың сөздің соңғы буынымен үндесіп жалғануы, қосымша жалғанғанда кейбір сөздердің соңғы дыбысының өзгеруі немесе түсіп қалуы туралы түсінік (кітап+ы – кітабы).

27. Сөз таптары (34 сағат):

- 1) сөз таптары туралы берілген ұғымды қайталау;
- 2) зат есім туралы 2-сыныпта өтілген материалды еске түсіру;
- 3) негізгі және туынды зат есім. Негізгі зат есім, оның анықтамасы;
- 4) туынды зат есім, оның анықтамасы. Туынды зат есім жасайтын жұрнақтар;
- 5) зат есімнің тәуелденуі;
- 6) тәуелдік жалғау, оның жекеше және көпше түрлері. Тәуелдік жалғаудың емлесі;
- 7) етістік туралы берілген білімді еске түсіру. Негізгі және туынды етістік;
- 8) болымды және болымсыз етістік;
- 9) сын есім жайында берілген білімді еске түсіру. Негізгі және туынды сын есімдер;
- 10) салыстырмалы шырай жұрнақтарымен таныстыру;
- 11) заттарды әр алуан белгісіне, сапасына және т.б қарай салыстыру;
- 12) сан есім туралы берілген білімді еске түсіру. Есептік және реттік сан есімдер.

28. Сөйлеу мәдениеті (2 сағат):

- 1) танысу, өтіну, тілек білдіруге байланысты сөздерді пайдалану;

2) ауызекі және жазба тілде шақыру, құттықтау.

29. Жыл бойы өткенді қайталау (13 сағат).

30. Жыл бойына арналған жазба жұмыстары (20 сағат).

4. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

31. Тіл және сөйлеу (2 сағат):

1) тіл және сөйлеу туралы берілген ұғымды еске түсіру. Ауызекі және жазба тілде сөйлеу туралы түсініктерін кеңейту;

2) сөйлеудің адамдардың сезіміне, іс-әрекетіне әсері.

32. Дыбыс және әріп (7 сағат):

1) дыбысқа байланысты берілген білімді қайталау. Фонетика туралы түсінік беру. Фонетикалық талдау жасау;

2) буын үндестігі туралы ұғым қалыптастыру: дауысты дыбыстардың сөз ішінде жуан-жіңішкелігіне қарай үндесіп айтылуы және жазылуы;

3) дыбыс үндестігі туралы түсінік. Түбірдің соңғы дыбысы қатаң болса, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысы қатаң болып келетіні. Түбірдің соңғы дыбысы ұяң немесе үнді болса, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысы да ұяң не үнді болып сәйкестенуі;

4) дауысты дыбыстың әсерінен түбірдің соңындағы қатаң дыбыстың ұяң не үнді болып өзгеруі.

33. Мәтін (7 сағат):

1) мәтін және оның түрлері туралы берілген ұғымды кеңейту;

2) әңгімелеу мәтіні, оның құрылымын талдау. Өз беттерінше әңгіме құрау (6-7 сөйлем);

3) тірек сөздер, суреттер, оқығандары бойынша әңгіме;

4) сипаттау мәтіні, оның құрылымын талдау. Затты салыстырмалы сипаттау;

5) пайымдау мәтіні. Пайымдаудың мазмұндық және құрылымдық ерекшеліктерін байқату: мұнда түсіндіру (ой), дәлелдеу және қорытынды болатыны; пайымдауда түсінікті дәйектемелерді пайдалану. Пікір айтуға дағдыландыру, қорытынды жасай білуге үйрету;

6) саяхат кезінде көргендері, алған әсерлері жайында жазу. Айтқан ойларының тақырыпқа сай болуы, мазмұндау логикасының сақталуы, сөйлемдердің дұрыс құрылуы және т.б.

34. Сөйлем (22 сағат):

1) сөйлемге қатысты берілген білімді қайталау;

2) синтаксис туралы түсінік беру. Синтаксистік талдау жасауға үйрету;

3) сөйлемнің дара және күрделі мүшелері;

4) сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Сөз тіркесі туралы түсінік. Сөйлемдегі сөз

тіркестерін табуға жаттықтыру;

5) жай сөйлем және құрмалас сөйлем;

6) құрмалас сөйлемнің тыныс белгісі;

7) қыстырма сөз, олардың тыныс белгісі.

35. Сөз және оның мағынасы (5 сағат):

1) сөз мағыналары туралы білімді еске түсіру;

2) мағынасы бір-біріне жуық сөздер, мағынасы қарама-қарсы сөздер, көп мағыналы сөздер туралы түсініктерін кеңейту;

3) тұрақты сөз тіркестері туралы түсінік беру.

36. Күрделі сөздер (9 сағат):

1) күрделі сөз туралы жалпы түсінік;

2) біріккен сөз. Біріккен сөздің жасалуы және оның жиі кездесетін түрлері;

3) қос сөз және олардың жасалуы. Қос сөздердің мәні және емлесі;

4) қысқарған сөз. Қысқарған сөздердің жасалуы және олардың емлесі.

37. Сөз таптары (48 сағат):

1) сөз табы туралы өтілгенді қайталау;

2) морфология туралы түсінік. Морфологиялық талдау жасау;

3) зат есім. Зат есімнің септелуі. Септік жалғауының аттары мен септелуі. Септік жалғауының емлесі;

4) тәуелденген сөздердің септелуі;

5) көптік жалғаулы сөздердің септелуі. Зат есімнің жіктелуі;

6) жіктік жалғаулары, олардың жекеше, көпше түрлері;

7) етістік, оның жіктелуі. Жекеше және көпше жіктеу үлгілері;

8) етістіктің шақтары: осы шақ, өткен шақ, келер шақ;

9) сын есім. Сын есімнің дара және күрделі түрлері, олардың емлесі;

10) қарсы мәндес сын есімдер;

11) сан есім. Дара және күрделі сан есімдер, емлесі;

12) есімдік туралы жалпы түсінік. Жіктеу есімдіктері, олардың септелуі;

13) үстеу туралы түсінік;

14) шылау туралы түсінік, олардың мәні;

15) шылау мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы;

16) одағай сөздер және олардың емлесі;

17) еліктеуіш сөздер туралы түсінік. Олардың мәні мен емлесі.

38. Сөйлеу мәдениеті (2 сағат):

1) сөйлеу мәдениеті бойынша берілген ұғымды кеңейту: сөйлесіп отырған адамның сөзін бөлмеу, онымен ақжарқын, байыпты қалыпта сөйлесу, өзі туралы көп айта бермеу, дөрекі сөйлемей және т.б.;

2) ауызекі және жазба тілде кешірім сұрауға немесе келіспегенін білдіруге қажетті сыпайы сөздерді қолдана білу.

39. Жыл бойы өткенді қайталау (14 сағат).

40. Жыл бойына арналған жазба жұмыстары (20 сағат).

5. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

41. Пәндік нәтиже бойынша 2-сыныптың соңында психикалық дамуы тежелген оқушылар :

- 1) тіл және сөйлеудің мәнін, ауызекі және жазба тілді;
- 2) тіл дыбыстарының дауысты және дауыссыз түрлерін;
- 3) мәтіннің құрылымы мен түрлерін;
- 4) сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінетін түрлерін;
- 5) сөйлемдегі сөздердің байланысын;
- 6) сөз мағыналарын;
- 7) өтілген сөз таптарын, олардың сұрақтарын білуі қажет.

42. Пәндік нәтиже бойынша 2-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) сөзге дыбыстық талдау жасауды;
- 2) сөз құрамын талдауды;
- 3) өтілген сөз таптарын ажырату, талдау және оларды өзара салыстыруды;
- 4) мәтіндегі тірек сөздерді табу;
- 5) түрлі жағдаяттарда әңгімелесу, пікірлесу, өз ойын жеткізуді (кіммен? қайда? қашан? не туралы?);
- 6) өздеріне таныс заттарды, құбылыстарды салыстыруды;
- 7) 5-7 сөзден тұратын сөздік диктанты, 20-25 сөзден тұратын диктанттарды, 20-30 сөзден мазмұндаманы, 3-5 сөйлемнен тұратын шығарманы жазуды меңгеруі қажет.

6. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

43. Пәндік нәтиже бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) мәтін түрлері мен ерекшеліктерін;
- 2) сөйлемнің тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелерін, олардың арасындағы байланысты;
- 3) жалаң және жайылма сөйлем түрлерін;
- 4) қаратпа сөзді;
- 5) дыбыс және әріп, олардың емлесін;
- 6) сөз және оның мағынасын;
- 7) түбір сөз бен қосымшалы сөздің бір-бірінен айырмашылығын,
- 8) туынды сөз жасайтын жұрнақтарды;
- 9) түбір мен қосымшаның жазылуын білуі қажет.

44. Пәндік нәтиже бойынша 3-сыныптың соңында оқушылар:

- 1) жоспар бойынша әңгімелеуді;

- 2) үлгі бойынша сызба құрастыруды;
- 3) сөздерді сауатты және каллиграфиялық талапқа сай жазуды;
- 4) сөз құрамына талдауды;
- 5) мәтінге ат қоюды және ондағы негізгі ойды табуды;
- 6) сөйлемнен тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелерді табуды;
- 7) түрлі жанрда әңгіме құрау;
- 8) өткен тақырыпты қайталау үшін 45-50 сөзден (диктант) тұратын мәтінді көшіріп және есту арқылы жазуды;
- 9) сұрақтар, грамматикалық тапсырмалар, ұжыммен құрастырған жоспар бойынша (30-40 сөз) мазмұндама жазуды;
- 10) сурет бойынша баяндау, өзінің бақылауы арқылы әңгіме жазуды; шығарма жазуды, мәтіннің тақырыбын анықтауды меңгеруі қажет.

7. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

45. Пәндік нәтиже бойынша 4-сыныптың соңында оқушылар:
- 1) мәтін және оның түрлерін;
 - 2) сөйлемнің дара және күрделі мүшелерін; 3) сөйлемнің бірыңғай мүшелерін, олардың тыныс белгілерін;
 - 4) сөз тіркесін;
 - 5) буын және дыбыс үндестігін;
 - 6) сөз мағыналарын, олардың бір-бірінен айырмашылығын;
 - 7) күрделі сөздерді және оның түрлерін (біріккен сөз, қос сөз);
 - 8) жай сөйлем мен құрмалас сөйлемнің бір-бірінен өзгешелігін, құрмалас сөйлемнің тыныс белгісін;
 - 9) сөз таптарын білуі қажет.

46. Пәндік нәтиже бойынша 4-сыныптың соңында психикалық дамуы тежелген оқушылар:

- 1) мәтіндегі тірек сөздерді табуды және олармен мәтін құрауды;
- 2) сөз таптарын ажырату, талдау және оларды топтастыру, өзара салыстыруды;
- 3) жіктеу есімдіктерін табуды және оларды септеуді;
- 4) мәтіннен қаратпа және қыстырма сөздерді табуды;
- 5) жай сөйлемге синтаксистік талдау жасауды;
- 6) өз ойларын жеткізуді, сөйлемдерді дұрыс құрастыруды;
- 7) қоршаған орта мен мақсатқа сәйкес орынды сөйлей білуді;
- 8) диктант (көлемі 55-65сөз), мәтін бойынша мазмұндама (мәтін көлемі 50-100 сөз), көлемі 30-40 сөзден тұратын шығарма жазуды меңгеруі қажет.

47. Тұлғалық нәтижелер психикалық дамуы тежелген оқушылардың:

- 1) Қазақстан Республикасы Конституциясы туралы түсінігі болуы және оны

қ ұ р м е т т е у і н е н ;

2) өз Отанына деген мақтаныш сезімінен;

3) өз ана тілін білуі және құрметтеуінен, өз халқының және Қазақстанда өмір сүріп жатқан басқа ұлттардың салт-дәстүріне және басқа құндылықтарына құрметпен қ а р а у ы н а н ;

4) өз елінің, туған өлкесінің табиғатын аялауға және қорғауға ұмтылуынан;

5) үлкендерге құрметпен, кішілерге қамқорлықпен қарап, айналасына мейірімді, кішіпейілділігінен к ө р і н е д і .

48. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер психикалық дамуы тежелген оқушылардың:

1) бастауыш сыныпта оқытылған пәндер бойынша білімінің болуынан;

2) алынған ақпаратты талдай және қолдана білуінен;

3) шығармашылықпен жұмыс істеу әдістерін меңгеруінен көрінуі қажет.

П р и л о ж е н и е 4 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 5 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Литературное чтение» для учащихся с задержкой психического
развития 2-4 классов уровня начального образования
(с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с задержкой п с и х и ч е с к о г о р а з в и т и я .

2. Основная цель учебного предмета – формирование функциональной грамотности высоконравственной и патриотической личности школьника через его читательскую д е я т е л ь н о с т ь .

3. Задачи учебного предмета:

- 1) овладеть осознанным, правильным, беглым, выразительным чтением на уровне осмысления и понимания тематического и идейного содержания произведения;
- 2) формировать читательский кругозор, восполнять и расширить знания учащихся с задержкой психического развития об окружающей действительности на материале произведений русской, казахской и зарубежной литературы;
- 3) развивать и обогащать связную речь, творческое воображение, образное мышление; эмоциональную отзывчивость при чтении художественных произведений; стремление к продуктивно-творческому осмыслению прочитанного;
- 4) прививать устойчивый интерес к самостоятельному и систематическому чтению доступных возрасту произведений детской мировой литературы; приобретать опыт осознанного выбора книг для самостоятельного чтения.

4. Содержание программы составляет детская русская, казахская и мировая литература, отобранная с учетом художественно-эстетической и воспитательной ценности произведения, ее доступности для данного возраста обучаемых. Структура программы для каждого класса состоит из следующих разделов:

- 1) навыки аудирования (слушание) и чтения;
- 2) тематика и круг чтения;
- 3) теория литературы (пропедевтика);
- 4) анализ текста;
- 5) продуктивно-творческая деятельность.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет: 2 класс – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году; 3 класс – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году; 4 класс – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

6. В процессе обучения литературному чтению осуществляются межпредметные связи:

- 1) русским языком. Работа над элементарным языковым анализом текста, формирование выразительной, правильной, логически грамотной речи, совершенствование навыков письма, связной речи, овладение навыком построения текстов разных типов речи;
- 2) познанием мира. Использование научно-популярных произведений по тематике, использование жизненного опыта, материала экскурсий в процессе анализа литературного произведения;
- 4) математикой. Использование счета в играх, произведениях устного народного творчества, обогащение речи математическими терминами;
- 5) изобразительным искусством. Обогащение словарного запаса на материале рисунков, формирование эстетических представлений и чувств; развитие умений «словесного рисования», сравнения и сопоставления прочитанного и увиденного, развитие умений описывать возможные иллюстрации к прочитанному тексту;
- 6) музыкой. Использование музыкальных произведений при чтении текстов,

развитие связной речи на основе сравнения литературного и музыкального произведений ;

7) трудовым обучением. Развитие мелкой мускулатуры пальцев руки, использование поделок художественного труда для иллюстраций читаемых произведений ;

8) физической культурой. Использование физических движений для сопровождения читаемых рифмованных текстов, организация ролевых игр на материале читаемого произведения.

2. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

7. Навыки аудирования (слушания) и чтения:

1) восприятие на слух литературного произведения, умение слушать и понимать художественное слово ;

2) осознанное правильное плавное чтение вслух с переходом на чтение целыми словами ;

3) техника чтения: чтение слов с соблюдением орфоэпических норм литературного языка; темп чтения на конец года – 40-60 слов и знаков в минуту при чтении вслух;

4) правильность и сознательность чтения: правильное осознанное чтение предложений в соответствии с литературными нормами языка; понимание значения прочитанных слов, предложений, текста; обращение к словарям для разъяснения значения незнакомых слов ;

5) выразительность чтения: правильная расстановка при чтении логических ударений и смысловых пауз; выбор темпа, силы голоса, правильной интонации в соответствии с целью высказывания ;

6) работа с книгой. Элементы книги: обложка, переплет, титульный лист, оглавление, иллюстрация. Элементарные сведения об авторе.

8. Вводный урок: знакомство с учебным предметом «Литературное чтение, учебником (1 час) .

9. Родные просторы (15 часов). Поэтический родник «Лучше нет родного края»:

1) стихи поэтов: У.Турманжанов, КадырМырза Али, С.Майленов, К.Идрисов и др.;

2) произведения писателей: С.Сейфуллин, М.О.Ауэзов, Д.Досжанов, Г.Мельник и др . ;

3) поэтический родник «Осень наступила». Стихи поэтов: А.Плещеев, З.Федоровская, О.Высотская, У.Турманжанов, М.Алимбаев и др.;

4) внеклассное чтение ;

5) развитие речи. Изложение «Осень наступила».

10. Фольклорные мотивы (14 часов):

1) малые жанры мирового фольклора (загадки, песенки, потешки, пеструшка,

прибаутка, закличка, приговорка, небылица, считалки, чистоговорки, пословицы и поговорки и др.); народные сказки;

2) внеклассное чтение. Развитие речи. Изложение сказки с творческим заданием (сочини начало или конец сказки).

11. Мои друзья (18 часов):

1) поэтический родник «В дружбе наша сила». Стихи поэтов: С.Михалков, М.Пляцковский, Е.Благинина, А. Горбунов, и др.;

2) произведения детских писателей: В.Осеева, А.Митта, В.Ю. Драгунский, Н.Н.Носов, А.Б.Раскин, и др.;

3) внеклассное чтение;

4) развитие речи. Изложение о дружбе с творческим заданием (выскажи свое мнение, какой должна быть дружба).

12. Мы и природа (21 часов):

1) поэтический родник «Зима пришла». Стихи поэтов: А.С.Пушкин, И.Никитин, С.Сейфуллин, Я.Аким, В.Степанов, А.Яшин и др.;

2) произведения писателей: М.Алимбаев, Туве Янсон, В.Даль, М.Д.Зверев, В.Степанов, В.В.Бианки, М.М.Пришвин, Н.Н.Сладков, Э.Ю.Шим и др.;

3) внеклассное чтение;

4) развитие речи. Сочинение по картине «Зима». Поэтический родник «Скоро, скоро Новый год!»;

5) стихи поэтов: Е.Трутнева, З.Александрова, С.Михалков, К.Чуковский, В.Степанов;

6) развитие речи. Сочинение «Письмо к Деду Морозу».

13. Хочу все знать! (15 часов):

1) произведения писателей: В.Бианки, Н.Носов, В.Коржилов, Г.Снегирев, Б.Заходер, В.Берестов, Г.Остер, С.Сахарнов и др.;

2) поэтический родник «Мир, полный тайн и чудес». Стихи поэтов: В.Орлов, Р.Сеф, И.Гришашвили, А.Барто, Э.Мошковская и др.;

3) внеклассное чтение;

4) развитие речи. Сочинение «О чем рассказал мне (лес, поле, цветок и т.д.)».

14. Золотая душа (19 часов):

1) К.Ушинский, К.Тангрыкулиев, В.Железников, Р.Погодин, В.П.Катаев, Е.Шварц и др.;

2) поэтический родник «Ты на свете лучше всех!»;

3) стихи поэтов: Л.Николаенко, М.Пляцковский, А.Кайранов, С.Сеитов и др.;

4) внеклассное чтение;

5) развитие речи. Сочинение – поздравление «Мамин праздник».

15. Мир приключений и фантастики (19 часов):

1) В.Бианки, Д.Родари, А.Линдгрэн, Д.Крюсс, Бр.Гримм, и др.;

2) поэтический родник «Весна – утро нового года»;
3) стихи поэтов: А.Асылбеков, В.Тютчев, А.Плещеев, Г.Ладонщиков, Е.Благина,
С.Маршак, И.Токмакова и др.;

4) внеклассное чтение;

5) развитие речи. Сочинение «На кого я хочу быть похожим».

16. Наша планета Земля (13 часов):

1) поэтический родник «Моя Родина- Казахстан!»;

2) стихи поэтов: У.Турманжанов, Ж.Саин, Т.Молдагалиев, М.Алимбаев и др.;

3) рассказы: М.Ауэзов, Ю.Яковлев, Ш.Бейшеналиев, И.Ландо, М.Пришвин,
В.Бианки, и др.;

4) поэтический родник «Лето жаркое идет...»;

5) стихи поэтов: В.А.Жуковский, С.Сейфуллин, Б.Заходер, Г.Ладонщиков и др.;

6) внеклассное чтение;

7) развитие речи. Сочинение по картине «Казахстан – моя Родина».

17. Заключительный урок (1 час).

18. Теория литературы (пропедевтика):

1) общее понятие о малых жанрах устного народного творчества: загадки, потешки,
песенки, приговорки, считалки, пословицы, поговорки, чистоговорки, скороговорки;

2) понятие народной сказки, различение ее видов (бытовая сказка, сказка о
животных, волшебная сказка); композиционных частей сказки: зачин, концовка,
п р и с к а з к а ;

3) общее представление о жанре рассказа;

4) понятие текста - описание, повествование;

5) первоначальное представление о средствах выразительности: сравнение,
о л и ц е т в о р е н и е , э п и т е т .

19. Анализ текста:

1) знание названия произведения и фамилии его автора, последовательности
с о б ы т и й ;

2) работа по содержанию прочитанного: умение ответить на вопросы; найти в
тексте подтверждение своему ответу или отрывок по предлагаемому заданию;
различать действующие лица и оценивать их поступки; разделить текст на части по
вопросам, определить с помощью учителя основную мысль прочитанного, пересказать
с о д е р ж а н и е ;

3) языковой анализ текста: умение находить в выделенном отрывке меткие слова
или выражения, ярко характеризующие героя, природу, события, определять их
значение и объяснять, почему это слово выбрано автором, как оно характеризует героя;
различать простейшие случаи многозначности слова;

4) сравнение персонажей одного произведения, а также различных произведений.
Оценка эмоционального состояния героев, их нравственных позиций. Понимание

отношения автора к героям произведения.

20. Продуктивно-творческая деятельность (на основе литературных произведений).
Развитие связной речи:

1) проявление интереса к словесному творчеству. Создание текста по опорным словам или частям текста: придумать начало или конец сюжета, ввести свои эпизоды в развитие сюжета;

2) творческая работа по сочинительству: сказки, рассказа, загадки, (на материале образца прочитанных произведений; на иллюстративном материале);

3) рассказывание сказок от лица одного из ее персонажей. Придумывание продолжения произведения (сказки, рассказа), изменение начала и продолжения произведения. Коллективные творческие работы («Мир любимых героев», «Путешествие в сказку», «Сочиняем загадки», «В сказочном лесу» и т. д.);

4) овладение приемом словесного рисования (опиши картины, которые вызвало у тебя прочитанное);

5) составление портфолио-набора индивидуальных образовательных достижений по творческой деятельности школьника: иллюстрирование отдельных произведений, участие в выставках рисунков по изученным произведениям; изготовление книг-самоделок, коллективное творчество (аппликация, лепка, лего-конструкции к изученным произведениям или разделам).

3. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

21. Навыки аудирования (слушания) и чтения:

1) слушание и адекватное понимание услышанного, выделение информации для решения учебной задачи, ответов на поставленные вопросы;

2) совершенствование правильности, сознательности, выразительности и темпа чтения до уровня, когда техника чтения не мешает процессу смыслового восприятия читаемого;

3) темп чтения на конец 3 класса – 60-70 слов и знаков в минуту при чтении вслух;

4) способ чтения: плавное чтение целыми словами при смысловом охвате в процессе чтения словосочетаний и групп слов;

5) правильность и сознательность чтения: безошибочное орфоэпическое прочтение вслух предложений, интонационное оформление предложений в зависимости от знаков препинания и смысла высказывания;

6) выразительность чтения: выделение при чтении логических ударений и пауз.

22. Тематика и круг чтения. Вводный урок: повторение пройденного во 2 классе, знакомство с учебником (1 час).

23. Родные просторы (15 часов):

1) стихотворения и небольшие рассказы, отрывки из повестей писателей и поэтов:

С.Сейфуллин, М.Алимбаев, М.Ауэзов, О.Сулейменов, С.Жиенбаев и др.;

2) поэтический родник «Закружилась листва золотая». Стихи об осени: А.Пушкин, А.Фет, М.Лермонтов, К.Бальмонт, М.Алимбаев, И.Токмакова и др.;

3) понятие о пейзаже. Углубление понятия эпитета;

4) внеклассное чтение;

5) развитие речи. Сочинение по картине «Осень».

24. Фольклорные мотивы (20 часов):

1) сказки народов мира: русская, казахская, корейская и др.;

2) литературная сказка: А.С.Пушкин, Ы.Алтынсарин, Ш.Перро, Х.К.Андерсен, Бр.Гримм, О.Уальд, Е.Шварц и др.;

3) углубление понятия народная сказка. Понятие литературной сказки;

4) поэтический родник «Сказка – умница и прелесть, с нами рядышком живет»: Ю.Мориц, Б.Заходер, Е.Ершов, С.Маршак и др.;

5) внеклассное чтение;

6) развитие речи. Сочинение по иллюстрации к сказке.

25. Мои друзья (16 часов):

1) Н.Гарин-Михайловский, Б.Житков, Г.Скребицкий, К.Паустовский, Н.Носов, В.Осеева, Е.Велтисов, А.Волков, С.Голицын;

2) поэтический родник «Друг придет на помощь...»: А.Барто, С.Михалков, Э.Мошковская, Е.Благинина, М.Бородицкая, и др.;

3) понятие о литературном герое;

4) внеклассное чтение;

5) развитие речи. Сочинение «Так поступают друзья».

26. Мы и природа (16 часов):

1) рассказы, отрывки из повестей писателей: М.Зверев, М.Зощенко, Д.Мамин-Сибиряк, А.Чехов, П.Бажов, В.Бианки, Л.Риис и др.;

2) поэтический родник. Стихи о зиме: И.Никитин, С.Есенин, А.Табылдыев, М.Алимбаев, Ю.Мориц, Э.Мошковская, Ю.Коринец, И.Токмакова;

3) внеклассное чтение;

4) развитие речи. Сочинение по картине художника «Зима».

27. Хочу все знать (16 часов):

1) В.Одоевский, К.Паустовский, Ю.Драгунский, Э.Раскин, В.Дуров, В.Голявкин, В.Чаплина и др.;

2) поэтический родник «Чудеса вокруг нас!»: стихи В.Высотская, А.Барто, Г.Сапгир, Ю.Мориц, Р.Сеф, В.Орлов, и др.;

3) понятие о юморе;

4) внеклассное чтение;

5) развитие речи: Сочинение «Смешной случай».

28. Золотая душа (20 часов):

1) Л.Толстой, А.Платонов, Е. Пермяк, К.Паустовский, В.Осеева, М.Москвина,
А . М и л н , и д р . ;

2) поэтический родник «Что такое хорошо и что такое плохо»: Г.Ладонщиков,
З.Петрова, С.Михалков, А.Барто, Э.Мошковская и др.;

3) внеклассное чтение;

4) развитие речи. Сочинение на нравственную тему.

29. В мире фантастики и приключений (16 часов):

1) стихотворение и небольшие рассказы, отрывки из повестей писателей и поэтов:
П.Бажов, Н.Носов, Н.Абрамцева, Д.Барри, Т.Янссон, Н.Абрамцева, Ю.Кими др.;

2) понятие о фантастическом;

3) поэтический родник «Весна, весна на улице!»: Ф.Тютчев, С.Маршак,
З.Александрова, П.Соловьева, М.Бородинская и др.;

4) внеклассное чтение;

5) развитие связной речи. Сочинение по картине «Весна».

30. Наша планета Земля (15 часов):

1) С.Муканов, Г.Снегирев, Н.Богданов, М.Жумабаев, А.Твардовский, В.Высоцкий,
Н.Богданов, Ю.Коринец, М.Джалиль, С.Бабенко, Б.Окуджава и др.;

2) внеклассное чтение;

3) развитие речи. Сочинение о родной земле.

31. Заключительный урок (1 час).

32. Теория литературы (пропедевтика):

1) общее понятие о жанрах: народная и литературная сказка, рассказ;

2) общее понятие о пейзаже. Расширение понятия об эпитете, сравнении; их роль в
о п и с а н и и п е й з а ж а ;

3) расширение понятия об олицетворении в художественном тексте;

4) общее понятие о литературном герое. Портрет героя;

5) понятие о юморе;

6) понятие фантастического в произведении.

33. Анализ текста:

1) биографические сведения о писателе;

2) пересказ содержания текста: подробный, сжатый, выборочный;

3) характеристика героев и событий прочитанного; составление устной
характеристики персонажа произведения;

4) языковой анализ текста: нахождение слов и выражений для характеристики
литературных героев;

5) чтение по ролям; инсценирование текста.

34. Продуктивно-творческая деятельность:

1) коллективное сочинительство сказок, рассказов по данному началу или мотивам
прочитанного произведения. Придумывание загадок, считалок, небылиц;

- 2) устное словесное описание пейзажа (на материале прочитанного стихотворения);
- 3) творческая работа по сочинительству: сказки, рассказа, загадки, (на материале образца прочитанных произведений; на иллюстративном материале).

4. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

35. Навыки аудирования (слушания) и чтения:

- 1) слушание текстов, понимание темы и основной мысли произведения;
- 2) синтетическое чтение, характеризующееся слиянием навыков чтения и понимания читаемого;
- 3) темп чтения на конец года – 75-80 слов и знаков в минуту;
- 4) развитие изучающего, комментированного и поискового чтения;
- 5) самостоятельное чтение, чтение с конкретным заданием, выборочное чтение, хоровое и комментированное чтение и др.

36. Вводный урок: повторение за 3 класс; знакомство с учебником «Литературное чтение» (1 час).

37. Родные просторы (15 часов):

- 1) поэтический родник «Родные просторы – твоих дорог начало...»: М.Айтхожина, Ф.Унгарсынова, М. Сарикова, А.Балтыгереева и др.;
- 2) рассказы, пословицы о Родине: С.Муканов, С.Бабенко, Б.Сокпакбаев, С.Бегалин и др.;
- 3) тема и идея произведения;
- 4) поэтический родник «Унылая пора! Очей очарованье!»: А.С.Пушкин, Ф.И.Тютчев, А.Майков, С.Есенин, В.Орлов, В.Степанов и др.;
- 5) внеклассное чтение;
- 6) развитие речи: Сочинение «Осень в нашем городе (селе)».

38. Мои друзья (15 часов):

- 1) произведения о дружбе: Г.Куликов, В.Осеева, С.Голицын, Г.Н. Троепольский, А.Гайдар, В.Драгунский и др.;
- 2) понятие о портрете;
- 3) поэтический родник «Кто в дружбу верит горячо...» А.Дуйсенбиев, С.Михалков, А.Барто, В.Берестов, З.Александрова и др.;
- 4) внеклассное чтение;
- 5) развитие речи. Сочинение «Портрет моего друга».

39. Фольклорные мотивы (20 часов):

- 1) произведения казахского героического эпоса, мирового фольклора о защитниках Родины; легенды, сказания, героический эпос, былинный сказ;
- 2) фольклор народов мира, произведения устного народного творчества: мифы, легенды;

- 3) понятие о гиперболе;
- 4) поэтический родник «Стихи о чудесах»: М.Бородицкая, Б.Заходер, Э.Мошковская, Н.М.Рубцов и др.;
- 5) внеклассное чтение;
- 6) развитие речи: Сочинение «Этот герой мне понравился...».
40. Мы и природа (16 часов):
- 1) прозаические произведения о природе: М.Пришвин, В.Бианки, К.Паустовский, Ю.Бондарев, Н.Сладков, И.С.Тургенев, Н.Некрасов, Редьярд Джозеф Киплинг, и др.;
- 2) понятие о композиции;
- 3) поэтический родник. Стихи о зиме: А.Асылбеков, М.Алимбаев, Ф.И.Тютчев, О.Высотская, И.Бунин, К.Бальмонт и др.;
- 4) внеклассное чтение;
- 5) развитие речи: сочинение «Зимняя сказка».
41. Хочу все знать (16 часов):
- 1) рассказы о тайнах природы, животного мира: В.Бианки, В.Катаев, Г.Паустовский, М.Пришвин, Р.Д. Киплинг и др.;
- 2) поэтический родник. Стихи «Все на свете интересно»: Я Аким, Б.Заходер, Э.Мошковская, А.Дуйсембиев и др.;
- 3) развитие речи. Сочинение «Тайны жителей леса».
42. Золотая душа (20 часов):
- 1) рассказы, сказки, отрывки из повести, романа: Г.-Х. Андерсен, В. Гауф, В. Гюго, Р.Киплинг, В.Осеева, М.Зощенко и др.;
- 2) поэтический родник. Стихи о маме, В.Берестов, Р.Гамзатов, М.Исаковский и др.;
- 3) внеклассное чтение;
- 4) развитие речи. Сочинение «Кем быть?».
43. Мир приключений и фантазии (20 часов):
- 1) рассказы и отрывки из повестей: Кир Булычев, Дж.Свифт, Р.- Э. Распе, С.Лагерлеф, Л.Лагин, В.Гаршин, Д.Родари, О.Уальд, Е.Велтисов М. Бородицкая и др.;
- 2) внеклассное чтение;
- 3) развитие речи. Сочинение «Мой любимый герой».
44. Наша планета (7 часов):
- 1) рассказы и стихи: М.Ауэзов, М.Алимбаев, С.Торайгыров, О.Сулейменов, Н.Сладков, Г.Мельник, В.Высоцкий, К.Симонов, М.Джалиль и др.;
- 2) поэтический родник. Стихи о лете: Абай Кунанбаев, В.Суриков, Г.А.Ладонщиков, И.А.Бунин и др.;
- 3) внеклассное чтение;
- 4) развитие речи. Сочинение «Моя Родина»;
- 5) повторение изученного в 4 классе (6 часов).
45. Теория литературы (пропедевтика):

- 1) озаглавливание частей прочитанного произведения. Составление плана;
- 2) тема и идея художественного произведения (О ком и о чем говорится в произведении? Что хотел сказать автор?). Главные герои произведения; их общая о ц е н к а ;
- 3) общее понятие о композиции произведения;
- 4) общее понятие о видах и жанрах устного народного творчества: сказание, миф, героический эпос, былинный сказ; Развитие понятий о жанрах: стихотворение, рассказ;
- 5) понятие о гиперболе;
- 6) портрет и характер героя произведения. Выявление авторского отношения к герою, оценка его чувств и характера через описание портрета, пейзажа;
- 7) повторение и углубление сведений: изобразительно-выразительные средства (эпитетов, сравнений) в художественном произведении.

46. Анализ текста:

- 1) осознание темы и идеи художественного произведения. Художественный пересказ с сохранением изобразительно-выразительных языковых средств произведения;
- 2) осмысление нравственно-этической проблемы произведения, высказывание собственного отношения к ее решению;
- 3) установление причинно-следственных связей в содержании текста;
- 4) характеристика героя через описание его портрета;
- 5) развитие внимания к деталям художественного образа, умение высказывать предположения о значении данной детали для характеристики персонажа;
- 6) развернутые ответы на вопросы по содержанию текста; конструирование собственных вопросов; организация поиска ответов на проблемные вопросы; озаглавливание частей текста; составление плана пересказа текста;
- 7) устный отзыв о прочитанном.

47. Продуктивно-творческая деятельность:

- 1) сочинительство сказок, рассказов, стихотворений по опорным словам, частям текста, мотивам прочитанных текстов, на основе личных жизненных впечатлений;
- 2) устное сочинение-описание портретов героев произведения. Придумывание сравнений, эпитетов для портретной характеристики героев;
- 3) сочинение собственных эпизодов в развитии сюжета произведения;
- 4) составление сказки, рассказа. Инсценирование прочитанных произведений;
- 5) рисование словесных картин к тексту.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

48. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

- 1) наизусть стихотворения, загадки, пословицы (7–10), небольшие логически

законченные отрывки из прозаических произведений детской литературы (3-6 строчек);

2) названия сказок, виды сказок; их содержание;

3) композиционные части сказки (зачин, концовка, присказка);

4) малые жанры устного народного творчества: загадка, песенка, считалка, пословица, чистоговорка, скороговорка;

49. Учащиеся должны уметь:

1) читать целыми словами осознанно, правильно, выразительно;

2) воспринимать на слух читаемый художественный текст; отвечать на вопросы по содержанию прочитанного и пересказывать текст;

3) различать произведения устного народного творчества (произведения малого жанра, сказки, легенды), жанры стихотворение и рассказ;

4) называть прочитанные произведения, фамилии их авторов, приводить примеры из сказок, рассказов;

5) находить ответы в тексте, выборочно читать заданные отрывки их произведения; высказывать свое отношение к героям и их поступкам;

6) уметь находить аналогии между описанными в тексте ситуациями и реальными жизненными событиями;

7) оценивать поступки героев как «хорошие» и «плохие» с точки зрения принятых норм поведения в обществе;

8) работать по предложенному учителем плану, делать выводы в результате совместной работы с учителем.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

50. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

1) наизусть стихотворения (8–12), 1-2 небольших законченных отрывков из прозаических произведений;

2) иметь представление о жанрах: народная и литературная сказка, рассказ; сказание, легенда, былинный сказ;

3) литературоведческие понятия: пейзаж; портрет героя.

51. Учащиеся должны уметь:

1) читать осознанно, правильно, выразительно со скоростью, которая не тормозит понимание читаемого;

2) пересказывать прочитанное, соблюдая логику повествования;

3) делить текст на части, составлять план пересказа текста;

4) различать юмористическое произведение, фантастическое произведение;

5) находить в тексте изображение пейзажа; портрета героя;

6) давать развернутые ответы на вопросы, устанавливать причинно-следственные связи;

7) характеризовать героев, их поступки, давать им оценку; находить ответы в тексте для раскрытия образа персонажа.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

52. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

1) жанры устного народного творчества: сказание, былинный сказ; басня, притча (о б щ е е п о н я т и е) ;

2) владеть определенным запасом лексики, позволяющим передать близко к тексту прочитанное произведение, рассуждать о прочитанном;

3) знать содержание программных произведений; определять их жанр;

4) читать наизусть 10–14 стихотворений; 2-3 законченных отрывков из прозаических произведений.

53. Учащиеся должны уметь:

1) понимать и формулировать тему и идею произведения;

2) различать жанры устного народного творчества: казахский героический эпос, легенды, былинный сказ, загадки, сказки (народные и литературные), стихотворения;

3) находить в тексте изобразительно-выразительные средства языка (эпитет, сравнение, гипербола) для анализа характера героя, портрета, пейзажа читаемого произведения ;

4) читать правильно, соблюдая орфоэпические и интонационные нормы при чтении; читать выразительно, соблюдая постановку логических ударений и пауз, выбирая темп и силу голоса в соответствии с содержанием читаемого; читать со скоростью 60-90 слов и знаков в минуту; понимать смысл прочитанного;

5) уметь находить в тексте ответы на поставленные вопросы, пересказывать содержание текста ;

6) передавать последовательность событий, устанавливать причинно-следственные связи в повествовании ;

7) уметь оценивать действия и поступки персонажей художественных произведений , выражать свое отношение к прочитанному, объяснять мотивы их поступков;

8) владеть нормами речевого этикета, культурой межнационального общения.

54. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

1) чувство любви и уважения к государственным символам Республики Казахстан, знать и исполнять гимн Республики; любить и беречь родную землю, знать и уважать традиции, культуру многонационального народа Казахстана, его национальные праздники ;

2) нравственные качества характера при оценке литературных героев: честность, правдивость, справедливость, отзывчивость, сострадание, внимательность, уважение к старшим, родителям, умение прийти на помощь слабому, быть добрым и заботливым,

с м е л ы м ;

3) умение осознавать и определять (называть) свои эмоции и эмоции героев прочитанных произведений, сочувствовать другим людям, героям, сопереживать;

4) умение воспринимать красоту природы, бережно относиться ко всему живому; чувствовать красоту художественного слова, стремиться к совершенствованию собственной речи ;

5) свои чувства и оценку при написании сочинений о друзьях, близких и знакомых людях, сравнивать их с героями прочитанных книг.

55. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны применять:

1) учебно-организационные умения: формулировать тему и цель урока, оценивать свою учебную деятельность в конце урока, принимать участие в поисковой беседе, в решении поставленных задач ;

2) учебно-информационные умения: получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ; умение выделять главное в тексте, устанавливать причины действия героев, составлять план текста, владеть разными видами пересказа текста (подробный, сжатый, творческий);

3) учебно-логические умения: простейшие виды и приемы анализа и синтеза; наблюдение за действиями героев, сравнение портретных характеристик; установление причинно-следственных связей в действиях героя;

4) учебно-коммуникативные умения: общение в группе, в парах при выполнении учебной задачи урока; совместное сотрудничество при анализе текста, при обсуждении характера героев произведения; различные способы поиска учебной информации в справочниках, словарях, Интернете в соответствии с коммуникативными и познавательными задачами, выражать собственную оценку прочитанному произведению.

П р и л о ж е н и е 4 8

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 5 3

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Литературное чтение» для учащихся с задержкой психического развития 2-4 классов уровня начального образования (с казахским языком обучения)

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес бағдарлама негізінде және психикалық дамуы тежелген балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. «Әдебиеттік оқу» пәні – психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып оқушыларының ауызша және жазбаша тілін дамытуды, яғни сөздік қорын байытуды, байланыстыра және грамматикалық тұрғыдан жүйелі сөйлеуге үйретуді, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды көздейді. Ұлттық тәрбие, рухани-мәдени құндылықтар, ана тілі және қазақ халқының салт-дәстүрі негізінде сусындаған жеке тұлғаны қалыптастыруға ықпал етеді. Адамның ішкі рухани жан дүниесі байлығын ашуға, адамгершілікке тәрбиелеуге, тілі мен қиялын дамытуға мүмкіндік береді.

3. Пәнінің мақсаты – психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып оқушыларына мәнерлеп оқуды меңгерту, оқушыны шығарманы түсінуге жетелеу және мәтінді қабылдаушы оқырман ретінде тәрбиелеу, көркем-шығармашылық және танымдық қабілеттерін дамыту, сөз өнеріне деген қызығушылығы мен эстетикалық талғамын қалыптастыру, сөйлеу әрекетінің барлық түрін жетілдіру, ұлттық және жалпыадамзаттық құндылық пен рухани-адамгершілік тәрбие беру.

4. Пәнінің міндеттері:

- 1) оқу сапасын (дұрыс, түсініп, мәнерлеп) жетілдіру;
- 2) ауыз әдебиетінің жанрларымен, отандық және әлемдік балалар әдебиетінің үлгілерімен таныстыру;
- 3) ақын-жазушылардың балаларға арналған шығармаларының басты тақырыбын, басты кейіпкерлерін және негізгі мазмұнын айқындау;
- 4) талданып отырған мәтіннің сипатын анықтау;
- 5) әдеби-теориялық білім негіздерін қалыптастыру;
- 6) адамгершілік және эстетикалық құндылықтар жүйесі негіздерін қалыптастыру;
- 7) оқылған шығарма ізімен немесе еркін тақырыпта әртүрлі әдеби шығармашылық жұмыс түрлерін (әңгіме құрастыру, мәтінді сахналау, мәтін бойынша сурет салу және т.б.) орындауға машықтандыру;
- 8) сауаттылыққа баулу және әдеби тілде сөйлеуді меңгерту;
- 9) тұлғалық оқырмандық мәдениетін қалыптастыруда ана тілінде ауызша және жазбаша дұрыс сөйлеу, өз ойын анық (тіл байлығын арттыра отырып), баяндау дағдысын қалыптастыру;
- 10) кітап және сөздіктермен жұмыс істей білуге дағдыландыру.

5. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі: 2 – 4-сыныптар барлығы 136 сағатты құрайды (аптасына 4 сағаттан).

6. Әдебиеттік оқу пәнінің басқа пәндермен пәнаралық байланысы психикалық дамуы тежелген оқушылардың ауызша және жазбаша сөйлеу тілін, көркем-шығармашылық, танымдық қабілеттерін дамыту, сөз өнеріне деген қызығушылығын, эстетикалық талғамын арттыру, ұлттық сананы қалыптастыру, сөйлеу әрекетінің барлық түрін жетілдіру, рухани-мәдени, ұлттық-әлемдік құндылықтарды барынша бағалап, құрметпен қарауға үйрету мақсатында жүзеге асырылады.

7. «Әдебиеттік оқу» пәнінің сөздік қоры басқа пән терминдері арқылы байытылып, кеңейтіледі және ол пәндердің мазмұнын толық ұғынуға ықпалын тигізеді:

1) «Қазақ тілі»:

жазба жұмыс түрлерін (мазмұндама, шығарма) орындау;
сөздік қорын байыту, байланыстыра және грамматикалық тұрғыдан сөйлеуге үйрету,
сөйлеу мәдениетін қалыптастыру;
үлгі бойынша, көргені немесе оқығаны бойынша мәтін (сипаттау, баяндау)
құрастыру, мәтінді талдау, мәтінге атау беру;
жазба жұмыстарын сауатты жазу (қатесіз жазу);

жазба жұмыстарын жазу барысында грамматикалық ережелерді қолдану,
орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау;

2) «Математика»:

сандарды ойын кезінде, ауыз әдебиет шығармаларында қолдану;
тілді математикалық терминдермен байыту;

3) «Дүниетану»:

қоршаған дүниенің біртұтастығы, олардың арасындағы байланыс туралы білімдерін
қолдану;

топсеруен кезінде, табиғат туралы алған білімдерін жазба жұмыстарда қолдану;

4) «Музыка»:

қазақ халқының және Қазақстанда тұратын басқа халықтардың музыка саласына
еңбек сіңірген қайраткерлердің музыкалық шығармаларын тыңдау;

музыка тіліне салынған ақындардың өлеңдерін жаттау;

ақын өлеңдерінің ырғағын анықтай алу;

өлеңдерге сай әуендер табу;

мәтіндердегі автордың көңіл-күйін байқау;

ана тіліміздің сазды, әуенді, әуезді сарынын, үнін тыңдау;

көркем шығармалардағы сипаттау, тенеулердің музыка тіліндегі үндестігін ұғыну;

5) «Бейнелеу өнері»:

суретшілердің шығармалары арқылы оқушылардың сөз байлығын арттыру, тілін
дамыту;

сурет бойынша өз пікірлерін білдіру;

суретке қарап мәтіндегі оқиғаны әңгімелеуге, мәтіндегі оқиғаға сай сурет салғызуға

ж а т т ы қ т ы р у ;

эстетикалық тәрбие беру;

б) «Еңбекке баулу»:

еңбек тақырыбына байланысты шығармалар оқу барысында оқушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу; еңбекке баулу сабағында берілетін қазақ халқының және Қазақстанда тұратын басқа халықтардың ұлттық киім үлгілері, қазақтың ұлттық зергерлік бұйымдары мен ою-өрнектерінің тарихы т.б. туралы мәліметтерді шығармалар оқу кезінде еске түсіру, б а й л а н ы с о р н а т у ;

қазақтың сәндік-қолданбалы өнерін оқушылардың ауызекі және жазба тілдерін дамыту, сөздік қорларын байыту арқылы жүзеге асырылады.

2. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

8. Оқу материалдары төмендегі тараулар бойынша топтастырылады:

- 1) білім керек бәріне (17 сағ.);
- 2) атадан қалған асыл мұра (19 сағ.);
- 3) неткен сұлу, неткен көркем, осы менің туған өлкем (12 сағ.);
- 4) қыста талай қызық бар (16 сағ.);
- 5) қадірлі әкелерім, мейірімді аналарым (18 сағ.);
- 6) адам болам десеңіз (19 сағ.);
- 7) бабалар өмірі-ұрпаққа өнеге (19 сағ.);
- 8) туған өлке табиғатын қастерлейік (16 сағ.).

9. Әр тоқсан бойынша екі үлкен тараудан топтастырылған материалдарды оқыту көзделген. Әр бөлімге бөлінген сағаттар санында ауызша және жазбаша тіл дамыту, қайталау сабақтары қоса есептеледі.

10. Ауыз әдебиеті үлгілері:

- 1) балаларға арналған тақпақтар, ойын өлеңдер, төрт түлік жырлары, бесік жыры, өтірік өлеңдер (үзінділер), мақал-мәтелдер (әртүрлі тақырыптағы), жұмбақ-жаңылтпаштар (әртүрлі тақырыптағы);
- 2) ертегілер: хайуанаттар жайындағы, қиял-ғажайып оқиғалы, шыншыл ертегілер;
- 3) бата, айтыс үлгілері, аңыз-әңгімелер, мысалдар, күлдіргі әңгімелер, шешендік с ө з д е р .

11. Жазба балалар әдебиеті үлгілері:

- 1) қазақ ақындарының балаларға арналған өлеңдері (А.Құнанбаев, Ш.Құдайбердиев, Ж.Жабаев, М.Жұмабаев, М.Дулатов, С.Сейфуллин, І.Жансүгіров, А.Тоқмағамбетов, Қ.Аманжолов, М.Мақатаев, Ө.Тұрманжанов, М.Әлімбаев, Қ.Мырза Әлі, Б.Ысқақов, Қ.Баянбай, С.Қалиев, Ж.Смақов, Т.Молдағалиев, С.Мәуленов, Ә.Дүйсенбиев, Ф.Оңғарсынова, Ө.Ақыпбеков, Ғ.Қайырбеков, О.Әубәкіров, Ш.Смаханұлы, Е.Өтетілеу,

Е.Елубаев, Н.Айтов және т.б.), қазақ жазушылары (Ы.Алтынсарин, А.Байтұрсынұлы, Ж.Аймауытов, М.Әуезов, С.Көбеев, С.Сарғасқаев, С.Мұқанов, Ш.Мұртаза, С.Бегалин, Б.Сокпақбаев және т.б.), орыс және әлем классиктері (Л.Толстой, И.Крылов және т.б.) мен орыс педагогі К.Д.Ушинскийдің шығармалары;

2) жазушылар өмірбаяны мен шығармашылығы туралы қысқаша мәліметтер;

3) ғылыми-танымдық шығармалардан: мақала, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы шығармалар).

12. Әдеби-теориялық білім:

1) халық ауыз әдебиеті жанрлары жөнінде (ертегі, өтірік өлең, жыр, жұмбақ, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар, аңыз-әңгіме және т.б.) өлеңнің ұйқасқа құрылатыны, ақынның көңіл-күйі туралы түсінік (өлең түрлері: табиғат лирикасы, арнау өлеңдер, мысал өлеңдер, сықақ өлеңдер және т.б.), мәтіндегі көркем сөз жөнінде практикалық түрде түсінік, мәтін түрлері, мәтіндегі негізгі ой туралы қарапайым мағлұмат;

2) диалог туралы балалардың түсінігіне сай анықтама.

13. Мәтінмен жұмыс:

1) мәтіндегі негізгі ойды, оның басталуын, жалғасуын, аяқталуын анықтау, мәтінді әңгімелеу, мәтін кейіпкерлерін атау;

2) мәтін соңындағы сұрақтарға жауап беру және сұрақ қоя білу;

3) мәтінге берілген суреттермен жұмыс жасау, мәтін мазмұны бойынша сурет салу;

4) сөздік жұмысын жүргізуге қатысу, түсіндірілетін сөздермен жұмыс;

5) жазбаша шығармашылық жұмыстар жүргізу: шағын шығарма, хат, құттықтаулар
ж а з у ж ә н е т . б .

14. Шығарма атауын, оның шығарма мазмұны және байланысын түсіну. Атау нұсқауларын ойластыру, неғұрлым сәйкес атауды таңдау. Тақырып атауы, иллюстрация және түйін сөздер негізінде мәтін мазмұнын болжау. Мәтіннен түйін сөздерді, сөз тіркестерін табу. Мәтін кейіпкерін ауызша сипаттау. Мәтінді бөлімдерге бөліп, оларға атау беру. Мәтіннің негізгі ойын анықтап, оны атауымен сәйкестендіру.

15. Оқу дағдысы. 2-сыныпта оқушылардың мәтіндерді дұрыс, түсініп оқуына баса көңіл бөлінеді. Мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптастырып, жетілдіру жұмыстары жүргізіледі. Оқу түрі: дауыстап оқу, іштей оқу.

3. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

16. Оқу материалдары төмендегі тараулар бойынша топтастырылады:

1) талаптан да, білім мен өнер үйрен (16 сағ.);

2) маужырап барқыт қоңыр күз (10 сағ.);

3) туған елім, туған жерім (15 сағ.);

4) ата-бабам тарихы – менің тарихым (15 сағ.);

- 5) туған жерге қыс келді (10 сағ.);
- 6) жақсыдан үйрен (15 сағ.);
- 7) масатыдай құлпырар жердің жүзі (10 сағ.);
- 8) табиғат – менің өз үйім (15 сағ.);
- 9) жаздыгүн шілде болғанда (12 сағ.);
- 10) сарқылмас қазына (18 сағ.).

17. Әр бөлімге бөлінген сағаттар санында ауызша және жазбаша тіл дамыту, қайталау сабақтары қоса есептеледі.

18. Ауыз әдебиеті үлгілері:

- 1) бесік жыры, төрт түлік туралы жырлар, жұмбақтар және жаңылтпаштар, түрлі тақырыптағы мақал-мәтелдер (өнер, білім, тәрбие, еңбек, ынтымақ, бірлік, батырлық, ерлік, жақсылық және жамандық, достық және т.б.);
- 2) қазақ және басқа да халықтар ертегілері;
- 3) аңыз әңгімелер, мысалдар, күлдіргі әңгімелер;
- 4) шешендік сөздер, нақыл сөздер;
- 5) батырлар жыры;
- 6) айтыс түрлері.

19. Жазба балалар әдебиеті үлгілері:

- 1) қазақ ақындарының балаларға арналған өлеңдері (А.Құнанбаев, Ш.Құдайбердиев, Ж.Жабаев, М.Жұмабаев, М.Дулатов, С.Сейфуллин, І.Жансүгіров, Т.Жароков, А.Тоқмағамбетов, Қ.Аманжолов, М.Мақатаев, Ж.Смақов, Т.Айбергенов, Қ.Мырза Әлі, С.Мәуленов, Ө.Тұрманжанов, Н.Айтов, Ә.Дүйсенбиев, Ф.Оңғарсынова, Б.Ысқақов, Ө.Ақыпбеков, Ғ.Қайырбеков, О.Әубәкіров, Ш.Смаханұлы және т.б.), қазақ жазушылары (Ы.Алтынсарин, С.Көбеев, А.Байтұрсынұлы, Ж.Аймауытов, Б.Майлин, М.Әуезов, С.Мұқанов, Ш.Мұртаза, С.Бегалин, М.Иманжанов, Б.Соқпақбаев, М.Төрежанов, С.Шаймерденов және т.б.), орыс және әлем классиктерінің (Л.Толстой, Ш.Айтматов, А.Гайдар және т.б.) шығармалары;
- 2) жазушылар өмірбаяны мен шығармашылығы туралы қысқаша мәліметтер;
- 3) ғылыми-танымдық шығармалардан: мақала, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, техника жетістіктері, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы шығармалар).

20. Әдеби-теориялық білім:

- 1) 3-сыныпта әдебиет теориясы элементтерінен алдыңғы сыныптарда өткен ертегі, жұмбақ, мақал – мәтелдер, өлең т.б. жөнінде білетін білімдерін одан әрі арттыра түседі;
- 2) халық ауыз әдебиетінің негізгі жанрлары (ертегі, аңыз, наным–сенім өлеңдері, тұрмыс–салт жырлары, жаңылтпаш, жұмбақ, мақал–мәтелдер, батырлар жыры, айтыс, шешендік сөздер) туралы ұғымдар дамытылып, олардың басты белгілері, мысал, әңгіме туралы ұғым, шығарманың тақырыбы, негізгі ойы туралы қарапайым түсініктер, теңеу қолданысы, олардың анықтамалары, кейіпкерге мінездеме, портрет, диалог, монолог

туралы балалардың түсініктеріне сай анықтамалар.

21. Мәтін мен жұмыс:

- 1) мәтіннен немесе мәтін бөлімдерінен түйін сөздерді көрсету, түйін сөздер мен негізгі ой арасындағы байланысты орнату;
- 2) өздігінен мәтінді бөлімдерге бөлу және атау; әр бөлімнің және тұтас шығарманың (мұғалімнің көмегімен және өздігінен) басты ойын бөлу;
- 3) қарапайым жоспар құрастыру (қарапайым жоспар нұсқасы: жоспардың пункттері – хабарлы сөйлемдер; сұрақтардан тұратын, мәтіндегі сөйлемдер арқылы құрастырылған жоспар);
- 4) мұғалім немесе оқушылардың құрастырған жоспарын мәтін құрылымымен сәйкестендіру;
- 5) кейіпкер туралы жоспар құрастыру;
- 6) мәтін бойынша алдын-ала құрастырылған сұрақтарға, оқыған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің сұрақтарына жауап беру;
- 7) мәтінге сұрақтар құрастыру;
- 8) тақырып атауы, иллюстрация және түйін сөздер негізінде мәтін мазмұнын болжау; тақырып атауын ойластыру;
- 9) нақты тапсырма бойынша таңдап оқуды қолдану;
- 10) мәтінді сахналау;
- 11) авторлар жөнінде қосымша деректер жинау;
- 12) сөздіктермен жұмыс жасау;
- 13) шығармашылық жұмыстар: мәтін құрастыру және т.б.

22. Оқу дағдысы. Іштей және дауыстап сөздерді тұтас мәнерлеп, дұрыс, саналы, жылдам оқу. Сөйлем құрылымына сәйкес келетін, дауыс ырғағын, қарқын, үнін, екпінін таңдап оқу.

4. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

23. Білім мазмұнын құруда жанрлық – хронологиялық ұстанымы басшылыққа алынып, қазақ балалар әдебиетінің тұтас бітімінің қысқа нұсқасы ұсынылады.

24. Оқу материалдары төмендегі тараулар бойынша топтастырылады:

- 1) кәусар бұлақ (24 сағ.);
- 2) асыл арналар (12 сағ.);
- 3) жарық жұлдыздар (20 сағ.);
- 4) мәуелі бақ (70 сағ.);
- 5) әлем әдебиеті үлгілері (10 сағ.).

25. Халық ауыз әдебиеті үлгілері:

1) батырлар жырынан үзінділер («Ер Тарғын», «Қамбар батыр», «Тайбурылдың шабысы», «Алпамыс батыр», «Батыр бала Бөген мен Шұбар ат» және т.б.);

- 2) аңыз әңгімелер мен қиял-ғажайып оқиғалар;
 3) халық арасында шешендігімен елге танылған билер мен батырлардың даналық ш е ш е н д і к с ө з д е р і ;
 4) ақындар айтысы. Жұмбақ айтыс;
 5) е р т е г і л е р ;
 6) м ы с а л д а р .

26. Жазба балалар әдебиеті үлгілері:

1) қазақ ақын-жазушыларының шығармалары (әл-Фарабидің даналық ойлары, М.Қашғари, Ж.Баласұғын нақыл сөздері, М.Өтемісұлы, Ы.Алтынсарин, А.Құнанбаев, С.Көбеев, Ш.Құдайбердіұлы, Ғ.Қараш, С.Дөнентаев, А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Ж.Аймауытов, М.Жұмабаев, С.Торайғыров, С.Сейфуллин, Б.Майлин, І.Жансүгіров, М.Әуезов, С.Мұқанов, А.Тоқмағамбетов, Ж.Жабаев, М.Мақатаев, Қ.Аманжолов, Ғ.Орманов, И.Байзақов, М.Иманжанов, Ғ.Мүсірепов, Б.Соқпақбаев, С.Сарғасқаев, Т.Айбергенов, Б.Бұлқышев, Ө.Тұрманжанов Т.Молдағалиев, Ә.Тәжібаев, С.Жүнісов, С.Мұратбеков, Ш.Мұртаза, М.Мағауин, А.Сейдімбек, Қ.Жұмағалиев, С.Жиенбаев, Б.Момышұлы, М.Шаханов, О.Сүлейменов, Ғ.Қайырбеков, О.Бөкей, А.Асылбеков, Ж.Әбдірашев, Ф.Оңғарсынова т.б.);

2) әлем әдебиеті классиктері (Ш.Айтматов, Н. Хикмет, Э.Корр, Э.Хемингуэй, Г.Х.Андерсен, Л.Толстой, И.Крылов, т.б.) мен педагог В.Сухомлинскийдің балаларға арналған шығармалары.Жазушылар өмірбаяны мен шығармашылығы туралы қысқаша мәліметтер. Ғылыми-танымдық шығармалардан: мақала, очерк, естелік, өмірбаян, кү н д е л і к .

27. Әдеби-теориялық білім:

1) көркем мәтіндердегі пейзаждың, портрет, мінездеудің, диалог, монологтың орны туралы қарапайым түсінік, жазушы қолданған көркем сөздерді (теңеу, кейіптеу, эпитет) табу, шығарманың тақырыбы мен идеясы, композициясы, сюжеті туралы практикалық т ұ р ғ ы д а т ү с і н д і р у ;

2) эпикалық жырлар, аңыз, теңеу, айтыс, әдеби ертегі, мысал, диалог, монолог, сатира, кейіптеу, фантастикалық шығарма, портрет, лирика, мінездеме, қайталау, логикалық екпін, сюжет, естелік және т.б. туралы ұғымдар.

28. Мәтінмен жұмыс:

1) мәтін бойынша автордың көзқарасына өз пікірін білдіру;

2) мәтінді эстетикалық-сезімдік тұрғыда қабылдау, шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетіне баға беру (сөйлеген сөздеріне, іс-әрекетіне, автордың көзқарасына сүйеніп және бүгінгі күн талабына сай өз көзқарасын білдіре отырып);

3) мәтіндегі оқиғаның ретін, себебін, уақытпен, тарихи кезеңмен себеп-салдар б а й л а н ы с ы н к ө р с е т е а л у ;

4) өлеңдерге сай ырғақты тандай білу, сөздіктерге сүйене отырып сөздердің мағынасын түсіндіру, жазушы тіліне назар аудару, көркем сөздерді қолдану;

- 5) өздігінен шығарманың атауын түсіну;
- 6) мәтінді оқу үдерісінде (кезеңдері: мәтінді оқу барысында өздігінен сұрақтар құрастыру, мүмкін болатын жауаптарды болжау, өзін-өзі бақылау);
- 7) «Автормен диалог» жүргізу;
- 8) оқыған шығарманың басты ойын өздігінен тұжырымдау, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланысты орнату;
- 9) өздігінен әртүрлі нұсқада қарапайым жоспар құрастыру, мұғалімнің көмегімен және өздігінен күрделі жоспар құрастыру;
- 10) нақты тақырыпқа әңгіме құрастыру үшін мәтіннен қажетті мәліметтерді табу;
- 11) өздігінен мәтіннен түйін сөздерді айырып көрсету;
- 12) негізгі ойды тұжырымдау, оны мәтін аталуымен сәйкестендіру, жоспар бойынша мәтінді мазмұндау;
- 13) шығарма кейіпкерлерінің образын сезіне отырып рөлге бөліп оқу;
- 14) оқу мәдениеті. Ауызша және жазбаша сөйлеу.

29. Оқу дағдысы. Ауызша сөйлеу мәнерлілігі тәсілін қолдана отырып, қажетті нормаларды сақтай жылдам, саналы, дұрыс, мәнерлі оқу. Өздігінен мәнерлеп оқуға дайындалу. Көлемі мен жанры әртүрлі кез-келген мәтінді іштей саналы оқу.

5. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

30. Пәндік нәтиже бойынша 2-сыныптың соңында психикалық дамуы тежелген оқушылар білуі қажет:
- 1) мәтінді саналы оқуды;
 - 2) шығармаларды өздігінен дауыстап, іштей оқуды;
 - 3) мәтінді рөлдерге бөліп, мәнерлеп оқуды;
 - 4) мәтіндегі негізгі ойдың басталуын, жалғасуы мен аяқталуын табуды;
 - 5) көлемі 80-100 сөзден тұратын мәтін мазмұнын толық, қысқаша және жоспар бойынша таңдау мен әңгімелеуді;
 - 6) мәтіннің азат жолдарынан басталатын бөліктерін анықтау және оған атау қоюды;
 - 7) мәтіннің мамұнына қатысты тірек сөздерді табуды;
 - 8) тыңдаған мәтіндері бойынша сұрақтарға жауап беруді;
 - 9) халық ауыз әдебиетінің шағын жанрларын (жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажыратуды;
 - 10) өлеңнің басты ерекшеліктерін (ұйқасқа құралады, шумақтан тұрады және т.б.);
 - 11) өлеңді мысалдан, әңгімеден ажыратуды;
 - 12) оқулықпен жұмыс атқаруды (мәтін, сұрақ–тапсырмалар берілген беттерді көрсету және т.б.);
 - 13) шығарманың авторы мен тақырыбын атауды.
31. 2-сыныптың соңында оқушылар меңгеруі қажет:

- 1) сурет бойынша диалог құруды;
- 2) тыңдаған ән-күйлерінің мәтінмен байланысын анықтауды;
- 3) ғылыми-танымдық мәтіндерден өзіне қажетті мәліметті табу;
- 4) өзі байқаған және көрген іс-әрекеттер мен оқиғалар бойынша әңгіме жазуды;
- 5) мәтін кейіпкерлеріне, туысқандары мен достарына хатпен құттықтау жазуды;
- 6) халық ауыз әдебиет үлгілерін және 1-2 өтірік өлеңді, 8-10 мақал-мәтел мен жұмбақ, жаңылтпашты жатқа айтуды;
- 7) 2-3 өлеңді жатқа айтуды;
- 8) мазмұндама мен шағын әңгіме жазуды (15-20 сөзден тұратын);
- 9) 2-сыныптың бірінші жарты жылдығында минутына сөздер мен тыныс белгілерін қоса есептегенде 30-35 сөз оқуды; екінші жарты жылдықта – 40-45 сөз оқуды.

6. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

32. Пәндік нәтиже бойынша психикалық дамуы тежелген 3-сыныптың соңында оқушылар білуі қажет:

- 1) шығармаларды өздігінен дауыстап, іштей, шапшаң, мәнерлеп және сөз екпінін дұрыс қойып оқуды;
- 2) нұсқауға сәйкес мәтінді теріп оқуды;
- 3) мысалдағы үгіт-насихат, өсиет сөз айтылған жолдарды тауып оқуды;
- 4) көлемі қысқа мәтіндердегі оқиға мен іс-әрекетке өз көзқарасын білдіре әңгімелеуді;
- 5) көлемі 100–150 сөзден тұратын мәтін мазмұнын толық, қысқаша және жоспар бойынша әңгімелеуді;
- 6) мәтінге түрліше жоспар құруды;
- 7) мәтін мазмұнын өз сөзімен әңгімелеуді;
- 8) мәтінді бөліктерге бөліп, ат қою;
- 9) оқиға желісін ажыратуды, оқиғаға өзінің көзқарасын білдіруді;
- 10) шығармадағы негізгі ойды табуды;
- 11) шығарма кейіпкерлеріне сипаттама, олардың іс-әрекеттеріне баға беруді;
- 12) мәтін авторын немесе авторы арқылы шығарманы атауды.

33. Психикалық дамуы тежелген оқушылар меңгеруі қажет:

- 1) ауыз әдебиеті үлгілерін жазба әдебиеттен ажырата алуды;
- 2) өзі байқаған, көрген іс-әрекет, оқиғалар бойынша шағын шығарма жазуды;
- 3) мәтін кейіпкерлеріне, туысқандарына, достарына хат, құттықтау жазуды;
- 4) халық ауыз әдебиет үлгілерін және 3-4 өтірік өлеңді, 4–5 өлеңді жатқа айтуды; 15-20 мақал-мәтел мен жұмбақ, жаңылтпашты жатқа айтуды;
- 5) мазмұндама мен шығарма жазуды (20-25 сөзден тұратын);
- 6) 3-сыныптың бірінші жарты жылдығында минутына сөздер мен тыныс белгілерін

қоса есептегенде 50-55 сөз оқуды; екінші жарты жылдықта – 55-60 сөз оқуды меңгеруі қажет.

7. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

34. Пәндік нәтиже бойынша 4-сыныптың соңында психикалық дамуы тежелген оқушылар білуі қажет:

1) тегі, жанры әр түрлі шығармаларды оларда бейнеленген оқиғалар мен кейіпкерлердің іс-әрекетіне өзіндік қарым-қатынасын білдіре отырып, мәнерлеп оқуды;

2) мәнерлеп оқу құралдарын (ой екпінін, дауыс ырғағын, дауыс күшін, кідірісін, қарқынның) дұрыс қоюды;

3) қара сөз бен өлеңнің ұқсастығын (екеуінің де бір ойға құрылғандығы, тақырыппен идеяның бірлігі, оқушының ой-сезіміне көркем сурет арқылы әсер етуі);

4) өлеңнің қара сөзден айырмашылығын, яғни оның құрылымының өзіне тән ерекшеліктерін (ұйқасқа құрылуы, шумақтардан, тармақтардан, бунақтардан, мөлшерлі ырғақтан тұратыны);

5) көлемі 200-250 сөзден тұратын мәтін мазмұнын толық, қысқаша және жоспар бойынша таңдап, әңгімелеуді;

6) басқа шығармалардан мысалдардың өзіндік (жағымсыз жәйт, кемшілік, ұнамсыз мінез-құлықты ашық, тура сынамай астарлап, яғни аллегориялап сынауы, белгілі бір үгіт, тәлім-тәрбие айтылатын кіріспе немесе қорытынды шумақ болатыны, монологты – диалогты құрылымы дауысты құбылтып оқуға міндеттейтіні) ерекшеліктерін;

7) шығармадағы негізгі ойды анықтап, оның басталуы, жалғасуы, шарықтау шегі, аяқталуына байланысты өздігінен жоспар құруды;

8) мәтінді оқиға желісіне қарай шегін ажыратып, ат қоюды;

9) мәтіннің мамұнына қатысты тірек сөздерді табуды;

10) мәтіндегі таныс емес сөздердің мағынасын түсіндірмелі сөздіктерді қолдана отырып түсіндіруді;

11) мәтіндегі көркем сөздерді тауып, олардың шығармадағы рөлін, мәнін түсіндіруді;

12) әр түрлі жанрлы шығармалардағы көркем сөздерді салыстыруды.

35. Психикалық дамуы тежелген оқушылар меңгеруі қажет:

1) шығармадағы оқиғаға өз көзқарасын білдіруді;

2) мәтінді талқылау кезінде автор сөзін дәлел ретінде келтіре алуды;

3) портреті арқылы және шығармалардағы іс-әрекетіне сәйкес кейіпкерлерге мінездеме беруді;

4) ғылыми-танымдық және публистикалық мәтіндерден өзіне қажетті мәліметті табуды және оны берілген үлгіге (кестеге, сызбаға т.б.) сай өңдеп;

5) көркем шығармада суреттелген оқиға, кейіпкерлер іс-әрекеті мен қарым

қатынасының нақты өмірмен байланысын көрсетуді;
6) мәтін туралы пікір білдіруді;
7) әдеби кейіпкерге, туысқандарына, достарына хат, құттықтау жазуды;
8) көркем шығармадан алған әсерін жазбаша түрде (8-10 сөйлем) орындауды;
9) ауызша, жазбаша сөйлеуде мақал-мәтелдерді орынды қолдануды;
10) сөйлегенде, жазғанда көркем сөз, шешендік сөз үлгілерін қолдануды;
11) тақырыбы бір-біріне үндес шығармалардың кейіпкерлерін, оқиғаларын
с а л ы с т ы р у д ы ;

12) көркем шығармада суреттелген оқиға, кейіпкерлер іс-әрекеті мен қарым-қатынасының нақты өмірмен байланысын көрсетуді;
13) мазмұндама мен шығарма жазуды (30-35 сөзден тұратын);
14) 4-сыныптың бірінші жарты жылдығында минутына сөздер мен тыныс белгілерін қоса есептегенде 60-65 сөз оқуды, екінші жарты жылдықта – 65-70 сөз оқуды

36. Тұлғалық нәтижелер психикалық дамуы тежелген оқушылардың:

- 1) Қазақстан Республикасының әнұранын жатқа білуінен;
- 2) Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарын, рәміздерін құрметтеуінен;
- 3) ел ішінен шыққан құрметті азаматтардың, халыққа танылған билер мен батырлардың өмірі мен даналық сөздерін білуде, жатқа айтуда, жазба жұмыстарында, олардың өмірінен үлгі алуынан;
- 4) қазақ және әлем классиктерінің шығармалары арқылы тарихи тұлғаларға құрметпен қарауда, өз туған жері, қоршаған ортаны сақтауға үйренуінен;
- 5) мәтін кейіпкерлеріне деген өз көзқарасын білдіруден;
- 6) адамдар арасындағы қарым-қатынас мәдениеттілігі мен этикалық нормаларды сақтауынан көрінеді.

37. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер психикалық дамуы тежелген оқушылардың:

- 1) бағдарлама көлемінде мәтінді мәнерлеп, дауыс ырғағын келтіріп оқу дағдысынан;
- 2) мәтінмен жұмыс істеу (сұрақтарға жауап беру, суретпен жұмыс, шығарманың негізгі ойын түсіну, талдау, жоспар құру және т.б.) білігінен;
- 3) мәтін, сурет бойынша қысқаша әңгіме құрастыру білігінен;
- 4) көркем шығармаларды меңгеру, пайымдау, қарапайым талдау жасауынан;
- 5) шығарма авторлары туралы мәліметтер жинақтау білігінен;
- 6) шығармашылықпен мазмұндау, басты кейіпкерлерге сипаттама беру, әңгіме құрастыру білігінен;
- 7) ана тілінде ауызша және жазбаша дұрыс сөйлеу білуінен;
- 8) танымдық, шығармашылық жобаларды орындауынан көрінеді.

П р и л о ж е н и е 4 9

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393
Приложение 154
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Математика» для учащихся с задержкой психического развития
0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с задержкой психического развития.

2. Математика на уровне начального образования (0, 1–4 классы) представляет собой интегрированный учебный предмет образовательной области «Математика». Его изучение включает арифметику натуральных чисел в пределах 1 000 000 и нуля, важнейшие величины, а также пропедевтику алгебры и геометрии для продолжения обучения на уровне основного среднего образования.

3. Цель учебного предмета – обеспечение качественного усвоения базисных основ математики, направленного на достижение необходимого уровня общего интеллектуального развития личности на основе национальных и общечеловеческих ценностей, формирования наглядно-образного, логического и абстрактного мышления, создание практической основы для изучения алгебры и геометрии на уровне основного среднего образования.

4. Задачи учебного предмета:

1) формирование у детей общей способности к учению, восполнение пробелов дошкольного этапа развития и обучения;

2) развитие функциональных качеств личности ребенка, таких как внимание, восприятие, память, мышление, устная и письменная, в том числе и математическая, речь, психомоторика; развитие наглядно-образного и логического мышления;

3) формирование учебно-познавательной деятельности младших школьников: умение планировать, выполнять по плану различные действия, в том числе мыслительные (анализ, синтез, аналогия, обобщение, абстрагирование и

моделирование и т.д.), осуществлять самоконтроль и самооценку;

4) формирование математических знаний, умений, алгоритмической и графической культуры, прочных вычислительных, измерительных и графических навыков, необходимых учащимся для продолжения обучения на последующих уровнях образования; осуществление целенаправленной пропедевтической подготовки к изучению алгебры и геометрии;

5) формирование учебных мотивов, положительного отношения и интереса к изучению математики, познавательных интересов, навыков самостоятельной работы;

6) воспитание волевых качеств детей, таких как ответственность, самостоятельность, точность, целеустремленность;

7) воспитание культуры общения, уважения к старшему поколению и заботы о младших; патриотических чувств; уважения к истории, культуре и традициям, к ценностям казахского народа и других этносов, проживающих на территории Казахстана; приобщение к ценностям, накопленным математической наукой в ходе ее развития.

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету «Математика» в соответствии с Типовым учебным планом начального образования школьников с задержкой психического развития, утвержденным Приказом МОН РК от 8 ноября 2012 года № 500, составляет: в 0 классе – 4 часа в неделю, 132 часа в учебном году; в 1 классе – 4 часа в неделю, 132 часа в учебном году; во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году; в 3 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году; в 4 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

6. В процессе обучения математике осуществляются межпредметные связи со следующими предметами:

1) с русским языком. Применение правил русского языка для конструирования высказываний, предложений, выводов и обобщений с математическим содержанием, учет уровня сформированности навыка и качества чтения при работе с учебником, дидактическими материалами и т.п.;

2) с коррекционным курсом «Ознакомление с окружающим миром и развитие речи». Применение знаний о свойствах и качествах предметов окружающего мира, как основы для формирования понятия числа и величины;

3) с познанием мира. Применение знаний о явлениях окружающего мира при выполнении заданий с математическим содержанием;

4) с трудовым обучением. Учет развития мелкой моторики при выполнении письменных работ по математике;

5) с изобразительным искусством. Умение располагать предметы в пространстве и на листе бумаги (на плоскости);

6) с физической культурой. Умение ориентироваться в пространстве (понимание смысла слов направо, налево и т.п.).

2. Базовое содержание учебного предмета для 0 класса

7. Выявление, уточнение, формирование дочисловых понятий (36 часов):

1) величинные понятия: длинный – короткий (длиннее – короче, одинаковой длины), широкий – узкий (шире – уже, одинаковой ширины), высокий – низкий (выше – ниже, одинаковой высоты), толстый – тонкий (толще – тоньше, одинаковой толщины), глубокий – мелкий (глубже – мельче, одинаковой глубины), большой – маленький (больше-меньше, одинакового размера). Приемы сравнения двух объектов по величине: наложение, приложение, зрительное соотнесение;

2) группировка (классификация) и упорядочение (сериация) нескольких предметов по определенному признаку величины. Определение того, на сколько один предмет отличается от другого по тому или иному параметру величины (показ). Уравнивание объектов по признаку величины. Слова: все, каждый, остальные, оставшиеся, другие, о д и н а к о в ы е ;

3) понятия массы: тяжелый – легкий (тяжелее – легче, одинакового веса, массы). Сравнение двух предметов по массе на руку или с помощью чашечных весов. Группировка и упорядочение предметов по их массе;

4) количественные понятия: сколько? Много, мало, один, немного, несколько, ни одного, столько же (столько, сколько), поровну, одинаково. Установление взаимно однозначного соответствия элементов двух групп предметов (попарное соотнесение). Слова: лишние, не хватает, больше-меньше, пусто. Два способа уравнивания множеств. Сравнение количеств жидких и сыпучих веществ;

5) изменение количества предметов и количества жидкости, сыпучих веществ (увеличение, уменьшение) с помощью различных практических действий: (пересыпание, переливание, добавление, отрезание и др.). Понимание и использование слов, раскрывающих конкретный смысл сложения и вычитания: добавили, прибавили, убрали, отлили, отсыпали, подарили и т.п., а также слов: было, будет, стало, вместе, в с е г о , о с т а л о с ь ;

6) ориентация в частях собственного тела: вверху – голова, шея, грудь; внизу – ноги; спереди – лицо, грудь, живот; сзади – затылок, спина; правая – левая рука, нога, глаз, ухо, щека. Ориентация в ближайшем окружении относительно самого ребенка: вверху – внизу, спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева, рядом, около, здесь, там, перед, за ;

7) движение ребенка в заданном направлении. Определение направления движения: вперед, назад, вверх, вниз, вправо, влево, в сторону;

8) определение местоположения двух, трех предметов относительно друг друга: выше – ниже, рядом, около, на, в, внутри, за, перед, над, под, напротив, между, п о с е р е д и н е ;

9) ориентировка на плоскости листа бумаги: верхний – нижний край, правый – левый край, правый верхний (нижний) угол, левый верхний (нижний) угол, посередине, в центре, над, под, справа от, слева от, между;

10) отношения порядка следования: крайний, первый, последний, перед, после, за, следом за, следующий, предыдущий, между. Выстраивание предметов в ряд;

11) части суток: утро, день, вечер, ночь. Сегодня, вчера, завтра, послезавтра, на следующий день; рано-поздно, раньше – позже, опоздал, давно, недавно; медленно – быстро, старый – молодой, старше – моложе. Дни недели;

12) форма предметов. Куб, брус, шар, круг, овал, квадрат, прямоугольник, т р е у г о л ь н и к ;

13) графические работы на нелинованной бумаге: обводка по контуру, по опорным точкам, обводка шаблонов и трафаретов, штриховка, раскрашивание, дорисовывание и д р .

8. Числа от 1 до 10 и число 0 (40 часов):

1) числа от 1 до 10 как результат счета и измерения произвольной меркой линейной протяженности, жидких и сыпучих веществ;

2) образование чисел первого десятка прибавлением 1 к предыдущему числу, вычитанием 1 из числа, непосредственно следующего за ним при счете;

3) цифры: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0. Соотношение количества, числительного и цифры ;

4) количественный и порядковый счет предметов (прямой и обратный от заданного числа). Счет звуков, движений, предметов по осязанию;

5) сравнение множеств способом установления взаимно однозначного соответствия (парного соотнесения), сравнение чисел. Лишние, недостающие предметы, единицы;

6) место числа в числовом ряду. Основное свойство числового ряда;

7) состав чисел 2-10 из двух других меньших чисел в предметно-практической д е я т е л ь н о с т и ;

8) мера стоимости: тенге. Монеты: 1 тг., 5 тг., 10 тг. Размен и замена монет.

9. Сложение и вычитание в пределах 10. Структура задачи (44 часа):

1) конкретный смысл и название действий сложения и вычитания. Знаки: плюс, м и н у с , р а в н о ;

2) составление (с помощью кассы цифр и знаков) и чтение примеров по следам предметно-практической деятельности;

3) практическое знакомство с переместительным свойством сложения. Взаимосвязь сложения и вычитания в предметной деятельности;

4) приемы вычислений: пересчитывание, присчитывание и отсчитывание по 1, прием, основанный на знании состава числа;

5) задачи-драматизации, задачи-иллюстрации с открытым и закрытым результатом;

6) простые текстовые арифметические задачи на нахождение суммы и остатка.

Структурные элементы задачи: условие, вопрос, числа, решение задачи, ответ. Выкладывание решения задачи из цифр и знаков;

7) точка, прямая, кривая линии. Моделирование линий с помощью веревки, ниток, проволоки, бумаги и др. материалов. Практическое изучение свойства прямой линии. Построение прямой с помощью линейки в различных направлениях (вертикальном, горизонтальном, наклонном) на нелинованной бумаге;

8) круг, квадрат, треугольник, прямоугольник, овал. Обводка по контуру, обводка шаблона, раскрашивание, штриховка, моделирование из палочек, проволоки.

10. Повторение (12 часов).

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

11. Подготовительный период (14 часов):

1) сравнение предметов: по величине. Больше, меньше; по длине. Длиннее (больше по длине). Короче (меньше по длине); по ширине. Шире, уже; по толщине. Толще, тоньше; по высоте. Выше, ниже; по массе. Тяжелее (больше по массе). Легче (меньше по массе); по вместимости. Вмещает больше (меньше); по цене. Дороже (больше по цене). Дешевле (меньше по цене); по площади. Больше (меньше) по площади; группировка и упорядочение нескольких предметов по признаку величины;

2) сравнение количества предметов: больше, меньше, столько же, поровну, немного, несколько, ни одного; уравнивание групп предметов; действия, приводящие к изменению количества предметов;

3) последовательность слов - числительных от одного до десяти. Обратная последовательность (от десяти до одного);

4) счет предметов. Количественный счет. Порядковый счет. Больше, меньше, столько же предметов. Прямой и обратный счет;

5) расположение предметов в пространстве (справа, слева, выше, ниже, над, под, между, перед, за). Направления движения (навстречу друг другу, в одном направлении, в противоположных направлениях);

6) сравнение движения предметов по скорости. Быстрее (больше по скорости). Медленнее (меньше по скорости);

7) форма предметов. Геометрические фигуры: точка, линия (прямая, кривая), овал, треугольник, круг, квадрат, прямоугольник, куб, шар. Сравнение предметов по форме, цвету и размеру;

8) сравнение по времени (раньше, позже). Старше (больше по возрасту). Младше (меньше по возрасту);

9) ориентировка во времени: вчера, сегодня, завтра, утро, вечер, день, ночь, дни недели;

12. Числа от 0 до 10. Точка, кривая, прямая, отрезок, ломаная. Нахождение длины

отрезка с точностью до 1 см (29 часов):

- 1) распознавание чисел от 1 до 9. Числовой ряд: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Сравнение чисел с использованием предметных множеств, по месту в числовом ряду;
- 2) получение числа с прибавлением 1 к предыдущему числу, вычитанием 1 из числа, непосредственно следующего за ним при счете;
- 3) сложение. Знак действия сложения. Чтение записи вида $2 + 1$: «два плюс один», «к двум прибавить 1», «два увеличить на один», «сумма двух и одного»;
- 4) вычитание. Знак действия вычитания. Чтение записи вида $2 - 1$: «два минус один», «от двух отнять 1», «два уменьшить на один», «разность двух и одного»;
- 5) приемы сложения и вычитания: присчитывание и отсчитывание по 1, по 2 вида: \pm 1, 2, использование числового ряда;
- 6) соотнесение результата счета и числа (в том числе и при нахождении ответа на вопрос задачи с помощью счета). Состав числа;
- 7) измерение длины предмета с помощью различных мерок. Соотнесение результата измерения длины предмета и числа;
- 8) число 0. Его получение и обозначение. Запись чисел от 0 до 10;
- 9) равенства. Неравенства. Знаки равенства и неравенства (больше, меньше). Верные и неверные равенства и неравенства;
- 10) отрезок. Измерение длины отрезка. Единица длины – сантиметр (1 см). Линейка с делениями;

11) построение отрезка. Треугольник, четырехугольник, пятиугольник;

13. Сложение и вычитание в пределах 10. Структура задачи. Равенство.

Н е р а в е н с т в о (6 1 ч а с) :

- 1) сложение. Сумма. Слагаемые. Значение суммы;
- 2) числовое выражение;
- 3) вычитание. Разность. Уменьшаемое. Вычитаемое. Значение разности;
- 4) связь между компонентами сложения и вычитания;
- 5) взаимнообратные действия;
- 6) приемы сложения и вычитания: прибавление и вычитание 1; сложение и вычитание на основе знаний о составе числа; сложение на основе переместительного свойства сложения; вычитание на основе знаний о соответствующих случаях сложения;
- 7) таблица сложения в пределах 10 и соответствующие случаи вычитания;
- 8) сложение и вычитание с 0;
- 9) состав чисел 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Монеты в 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг (набор и размен);
- 10) построение многоугольников по заданным точкам с помощью линейки;
- 11) структура задачи: условие и вопрос. Решение и ответ задачи. Задачи на нахождение суммы и остатка, на увеличение (уменьшение) на несколько единиц.

14. Числа от 10 до 20 (24 часа):

- 1) чтение и запись чисел второго десятка;
 - 2) однозначные и двузначные числа;
 - 3) разряды единиц и десятков двузначного числа;
 - 4) запись двузначного числа в виде суммы разрядных слагаемых;
 - 5) приемы сложения и вычитания, основанные на знаниях десятичного состава двузначных чисел и свойствах числового ряда: $10+5$, $5+10$, $15 - 10$, $15 - 5$, $15+1$, $16-1$;
 - 6) распознавание времени по часам с точностью до 1 ч.;
 - 7) определение порядка месяцев в году;
 - 8) распознавание многоугольников, называние их элементов: угол, вершина, сторона;
 - 9) единица длины – дециметр (1 дм). $1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$;
15. Повторение (4 часа).

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

16. Повторение (8 часов):

- 1) устная и письменная нумерация чисел от 1 до 20. Основное свойство числового ряда. Состав однозначных чисел. Десятичный состав двузначных чисел. Разностное число;
- 2) сложение и вычитание в пределах 10. Сложение и вычитание в пределах 20 вида: $10+3$, $13 - 3$, $13 - 10$, $13+1$, $14 - 1$;
- 3) решение задач.

17. Сложение однозначных чисел с переходом через десяток. Числовое выражение. Ломаная линия и ее длина (42 часов):

- 1) сложение однозначных чисел, основанное на знаниях о представлении числа как суммы двух однозначных чисел;
- 2) таблица сложения однозначных чисел с переходом через десяток в случаях вида $1+9$, $2+8$, $3+7$, $4+6$, $5+5$, $6+4$, $7+3$, $8+2$, $9+1$;
- 3) сложение и вычитание - взаимнообратные действия;
- 4) вычитание вида $11 - 1$, $12 - 1$, $13 - 1$, $14 - 1$, $15 - 1$, $16 - 1$, $17 - 1$, $18 - 1$;
- 5) сложение и вычитание в пределах 20;
- 6) числовое выражение и его значение. Сравнение числовых выражений по их значениям;
- 7) скобки. Порядок выполнения действий сложения и вычитания в числовых выражениях, содержащих скобки и без них;
- 8) соотношение между сантиметром и дециметром;
- 9) изображение отрезка заданной длины с точностью до 1 см. Ломаная линия;
- 10) длина ломаной линии;
- 11) многоугольник;

- 12) задачи на нахождение неизвестного слагаемого, уменьшаемого, вычитаемого.
 Задачи на разностное сравнение;
- 13) задачи в два действия – составная задача на нахождение суммы двух слагаемых;
 14) обратные задачи. Взаимобратные задачи.
18. Полные десятки. Сто (10 часов):
- 1) новая счетная единица – десяток, его образование;
 - 2) счет десятками. Название, последовательность, чтение и запись десятков;
 - 3) сравнение десятков;
 - 4) сложение и вычитание десятков и соответствующих величин (длин);
 - 5) монеты 20 тг, 50 тг, 100 тг (набор и размен).
19. Числа от 20 до 100 (40 часов):
- 1) чтение, запись и сравнение чисел в пределах 100;
 - 2) поместное значение цифры в числе. Десятичный состав чисел. Сравнение чисел. Счет прямой и обратный, счет от заданного до заданного числа, счет группами;
 - 3) сложение и вычитание на основе десятичного состава чисел. Сложение и вычитание вида $20 + 18$, $38 - 20$. Сложение и вычитание вида $36 + 21$, $57 - 21$. Сложение и вычитание вида $37 + 3$, $40 - 3$. Сложение и вычитание вида $36 + 24$, $60 - 36$. Сложение и вычитание вида $27 + 8$, $35 - 8$;
 - 4) сочетательное свойство сложения. Использование переместительного и сочетательного свойств сложения для рационализации вычислений;
 - 5) масса. Единица массы – килограмм (1 кг);
 - 6) длина. Единица длины – метр (1 м). Вместимость. Единица вместимости – литр (л);
 - 7) промежутки времени. Единицы времени – минута (1 мин), секунда (1 с), сутки (1 сут), неделя, месяц, год, век. Соотношения между единицами длины и промежутками времени. Определение времени по часам с точностью до 1 минуты;
 - 8) величины. Цена, количество, стоимость;
 - 9) прямой угол. Острый и тупой углы. Прямоугольник. Противоположные стороны прямоугольника и их свойства;
 - 10) квадрат. Изображение прямоугольника и квадрата на клетчатой бумаге;
 - 11) периметр многоугольника;
 - 12) буквенное выражение. Значения выражения с одной буквой;
 - 13) уравнение. Решение уравнений вида $12 + x = 12$, $25 - x = 20$, $x^2 = 8$ способом подбора, на основе правил нахождения неизвестных компонентов сложения и вычитания;
 - 14) составная задача на нахождение остатка. Составные задачи на нахождение уменьшаемого (вычитаемого);
 - 15) письменное сложение и вычитание с переходом через десяток. Письменное сложение и вычитание в случаях вида $26 + 42$, $68 - 42$. Письменное сложение и вычитание в случаях вида $43 + 28$, $71 - 43$. Письменное сложение и вычитание в

случаях вида $26 + 34, 60 - 26$;

16) проверка действий сложения и вычитания. Сопоставление устных и письменных способов вычислений;

17) решение задач с помощью уравнений.

20. Умножение и деление. Периметр прямоугольника, квадрата (28 часа):

- 1) конкретный смысл действий умножения и деления. Знаки действий;
- 2) умножение. Множители. Произведение. Значение произведения;
- 3) переместительное свойство умножения. Связь между компонентами умножения;
- 4) деление. Делимое. Делитель. Частное. Значение частного;
- 5) связь умножения и деления. Умножение и деление – взаимнообратные действия;
- 6) табличные случаи умножения чисел 2, 3, 4 и деления на 2, 3, 4;
- 7) периметр прямоугольника и квадрата;
- 8) задачи в одно-два действия на сложение, вычитание, умножение и деление (на равные части и по содержанию);
- 9) записи их решения разными способами: по действиям; составлением выражения и нахождением его значения;
- 10) порядок выполнения действий в выражениях, содержащих два-три действия (скобками и без них);
- 11) периметр прямоугольника (квадрата).

21. Повторение (8 часов).

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

22. Повторение (12 часов):

- 1) табличное сложение и вычитание в пределах 20;
- 2) устное и письменное сложение и вычитание с переходом через десяток в пределах 100;
- 3) табличные случаи умножения чисел 2, 3, 4 и деления на 2, 3, 4;
- 4) величины (длина, масса, время, вместимость). Соотношение между единицами величин;
- 5) уравнение. Выражение. Числовое и буквенное выражение;
- 6) равенство. Неравенство;
- 7) составные задачи и способы их решения;
- 8) геометрические фигуры. Периметр.

23. Табличное умножение чисел и соответствующие случаи деления. Площадь геометрической фигуры. Буквенное выражение. Уравнение (45 часов):

- 1) таблицы умножения чисел 5, 6, 7, 8, 9;
- 2) соответствующие случаи деления. Проверка действий умножения и деления;
- 3) правила нахождения неизвестных компонентов умножения и деления;

- 4) умножение чисел на 0 и на 1;
- 5) деление нуля на натуральное число. Деление чисел на 1. Невозможность деления числа на 0;
- 6) деление на равные части. Доля числа и величины. Нахождение доли (части) числа и числа по его доли (части);
- 7) решение уравнений, содержащих действия умножения или деления;
- 8) числовые выражения. Буквенные выражения;
- 9) порядок выполнения арифметических действий в числовых выражениях без скобок и со скобками, состоящими из 2 – 3 действий;
- 10) задачи на нахождение неизвестного множителя, неизвестного делимого, делителя, на увеличение и уменьшение в несколько раз, на кратное сравнение;
- 11) способы нахождения периметра прямоугольника (квадрата). Сравнение геометрических фигур по площади: «на глаз» и наложением;
- 12) измерение площади. Палетка. Единицы площади: 1 м^2 , 1 дм^2 , 1 см^2 ;
- 13) площадь прямоугольника (квадрата);
- 14) обозначение геометрических фигур латинскими буквами;
- 15) единицы времени: год, месяц, сутки. Соотношения между ними. Круг. Окружность. Центр, радиус, диаметр окружности.
24. Устные приемы умножения и деления в пределах 100 (30 часов):
- 1) переместительное, сочетательное и распределительное свойство умножения. Применение свойств умножения;
- 2) деление суммы и произведения на число;
- 3) умножение и деление двузначного числа на однозначное с помощью разложения на разрядные слагаемые, на удобные слагаемые;
- 4) деление двузначного числа на двузначное число способом подбора;
- 5) деление с остатком. Проверка умножения и деления. Проверка деления с остатком.
25. Числа в пределах 1000 (14 часов):
- 1) сотня. Счет сотнями;
- 2) трехзначное число и его десятичный состав; чтение и запись чисел в пределах 1000; сравнение трехзначных чисел;
- 3) устные приемы сложения и вычитания трехзначных чисел вида $600 + 300$, $900 - 300$ (6 с. + 3 с., 9 с. - 3 с.);
- 4) устные приемы сложения и вычитания трехзначных чисел вида $440 + 50$, $750 - 90$ (44 д. + 5 д., 75 д. - 9 д.);
- 5) устные приемы сложения и вычитания трехзначных чисел вида $120 + 780$, $900 - 120$ (12 д. + 78 д., 90 д. - 12 д.);
- 6) устные приемы сложения и вычитания трехзначных чисел на основе десятичного

с о с т а в а

ч и с е л ;

7) составные задачи на увеличение (уменьшение) числа на несколько единиц;

8) составные задачи на разностное сравнение;

9) единица длины – километр (1 км). Единица длины – миллиметр (1 мм).

Соотношения между единицами длины: $1 \text{ м} = 10 \text{ дм}$, $1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$, $1 \text{ см} = 10 \text{ мм}$, $1 \text{ м} = 1000 \text{ мм}$;

10) единицы массы – грамм (1 г), центнер (1 ц), тонна (1 т). Соотношения между единицами массы: $1 \text{ ц} = 100 \text{ кг}$; $1 \text{ т} = 1000 \text{ кг}$.

26. Письменное сложение и вычитание в пределах 1000. Зависимости между величинами (21 часов):

1) письменные приемы сложения и вычитания трехзначных чисел в случаях вида $246 + 342$, $588 - 246$; в случаях вида $362 + 456$, $818 - 362$; в случаях вида $236 + 687$, $923 - 236$; в случаях вида $286 + 617$, $903 - 286$;

2) проверка действий сложения и вычитания;

3) величины: масса одного предмета, количество предметов, общая масса; расход на один предмет, число (количество) предметов, общий расход;

4) решение задач на зависимости между величинами: ценой, количеством, стоимостью; массой одного предмета, числом (количеством) предметов, общей массой; расходом на один предмет, числом (количеством) предметов, общим расходом;

5) решение задач на кратное сравнение, на зависимость между величинами: расход на один предмет, число (количество) предметов, общий расход;

6) задачи в 2-3 действия на сложение, вычитание, умножение, деление.

27. Устные приемы умножения и деления в пределах 1000, сводимые к действиям в пределах 100 (20 часов).

28. Письменные приемы умножения и деления в пределах 1000 (20 часов):

1) умножение и деление двузначных, трехзначных чисел на однозначное число;

2) задачи в три действия. Решение уравнений вида $x + 4 \cdot 2 = 24$. Решение задач с помощью составления уравнения;

3) виды треугольников: разносторонние, равнобедренные.

29. Повторение (8 часов).

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

30. Повторение (10 часов):

1) числа в пределах ста и тысячи (чтение, запись, сравнение);

2) арифметические действия с числами в пределах 1000;

3) величины;

4) площадь прямоугольника (квadrата);

5) выражения;

6) уравнения;

7) решение задач;

8) геометрические фигуры. Сложение и вычитание отрезков.

31. Числа от 1000 до 1 000 000. Зависимости между величинами. (50 часов):

1) таблица разрядов и классов. Чтение, запись и сравнение чисел в пределах миллиона. Запись чисел в виде суммы разрядных слагаемых;

2) зависимость между величинами: скорость, расстояние (длина пройденного пути), время; производительность, время, затраченное на работу, выполненная работа; урожайностью, площадью и массой урожая;

3) задачи на движение;

4) окружность и круг. Центр, радиус и диаметр окружности и круга.

32. Арифметические действия над числами в пределах миллиона. Куб и прямоугольный параллелепипед (70 часов):

1) деление на числа, оканчивающиеся нулями, когда в значении частного многозначное число;

2) деление с остатком на 10, 100, 1000. Деление числа на произведение; деление с остатком на числа, оканчивающиеся нулями, когда в значении частного одна цифра. Деление на числа, оканчивающиеся нулями, когда в значении частного есть нули. Деление с остатком на числа, оканчивающиеся нулями;

3) умножение числа на сумму и суммы на число. Устное умножение на двузначное число, используя правило умножения числа на сумму;

4) письменное умножение деление на двузначное число. Письменное деление на двузначное число без остатка, когда в значении частного одна цифра. Письменное деление на двузначное число с остатком, когда в значении частного одна цифра;

5) письменное деление на двузначное число, когда в значении частного многозначное число;

6) письменное деление на двузначное число, когда в значении частного нули;

7) устное умножение на трехзначное число, используя правило умножения числа на сумму;

8) письменное умножение на трехзначные числа;

9) письменное деление на трехзначное число без остатка, когда в значении частного одна цифра;

10) письменное деление на трехзначное число с остатком, когда в значении частного одна цифра;

11) письменное деление на трехзначное число, когда в значении частного двух-трех-многозначное число;

12) письменное деление на трехзначное число с остатком, когда в значении частного нули;

13) движение навстречу друг другу. Скорость сближения;

- 14) движение в противоположных направлениях. Скорость удаления;
- 15) движение в одном направлении;
- 16) задачи нахождение неизвестного по двум разностям;
- 17) запись свойств сложения и умножения с помощью буквенных равенств (формул).
- Нахождение значение выражения с двумя буквами;
- 18) единица площади – ар (1 а). Соотношения между единицами площади: $1 \text{ м}^2 = 100 \text{ дм}^2$, $1 \text{ дм}^2 = 100 \text{ см}^2$, $1 \text{ см}^2 = 100 \text{ мм}^2$, $1 \text{ а} = 100 \text{ м}^2$. Единица площади – гектар (1 га). Соотношение между единицами площади: $1 \text{ га} = 10\,000 \text{ м}^2$;
- 19) прямоугольный параллелепипед и его измерения (длина, ширина, высота). Вершины, ребра, грани прямоугольного параллелепипеда;
- 20) объем. Единицы объема. Объем прямоугольного параллелепипеда (куба).
33. Систематизация и обобщение знаний (40 часов):
- 1) натуральные числа и нуль. Натуральные числа. Использование натуральных чисел ;
- 2) арифметические действия над натуральными числами и нулем;
- 3) свойства арифметических действий над натуральными числами и нулем;
- 4) название компонентов арифметических действий. Правила нахождения неизвестных компонентов арифметических действий;
- 5) связь сложения и вычитания, умножения и деления;
- 6) вычисления с помощью микрокалькулятора. Микрокалькулятор. Введение и удаление чисел на калькуляторе ;
- 7) нахождение значения выражений со скобками и без скобок, содержащих 4-5 арифметических действий ;
- 8) выражения и уравнения. Числовые и буквенные выражения. Значение выражения. Правила нахождения значения числового выражения;
- 9) уравнение. Решение (корень) уравнения;
- 10) решение уравнения на основе правил нахождения неизвестных компонентов арифметических действий; способом подбора, используя свойства верных числовых равенств ;
- 11) величины. Величины: длина, площадь, объем (вместимость, емкость), масса, время, цена, стоимость, скорость, производительность, урожайность;
- 12) единицы величин. Сравнение величин;
- 13) арифметические действия над величинами: сложение, вычитание, деление величин, умножение величины на число. Зависимости между величинами;
- 14) периметр многоугольника и площадь прямоугольника (квадрата);
- 15) объем прямоугольного параллелепипеда (куба);
- 16) задачи. Структура задачи: условие, вопрос. Решение задачи. Ответ задачи. Решение задач в 1–4 действия арифметическим способом (запись решения задачи по

действиям; выражением и нахождением его значения) и с помощью уравнения;

17) геометрические фигуры. Точка, линия (прямая, кривая, ломаная), отрезок, угол (прямой, острый, тупой, развернутый), многоугольник (треугольник, четырехугольник и т.д.), **прямоугольник** (квадрат);

18) прямоугольный параллелепипед (куб). Окружность, круг. Центр, радиус, диаметр окружности и круга.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

34. По завершении 0 класса учащиеся должны знать:

- 1) названия и последовательность чисел от 1 до 10;
- 2) названия и обозначение действий сложения и вычитания;
- 3) состав чисел 2 - 5.

35. Учащиеся должны уметь:

1) сравнивать предметы по различным параметрам величины используя приемы **наложение** и **приложение**;

2) сравнивать группы предметов по количеству путем попарного сопоставления и **используя** **счет**;

3) представить состав чисел 2-10 в предметной деятельности;

4) производить и называть действия, изменяющие количества предметов, **жидкостей** и **сыпучих веществ**;

5) определять количество предметов в пределах 10 с помощью счета;

6) читать и выкладывать из цифр и знаков примеры на сложение и вычитание, вычислять сумму и остаток одним из приемов: пересчитыванием, присчитыванием и отсчитыванием по 1, приемом, основанном на знании состава числа;

7) узнавать, различать, моделировать круг, овал, квадрат, прямоугольник, **треугольник**;

8) решать практические задачи на нахождение суммы и остатка, иллюстрировать содержание задачи с помощью предметов, их заместителей.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

36. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

- 1) последовательность чисел от 0 до 20;
- 2) таблицу сложения чисел в пределах 10 и соответствующие случаи вычитания;
- 3) названия компонентов арифметических действий; переместительное свойство **сложения**;

4) состав однозначных чисел, десятичный состав чисел второго десятка;

5) обозначения единиц величин: 1 ч, 1 см, 1 дм, 1 тг;

б) соотношение между дециметром и сантиметром.

37. Учащиеся должны уметь:

- 1) определять количество предметов в пределах 20, читать, записывать и сравнивать числа от 0 до 20;
- 2) находить значение числового выражения в 1-2 действия в пределах 20 (без скобок);
- 3) использовать знания состава чисел первого десятка при нахождении суммы и остатка;
- 4) решать задачи в одно действие на сложение и вычитание;
- 5) измерять и строить отрезки с помощью линейки;
- 6) узнавать и называть геометрические фигуры: прямая линия, отрезок, луч, угол, круг, овал, квадрат, прямоугольник, треугольник;
- 7) работать с учебником, понимать смысл рисунков и схем, упражнений и требований, представленных в нем.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

38. По завершении 2 класса учащиеся должны знать:

- 1) названия и последовательность чисел до 100;
- 2) таблицу сложения однозначных чисел и соответствующие случаи вычитания в пределах 20;
- 3) правила порядка выполнения действий в числовых выражениях в 2 действия, содержащих сложение и вычитание (со скобками и без них);
- 4) обозначения единиц величин: 1 л, 1 кг, 1 м, 1 мин, 1 с, 1 сут;
- 5) соотношение между единицами длины и времени.

39. Учащиеся должны уметь:

- 1) читать, записывать, сравнивать числа в пределах 100;
- 2) находить сумму и разность чисел в пределах 100 в легких случаях устно, в более сложных – письменно;
- 3) вычислять значения числовых выражений, содержащих 2 действия (со скобками и без них);
- 4) решать задачи в 1-2 действия на сложение и вычитание;
- 5) строить отрезок заданной длины с точностью до 1 см.;
- 6) строить прямоугольник и квадрат на клетчатой бумаге, изображать углы прямые, острые, тупые;
- 7) находить длину ломаной линии;
- 8) находить периметр треугольника, квадрата и прямоугольника.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

40. По завершении 3 класса учащиеся должны знать:

- 1) названия и последовательность чисел до 1000;
- 2) наизусть таблицу умножения однозначных чисел и соответствующие случаи деления ;
- 3) правила кратного и разностного сравнения чисел;
- 4) приемы устного умножения и деления на однозначное число;
- 5) порядок выполнения действий в выражениях со скобками и без них;
- 6) единичные соотношения мер длины, стоимости, массы;
- 7) правила вычисления площади и периметра прямоугольника (квадрата).

41. Учащиеся должны уметь:

- 1) читать, записывать, сравнивать числа в пределах 1000;
- 2) выполнять устно четыре арифметических действия в пределах 100 и в пределах 1000, в случаях, сводимых к действиям в пределах 100, выполнять проверку вычислений ;
- 3) пользоваться письменными вычислительными приемами;
- 4) пользоваться правилами порядка выполнения арифметических действий в выражениях со скобками и без скобок, состоящих из 2-3 действий, при нахождении значений выражений ;
- 5) решать уравнения на основе правила нахождения неизвестного компонента арифметических действий ;
- 6) решать задачи в 2 –3 действия, в том числе задачи на нахождение длины ломанной, периметра многоугольника, периметра и площади прямоугольника (квадрата).

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

42. По завершении 4 класса учащиеся должны знать:

- 1) структуру текстовой задачи;
- 2) правила порядка выполнения арифметических действий в выражениях;
- 3) названия компонентов арифметических действий;
- 4) переместительное и сочетательное свойства сложения и умножения, распределительное свойство умножения относительно сложения и вычитания;
- 5) правила кратного и разностного сравнения чисел;
- 6) правила нахождения неизвестных компонентов арифметических действий;
- 7) обозначения единиц величин: 1 ч, 1 см, 1 дм, 1 тг, 1 л, 1 кг, 1 м, 1 мин, 1 с, 1 сут, 1 мм, 1 км, 1 мм^2 , 1 см^2 , 1 дм^2 , 1 м^2 , 1 мм^3 , 1 см^3 , 1 дм^3 , 1 м^3 , 1 г, 1 ц, 1 а, 1 км/ч, 1 м / мин , 1 см / с и т . п . ;
- 8) соотношения между единицами длины, массы, времени, объема;
- 9) правила нахождения периметра и площади прямоугольника (квадрата), объема

прямоугольного параллелепипеда (куба);

10) зависимости между величинами: скорость, расстояние (пройденный путь), время; производительность, время, затраченное на работу, выполненная работа; урожайностью, площадью и массой урожая.

43. Учащиеся должны уметь:

1) работать с учебником, понимать смысл рисунков и схем, заданий и требований, представленных в нем;

2) проверять правильность выполнения упражнений, решения задач и уравнений;

3) правильно использовать математические знаки;

4) анализировать, сравнивать, использовать аналогию и обобщать;

5) читать, записывать и сравнивать числа в пределах миллиона;

6) выполнять арифметические действия с натуральными числами и нулем; вычислять квадрат и куб числа;

7) вычислять с помощью калькулятора;

8) решать текстовые задачи, в том числе на движение, на совместную работу, на зависимости между величинами, арифметическим способом (по действиям или с помощью составления выражения и нахождения его значения) и с помощью уравнения;

9) различать равенства и неравенства; выражения и уравнения;

10) использовать переместительное, сочетательное и распределительное свойства при нахождении значения выражений;

11) использовать правила кратного и разностного сравнения чисел (находить во сколько раз одно число больше (меньше) другого; на сколько одно число больше (меньше) другого);

12) пользоваться правилами порядка выполнения арифметических действий в выражениях при нахождении значения выражений;

13) решать уравнения на основе правил нахождения неизвестных компонентов арифметических действий; способом подбора;

14) строить отрезок, измерять и сравнивать длины отрезков и ломаных линий;

15) строить прямоугольник (квадрат) на клетчатой бумаге;

16) отличать окружность от круга; распознавать углы: прямые, острые, тупые, развернутые;

17) обозначать геометрические фигуры латинскими буквами и правильно произносить эти буквы.

44. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

1) чувство гордости за свою Родину, уважение к истории, культуре и традициям и другим ценностям казахского народа и других этносов, проживающих на территории Казахстана;

2) осознание роли своей страны в мировом развитии, уважительное отношение к семейным ценностям, бережное отношение к окружающему миру;

- 3) активную позицию в охране окружающей среды;
- 4) волевые качества, такие как ответственность, аккуратность, усидчивость, дисциплинированность;
- 5) установку на здоровый образ жизни, наличие мотивации к творческому труду, к работе на результат;
- 6) навыки сотрудничества со взрослыми и сверстниками;
- 7) заинтересованность в приобретении и расширении знаний и способов действий, творческий подход к выполнению заданий;
- 8) уважение к старшему поколению и заботу о младших.

45. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны овладеть:

- 1) умением ясно и точно выражать свои мысли в устной и письменной речи с применением математической терминологии и символики;
- 2) техникой практических вычислений;
- 3) умением применять алгоритмические предписания, правила и образцы на математическом материале;
- 4) умением применять приобретенные математические знания, умения, и вычислительные, измерительные и графические навыки в различных жизненных ситуациях, существующих в окружающем мире, и в смежных предметах;
- 5) умением планировать, выполнять по плану различные действия, осуществлять самоконтроль и самооценку;
- 6) рефлекссию своей деятельности;
- 7) умениями коммуникативного общения в различных формах организации учебной деятельности.

Приложение 50

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 155

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Коррекционная ритмика» для учащихся с задержкой психического
развития 0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с задержкой психического развития.

2. Недостаточная сформированность моторики и, особенно, психических процессов ставят детей с задержкой психического развития (ЗПР) в специфические условия обучения. Формирование их учебной и двигательной деятельности, регуляция поведения осуществляются на фоне недостаточно развитых высших психических функций: внимания, памяти, мышления, воображения и речи. Все это вызывает необходимость введения в учебный план школ и классов для детей с ЗПР специального предмета «Коррекционная ритмика».

3. Целью предмета «Коррекционная ритмика» в школах (классах) для детей с задержкой психического развития является компенсация основного нарушения путем развития, воспитания и коррекции у учащихся двигательной сферы в сочетании со словом и музыкой и, в конечном итоге, адаптации к условиям внешней и внутренней среды. Таким образом, основное содержание уроков коррекционной ритмики составляет двигательная деятельность в сочетании со словом и музыкой.

4. Основные задачи:

- 1) формировать представление о ритме и чередованиях как основном организующем факторе любой деятельности;
- 2) научить координированно, пластично и ритмично двигаться (ходить, бегать, танцевать), правильно ориентироваться в пространстве;
- 3) сформировать способность слушать и чувствовать музыку и выражать ее темп, динамику, ритм, настроение, содержание и характер;
- 4) отработать умение произвольно (по сигналу) включаться в любое движение и произвольно его заканчивать;
- 5) сформировать умение внятно произносить все звуки, слова, фразы, тексты; воспроизводить различные виды интонации, произвольно изменять темп и ритм речи, сопровождать свою речь и движения мимикой и жестами;
- 6) развивать и корригировать психические функции и компоненты структуры учебной деятельности в процессе совершенствования психомоторики;
- 7) воспитывать положительные качества личности: дисциплинированность, вежливость, толерантность.

5. Программа состоит из четырех разделов:

- 1) ориентировка в пространстве зала;
- 2) общеразвивающие (ритмико-гимнастические) упражнения;
- 3) танцевальные и другие музыкально - ритмические движения;

4) элементы психогимнастики и речевая ритмика.

6. Основным организующим принципом изложения содержания обучения в данной программе является принцип концентричности. Весь материал подобран и изложен с постепенным усложнением, повторением и наращиванием.

7. Объем учебной нагрузки по предмету «Коррекционная ритмика» на начальной ступени школы в соответствии с типовым учебным планом составляет: подготовительный класс – 33 часа; первый класс – 1 час в неделю, всего 33 часа; второй класс – 1 час в неделю, всего 34 часа; третий класс – 1 час в неделю, всего 34 часа; четвертый класс – 1 час в неделю, всего 34 часа.

8. В процессе изучения предмета «Коррекционная ритмика» осуществляются межпредметные связи с общеобразовательными учебными дисциплинами:

1) «Русский язык», «Казахский язык»: пополнение словарного запаса при разучивании песен на казахском и русском языках; работа над произношением специфических звуков казахского языка в процессе исполнения казахских песен;

2) «Литературное чтение»: соотнесение прочитанного литературного, поэтического текста и прослушанного музыкального произведения;

3) «Изобразительное искусство»: использование изобразительных произведений при работе над танцем, пением;

4) «Познание мира»: использование жизненного опыта, материала экскурсий в процессе работы над музыкальным произведением; соотнесение образов природы, названий местностей и животных, встречающихся в музыке, с окружающим миром;

5) «Математика»: использование элементарных математических представлений, знаний и понятий при анализе отрабатываемого движения;

6) «Физическая культура»: отработка основных движений (махи, наклоны, качания ...) под музыку и речь- в строгом соответствии с программой по физ.воспитанию;

7) «Пение и музыка»: использование изученного музыкального материала для укрепления дыхательно-голосового и артикуляционного аппарата в процессе распевок, попевок; отработка основных представлений и знаний о темпоритме и других характерологических компонентов музыки на практике, например, при разучивании песен-плясок.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

9. Ориентировка в пространстве зала. Ходьба и маршировка в различных направлениях свободным шагом с естественным движением рук и ног. Легкий ритмичный бег по одному, парами, врассыпную, по всему пространству зала. Движение «паровозиком», бег по кругу на носках. Повороты вправо, влево по сигналу учителя во время движения. Ходьба и бег между расставленными предметами.

10. Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения:

1) движения рук вперед – назад – вверх без предметов и с предметами (флажки, обручи, палки, мячи) – стоя, сидя на полу, на стуле. Размахивание руками с постепенным увеличением амплитуды. Хлопки впереди и сзади себя. Круговые движения руками, подъем и опускание рук с одновременным подъемом на носки;

2) приседания, держась рукой за спинку стула. То же без опоры. Приседания с предметом. Поочередное выставление ног на носок вперед и в сторону. Поочередное поднимание левой и правой ног, согнутых в коленях с хлопком под коленом, обхватывание колена рукой, палкой обручем. Вставание на носки. Повороты вправо, влево – ноги вместе, сидя на полу;

3) наклоны вперед, назад, в стороны (коснуться носков рукой). Выставление предметов перед собой и сбоку от себя, захват этих предметов. Поочередное поднимание и опускание прямых ног из положения лежа перед собой. Упражнение на выработку осанки. Из положения «лежа на коленях», упираясь руками в пол, вставать, разгибая колени, не отрывая рук от пола. Свободное ползание по ковру между предметами.

11. Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения:

1) восприятие звучания музыкального инструмента (рояль, металлофон, бубен, домбра). Восприятие начала и конца звучания музыкального произведения: с началом музыки шагать на месте, с окончанием – остановиться и хлопнуть. Передача умеренного и быстрого темпов музыки движением. Отхлопывание акцента. Использование бубна, барабана, маракас для передачи сильных и слабых долей, для воспроизведения ритмического рисунка. Начало движения сразу после вступления;

2) выполнение действий по подражанию индивидуально и коллективно. Восприятие и передача динамических оттенков: музыка громкая и тихая;

3) знакомство с элементами танца. Простой ход. Бег на полупальцах. Шаг галопом (медленно, быстро). Притопы. Кружение через плечо. Элементы казахского народного танца: Простой шаг с каблука и из первой позиции в сторону, позиция рук «Салем». Пляски: «Карусель» (татарская народная песня), «Той бастар» (казахская народная песня), «Как у наших у ворот» (русская народная мелодия), «Почему медведь зимой спит» (А. Книппер, А. Коваленков).

12. Элементы психогимнастики и речевая ритмика:

1) мимические позы радости, грусти. Определение этих чувств по мимике. Формирование ощущений расслабления по контрасту с напряжением. Расслабление по инструкции (без контраста с напряжением);

2) дикционные упражнения. Называние и нахождение органов артикуляции. Отработка равномерного длительного ротового выдоха;

3) упражнения на тонкую моторику. Сжатие кистей в кулачки, разжимание кулачков. Черчение параллельных вертикальных линий по разметке под счет.

Ритмичное сближение пальцев, поочередно с большим, под текст.

13. Речевой материал для подготовительного класса: ритмика, урок ритмики, флажок, обруч, лента, мяч, бубен, барабан, рояль, домбра, кулак, шаг, притоп, хлопок, скок, поскок, вперед(и), назад (сзади) быстро, медленно, громко, тихо, в сторону, вправо, влево, вверх(у), вниз(у), поворот, наклон, на месте, верхняя губа, нижняя губа, язык, зубы, чувства радости, грусти.

14. Музыкальный материал к урокам ритмики в подготовительном классе: Моя мама (народная песня), Той бастар (народная песня), кюй «Ақсақ құлан», Походный марш (Д. Кабалевский), Колыбельная (Римский-Корсаков).

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

15. Ориентировка в пространстве зала:

1) ходьба размеренным широким шагом. Легкий ритмичный бег в заданном темпе. Смена темпа движений со сменой музыки. Бег и ходьба «змейкой» (не держась за руку);

2) смена направления движения по заданию учителя. Движение в колонне по одному, 2, 3 с сохранением дистанции. Совмещение ходьбы и бега с выполнением одного-двух заданий по инструкции (обежать, собрать, переложить предметы и т.п.). Построение в круг и ходьба по кругу с поворотом корпуса. Ходьба вдоль стен с четкими поворотами в углах зала. Ходьба по средней линии зала. Нахождение места в шеренге (по росту).

16. Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения:

1) подъемы и взмахи руками. Сведение рук впереди, за спиной. Свободные качания, хлопки перед собой, над головой. Движения с лентой;

2) наклоны, не сгибая колен с касанием руками носков ног, повороты с передачей предметов, с переносом рук на пояс. Выставление поочередно ног на носок вперед, в сторону, назад. Полуприседания, приседания, разгибание и сгибание ног в голеностопе;

3) упражнения на выработку осанки. Стояние у стены с касанием ее пятками, ягодицами, лопатками, головой. Пригибание к полу, сидя на коленях. Стоя на коленях, опираясь о пол, переступания руками вправо, влево.

17. Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения:

1) упражнения на согласование темпов движения с темпами музыки. Отхлопывание, отстукивание ритма. Остановка движения с окончанием музыки. Ритмичные поскоки под музыку. Смена направления движения со сменой музыкальной фразы. Различение характера в музыке. Протяжный – отрывистый, ровный – скачкообразный. Передача смены характера музыки сменой сопутствующих движений (хлопки, притопы, поскоки). Торможение движения по словесному сигналу. Выполнение цепочки упражнений с предметами под музыку по образцу. Упражнения на передачу, перекал, подбрасывание и ловлю предметов по словесной команде и под музыку;

2) упражнения на развитие зрительного внимания (остановка по зрительному сигналу). Слушание и распознавание музыкальных пьес для детей. Передача музыкального акцента ударами по мячу, в бубен, барабан. Танцевальные движения: Шаг галопа в сторону. Переменный шаг. Шаг с носка на пятку. «Ковырялочка» с притопом, хороводы. Песни-пляски «Как на тоненький ледок» (русская народная мелодия), На у р ы з (Б А м а н ж о л о в).

18. Примечание. Тексты и мелодии песен-плясок разучиваются заранее, на уроках музыки, затем повторяются, отрабатываются на ритмических занятиях. Пляски и песни-пляски могут быть заменены на аналогичные по тематике, темпо-ритмической направленности и сложности элементов.

19. Элементы психогимнастики и речевая ритмика:

1) игры на ослабление возбуждения. Введение формул внушения состояния покоя. Новые упражнения на расслабление. Эмоция удивления: распознавание изображения, чередование эмоций радости, грусти, удивления;

2) актикулационный тренинг (упражнения на верхний подъем языка: «Качели», «Гармошка», «Гриб», – в сочетании с подниманием и опусканием рук (без произношения звуков). Произнесение взрывных согласных в сочетании с резкими движениями (выпады, притопы, наклоны). Просодические упражнения. Двусложный ритм в словах, фразах из двусложных слов. Отхлопывание, отстукивание двусложного ритма в сочетании с маршем на месте. Отработка открытых слогов в сочетании с различными наклонами вправо и влево из положения сидя (на ударный слог больше у г о л н а к л о н а) ;

3) упражнения на тонкую моторику. Слитное написание бордюров, рисование спиралей, клубочков, штрихов, со снижением и наращиванием темпа. Самомассаж кистей. Различные соединения и разъединения пальцев. Считалки с названием пальцев и мелкими движениями. Выполнение цепочки действий по предварительной словесной и н с т р у к ц и и .

20. Речевой материал для 1 класса: носок, пятка, колено, локоть, шаг, галоп, ходьба по кругу, наклон, поворот, хоровод, выпад, тяжелый (легкий) шаг, тихо, громко, вдох, выдох, переменный шаг, ковырялочка, акцент, высокие и низкие (звуки, голоса), весело, д о м б р а , б а л а л а й к а , На у р ы з .

21. Музыкальный материал к урокам ритмики в 1 классе: Детская полька (М. Глинка), Колыбельная (Б. Флисс), Казахский вальс (Л. Хамиди), Кара Жорга (обр. Л. Хамиди), Марш деревянных солдатиков (П. Чайковский).

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

22. Ориентировка в пространстве зала:

1) ходьба с левой ноги, чередование ходьбы с приседанием под музыку. Ходьба

широким скользящим шагом, со сгибанием колен, с воображаемым несением тяжести;

2) легкий бег на носках широким шагом. Продвижение прыжками, с прихлопом на сильную долю. Самостоятельное организованное построение в колонну по одному, в шеренгу по росту, в шахматном порядке;

3) построение в круг с перестроением в несколько кругов. Умение быстро найти свою пару после свободного хождения по ограниченному пространству;

4) умение тормозить свое движение по зрительному сигналу, словесной инструкции, по музыкальному сигналу.

23. Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения:

1) наклоны, повороты, круговые движения головы. Выбрасывание рук. Раскачивание рук с увеличением амплитуды, с обхватом плеч. Круговые вращения в плечевом поясе. Наклоны вперед и назад с выпрямленной и согнутой спиной;

2) повороты из положения «ноги врозь», «сидя», из полуприсева. Передача мяча через голову, сидя, с выгибание туловища назад. Полуприседания, подъем на носки, опускание на всю ступню и в полуприсев. Сидя, вытягивание носка вперед, в сторону, вверх, круговое движение в голеностопе. Свободное качание ноги от бедра;

3) перекаты на спине в группировке. Сидя на пятках, упираясь руками о пол, прогибать и округлять спину.

24. Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения:

1) передача движением темпа музыки, плавный переход от умеренного к быстрому или медленному темпу. Движения в соответствии с контрастным характером музыки. Передача ритмического рисунка хлопками. Передача движениями динамических оттенков музыки (постепенного усиления и ослабления звучания);

2) восприятие и воспроизведение равномерно повторяющихся в музыке двудольного и трехдольного размеров и передача их движениями (маршевый шаг и вальсовый шаг) с предметами и без них;

3) передача ритмических рисунков, даваемых учителем, хлопками (без музыкального сопровождения и опоры на зрение). Выполнение цепочки движения с одним «запрещенным» движением;

4) танцевальные элементы. Присядка (для мальчиков). «Матрешки» для девочек. Польшка с поскоком. Вальсовый шаг. Шаг «Веревочка». Боковой шаг с припаданием. Переменный шаг (классический русский и казахского танца). Приставной шаг с приседанием (движение ног казахского народного танца). Ритмичное (под музыку) перекалывание, перебрасывание, перекалывание мячей разного диаметра из одной руки в другую. Песни-пляски: «К нам приходит Новый год» (В. Гречик, З. Петрова) «Наурыз» (Б. Есдаулетов, М. Сарынова).

25. Элементы психогимнастики и речевая ритмика:

1) произвольное чередование расслабления и напряжения мышц отдельных групп под формулы педагога-ритмиста и самостоятельные команды. Расслабление

артикуляционных мышц по контрасту с напряжением;

2) понятие об отрицательных и положительных эмоциях. Работа с картами чувств и ощущений. Анализ ситуаций, подбор ситуаций к изображенной мимике, – на материале эмоций радости, грусти, удивления, страха;

3) самомассаж мимических мышц. Регуляция диафрагмального дыхания в общих движениях (повороты, вращения, выпад). Дробный выдох с проговариванием слогов, двусложных и трехсложных слов. Трехсложные ритмы в различных словах, не связанных общими смыслами.

26. Речевой материал для 2 класса: тяжелая поступь, скользящий шаг, бег на носках, прыжок, колонна, шеренга, круг, вращение, согласные звуки, челюсть, твердые и мягкие (звуки), звонкие и глухие (звуки), боковой шаг с припаданием, приставной шаг с приседанием, вальсовый шаг, переменный шаг, полька, ритм вальса, марша, диалог, интонация, вопросительное слово, название пальцев рук.

27. Музыкальный материал к урокам ритмики во 2 классе: Сары-Арка (Курмангазы), Сарыжайлау (Таттимбет), «Болезнь куклы» (П.Чайковский), Соловей (В.Алябьев), Танец маленьких лебедей из балета П.Чайковского «Лебединое озеро». Клоуны (Д.Кабалевский). Турецкое рондо (В.Моцарт).

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

28. Ориентировка в пространстве зала:

1) ходьба в колонне с левой ноги с правильной координацией рук, гордой осанкой, в ускоренном и замедленном темпе. Произвольная (по сигналу) смена ширины шага и вида шага. Имитация походки животных: лисы, медведя, цапли, ежа, лягушки;

2) бег легким пружинистым шагом с размахиванием рук, подниманием колен, захлестыванием голени назад. Построение в шеренгу, колонну, круг, перестроение в разные колонны на месте, на ходу – все по команде учителя;

3) построение в шахматном порядке. Выворачивание круга. Ходьба в разных заданных направлениях. Пробегание под вертящейся веревкой.

29. Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения:

1) совмещение поворотов и вращений головой с общими движениями, передачей предметов, других порядковых упражнений. Сведение и разведение лопаток (в сочетании с дыханием). Выбрасывание рук. Свободные качания. Сгибание и разгибание рук в различном темпе с различной амплитудой;

2) движения плавные, резкие, быстрые, медленные. Наклоны. Повороты из различных положений. Вращения в тазобедренном суставе. Свободное качание. Сгибание, махи, движения в коленном суставе. Движения при поднятом вверх носке. Вращение в голеностопе. Сочетание движений в суставах ног с движением головы, рук и туловища. Вывороты ног.

30. Танцевальные и другие музыкально - ритмические движения:

1) регулирование темпа движений, координация движений каждого ученика с коллективным темпом и ритмом;

2) совмещение двух ритмов (четверть в шаге, восьмая – хлопок). Сознательное, с помощью счета, определение и фиксация акцента движением. Подчинение собственных движений любому ритму и автоматизация их. Поочередное выполнение ритма в парах. Работа с предметами в определенном ритме, связанном с групповыми перестроениями. Воспроизведение предложенного ритма. Исполнение канона при выполнении танцевально-ритмических упражнений;

2) элементы казахского танца: «шанырак», «тумарша», выбрасывание ног, скользящий переменный шаг, позиция рук «айна» и «буркит». Элементы русского танца: скользящий шаг на полупальцах, «веревочка», простая дробь. Приведение в соответствие движений рук характеру мелодий (плавный, медленный, отрывистый). Большой и малый па-де-баск. Песни-пляски: Туган Жер (К. Дуйсекеев), Елочка (Ф.Брук Ф у б е л ь) .

31. Элементы психогимнастики и речевая ритмика:

1) этюды на выразительные жесты. Этюды на расслабление мышц всего тела по команде, по представлению. Тематическое рисование. Игры на запрещенную позу (мимическую и общую). Этюды на выражение эмоций горя, счастья, гнева, страха;

2) ритмизированные слоговые дорожки с чередованием закрытых и открытых слогов. Протянутое пение гласных с утрированной артикуляцией. Немая артикуляция. Внутренняя артикуляция. Декламация стихотворений с движением. Канон в речедвигательных упражнениях. Изменение силы голоса – способ постановки логического ударения. «Кричалки». Трехсложный, четырехсложный ритм в стихах.

32. Речевой материал для уроков ритмики в 3 классе: акцент, ритмический рисунок, скользящий шаг, плавные движения, резкие движения, усиление и ослабление голоса, колыбельная, плавная и отрывистая мелодии, бодрая и унылая мелодии, канон, « крадучись», пружинистый шаг, в шахматном порядке, маракас, скрипка, рояль, оркестр , дирижер , нежность , интонация .

33. Музыкальный материал для уроков ритмики в 3 классе: «Молдабай» (народная песня) «Песня жаворонка» (П.Чайковский), «Марш Черномора» из оперы «Руслан и Людмила»(М. Глинка), Танец эльфов (Э.Григ), «Танец батыров» (Б.Байкадамов), Опера «Абай» (Е.Брусиловский), Мелодии разных народов, населяющих Республику Казахстан.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

34. Ориентировка в пространстве зала: перестроение из колонны по одному в колонну по 2, 3, 4. Ходьба с акцентированием сильной доли такта, воспроизведением

ритмического рисунка. Перестроение из нескольких колонн в несколько кругов, с сужением и расширением их. Упражнения с предметами, выполняемые во время ходьбы и бега (передача мяча, вращение лент, подбрасывание и ловля обруча). Фигурная маршировка (каждый из детей берет на себя роль ведущего, дает команды, ведет группу). Использование во время движения бубна, барабана, погремушек.

35. Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения:

1) повороты и вращения головы во время ходьбы и бега при передаче предметов. Сведение и разведение лопаток, жим на бицепс и трицепс с установление ритмичного дыхания ;

2) Распрямление ног из положения «сидя на корточках» с захватом руками лодыжек , до положения «согнувшись», не выпуская лодыжек, и обратно, в умеренном темпе (размер 2/4). Различные приседания с разворотом туловища. Фронтальные и боковые махи (движения в тазобедренном суставе);

3) Сочетание движения в суставах ног с движениями головы, рук и туловища одновременно и последовательно. Поднимание из положения «лежа на спине» в положение «сидя», с прогибанием спины, держась руками за шею под затылком. Подтягивание колен к груди из положения «лежа на спине», не отрывая плеч от пола. Одновременное поднятие плеч и колен в положении «лежа на животе» («качалка»);

4) упражнения в парах: сцепившись локтями, спина к спине, поочередное поднимание напарника и возврат в исходное положение (полуперекаты на спине).

36. Танцевальные и другие музыкально - ритмические движения:

1) самостоятельное обозначение ритма слышимой мелодии с использованием музыкально-шумовых инструментов. Ритмичное и выразительное исполнение разученных мелодий (с сохранением ансамбля). Различение современной и классической музыки. Распознавание характерных движений национальных танцев народов, населяющих Казахстан. Боковой шаг с притопом и припаданием, простая дробь, «ковырялочка» с поскоком и притопом, полька, греческий танец (построение и перестроение – скрестный шаг с махом). Гопак;

2) элементы украинского танца: прыжки с разведением ног и наклонами. Лезгинка. Элементы танца: семенящий шаг на полупальцах, высокие прыжки с захлестыванием голени, построение и перестроение). Молдовеняска (элементы танца: простой галоп с чередующимися движениями рук, скрестный шаг в разных видах). Вариации степа: простая дробь с продвижением и на месте. Элементы латиноамериканских танцев (румба, сальса, бачата). Закрепление элементов и движений казахского танца. Разучивание танца « Казахский детский танец» (полный вариант), песни-пляски « Во поле береза стояла» (полный вариант).

37. Элементы психогимнастики и речевая ритмика. Разучивание формул самовнушения на снятие эмоционального напряжения. Упражнения на выработку адекватной самооценки и взаимооценки качества выполнения упражнений.

Положительные и отрицательные эмоции, чувства стыда и вины (определение, изображение, анализ ситуации). Работа со скороговорками и чистоговорками на чередование оппозиционных звуков. Различение и изменение высоты голоса (чередование тесситур). Самостоятельная интонационная разметка стихотворного текста (паузы, тесситура, громкость). Логическое ударение в диалогах. Отработка всех видов интонации. Пальчиковый теневой театр.

38. Речевой материал для 4 класса: мышцы, ритмичное дыхание, голень, колено, сустав, мах, вращение, внутрь, наружу, резкие движения – плавные движения, ускорение, замедление, танец, орнамент, костюм, напевный, плавный, отметить акцент, бодрая, веселая, грустная, маршевая, танцевальная напевная (мелодия), двусложный ритм, трехсложный ритм, сила голоса, интонация, Положительные – отрицательные (эмоции), стыдно, извините, заносчивый – скромный, чувствовать вину, просить (приносить) извинения, аутотренинг, мимика, жесты.

39. Музыкальный материал для уроков ритмики в 4 классе: Карнавал животных (К. Сен-Санса), Той жыры (Д. Сулеев). Мелодии народов мира. Вперед по кругу (греческая народная мелодия), Клезмер (еврейская народная мелодия).

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

40. По завершении подготовительного класса учащиеся должны уметь:

- 1) готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение * ;
- 2) двигаться в соответствии с характером, темпом и динамикой музыкального сопровождения. Воспринимать начало и конец звучания музыкального произведения или устного текста * ;
- 3) легко и ритмично, координируя движение рук и ног, ходить на носочках и пятках (под музыку $2 \backslash 4$, $4 \backslash 4$) ;
- 4) стоять на одной ноге, плавно перемещаясь на другую под указание педагога;
- 5) выполнять простые движения с предметом (палки, мячи, платочки и т.д.) по образцу * ;
- 6) ориентироваться в пространстве, строиться и перестраиваться на месте и во время ходьбы, сохранять требуемую дистанцию;
- 7) исполнять коллективные игровые и танцевальные движения в песнях плясках в соответствии с программными требованиями, знать и выполнять несколько основных движений русского и казахского народных танцев;
- 8) определять характер слышимого или музыкального материала в рамках «веселый – грустный», «быстрый – медленный»;
- 9) демонстрировать мимические позы радости и грусти в соответствии с заданной

с и т у а ц и е й * ;

10) различать на слух звучание музыкальных инструментов: домбры, рояля, бубна, барабана, металлофон;

11) выполнять упражнение «кулачок», различать все пальцы рук;

12) умения и навыки, обязательные к отработке с детьми, как с простой, так и со сложной структурой дефекта.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

41. По завершении 1 класса учащиеся должны уметь:

1) согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой*;

2) ходить и бегать в колонне по одному, по два, по три человека, сохраняя дистанцию, менять направление движения по сигналу учителя и мгновенно останавливаться, уметь делать четкие повороты*, бегать врассыпную, уступая дорогу другу* ;

3) воспроизводить и передавать в движении акцент и несложный ритмический рисунок музыкального отрывка или фразы, слушать и распознавать музыкальные пьесы и отрывки из произведений;

4) двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения;

5) называть пальцы руки*, уметь самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении;

6) передавать различный характер музыки походкой: легкий шаг, тяжелый, уметь передавать особенности движения животных: лисы, медведя, зайца*;

7) произвольно воспроизводить движения, соответствующие эмоциям: грусти, радости, удивления.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

42. По завершении 2 класса учащиеся должны уметь:

1) выполнять вращения с лентой и обручем, уметь перебрасывать и ловить подброшенный предмет* ;

2) легко, естественно и непринужденно выполнять все игровые и плясовые движения ;

3) правильно и отчетливо произносить все звуки;

4) различать ритмы вальса, марша;

5) произвольно менять силу и высоту голоса, передавая вопросительную и восклицательную интонацию ;

6) двигаться прыжками, выделяя сильную долю такта.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

43. По завершении 3 класса учащиеся должны уметь:

- 1) перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги по команде учителя;
- 2) подчинять свои движения любому заданному ритму;
- 3) передавать в игровых и плясовых движениях различные нюансы музыки и текста;
- 4) распределять дыхание при исполнении танцев и песен-плясок;
- 5) различать разнообразные по характеру и звучанию марши, танцы;
- 6) быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

44. По завершении 4 класса учащиеся должны уметь:

- 1) различать двух и трехдольные размеры, формы в музыке, отмечать в движении метр, акценты, ритмический рисунок;
- 2) различать и исполнять основные характерные движения танцев народов, населяющих Республику Казахстан;
- 3) адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими учащимися, подводить итог занятия;
- 4) владеть всеми доступными приемами самоорганизации учебной деятельности, приемами стабилизации эмоционального состояния.

45. Личностные результаты. Учащиеся должны проявлять:

- 1) нравственное поведение, умением устанавливать прочные дружеские контакты;
- 2) стремление к утверждению позитивного социального статуса себя в коллективе;
- 3) признание культурных ценностей своего и других народов, проживающих в Республике Казахстан.

46. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны овладеть:

- 1) навыком выполнения знакомого действия в строгом соответствии с инструкцией;
- 2) умением выбрать необходимые для выполнения музыкально ритмической деятельности атрибуты, музыкальное сопровождение;
- 3) умением выполнять по заданному алгоритму текущий контроль своей ритмической деятельности;
- 4) навыком оценивания результата своей деятельности по заданным критериям и заданным способом;
- 5) умением составить план выступления на тему о музыке и ритмических

д в и ж е н и я х ;

б) нормами публичного поведения в процессе речи или музыкально-ритмической, творческой деятельности ;

7) умением работы в группе: давать ответ (выполнять действие) в соответствии с заданием для групповой работы, разъяснять свою идею, предлагая ее, или аргументировать свое отношение к идеям других членов группы.

П р и л о ж е н и е 5 1

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 5 6

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Ознакомление с окружающим миром и развитие речи» для учащихся с задержкой психического развития 0-1 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с задержкой психического развития .

2. Основной особенностью детей с задержкой психического развития (ЗПР), достигающих школьного возраста является их неготовность к школьному обучению. У детей наблюдается низкий уровень познавательной и речевой активности, недостатки развития внимания и памяти, скудный запас знаний об окружающей действительности, низкая скорость восприятия, недостатки зрительно-моторной координации, пространственных представлений. Кроме этого имеет место незрелость эмоционально-волевой сферы: не развита произвольная регуляция деятельности, характерны импульсивные реакции, преобладает игровая мотивация.

3. Курс «Ознакомление с окружающим миром и развитие речи» является предметом коррекционного цикла, преследующим цель – преодоление психофизической

незрелости, недостатков эмоционально-личностной сферы детей с задержкой психического развития, приступающих к школьному обучению. Курс носит не только коррекционный, но и пропедевтический характер, создавая необходимые предпосылки для изучения учебного предмета «Познание мира» в 3-4 классах и курсов «Естествознание», «Биология», «География» в 5-6 классах.

4. Задачи коррекционного предмета:

1) формирование у школьников обобщенных представлений о свойствах предметов (цвете, форме, величине), о расположении предметов в пространстве;

2) накопление представлений и знаний о явлениях живой и неживой природы;

3) обогащение и систематизация словаря, развитие устной диалогической и монологической речи;

4) коррекция и развитие восприятия (зрительного, слухового, тактильно-двигательного, пространственного) учащихся, наглядно-действенного и наглядно-образного мышления, элементов понятийного мышления, мыслительных операций (анализ, синтез, сравнение, классификацию, сериацию, обобщение, абстрагирование).

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету «Ознакомление с окружающим миром и развитие речи» в соответствии с Типовым учебным планом начального образования школьников с задержкой психического развития, утвержденным Приказом МОН РК от 8 ноября 2012 года № 500, составляет: в 0 классе - 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году; в 1 классе – 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году.

6. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи:

1) с русским языком. Применение правил русского языка для конструирования высказываний, суждений, рассказов, описаний;

2) с математикой. Применение знаний о свойствах и качествах предметов окружающего мира, как основы для формирования понятия числа и величины;

3) с трудовым обучением. Учет развития мелкой моторики при выполнении практических работ;

4) с изобразительным искусством. Умение располагать предметы в пространстве и на листе бумаги (на плоскости);

5) с физической культурой. Умение ориентироваться в пространстве (понимание смысла слов направо, налево и т.п.).

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

7. Человек и его ближайшее окружение (40 часов):

1) ребенок (мальчик, девочка): имя, фамилия, возраст, день рождения ребенка.

Части тела человека. Правая, левая сторона тела, лица. Верхняя, нижняя части тела. Передние, задние части тела человека. Правила личной гигиены: уход за телом, волосами, зубами, одеждой, обувью;

2) домашний адрес: название улицы, номер дома, квартиры, домашний телефон. Дом, квартира, комнаты, мебель для дома;

3) моя семья. Состав семьи. Имена членов семьи. Домашние обязанности членов семьи. Труд взрослых. Уважение к труду взрослых. Забота в семье о пожилых и детях. Праздники в семье. Правила поведения дома. Режим дня;

4) наша школа. Школьное здание. Название и назначение школьных комнат: класса, столовой, туалета, библиотеки, кабинета врача, спортивного зала и др. Правила поведения в школе, в классе, в столовой, в спортивном зале. Профессии работников школы. Вежливое обращение к работникам школы (приветствие, прощание, просьба). Школьная мебель. Бережное отношение к школьному помещению, учебным принадлежностям, школьному помещению. Растения в классе. Названия двух-трех комнатных растений;

5) предметы вокруг нас. Цвет предметов. Различение и называние основных и промежуточных цветов и их оттенков: красный, желтый, оранжевый, зеленый, голубой, синий, фиолетовый, белый, коричневый, черный. Группировка предметов по цвету;

6) форма предметов. Нахождение в окружающей действительности предметов определенной формы (круглый, квадратный, треугольный, овальный). Группировка предметов по форме;

7) наш город, наша страна. Название своего города (аула, села), название страны и столицы Казахстана. Ближайшая к школе улица. Общественные здания, находящиеся на этой улице (магазин, почта, аптека), их назначение. Правила поведения в общественных местах. Названия профессий людей, работающих в этих учреждениях;

8) улица: тротуар, обочина, проезжая часть, перекресток. Правила поведения детей на улице. Правила перехода улиц. Сигналы светофора. Дорожные знаки: «Пешеходный переход», «Подземный переход»;

9) экскурсии: по школе, в общественные учреждения, находящиеся поблизости от школы;

10) практическая работа: составление учеником альбома с рисунками или фотографиями членов семьи. Составление устного высказывания о каждом члене своей семьи. Упражнения по уходу за телом, зубами, волосами, одеждой и обувью (мытьё рук, упражнения в пользовании расчески, зубной щетки, сапожной и одежной щеток). Дидактические подвижные игры на закрепление правил поведения на улице и дорожного движения. Уход за растениями класса (полив, протирание листьев).

8. Живая природа (14 часов):

1) растения. Узнавание и называние 2-3 видов растений огорода (овощей), 2-3 видов растений сада (фруктов и ягод);

2) деревья, кустарники, травянистые растения ближайшего окружения. Узнавание и называние двух-трех видов деревьев, одного-двух видов кустарников, двух-трех видов цветковых растений по основным отличительным признакам (по листьям, цветку, форме и величине плодов, коре.);

3) бережное отношение к растениям. Составление рассказа о внешних признаках деревьев, кустарников, цветковых растений, используя названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки);

4) животные. Птицы, обитающие в ближайшем парке, сквере. Названия двух-трех видов птиц и их птенцов;

5) названия частей тела птиц (голова, туловище, лапки, крылья, клюв, перья). Внешние отличительные признаки разных видов птиц. Подкормка птиц зимой;

6) домашние животные. Узнавание и называние трех-четырех видов животных и их детенышей, распространенных в данной местности;

7) названия частей тела животных (голова, туловище, ноги, лапы, копыта, грива, хвост);

8) домашние птицы. Узнавание и называние трех-четырех видов птиц и птенцов. Отличительные признаки;

9) забота человека о домашних животных и птицах. Правила обращения с домашними животными (не подходить к чужим собакам, не брать на руки и не гладить чужих кошек и т.д.);

10) экскурсии. На пришкольный участок, в ближайший сквер, парк. Наблюдения за птицами во время подкормки зимой;

11) практическая работа: сбор листьев деревьев и высушивание их для последующего использования на уроках. Сбор природного материала (шишек, желудей, каштанов, крылаток и др.). Выполнение рисунков или аппликаций с изображением деревьев, кустарников, цветковых растений. Подготовка корма для птиц зимой (хлебные крошки, зерно, кусочки сала). Засыпание корма в кормушки.

9. Сезонные изменения в природе (12 часов):

1) осень. Наблюдения признаков осени. Названия осенних месяцев. Одежда для осени;

2) зима. Наблюдения признаков зимы. Зимние забавы детей. Названия зимних месяцев. Одежда для зимы;

3) весна. Наблюдение признаков весны. Названия весенних месяцев. Одежда для весны;

4) лето. Признаки лета. Летние забавы детей. Названия летних месяцев. Одежда для лета;

5) практическая работа. Наблюдение характерных признаков времен года. Обозначение их с помощью условных знаков на календаре погоды. Ориентирование детей в таблицу-календаре.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

10. Человек и его ближайшее окружение (40 часов):

- 1) имя, фамилия, возраст, день рождения ребенка. Домашний адрес: название улицы, номер дома, квартиры;
- 2) моя семья. Имя отчество взрослых членов семьи, их труд на производстве и дома. Уважение к труду взрослых;
- 3) предметы домашней мебели, их назначение;
- 4) посуда и уход за ней;
- 5) использование техники в домашнем труде, участие ребенка в домашнем труде, умение рассказать о своих обязанностях по дому. Сельский дом. Городская квартира. Безопасное поведение дома;
- 6) забота в семье о пожилых и детях. Праздники в семье. Правила поведения дома;
- 7) режим дня. Личная гигиена: уход за телом, волосами, зубами, одеждой, обувью. Соблюдение гигиены помещения (порядок, чистота, проветривание);
- 8) предметы вокруг нас. Цвет предметов. Различение и называние основных и промежуточных цветов и их оттенков: красный, желтый, оранжевый, зеленый, голубой, синий, фиолетовый, белый, коричневый, черный;
- 9) форма предметов. Нахождение в ближайшем окружении предметов определенной формы (круглой, овальной, квадратной, прямоугольной, треугольной). Составление групп предметов (их изображений) одинаковых по цвету, форме;
- 10) пространственное расположение частей тела (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека);
- 11) пространственное расположение предметов относительно ребенка: впереди, сзади, справа, слева, вверху, внизу. Пространственные отношения между предметами: за, перед, над, под, справа, слева, между, на. Воспроизведение пространственных отношений между предметами по образцу, по словесному заданию. Активное использование в речи соответствующих слов;
- 12) наша школа, наш класс. Название и назначение школьных помещений. Труд взрослых в школе. Профессии работников школы: учитель, директор, завуч, врач медсестра, уборщица и др. Уважение к труду работников школы. Правила поведения в школе (вежливое обращение к старшим и сверстникам);
- 13) основные формы обращения: приветствие, просьба, извинение, благодарность, прощание. Ответственное отношение к поручениям учителя, к просьбам товарищей;
- 14) правила поведения во время занятий (внимательно слушать объяснения учителя и ответы одноклассников, соблюдать порядок на рабочем месте);
- 15) учебные принадлежности для уроков математики, чтения, письма, рисования, труда; спортивные принадлежности и одежда для уроков физкультуры, их названия и

н а з н а ч е н и е ;

16) бережное отношение к вещам, которые нас окружают (к одежде, мебели, учебникам, книгам, игрушкам, оборудованию классной комнаты, квартиры). Знание правил 1-2 настольных игр (лото, домино, др.). Умение отнести 4-6 видов конкретных предметов (предметных картинок) к обобщающим словам: игрушки, учебные вещи, мебель, посуда, обувь, одежда, головные уборы, бытовая техника;

17) наш город (аул, село). Название своего города, села. Название улицы, на которой расположена школа. Название главной улицы (проспекта), площади города (с е л а) ;

18) общественные здания, находящиеся поблизости от школы (магазин, почта, аптека, поликлиника, кинотеатр, библиотека), их назначение. Названия профессий людей, работающих в этих учреждениях. Правила поведения в общественных местах;

19) улица (дорога), тротуар, обочина, проезжая часть, перекресток, светофор. Правила поведения людей на улице. Правила перехода улиц. Сигналы светофора. Дорожные знаки «Пешеходный переход», «Подземный переход»;

20) городской транспорт, сельский транспорт. Пассажирский транспорт: автобус, троллейбус, трамвай, такси, личный транспорт и др. Правила поведения в общественном транспорте ;

21) парки, скверы и другие места отдыха. Правила поведения в местах отдыха. О х р а н а п р и р о д ы ;

22) Астана – столица Казахстана. Алматы – самый большой город Казахстана.

11. Живая природа (14 часов):

1) растения. Узнавание и называние 3-4 видов растений огорода (овощей), 3-4 видов растений сада (фруктов и ягод);

2) узнавание и называние трех-четырех видов деревьев, одного-двух видов кустарников, двух-трех видов цветковых растений по основным отличительным признакам растений ;

3) части растений: корни, ствол, стебли, ветки, листья, цветы, плод. Условия, необходимые для роста растений (земля, вода, тепло, солнечный свет);

4) узнавание и называние 3-4 видов комнатных растений. Уход за комнатными растениями. Составление рассказа об отличительных признаках 1-2 растений;

5) животные. Дикие и домашние животные. Детеныши животных. Узнавание и называние 5-6 видов животных, распространенных в данной местности;

6) птицы. Особенности строения тела. Птицы домашние, птицы перелетные. Польза, которую приносят птицы человеку. Названия 3-4 видов птиц, распространенных в данной местности ;

7) рыбы. Окунь, щука, сом. Особенности строения тела. Среда обитания;

8) насекомые. Части тела насекомых. Полезные и вредные насекомые. Правила обращения с животными (не подходить к чужим собакам, не брать на руки и не гладить

чужих кошек, не брать из гнезда птенцов, не ловить в запрещенных местах рыбу и т.д.).

12. Сезонные изменения в природе (12 часов):

1) осень. Наблюдения характерных признаков осени: похолодание, продолжительные дожди, первые заморозки; изменение окраски листьев, увядание трав, листопад, отлет птиц, исчезновение насекомых. Называние осенних месяцев. Их количество и последовательность;

2) зима. Наблюдение характерных признаков зимы: мороз, снегопады и метели, замерзание водоемов. Растения и животные зимой. Зимние забавы детей. Называние зимних месяцев. Их количество и последовательность;

3) весна. Наблюдения характерных признаков весны: потепление, таяние снега, ручьи, капель, ледоход, разлив рек, распускание листьев на деревьях, появление зеленой травы и первых цветов. Прилет птиц, появление насекомых. Называние весенних месяцев. Их количество и последовательность;

4) лето. Признаки лета: повышение температуры воздуха, удлинение продолжительности дня. Летняя одежда. Летние забавы детей. Называние летних месяцев. Их количество и последовательность;

5) труд людей с разное время года: уборка урожая, уборка сухих листьев и веток, расчистка дорог от снега, посадка овощей, фруктов, деревьев, кустарников, цветов;

6) экскурсии: по школе, на школьный двор, спортивную площадку, игровую площадку, в общественные учреждения, находящиеся поблизости от школы;

7) практическая работа: составление учеником альбома с рисунками или фотографиями членов семьи. Составление устного рассказа о своей семье. Упражнения по уходу за телом, зубами, волосами, одеждой и обувью (мытьё рук, упражнения в пользовании расчески, зубной щетки, сапожной и одежной щеток, крема для обуви). Обводка геометрических фигур по точкам контура. Обводка шаблонов геометрических фигур. Штриховка внутри контура геометрических фигур. Составление геометрических фигур из палочек различной длины. Группировка моделей геометрических фигур по цвету, величине, форме. Составление аппликаций и узоров с использованием моделей геометрических фигур.

8) дидактические игры «Подбери по форме», «Подбери по цвету», «Геометрическое лото». Дидактические подвижные игры на закрепление правил поведения на улице и правил дорожного движения. Сбор плодов и семян для подкормки птиц зимой. Сбор и засушивание осенних листьев;

9) составление орнаментов их листьев, плодов деревьев. Выполнение поделок из природного материала. Обводка контурного изображения листьев деревьев. Раскрашивание внутри контура цветными карандашами. Узнавание контурного изображения листьев знакомых деревьев;

10) раскрашивание животных, рыб, насекомых в книжках-раскрасках;

11) уход за растениями класса (полив, протирание листьев). Наблюдение

характерных признаков времен года. Обозначение их с помощью условных знаков на календаре погоды. Ориентирование детей в табель-календаре.

4. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

13. По завершении 0 класса учащиеся должны знать:

- 1) свое имя, фамилию, возраст;
- 2) название города (села), в котором они проживают, название страны;
- 3) названия предметов, созданных человеком (мебели, транспорта, продуктов питания, игрушек, школьных вещей, инструментов);
- 4) названия диких и домашних животных и птиц, их детенышей; названия и последовательность времен года.

14. Учащиеся должны уметь:

- 1) различать правую и левую стороны тела (руку, ногу, глаз, щеку);
- 2) сравнивать два, и более объектов по существенным признакам;
- 3) группировать предметы по определенному существенному признаку;
- 4) составить высказывание о наблюдаемом предмете или явлении;
- 5) рассказать о выполненном действии с предметами, выполненной работе;
- 6) описать объект по картинному или условному плану;
- 7) определять и называть признаки четырех времен года;
- 8) выполнять элементарные правила личной гигиены.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

15. По завершении 1 класса учащиеся должны знать:

- 1) свое полное имя, фамилию, возраст, свой домашний адрес;
- 2) названия частей своего тела и их назначение;
- 3) имя и отчество учителя, имена одноклассников;
- 4) правила поведения на уроках;
- 5) название города (села), в котором они проживают, название страны (Казахстан) и ее столицы (Астана); названия главной улицы и площади своего города;
- 6) правила дорожного движения;
- 7) названия предметов, созданных человеком (одежды, обуви, мебели, транспорта, продуктов питания, игрушек, школьных вещей, инструментов);
- 8) названия диких и домашних животных и птиц, их детенышей, названия насекомых;
- 9) названия растений (деревьев, кустарников, травянистых растений) и их частей (корень, ствол, ветки, листья, плоды, цветки);
- 10) названия и последовательность времен года;

11) названия и последовательность месяцев года.

16. Учащиеся должны уметь:

- 1) различать правую и левую стороны тела (руку, ногу, глаз, щеку);
- 2) рассказать о назначении органов слуха, зрения, вкуса, осязания; рассказать по вопросам учителя о составе семьи и труде родителей, задавать такие же вопросы однокласснику;
- 3) сравнивать несколько объектов по существенным признакам;
- 4) группировать предметы по определенному существенному признаку;
- 5) различать растения сада, огорода, комнатные растения;
- 6) определять и называть признаки четырех времен года;
- 7) оставлять рассказ о погоде одного дня на основе собственных наблюдений; составить высказывание о наблюдаемом предмете или явлении;
- 8) рассказать о выполненном действии с предметами, выполненной работе; описать объект по картинному или условному плану;
- 9) соблюдать правила поведения в парках, скверах, других местах отдыха, сохранять растения и животных;
- 10) выполнять правила личной гигиены.

Приложение 52

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 157

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Казахский язык» для учащихся с легкой умственной отсталостью
0-4 классов уровня начального образования
(с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. Қазақ тілі арнайы (түзету) мектепте барынша қарапайым тұрғыда жүргізіледі.

3. Бұл мектепте қазақ тілін оқытудың негізгі мақсаты - оқушыларды оқуға, жазуға және тіл арқылы қарым-қатынас жасау қызметінің түрлерін (тыңдау, оқу, сөйлеу, жазу) меңгеруге үйрету, ойлау қабілетін дамыту, өз ойын еркін жеткізе алуға тәрбиелеу.

4. Бұл мақсатты орындау үшін мынадай міндеттер қойылады:

1) оқушылардың ұғымына сай мәтіндерді дұрыс оқып, мағынасын түсінуге үйрету;

2) ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасауға қажетті сөйлеу дағдыларын қалыптастыру, өз ойын жүйелі түрде дұрыс жеткізе білуге үйрету;

3) оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес орфографиялық және пунктуациялық ережелерді практикалық түрде меңгеру;

4) диалогтік және монологтік сөйлеу (ауызекі, жазба тіл) дағдыларын, сөйлеу мәдениетін, өз сөзінің дұрыс айтылуын өзі бақылау машығын дамыту;

5) оқушылардың сауатты, көркем жазу дағдыларын жетілдіру. Шәкірттер бойында адамгершілік, әсемдік қасиетін қалыптастыру. Ойлау мен сөйлеу кемістігін түзету – зияты бұзылған балаларды ана тілін оқытудағы ерекше мақсат болып табылады.

5. Сонымен қатар көмекші мектепте оқытылатын тіл сабағы аса маңызды дидактикалық міндеттерді де шешуге тиіс:

1) жалпы оқу дағдысы мен машығын қалыптастыру;

2) оқушылардың қоршаған орта, дүниетаным туралы (адам, табиғат және т.б.) түсініктерін қалыптастыру;

3) балаларға патриоттық тәрбие беру.

6. Бұл бағдарлама көмекші мектепте оқитын балалардың және олардың ата-аналарының қажетін қанағаттандыра алатын гуманистік қағидаларға негізделіп құрылды:

1) мүмкіндігі шектеулі балалардың өзіне тән қабілет, мүмкіндіктері болады. Кейбір оқушылар арнайы оқу бағдарламасындағы қарастырылған материалдарды толық меңгере алмайды. Сондықтан мұғалімдер оқу материалдарын оқушының қабылдау деңгейіне байланысты жеңілдетіп беруге мұқтаж болады. Осындай жағдайларды ескере отырып, жаңа бағдарлама деңгейлік ықпал ету қағидасын басшылыққа алу негізінде құрастырылды.

7. Бағдарламада оқу материалдары біртіндеп күрделеніп, оқыту кезеңдеріне бөлініп берілді. Сыныптағы оқушылардың мүмкіншіліктерімен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын мұғалім өзі анықтап, жоспарлайды.

8. Оқу материалын меңгеруіне байланысты педагог балалармен келесі білім деңгейіне көшеді:

1) бастауыш сыныптарда (0-4) төрт–бес кезеңді меңгеру көзделген. Педагог балаларға түсінікті, қолжетімді оқу материалдарымен жұмыс жүргізуі керек:

0 сыныпта аптасына 3 сағат, барлығы 99 сағат;

1	сыныпта	аптасына	3	сағат,	барлығы	99	сағат;
2	сыныпта	аптасына	3	сағат,	барлығы	102	сағат;
3	сыныпта	аптасына	3	сағат,	барлығы	102	сағат;
4	сыныпта	аптасына	3	сағат,	барлығы	102	сағат.

2) аталған кезеңдердің тақырыптық мазмұны бір-бірімен тығыз байланысып отырады.

9. «Қазақ тілі» пәнінің білімдік, тәрбиелік міндеттері келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

- 1) «Оқу және тіл дамыту» - оқулықта берілген мәтіндерді меңгеру негізінде танымдық ерекшеліктеріне сай оқушылар өз ойын жеткізуге дағдыланады, қазақ халқының мәдениетін құрметтеп, меңгеруге тәрбиеленеді;
- 2) «Бейнелеу өнері», «Музыка және ән күй» пәндерін өту барысында эстетикалық талғамдары, ойлау, қабылдау, ауызша сөйлеу тілі дамиды;
- 3) «Математика» – мәтіндерді қабылдау, түсіну, логикалық ойлау қабілеті дамиды;
- 4) «Айналамен таныстыру» - мәтіндерді оқу арқылы қоршаған орта туралы мағлұматтар алады, табиғатты қорғауға, аялауға үйренеді;
- 5) «Әлеуметтік бейімдеу және еңбекке баулу» пәнді оқыту барысында оқушылар еңбектің өмірдегі орнын, маңыздылығын түсінеді, әлеуметтік ортаға бейімделеді.

2. Оқу пәнінің бірінші кезеңіндегі базалық білім мазмұны

10. Сөзсіз функцияларын дамыту:

- 1) көріп қабылдауын дамыту. Заттарды атау. Затты толық мөлшерде көріп, есте сақтау. Заттың бөлшегін бөліп айту. Заттарды топ ішінен бөліп айта білу. Екі затты салыстыра білу. Суреттегі заттарды таңдап алу және жалғастыра білу. Заттардың атын атағанда солдан оңға қарау. Геометриялық фигураларды білу, құрастыру. Таяқшаларды және қағаз жолақшаларын түр-түсі және көлемі бойынша құрастыра білу.
- 2) кеңістікте бағдарлау. Адамның дене мүшелерін атай білу. Бас, көз, құлақ, мұрын, ауыз... Дене: қол, аяқ, оң қол, сол қол... Алыс. Жақын. Алдында. Артында;
- 3) ұғымдар. Заттың түсі (ақ, қара, қызыл, көк). Заттың түрі (үшбұрыш, төртбұрыш). Заттың көлемі (үлкен, кіші, биік, аласа). Тәулік мөлшері (таңертең, түс, түн). Ата тегі (өзінің аты, ата-анасының аты). Мекен жайы;
- 4) қолдың ұсақ бұлшықеттерін дамыту. Қолды созып, алақанды жоғары, төмен, екі қолды бірден, кезек ұстау; қолды созып немесе бүгіп алға ұстау, саусақты біріктіріп, ашып, алақанды жоғары, төмен қаратып ұстау; екі қолдың саусақтарын біріне-бірін қарама-қарсы қойып түйістіру; жұдырықты ашып, жабу; саусақтарды шерту; саусақты бірінің үстіне шығарып ұстау (бір-бірімен ілмек тәрізді етіп ұстау); үш саусақты біріктіріп ұстау; ұсақ заттарды жинау; қарындашты ұстауға жаттығу;
- 5) дем алу мен артикуляциялық жаттығулар. Дем алу, дем шығаруды үйрену;

дауысты дыбыстарды созып айта білу; заттарды үрлей білу; артикуляциялық мүшелерді дамытуға арналған жаттығуларды жасай білу (ерінді түтікше тәрізді жасау, ж ы м и ю ж ә н е т . б .) ;

б) дыбысқа назар аудару. Қоршаған ортадағы әр түрлі дыбыстарды ажырата білу (жапырақтың сыбдыры, қоңыраудың шылдыры, аяқты басқандағы дыбыс т.б.); жануарлардың дыбысын ажырату (сиыр, ит және т.б.); әр түрлі дыбыс шығаратын заттарға, жануарларға еліктеу (ұшақтың, машинаның дауысы); сөздегі бірінші дыбысты ажырата білу; керекті дыбысы бар сөздерді естіп, ажырата білу; дыбыстық құрамы жақын сөздерді ажырата білу (бақа — баға, қас — қаш); артық буынды табу (ба-ба-па-ба); шағын тақпақты жатқа айту.

11. Тіл дыбыстарын дұрыс айтуға жаттықтыру. Артикуляциясы жеңіл, қиын дыбыстарды айта білу (м, б, п, г, х); дауысты дыбыстарды айта білу; дауыссыздыбыстарды айта білу (с, з, р); жұмбақ жаттау; тақпақ жаттау; жаңылтпаш жаттау; ойын түрінде жаттығу; ойын тәртібін білу, түсіну. «Жануарлардың дыбыс шығаруы», «Пойыз», «Машинаның дабылы».

12. Сөз. Заттарды атау; сөздер ойлай білу; сөйлемдегі сөздерді түсіну; сұраққа жауап б е р у .

13. Танымдық қызметін дамыту. Заттарды кезектілікпен орналастыра білу; сынып ішін танып білу (парта, тақта); мектеп ішін танып білу (сынып, кітапхана, асхана); оқуқұралдарын білу; оқушының өз туған жері туралы білуі; Отан туралы түсінік беру. Қ о р ы т ы н д ы л а у .

1 4 . Қ а й т а л а у :

1) таныс заттарды атай білу; негізгі түстерді, заттардың көлемін атай білу (үлкен, кіші). Күндерді (кеше, бүгін, ертең) атай білу; тәулік мөлшерін атай білу (танертең, түс, түн);өзінің ата-анасының, жақын туған-туысқандарының аты-жөнін, ата тегін (фамилиясын) атай білу; үйінің мекен-жайы, мектептен үйге келер жолды атай білу; жеңіл, шағын тақпақты жатқа айта білу.

2) сұраққа жауап қайыру; мазмұны жеңіл сурет бойынша сұрақ қою арқылы сөйлем құрау; сюжетті сурет бойынша сұраққа жауап беру; қойылған тіл дыбыстарын дұрыс айту; сөз басындағы дыбысты ажырата білу, ести білу; дәптерді пайдалана білу, қаламды дұрыс ұстау; дәптерге ою-өрнек сызу, дәптер жолын сақтай отырып, әріп элементтерін жазу. Сөздерді дұрыс айту;

3) үлкендермен сәлемдесу, қоштасу.

3. Оқу пәнінің екінші кезеңіндегі базалық білім мазмұны

15. Әліппеге дейінгі кезең. Мектеппен, күн тәртібімен таныстыру. Сынып ішіндегі заттарды атай білу; «Мұғалім мен оқушылар» деген тақырыпқа қатысты сөздер табу және сөйлем құрастыру; оқушылардың аты-жөндерін білу; мұғалімнің аты-жөнін атай

білу; ата-анасының аты-жөнін атай білу; туған жерін айта білу; «Менің Отаным – Қазақстан» деген тақырыпқа сай сөздер табу.

16. Оқу тәртібіне дағдылану. Сыныптағы тәртіпті, талапты түсіну; партада дұрыс отыра білу; мұғалімнен рұқсат сұрай білу; мұғалімнің сөзін тыңдап, түсіне білу.

17. Ауызша сөйлеу тілін дамыту. Қарапайым тапсырмаларды, нұсқауды орындай білу; әңгіме, ертегі, тақпақты мұқият тыңдап, түсіне білу; суреттегі заттарды атау; суретке қарап сөйлем құрастыру; сұрақ бойынша сөйлем құрастыру; көрнекілікке сүйене отырып, сөйлем құрастыру; қимыл-әрекеттер, сурет, сұрақ бойынша жай сөйлем құрастыра білу; дыбыстарды дұрыс айта білу.

18. Фонематикалық есту қабілетін дамыту. Сөзді естіп, қабылдау, ұға білу; әр түрлі дыбыстарды ажырата білу (тарсыл, сыңғыр, ызындау, гүрілдеу); сөздерді анық, қатесіз қайталауға дағдылану; дыбыстық құрамы жағынан ұқсас сөздерді айыра білу (тас-қас, кара-кала); сөздерді буынға бөліп айта білу.

19. Көру қабілетін жетілдіру. Кең тараған түстерді ажырата білу; сызықтардың түрі мен қарапайым фигураларды ажырата білу; қарапайым заттардың бөліктерін құрастыра білу; көрсетілген заттарды рет-ретімен дұрыс көрсету және айта білу.

20. Жазуға үйретуге арнайы дайындау. Қол мен саусақтардың қимылы мен қозғалысын қалыптастыруға арналған жаттығуларды жасай білу; түзу сызықтар бойынша қағаздарды қию, жапсыру, ретімен орналастыра білу; қағаз жолақшалардан әртүрлі фигуралар құрастыра білу; үлгі бойынша тақтаға бормен, қағазға қарындашпен әртүрлі бағытта (көлденең, қиғаш, тік) сызықтар жүргізе білу; сызықты бір бағыттан екінші бағытқа бұрып сыза білу; сызғанда белгіленген сызықтан асырмай сыза білу; үлгі бойынша шар, шеңбер, үшбұрыш, шаршыны айналдырып сыза білу, оларды бояу, штрихтай білу; қарапайым заттардың бейнесін құрастыра білу; әріптердің негізгі элементтерін ретпен жазу:

1) түзу сызық; қиғаш сызыққа қосылған түзу сызық; жоғары я төменгі доғалана келген тура сызық; сопақша және жартылай сопақша келген сызық.

21. «Сөз», «Сөйлем». «Сөйлем» ұғымын айналадағы таныс заттардың іс-әрекетін бейнелейтін суреттер арқылы тәжірибелік жолмен беріледі:

1) заттардың атын атау; Бұл не? Бұл кім? сұрақтарына жауап бере білу; сөздің шартты белгісін тани білу; _____.

2) сөз. Сөйлем басындағы сөз; сөйлемдегі сөздерді бөліп айту.

22. Буын. Сөздің буыннан құралатынын білу; буынның дыбыстан құралатынын білу; сөзді буынға бөлу; буынның санын анықтай білу; буындағы дауысты дыбыстарға көңіл бөлу; сөздегі буынды бөліп, жолақшамен белгілеу.

23. Дыбыс. Артикуляциялық жаттығулар жасау, әр түрлі дыбыстарды ажырата білу; сөздегі дауысты, дауыссыз дыбыстарды анықтап, бөліп айта білу; дыбысты дұрыс айта білу.

24. Өткенді қайталау.

4. Оқу пәнінің үшінші кезеңіндегі базалық білім мазмұны

25. Әліппе кезеңі.
26. Бірінші кезеңде өтілетін дыбыстар:
- 1) «Аа» дыбысы мен әріпін білу;
 - 2) «Оо» дыбысы мен әріпін білу;
 - 3) «Лл» дыбысы мен әріпін білу;
 - 4) «Тт» дыбысы мен әріпін білу;
 - 5) «Мм» дыбысы мен әріпін білу;
- б) өткен әріптердің жазба түріндегі кіші және бас әріп таңбаларын меңгеру.
27. Екінші кезеңде өтілетін дыбыстар:
- 1) өткен дыбыстарды білу;
 - 2) «Пп» дыбысы мен әріпін білу;
 - 3) «Нн» дыбысы мен әріпін білу;
 - 4) «Рр» дыбысы мен әріпін білу;
 - 5) «Уу» дыбысы мен әріпін білу;
 - 6) «Ғғ» дыбысы мен әріпін білу;
 - 7) «Сс» дыбысы мен әріпін білу;
 - 8) «Ии» дыбысы мен әріпін білу;
 - 9) «Бб» дыбысы мен әріпін білу;
- 10) өтілген әріптердің жазба түрдегі бас және кіші әріп таңбаларын меңгеру;
- 11) өтілген дыбыстардан сөздер құрау, оларды оқи білу;
- 12) буындарды мұғалімнің айтуымен жаза білу. Оқу.
28. Үшінші кезеңде өтілетін дыбыстар:
- 1) өтілген дыбыстар мен әріптерді қайталай білу;
 - 2) Ққ дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 3) «Шш» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 4) «Ыы» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 5) «Ее» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 6) «Дд» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 7) «Кк» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 8) «Іі» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 9) «Зз» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 10) «Гг» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 11) «Үү» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 12) «Ңң» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 13) «Жж» дыбысы мен әріпін меңгеру;
 - 14) «Ии» дыбысы мен әріпін меңгеру;

- 15) «Үү» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 16) «Фф» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 17) «Хх» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 18) «Өө» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 19) «Әә» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 20) «Һ» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 21) «Яя» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 22) «Юю» дыбысы мен әріпін меңгеру;
- 23) үш-төрт сөзден тұратын сөйлем оқу;
- 24) өтілген әріптердің жазбаша түрдегі бас және кіші таңбаларын жаза білу;
- 25) екі-үш сөзден тұратын сөйлемдерді тақтадан, әліппеден көшіріп жазу;
- 26) сурет астында қалдырылып кеткен әріптерді тауып жаза білу;
- 27) сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңында нүкте қоюды үйрену;
- 28) таныс сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу, буындап оқу.

29. Төртінші кезеңде өтілетін дыбыстар:

- 1) өтілген (әріптерді) дыбыстарды қайталау;
- 2) «В в» дыбысы мен әрпін білу;
- 3) «Ң Ң» дыбысы мен әрпін білу;
- 4) «Ц ц» дыбысы мен әрпін білу;
- 5) «Щ щ» дыбысы мен әрпін білу;
- 6) «Э э» дыбысы мен әрпін білу;
- 7) «Ч ч» дыбысы мен әрпін білу;
- 8) «ъ» дыбысы мен әрпін білу;
- 9) «ь» дыбысы мен әрпін білу;

10) өтілген дыбыстардың жазбаша түрдегі бас және кіші әріп таңбаларын меңгеру; дыбыстарды естігенде және айтқанда оныбасқа дыбыстардан ажырата білу; сөздерді дыбыстық құрамына қарай, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан сөз құрай білу;

30. Сөздерді, сөйлемдерді, шағын мәтіндерді буындап, байыппен оқи білу; оқыған материалдың мазмұны мен мәтінге берілген суреттер бойынша сұрақтарға жауап бере білу; айтылған шағын ертегі, жұмбақ, тақпақ және әңгімені түсіне білу; тыңдаған материалдың мазмұны бойынша және мәтінге берілген суреттерге байланысты сұрақтарға жауап бере білу; бас және кіші әріптерді жаза білу; оқыған, талдаған сөздер мен сөйлемдерді тақтадан және әліппеден көшіріп жаза білу.

31. Ауызша сөйлеу. Сұрақты тыңдай білу, сұрақтағы сөзді қолдана отырып, жауап беру, асықпай сөйлеу; іс-әрекет, сурет бойынша жай сөйлем құрау;

32. 2-3 сұраққа жауап беру арқылы байланыстырып сөйлеуге дайындау, үйрету.

5. Оқу пәнінің төртінші кезеңіндегі базалық білім мазмұны

33. Өткенді қайталау:

1) әріп пен дыбыстың өзара қатысын айқындап айта білу; құрамында екі дауыссыз дыбыс қатар келетін сөздерді айта білу, тілдерін жаттықтыру; сөздерден дауысты дыбыстарды көмек арқылы таба білу; сөздерден дауыссыз дыбыстарды көмек арқылы таба білу; дауысты және дауыссыз дыбыстардың белгіленуі (қызыл, көк), оларды ажырата білу;

2) сөздерден сөйлемдер құрылатынын білу; сөйлем құрамындағы сөздердің жеке айтылатынын және бір-бірінен бөлек жазылатынын білу; сөйлемнің жігін ажырата білу, жаттығуларды орындай білу.

34. Дыбыстар мен әріптер. Дыбыстарды дұрыс айту, олардың дұрыс айтылуын бақылау. Дыбыстар мен әріптерді танып білу; дыбыстар мен әріптерді сәйкестендіре білу; жуан, жіңішке дауыстыларды айтқызу, танып білу, ажырату; жуан, жіңішке дауыстылардың әріптік таңбаларымен танысу; дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу (а-ә, о-е, й-и, ұ-ү); дауыссыз дыбыстарды айтқызу, танып білу, ажырату; дауыссыз дыбыстардың әріптік таңбаларын ажырата білу; жазылуы ұқсас әріптерді ажырата білу (и-й, г-ғ, ұ-ү, е-с, н-ю, б-д, г-б); бас әріптері ұқсас әріптерді ажырата білу (п-т, ш-т, л-м, у - н) .

35. Буын. Дауысты дыбыстардан буын жасалатынын білу; сөздерді буынға бөлуді үйрену, жаттығу; сөздердегі дауысты дыбыстарды тауып, астын сыза білу; дауыстылардың әсерінен дауыссыз дыбыстар мен сөздердің жуан, жіңішке болып айтылуын ұғыну, құрамында а-ә, о-ә, ү-ұ, к-ғ дыбыстары бар сөздерді атау, оқу, жазу; дыбыстық талдау жасай білу, талдау схемасын сызу; қазақ тіліндегі әріптердің орналасу ретімен танысу.

36. Сұрақтар / сөздер:

- 1) кім? кімдер? не? нелер? Заттардың атын атай білу;
- 2) жеке және бірнеше сөздерді атау (бала – балалар, гүл – гүлдер);
- 3) кісі аты мен фамилиясын атай білу және жаза білу;
- 4) үй жануарларына ат қоя білу, олардың аттарын бас әріппен жаза білу;
- 5) заттың жеке және олардың бөліктерін атай білу (үстел – беті, тартпасы, аяғы; ағаш – діңі, бұтағы, бүршігі, жапырақтары, тамыры);
- 6) затты жеке және топтап айта білу (қой, ешкі, сиыр – малдар);
- 7) өзара ұқсас заттарды салыстыра білу. Заттардың ұқсас, ұқсамайтын белгілерін анықтай білу (кесе – стақан, қасық – шанышқы).

37. Қимылды білдіретін сөздер. Заттың, құбылыстың қимылын, әрекетін білдіретін сөздерді Не істеді? Қайтті? деген сұрақтарға жауап беру арқылы айта білу; затты, нәрселерді ұқсас қимыл-әрекеттері бойынша атай білу. Не қалай дыбыстайды? Не жүреді / ұшады? заттардың аты мен қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрай білу. «Қандай?» деген сұрақ бойынша заттың түсін, дәмін, көлемін атай білу.

38. «Мен, сен, ол» есімдіктерін мысалдар арқылы түсіне білу (Мен келдім. Мен

мектепке келдім. Сенкелдің. Сен мектепкекелдің. Ол келді. Болат келді). Көмекші сөздердің мағынасын түсіну және түсіндіре білу; суреттер, ойыншықтар арқылы көрсете білу (үстелдің үстінде, астында, қасында, жанында т. б.).

39. Жай сөйлем. Жай сөйлемнің құрылысымен танысу; берілген сұраққа жауап бере білу; суреттер бойынша сөйлемдер құра білу; басталған сөйлемді аяқтай білу; орны ауыстырылған сөздерден сөйлем құрай білу; берілген мәтіннен қажетті сөйлемді бөліп ала білу, сөйлемдегі сөз санын анықтай білу; сөйлемнің бірінші сөзі бас әріптен басталып жазылатынын білу; сөйлем соңына нүкте қойылатынын түсіну, тәжірибе арқылы жаттығу көрсете білу; сызба бойынша сөйлем құрастыра білу.

40. Байланыстырып сөйлеу. Екі-үш сөзден құралған шағын сөйлемдерді жүйелі түрде айта білу; суреттер арқылы сөйлем құра білу; сериялы (2-3) суреттерге ат қоя білу; екі-үш сөйлемді мәтін құрастыру; зат есімнің орнына (мен, сен, ол) сәйкес есімдікті дұрыс қоя білу (Мұрат келді – Ол келді).

41. Жазу және көркем жазу:

1) жазу техникасын меңгеру;

2) бас және кіші әріптерді жаза білу; оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу;

3) жазбаша және баспа әріптермен жазылған сөздерді буынға бөліп көшіру;

4) жазылуы мен айтылуы бірдей сөздерден құралған жай сөйлем жаза білу;

5) сөздердегі қалып қойған әріптерді табу және оларды орнына қойып, көшіріп жазу

;

6) белгілі бір әріптен, буыннан басталатын сөздерді көшіру;

7) суреттерге ат қоя білу, оны кеспе әріптермен жазу;

8) үш-төрт сөзден сөйлем құрап жазу;

9) ауызша құрастырылған сөйлемдерді сызба-үлгі бойынша дәптерге көшіре білу.

42. Жыл бойы өткенді қайталау. Дауысты дыбыстардың түрлерін айтуда және жазуда ажырата білу; сөзден дауыссыз дыбыстарды таба білу; сөзді дыбыстың құрамына қарай талдай білу; жазбаша және баспа әріптермен жазылған сөздерді буынға бөліп көшіру; берілген сөздерді тасымалдай білу; Кім? Кімдер? Не? Нелер? Қандай? Сұрақтарын түсініп, мысалдар келтіру; бас әріппен жазылатын сөздерді мәтіннен теріп жазу, ережесін қолдана білу; кимылды білдіретін сөздерді сөйлемнен таба білу, сұрақтарын қоя білу; сурет бойынша екі-үш жай сөйлем құрастыра білу; екі-төрт сөйлемнен құрылған шағын диктант жаза білу.

6. Оқу пәнінің бесінші кезеңіндегі базалық білім мазмұны

43. Өткенді қайталау: жай сөйлемдерді қолдана білу. Сөйлемнің бас әріптен бастап жазылатынын, сөйлем соңында нүкте қойылатынын білу; сурет бойынша сұрақ қоя білу және жауап айту; сөйлем құрастыра білу; орын тәртібі ауысып берілген сөздерден сөйлем құрастыру; сөйлемнен және мәтіннен жеке сөйлемді теріп жаза білу; сөйлемдегі

с о з д е р д і н

с а н ы н

а н ы қ т а у .

44. Дыбыстар мен әріптер. Әліпби:

1) қазақ тіліндегі әріптердің орналасу тәртібімен танысу; әліпбидің анықтамасымен танысу, жаттау; сөздерді әліпби ретімен орналастыра білу; оқушылардың тізімін әліпби бойынша ж а з а бі л у .

45. Дауысты және дауыссыз дыбыстар:

1) дауысты дыбыстар, олардың жуан және жіңішке болып бөлінуін меңгеру; жуан дауыстылар: а, о, ы, у. Айтылуы мен естілуін ұғыну; жіңішке дауыстылар: ә, е, ө, і, ү. Айтылуы мен естілуін ұғыну; жуан және жіңішке жұп дауыстыларды (а-ә, о-ө, ы-і, ү-ү) ажырата білу; дауысты дыбыстардың жазылу емлесін есте сақтау, мысалдар арқылы ұғыну; дауыссыз дыбыстардың түрлерімен танысу, қатаң дауыссыздарды білу; ұяң дауыссыз дыбыстармен танысу; үнді дауыссыз дыбыстарды білу; мысалдар келтіру арқылы дауыссыз дыбыстарды ажырата білу.

46. Буын және тасымал:

1) дауыстылардың буын жасай алатынын білу; сөздерді буынға бөліп жасауды үйрену және тасымалды ажырата білу; тасымалдау жолдарын мысалдар арқылы ұғыну; тасымалданбайтын сөздер туралы білу; дауыстылардың әсерімен дауыссыз дыбыстардың жуан және жіңішке айтылуын білу (Ана, Әке). Сөздерден жуан және жіңішке болып қолданылған дауыссыздарды табу, астын сызу;

2) сөйлемнен жуан және жіңішке болып айтылатын сөздерді табу, астын сызу.

47. С о з :

1) заттың атын білдіретін сөздер. Заттың атын білдіретін сөздер туралы оқушылардың ұғымдарын кеңейту; сөздерге Кім? Не? деген сұрақтарды дұрыс қоя білу және жауап беру; заттың суреттері арқылы сөздер ойластыру; Кімді? Нені? Кімге? Неге? Кімнің? Ненің? деген сұрақтарды қоя білу және жауап беру; оқушылардың жалқы есім туралы ұғымдарын кеңейту; Қала, ауыл, көше, кісі аттарын бас әріппен жазылуын білу ;

2) заттың қимылын білдіретін сөздер. Заттың қимылын білдіретін сөздер туралы ұғымдарын кеңейту; заттың қимылын білдіретін сөздерге сұрақ қоя білу; заттың қимылын білдіретін сөздерді мәтіннен таба білу; заттың қимылын білдіретін сөздерді қатыстырып сөйлем құрау; Не істейсің? Не істедің? деген сұрақтарға жауап беру; берілген қимылдың иесі бола алатын заттардың атын анықтау. Не маңырайды? Не б о з д а й д ы ? ;

3) заттың санын, сапасын, белгісін білдіретін сөздер. Қандай? Қай? Неше? деген сұрақтар арқылы заттың белгілерін анықтау; заттың санын, сапасын, белгісін білдіретін сөздерді мәтіннен дұрыс таба білу; оларды заттың атын білдіретін сөздермен дұрыс тіркестіріп айта және жаза білу; аталған заттың бірнеше белгісін (сапасын) тауып айту және бірнеше белгіні (сапаны) білдіретін сөздерге қарап заттың атын таба білу; Екі затты сапалары бойынша салыстыру (қар – ақ, көмір – қара, мақта – жұмсақ, тас –

қатты); сөз тіркестерін құрастыру: ақ көйлек, қара бояу, үлкен мектеп, биік ағаш.

48. Сөйлем:

1) жай сөйлем құрылымымен танысу; Кімнің? Ненің? Кімді? Нені? Кімге? Неге? Кімде? Неде? Кімнен? Неден? Кіммен? Немен? деген сұрақтар арқылы сөйлем құрай білу; сөйлемді мәтіннен ажырата білу; сөйлемді аяқтап жазуды үйрену; сұрақ бойынша сөйлемді толықтыруға дағдылану; берілген жауабын түсініп жаза білу (Самат ненің суретін салды? Самат әтештің суретін салды); сөйлемдегі сөздердің ретін схема арқылы көрсету.

49. Байланыстырып сөйлеу:

- 1) ретсіз берілген сөздерді мағынасына қарай ретімен орналастырып жаза білу;
- 2) мазмұндаманың мәтінін құрап, сөйлемдерді жүйелі түрде реттілікпен айту;
- 3) сурет бойынша шағын мәтін құрастыру.

50. Көркем жазу:

- 1) көркем, әдемі жазуға дағдылану;
- 2) кіші әріптердің бір-бірімен қосылып жазылуын білу, графикалық түрде дұрыс жазу білу:

1 топ — і, и, й, ш, п, т, н, ң, һ;

2 топ — л, м, г, ғ, ү, ұ, у, ц, щ;

3 топ — а, о, ө, ю, и, ы;

4 топ — с, е, ә, х, ж;

5 топ — б, д, з, в, ф;

6 топ — к, қ, ч, ь, ы;

3) бас әріптерді жазу:

1 топ - О, Ө, С, Ә, Э;

2 топ - И, Ш, Ц, Щ, У;

3 топ - Г, П, Т, Б, Ғ, Р;

4 топ - Н, К, Қ, Ы, Ф, Ю, І;

5 топ - А, Л, М, Я, Ү;

6 топ — Х, Ж, З, Е, Ү;

51. Оқулықтағы жаттығуларды орындай білу; жазбаша және бас әріптермен берілген мәтіндердегі тұтас немесе жеке сөздерді, сөз тіркестерін көшіру; қалдырылып кеткен әріптер мен сөздерді орнына қойып, сөздермен сөйлемдерді көшіріп жазу; емле ережелерін сақтай отырып жатқа жазу; ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрау.

52. Жыл бойы өткенді қайталау:

1) әліпбидің анықтамасын меңгеру, әріптер ретін есте сақтау; дауысты дыбыстар және олардың түрлерін меңгеру, астын сызып көрсету; сөздерді буынға бөліп жазуды білу; буынмен тасымалды ажырата білу; дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу; заттың атын білдіретін сөздерді атай білу, сұрақ қоя білу; жалқы есімдерге қатысты ережелерді пайдалана білу;

- 2) заттың қимылын білдіретін сөздерді таба білу, сұрақтарын есте сақтау;
 3) қандай? Қай? деген сұрақтар арқылы заттың белгілерін анықтау; жай сойлемнің ережесін меңгеру және мысалдар келтіру; 5-6 сөйлемнен құрылған шағын диктант жаза білу.

7. Оқу пәнінің бірінші кезеңін аяқтаудан кейін күтілетін нәтижелер

5 3 . П ә н д і к :

- 1) т а н ы с заттарды атау;
 2) негізгі түстерді, заттардың көлемін атау (үлкен, кіші, биік, аласа);
 3) тәулік мөлшерін атай білу (таңертең, түс, түн);
 4) өзінің ата-анасының, жақын туыстарының аты-жөнін, ата тегін (фамилиясын) атау ;
 5) үйінің мекен-жайы, мектептен үйге келер жолды атай білу;
 6) жеңіл, шағын тақпақты жатқа айта білу;
 7) сұраққа жауап қайыру;
 8) мазмұны жеңіл сурет бойынша сұрақ қою арқылы сөйлем құрау;
 9) сюжетті сурет бойынша сұраққа жауап беру;
 10) қойылған тіл дыбыстарын дұрыс айту; сөз басындағы дыбысты ажырата білу,
 е с т и б і л у ;
 11) дәптерді пайдалана білу, қаламды дұрыс ұстау;
 12) дәптерге ою-өрнек сызу, дәптер жолын сақтай отырып, әріп элементтерін жазу.
 1 3) с ө з д е р д і д ұ р ы с а й т у ;
 14) үлкендермен сәлемдесу, қоштасу.

8. Оқу пәнінің екінші кезеңін аяқтаудан кейін күтілетін нәтижелер

5 4 . П ә н д і к :

- 1) дыбыстарды естігенде және айтқанда ажырата білу;
 2) сөздің дыбыстық құрамын талдау, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан сөз
 қ ұ р а й б і л у ;
 3) әңгіме, ертегі, тақпақты мұқият тыңдап, түсіне білу;
 4) көрнекілікке сүйене отырып сөйлем құрастыру;
 5) дыбыстарды дұрыс айта білу;
 6) сөздің буыннан құралатынын білу;
 7) дыбыстық құрамы жағынан ұқсас сөздерді айыра білу; сөздерді буынға бөліп
 а й т а б і л у ;
 8) бас және кіші әріптерді жаза білу;

9) оқыған, талдаған сөздер мен сөйлемдерді тақтадан және әліппеден көшіріп жаза білу.

9. Оқу пәнінің үшінші кезеңін аяқтаудан кейін күтілетін нәтижелер

5 5 . П ә н д і к :

1) сөздерді дыбыстық құрамына қарай, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан с ө з к ұ р а й б і л у ;

2) бас және кіші әріптерді жаза білу;

3) сөздерді, сөйлемдерді, шағын мәтіндерді буындап, байыппен оқи білу;

4) оқыған, талдаған сөздер мен сөйлемдерді тақтадан және әліппеден көшіріп жаза б і л у ;

5) сөздерді жатқа жазу, шағын мәтінді буындап оқу, шағын тақпақтар жаттау.

10. Оқу пәнінің төртінші кезеңін аяқтаудан кейін күтілетін нәтижелер

5 6 . П ә н д і к :

1) дыбыстар мен әріптерді сәйкестендіре білу;

2) жуан, жіңішке дауыстыларды айтқызу, танып білу, ажырату;

3) жуан, жіңішке дауыстылардың әріптік таңбаларымен танысу;

4) дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу;

5) дыбыстық талдау жасай білу, талдау схемасын сызу; қазақ тіліндегі әріптердің о р н а л а с у р е т і м е н т а н ы с у ;

6) үш-төрт сөзден сөйлем құрап жазу; ауызша құрастырылған сөйлемдерді сызба-үлгі бойынша дәптерге көшіре білу.

7) сериялы (2-3) суреттерге ат қоя білу; екі-үш сөйлемді мәтін құрастыру.

11. Оқу пәнінің бесінші кезеңін аяқтаудан кейін күтілетін нәтижелер

5 7 . П ә н д і к :

1) қазақ тіліндегі әріптердің орналасу тәртібін білу;

2) сөздерді әліпби ретімен орналастыра білу;

3) жуан және жіңішке жұпдауыстыларды (а-ә, о-ө, ы-і, ү-ү) ажырата білу;

4) ұяң және үнді дауыссыз дыбыстарды білу;

5) сөздерді буынға бөліп жасауды үйрену және тасымалды ажырата білу;

6) тасымалданбайтын сөздер туралы білу;

7) ретсіз берілген сөздерді мағынасына қарай ретімен орналастырып жаза білу;

8) мазмұндаманың мәтінін құрап, сөйлемдерді жүйелі түрде реттілікпен айту;

9) сурет бойынша шағын мәтін құрастыру;

10) көркем, әдемі жазуға дағдылану;
11) кішіәріптердің бір-бірімен қосылып жазылуын білу, графикалық түрде дұрыс
жаза білу.

58. Тұлғалық:

1) ұжыммен, өзбетінше, мұғалімнің басшылығымен нәтижелі жұмыс атқаруды
үйрену. Сөйлеу, ойлау іс-әрекетін белсендіру, қарым-қатынас, танымдық
функцияларын дамыту.

59. Жүйелік-әрекеттік:

1) сөзді, сөйлемді, шағын мәтіндерді буындап, байыппен оқи білу;
2) тыңдаған материалдың мазмұны бойынша және мәтінге берілген суреттерге
байланысты сұрақтарға жауап бере білу, жазу дағдыларын меңгеру;
3) шағын тақпақтарды жаттау.

Приложение 53

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 158

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Русский язык» для учащихся с легкой умственной отсталостью
0-4 классов уровня начального образования
(с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным
общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего,
общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства
Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости
удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной
отсталостью.

2. Русский язык является одним из основных предметов в специальной школе.

3. В вспомогательной школе обучение русскому языку носит элементарно
практический характер.

4. Цель учебного предмета – формирование речи как средства общения, как способа

коррекции познавательной деятельности учащихся и облегчения их адаптации после
о к о н ч а н и я ш к о л ы .

5 . О с н о в н ы е з а д а ч и :

1) научить школьников правильно и осмысленно читать доступный их пониманию
т е к с т ;

2) выработать достаточно прочные навыки грамотного письма на основе усвоения
звукового состава языка, элементарных сведений по грамматике и правописанию;

3) повысить уровень общего развития учащихся;

4) научить последовательно и правильно излагать свои мысли в устной и
п и с ь м е н н о й ф о р м е ;

5) развивать нравственные качества школьников.

6) преодоление недостатков развития познавательной сферы, формирование
положительных эмоционально-волевых и личностных качеств;

7) развитие интереса к учебным занятиям, умения взаимодействовать с другими
д е т ь м и и в з р о с л ы м и .

8) Специальной задачей обучения русскому языку во вспомогательной школе
является коррекция речи и мышления умственно отсталых школьников.

6. Объем учебной нагрузки по учебному предмету «Русский язык» в соответствии с
Типовым учебным планом начального образования школьников с легкой умственной
отсталостью, утвержденным Приказом МОН РК от 8 ноября 2012 года № 500,
с о с т а в л я е т :

1) 0 класс – 3 часа в неделю, 99 часов в учебном году;

2) 1 класс – 3 часа в неделю, 99 часов в учебном году;

3) 2 класс – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;

4) 3 класс – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;

5) 4 класс – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

7. В процессе обучения русскому языку, чтению и развитию речи осуществляются
межпредметные связи со следующими предметами:

1) с курсом «Мир вокруг». Расширение познавательных интересов учащихся об
окружающем мире, природе. Обучение чтению осуществляется на текстах,
посвященных явлениям природы, жизни животного мира, тайнам растений лесов и
п о л е й ;

2) с математикой. Проведение звукового анализа требует определения количества
звуков в слове, их последовательности, сравнения (больше - меньше) звуко-буквенного
с о с т а в а с л о в ;

3) с изобразительным искусством. На уроках русского языка и чтения широко
используются произведения живописи, рисунка: учащиеся рисуют, раскрашивают,
штрихуют, пополняют свой словарный запас, составляя устные рассказы по картинам;

4) с музыкой и пением. Использование музыкальных произведений во время уроков

создает положительную мотивация к усвоению нового материала;

5) с физической культурой. Во время физминуток учащиеся выполняют различные физические упражнения, сопровождаемые стихотворными текстами.

8. Программа по русскому языку включает в себя следующие разделы:

1) подготовка к обучению грамоте;

2) обучение грамоте;

3) чтение и развитие речи;

4) грамматика, правописание и развитие речи.

9. Основным принципом, организующим эти разделы, является развитие речи. В процессе обучения проводится работа над устранением недостатков всех сторон речи ребенка. На уроках русского языка исправляются дефекты произношения, формируются фонетико-фонематические представления, проводятся упражнения на звуковой анализ и синтез, на дифференциацию оппозиционных фонем (с-ш, с-з, р-л и др), на соотнесение звуков и их графических обозначений, а также на ознакомление с некоторыми фонетическими понятиями.

10. Неточность и бедность словаря, неправильное употребление грамматических форм, синтаксических конструкций устраняются на всех занятиях по русскому языку, будь то уроки, посвященные развитию устной речи, чтению, практическим грамматическим упражнениям или грамматике и правописанию.

11. Важное значение имеет практическая направленность программного материала, его нацеленность на формирование у детей речевых навыков.

12. Изучение грамматических, орфографических и стилистических закономерностей подчиняется практическим целям овладения речью. Реализация этих целей предполагает, что законы языка усваиваются учащимися вспомогательной школы в тех пределах, которые необходимы для совершенствования их речевой практики.

13. Курс грамматики во вспомогательной школе не является лингвотеоретическим. Это практическая грамматика, нацеленная не на усвоение школьниками языковой системы, а на развитие и коррекцию речи, призванная научить учащихся понимать и строить речевые высказывания, пользоваться речью как средством общения.

14. Реализуя право каждого умственно отсталого ребенка развиваться и усваивать учебный материал в индивидуальном темпе и объеме учебный материал изложен в программе в виде последовательных, постепенно усложняющихся порций учебного материала (образовательных этапов).

15. Количество часов на усвоение каждой темы учитель должен определить самостоятельно, ориентируясь на возможности и особые образовательные потребности учащихся своего класса. По мере усвоения учебного материала каждого образовательного этапа, педагог переходит с учащимися к изучению учебного материала следующего образовательного этапа. За период обучения школьников в 0-4

классах допускается усвоение материала первых 4-5 образовательных этапов. Педагог должен работать с учащимися на материале доступном пониманию учащихся.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

16. Подготовка к обучению грамоте (99 ч).

17. Пояснительная записка.

18. Цель занятий на подготовительном этапе – повышение уровня как психологической, так и функциональной готовности детей с нарушением интеллекта к школьному обучению.

19. Кроме того, в подготовительном классе, наряду с обучающей, должна решаться и диагностическая задача, что позволит предупредить ошибочное зачисление детей во вспомогательную школу.

20. Вся работа с детьми на нулевом этапе должна носить очень непринужденный характер. Она должна быть организована увлекательно и интересно, проводиться в основном в игровой форме и вызывать у ребенка только положительные эмоции.

21. Чтобы обучение было успешным необходимо решить на подготовительном этапе следующие задачи:

1) первичное изучение детей, поступающих в школу (выявление общего и речевого развития детей, уровня владения учебными знаниями и навыками); развитие интереса к обучению;

2) воспитание навыков речевого общения;

3) развитие фонематического слуха;

4) отработка произносительной стороны речи;

5) формирование зрительного и пространственного восприятия и представления; коррекция моторики руки, подготовка к обучению письму;

6) формирование нравственной и волевой готовности к обучению в школе.

22. Развитие речи:

1) выполнение простых поручений по словесному заданию учителя;

2) выражение своих просьб и желаний;

3) называние игрушек, предметов и характеристика их по основным свойствам;

4) классификация предметов и подбор обобщающих слов;

5) полные ответы на вопросы;

6) слушание сказок, пересказ и рассказ сказок;

7) ответы на вопросы по прослушанному произведению;

8) разучивание коротких стихотворений с голоса учителя.

23. Подготовка к чтению:

1) различать звуки окружающей среды;

- 2) соотносить игрушку, картинку и слово, понятие «слово»;
- 3) условно-графическая запись слов под картинкой и «чтение» их;
- 4) понятие «предложение», условно-графическая схема предложения;
- 5) составление предложений на заданную тематику по картине, по схеме;
 - 6) деление предложений на слова;
 - 7) четкое произнесение всех звуков;
 - 8) звуки гласные и согласные;
 - 9) выделение предложенного звука из ряда звуков;
- 10) выделение звука из слова и определение его местонахождение (в начале слова, в середине, в конце);
- 11) подбор слов на заданный звук с опорой на наглядность;
- 12) знакомство с условно-графическим обозначением звуков;
- 13) обозначение гласных и согласных звуков;
- 14) понятие «слог»;
- 15) деление слов на слоги и запись с помощью условно-графической записи;
- 16) плавное проговаривание слов по слогам.

24. Подготовка к письму:

- 1) правильная посадка при письме, расположение тетради;
- 2) правильное держание карандаша, ручки;
- 3) письмо мелом на доске и ручкой и карандашом на листе бумаги;
- 4) письмо горизонтальных, вертикальных и наклонных прямых линий;
- 5) обводка по трафарету и раскрашивание;
- 6) штриховка;
- 7) письмо основных элементов рукописных букв: прямая палочка в соединении с наклонной; прямая палочка с закруглением вверху и внизу, овал, полуовал, палочка с петелькой; выполнение бордюров из усвоенных элементов букв.

25. Устная речь:

- 1) организованное участие в общей беседе (умение слушать вопрос, отвечать на него, используя слова вопроса; говорить отчетливо, не торопясь, не перебивая друг друга);
- 2) составление простых нераспространенных предложений на основе демонстрируемого действия и действия, изображенного на картинке;
- 3) подготовка к связному высказыванию в виде ответов на 2-3 вопроса.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

26. Добукварный период (30 ч). Подготовка к чтению:

- 1) слушать звуки, прислушиваться;
- 2) различать звуки окружающей среды;

- 3) соотносить игрушку, картинку и слово;
- 4) понятие «слово»;
- 5) словно-графическая запись слов под картинкой и «чтение» их;
- 6) понятие «предложение», условно-графическая схема предложения;
- 7) составление предложений на заданную тематику по картине, по схеме;
- 8) деление предложений на слова;
- 9) четкое произнесение всех звуков;
- 10) звуки гласные и согласные;
- 11) выделение предложенного звука из ряда звуков;
- 12) выделение звука из слова и определение его местонахождение (в начале слова, середине, конце);
- 13) подбор слов на заданный звук с опорой на наглядность;
- 14) знакомство с условно-графическим обозначением звуков;
- 15) обозначение гласных и согласных звуков.
- 16) понятие «слог». Деление слов на слоги и запись с помощью условно-графической записи. Плавное проговаривание слов по слогам.

27. Подготовка к письму:

- 1) правильная посадка при письме, расположение тетради;
- 2) правильное держание карандаша, ручки;
- 3) письмо мелом на доске и ручкой и карандашом на листе бумаги;
- 4) письмо горизонтальных, вертикальных и наклонных прямых линий;
- 5) обводка по трафарету и раскрашивание;
- 6) штриховка;
- 7) письмо основных элементов рукописных букв:
 - прямая палочка в соединении с наклонной;
 - прямая палочка с закруглением вверху и внизу;
 - о в а л ;
 - п о л у о в а л ;
 - п а л о ч к а с п е т е л ь к о й ;
- 8) выполнение бордюров из усвоенных элементов букв.

28. Букварный период (69 ч).

29. 1-й этап – изучение звуков и букв: А, У, О, М, С, Х.

30. выделение изучаемого звука из слова, определение его местонахождение. Правильное и отчетливое произношение этого звука. Характеристика изучаемого звука и обозначение его графически. Образование из усвоенных звуков и букв слов: ау, уа, ум и чтение их. Образование и чтение открытых и закрытых двух звуковых слогов из этих звуков и букв после сравнительного анализа. Составление и чтение слов из этих слогов. «Печатание» изученных букв. Письмо строчных изученных букв и прописных б у к в М , С .

31. Соотнесение изученных звуков с буквами, нахождение их в касе букв. Определение место звука в слове и обозначение его. Образование и протяжное и слитное чтение открытые и закрытые двух звуковых слогов из изученных звуков.

32. Составление и чтение слов из двух усвоенных слоговых структур (мы-ла). Письмо изученных строчных и прописных Ш, Л, А,Х, Н, Р после анализа. Подбор слов с заданным звуком и определение места этого звука в слове. Списывание с классной доски прочитанных и разобранных слов, состоящие из двух слогов. Письмо под диктовку изученных букв, слогов после предварительного буквенного анализа.

33. 2-й этап – повторение пройденных звуков и букв и изучение новых Ш, Л, Н, Ы, Р

34. Достаточно быстрое соотнесение звуков с соответствующими буквами, определение местонахождения их в словах (в начале или конце). Образование открытых и закрытых двухзвуковых слогов из вновь изученных звуков, чтение этих слогов протяжно и слитно. Составление и чтение слов из двух усвоенных слоговых структур (ма-ма, мы-ла). Образование и чтение трехбуквенных слов, состоящих из одного закрытого слога (сом).

35. Усвоение рукописного начертания изучаемых строчных букв и прописных: ш, л, а, х, н, р.

36. Списывание с классной доски прочитанных и разобранных слов, состоящих из двух слогов. Письмо под диктовку букв, слогов, после предварительного звуко-буквенного анализа.

37. 3-й этап. Повторение пройденных звуков и букв, изучение новых: к, п, и, з, в, ж, б, г, д, й, ь, т

38. Подбор слов с заданным звуком и определение его нахождения в словах (в начале, в середине, в конце). Образование и чтение открытых и закрытых слогов с твердыми и мягкими согласными в начале слога (па, ли, лук, вил). Составление и чтение слов из усвоенных слоговых структур (пи-ла, со-ло-ма, гор-ка, пар-та, ко-тик). Чтение предложений из двух - трех слов. Усвоение рукописного начертания изучаемых строчных букв и прописных: у, п, т, к, в, г, э, ж, и, б, л.

39. Списывание с классной доски и с букваря (рукописный шрифт) слов, состоящих из усвоенных слоговых структур; предложений из двух слов. Большая буква в начале предложения, точка в конце предложения. Письмо хорошо знакомых слов под диктовку после анализа звукового состава. Самостоятельное составление из букв разрезной азбуки открытых и закрытых двухзвуковых и закрытых трехзвуковых слогов с последующей записью. Вставка пропущенной буквы в словах под картинками.

40. 4-й этап. Повторение пройденных звуков и букв, изучение новых: е, я, ю, п, ч, щ, ф, э, ь.

41. Практическое различение при чтении и письме гласных и согласных; согласных звонких и глухих (в сильной позиции); твердых и мягких. Образование и чтение

усвоенных ранее слоговых структур со звуками и буквами, изучаемыми вновь, и слогов с чтением двух согласных (тра, кни, пле).

42. Отчетливое послоговое чтение коротких букварных текстов. Усвоение рукописного начертания изучаемых строчных букв и прописных: е, я, ю, ц, ч, щ, ф, э. Списывание с классной доски и с букваря (рукописный и печатный текст) слов, состоящих из усвоенных слоговых структур, и предложений из трех - четырех слов.

43. Прописная буква в именах людей (практическое ознакомление). Письмо под диктовку слов и предложений из двух - трех слов с предварительным анализом. Самостоятельное составление из букв разрезной азбуки слов из трех - четырех букв с последующей записью. Вставка пропущенной буквы в словах при списывании с доски.

44. Устная речь: организованное участие в общей беседе (умение слушать вопрос, отвечать на него, используя слова вопроса; говорить отчетливо, не торопясь, не перебивая друга).

45. Составление простых нераспространенных предложений на основе демонстрируемого действия и действия, изображенного на картинке;

46. Подготовка к связному высказыванию в виде ответов на 2-4 вопроса.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

47. Цель: овладеть видами речевой деятельности (слушание, чтение, письмо, говорение).

48. Задачи:

1) освоение 33 букв русского алфавита (печатных и письменных, строчных и заглавных), умение соотносить звук и букву, фиксировать данное соответствие / несоответствие в звукобуквенной схеме;

2) слоговое плавное чтение слогов, слов с переходом на чтение целого слова, чтение предложений, небольших связных текстов;

3) каллиграфическое письмо букв, слогов и слов с данными буквами; письмо предложений;

4) развитие связной речи на материале читаемых текстов, воспитание нравственных и духовных ценностей.

49. Повторение

50. Звуки и буквы. Соотношение звука и буквы, различение звуков и букв. Буквы сходные по начертанию, их различение. Слова, отличающиеся одним звуком, последовательностью и количеством звуков в слове. Слова со стечением согласных. Составление предложений из двух-трех слов.

51. Звуки и буквы

52. Звуки гласные и согласные, их различение. Ударение. Гласные ударные и безударные. Их различение в двусложных словах. Постановка знака ударения. Слова с

гласной Э. Слова с буквами И и Й, их различение.

53. Слова с гласными И, Е, Ю, Я в начале слова и после гласных. Согласные звонкие и глухие, артикулярно-сходные (р-л), свистящие и шипящие, аффрикаты, их различение на слух и в произношении. Написание слов с этими согласными. Согласные твердые и мягкие, их различение на слух и в произношении. Обозначение мягкости согласных буквами И, Е, Ю, Я.

54. Буква Ъ для обозначения мягкости согласных в конце слова. Практические упражнения в чтении и написании слов с разделительными Ъ и Ь.

5 5 . С л о в о :

1) изучение слов, обозначающих предметы: название предметов и различение их по вопросам кто? что?; название одного предмета и нескольких одинаковых предметов (стол-столы; рама-рамы); различение основных частей хорошо знакомых предметов (стул - спинка, сиденье, ножки); сравнение двух предметов и определение признаков различия и сходства (стакан - кружка; кушетка — диван); умение различать слова по их отношению к родовым категориям (игрушки, одежда, обувь и другие слова); большая буква в именах, фамилиях людей, в кличках животных;

2) изучение слов, обозначающих действия: название действий предметов по вопросам что делает? Что делают?; группировка действий по признаку их однородности (кто как голос подает, кто как передвигается); различение предметов по их действиям (птица летает, а рыба плавает); умение согласовывать слова, обозначающие действия, со словами, обозначающими предметы.

5 6 . П р е д л о г :

1) знакомство с предлогом как отдельным словом (в, на, из, у, с). Раздельное написание предлога со словом, к которому он относится (под руководством учителя). Правописание слов с непроверяемыми написаниями в корне, взятых из словаря учебника.

5 7 . П р е д л о ж е н и е :

1) практическое знакомство с построением простого предложения: составление предложения по вопросу, картинке, на тему, предложенную учителем; замена картинки словом в предложении; закончить начатое предложение; составление предложений из слов, данных в нужной форме вразбивку; выделение предложений из текста; написание прописной буквы в начале предложения и точки в конце предложения.

5 8 . П и с ь м о и ч и с т о п и с а н и е :

1) письмо строчных и прописных букв, слов. Составление и запись слов под картинками. Списывание с рукописного и печатного текстов. Письмо под диктовку букв, слов, простых по структуре предложений. Письмо слов с пропущенной буквой. Запись слов на определенную букву. Письмо зрительных, слуховых и объяснительных диктантов.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

5 9 . П о в т о р е н и е :

1) употребление простого предложения. Большая буква в начале предложения, точка в конце. Составление предложений по вопросу, на тему, из слов, данных в нужной форме вразбивку. Выделение предложений из речи и текста.

6 0 . З в у к и и б у к в ы :

1) звуки и буквы. Порядок букв в русской азбуке. Алфавит. Расположение в алфавитном порядке нескольких слов. Составление списков учащихся по алфавиту.

Н а х о ж д е н и е с л о в в с л о в а р е ;

2) звуки гласные и согласные. Слогообразующая роль гласных. Деление слова на слоги. Гласные И, Е, Ю, Я, Э в начале слова и после гласных. Перенос части слова при п и с ь м е .

61. Ударение. Постановка ударения в двусложных и трехсложных словах. Гласные ударные и безударные.

62. Согласные твердые и мягкие. Различение твердых и мягких согласных при обозначении мягкости буквами И, Е, Ю, Я.

63. Обозначение мягкости согласных в конце и середине слова буквой Ь.

64. Разделительный Ь перед гласными Е, Ю, Я.

65. Шипящие согласные. Сочетание гласных с шипящими.

66. Правописание ЖИ, ШИ, ЧА, ЩА, ЧУ, ЩУ.

67. Парные звонкие и глухие согласные. Написание звонких и глухих согласных на конце слова. Проверка написания путем изменения формы слова (гриб - грибы).

6 8 . С л о в о :

1) закрепление знаний о словах, обозначающих названия предметов, умение выделять их в тексте, различать по вопросам что? кто? и правильно употреблять в речи в различных формах в зависимости от связи их с другими словами в предложениях (по вопросам Кого? Чего? Кому? Чему? Кого? Что? Кем? Чем? О ком? О чем?;

2) расширение круга собственных имен: названия городов, сел, аулов, улиц. Большая буква в этих названиях. Знание своего домашнего адреса, адреса школы;

3) закрепление знаний о словах, обозначающих действия, умение находить их в тексте, различать по вопросам что делает? Что делал? Что будет делать? Что сделает?, правильно согласовывать их в речи со словами, обозначающими предметы. Подбор к данному предмету ряда действий и определение предмета по ряду действий;

4) слова, обозначающие признаки (качества) предметов: название признака данного предмета по вопросам: какой? Какая? Какое? Какие?; нахождение слов, обозначающих признаки, в тексте и правильное отнесение их к словам, обозначающим предметы; подбор и название ряда признаков данного предмета и определение предмета по ряду признаков, сравнение двух предметов по их качествам; согласование

слов, обозначающих признаки, со словами, обозначающими предметы.

69. Предлог. Умение находить предлоги к, от, под, над, о (об) и писать их отдельно со словами (с помощью учителя). Разделительный Ъ. Правописание слов с непроверяемыми написаниями в корне; умение пользоваться словарем, данным в учебнике .

7 0 . П р е д л о ж е н и е .

71. Практическое знакомство с построением простого предложения. Составление предложений с употреблением вопросов падежей. Выделение в тексте или составление предложений на заданную тему учителем. Умение закончить предложение или дополнить его по одному - двум вопросам. Составление предложений из слов, данных в начальной форме. Умение ответить на заданный вопрос, записать ответ.

72. Повторение пройденного за год.

73. Связная письменная речь: умение восстанавливать несложный деформированный текст по картинкам. Последовательное расположение данных учителем предложений по смыслу. Коллективные ответы на вопросы по картинке, по теме , дан н о й у ч и т е л е м .

74. Устная речь: правильное составление простых распространенных предложений и сложных с союзом И.Связное высказывание по плану в виде вопросов, назывных предложений, по картинному плану или серии картинок.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

7 5 . П о в т о р е н и е :

1) практическое построение простого предложения. Составление предложений с употреблением слов в косвенных падежах по вопросам, из слов, данных в начальной форме; заканчивание предложений; восстановление нарушенного порядка слов в предложении .

7 6 . З в у к и и б у к в ы :

1) алфавит. Употребление Ъ на конце и в середине слова. Разделительный Ъ перед гласными Е, Е,Ю, Я, И. Сочетание гласных с шипящими. Правописание ЖИ, ШИ, ЧА, Ч У , Щ А , Щ У ;

2) правописание звонких и глухих согласных в конце и в середине слова. Проверка написания путем изменения формы слова и подбора (по образцу) родственных слов. Ударение. Различение ударных и безударных гласных в корне. Проверка написания путем изменения формы слова .

7 7 . С л о в о :

1) различие основных категорий слов (названия предметов, действий, качеств) в тексте по вопросам, правильное употребление их в связи друг с другом. Имена собственные. Расширение круга имен собственных: названия рек, гор, морей. Большая

б у к в а в и м е н а х с о б с т в е н н ы х ;

2) предлоги ДО, БЕЗ, ПОД, НАД, ОКОЛО, ПЕРЕД. Раздельное написание предлогов со словами. Родственные слова. Общая часть родственных слов (корень). Правописание слов с не проверяемыми написаниями в корне, умение пользоваться словарем, д а н н ы м в у ч е б н и к е .

7 8 . П р е д л о ж е н и е :

1) членение речи на предложения, выделение в предложениях слов, обозначающих, о ком или о чем говорится в тексте, что говорится. Упражнения в составлении предложений. Распространение предложений. Установление связи между словами в предложении по вопросам. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки). Главные члены предложения: подлежащее, сказуемое. Второстепенные члены предложения (без деления на виды).

79. Повторение пройденного за год.

80. Связная письменная речь: составление и запись небольшого рассказа по серии картинок под руководством учителя и самостоятельно.

81. Составление и запись рассказа по сюжетной картинке и подробному вопроснику после устного разбора содержания, языка и правописания. Восстановление несложного деформированного текста по вопросам. Описание несложных знакомых предметов и картин по коллективно составленному плану в виде вопросов. Составление и написание под руководством учителя небольшого письма родным, товарищам, Адрес н а к о н в е р т е .

82. Устная речь: правильное составление простых распространенных предложений и сложных посредством союзов и, а, но, потому что, чтобы (с помощью учителя). Связное высказывание по затрагиваемым в беседе вопросам. Составление небольших рассказов на предложенную учителем тему. Использование в своей речи вновь усвоенных слов и оборотов речи, предлогов и союзов.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

83. По завершении первого образовательного этапа учащиеся должны знать:

- 1) названия предметов их ближайшего окружения и узнавать их среди других п р е д м е т о в и н а к а р т и н к а х ;
- 2) названия основных цветов, форму и размер предметов (большой, маленький);
- 3) свое имя, фамилию, имена и фамилии родителей и ближайших родственников;
- 4) с в о й д о м а ш н и й а д р е с ;
- 5) наизусть 4 - 5 коротких стихотворений или четверостиший.

84. У ч а щ и е с я д о л ж н ы у м е т ь :

- 1) отвечать на вопрос простой фразой;

- 2) составлять предложение по несложной сюжетной картинке;
- 3) связно высказываться по несложной сюжетной картинке;
- 4) правильно произносить все поставленные звуки;
- 5) выделять первый звук в слове;
- 6) слышать нужный звук;
- 7) правильно держать карандаш;
- 8) владеть орнаментальным рисованием.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

85. По завершении второго образовательного этапа учащиеся должны знать:

- 1) отличие гласных и согласных звуков;
- 2) «Что первое слово в предложении пишется с большой буквы и в конце предложения ставится точка».

86. Учащиеся должны уметь:

- 1) анализировать слова по звуковому составу;
- 2) различать звуки гласные и согласные, согласные звонкие и глухие, р — л, свистящие и шипящие, аффрикаты, твердые и мягкие на слух, в произношении, на письме;
- 3) списывать по слогам с рукописного и печатного текста;
- 4) писать под диктовку слова, написание которых не расходится с произношением, простые по структуре предложения, текст после предварительного анализа;
- 5) писать предложения с заглавной буквы, в конце предложения ставить точку;
- 6) составлять по заданию предложения, выделять предложения из речи и текста.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

87. По завершении третьего образовательного этапа учащиеся должны знать:

- 1) отличие гласных и согласных звуков;
- 2) «Что первое слово в предложении пишется с большой буквы и в конце предложения ставится точка».

88. Учащиеся должны уметь:

- 1) анализировать слова по звуковому составу, различать звуки гласные и согласные, согласные звонкие и глухие, р — л, свистящие и шипящие, аффрикаты, твердые и мягкие на слух, в произношении, на письме;
- 2) списывать по слогам с рукописного и печатного текста; писать под диктовку слова, написание которых не расходится с произношением, простые по структуре предложения, текст после предварительного анализа;
- 3) писать предложения с заглавной буквы, в конце предложения ставить точку; составлять по заданию предложения, выделять предложения из речи и текста.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

89. По завершении четвертого образовательного этапа учащиеся должны уметь:

- 1) составлять предложения, выделять предложения из текста и речи, восстанавливать нарушенный порядок слов в предложении;
- 2) анализировать слова по звуковому составу;
- 3) различать гласные и согласные, сходные согласные, гласные ударные и безударные;
- 4) определять количество слогов в слове по количеству гласных, делить слова на слоги, переносить части слова при письме;
- 5) списывать текст целыми словами;
- 6) писать под диктовку текст (20-25 слов), включающий изученные орфограммы.

90. Учащиеся должны знать: алфавит.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

91. По завершении пятого образовательного этапа учащиеся должны уметь:

- 1) составлять и распространять предложения;
- 2) устанавливать связи между словами по вопросам;
- 3) ставить знаки препинания в конце предложения;
- 4) анализировать слова по звуковому составу (выделять и называть звуки, устанавливать последовательность звуков в слове);
- 5) списывать рукописный и печатный текст целыми словами и словосочетаниями; писать под диктовку предложения и тексты (30-35 слов).

92. Учащиеся должны знать: алфавит, расположение слов в алфавитном порядке в словаре.

П р и л о ж е н и е 5 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 5 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Чтение и развитие речи» для учащихся с легкой умственной

отсталостью 0–4 классов уровня начального образования (с русским языком обучения)

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной отсталостью.

2. Методологической основой программы является система личностно-ориентированного обучения, которая соответствует индивидуальному развитию ребенка, его потенциальным возможностям в приобретении знаний, формированию функциональной грамотности, при которой знания, полученные на уроках чтения, используются учащимися в различных жизненных ситуациях.

3. Основная цель учебного предмета: научить школьников правильно читать доступный их пониманию текст вслух и «про себя», осмысленно воспринимать прочитанное; формирование функциональной грамотности и воспитание патриотической личности школьника через его читательскую деятельность.

4. Для каждого класса дается примерная тематика и определяется уровень требований по технике чтения, анализу произведений, совершенствованию навыков устной речи.

5. В 0 классе проводится подготовка учащихся к обучению чтению. В 1 классе идет формирование навыков орфографически правильного слогового чтения.

6. Во 2 – 4 классах продолжается формироваться навык правильного, сознательного и плавного выразительного чтения.

7. Основными задачами уроков «Чтение и развитие речи» являются:

1) выработка у учащихся навыков правильного, беглого, выразительного и сознательного чтения;

2) развитие у школьников памяти, внимания, мышления;

3) исправление недостатков произношения;

4) развитие умения выражать свои мысли в устной форме.

8. Содержание программы составляет детская русская, казахская и мировая литература, отобранная с учетом художественно–эстетической и воспитательной ценности произведения, ее доступности для данного возраста и возможностей учащихся.

9. Объем учебной нагрузки по учебному предмету составляет:

- 1) 0 класс – 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году;
- 2) 1 класс – 3 часа в неделю, 99 часа в учебном году;
- 3) 2 класс – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 4) 3 класс – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 5) 4 класс – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

10. В процессе изучения учебного материала учитываются межпредметные связи с русским языком, развитием речи, с логопедическими занятиями, рисованием, предметно-практической деятельностью, миром вокруг, музыкой.

11. Уроки чтения имеют большое значение во всей системе учебно-воспитательной работы вспомогательной школы.

12. Чтение является одним из главных средств познания. Именно на уроках чтения последовательно и систематически расширяются представления детей об окружающей действительности, обогащаются их наблюдения.

13. На уроках чтения в младших классах вспомогательной школы учащиеся получают элементарные сведения о природе и обществе, которые служат основой формирования у них материалистического мировоззрения.

14. Чтение является могучим средством воспитания, дает богатый материал для развития связной речи, обогащения словаря, воспитывает любовь к родному языку.

15. Уроки чтения в младших классах – это база, на которой строится все обучение, это основа для дальнейшего развития ученика. На уроках учитель уделяет много времени на коррекцию недостатков мыслительной и речевой деятельности младших школьников, которая осуществляется в процессе формирования навыка полноценного чтения.

16. Уроки чтения в младших классах вспомогательной школы организуются как объяснительное чтение и ставят перед собой задачи развития у учащихся навыков сознательного, правильного, беглого и выразительного чтения, сообщения первоначальных сведений о природе и обществе, а также нравственного и эстетического воспитания учащихся.

17. Очень важно, чтобы дети овладели навыком правильного чтения - чтение без искажения звуко-буквенного или слогового состава слова; безошибочное чтение.

18. Умственно отсталые дети допускают большое количество ошибок: пропускают и смешивают буквы, слоги, слова, перескакивают со строки на строку, не дочитывая окончания и т. д., что затрудняет выработку навыков беглого, выразительного и осознанного чтения.

19. Наиболее результативным периодом для формирования правильного чтения являются 1-4 классы. В этот период они читают небольшие тексты, и учитель имеет возможность обратить самое пристальное внимание на правильное прочитывание слов.

20. Обучение чтению учащихся младших классов вспомогательной школы является наиболее трудным разделом обучения русскому языку.

21. Порядок изучения звуков и букв, слоговых структур определяется данными фонетики в современном ее развитии. Но специфические особенности развития умственно отсталых школьников вносят некоторые коррективы в применение аналитико-синтетического метода во вспомогательной школе. Удлиняется срок обучения грамоте: на изучение каждого звука и буквы отводится большее количество времени для лучшего закрепления их; сходные звуки и буквы изучаются с определенным перерывом и после твердого усвоения каждого из них.

22. Каждый этап обучения чтению отличается решением каких-либо определенных задач. Но задачи предыдущего этапа остаются актуальными и на всех последующих э т а п а х :

1) на первом этапе основными задачами являются умение выделить звук, соотнести пройденные звуки и буквы, овладение обратным слогом и знакомством с прямым открытым слогом ;

2) на втором этапе все перечисленные задачи остаются, особенно задача соотношения звука и буквы, но центр тяжести переносится на овладения прямым открытым слогом и знакомства с закрытым слогом ;

3) основной задачей третьего этапа является овладение чтением прямых слогов с мгновенными согласными, а также прямым открытым и закрытым слогом в мягком в а р и а н т е ;

4) задачи четвертого этапа на ряду с предыдущими включают в себя овладение чтением слов с йотированными гласными, когда они стоят в начале слова и составляют сл о г .

23. Выработка навыка чтения происходит сложным путем, состоящим из ряда последовательных этапов .

24. Наиболее сложным моментом в овладении навыком чтения является слияние звуков, обозначаемых буквами. Процессу слияния необходимо специально учить. Особенно это относится к умственно отсталым школьникам, у которых все навыки формируются со значительными затруднениями.

25. Одним из эффективных приемов работы по выработке у учащихся навыка правильного чтения являются ежедневные специальные упражнения, способствующие правильному воспроизведению слоговых структур и слов, которые могут вызывать затруднения при чтении текста. Предварительные упражнения в правильном чтении решают и такую задачу, как совершенствование произносительных навыков учащихся, так как прочтение слогов и слов предполагает четкость их артикулирования. Однако в противоположность артикуляционной гимнастике с ее нацеленностью на укрепление мышц артикуляционного аппарата, на четкость произношения звуков эти упражнения, прежде всего, готовят детей правильному прочтению слов текста.

26. Во вспомогательной школе приходится специально учить детей пользоваться двумя способами чтения (по слогам и целыми словами), так как только в этом случае

они смогут постепенно переходить от послогового чтения к быстрому «узнаванию»
с л о в а .

27. В процессе проработки связного текста учителю рекомендуется показать учащимся образец правильного чтения и затем неоднократно читать материал вместе с д е т ь м и .

28. Тренировка в чтении должна занять большую часть урока. Во избежание быстрого утомления школьников при однообразной работе, когда (особенно в младших классах) к одному и тому же тексту приходится возвращаться многократно, учитель, планируя повторное обучение, каждый раз модифицирует задания.

29. Учащиеся читают по цепочке (предложения текста прочитываются поочередно), абзацами (учитель называет ученика, который будет читать), по эстафете (сами дети называют товарища, который продолжает чтение), выборочно. Прием выборочного чтения дает возможность варьировать: школьники почтывают отрывок, ориентируясь на иллюстрацию, на вопрос учителя, на конкретное задание. Повторное чтение можно проводить при делении текста на части или озаглавливании их, при чтении по ролям, при подготовке к выразительному чтению.

30. Заинтересованность учащихся при повторном чтении достигается за счет постоянной вариативности заданий и подчеркнутого интереса учителя к новому виду деятельности детей. Актерские данные (эмоциональность, выразительность, умение играть роль заинтересованного участника всего происходящего) необходимы педагогу любого типа школы, но еще в большей степени тому, кто обучает и воспитывает умственно отсталых детей.

31. Не менее важно для формирования навыка правильного чтения организовать наблюдение учащихся за чтением своих товарищей. Только при активности всего класса можно добиться такого положения, когда школьники читают текст на протяжении всего урока либо вслух по вызову учителя, либо про себя, следя за чтением одного из учеников класса.

32. Для организации таких наблюдений можно использовать приемы предварительно спланированного чтения или контроля за чтением товарищей с последующим сообщением количества и характера допущенных ими ошибок. Причем каждый ребенок должен читать не более одного - двух предложений, так как в противном случае школьники забывают ошибки и начинают придумывать их, добиваясь поощрения учителя.

33. Специальные приемы, способствующие выработке правильного чтения:

1) звуко-буквенный анализ слов. Работа с классной разрезной азбукой. Трудное слово произносится по слогам, анализируется, составляется из букв разрезной азбуки и затем плавно прочитывается. Иногда трудное слово записывается на доске по слогам и прочитывается ;

2) чтение таблиц с трудными словами и предложениями. Их учащиеся сначала

читают по слогам, затем слитно;

3) чтение небольших текстов, написанных на доске. В текст включаются слова, в которых учащиеся чаще всего делают ошибки (слова со стечением согласных, с твердым и мягким знаками, слова с буквой е и т. д.);

4) самостоятельное выделение учащимся из текста слов, прочтение которых требует помощи учителя;

5) своевременное объяснение значения слова;

6) хоровое чтение трудной части рассказа. В след за этим данную часть читают слабые учащиеся;

7) применение указок при чтении. Указка облегчает ориентировку на странице, помогает целостному, а поэтому правильному восприятию слова, мобилизует учащихся с неустойчивым вниманием, с нарушением зрительных восприятий;

8) распределение частей текста для чтения между учащимися с учетом возможностей каждого;

9) коллективное обсуждение правильности чтения отдельных учеников. Все учащиеся по своим книгам следят за чтением товарищей. После прочтения соответствующей части идет обсуждение качества чтения каждого ученика.

34. В развитии навыка сознательного чтения огромное значение имеют те виды занятий, которые проводятся в условиях школы, а именно: подготовка учащихся к восприятию текста, словарная работа, выразительное первоначальное чтение произведения учителем, чтение текстом учащимися, анализ прочитанного при повторном чтении, составление плана, пересказ, работа над выразительными средствами художественного произведения, характеристика героя, творческая деятельность школьников.

35. Сознательность чтения - это понимание смысла как отдельных слов и выражений, так и всего произведения в целом. Осознанность чтения является основным качеством, при овладении которым достигается наиболее полное понимание информационной, смысловой и идейной сторон текста.

36. Чтение учащихся младших классов вспомогательной школы часто бывает недостаточно сознательным. Они не понимают некоторых слов, недостаточно правильно устанавливают взаимоотношения частей текста, временные, пространственные и причинные связи описываемых явлений, событий и предметов, следовательно, нечетко представляют себе основное содержание читаемого, не улавливают главной мысли.

37. Недостатки в сознательности чтения объясняются некоторыми особенностями умственно отсталых детей в восприятии художественных произведений.

38. Учащиеся вспомогательной школы часто воспринимают формальную оболочку слова, а не образ, стоящий за ним. Они склонны к механическому восприятию текста.

39. Сознательность чтения является основным качеством, при овладении которым

достигается наиболее полное понимание информационной, смысловой и идейной
с т о р о н т е к с т а .

40. Специфические особенности интеллектуального и речевого развития осложняются разнохарактерностью состава учащихся коррекционной школы для детей с интеллектуальными нарушениями развития. Все это обязывает учителя знать трудности детей в обучении, их причины, а также серьезно продумать вопрос об индивидуальном подходе при обучении чтению, без чего невозможен успех даже когда общее методическое направление в работе правильно.

41. У умственно отсталых детей усвоение навыков чтения протекает своеобразно, что связано с преодолением ряда недостатков и затруднений. Некоторые из них выявляются уже в период обучения грамоте: учащиеся медленно запоминают буквы, смешивают сходные по начертанию графемы, недостаточно быстро соотносят звук с буквой, искажают звуковой состав слов, испытывают большие трудности в соотнесении прочитанного слова с определенным предметом, действием, признаком.

42. Умственно отсталые школьники, начав читать по слогам, с трудом переключаются на чтение целыми словами даже хорошо знакомых и усвоенных слов и, наоборот, прочитав первое слово сразу, пытаются также быстро прочитать и следующее, но, как правило, ошибаются.

43. Беглость чтения - это такой темп, который характерен для разговорной речи и при котором понимание читаемого материала опережает его произнесение.

44. Становление навыка беглого чтения у умственно отсталых детей - процесс достаточно длительный.

45. Уроки чтения направлены на развитие связной устной речи детей. Не случайно в программе по чтению и развитию речи, содержащей требования к данным урокам, назван «Чтение и развитие речи». Навык связного изложения прочитанного текста из года в год совершенствуется: от ответов на вопросы по содержанию прочитанного в 1-м классе до творческого пересказа в старших классах, когда школьники строят рассказ не только на основе изучаемого произведения, но и с привлечением ранее увиденного или услышанного материала.

46. Эффективность дальнейшего обучения школьника всем другим предметам напрямую зависит от того, как сформированы у него навыки чтения.

47. Во 2- 4-м классах проводится объяснительное чтение, которое представляет собой целую систему учебных занятий, в процессе которых у школьников совершенствуется техника чтения, развиваются умения анализировать произведения, объяснять поступки героев и причинную обусловленность событий.

48. Доступность анализа обеспечивается за счет группировки материала в соответствии с определенными темами, связанными с жизнью и опытом детей. Это сезонные изменения в природе, морально- этические проблемы («Что такое хорошо?», «Дружная семья», «Наша Родина Казахстан» и др.). такое расположение материала дает

возможность опираться в разборе произведений на наблюдаемые в данный момент сезонные изменения в природе, школьные и классные мероприятия, поступки и дела детей. Доступность понимания читаемого достигается также и за счет специального отбора произведения по жанрам.

49. В книге для чтения для 2-4-го классов включают, как правило, произведения малых форм: небольшие по объему и доступные по сюжету рассказы, сказки, стихотворения, басни, пословицы, загадки. Кроме художественных произведений в учебники помещают научно-популярные статьи. Их содержание в учебниках для младших классов во многом отражает тематику уроков по предмету «Мир вокруг».

50. Последовательность в отработке навыков чтения:

1) в 1-м классе у детей формируют навыки орфографически правильного слогового чтения, умение отвечать на вопросы;

2) во 2-м классе продолжается работа над слоговым чтением с последующим переходом к чтению целыми словами структурно простых двухсложных слов. Детей учат пересказывать близко к тексту содержание, прочитанного материала;

3) в 3-м классе школьник продолжают овладевать навыком чтения целыми словами;

4) в 4-м классе учащиеся поэтапно переходят на орфоэпическое чтение, а также закрепляются навыки правильного, осознанного и выразительного чтения.

51. Школьники читают вслух и «про себя», осваивают полный и выборочный пересказ прочитанного текста.

52. Внеклассное чтение вводится в 3 классе по 15-20 минут 2 раза в неделю, а в 4 классе 1 час в 2 недели за счет уроков чтения. На уроках внеклассного чтения учащиеся знакомятся с лучшими доступными их пониманию произведениями детской литературы. Формируется интерес к чтению, умение выбрать книги по интересу, привычка самостоятельно читать стихотворения, рассказы, сказки, статьи в книгах, газетах и журналах для детей.

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

53. Подготовка к грамоте (66 часов):

1) развитие речи: выполнение простых поручений по словесному заданию учителя; выражение своей просьбы, желания; называние предметов и их группировка по основным свойствам; подбор обобщающих слов; ответы на вопросы; слушание сказок и рассказов в устном изложении учителя; пересказ сказок с опорой на наглядность; разучивание с голоса учителя короткие стихотворения;

2) подготовка к чтению: слушание звуков окружающей среды; различение неречевых звуков;

3) слово: выделение и называние слов; изображение «слова» графически; чтение «

слов» по условно-графической записи;

4) предложение: знакомство с тем, что наша речь состоит из предложений; графическое изображение предложений; составление и «чтение» предложений по картинке, по схеме на заданную учителем тему; деление предложений на слова;

5) звуки: четкое произношение всех звуков: гласных, простых по артикуляции согласных – губно-губных – М, Б, П; губно-зубных – В, Ф, переднеязычных – Н, Д, Т; заднеязычных – К, Г, Х; трудных для произношения звуков - шипящие – Ж, Ш, Ч, Щ и сонорные – Л, Р; выделение заданного звука из ряда звуков; выделение заданного звука из слова и определение его местоположения (в начале слова, в середине, на конце); подбор слов на заданный звук; обозначение гласных и согласных звуков с помощью условного значка - кружка нужного цвета;

6) слоги: деление слов на слоги с помощью учителя коллективно; условное обозначение слога; «чтение» слов по слогам.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

54. Обучение грамоте (99 часа):

1) добукварный период: выполнение простых поручений по словесному заданию учителя; выражение своей просьбы, желания; называние предметов и их группировка по основным свойствам; подбор обобщающих слов; ответы на вопросы; слушание сказок и рассказов в устном изложении учителя; пересказ сказок с опорой на наглядность; разучивание с голоса учителя короткие стихотворения;

2) букварный период:

1-й этап изучения звуков и букв: А, У, О, М С, Х;

2-й этап – повторение пройденных звуков и букв и изучение новых Ш, Л, Н, Ы, Р;

3-й этап – повторение пройденных звуков и букв и изучение новых – К, П, И, З, В, Ж, Б, Г, Д, Й, Ъ, Т;

4-й этап – повторение пройденных звуков и букв, изучение новых – Е, Я, Ю, Ц, Щ, Ф, Э, Ъ.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

55. Навыки аудирования (слушания) и чтения:

1) составление и чтение слов со сходными по звучанию и артикуляции звуками, со стечением согласных, с разделительным Ъ и Ь знаками;

2) осознанное, правильное чтение слов по слогам. Постепенный переход к чтению целыми словами. Соблюдение при чтении интонации в соответствии со знаками препинания;

3) ответы на вопросы по содержанию прочитанного в связи с рассматриванием

иллюстраций к тексту, картин; нахождение в тексте предложений для ответа на вопросы; элементарная оценка прочитанного;

4) пересказ содержания прочитанного по вопросам учителя с постепенным переходом к самостоятельному пересказу, близкому к тексту;

5) разучивание с голоса учителя или по учебнику коротких стихотворений, чтение их перед классом;

6) знакомство с доступными детскими книгами, рассматривание читаемой книги, правильное название книги, автора; ответы на вопросы: «О ком она? О чем в ней рассказывается?»

56. Примерная тематика произведений:

1) небольшие по объему произведения, отрывки из произведений – о жизни детей в школе, об обязанностях школьников, о делах ребят;

2) о хороших и плохих поступках детей, о дружбе и товарищеской взаимопомощи, о семье, о труде взрослых;

3) об участии в домашнем труде детей; о национальных праздниках и знаменательных событиях;

4) об изменении в природе и жизни животных и растений в разное время года.

57. Перечень разделов:

1) снова в школу;

2) осень;

3) что такое хорошо, что такое плохо?;

6) зима;

7) мы будем трудиться;

8) 8 марта - мамин день!;

9) наурыз - начало года;

10) весна;

11) лето.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

58. Навыки аудирования (слушания) и чтения:

1) осознанное, правильное чтение текста вслух целыми словами после работы над ним под руководством учителя;

2) слоговое чтение трудных по смыслу и слоговой структуре слов;

3) соблюдение при чтении знаков препинания и нужной интонации;

4) чтение «про себя» простых по содержанию текстов;

5) ответы на вопросы о ком или о чем говорится в прочитанном тексте. Понимание и объяснение слов и выражений, употребляемых в тексте. Установление связи отдельных мест текста, слов и выражений с иллюстрацией;

- б) подведение учащихся к выводам из прочитанного, сравнение прочитанного с опытом детей и с содержанием другого знакомого текста;
- 7) деление текста на части с помощью учителя и коллективное придумывание заголовка к выделенным частям, составление картинного плана, рисование словесных картин;
- 8) подробный пересказ содержания прочитанного рассказа или сказки;
- 9) чтение диалогов. Драматизация простейших сценок из рассказов и сказок;
- 10) научивание в течение года небольших стихотворений, чтение их перед классом;
- 11) знакомство с доступными детскими книгами, рассматривание читаемой книги, правильное название книги, автора; ответы на вопросы: «О ком она? О чем в ней рассказывается?».

59. Примерная тематика произведений:

- 1) произведения о Родине, об Астане, о рабочих профессиях, об отношении людей к труду, к природе, к друг другу;
- 2) об общественно полезных делах школьников, о праздниках. Произведения о сезонных изменениях в природе, жизни животных и занятиях людей;
- 3) рассказы, сказки, статьи, пословицы и поговорки на морально-этические темы, на темы мира и дружбы.

60. Перечень разделов:

- 1) сентябрь начинается школьным звонком;
- 2) вспомним лето;
- 3) осенняя пора;
- 4) мой Казахстан, моя земля!;
- 5) зимушка-зима, как ты хороша;
- 6) о хорошем и плохом;
- 7) хитрость, мудрость и смекалка;
- 8) весна пришла;
- 9) о тех, кто рядом с нами;
- 10) месяц май.

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

61. Навыки аудирования (слушания) и чтения:

- 1) осознанное, правильное чтение вслух целыми словами. Чтение «про себя»;
- 2) работа над выразительным чтением: саблюдение пауз между предложениями, логическое ударение, необходимая интонация. Понимание главной мысли произведения, осознание последовательности, причинности и смысла читаемого. Деление текста на законченные по смыслу части по данным заглавиям. Придумывание заглавий к основным частям текста, коллективное составление плана. Объяснение

выделенных учителем слов и оборотов речи;

3) подведение учащихся к выводу из произведения, сравнение прочитанного с опытом детей и ранее прочитанным. Выделение главных действующих лиц, оценка их поступков; выбор в тексте слов, выражений, характеризующих героев, события, картины природы;

4) самостоятельный план и выборочный пересказ, рассказ по аналогии с прочитанным;

5) заучивание наизусть стихотворений, басен;

6) внеклассное чтение доступных детских книг из библиотеки. Ответы на вопросы по содержанию прочитанного и объяснение иллюстраций.

62. Примерная тематика:

1) небольшие произведения о служении Родине и народу, о мирном труде людей, о праздниках, о знаменательных событиях: День первого Президента Республики Казахстан; День Независимости; День Единства народов Казахстана и др.;

2) общественно полезные дела для школьников в наши дни;

3) чтение рассказов и стихотворений русских классиков и казахстанских писателей и поэтов о природе, жизни животных, занятиях взрослых и детей в разные времена года.

63. Перечень разделов:

1) Родина краше солнца, дороже золота;

2) ученье – главное богатство;

3) ходит осень повсюду дозором и осенние правит дела;

4) без хлеба не прожить;

5) здравствуй, гостья - зима;

6) где правда, там счастье, где ум, там и толк;

7) ах, какая красота! В гости к нам пришла весна!;

8) на старже Родины;

9) о добре и дружбе, о мире и труде.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

64. По завершении 0 класса учащиеся должны уметь:

1) выполнить простые поручения по словесному заданию учителя;

2) внятно выразить свою просьбу, желание;

3) называть предметы и характеризовать их по основным свойствам;

4) подобрать обобщающие слова к группе предметов;

5) отвечать полными ответами с использованием слов данного вопроса. В соответствии с ситуациями и сюжетом;

- 6) слушать сказки и рассказы в устном изложении учителя;
 - 7) ответить на вопросы по прослушанному;
 - 8) пересказать сказку с помощью учителя с опорой на наглядность;
 - 9) разучивать с голоса учителя коротких стихотворений;
 - 10) слышать звуки, прислушиваться;
 - 11) различать неречевые звуки (звуки окружающей среды);
 - 12) выделить слово и назвать его;
 - 13) графически изобразить «слово» с помощью полоски;
 - 14) «читать» слова по условно-графической записи;
 - 15) составлять предложения на заданную тематику, по картинке по схеме и «читать» и х ;
 - 16) делить предложения на слова;
 - 17) составлять схемы предложения и читать предложения по составленным схемам;
 - 18) четко произносить все звуки;
 - 19) четко произносить все гласные звуки;
 - 20) произносить простых по артикуляции согласных – губно-губных – М, Б, П; губно-зубных – В, Ф, переднеязычных – Н, Д, Т; заднеязычных – К, Г, Х;
 - 21) правильно произносить трудные для произношения звуки- шипящие – Ж, Ш, Ч, Щ и сонорные – Л, Р ;
 - 22) выделить заданный звук из ряда звуков;
 - 23) выделить заданный звук из слова, определить его местоположение (В начале слова, в середине, на конце);
 - 24) подобрать слова, начинающиеся на заданный звук с опорой на наглядность и б е з н е е ;
 - 25) обозначать гласные и согласные звуки с помощью условного значка - кружка н у ж н о г о ц в е т а ;
 - 26) определить место звука в слове и обозначить его в графическом изображении слова п о д к а р т и н к о й ;
 - 27) плавно по слогам проговаривать слова;
 - 28) делить слова на слоги с помощью учителя коллективно с фиксацией условно-графическим изображением;
 - 29) «читать» слова по слогам.
65. Учащиеся должны знать:
- 1) что наша речь состоит из предложений;
 - 2) условно-графическую запись предложения;
 - 3) что слог – часть слова.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

66. По завершению 1 класса чащиеся должны уметь:
- 1) выполнить простые поручения по словесному заданию учителя;
 - 2) внятно выразить свою просьбу, желание;
 - 3) называть предметы и характеризовать их по основным свойствам;
 - 4) подобрать обобщающие слова к группе предметов;
 - 5) отвечать полными ответами с использованием слов данного вопроса. В соответствии с ситуациями и сюжетом;
 - 6) слушать сказки и рассказы в устном изложении учителя;
 - 7) ответить на вопросы по прослушанному;
 - 8) пересказать сказку с помощью учителя с опорой на наглядность;
 - 9) разучивать с голоса учителя коротких стихотворений;
 - 10) слышать звуки, прислушиваться;
 - 11) различать неречевые звуки (звуки окружающей среды); выделить слово и назвать его;
 - 12) графически изобразить «слово» с помощью полоски;
 - 13) «читать» слова по условно-графической записи, что наша речь состоит из предложений;
 - 14) условно-графическую запись предложения;
 - 15) составлять предложения на заданную тематику, по картинке по схеме и «читать» их;
 - 16) делить предложения на слова;
 - 17) составлять схемы предложения и читать предложения по составленным схемам;
 - 18) четко произносить все гласные звуки;
 - 19) произносить простые по артикуляции согласные – губно-губных – М, Б, П; губно-зубных – В, Ф, переднеязычных – Н, Д, Т; заднеязычных – К, Г, Х;
 - 20) правильно произносить трудные для произношения звуки- шипящие – Ж, Ш, Ч, Щ и сонорные – Л, Р;
 - 21) выделить заданный звук из ряда звуков;
 - 22) выделить заданный звук из слова, определить его местоположение (В начале слова, в середине, на конце);
 - 23) подобрать слова, начинающиеся на заданный звук с;
 - 24) обозначать гласные и согласные звуки с помощью условного значка- кружка нужного цвета;
 - 25) определить место звука в слове и обозначить его в графическом изображении слова под картинкой;
 - 26) выделять звуки А, У, М в словах;
 - 27) плавно по слогам проговаривать слова;
 - 28) делить слова на слоги с помощью учителя коллективно с фиксацией условно-графическим изображением;

- 29) «читать» слова по слогам;
- 30) выделить изучаемый звук из слова, определить его местонахождение;
- 31) правильно и отчетливо произнести этот звук;
- 32) дать характеристику изучаемому звуку и обозначить его графически;
- 33) образовывать из усвоенных звуков и букв слов: ау, уа, ум;
- 34) читать эти слова;
- 35) образовывать и читать открытые и закрытые двухзвуковые слоги из этих звуков и букв после сравнительного анализа;
- 36) составлять и читать слова из этих слогов;
- 37) «печатать» изученные буквы М, С;
- 38) соотносить изученные звуки с буквами, находить их в каске букв;
- 39) определять место звука в слове и обозначать его;
- 40) образовывать и читать протяжно и слитно открытые и закрытые двухзвуковые слоги из изученных звуков;
- 41) составлять и читать слова из двух усвоенных слоговых структур (мыла);
- 42) писать изученные строчные и прописные Ш, Л, А, Х, Н, Р после анализа;
- 43) списывать с классной доски прочитанные и разобранные слова, состоящие из двух слогов;
- 44) писать под диктовку изученные буквы. Слоги после предварительного буквенного анализа;
- 45) подбирать слова с заданным звуком и определять место звука в слове;
- 46) образовывать и читать открытые и закрытые слоги с твердыми и мягкими согласными в начале слога. (па, ли, лук, вил);
- 47) составлять и читать слова из усвоенных слоговых структур;
- 48) читать предложения из двух – трех слов;
- 49) самостоятельно составлять из букв разрезной азбуки открытые и закрытые двухзвуковых и закрытых трехзвуковых слогов и записывать их;
- 50) вставить пропущенную букву в словах под картинками;
- 51) различать при чтении гласные и согласные звуки и буквы;
- 52) различать при чтении и письме в сильной позиции звонкие и глухие согласные;
- 53) различать при чтении твердые и мягкие согласные и обозначать их графически;
- 54) образовывать и читать слоги и слова со стечением согласных;
- 55) отчетливо по слогам читать короткие букварные тексты;
- 56) слушать учителя;
- 57) участвовать в беседе;
- 58) слушать вопрос;
- 59) дать полный ответ на поставленный вопрос, используя слова вопроса;
- 60) говорить отчетливо, не торопясь, не перебивая друг друга;
- 61) составить предложение по выполненному действию и действию на картинке;

62) ответить на 2-3 вопроса по теме.

67. Учащиеся должны знать:

- 1) что первая буква в предложении пишется с большой буквы, а в конце предложения ставится точка;
- 2) что имена людей пишутся с большой буквы.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

68. По завершении 2 класса учащиеся должны уметь:

- 1) читать по слогам короткие тексты;
- 2) слушать небольшую сказку, рассказ, стихотворение, загадку;
- 3) по вопросам учителя или по иллюстрациям рассказать о чем читали или слушали.

69. Учащиеся должны знать:

- 1) наизусть 3 – 5 коротких стихотворений, отчетливо читать их перед классом.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

70. По завершении 3 класса учащиеся должны уметь:

- 1) осознанно и правильно читать текст вслух целыми словами после работы над ним под руководством учителя;
- 2) трудные по смыслу и слоговой структуре слова читать по слогам;
- 3) отвечать на вопросы по прочитанному; высказывать отношение к поступку героя, событию;
- 4) пересказывать содержание прочитанного;
- 5) устно рассказывать на темы, близкие интересам учащихся.

71. Учащиеся должны знать:

- 1) наизусть 5-8 стихотворений.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

72. По завершении 4 класса учащиеся должны уметь:

- 1) читать сознательно, правильно текст целыми словами вслух, с соблюдением пауз и соответствующей интонацией;
- 2) читать «про себя»;
- 3) отвечать на вопросы по прочитанному;
- 4) выделять главные действующие лица;
- 5) пересказывать прочитанное полно и выборочно.

73. Учащиеся должны знать:

- 1) наизусть 6-8 стихотворений и 2 басни.

П р и л о ж е н и е 5 5
к приказы Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 0
к приказы Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Чтение и развитие речи» для учащихся с легкой умственной
отсталостью 0-4 классов уровня начального образования
(с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. Ана тілі арнайы мектепте барынша қарапайым тұрғыда жүргізіледі.

3. Бұл мектепте ана тілін оқытудың негізгі мақсаты оқушыларды оқуға және тіл арқылы қарым-қатынас жасау қызметінің түрлерін (тыңдау, оқу, сөйлеу) меңгеруге үйрету, ойлау қабілетін дамыту, өз ойын еркін жеткізе алуға тәрбиелеу. Бұл мақсатты орындау үшін мынадай міндеттер қойылады:

1) оқушылардың ұғымына сай мәтіндерді дұрыс, жылдам түсініп мәнерлеп оқу мағынасын түсініп, айтып беруге үйрету;

2) ауызекі сөйлеуге машықтандыру, өз ойын жүйелі түрде дұрыс жеткізе білуге үйрету;

3) диалогтік және монологтік сөйлеу (ауызекі) дағдыларын, сөйлеу мәдениетін, өз сөзінің дұрыс айтылуын өзі бақылау машығын дамыту;

4) оқушылардың сауатты, көркем жазу дағдыларын жетілдіру;

5) шәкірттер бойында адамгершілік, әсемдік қасиетін қалыптастыру;

4. Ойлау мен сөйлеу кемістігін түзету-зияты зақымдалған балаларды ана тілін оқытудағы ерекше мақсат болып табылады. Сонымен қатар арнайы мектепте оқытылатын тіл сабағы аса маңызды дидактикалық міндеттерді де шешуге тиіс.

5. Осы пәннің негізгі мақсаты оқушыларды ішінен және дауыстап оқуға үйрету,

оқығанын толық әңгімелеп беру, балаларға патриоттық тәрбие беру.

6. Бұл бағдарлама арнайы мектепте оқитын балалардың және олардың ата-аналарының қажетін қанағаттандыра алатын гуманистік қағидаларға негізделіп құрылды. Зияты зақымдалған балалардың өзіне тән екпіні мен өзіне тән қабілет мүмкіндіктері болады. Оқытылып жүрген бағдарламада көрсетілген материалдарды толық меңгермеген оқушылар да кездесіп отырады. Сондықтан арнайы мектепте балаларды оқытуда мұғалімдер өз бетімен оқыту материалдарын оқушыларға қабылдату үшін өзгертулер енгізіп отырады. Себебі, тоқсанға, жылға белгіленген тақырыптарды кейбір оқушылар қабылдап үлгере алмайды. Ескеретін жағдай: оқушы барлық бағдарламалық материалдарды толық меңгеруге және оқыту мақсаттарын іске асыруға міндетті емес. Сондықтан, арнайы мектептерге арналған жаңа бағдарлама құрастырылып отыр.

7. Әр сыныпқа тақырыптар беріледі. Балалардың деңгейлеріне сәйкес талаптар қойылған: дұрыс, жылдам, мәнерлеп, түсініп оқу дағдылары, шығарманы талдау және ауызша сөйлеу тілін дамыту.

8. 2 – 4 сыныптарда «Оқу және тіл дамыту» сабақтарында қойылған негізгі міндеттері:

- 1) оқушыларды дұрыс, жылдам, мәнерлеп және түсініп оқуға үйрету;
- 2) оқушылардың ойлауын, есте сақтауын және зейінін дамыту;
- 3) ауызша сөйлеу тілінің кемістіктерін түзету
- 4) өзінің ойын ауызша байланыстырып сөйлеуге үйрету.

9. Бағдарлама мазмұны қазақ және әлем әдебиеттерінен құрастырылған. Шығармалардың тәрбиелік құндылығы, қол жетерлігі оқушылардың жасына және мүмкіндіктеріне сәйкес келеді.

10.		Оқу жүктемесінің		көлемі:	
1)	0	сынып	аптасына	2	сағат;
2)	1	сынып	аптасына	3	сағат;
3)	2	сынып	аптасына	3	сағат;
4)	3	сынып	аптасына	3	сағат;
5)	4	сынып	аптасына	3	сағат.

11. Оқушылар мәтіндермен танысқанда мұғалімдер пән аралық байланысын ескере отыру керек: қазақ тілі, тіл дамыту, логопедия сабақтарымен, сурет салу, айналамен танысу, музыка пәндері.

12. Оқу сабақтарында оқушылардың адамгершілік, еңбек, эстетикалық, экологиялық тәрбие жұмыстарын мұғалім жүргізу қажет. Осы сабақтарда балалар туған табиғатын сүйюге және аялауға үйренеді. Балалардың және үлкендердің іс-әрекетіне баға беруге үйренеді. Ана тілі сабақтарында оқушылар қызық мәліметтермен танысады. Белгілі адамдардың және олардың еңбектерінен үлгі алады. Мәтінің ішінен жаңа сөздермен танысады, оларды қолдануға үйренеді, және оқушылардың ауызша

байланыстырып сөйлеу тілі дамиды.

13. Сыныптан тыс оқу 3 сыныптан басталады, 15-20 минутқа дейін созылады, аптасына 2 рет жүргізіледі, ал 4 сыныпта 2 аптада 1 сағаттан өткізіледі. Сыныптан тыс оқу кезеінде оқушылар қарапайым және қызық шығармалармен танысады.

14. Балаларға арналған әңгімелер, өлеңдер, ертегілер, мақалаларды, газеттерден және журналдардан өз бетімен оқуға үйренеді.

2. Оқу пәнінің дайындық сыныптағы базалық білім мазмұны

15. Сауат ашу және сөйлеу тілін дамыту (аптасына 2 сағат):

1) өткен дағдыларды, білімдерін, іскерліктерін қайталау.

16. Бірінші кезеңде:

1) а, о, д, т, м дыбыстары мен әріптерді үйрету;

2) а, о, л, т, м дыбыстарды жеке тұрғанда айтылатынын ажыратуды, айта білуді үйрету;

3) а, о, л, т, м дыбыстарды сөз басында келгенде қалай айтылатынын ажыратуды, айта білуді үйрету;

4) а, о, л, т, м дыбыстарды сөз ортасында келгенде қалай айтылатынын ажыратуды, айта білуді үйрету;

5) а, о, л, т, м дыбыстарды сөз аяғында келгенде қалай айтылатынын ажыратуды, айта білуді үйрету;

6) бұл дыбыстар мен әріптерден ауызша және жазбаша буын құрастырып, сол бойынша созылыңқы дауыспен оқу, буындарды салыстыру.

17. Екінші кезеңде өткен дыбыстарды (әріптерді) қайталау және н, р, ғ, у, с, й, б дыбыстарын (әріптерін) меңгерту:

1) бұл дыбыстардың сөздердегі орнын таба білу (сөз басында, ортасында, аяғында);

2) осы дыбыстардан тұратын тұйық, ашық буындар құрап, оларды созылыңқы дауыспен оқыту;

3) өтілген дыбыстардан (әріптерден) сөздер құрау (ана, тал, ат, бал), оларды оқыту;

4) өтілген әріптердің жазбаша түрдегі бас және кіші әріп таңбаларын меңгерту.

3. Оқу пәнінің 1 сыныптағы базалық білім мазмұны

18. Сауат ашу және сөйлеу тілін дамыту:

1) өткен білімдерін, дағдыларын, іскерліктерін қайталау.

19. Үшінші кезеңде:

1) өтілген дыбыстар мен әріптерді қайталау және қ, ш, ы, е, п, к, і, з, г, ү, ң, ж, и, ұ, ф, х, ө, ә, һ, я, ю дыбыстарын (әріптерін) меңгерту;

2) дыбыстардың орнын анықтау (сөздің басында, ортасында, аяғында);

3) осы дыбыстармен сөз құрау;

4) ашық, тұйық буындар құрастыру, оларды оқу, сондай буындардан тұратын сөздер құрастыру және оқу;

4) үш-төрт сөзден тұратын сөйлемді оқу.
20. Төртінші кезеңде:

1) өтілген дыбыстарды (әріптерді) қайталау және ж, е, в, ц, щ, э, ч, ь, ы дыбыстарын (әріптерін) меңгеру;

2) оқу кезінде дауыстылар мен дауыссыздарды, ұяң және қатаң дауыссыздарды тәжірибе жүзінде ажырата білу;

3) осы дыбыстарды бас және кіші әріп таңбаларын (Вв, Цц, Ээ, Ыь) меңгерту;

4) бұрын меңгерілген және бірінші кезеңде өтілетін дыбыстардан (әріптерден) буын құрау және оқу, қос дауыссыз қатар келетін буындар құрау және оқу.

4. Оқу пәнінің 2 сыныптағы базалық білім мазмұны

21. Оқу техникасы:

1) мұғалімнің көмегімен мәтінді дұрыс түсініп, сөзді буындап дауыстап оқу;

2) сөздің құрамында қиын буын кездесе, сөзді буындап баяу созып оқу;

3) оқу кезінде тыныс белгілері мен интонациянын бақылау, қадағалау;

4) қарапайым мәтіндерді дауыстап оқу.

22. Оқығанды түсіну:

1) оқыған мәтінде кім, не туралы сұраққа жауап беру;

2) сөздердің мазмұнын түсіндіру және ұғыну;

3) әр мәтіннің сөйлемін суреттермен сипаттау;

4) оқушылардың оқығандарын әңгімелеп беруге үйрету;

5) оқығандарын өздерінің тәжірибесімен және таныс мәтіннің мазмұнымен салыстыру.

23. Ауызша сөйлеу тілін дамыту:

1) оқылған әңгімені немесе ертегіні толық әңгімелеп беру.

24. Сыныптан тыс оқу:

1) мектеп оқушыларына арналған кітаптарды сыныптан тыс оқу;

2) оқыған кітаптардың мазмұнына байланысты қойылған сұрақтарға жауап беру және суреттердің мазмұнын түсіндіру;

3) балаларға арналған кітапшаларды оқу, сұрақтарға мазмұны бойынша жауап беру, суреттер бойынша әңгіме құрастыру.

25. Тақырыптың үлгілері:

1) Отан, Астана туралы, адамдардың еңбекке, табиғатқа, бір-біріне деген қарым-қатынасын нығайту, табиғаттағы өзгерістер, жануарлардың өмірі, адамдардың іс-әрекеттері туралы әңгімелер құрастыру.

26. Оқытылатын негізгі тақырыптар:

- 1) «Менің сүйікті мектебім»;
- 2) «Күз»;
- 3) «Біз оқушы баламыз»;
- 4) «Еңбекпен ел көгерер»;
- 5) «Әдептілік – әдемілік»;
- 6) «Қыс»;
- 7) «Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен»;
- 8) «8 Наурыз – Аналар күні»;
- 9) «Көктем»;
- 10) «Табиғатты аялайық»;
- 11) «Жануарлар біздің досымыз»;
- 12) «Жаз».

5. Оқу пәнінің 3 сыныптағы базалық білім мазмұны

27. Оқу техникасы:

- 1) мұғалімнің көмегімен мәтінді дұрыс, түсініп, сөзді тұтас дауыстап оқу;
- 2) сөздің құрамында қиын буын кездесе, сөзді буындап және тұтас оқу;
- 3) оқу кезінде тыныс белгілері мен интонацияны бақылау, қадағалау, мәнерлеп оқу;
- 4) қарапайым мәтіндерді іштей оқу.

28. Оқығанды түсіну:

- 1) оқыған мәтінде кім, не туралы сұраққа жауап беру;
- 2) сөздердің мазмұнын түсіндіру және ұғыну;
- 3) әр мәтіннің абзацтарын суреттермен сипаттау;
- 4) оқушылардың оқығандарын қорытындылауға үйрету, оқығандарын өздерінің тәжірибесімен және таныс мәтіннің мазмұнымен салыстыру;
- 5) мұғалімнің көмегімен мәтінді бөлу, әр бөлімге ат қою; сурет жоспарын құрастыру, осы жоспар бойынша әңгімелеп беру.

29. Ауызша сөйлеу тілін дамыту:

- 1) оқылған әңгімені немесе ертегіні толық әңгімелеп беру;
- 2) диалогты рөлдеп оқу;
- 3) оқулықта берілген тапсырмалар мен сұрақтарға өзіндік жұмыс;
- 4) қысқа өлеңдерді сыныптың алдында жатқа оқып беру.

30. Сыныптан тыс оқу:

- 1) мектеп оқушыларына арналған кітаптарды сыныптан тыс оқу;
- 2) оқыған кітаптардың мазмұнына байланысты қойылған сұрақтарға жауап беру және суреттердің мазмұнын түсіндіру;
- 3) балаларға арналған кітапшаларды оқу, сұрақтарға мазмұны бойынша жауап беру,

суреттер бойынша әңгіме құрастыру.

31. Тақырыптың үлгілері:

1) Отан, Астана туралы, адамдардың еңбекке, табиғатқа, бір-біріне деген қарым-қатынасы туралы; қоғамға пайдалы істер туралы шығармалары; табиғаттағы өзгерістер, жануарлардың өмірі, адамдардың іс-әрекеттері туралы шығарма;

2) бейбітшілік пен достық тақырыбына сай әңгімелер, ертегілер, мақалалар, өлеңдер, рухани-эстетикалық тақырыптағы мақал-мәтелдер.

32. Оқытылатын негізгі тақырыптар:

1) «Мектепке қайта оралдық»;

2) «Күз»;

3) «Біз оқушы баламыз»;

4) «Отан ортақ үйіміз»;

5) «Еңбекпен ел көгерер»;

6) «Әдептілік – әдемілік»;

7) «Қыс»;

8) «Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен»;

9) «8 Наурыз – Халықаралық әйелдер күні»;

10) «Көктем»;

11) «Табиғатты аялайық»;

12) «Жануарлар біздің досымыз»;

13) «Әрқашан күн сөнбесін»;

14) «Жаз».

6. Оқу пәнінің 4 сыныптағы базалық білім мазмұны

33. Оқу техникасы:

1) тұтас сөздермен дауыстап дұрыс оқу, іштен оқу;

2) мәнерлеп оқуға үйрету, сөйлем арасында кідіріс жасау, логикалық екпін қою, интонацияға мән беру.

34. Оқығанды түсіну:

1) негізгі ойын анықтау, мәтіннің жүйелілігін, себептерін, мәнін түсініп оқу;

2) мәтінді бөліп, әр бөлімге ат қою;

3) кейбір жаңа сөздерді және сөз тіркестерін түсіндіріп, әңгіме барысында қолдану;

4) оқушыларды шығарма бойынша қорытынды жасауға үйрету, өздерінің тәжірибесімен салыстыру;

5) басты кейіпкерлерді бейнелеу, іс-әрекеттеріне сипаттама беру, мәтіннің ішінен керек сөздерді, сөйлемдерді, абзацтарды, оқиғаларды оқып әңгімелеп беру.

35. Ауызша сөйлеу тілін дамыту:

1) мәтінді өз бетінше толық және ішінәра оқу және аналогия бойынша әңгімелеп

б е р у ;

2) мысалдар мен өлеңдерді жатқа білу.

36. Сыныптан тыс оқу:

1) мектеп кітапханасындағы балаларға арналған кітаптар, газеттер, журналдарды оқыту ;

2) кітаптың атын және авторын атау;

3) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

4) кейбір мәтіннің бөлімдерін әңгімелеп беру.

37. Тақырыптың үлгілері:

1) халық ауыз әдебиетінің шығармаларын оқу;

2) соғыс уақытындағы қазақ батырлары туралы әңгімелер мен өлеңдер;

3) оқушылардың қоғамға пайдалы істері;

4) еліміздегі атаулы мереке күндері туралы әңгімелер, өлеңдер т.б.;

5) табиғат, жануарлардың өмірі, үлкендердің және балалардың әр жыл мезгіліндегі іс-әрекеттері туралы қазақ және шет ел классиктерінің өлеңдері мен әңгімелерін оқу.

38. Оқылатын негізгі тақырыптар:

1) «Сағындым сені мектебім»;

2) «Көңілді күз»;

3) «Ер барда, ел қор болмас»;

4) «Менің отаным Қазақстан»;

5) «Мемлекеттік рәміздер»;

6) «Тәуелсіз Қазақстан»;

7) «Айналайын анашым»;

8) «Көктем келді алақай»;

9) «Кім болсам екен?»;

10) «Бейбітшілік, достық, мамыр мейрамы»;

11) «Жарқын жаз».

7. Дайындық сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

39. Пәндік нәтижелер:

1) дыбыстарды естігенде және айтқанда, оны басқа дыбыстардан ажырата білу;

2) сұраққа толық жауап қайтару;

3) қоршаған ортадағы әрекеттердің атау сөздерін түсіну;

4) дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс айту;

5) артикуляциялық маториканы жаттықтыру;

6) сөздерді дыбыстық құрамына қарай, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан

сөз

құрай

білу ;

- 2) шағын ертегілер мен әңгімелерді тыңдай және түсіне білу;
- 3) қысқа өлеңдер мен жұмбақтарды жатқа білу;
- 4) тыңдаған шығармаларды мұғалімнің қойған сұрақтары бойынша және мәтінге сәйкес берілген суреттерді мазмұнына сәйкес әңгімелей білу;
- 5) көлемі шағын 3-5 тақпақты сынып алдында мәнерлеп дұрыс оқу.

45. Тұлғалық нәтижелер:

- 1) зияты зақымдалған оқушылардың оқу сабақтарында таным процестерін дамытуға қарым-қатынас жасауға;
- 2) мәтінді талдау және қорытындылау барысында оқушыларға тәрбиелік жағын меңгерту;
- 3) тұлғалардың жақсы қасиеттерін бойына сіңіру;
- 4) елін ерлікпен қорғағандар және бейбітшілік жолындағы үлгі істерін;
- 5) шынайы жолдастық пен достық, ержүрек те адал ниетті адамдардың қасиеттеріне еліктету.

46. Жүйелі әрекеттік нәтижелер:

- 1) зияты зақымдалған оқушыларды өздігінен кітап оқуға ынтасын, қызығушылығын арттыру және ұйымдастыру;
- 2) арнайы (түзету) мектепте әдеби кітаптарды оқыту кезінде сүйіспеншілік, ұжым, тұрақтылық, адалдық, еңбексүйгіштік сияқты адамгершілік қасиеттерін меңгерту.

11. 4 сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

47. Пәндік нәтижелер:

- 1) мазмұны жеңіл, көлемі шағын әңгімелерді, өлеңдерді, ертегілерді - дұрыс, жылдам, түсініп және мәнерлеп оқу;
- 2) тыңдаған шығармаларды мұғалімнің қойған сұрақтары бойынша және мәтінге сәйкес берілген суреттерді мазмұнына сәйкес әңгімелей білу;
- 3) сөздерді тұтас дауыстап және іштей мағынасын түсініп оқуға үйрету.

48. Тұлғалық нәтижелер:

- 1) зияты зақымдалған оқушылардың оқу сабақтарында балалардың мектептегі өмірі, борышы мен міндеттері, халқымыздың ертедегі тұрмысы туралы мәліметтер, түрлі мерекелер, Ұлы отан соғыс жылдарында көрсеткен ерліктер, балалардың істері, жолдастық, қайырымдылық, балалардың үлкендерге тигізер көмегі, халықтар арасындағы достық, ынтымақтастық, жыл мезгілдеріне қатысты табиғаттағы адамдардың еңбек әрекеттеріндегі өзгерістер, жануарлар мен өсімдіктер дүниесіндегі өзгерістер туралы өлеңдер мен шығармаларды балалардың бойына сіңіру.

49. Жүйелі әрекеттік нәтижелер:

- 1) зиятында ауытқуы бар оқушыларды өздігінен кітап оқуға ынтасын, қызығушылығын арттыру;

2) жаңғырту және ұйымдастыру;

3) арнайы (түзету) мектепте әдеби кітаптарды оқыту кезінде сүйіспеншілік, қарым-қатынас, ұжым, тұрақтылық, адалдық, еңбексүйгіштік сияқты адамгершілік қасиеттерін меңгерту.

П р и л о ж е н и е 5 6
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 1
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Казахский язык» для учащихся с легкой умственной отсталостью
2-4 классов уровня начального образования
(с неказахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. Бағдарлама өзге тілде білім алатын бастауыш сынып оқушыларының, қазақ тілде сөйлесу әрекеті арқылы мәдениетаралық қатынас құралы ретінде меңгерулерін көздейді.

3. Орыс тілінде жүретін көмекші мектептердегі қазақ тілі пәні бағдарламаға сәйкес екінші сыныптан басталады. Қазақ тілін бұл мектептерде оқытудың негізгі мақсаты – қарапайым түрде күнделікті тұрмысқа, оқуға қатысты тақырыптар мөлшерінде оқушылардың ауызекі сөйлесу, түсіну, өз ойын қазақ тілінде жеткізе білу дағдыларын дамыту және әлеуметтік ортада қарым-қатынас жасауға қажетті сөйлеу дағдыларын қалыптастыру.

4. Қазақ тілі сабақтары нәтижелі болу үшін оқыту барысында төменде берілген негізгі міндеттерді түсініп, жүзеге асыру қажет.

5. Тәрбиелеу және баланың жалпы танымдық үрдістерін дамыту саласындағы міндеттер.

6. Оқушылардың интернационалдық, патриоттық, Отанға деген сүйіспеншілік сезімдерін қалыптастыру, дамыту. Сабақта жаңа сөздерді өту барысында негізгі ұғымдар мен құбылыстарды таныстыра отырып, балалардың жалпы ой-өрісін, танымдық қабілеттерін (зейінін, есте сақтауын), сөйлеу белсенділігін дамыту.

7. Қазақ тілі фонетикасын игеру саласындағы міндеттер: қазақ тіліндегі дыбыстарды жеке, сөзде, сөйлемде дұрыс айтуға дағдыландыру. Қазақ тіліне тән үндестік заңын практикалық түрде игеру, жуан, жіңішке дыбыстарды ажырата білу.

8. Сөз қорын дамыту саласындағы міндеттер: тақырыптар бойынша қазақша сөз қорын заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздермен толықтыру, молайту. Жаңа сөздердің мағынасын түсіну, мағынасы бойынша топтастыру. Сөздік қорын молайтуда аударма және түсіндірме сөздіктерді пайдалана білуге үйрету.

9. Қазақ тілі грамматикасын игеру саласындағы міндеттер: көптік жалғауларды пайдалану арқылы заттың көпше түрлерін анықтау, түсіну, қолдану дағдыларын қалыптастыру. Зат есім қосымшаларының, септік жалғаулардың мағынасын түсіну: түбір + қосымша үлгілерін практикалық түрде меңгеру. Есімдіктің шағына, жағына қарай етістікті өзгерте білуге, мағынасын түсініп қолдана білуге үйрету. Сөз жасау және сөйлем құрау, мағынасын кеңейту дағдыларын қалыптастыру. Сабақта өтілген сөздерді, сөйлемді қарапайым орфографиялық, пунктуациялық ережелерді сақтай отырып, о қ у , ж а з а б і л у .

10. Байланыстырып сөйлеу: диалогтік және монологтік сөйлеу (ауызекі, жазба тіл) дағдыларын қалыптастыру. Беріліген сұраққа жауап бере білу, сұрақ қоя білу, бірнеше сөйлемдерден шағын мәтін құрастыру, қарапайым тақырып бойынша өз ойын жеткізе білуге үйрету. Қазақ тіліндегі жарнамаларды, іс-қағаздарын, мәтіндерді оқып, түсінуге машықтандыру. Қазақ тілі этикасына байланысты сөйлеу мәдениетін меңгеру.

11. Бұл бағдарлама төмендегі қағидаларды басшылыққа ала отырып құрастырылды:

- 1) көмекші мектеп оқушыларының танымдық үрдістерінің даму ерекшеліктерін е с к е р т у ;
- 2) қарым-қатынас жасауға белсендіретін тақырыптар алу;
- 3) сөйлеу мен таным әрекеттерін түзете отырып, дамыту, оқыту;
- 4) ауызша қарым-қатынас жасау дағдыларын меңгеру;
- 5) сөздік материалдарды жүйелеу;
- 6) сөйлеу үлгілерін (модульді) кеңінен пайдалану арқылы қазақ тілінде сөйлеу дағдыларын меңгеру ;
- 7) қарым-қатынас жасау қызметінің барлық түрлерін (тыңдау, сөйлеу, оқу, жазу) дамыту ;
- 8) практикалық оқыту әдістерін кеңінен қолдану.

12. «Қазақ тілі» пәнінің білімдік, тәрбиелік міндеттері келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады :

- 1) «Оқу және тіл дамыту» пәнімен: оқулықта берілген мәтіндерді меңгеру негізінде

танымдық ерекшеліктеріне сай өз ойын жеткізуге дағдыланады; қазақ халқының мәдениетін құрметтеуге тәрбиеленеді;

2) «Қазақ тілі» пәнінің білімдік, тәрбиелік міндеттері келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады;

3) «Бейнелеу өнері», «Музыка – ән- күй» пәндерін өту барысында эстетикалық талғамы дамиды, ойлау қабылдау, ауызша сөйлеу тілі дамиды;

4) «Математика» пәнімен: мәтіндерді қабылдау, түсіну, логикалық ойлау қабілеті дамиды ;

5) «Айналамен таныстыру» пәнімен: мәтіндерді оқу арқылы қоршаған орта туралы мағлұматтар алады, табиғатты қорғауға, аялауға үйренеді;

6) «Әлеуметтік бейімдеу және еңбекке баулу» пәнімен: әлеуметтік ортаға бейімдеу, еңбектің өмірдегі маңыздылығын түсініп біледі.

13. Пәнді оқыту жүктемесінің көлемі:

1) 2 сынып – 2 сағат, барлығы 68 сағат;

2) 3 сынып – 2 сағат, барлығы 68 сағат;

3) 4 сынып – 2сағат, барлығы 68 сағат.

14. Орыс тіліндегі арнайы мектеп.

15. Қазақ тілін оқытудың білім мазмұны үш аяға бөлінеді:

1) әлеуметтік-тұрмыстық аясы;

2) әлеуметтік-мәдени аясы;

3) оқу еңбек аясы .

14. Әр бағытта барлық кезеңде шамамен:

1) әлеуметтік-тұрмыстық аяға - 33-34 сағат;

2) әлеуметтік-мәдени аясы - 15 сағат;

3) оқу-еңбек аясына - 18 сағат.

15. Орыс тілінде оқитын көмекші мектептің бастауыш сыныптарында қазақ тілін оқыту 4 кезеңге бөлінеді .

16. Ол кезеңдердің тақырыптық мазмұны бір-бірімен тығыз байланысып отырады.

17. Бірінші кезеңде қазақ тілі сабағының бүкіл мазмұны, жүйесі, мақсаты мен міндеті тек ауызекі, сөйлеу, қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыруға бағытталады .

18. Екінші-үшінші кезеңдерде сөйлеу түрлерін (қабылдау, тыңдау, ауызша сөйлеу, оқу, жазу, сөйлеу мәдениетінің қарапайым түрлерін игеру) дамыту бағытында жұмыс жүргізіледі. Сонымен қатар қазақ тіліндегі дыбыстар мен әріптерді дұрыс айтуға, оқуға, жазуға үйрету .

19. Төртінші кезеңнен бастап қарапайым теориялық білімді ұғынып, оны сөйлеу қызметінде практикалық тұрғыда меңгеру басталады. Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай түрлерімен танысады, тыныс белгілерін қоюға үйренеді.

20. Оқушы ұғымына сай жеңіл мысалдар, модульдер (үлгілер), әртүрлі ойын

түрлерін (гүл, баспалдақ және тағы да басқа) пайдалану арқылы түбір, қосымша туралы түсінік алады және меңгереді.

21. Оқу кезеңінің басталуынан бастап, оқушылар әралуан мәтін түрлерімен (әңгімелеу, сипаттау, талқылау) танысады. Оларды дұрыс құрастырып айтуға жаттығады. Жоғарғы сыныптарда жазба жұмыстарын кеңірек жүргізу көзделеді.

22. Қазақ тілінен жүргізілетін негізгі жұмыстардың (көшіріп жазу, көру, есту диктанты, мазмұндама, сипаттама) кейбір жеңіл түрлерін бастауыш сыныптарда бастауға болады. Мысалы, үлгі бойынша сипаттайды. Кейінгі сыныптарда жұмыс түрлері біртіндеп күрделенеді, тек ауызша айтумен қатар сол айтқанын жазады және т.б. Өтілген дыбыстарды дұрыс айту, сөздерді есте сақтау, байланыстырып сөйлеу дағдыларын қалыптастыру үшін сабақта ырғақтық жаттығуларды орындап, дыбысқа, тақырыпқа байланысты тақпақ, өлеңдер, мақалдар, жұмбақтар, жаңылтпаштар айту, дидактикалық ойындар ойнау тиімді.

23. Көрнекі құралдар.

24. Көмекші мектептерде «Қазақ тілін» оқыту барысында көрнекіліктерге зор көңіл бөлінеді. Бастауыш сыныптарда көрнекіліктердің мәні зор. Ол жаңа тақырыпты тереңірек түсінуге көмегін тигізеді.

25. Оқушылар қолымен ұстап, көзімен көріп, қайталап айтып отырғандықтан олардың есте сақтау қабілеті дамып, білімі мен біліктілігі арта түседі.

26. Сабақта салыстырмалы мазмұнды кестелерді үнемі пайдалану тиімді.

27. Көрнекілік пен техникалық құралдарды ұтымды пайдалану оқушылардың материалды жеңіл меңгеруіне мүмкіндік туғызады, сабаққа ынтасын, қызығушылығын арттырады.

28. Көрнекілікпен түсіндірілген материалды оқушылар тез қабылдап, жеңіл меңгереді. Есінде ұзақ сақтайды.

2. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

29. Тыңдалым. Тақырыпқа байланысты мұғалімнің, сыныптастарының сөзін, қарапайым нұсқауын түсіну. Қарапайым сөздерді көрнекілікке сүйеніп түсіну.

30. А й т ы л ы м :

1) қазақ тіліндегі ә, ө, ғ, ү дыбыстарымен танысу, естіп қабылдау, дұрыс айту, ажырату, есте сақтау, таңбалай білу. Өткен дыбыстарды буындарда, сөздерде, сөз тіркестерінде дұрыс қолдана білу;

2) А-Ә дыбыстарын ажырата білу, сурет бойынша сол дыбыстармен сөздер айту;

3) «А-Ә» дыбыстарын өзара салыстырып, естіп ажырата білу;

4) «А-Ә» дыбыстарына заттық суреттер арқылы сурет беру;

5) «А-Ә» дыбыстарына келтірілген мысалдарды жазып, оқып таба білу;

6) керекті дыбысы бар сөзді тауып оқи білу;

- 7) тақпақ, өлең, жұмбақ, ырғақты жаттығу арқылы керекті дыбысты есте сақтау;
- 8) «О-Ө» дыбыстарын ажырата білу, сурет бойынша сол дыбыстармен сөздер айту;
- 9) «О-Ө» дыбыстарын өзара салыстырып, естіп ажырата білу;
- 10) «О-Ө» дыбыстарына заттық суреттер арқылы сурет беру;
- 11) «О-Ө» дыбыстарына келтірілген мысалдарды жаза, оқып таба білу;
- 12) керекті дыбысы бар сөзді тауып оқи білу;
- 13) тақпақ, өлең, жұмбақ, ырғақты жаттығу арқылы керекті дыбысты есте сақтау;
- 14) «Г-Ғ» дыбыстарын ажырата білу, сурет бойынша сол дыбыстармен сөздер айту;
- 15) «Г-Ғ» дыбыстарын өзара салыстырып, естіп ажырата білу;
- 16) «Г-Ғ» дыбыстарына заттық суреттер арқылы сурет беру;
- 17) «Г-Ғ» дыбыстарына келтірілген мысалдарды жаза, оқып таба білу;
- 18) керекті дыбысы бар сөзді тауып оқи білу.

31. Төмендегідей тақырыптар бойынша қысқа диалогтік сөйлеуін дамытуда өтілген дыбыстарды дұрыс айту.

32. Оқылым. Жеке әріптерді, әртүрлі буындарды, қысқа сөздерді оқу, жазу.

33. Тілдесу. Берілген тақырып бойынша қарапайым диалогтық сөйлеу тілін дамыту: Кім? Не? Не істеді? сұрақтарына үлгі бойынша жауап беру (Мынау кім? Мынау ата. Мынау не? Мынау такта.).

34. Танысу (Атын кім? Атым - Айсұлу. Мынау не? Мынау мысық. Сенің атың кім? Менің атым – Жасұлан. Жасың нешеде? Фамилияң кім? т.б.).

35. Отбасы (Апа, ата, әже, аға, әпке, шеше, іні, сіңлі, апай).

36. Адамның дене мүшелері (бас, бет, ерін, тіс, тіл, қол, аяқ, саусақ, құлақ, ауыз, көз, мұрын, құлақ).

37. Ойыншықтар (қуыршақ, доп, зырылдауық, аю).

38. Сабақ (мұғалім, оқушы, қазақ тілі, сурет сабағы).

39. Оқу құралдары (кітап, дәптер, қалам, сызғыш, қарындаш).

40. Сынып (тақта, бор, парта, кезекші).

41. Диалогтік сөйлеуде «бар», «жоқ» сөздерін қолдану.

42. Тақырып бойынша заттардың атауын атау, түсіну, көрсету. «Бар» «Жоқ» сөздерін қолдану. Амандасу, қоштасу.

43. Төмендегідей сөйлеу үлгілері бойынша сұраққа жауап беру білігін дамыту: мынау не? Мынау – бас. Кімнің басы?

3. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

44. Өткенді қайталау: ә, ө, ү, ғ дыбыстарын естеріне түсіру, айта білу.

45. Берілген дыбыстарды әріппен таңбалай білу, өтілген тақырып бойынша сұрақтарға жауап бере білу, аудару; сәлемдесу, қоштасу, ризашылықты білдіретін сөздерді қолдану.

1) өтілген әріптерден тұратын әр түрлі буындарды, сөздерді оқу, жазу, мағынасын т ү с і н і п а у д а р у .

5 0 . Т і л д е с у :

1) сұрақтың құрамындағы сөздерді пайдаланып, сұраққа жауап беру:

алма қандай? –Алма тәтті. Бұл не? –Бұл алма;

бұлар нелер? –Бұлар алмалар;

алма қайда өседі? –Алма бақта өседі;

алма қандай? –Алма тәтті (қышқыл);

сен алма сатып аласың ба? –Мен алма сатып алмаймын (аламын). Мен алманы

б а қ т а н ж и н а й м ы н ;

сен қайдан келдің? –Мен мектептен келдім;

2) Кім? Кімдер? Не? Нелер? Не істеді? Не істейді? Қайда? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогтық сөйлеу тілін дамыту;

3) жаңа сөздермен танысу: сиыр, қой, ат, ит, мысық, ырылдайды, мияулайды сөздерінің мағынасын түсіну, дұрыс оқу, жазу;

4) жаңа сөздердің аудармасын білу. Суреттерден көрсету, жекеше, көпше түрде айта білу : и т – и т т е р т . б . ;

5) үлгі бойынша сөйлесу :

мынау нелер? –Мынау- сиыр, қой, ат;

сиыр қалай дыбыстайды? – Сиыр мөңірейді. Қой маңырайды. Жылқы кісінейді. Ит үреді, ырылдайды. Мысық мияулайды;

б) мәтінді дұрыс оқу, сұрақтарын түсіну, жауап қайтара білу;

7) екі-үш сөйлем құрастыра білу;

8) үй жануарларына арналған тақпақ, өлең, жұмбақ, мақал жаттап айту;

9) әріп, сөздік, көру диктантын жаза білу (9-10 сөз). Екі-үш жай сөйлем жаза білу (8 - 9 с ө з) .

51. Төмендегідей сөйлеу үлгілері бойынша диалогтік және монологтік сөйлеуін д а м ы т у :

1) мынау не? (Мынау – парта). Мынау нелер? (Мынау –парталар.) Мынау не? Мынау – мектеп.) Мынау не? (Мынау – тақта.) Мынау нелер? (Мынау –тақталар.);

2) Сәуле қайда бара жатыр? (Сәуле мектепке бара жатыр.) Мектепте не істедің? (М е к т е п т е с а б а қ о қ ы д ы м .) ;

3) Мынау не? (Мынау – көйлек.) Көйлек қандай? (Көйлек әдемі.).

52. Отанға байланысты сөздермен танысу, оны дұрыс айта білу:

1) Қазақстан, Отан, туған жер, қала, ауыл сөздерінің аудармасын білу, есте сақтау;

2) тақырыпқа сай суреттерден Отанға байланысты сөздерді атай білу, олардың дұрыс айтылуына дағдылану: сенің Отаның қай ел? –Менің Отаным Қазақстан.

53. Отан, Қазақстан, туған ел туралы тақпақ жаттау, оны ауызша айта білу.

4. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

5 4 . Т ы н д а л ы м :

1) шағын мәтіндерді тындап, сұраққа жауап беру арқылы түсінгенін білдіру. Мәтінде не туралы айтылғанын суреттен көрсету. Тақпақты тындап, суретпен сәйкестендіру. Заттарды мағынасы бойынша топтастыру. Септік жалғауларының м а з м ұ н ы н т ү с і н у .

5 5 . А й т ы л ы м :

1) қазақ тіліне тән дыбыстарды анық, дұрыс айту, ажырату;
2) «Үй жануарлары, төлдері», «Аңдар», «Киім», «Аяқ киім», «Жыл мезгілдері», «Отаным - Қазақстан», «Көкөністер» тақырыптары аясында сөздерді түсіну, айту, диалогтік және монологтік сөйлеуде қолдану, түстерді сәйкестендіру, атау, сурет, көрнекілікке сүйеніп септік жалғауларды қолдану.

56. Оқылым: Шағын мәтіндерді (2-3 жай сөйлемнен тұратын) оқу, жазу. Сұраққа ж а у а п б е р у .

5 7 . Т і л д е с у :

1) көрнекілік сурет, мәтін бойынша Кімге? Неге? Кіммен? Немен? Неше жастасың? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу. Затты сипаттау (үлкен, қызыл). Этикалық оралымдарды қолдану. Қарапайым мәтіннің мазмұны бойынша суреттерді орналастыру, сөйлеу;

2) тақырыпқа сәйкес сөздерді дұрыс атау, есте сақтау, мағынасын түсіну;

3) жаңа сөздердің аудармасын білу;

4) суреттерден көкөніс, жемістерді атау, оларды таза, әдемі көшіріп жаза білу;

5) төмендегідей сөйлеу үлгілері бойынша диалогтік және монологтік сөйлеуін

д а м ы т у :

мынау ат. Ат қара. Мынау – қара ат;

мынау қой. Қой ақ. Мынау - ақ қой;

аңдар қайда өмір сүреді? Аңдар орманда өмір сүреді;

сенің қандай киімдерің бар? Менің белдемшем, шалбарым бар;

қыста қандай киімдер киеміз? Қыста тон, шалбар киеміз;

жазда қандай киімдер киеміз? Жазда көйлек киеміз;

қазір қай мезгіл? – Қазір жаз;

жазда күн қандай болады? – Жазда күн жылы болады;

жазда нелер піседі? – Жазда жемістер піседі;

сен жазда қайда барасың? Мен жазда ауылға барамын;

мынау не? Мынау нелер? Сұрақтарды қоя білу және жауап бере білу;

6) сөздерді жекеше және көпше түрде айта білу: сәбіз–сәбіздер, алмұрт–алмұрттар;

7) көкөніске жататын сөздерді білу, жаза білу;

8) жемістерге жататын сөздерді білу, жаза білу, жалпылама сөзін есте сақтау;

9) үлгі бойынша сөйлей білу:
мынау не? Мынау нелер?;
бұл – қияр. Мынау – қиярлар;.
қияр қайда өседі? – Қияр бақшада өседі;
қияр қандай көкөніс? – Қияр пайдалы көкөніс;
мынау қияр қандай? – Бұл қияр үлкен (кіші);
сен қияр жейсің бе? – Мен қияр жеймін (жемеймін).

10) үлгі бойынша сөйлей білу:
бұл не? Бұлар нелер?;
бұл алма. Бұлар алмалар?;
алма қайда өседі? – Алма бақта өседі;
алма қандай? – Алма тәтті (қышқыл);
сен алма сатып аласың ба? – Мен алма сатып алмаймын (аламын). Мен алманы
бақтан жинаймын.

11) сөйлеу үлгілерін түсінікті аударып білу; шағын жұмбақ, тақпақ жаттап айта білу.

5. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

58. Пәндік: қарапайым нұсқауларды көрнекілікке, сөзге сүйеніп түсіну; қазақ тіліне тән дыбыстарды естіп, қабылдау, ажырату, айту. Бағдарламада қарастырылған тақырыптар бойынша заттарды атау, диалогтық сөйлеу тілінде үлгі бойынша қолдану; жеке әріптерді, әртүрлі буындарды, қысқа сөздерді оқу жазу.

6. 3-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

59. Пәндік: Тақырып аясында сөз тіркестерін, жеңіл сөйлемдерді түсіну, заттың көпше түрін түсіну, ү, қ, ң, і, һ дыбыстарын айту ажырату, меңгерген сөздерді есте сақтап, диалогтік сөйлеуде қолдану. Өтілген әріптерден тұратын, буындарды, сөздерді оқу, жазу; мағынасын түсіну, аудару. Ауызша сөйлеуде жай сөйлемдерді қолдану.

7. 4-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

60. Пәндік: Қарапайым шағын мәтіндердің мазмұнын көрнекілікке сүйеніп түсіну; етістіктердің шағына, жағына қарай түсіну. Жай сөйлемдерді құрау, септік жалғауларды суретке сүйеніп қолдану; монологтік, қарапайым сөйлеу тілін дамыту. Мәтінді, тақпақты тындап, мазмұнын түсіну, септік жалғаулардың мағынасын түсіну. Өтілген тақырыптар аясындағы сөздерді түсініп, монологты сөйлеуде қолдану. Шағын мәтіндерді оқу, жазу, сұрақтарға жауап беру. Көрнекілікке, сұраққа сүйеніп, заттарға
сипаттама беру.

61. Қарапайым суреттер бойынша әңгімелесу.

62. Жүйелік-әрекеттік: Пәндік оқыту барысында алған білім, дағдыларын өз бетімен әр жағдайларда тәжірибе жүзінде пайдалану. Айналасындағылармен әдептілікті сақтай отырып, қарым-қатынас жасай білу, өзін - өзі бақылау, бағалау.

63. Тұлғалық: ұжыммен, өзбетінше, мұғалімнің басшылығымен нәтижелі жұмыс атқаруды үйрену. Сөйлеу, ойлау іс-әрекетін белсендіру, қарым-қатынас, танымдық функцияларын дамыту. Қазақ халқының салт-дәстүрлерін білу, үлкендерді сыйлап, кішілерге жәрдем беру.

П р и л о ж е н и е 5 7
к приказы Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 2
к приказы Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Русский язык» для учащихся с легкой умственной отсталостью
2-4 классов уровня начального образования
(с нерусским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной отсталостью.

2. Изучение русского языка во вспомогательной школе с казахским языком обучения имеет большое образовательное значение и является одним из важнейших средств воспитания интернационализма.

3. Целью обучения учащихся русскому языку в национальных вспомогательных школах является формирование у них навыков владения элементарной русской речью как средством коммуникации, подготовка учащихся вспомогательной школы к самостоятельному общению на русском языке.

4. Для того чтобы обучение русскому языку было эффективным, необходимо четко представлять весь комплекс задач:

1) задачи воспитания и общего развития детей. На занятиях русского языка воспитывать у детей интернациональные чувства. Расширять кругозор детей, знакомить их на занятиях с основными понятиями и явлениями по мере изучения новых слов. Развивать познавательные способности детей, их память, внимание, воображение, речевую реакцию, наблюдательность относительно языковых явлений, навыки речевого самоконтроля, речевую активность, умение слушать, понимать речь педагога и речь окружающих, говорить, читать и писать по-русски;

2) задачи, реализуемые при изучении основ фонетики русского языка. Сформировать у детей правильное произношение всех звуков русского языка как изолированно, так и в составе слова. Овладеть понятиями твердость-мягкость, глухость-звонкость согласных и учить различать их на слух. Добиваться правильного произношения звуков, отсутствующих в родном языке;

3) задачи, реализуемые при изучении основ лексики русского языка. Создать у детей запас русской лексики, предусмотренный словарном минимуме. Знакомить детей с новыми словами, объединяя их в группы по смысловому признаку (в соответствии с темой). Раскрывать значение новых слов, максимально используя средства наглядности

Добиваться правильного произношения всех слов;

4) задачи, реализуемые при изучении основ грамматики и правописания. Познакомить детей с грамматическими явлениями русского языка. Учить детей различать множественность предметов, правильно используя окончание существительных. Сформировать представление о грамматическом роде существительных. Учить ориентироваться на окончание существительного при определении рода ;

5) научить учащихся согласовывать прилагательные с существительными в роде, числе, падеже. Учить детей изменять окончание глагола в зависимости от лица и времени. Правильное понимание и употребление предлогов в сочетании с соответствующими падежными формами существительных. Овладение некоторыми навыками словообразования и построения предложений различных конструкций;

6) задачи формирования связной речи. Развивать как диалогическую, так и монологическую речь на русском языке. Учить детей самостоятельно строить фразы различной сложности для описания разных ситуаций (просьба, описание и прочее). Научить связно передавать свою мысль. Учить детей творчески использовать изучаемый языковой материал.

5. Весь учебный материал в начальных классах вспомогательных школ распределен в концентры, которые изучаются последовательно за 4 этапа. На каждом этапе формируются представления и понятия из различных разделов языка (фонетика, лексика и морфемика, грамматика и правописание, связная речь). Материал каждого этапа является законченным и систематизированным, логически связанным с материалом предыдущего и последующего модулей. Сложность и объем

увеличиваются

постепенно.

6. К изучению материала на новом этапе школьники переводятся по мере формирования навыков предыдущего. Учитель самостоятельно определит период времени, необходимый для формирования у учащихся его класса умений и навыков, определенных для каждого этапа. Возможности отдельных учащихся или класса в целом могут быть настолько ограничены, что за время обучения в школе ими будет усвоен материал только трех или четырех этапов. Учитель должен работать с детьми на материале доступного уровня сложности и объема. Это обеспечит результативность в о б у ч е н и и .

7. В программе сделан акцент на формирование у учащихся прежде всего практических речевых умений, которые могут быть реализованы в каждодневных делах, что обусловлено ограничениями умственной деятельности детей.

8. На начальном этапе обучения языку является формирование умений понимать устную русскую речь. Уточнение, расширение, активизация словарного запаса, что сопровождается систематической работой над развитием и коррекцией речевого слуха, формированием орфоэпических навыков. Для этого можно использовать беседы, заучивание небольших стихотворений, загадок, скороговорок, фраз, речевые игры. При этом учитель добивается орфоэпически правильного произношения слов, на примере своей речи учить отвечать на вопросы, задавать простейшие вопросы по-русски, читать слова, предложения, небольшие тексты (2-3 простых предложения).

9. Начиная с 3-го класса ученики практически упражняются в звуковом, а затем в звукобуквенном анализе слов. Этот вид работы имеет большое значение для развития речевого слуха, помогает увидеть место каждого звука и каждой буквы в русском слове , что, в свою очередь, будет способствовать правильному произношению, написанию, з а п о м и н а н и ю н о в ы х с л о в .

10. Учитывая особенности фонетико-фонематической стороны речи учащихся вспомогательной школы, особое внимание следует обратить произношению и различению звуков. А специфические звуки русского языка целесообразно изучать в следующей последовательности: ч, щ, ц, ф.

11. На начальных этапах изучения языка необходимо использовать следующее оборудование: настенная классная касса для букв разрезной азбуки; разрезные буквы; наборное полотно; касса слогов; слоговые таблицы: наборы предметных, ситуативных, сюжетных картинок; разноцветные фишки: полоски для слогового, звукобуквенного анализа (индивидуальные конверты); алфавит; таблицы.

12. Для формирования навыка правильного написания слов используются специальные упражнения: списывание слов, предложений с доски и учебников; списывание со вставкой пропущенных букв, слогов, слов; выборочное списывание; восстановление нарушенного порядка слов в предложениях под диктовку, по памяти, по с л е д а м а н а л и з а и д р у г о е .

13. В начальных классах слушание, говорение, чтение, сознательное списывание, которое сопровождается орфографическим проговариванием, являются основными видами работ по усвоению русской речи. В процессе чтения на уроках русского языка решаются рядкоррекционно-воспитательных задач: осуществляется эстетическое, нравственное, патриотическое воспитание детей, развивается речь, обогащается лексика, совершенствуются логическое мышление, память.

14. Успешное формирование навыков чтения в значительной мере зависит от понимания учащимися прочитанного. Поэтому в программе внимание учителя специально обращается на совершенствование навыка чтения-понимания одновременно с развитием устной речи учащихся.

15. При чтении необходимо выяснять, правильно ли воспринимают они факты (что? где? когда?), устанавливают ли причинно-следственные связи (почему? зачем?), как понимают смысл прочитанного и так далее.

16. При обучении детей русскому языку большое значение имеет словарная работа. Она способствует формированию осознанного чтения, обогащению словаря, практическому усвоению произношения и правописания отдельных слов. Содержанием словарной работы должны быть объяснение значения новых слов и введение их в активную (устную и письменную) речь учащихся. На уроках русского языка следует широко использовать игровые программы, которые способствуют выработке устойчивого интереса и эмоционального отношения к выполняемому речевому действию, повышению речевой активности учащихся. При изучении программных тем необходимо создание речевой реакции.

17. Можно мысленно создать ситуацию с помощью наглядного материала, естественных ситуаций, которые возникают постоянно: на занятиях в классе, экскурсиях, при рисовании предметов. Например, при изучении темы «игрушки» можно мысленно воссоздать на уроке ситуацию «мы обедаем». Учащиеся при этом участвуют в подготовке стола к обеду, обращаются друг к другу с просьбой дать ту или иную посуду и так далее.

18. Для эффективной организации словарной работы необходимо вести в 3-4 классах тематические словарики. В них записывают слова, которые должны войти в активный словарный запас учащихся, а также слова, которые должны запомнить ученики.

19. Толкование смысла новых слов желательно проводить по-русски. В отдельных случаях возможно использование казахского языка, перевод слов с одного языка на другой.

20. Одним из главных условий обучения детей русской речи в национальной школе служат речь и чтение учителя. Речь педагога является образцом для подражания. Русская речь взрослого должна быть четкой, ясной, без фонетических, лексических и грамматических ошибок. Особое значение во вспомогательной школе придается

первому чтению текстов. Как свидетельствуют данные экспериментальных исследований (В.Г.Петрова и другие), первое воспроизведение текста играет большую роль в понимании его смысла. Если ученик что-то неправильно понял в первом чтении, то он в последующем воспроизведении долго будет повторять эту ошибку. Учитывая эти особенности, первое чтение текстов во вспомогательной школе не следует поручать даже лучшим ученикам. После первого чтения с помощью двух-трех вопросов учитель выясняет, правильно ли ученик понял и содержание прослушанного. Затем учитель повторно читает, а ученики следят по книге. Темп чтения при его повторении следует несколько замедлить, чтобы ученики не только успевали следить по книге, но и обратили внимание на правильное произношение слов, выразительность и интонирование и др.

21. Большие возможности для закрепления навыков русской речи представляют режимные моменты. Так, во время одевания на прогулку закрепить названия одежды, обуви. Понимание и употребление двуступенчатых, трехступенчатых инструкций (надень шапку, поставь обувь в шкаф и так далее).

22. Навыки русской разговорной речи в пределах усвоенного языкового материала можно активизировать на праздниках, утренниках, во время просмотра телепередач, фильмов, диафильмов, слушания радиопередач.

23. В процессе бытового труда (дежурство, уход за растениями или животными, уборка помещений) так же представляются большие возможности для закрепления и активизации словаря, грамматических конструкций, интонации, произношения.

24. В программе определены основные требования к умениям учащихся по русскому языку в каждом классе. Знания и умения учащихся проверяются в процессе беседы с ними, выполнения устных и письменных заданий. Контрольные работы по русскому языку не проводятся. Календарный план работы по русскому языку составляется по принятой во вспомогательной школе схеме с дополнительной графой «Усвоение лексики».

25. Во вспомогательной школе с казахским языком обучения проводится единый (интегрированный) урок русского языка. Уроки чтения и русского языка отдельно проводить не рекомендуется.

26. Уроки русского языка имеют тесную связь с другими предметами:

1) ознакомлением с окружающим миром – для грамматического анализа широко привлекаются тексты, посвященные явлениям природы, животному миру. Тем самым развиваются познавательные интересы учащихся об окружающем мире, природе;

2) математикой – в целях изучения и закрепления знаний при изучении имени числительного как части речи, количественный подсчет при звуко-буквенном анализе слов используются знания по математике.

3) чтением – в процессе усвоения текстов, данных в учебнике ученики в соответствии с особенностями познавательной деятельности закрепляют умения

Усвоение слов, обозначающих признаки предмета (черный, белый, красный, большой, маленький, плохой, хороший, чистый); место (предлоги в, на); время, принадлежность (мой, моя); местоимений (он, она); числа (1-10).

30. Усвоение по образцу и по аналогии следующих речевых моделей:

- 1) это книга. Это ручка;
- 2) моя ручка;
- 3) книга на столе;
- 4) красный карандаш.
- 5) он читал. Она читала;
- 6) меня зовут Болат. Мне семь лет.

31. Уметь вести диалог (без употребления термина) по образцу, по данной реплике с опорой на иллюстрацию, учебную или реальную ситуацию, на текст (в течение года).

- 1) это кто? – Это кошка;
- 2) кошка что делает? – Кошка сидит;
- 3) кошка какая? – Кошка черная.

32. Чтение и письмо. Усвоение специфических звуков и букв русского языка. Правильное произношение звуков, письмо и чтение букв.

33. Воспринимать и различать на слух русские звуки и звукосочетания, произносить их в составе слога, слова, фразы; выполнять деление на слоги.

34. Развитие и коррекция речевого слуха и произношения.

3. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

3 5 . С л у ш а н и е :

1) закрепление речевых умений, полученных ранее: простой бытовой диалог, элементарный речевой этикет – на материале новой лексики и грамматических конструкций с предлогами у, в, на, с. Названия предметов и их качеств, действий. Различение слова и предложения. Усвоение терминов: предложение, точка, запятая, вопросительный, восклицательный знаки;

2) слушание несложной русской речи. Различение звуков русского и родного языка способом сопоставления. Выполнение инструкций состоящих из 2-3 слов («Встань с места». «Принеси мяч»). Понимание значения предлогов «под», «над». Понимание глаголов в зависимости от лица и времени (Я пришел. Она пришла.). Понимать значение единственного и множественного числа существительных (книга – книги, я б л о к о - я б л о к и) .

36. Говорение. Усвоение новых слов обозначающих названия предметов по темам:

- 1) учебные принадлежности (пенал, портфель, альбом, краски, кисточка);
- 2) домашние животные (корова, лошадь, коза, осел, баран);
- 3) времена года (снег, жара, дождь, град, холодно, пасмурно, наурыз, цветы,

п р а з д н и к) ;

4) урок (урок математики, рисования, чтения, перемена, оценка, класс, звонок, д е ж у р н ы й) ;

5) время, число (завтра, сегодня, вчера, счет от 1 до 20;

6) овощи (огурец, помидор, морковь, капуста);

7) фрукты (яблоко, груша, виноград, слива);

8) одежда (брюки, рубашка, платье, пальто, костюм, юбка, чапан, камзол);

9) цвета (желтый, зеленый, синий).

37. Усвоение новых слов и словосочетаний обозначающих действия предметов:

1) читать, считать, рисовать, писать, собирать, надевать, снимать, вышел, зашел, разрезать, идет; надеть пальто, снять шапку, купить альбом, взять карандаш, помыть яблоко, выйти из класса, зайти в класс, закрыть окно, и т.д.).

38. Усвоение новых слов и словосочетаний обозначающих признаки предметов:

1) синий карандаш, зеленое яблоко, красная юбка, жаркое лето, холодная зима, красивые цветы, веселый праздник, и т.д.

39. Умение употреблять в устной речи форму единственного и множественного ч и с л а с у щ е с т в и т е л ь н ы х .

40. Уметь вести диалог по образцу и самостоятельно с опорой на наглядно-практическую, учебно-игровую деятельность.

1) р е ч е в ы е о б р а з ц ы :

какое сейчас время года? Сейчас весна. Весна какая? Весна теплая;

как называется весенний праздник? Наурыз;

что делают на празднике? Танцуют, поют.

41. Отвечать на вопросы по прослушанному тексту при помощи учителя; строить словосочетания по образцу, вопросу с предлогами у, в, на, с;

42. Строить с помощью учителя грамматически правильные ответы с использованием в них усвоенных речевых образцов (моделей).

43. Усвоение форм речевого этикета на русском языке (здравствуйте, до свидания, с п а с и б о , п о ж а л у й с т а) .

44 . Ч т е н и е и п и с ь м о :

1) чтение слогов, слов, словосочетаний и предложений. Чтение и понимание небольших текстов, чтение текстов, содержащих небольшие диалоги. Списывание слов, небольших предложений с печатного и рукописного текстов. Формирование умения сверять написанное с образцом;

2) различать представленные пары звуков русского и родного языка способом сопоставления; выполнять звуковой анализ несложных слов; правильно называть буквы, различать звуки и буквы; правильно писать новые буквы изолированно и в сочетании с другими буквами. Правильно называть буквы, которых нет в казахском а л ф а в и т е ;

- 3) находить слово в алфавитном списке, располагать слова в алфавитном порядке;
 - 4) понимать и различать термины: звук, буква слог, слово предложение;
 - 5) читать русские тексты, придерживаясь произносительных норм русского языка, соблюдая паузы и интонацию;
 - 6) списывать слова, предложения;
 - 7) замечать расхождения между произношением и написанием слова;
 - 8) сверять написанное с текстом и образцом.
45. Повторение и систематизация пройденного материала.

4. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

4 6 . С л у ш а н и е :

1) различение на слух гласных и согласных, глухих и звонких, твердых и мягких согласных. Узнавание на слух звуков, слов, предложений. Отработка интонационно правильного произношения различных по цели высказывания предложений (повествовательных, вопросительных, побудительных) при чтении и в разговоре путем подражания интонации учителя. Понимание значения прочитанного текста и стихотворения и ответить на вопросы по содержанию. Понимание значения двух-трехступенчатых инструкций («Подойди к окну, возьми лейку и полейте цветы»). Выделить из текста новые слова, найти в словаре перевод данного слова.

4 7 . Г о в о р е н и е :

1) развитие умения орфографически правильно произносить по-русски звуки, их сочетания. Правильно произносить в устной речи при чтении звуки и звукосочетания русского языка;

2) использование в самостоятельной речи слов по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов по следующим темам:
 продукты питания (молоко, хлеб, сметана, кефир, мясо, яйца, мука);
 обувь (сапоги, ботинки, тапочки, туфли);
 дни недели, месяц;
 дикие животные (волк, лиса, заяц, медведь, белка, дупло, нора, берлога);
 транспорт (автобус, троллейбус, самолет, вертолет, пароход);
 мой город (улица, дом, адрес, театр, библиотека, магазин, памятник);
 моя Родина (столица, Астана, Казахстан, государство, флаг, герб, гимн, день рождения Родины, природа);

3) усвоение новых слов и словосочетаний обозначающих действия предметов: пить, готовить, резать, купить, варить, ехать, летит, гудит, плавать, рычать, чистить обувь, надеть тапочки, кипятить молоко, приехать в понедельник, жить в столице, любить Родину, слушать гимн, петь гимн, служить Родине, беречь природу, спать в берлоге);

4) усвоение новых слов и словосочетаний обозначающих признаки предметов:

высокий, низкий, весенний, зимний, жаркий день, веселый праздник, летний день, чистая обувь, горячее молоко, красивая столица, любимый город, точный адрес, голубой флаг, серый заяц, хитрая лиса, вкусный пирог). Употреблять в речи давние слова, словосочетания, строить с ними простые предложения. Составлять предложения с опорой на наглядно-иллюстративный материал и на вопросы учителя.

Восстанавливать деформированные предложения;

5) устанавливать с помощью вопросов связь между словами в предложении.

Распространять предложения по вопросам. Кто это? Чего это? Что делает? Какой карандаш? Это книга?;

6) высказывать стимулирующие реплики в диалоге, задавать вопросы; участвовать в беседе;

7) создание ситуаций, требующих употребления предложений указанных типов. Инициация и ведение диалога на указанную тему, стимуляция речевой реакции собеседника (задавать стимулирующие вопросы);

8) участие в беседах на темы, близкие жизненному опыту учащихся, по материалам экскурсии, иллюстрациям;

9) обсуждение содержания прочитанного. Составление при помощи учителя ответов на вопросы, пересказ прочитанного и прослушанного текста по вопросам;

10) заучивание наизусть несложных стихотворений, рифмованных загадок, поговорок, выражений;

11) речевой этикет при знакомстве Как Вас зовут? Как Ваша фамилия? Меня зовут... Твоя фамилия... Речевой этикет при просьбе. Дайте, пожалуйста, книгу. Можно взять карандаш? т.д..

48. Чтение и письмо. Сознательно, орфографически правильно, выразительно читать по-русски, соблюдая паузы между предложениями, интонацию в конце предложения; чтение и письмо слов с буквами, различающимися в русской и казахской графике. Большая буква в именах и фамилиях людей, кличках животных, в начале предложения. Списывание слов, предложений с печатного и рукописного текстов. Приемы самоконтроля при списывании.

5. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

49. Предметные результаты: воспринимать и различать на слух звуки и звукосочетания, произносить их в составе русского языка, слога, слова, отвечать на вопросы учителя. Усвоение минимальной лексико-грамматической базы, необходимой для ведения элементарных разговоров. Слушать и понимать русскую речь в пределах лексико-грамматического минимума программы.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

50. Предметные результаты: Слушание несложной русской речи. Различение звуков русского и родного языка способом сопоставления. Различение слова и предложения. Уметь вести диалог по образцу и самостоятельно с опорой на наглядно-практическую, учебно-игровую деятельность.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

51. Предметные результаты: Различение на слух гласных и согласных, глухих и звонких, твердых и мягких согласных. Узнавание на слух звуков, слов, предложений. Правильно произносить в устной речи при чтении звуки и звукосочетания русского языка. Составлять предложения с опорой на наглядно-иллюстративный материал и на вопросы учителя. Восстанавливать деформированные предложения.

52. Личностные результаты: формирование вежливой формы общения в соответствии с правилами речевого этикета.

53. Системно-деятельностные результаты: формирование элементарной устной речи учащихся в процессе учебной деятельности, правильно произносить в устной речи при чтении усвоенные звуки; правильно писать новые для них буквы изолированно и в сочетании с другими буквами; строить с помощью учителя грамматически правильные ответы с использованием в них усвоенных речевых образцов (моделей); читать несложные русские тексты, придерживаясь произносительных норм русского языка, соблюдая паузы и интонацию; списывать слова, предложения, сверять написанное с текстом и образцом.

П р и л о ж е н и е 5 8

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 3

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Математика» для учащихся с легкой умственной отсталостью 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего,

общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной отсталостью .

2. Математика - один из основных общеобразовательных предметов в специальной школе .

3. Цель учебного предмета – формирование у учащихся доступных им математических знаний, умений и навыков, способствующих их успешной интеграции в общество и трудовой реабилитации .

4 . Основ н ы е з а д а ч и :

1) формирование у учащихся таких математических знаний, умений и навыков, которые позволят им адаптироваться в быту, овладеть хозяйственно-трудовой деятельностью и доступной профессией;

2) преодоление недостатков развития познавательной сферы, формирование положительных эмоционально-волевых и личностных качеств;

3) развитие интереса к учебным занятиям, умения взаимодействовать с другими детьми и взрослыми .

5. Объем учебной нагрузки по учебному предмету «Математика» в соответствии с Типовым учебным планом начального образования школьников с легкой умственной отсталостью, утвержденным Приказом МОН РК от 8 ноября 2012 года № 500, с о с т а в л я е т :

1) в 0 классе - 3 часа в неделю, 99 часов в учебном году;

2) в 1 классе – 5 часов в неделю, 165 часов в учебном году;

3) во 2 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;

4) в 3 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;

5) в 4 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

6. В процессе обучения математике осуществляются межпредметные связи с с л е д у ю щ и м и п р е д м е т а м и :

1) с «Русским языком». Применение правил русского языка для конструирования высказываний, предложений, выводов и обобщений с математическим содержанием, учет уровня сформированности навыка и качества чтения при работе с учебником, дидактическими материалами и т.п.;

2) с коррекционным курсом «Мир вокруг». Применение знаний о свойствах и качествах предметов окружающего мира, как основы для формирования понятия числа и величин ы ;

3) с «Ручным трудом». На уроках ручного труда осуществляется «забегание вперед» по отношению курсу математики. Учѳт развития мелкой моторики при выполнении письменных и практических работ по математике;

4) с «Изобразительным искусством». Умение располагать предметы в пространстве

и на листе бумаги (на плоскости);
5) с «Физической культурой». Умение ориентироваться в пространстве (понимание смысла слов направо, налево и т.п.).

7. Реализуя право каждого умственно отсталого ребенка развиваться и усваивать учебный материал в индивидуальном темпе и объеме учебный материал изложен в программе в виде последовательных, постепенно усложняющихся порций учебного материала (образовательных этапов).

8. Количество часов на усвоение каждой темы учитель должен определить самостоятельно, ориентируясь на возможности и особые образовательные потребности учащихся своего класса. По мере усвоения учебного материала каждого образовательного этапа, педагог переходит с учащимися к изучению учебного материала следующего образовательного этапа. За период обучения в 0-4 классах школьники, как правило, способны усвоить учебный материал четырех или пяти образовательных этапов. Педагог должен работать с учащимися на материале доступном пониманию учащихся.

2. Базовое содержание учебного предмета для первого образовательного этапа

9. Д о ч и с л о в ы е п о н я т и я :

1) величинные понятия: длинный – короткий (длиннее-короче, одинаковой длины), широкий – узкий (шире – уже, одинаковой ширины), высокий – низкий (выше – ниже, одинаковой высоты), толстый – тонкий (толще – тоньше, одинаковой толщины), глубокий – мелкий (глубже – мельче, одинаковой глубины), большой – маленький (больше-меньше, одинакового размера). Приемы сравнения двух объектов по величине: наложение, приложение, зрительное соотнесение;

2) группировка (классификация) и упорядочение (сериация) нескольких предметов по определенному признаку величины. Определение того, на сколько один предмет отличается от другого по тому или иному параметру величины (показ). Уравнивание объектов по признаку величины. Слова: все, каждый, остальные, оставшиеся, другие, о д и н а к о в ы е ;

3) понятия массы: тяжелый – легкий (тяжелее – легче, одинакового веса, массы). Сравнение двух предметов по массе на руку или с помощью чашечных весов. Группировка и упорядочение предметов по их массе;

4) количественные понятия: сколько? Много, мало, один, немного, несколько, ни одного, столько же (столько, сколько), поровну, одинаково. Установление взаимно однозначного соответствия элементов двух групп предметов (попарное соотнесение). Слова: лишние, не хватает, больше-меньше, пусто. Два способа уравнивания множеств. Сравнение количеств жидких и сыпучих веществ;

5) изменение количества предметов и количества жидкости, сыпучих веществ (увеличение, уменьшение) с помощью различных практических действий: (пересыпание, переливание, добавление, отрезание и др.). Понимание и использование слов, раскрывающих конкретный смысл сложения и вычитания: добавили, прибавили, убрали, отлили, отсыпали, подарили и т.п., а также слов: было, будет, стало, вместе, в с е г о , о с т а л о с ь ;

б) ориентация в частях собственного тела: вверху – голова, шея, грудь; внизу – ноги; спереди – лицо, грудь, живот; сзади – затылок, спина; правая – левая рука, нога, глаз, ухо, щека. Ориентация в ближайшем окружении относительно самого ребенка: вверху – внизу, спереди-сзади, далеко-близко, справа–слева, рядом, около, здесь, там, перед, за ;

7) движение ребенка в заданном направлении. Определение направления движения: вперед, назад, вверх, вниз, вправо, влево, в сторону;

8) определение местоположения двух, трех предметов относительно друг друга: выше – ниже, рядом, около, на, в, внутри, за, перед, над, под, напротив, между, п о с е р е д и н е ;

9) ориентировка на плоскости листа бумаги: верхний – нижний край, правый – левый край, правый верхний (нижний) угол, левый верхний (нижний) угол, посередине, в центре, над, под, справа от, слева от, между;

10) отношения порядка следования: крайний, первый, последний, перед, после, за, следом за, следующий, предыдущий, между. Выстраивание предметов в ряд;

11) части суток: утро, день, вечер, ночь. Сегодня, вчера, завтра, рано-поздно, раньше – позже, опоздал, давно, недавно; медленно – быстро, старый – молодой, старше – м о л о ж е . С н а ч а л а , п о т о м ;

12) форма предметов. Куб, шар, брус, круг, овал, квадрат, прямоугольник, т р е у г о л ь н и к ;

13) графические работы на нелинованной бумаге: обводка по контуру, по опорным точкам, обводка шаблонов и трафаретов, штриховка, раскрашивание, дорисовывание и др.

3. Базовое содержание учебного предмета для второго образовательного этапа

1 0 . Ч и с л а 1 - 5 :

1) образование чисел способами $+1$, -1 в предметно-практической деятельности. Счет в прямом и обратном порядке. Количественные и порядковые числительные;

2) цифры 1, 2, 3, 4, 5. Соотношение числительного, количества предметов, цифры;

3) место каждого из чисел 1-5 в числовом ряду;

4) сравнение групп предметов способами попарного соотнесения, пересчетом;

5) состав чисел 2, 3, 4, 5 из двух других меньших чисел (в предметно-практической деятельности, с использованием частичной наглядности, на уровне представлений о числах).

11. Сложение и вычитание в пределах 5:

1) конкретный смысл сложения и вычитания (предметные действия объединения двух множеств и удаления части множества);

2) знаки: «+» (плюс), «-» (минус), «=» (равно);

3) сложение и вычитание в пределах 5 на конкретном материале (прием пересчитывания), с использованием частичной наглядности (приемы присчитывания и отсчитывания по 1), с помощью вычислительных навыков (присчитывания и отсчитывания по 1 и прием, основанный на знаниях состава числа.);

4) названия компонентов и результатов арифметических действий в речи учителя.

12. Арифметические задачи: задачи-драматизации, задачи-иллюстрации на нахождение суммы и остатка с открытым и закрытым результатом.

13. Величины. Меры стоимости: монеты 1 тг., 2 тг., 5 тг.

14. Временные понятия: послезавтра, на следующий день, рано-поздно, опоздал. Давно, недавно, медленно-быстро, старше-моложе, сначала-потом.

15. Пространственные понятия. Ориентировка на плоскости листа бумаги: положение плоскостного изображения предмета на листе бумаги: в центре, посередине, над, под, справа от, слева от, между.

16. Элементы наглядной геометрии:

1) куб, шар, брус;

2) квадрат, круг, треугольник, прямоугольник, овал;

3) линии: прямая, кривая. Точка.

4. Базовое содержание учебного предмета для третьего образовательного этапа

17. Числа 6 - 10:

1) образование чисел от 6 до 10 способом +1, -1 в предметно-практической деятельности;

2) число 0. Цифры 0, 6, 7, 8, 9. Запись числа 10 двумя цифрами;

3) соотношение количества, числительного, цифры;

4) последовательность чисел в числовом ряду. Сравнение чисел;

5) состав чисел. Знаки сравнения. Число и цифра.

18. Сложение и вычитание в пределах 10:

1) сложение и вычитание в пределах 10 на конкретном материале (прием пересчитывания), с использованием частичной наглядности (приемы присчитывания и отсчитывания по 1), с помощью вычислительных навыков (присчитывания и

отсчитывания по 1 и прием, основанный на знаниях состава числа);

2) использование названий компонентов и результатов арифметических действий в речи учителя.

19. Арифметические задачи:

1) задачи-драматизации, задачи-иллюстрации на нахождение суммы и остатка с открытым и закрытым результатом;

2) текстовые арифметические задачи на нахождение суммы и остатка;

3) структурные компоненты задачи: условие, вопрос, числа, решение, ответ.

20. Величины:

1) меры стоимости - монета 10 тг, размен и замена монет;

2) меры длины: сантиметр, дециметр. Обозначение: см, дм. Соотношение: 1 дм = 10 см;

3) меры времени: неделя. Названия и количество дней в неделе.

21. Элементы наглядной геометрии: круг, квадрат, овал, прямоугольник, треугольник, прямоугольник. Прямая линия, луч, отрезок.

5. Базовое содержание учебного предмета для четвертого образовательного этапа

22. Числа 11 - 20:

1) образование десятка, как новой разрядной единицы. Сравнение и дифференциация десятка и 10 единиц;

2) образование чисел 11-19 тремя способами: +1,-1, прибавлением к одному десятку нескольких единиц. Образование числа 20;

3) запись и чтение чисел. Дифференциация понятий «число» и «цифра», однозначные и двузначные числа;

4) десятичный состав каждого числа; единицы и десятки, их место в записи числа;

5) последовательность чисел в числовом ряду. Основное свойство числового ряда;

6) сравнение чисел. Сравнение чисел первого и второго десятков.

23. Сложение и вычитание в пределах 20:

1) повторение сложения и вычитания в пределах 10: названия компонентов сложения и вычитания. Переместительное свойство сложения;

2) увеличение и уменьшение числа на несколько единиц (отношения «больше на, меньше на»);

3) сложение и вычитание в пределах 20 без перехода через десяток: сложение десятка и однозначного числа и соответствующие случаи вычитания ($10 + 5$, $15 - 5$); прибавление и вычитание 1 ($16 + 1$, $17 - 1$);

сложение двузначного числа с однозначным, и соответствующие случаи вычитания
($12 + 3$, $15 - 3$) ;

сложение двузначного числа с однозначным, с получением суммы 20;

вычитание однозначного числа из 20 ($17+3$, $20-3$);

вычитание двузначного числа из двузначного ($18-12$);

вычитание двузначного числа из 20 ($20-13$);

4) скобки. Порядок действий в примерах со скобками;

5) сложение с переходом через десяток (все случаи в пределах 20);

6) вычитание с переходом через десяток (все случаи в пределах 20).

24. Табличное умножение и деление в пределах 20:

1) сложение одинаковых слагаемых. Счет равных групп предметов по 2, 3, 4, 5 в пределах 20 ;

2) понятие об умножении как сложении одинаковых слагаемых. Знак умножения: \times .
Запись и чтение примеров на умножение. Замена сложения одинаковых слагаемых умножением и наоборот ;

3) названия компонентов умножения в речи учителя (первый множитель, второй множитель , произведение) ;

4) таблица умножения числа 2 ;

5) практическое знакомство с делением на равные части (на 2, на 3, на 4, на 5).
Понятие об арифметическом действии делении. Знак деления. Запись и чтение примеров на деление по следам предметной деятельности;

6) названия компонентов деления в речи учителя (делимое, делитель, частное);

7) таблица деления на 2 ;

8) таблица умножения числа 3 в пределах 20, таблица деления на 3 равные части в пределах 20 ;

9) примеры в два действия в пределах 20, исключая примеры на порядок действий;

10) таблица умножения числа 4 в пределах 20. Таблица деления на 4 равные части в пределах 20 ;

11) таблица умножения числа 5 в пределах 20. Таблица деления на 5 равных частей в пределах 20 ;

12) сопоставление таблиц умножения и таблиц деления. Сопоставление умножения и деления как взаимно обратных действий.

25. Арифметические задачи :

1) простые текстовые арифметические задачи на нахождение суммы, остатка, на увеличение и уменьшение числа на несколько единиц;

2) простые текстовые арифметические задачи на нахождение произведения и деление на равные части ;

3) вычисление стоимости на основе зависимости между величин: цена, количество, стоимость .

26. В е л и ч и н ы :

- 1) меры стоимости - монета 20 тг. Размен и замена монет;
- 2) меры длины - сантиметр, дециметр. Обозначение: см, дм. Соотношение: $1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$;
- 3) мера времени - час. Обозначение: ч. Определение времени по часам с точностью до 1 часа;
- 4) единицы времени: месяц, год. Календарь. Названия месяцев, их последовательность, порядковый номер каждого месяца. Количество месяцев в году. Соотношение $1 \text{ г.} = 12 \text{ м е с .}$;
- 5) мера емкости - литр. Обозначение: л.

27. Э л е м е н т ы н а г л я д н о й г е о м е т р и и :

- 1) повторение названий и образов геометрических фигур: круг, овал, квадрат, прямоугольник, треугольник;
- 2) прямая, кривая линии, отрезок. Измерение длины отрезка;
- 3) сравнение отрезков. Построение отрезка больше (меньше) данного;
- 4) угол. Вершина, стороны угла. Виды углов: прямой, тупой, острый;
- 5) построение геометрических фигур – треугольника, квадрата, прямоугольника по заданным вершинам с помощью линейки.

6. Базовое содержание учебного предмета для пятого образовательного этапа

28. Ч и с л а 21 - 100 :

- 1) образование и запись круглых десятков. Последовательность круглых десятков в числовом ряду. Числовая прямая;
- 2) сравнение круглых десятков. Сравнение чисел первого десятка и круглых десятков ;
- 3) образование полных чисел от 21 до 99 тремя способами: прибавлением нескольких единиц к нескольким десяткам, прибавлением 1 к предыдущему числу, вычитанием 1 от числа, непосредственно следующего за данным;
- 4) запись каждого числа от 21 до 99, поместное значение цифры в числе;
- 5) разряды числа: единицы, десятки. Их место в разрядной сетке;
- 6) десятичный состав чисел 21-100;
- 7) последовательность чисел в числовом ряду. Основное свойство числового ряда;
- 8) сравнение полных чисел. Число и цифра. Однозначные и двузначные числа. Четные и нечетные числа.

29. Арифметические действия в пределах 100:

- 1) повторение случаев сложения и вычитания в пределах 10;
- 2) сложение и вычитание в пределах 100 без перехода через десяток устными

вычислительными приемами (вычисления начинать с высшего разряда): сложение и вычитание круглых десятков. Скобки. Порядок действий в примерах со скобками;

сложение круглых десятков и единиц; вычитание из полного числа всех единиц или всех десятков;

сложение и вычитание двузначного числа с однозначным;

сложение и вычитание двузначного числа с круглыми десятками;

сложение и вычитание двузначных чисел;

получение круглых десятков и сотни при сложении двузначного числа с однозначным;

вычитание однозначного числа из круглых десятков и сотни;

получение круглых десятков и сотни при сложении двух двузначных чисел;

вычитание двузначного числа из круглых десятков и сотни;

3) повторение сложения и вычитания в пределах 20 с переходом через десяток;

4) письменное сложение и вычитание двузначных чисел с однозначными и двузначными с переходом через разряд;

5) сложение и вычитание – взаимно обратные действия. Нахождение неизвестных слагаемого, уменьшаемого, вычитаемого. Обозначение неизвестного буквой x ;

6) проверка сложения вычитанием и наоборот;

7) практическое использование переместительного свойства сложения.

30. Табличное умножение и деление в пределах 100:

1) повторение табличного умножения и деления в пределах 20 для чисел 2, 3, 4, 5;

2) таблицы умножения чисел 3, 4, 5, 6 и деления на 3, на 4, на 5, на 6 равных частей;

3) переместительное свойство умножения;

4) умножение и деление как взаимно обратные действия;

5) действия 1 и 2 ступени, порядок их выполнения в сложных примерах без скобок;

6) деление по содержанию в предметно-практической деятельности;

7) увеличение и уменьшение числа в несколько раз;

8) таблицы умножения чисел 7, 8, 9 и деления на 7, на 8, на 9 равных частей;

9) деление с остатком. Остаток всегда меньше делителя.

31. Арифметические задачи:

1) простые текстовые задачи на нахождение суммы, остатка, на увеличение и уменьшение числа на несколько единиц, на нахождение неизвестных слагаемого, уменьшаемого, вычитаемого;

2) простые текстовые задачи на нахождение произведения, на деление на равные части, на деление по содержанию, на увеличение и уменьшение числа в несколько раз;

3) сравнение задач на увеличение (уменьшение) числа на несколько единиц и увеличение (уменьшение) числа в несколько раз;

4) соотношение между величинами: цена, количество, стоимость;

5) составные текстовые арифметические задачи, требующие выполнения 2 действий ;

6) краткая запись задачи. Запись решения простой задачи с ответом, составной задачи – с пояснениями или вопросом к каждому действию и полным ответом. Наименования к числам в записи решения задачи пишутся обязательно.

3 2 . В е л и ч и н ы :

1) меры стоимости: тенге и тиын. Обозначения: тенге – тг., тиын – тн. Соотношение 1 тн. = 100 тг. Монеты: 50 тг., 100 тг., их обмен и замена;

2) меры длины: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр. Обозначения: м. Соотношения: 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1 м = 100 см. Изготовление индивидуальных моделей метра с дециметровыми и сантиметровыми делениями;

3) меры времени: год, месяц, неделя, сутки, час, минута, секунда. Обозначения и соотношения: 1 нед. 7 сут, 1 мес = 28, 29, 30, 31 сут, 1 сут. = 24 ч., 1 ч = 60 мин, полчаса – 30 мин, 1 мин = 60 с. ;

4) меры массы: килограмм, центнер. Обозначение: кг, ц. Соотношение: 1 ц = 100 кг. В е с ы , г и р и , и х н а з н а ч е н и е .

33. Э л е м е н т ы н а г л я д н о й г е о м е т р и и :

1) о к р у ж н о с т ь , к р у г , д у г а ;

2) у г о л . В е р ш и н а , с т о р о н ы у г л а . В и д ы у г л о в : п р я м о й , т у п о й , о с т р ы й ;

3) з а м к н у т а я , н е з а м к н у т а я л о м а н а я л и н и я . З а м к н у т а я л и н и я – г р а н и ц а м н о г о у г о л ь н и к а . В ы ч и с л е н и е д л и н ы л о м а н о й л и н и и ;

4) к в а д р а т , п р я м о у г о л ь н и к . Э л e м e n т ы ф и г у р : в е р ш и н ы , у г л ы , с т о р о н ы (о с н о в а н и я : в е р х н е е , н и ж н е е ; б о к о в ы е с т о р о н ы) . С в о й с т в а с т о р о н и у г л о в п р я м о у г о л ь н и к а и к в а д р а т а ;

5) т р е у г о л ь н и к : о с н о в а н и е , б о к о в ы е с т о р о н ы ;

6) м н о г о у г о л ь н и к и . В е р ш и н ы , с т о р о н ы , у г л ы ;

7) в з а и м н о е п о л о ж е н и е п р я m o й л и н и и , o т р e з k a , o k p y ж н o с т и , м н o г о у г o л ь н и к а н a п л o с к o с т и . Т o ч к и п е р e с e ч e н и я ;

8) и с п o л ь з o в а н и e н e к o т o р ы х б y k B л a т и н с k o г o a л ф a в и т a д л я o б o з н a ч e н и я г e o м e t p и ч e с k и x ф и г y p .

34. Д о л и : д о л и ц e л o г o o б ь e к т a , в т o м ч и с л e ж и д k и х и с ы п y ч и х в e ш e c t в .

7. Ожидаемые результаты по завершении первого образовательного этапа

35. П o з a в e р ш e н и и п e р в o г o o б p a з o в a т e л ь н o г o э т a п a o ж и д a e т с я , ч т o y ч a щ и e с я c м o г y т : н a з в a т ь c л o в a , х a р a к т e р и з y ю щ и х : в e л и ч и н y , к o л и ч e c t в o п р e д м e т o в , p a c п o л o ж e н и e п р e д м e т o в в п р o c t p a н c t в e , ф o p м y п р e д м e т o в .

36. У ч a щ и e с я п p o я в я т y м e н и e :

- 1) сравнивать предметы по различным параметрам величины используя приемы **наложение** и **приложение**;
- 2) учитывать величину предметов в игровой, бытовой, предметной деятельности;
- 3) упорядочивать предметы (3-5) по величине;
- 4) группировать предметы по признаку величины;
- 5) сравнивать группы предметов по количеству на глаз и путем попарного соотнесения.

8. Ожидаемые результаты по завершении второго образовательного этапа

37. По завершении второго образовательного этапа ожидается, что учащиеся смогут:

- 1) назвать и записать числа 1-5;
- 2) указать место каждого числа в числовом ряду;
- 3) назвать геометрические фигуры: круг, овал, квадрат, прямоугольник, треугольник, **прямая линия**.

38. Учащиеся проявят умение:

- 1) определять количество предметов в пределах пяти используя счет;
- 2) записывать цифры 1-5;
- 3) выполнять сложение и вычитание в пределах 5 различными способами;
- 4) решать задачи-драматизации, задачи-иллюстрации на нахождение суммы и остатка с закрытым результатом, с последующим составлением примера **без наименований**;
- 5) распознавать монеты в 1, 2, 5 тг в играх и упражнениях, выполнять размен и замену монет.

9. Ожидаемые результаты по завершении третьего образовательного этапа

39. По завершении третьего образовательного этапа ожидается, что учащиеся **смогут**:

- 1) назвать числа первого десятка;
- 2) определить место каждого из чисел первого десятка в числовом ряду;
- 3) определить состав однозначных чисел;
- 4) назвать переместительное свойство сложения;
- 5) назвать геометрические фигуры: круг, овал, прямоугольник, квадрат, треугольник, **прямая линия, точка, луч, отрезок**.

40. Учащиеся проявят умение:

- 1) определять количество предметов в группе (в пределах 10), на рисунке, числовой фигуре **пользуясь счетом**. Отвечать на вопрос «Сколько?»;

- 2) соотносить количество предметов с количеством пальцев, с числительным и цифрами 0, 1 - 10;
- 3) сравнивать группы предметов способами попарного соотнесения, пересчетом;
- 4) выполнять сложение и вычитание в пределах 10;
- 5) решать простые текстовые арифметические задачи на нахождение суммы и остатка с записью решения в виде примера с наименованиями, с записью ответа с помощью учителя и самостоятельно.

10. Ожидаемые результаты по завершении четвертого образовательного этапа

41. По завершении четвертого образовательного этапа ожидается, что учащиеся смогут:

- 1) назвать числа второго десятка;
- 2) определить место каждого из чисел второго десятка в числовом ряду;
- 3) запомнить табличные случаи сложения однозначных чисел и соответствующие случаи вычитания в пределах 20.

42. Учащиеся проявят умение:

- 1) читать и записывать числа от 11 до 20;
- 2) выполнять сложение и вычитание в пределах 20 без перехода и с переходом через десяток;
- 3) выполнять умножение и деление в пределах 20 самостоятельно или с помощью учителя;
- 4) решать текстовые арифметические задачи самостоятельно или с помощью учителя;
- 5) показать протяженность сантиметра и дециметра на линейке;
- 6) определять время по часам с точностью до 1 часа;
- 7) определять емкость бытовых предметов (кастрюля, банка, бидон и др.) с помощью мерной кружки или литровой банки.

11. Ожидаемые результаты по завершении пятого образовательного этапа

43. По завершении пятого образовательного этапа ожидается, что учащиеся смогут:

- 1) назвать и определить последовательность чисел от 1 до 100;
- 2) назвать правила порядка выполнения действий в числовых выражениях в 2 действия, содержащих сложение и вычитание (со скобками и без них);
- 3) определить единичные соотношения между единицами длины и времени.

44. Учащиеся проявят умение:

- 1) читать, записывать, сравнивать числа в пределах 100;
- 2) находить сумму и разность чисел в пределах 100 без перехода через разряд устно,

- с переходом через разряд – письменно;
- 3) вычислять значения числовых выражений, содержащих 2 действия (со скобками и без них);
 - 4) использовать знания таблиц умножения и деления при выполнении вычислений в учебных и жизненных ситуациях;
 - 5) решать задачи в 1-2 действия на сложение и вычитание;
 - 6) строить отрезок заданной длины;
 - 7) строить прямоугольник и квадрат на клетчатой бумаге, изображать углы прямые, острые, тупые;
 - 8) находить периметр треугольника, квадрата и прямоугольника;
 - 9) набирать и разменивать 50 и 100 тг. другими монетами;
 - 10) определять длину комнаты, стола, книги и других предметов с помощью линейки, сантиметровой ленты, модели метра;
 - 11) определять время по часам с точностью до получаса, до 5 минут;
 - 12) определять вес бытовых предметов, продуктов питания с помощью безмена или циферблатных весов.

45. Личностные результаты. Ожидается, что учащиеся проявят:

- 1) чувство гордости за свою Родину, уважение к истории, культуре и традициям и другим ценностям казахского народа и других этносов, проживающих на территории Казахстана;
- 2) к ответственность, аккуратность, усидчивость, дисциплинированность;
- 3) установку на здоровый образ жизни, наличие мотивации к труду;
- 4) навыки сотрудничества со взрослыми и сверстниками;
- 5) уважение к старшему поколению и заботу о младших.

46. Системно-деятельностные результаты. Ожидается, что учащиеся овладеют:

- 1) умением применять алгоритмические предписания, правила и образцы на математическом материале;
- 2) умением применять приобретенные математические знания, умения, и вычислительные, измерительные и графические навыки в различных жизненных ситуациях, существующих в окружающем мире, и в смежных предметах;
- 3) умением планировать, выполнять по плану различные действия;
- 4) осуществлять самоконтроль и самооценку;
- 5) умениями коммуникативного общения в различных формах организации учебной деятельности.

Приложение 5 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 4
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Мир вокруг» для учащихся с легкой умственной отсталостью
0-4 классов уровня начального образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной отсталостью .

2. Предмет «Мир вокруг» входит в цикл коррекционных предметов, направленных на исправление или сглаживание имеющихся у учащихся нарушений психофизического развития, трудностей приобретения жизненно необходимых знаний, умений и навыков .

3. Цель учебного предмета – развитие устной речи на основе ознакомления с предметами и явлениями окружающей действительности.

4. Основными задачами уроков являются:

- 1) исправление дефектов общего и речевого развития;
- 2) развитие познавательной деятельности;
- 3) расширение и обогащение представления об окружающем мире;
- 4) формирование элементарных представлений и понятий, необходимых при обучении другим учебным предметам;
- 5) обучение способности видеть, сравнивать, обобщать, конкретизировать, делать элементарные выводы, устанавливать несложные причинно-следственные связи;
- 6) обогащение словарного запаса учащихся;
- 7) формирование социальных навыков.

5. Учебный предмет «Мир вокруг» включен в типовой учебный план для детей с легкой умственной отсталостью с подготовительного по 4 классы - 2 часа в неделю. Количество часов в подготовительном и 1 классах за год составляет по 66 часов, в 2-4 классах по 68 часов .

6. Содержание предмета «Мир вокруг» ориентировано на коммуникативно-деятельностную модель обучения, направленную на обогащение

жизненного опыта детей с ограниченными интеллектуальными возможностями в
р а з в и т и и .

7. Предмет «Мир вокруг» является пропедевтическим курсом для дальнейшего изучения предметов «Естествознание», «География» и «История Казахстана», поэтому программа состоит из четырех основных разделов и составлена по концентрическому принципу. Каждый последующий год содержание разделов уточняется, углубляется, о б о б щ а е т с я .

8. Содержание Программы «Мир вокруг» не ранжируется по четвертям. Последовательность изучения тем может варьироваться учителем исходя из природных у с л о в и й м е с т н о с т и .

9. Основное время четвертой четверти рекомендуется посвятить закреплению пройденного в течение года и устранению пробелов в знаниях отдельных учащихся.

10. Важным условием изучения предмета «Мир вокруг» является освоение учебного материала в процессе продуктивной деятельности детей. Предполагается, что предметно-практическая деятельность станет потребностью для каждого ученика. С этой целью учитель при проектировании темы определяет практические задания, а на уроке раскрывает их значение, подчеркивает их необходимость.

11. Предмет «Мир вокруг» системно формирует знания детей об окружающем мире и позволяет реализовать коррекционно-формирующую функцию обучения и первичную социализацию детей с интеллектуальной недостаточностью.

2. Базовое содержание учебного предмета подготовительного класса

12. Сезонные изменения в природе:

1) знакомство с временами года. Осенние изменения в природе. Растения и животные осенью. Одежда людей осенью. Игры детей осенью. Зимние изменения в природе. Растения и животные зимой. Одежда людей зимой. Игры детей зимой. Весенние изменения в природе. Растения и животные весной. Одежда людей весной. Игры детей весной. Лето. Изменения в природе летом. Летние оздоровительные процедуры. Правила поведения на воде. Экскурсии в природу в разные времена года. Сбор природного материала. Изготовление поделок, аппликаций из природного м а т е р и а л а .

13. Школа:

1) школа. Класс. Урок. Знакомство с классом, одноклассниками, рабочим местом, обязанностями ученика. Правила поведения в классе, школе, на пришкольном участке. Режим дня школьника. Знакомство со школой и школьными помещениями – классы, коридор, столовая, туалет, кабинет врача и др. Учебные вещи – портфель, учебник, тетрадь, ручка, карандаши и др. Назначение каждого предмета и обращение с ними;

2) детская площадка, спортивная площадка, гараж, школьный двор.

1 4 . Я и моя семья :

1) фамилия и имя ученика. Члены семьи – мама, папа, бабушка, дедушка, брат, сестра. Понятие «Семья». Уважительное отношение к старшим членам семьи. Заботливое отношение к младшим членам семьи. Обязанности детей в семье. Общие праздники в семье - дни рождения членов семьи, Новый год. Семейный альбом - фотографии членов семьи. Основные предметы быта и убранства дома – мебель, посуда, бытовые приборы (холодильник, пылесос и др.). Игрушки и игры. Различение игрушек и школьных принадлежностей.

1 5 . П р и р о д а :

1) временные представления – день и ночь, их признаки. Понятие живая и неживая природа. Наблюдения за изменениями в неживой природе – солнцем, луной, небом, землей, облаками, тучами, ветром в разное время года и суток, их отражение в картинах, рассказах. Звуки природы – шум дождя, шелест листвы, скрип снега, звук ветра). Цвета в природе – красный, желтый, зеленый, синий, белый, коричневый (основные цвета осени, зимы, весны и лета);

2) наблюдения за изменениями в живой природе в разное время года: окраска листьев, деревьев и кустарников; наблюдения за поведением животных (птиц, насекомых и т.д.). Представление о диких и домашних животных (наиболее распространенных в данной местности) - внешний вид, части тела, повадки, среда обитания. Аквариум – наблюдения за рыбками, живущими в аквариуме. Овощи и фрукты - цвет, форма, запах, вкус, способы употребления в пищу. Комнатные растения, уход за ними.

3. Базовое содержание учебного предмета 1 класса

1 6. Сезонные изменения в природе:

1) времена года. Месяцы времен года. Основные признаки времен года. Осень – ясно, пасмурно, похолодание, падают листья, дождь. Зима - мороз, падает снег. Весна – потепление, тает снег, бегут ручьи, распускаются почки, первые травы. Лето – солнце греет, жарко. Уметь определить время года по картинке;

2) погода. Наблюдения за погодой. Погода вчера, сегодня;

3) растения и животные в разное время года. Изменения окраски животных в разное время года – заяц, белка. Жизнь животных зимой – медведь, волк. Цвет как признак состояния растений – помидор зеленый и красный, листья зеленые и желтые;

4) наблюдения. Изменение окраски листьев, листопад, увядание трав, зимний покой деревьев, цветение деревьев и кустарников. Береза – набухание почек, распускание листьев, сережки. Тополь – набухание почек, распускание листьев, пух;

5) одежда людей. Игры детей в разное время года.

1 7. Моя Родина – Казахстан:

1) понятие Родина. Название родного города, села. Название страны - Республика Казахстан. Общественные строения и их назначение (школа, магазин, почта, поликлиника, и др.). Достопримечательные места родного города, села – памятники героям, места памяти героев, поэтам, писателям и др., скверы, парки;

2) правило исполнения Государственного гимна – стоять смирно, приложив правую руку к сердцу. Воспитывать любовь к родному краю. Наблюдать красоту окружающей п р и р о д ы .

18. Не живая природа:

1) формирование представлений о явлениях и состояниях неживой природы в разное время года: холодно, тепло, жарко, облачно, ясно, ветер, дождь, снег, сосульки, таяние снега и сосулек. Время суток – утро, день, вечер, ночь, их признаки. Деятельность человека в течение суток. Режим дня ученика;

2) солнце, вода, земля, огонь – их значение в жизни людей. Солнце – источник тепла и света; вода - источник жизни (вода в реке, в ванне, в посуде); земля – песок, камни, глина; огонь свечи, печки.

19. Живая природа:

1) разнообразие растений: деревья, кустарники, травы, цветы. Овощи, растущие в земле: морковь, свекла, лук, картофель. Цвет, форма, вкус, употребление в пищу. Лук: рассматривание строения репчатого лука. Посадка лука в ящиках, в баночке на подоконнике, на грядках. Фрукты: яблоко, груша. Различение их по форме, цвету, вкусу, запаху, величине. Различие овощей и фруктов;

2) животные: домашние – собака, кошка, дикие – медведь, заяц. Сравнение животных по внешнему виду, размеру, месту обитания, пользу или вред приносят людям. Наблюдения за повадками кошки и собаки;

3) птицы: голубь, воробей – где живут, чем питаются, пользу или вред приносят человеку. Наблюдения за птицами в природе;

4) насекомые: бабочка, жуки. Внешний вид. Разнообразие видов. Различия. Наблюдения за бабочками и жуками в природе.

4. Базовое содержание учебного предмета 2 класса

20. Сезонные изменения в природе:

1) влияние солнца на смену времен года. Долгота дня и ночи в разное время года: постепенное сокращение светового дня осенью, короткие дни и длинные ночи зимой, удлинение дня весной, короткие ночи и длинные дни летом. Наблюдение за положением солнца в разное время года;

2) основные признаки времен года: Осень – пасмурные дни, частые холодные дожди, туман, увядание трав и цветов на клумбах, отлет птицы в теплые края, первый снег. Зима - мороз, метель, оттепель, снегопад, гололедица, толщина снежного покрова.

Весна - потепление, таяние снега и льда, ледоход, капель, лужи, набухание почек на деревьях, появление листьев, прилет птиц, первые весенние цветы, первая гроза, гром, молния. Лето – солнечные жаркие дни, теплые дожди, цветение трав, сбор ягод;

3) занятия людей в разное время года. Сезонные работы в саду, на огороде, на пришкольном участке;

4) наблюдение за погодой, обозначение нужным значком в настенном календаре.

21. Моя Родина – Казахстан

1) столица Казахстана – город Астана. Первый президент Республики Казахстан. Понятие «Малая Родина». Главные улицы и площади города (села). Основные здания. Отличие города от села. Сравнение зданий города и села. Количество населения города и села (больше – меньше);

2) транспорт. Назначение транспорта (грузовой и пассажирский). Правила дорожного движения. Сигналы светофора. Правила поведения на улице. Дорожные знаки: «Осторожно, дети!», «Наземный пешеходный переход», «Подземный пешеходный переход». Поведение в общественном транспорте и общественных местах.

22. Неживая природа:

1) вода и ее свойства: прозрачность, отсутствие запаха, текучесть, осадки;

2) вода и ее свойство – температура (горячая-холодная). Термометр для измерения температуры воды;

3) водоемы: река, озеро, пруд, болото. Состояние воды в водоемах в разное время года;

4) ледоход на водоемах;

5) вода в природе: дождь, снег, лед, испарение;

6) значение воды для жизни растений, животных, человека. Охрана воды. Экономия воды.

23. Живая природа.

24. Растения:

1) цветы на клумбах – настурция, петунья, ноготки иди другие цветы. Сходство и различие по внешнему виду. Комнатные растения - влаголюбивое и засухоустойчивое (традесканция, кактус), светолюбивое и тенелюбивое (фиалка, традесканция). Уход за комнатными растениями;

2) огород. Овощи, растущие над землей на кусте – помидоры, огурцы, баклажан, сладкий перец. Внешний вид плодов помидора и огурца, баклажана, сладкого перца. Употребление данных овощей в пищу, хранение зимой.

3) сад. Косточковые растения. Фрукты – слива, вишня, абрикос, персик. Сходство и различие по форме, цвету, вкусу, запаху, величине. Особенности произрастания. Фрукты в питании человека;

4) уход за растениями сада и огорода.

25. Животные:

1) сравнение домашних животных и их диких сородичей. Кошка-рысь, собака-волк. Внешний вид, питание, названия детенышей, повадки, образ жизни, места обитания. Необходимые условия для жизни животных – вода, тепло, воздух, пища. Отношение человека к животным ;

2) птицы. Воробей-синица. Величина этих птиц, части тела, покрытие тела. Польза птиц для человека. Наблюдение за зимующими птицами, подкормка;

3) рыбы. 2-3 названия, распространенных в данной местности. Внешний вид, среда обитания, питание, образ жизни. Использование рыб человеком. Охрана рыб.

5. Базовое содержание учебного предмета 3 класса

26. Сезонные изменения в природе:

1) смена погоды осенью в сравнении с летом – укорочение дня, похолодание, частые дожди. Осень ранняя и поздняя. Названия осенних месяцев на казахском языке. Признаки осени. Изменения в жизни растений и животных – созревание плодов и семян, увядание цветов и трав, изменение цвета листьев, исчезновение насекомых, отлет птиц. Сезонные работы – сбор семян, уборка урожая;

2) смена погоды зимой в сравнении с осенью. – укорочение дня, заморозки, первый снег, морозы, снегопад, замерзание водоемов. Названия зимних месяцев на казахском языке. Признаки зимы. Деревья и кустарники зимой. Зимующие птицы. Подкормка птиц зимой ;

3) смена погоды весной в сравнении с зимой – увеличение дня, пригревание солнца, капель, потепление, таяние снега, ледоход. Названия весенних месяцев на казахском языке. Признаки весны. Набухание почек, распускание листьев, ранние цветы – подснежник, мать и мачеха, ландыш, одуванчик. Прилет птиц, выведение птенцов. Сезонные работы на пришкольном участке – рыхление, боронование, посев, посадка. Работа в саду, в огороде ;

4) смена погоды летом в сравнении с весной – длинные дни, теплое солнце, синее небо, красивые облака, жара, тучи, гроза (гром, молния), летние ливни. Названия летних месяцев на казахском языке. Признаки лета. Сезонные работы на пришкольном участке и уход за растениями – полив, прополка, уборка урожая.

27. Моя Родина – Казахстан:

1) символы Республики Казахстан – Государственный герб Республики Казахстан, Государственный флаг Республики Казахстан, Государственный гимн Республики Казахстан ;

2) национальная одежда казахов, предметы национального костюма - камзол, саукеле, ичиги, тумак, кимешек, такия, борык и др. Национального орнамент. Праздник «Наурыз». Праздничный дастархан. Главное блюдо на «Наурыз» - коже. Юрта - жилище казахов-кочевников, ее убранство;

3) национальные игры детей.

28. Неживая природа:

1) воздух и его значение в жизни растений, животных, человека. Измерение температуры воздуха. Термометр для измерения воздуха. Температура воздуха в жилом помещении, на улице. Проветривание помещений. Чистота воздуха в помещениях, на улице. Ветер - движение воздуха. Направление ветра, сила, температура ветра (холодный - теплый)

29. Живая природа.

30. Растения:

1) раннецветущие растения – подснежник, мать и мачеха, ландыш, одуванчик. Их строение – корень, стебель, листья, цветы. Общие и отличительные признаки;

2) деревья – береза, липа, клен, тополь, дуб. Общие признаки: корень, ствол, ветви, листья. Отличительные признаки: окраска ствола, форма листьев. Деревья сада (косточковые растения) – слива, вишня, черешня, абрикос, персик. Сравнение и распознавание. Отличительные признаки – окраска ствола, форма листьев, форма плодов. Описание плодов по их признакам – форма, цвет, запах, вкус. Разнообразие видов. Фрукты в питании человека. Правила гигиены при употреблении фруктов. Особенности ухода за садовыми деревьями;

3) огород – овощи (капуста). Разнообразие видов капусты – белокочанная, цветная. Полезные свойства капусты. Овощи в питании человека. Отварные и сырые овощи. Правила гигиены при употреблении сырых овощей;

4) кустарники – сирень, шиповник. Распознавание. Называние. Сравнение с деревьями. Отличительные признаки – много стволов, форма листьев, цветы. Общие признаки – корень, ветви, листья. Кустарники плодово-ягодные – смородина, малина, крыжовник. Сравнение и распознавание;

5) уход за растениями сада и огорода.

31. Животные:

1) домашние животные и их детеныши: кошка – котенок, собака – щенок, коза – козленок, овца – ягненок. (на выбор). Внешний вид, повадки, голос, еда, жилье. Разнообразие пород кошек и собак. Польза от них человеку. Забота человека о домашних животных. Дикие животные – лиса, еж, и др. (по выбору). Внешний вид, детеныши, способы добывания пищи;

2) домашние птицы: курица, утка, их птенцы. Внешний вид. Польза от них для человека. Забота человека о домашних птицах. Дикие птицы: воробей, вороны, скворец, снегирь, сорока, синица. Внешний вид, сравнение по размерам. Зимующие птицы – воробей, ворона, сорока, синица, снегирь. Помощь птицам зимой. Перелетные птицы – аист, ласточка, скворец. Наблюдение за птицами. Сравнение условий жизни. Забота человека о диких птицах;

3) насекомые – мухи, комары, кузнечики, жуки. Называние и показ 3-4 видов насекомых по выбору. Значение насекомых в растительном и животном мире.

6. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

32. Сезонные изменения в природе:

- 1) названия сезонов и их последовательность. Названия сезонных месяцев. Объяснение понятий «ранний», «поздний» периоды;
- 2) характерные явления каждого сезона: замерзание рек (ледостав), иней, изморозь, морозящий дождь, проталина, разлив, роса и др.;
- 3) сезонный труд людей, смена видов деятельности в зависимости от сезонных условий;
- 4) осень – уборка урожая, забота о деревьях и кустарниках, посадка новых растений;
- 5) зима – забота о животных помощь зимующим птицам, подготовка техники и семян к весеннему севу;
- 6) весна – побелка садовых деревьев. Посадка деревьев, кустарников, огородных растений;
- 7) лето – уход за растениями сада, огорода, уборка раннего урожая ягод, овощей, сенокос;
- 8) сезонные работы на пришкольном участке в разные времена года, участие в них детей.

33. Моя Родина – Казахстан:

- 1) государственные праздники Республики Казахстан – День Конституции, День Республики, День независимости Республики Казахстан. Казахстан – многонациональная республика;
- 2) исторические места Казахстана. Краеведческий музей. Исторический музей. Музеи известных людей. Исторические памятники родного города (села). Герои Казахстана. История родного края;
- 3) традиции и обычаи казахов.

34. Неживая природа:

- 1) почва. Состав почвы (песок, глина, камни). Плодородный слой. Простейшие свойства почвы. Их значение для растений. Способы обработки почвы – рыхление, полив и т.д. Охрана и восстановление плодородного слоя почвы;
- 2) форма поверхности земли – равнины, овраги, холмы, горы.

35. Живая природа.

36. Растения:

- 1) растения леса. Деревья хвойные и лиственные (сосна, ель, береза, дуб). Грибы – съедобные и ядовитые. Лесные ягоды – земляника, черника. Ягоды съедобные и

ядовитые. Травы полезные и опасные. Правила поведения в лесу;

2) растения поля. Пшеница, рожь, кукуруза, овес. Уход человека за растениями поля, их значение в жизни человека. Строение растений поля – корень, стебель-соломинка, лист, колос, метелка. Влияние сезонных изменений на жизнь полевых растений;

3) лекарственные растения – календула, зверобой и др. Редкие растения и их охрана. Красная книга. Парк, сквер. Создание человеком парков.

37. Животные:

1) дикие животные – кабан, лось, архар, сайгак, заяц. Внешний вид, повадки, питание, образ жизни, детеныши. Приспособление диких животных к условиям природы;

2) домашние животные – свинья, корова, кролик. Внешний вид, питание, условия жизни, детеныши. Уход за домашними животными;

3) сравнение диких и домашних животных: кабан-свинья, лось-корова, архар-коза, сайгак – овца, заяц-кролик. Сходство и отличия;

4) птицы: зимующие и перелетные (снегирь, дятел, галка); хищные птицы (ястреб, беркут, коршун); певчие птицы (соловей, ласточка);

5) насекомые. Полезные насекомые – пчела, божья коровка, бабочки. Внешний вид, образ жизни, питание. Разведение и использование человеком пчел. Пасека. Полезные свойства меда;

б) роль человека в жизни животных.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

38. Предметные результаты:

1) учащиеся должны знать времена года, смену времен года;

2) название страны, родного города, села; деревья, кустарники, травы, цветы;

3) состояние неживой природы в разное время года; изменения в неживой природе в разное время года и суток.

39. Личностные результаты:

1) учащиеся должны одеваться в соответствии со временем года;

2) понимать, что живут в республике Казахстан что их город, село находятся в Казахстане;

3) выполнять режим дня.

40. Системно-деятельностные результаты:

1) учащиеся должны уметь наблюдать за изменениями в природе;

2) смирно стоять при исполнении гимна Республики, приложив правую руку к сердцу;

3) различать овощи по цвету, форме, вкусу; беречь воду, быть осторожными с

огнем; правильно вести себя при купании в открытых водоемах.

41. Правильно произносить названия предметов и явлений природы; согласовывать существительные с прилагательными и глаголами; отвечать на поставленные вопросы.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

42. Предметные результаты:

1) учащиеся должны знать долготу дня и ночи в разное время года; влияние солнца на смену времен года; основные признаки времен года; имя и фамилию первого Президента Республики Казахстан;

2) название столицы Республики Казахстан – Астана; название основных улиц, проспектов, площадей столицы; различия между городом и селом;

3) понятие «Малая Родина»; сигналы светофора и места перехода улицы; правила дорожного движения;

4) свойства воды: прозрачность, отсутствие запаха, текучесть, температура;

5) состояние воды в водоемах в разное время года;

6) значение воды для жизни растений, животных, человека.

43. Личностные результаты:

1) учащиеся должны наблюдать за погодой и обозначать нужным значком в настенном календаре;

2) ухаживать за комнатными растениями; употреблять овощи и фрукты в пищу;

3) помогать в заготовке овощей на зиму; ухаживать за растениями сада и огорода.

44. Системно-деятельностные результаты:

1) учащиеся должны уметь правильно переходить улицу;

2) выполнять правила поведения в общественном транспорте и общественных местах;

3) различать по внешнему виду цветы на клумбах;

4) сравнивать домашних и диких животных.

45. Полно отвечать на поставленные вопросы, используя слова данного вопроса; составлять простые нераспространенные предложения; распространять предложения по вопросам, правильно употребляя формы знакомых слов.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

46. Предметные результаты:

1) учащиеся должны знать названия месяцев;

2) смену погоды осенью в сравнении с летом;

3) смену погоды зимой в сравнении с осенью;

4) смену погоды летом в сравнении с весной;

5) смену погоды весной в сравнении с зимой; изменения в жизни растений и

животных в связи со сменой времен года; значение государственных символов – герба, ф л а г а , Г и м н а ;

6) различия в национальном костюме девочки и женщины, мальчика и мужчины;

7) значение семи ингредиентов национального блюда – коже; значение воздуха в жизни растений, животных, человека; названия деревьев – береза, липа, клен, дуб, т о п о л ь ;

8) строение дерева – корень, ствол, ветви, листья; строение цветка; значение насекомых в растительном и животном мире.

47. Личностные результаты.:

1) учащиеся должны уважительно относиться к государственным символам;

2) накрывать праздничный дастархан, с использованием национальных блюд;

3) осуществлять сезонные работы на пришкольном участке и ухаживать за растениями; выполнять правила гигиены при употреблении фруктов и сырых овощей;

4) ухаживать за комнатными растениями.

48. Системно-деятельностные результаты:

1) учащиеся должны уметь показывать символы нашего государства - герб, флаг;

2) правильно исполнять гимн республики; измерять температуру воздуха;

3) проветривать помещение;

4) соблюдать чистоту воздуха в помещениях; различать основные деревья м е с т н о с т и ;

5) различать плоды по их признакам – форма, цвет, запах, вкус.

49. Участвовать в беседе, полно и правильно отвечать на поставленный вопрос; составлять простые распространенные предложения, правильно употребляя формы знакомых слов; использовать предлоги и некоторые наречия.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

50. Предметные результаты:

1) учащиеся должны знать характерные явления каждого сезона; Государственные праздники Республики Казахстан – День Конституции, День независимости Республики Казахстан; названия некоторых национальностей, проживающих в К а з а х с т а н е ;

2) исторические памятники родного города (села); исторические места Казахстана; состав почвы (песок, глина, камни);

3) растения леса; деревья хвойные и лиственные; грибы – съедобные и ядовитые; лесные ягоды – земляника, черника; ягоды съедобные и ядовитые; травы полезные и опасные; правила поведения в лесу; строение растений поля – корень, стебель-соломинка, лист, колос, метелка; значение растений поля в жизни человека;

4) влияние сезонных изменений на жизнь полевых растений; редкие растения и их

о х р а н а ;

5) К р а с н а я к н и г а ;

б) приспособление диких животных к условиям природы;

7) роль человека в жизни животных.

51. Личностные результаты:

1) учащиеся должны понимать необходимость бережного отношения и сохранения исторических мест;

2) помнить и ценить героические поступки своих соотечественников;

3) посещать исторический, краеведческий и другие музеи;

4) бережно относиться к историческим местам и сооружениям республики и своего края; уважать обычаи и традиции народов, проживающих в Казахстане.

52. Системно-деятельностные результаты:

1) учащиеся должны уметь объяснить понятия «ранний», «поздний» периоды в р е м е н г о д а ;

2) объяснить что такое «многонациональный народ» Казахстана; выполнять правила поведения в лесу; ухаживать за растениями;

3) участвовать в беседе; отвечать на вопросы, дополняя высказывания одноклассников; связно высказываться по плану, употребляя простые распространенные предложения, правильно используя формы знакомых слов.

П р и л о ж е н и е 6 0

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 5

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Изобразительное искусство» для учащихся с легкой умственной отсталостью 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной

о т с т а л о с т ь ю .

2. Уроки изобразительного искусства обеспечивают богатые возможности для исправления недостатков развития детей с отклонениями в развитии интеллекта. Коррекционная направленность занятий – обязательное условие учебного процесса.

3 . Ц е л ь о б у ч е н и я :

1) способствовать всестороннему и гармоничному развитию; коррекции недостатков познавательной деятельности учащихся путем систематического и целенаправленного воспитания и развития у них правильного восприятия формы, конструкции, величины, цвета предметов, их положения в пространстве;

2) умения находить в изображаемом существенные признаки, исправлять недостатки двигательной сферы; сглаживание недостатков зрительно-двигательной координации; помочь детям познать окружающий мир;

3) давать учащимся знание элементарных основ реалистического рисунка; привить навыки и умения в изобразительном искусстве, ознакомить с основными техническими приемами работы ;

4) прививать любовь к труду, воспитывать аккуратность, настойчивость и самостоятельность в работе; эстетически воспитывать детей, развивать их художественный вкус ;

5) развивать пространственное мышление, образное представление и воображение; ознакомить школьников с выдающимися произведениями мирового изобразительного искусства .

4 . З а д а ч и о б у ч е н и я :

1) расширять кругозор учащихся, через знакомство с выдающимися произведениями искусства и их творцами;

2) содействовать эстетическому воспитанию;

3) развивать творческие способности, формировать мировоззрение, т.е. всесторонне развивать личность ;

4) корректировать недостатки развития детей;

5) помогать детям познавать окружающую действительность, развивать у них наблюдательность ;

6) овладевать элементарными основами реалистического рисунка, приемами и навыками рисования ;

7) развивать организованность, умение обдумывать порядок работы, работать по плану ;

8) прививать любовь к природе, к Родине.

5. Учебный материал по изобразительному искусству для специальной (коррекционной) общеобразовательной школы (0-4 класс) предусматривает четыре вида занятий: рисование с натуры, декоративное рисование, рисование на темы, беседы об искусстве .

6. Содержание занятий по изобразительному искусству. Занятия изобразительным искусством проводятся с 0 по 4 класс. На весь курс обучения отводится 168 учебных часов, из их 48 часов отведено на рисование с натуры; 47 часов - на декоративное рисование; 35 часов - на тематическое рисование и 5 часов - на беседы по искусству (4 класс). В 0 классе занятия посвящены подготовке детей к овладению графическими навыками, развитию мелкой моторики, пространственно-зрительного восприятия (33 часа). В 0-3 классах беседы проводятся 2 раза в четверть. Отдельных часов на них не отводится, выделяется 10-15 минут в начале или конце урока.

7. В процессе обучения осуществляются межпредметные связи с дисциплинами: «Русский язык», «Чтение и развитие речи», «Музыка и пение», «Мир вокруг», «Ручной труд», «Математика».

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

8. Подготовительные упражнения:

1) осуществлять сенсорное воспитание детей, учить их различать форму предметов при помощи зрения, осязания и обводящих движений руки, узнавать и показывать основные геометрические фигуры и тела (круг, квадрат, прямоугольник);

2) формировать графические представления формы (круг, квадрат, прямоугольник, треугольник, круг и овал). Развивать моторику руки, формировать графические умения владеть карандашом. Дать представление о порядке цветов спектра. Учить различать цвета: красный, желтый, синий, зеленый. Учить раскрашивать рисунок: соблюдать направление штрихов (сверху вниз, слева направо), не оставлять пробелов, не выходить за пределы контура. Воспитывать интерес к рисованию.

9. Примерные задания 1 четверть (9 часов):

1) проверка уровня подготовленности класса (умение держать карандаш, проводить линии, слушать инструкции). Графические упражнения;

2) линии прямые: горизонтальные и вертикальные. Знакомство с цветом: красный;

3) рисование знакомых предметов: лесенки, качели (по образцу). Знакомство с цветом: синий;

4) рисование предметов, имеющих форму квадрата;

5) рисование предметов, имеющих форму прямоугольника;

6) штриховка: квадрат, прямоугольник;

7) линии прямые наклонные; знакомство с цветом: зеленый;

8) рисование предметов, имеющих форму треугольника;

9) штриховка: квадрат, треугольник.

10. 2 четверть (7 часов):

1) кривые (волнистые) линии; различение цветов: красный – синий;

2) линии спиралеобразные. Рассмотрение иллюстраций осени;

- 3) линии дугообразные (ежик, листок, грибок);
- 4) линии круговые незамкнутые. Рисование улиток, клубочков;
- 5) линии круговые замкнутые; знакомство с цветом: желтый
- 6) рисование предметов, имеющих форму круга;
- 7) рисование елочных шариков. Рассматривание иллюстраций зимы.

1 1. 3 четверть (9 часов):

- 1) рисование предметами овальной формы. Рисование воздушных шаров на н и т о ч к а х ;
- 2) «Шарфик» раскрашивание по образцу;
- 3) узор из геометрических фигур (круг, квадрат);
- 4) предметы большие и маленькие (елочки, домики);
- 5) «Рукавичка». Дорисовывание и раскрашивание узора по образцу;
- 6) «Две ленты» узкая и широкая. Красная лента широкая, а зеленая узкая;
- 7) рисование по шаблону грибов, раскрашивание с соблюдением контура;
- 8) рисование по шаблону яблока, раскрашивание с соблюдением контура;
- 9) рисование «Ежик несет яблоко» (по шаблонам).

1 2. 4 четверть (8 часов):

- 1) простейший растительный узор в полосе (яблоко, грибок). Рассматривание к а р т и н о в е с н е ;
- 2) «Игрушки». Дорисовывание контуров симметричных предметов (пирамидка);
- 3) «Рыбки». Рисование по пунктиру с использованием кривых линий;
- 4) «Ракета». Рисование по образцу по опорным точкам;
- 5) «Птички». Рисование простейших изображений птиц с использованием кругов, о в а л о в , п р я м ы х л и н и й ;
- 6) «Светофор» (рисование по следам подвижной аппликации);
- 7) «Радуга». Знакомство с последовательностью красок в спектре;
- 8) «Азбука». Штриховка букв и цифр.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

13. Декоративное рисование (14 часов): вырабатывать у учащихся умения свободно проводить прямые горизонтальные, вертикальные и наклонные линии; упражнять детей в аккуратной закраске элементов орнамента с соблюдением контура рисунка; развивать умение пользоваться трафаретами-мерочками; учить различать и называть цвета: красный, желтый, зеленый, синий, коричневый, оранжевый.

14. Рисование с натуры (11 часов): учить детей различать предметы по форме, величине, цвету и передавать в рисунке их основные свойства; правильно размещать рисунки на листе бумаги; аккуратно закрашивать изображения, соблюдая контуры.

15. Рисование на темы (8 часов): учить детей объединять предметы по признаку

формы; развивать у них умения передавать в рисунке наиболее простой для изображения момент из прочитанной сказки; размещать элементы рисунка на листе бумаги, передавая пространственные отношения несложных предметов (наверху, внизу, рядом, около; большой, маленький, самый маленький); отождествлять свой рисунок с к а к и м - л и б о п р е д м е т о м .

16. Беседы по картинам (2 раза в четверть): учить детей узнавать и различать в иллюстрациях изображения предметов, животных, растений, известных им из ближайшего окружения; развивать у них умение сравнивать предметы по форме, цвету, в е л и ч и н е .

17. Примерные задания.

18. 1 четверть (9 часов):

- 1) узор в полосе (треугольники, квадраты, ломаная линия);
- 2) рисование с натуры: лист сирени, вишни, овощи – фрукты;
- 3) тематическое рисование. «Во саду ли, в огороде». «Осень в городе» (дуб, ель);
- 4) рисование с натуры: квадрат, круг (носовой платок, тарелка). Шарф и шапочка.

19. 2 четверть (7 часов):

- 1) узор в полосе (на волнистой линии). Рисование «Бусы»;
- 2) тематическое рисование: «Сказочное окошко». «Ветка елки с игрушками»;
- 3) рисование с натуры: тетрадь, елочные игрушки, ветка ели и сосны.

20. 3 четверть (9 часов):

- 1) рисование с натуры. Предметы круглой формы (мячи большой и маленький). Рыбка. Флажок (прямоугольной формы);
- 2) тематическое рисование. «Снеговик». «Беседа». «Елка зимой в лесу»;
- 3) узор в полосе (ветка ели и снежинка), в треугольнике.

21. 4 четверть (8 часов):

- 1) тематическое рисование. «Я ракету нарисую». «Кораблик на воде». Сказка: «Три медведя» (три чашки разной величины и раскраски);
- 2) узор в полосе и в квадрате из элементов казахского орнамента.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

22. Декоративное рисование (13 часов):

- 1) учить детей проводить от руки прямые линии (горизонтальные, вертикальные, наклонные), делить отрезок на равные части;
- 2) развивать умения рисовать от руки основные геометрические фигуры и составлять из них узор в полосе, соблюдая чередование по форме и цвету; составлять узоры из растительных элементов в полосе, квадрате, круге; совершенствовать навык р а с к р а ш и в а н и я р и с у н к а ;
- 3) учить использовать в узорах красный, синий, зеленый, желтый, коричневый,

оранжевый, называть и различать черный, белый и фиолетовый цвета.

23. Рисование с натуры (12 часов):

- 1) учить детей правильно располагать изображение на листе бумаги,
- 2) различать и называть формы квадратных, прямоугольных, круглых и треугольных предметов; соблюдать в рисунке пространственные отношения предметов и обозначать эти отношения словами (посередине, справа, слева); определять существенные признаки предмета; аккуратно раскрашивать рисунок.

24. Рисование на темы (9 часов):

1) уточнять и обогащать зрительные представления учащихся об окружающей действительности;

- 2) учить их передавать в рисунке основную форму знакомых предметов;
- 3) изображать по представлению округлую форму частей предмета, их величину, а также передавать пространственные отношения предметов и их частей (сверху, снизу, рядом, около).

25. Беседы по картинам (2 раза в четверть): развивать у детей умение узнавать в иллюстрациях персонажи народных сказок, называть действующих лиц, изображенных на картинке, сравнивать их между собой. Называть и дифференцировать цвета. Ознакомить с иллюстрациями к народным сказкам из книг.

26. Примерные задания: 1 четверть (9 часов):

- 1) геометрический и растительный узор в полосе на ломаной и волнистой линии;
- 2) рисование с натуры: яблоко, гриб, дерево (без листьев), игрушка;
- 3) сюжетный рисунок. Сказка «Колобок».

27. 2 четверть (7 часов)

- 1) рисование с натуры: линейка, треугольник, флажок (с треугольным вырезом), елочные игрушки, ветка ели;
- 2) узор в треугольнике. Казахский народный орнамент;
- 3) тематический рисунок. «Новогодняя елка» (ветка ели с игрушками).

28. 3 четверть (10 часов):

- 1) узор в квадрате: геометрический, растительный, животный. Узор в круге. Элемент казахского орнамента «Цветок»;
- 2) рисование с натуры. Рыбка. Башенка из элементов строительного материала;
- 3) сюжетный рисунок. «Снеговик», «Рыбки в аквариуме»;
- 4) тематический рисунок. «Наурыз».

29. 4 четверть (8 часов):

- 1) элемент казахского орнамента: «Верблюжий след», «Родничок», «Амулет», «Вода», «Кость» (Балдак);
- 2) сюжетный рисунок. «Ракета летит»;
- 3) тематическое рисование «Кораблики на воде»;
- 4) рисование с натуры. Цветок одуванчика.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

30. Декоративное рисование (13 часов):

1) учить детей рисовать узоры из геометрических и растительных форм в полосе и квадрате;

2) развивать способность анализировать образец;

3) определять структуру узора (повторение или чередование элементов), форму и цвет составных частей;

4) использовать осевые линии при рисовании орнаментов в квадрате. Учить использовать в узорах красный, синий, зеленый, желтый, коричневый, оранжевый, черный, белый и фиолетовый цвета. Называть и различать голубой, розовый.

31. Рисование с натуры (12 часов):

1) упражнять учащихся в изображении предметов округлой формы;

2) учить различать и изображать предметы квадратной, прямоугольной, круглой и треугольной формы, передавая их характерные особенности;

3) при изображении плоских предметов симметричной формы применять среднюю (осевую) линию; развивать умение определять последовательность выполнения рисунка;

4) использовать в рисовании с натуры светлый и темный оттенки цвета.

32. Рисование на темы (9 часов):

1) учить детей соединять в одном сюжетном рисунке изображения нескольких предметов;

2) располагать изображения в определенном порядке (ближе, дальше, используя весь лист бумаги и соблюдая верх и низ рисунка).

33. Беседы по картинам (2 раза в четверть): учить детей узнавать в иллюстрациях книг характерные признаки времен года. Развивать у них умение видеть красоту природы в различные времена года.

34. Примерные задания.

35. 1 четверть (9 часов):

1) геометрический узор в полосе, в квадрате. Растительный узор в полосе, в квадрате;

2) рисование с натуры: листья простой формы, яблоки (разных по цвету и форме);

3) тематическое рисование «Осень в нашем городе».

36. 2 четверть (7 часов):

1) узор в треугольнике;

2) рисование с натуры: теннисная ракетка, разделочная доска, детская лопатка, молоток;

3) тематическое рисование «Фейерверк», «Новогодняя елка».

37. 3 четверть (10 часов):

- 1) элементы национального узора в полосе. Элемент казахского орнамента;
- 2) тематическое рисование «Елка зимой в лесу», «Рыбки в аквариуме среди водорослей».
- 3) рисование с натуры: будильник, двухцветный мяч, флажки, игрушка;
- 4) сюжетный рисунок. Сказка «Теремок».

38. 4 четверть (8 часов):

- 1) узор в квадрате. Узор в круге. Элемент казахского орнамента «Топор». «Костыль» ;
- 2) рисование с натуры. Весенняя веточка (верба, сирень);
- 3) тематическое рисование «Весенние цветы».

6. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

39. Рисование с натуры (12 часов):

- 1) учить детей анализировать объект изображения (определять форму, цвет и величину составных частей);
- 2) развивать умения изображать предметы прямоугольной;
- 3) правильно определять величину рисунка по отношению к листу бумаги;
- 4) передавать в рисунке строение предмета;
- 5) учить пользоваться осевыми линиями при построении рисунка; подбирать соответствующие цвета для изображения предметов.

40. Декоративное рисование (8 часов):

- 1) учить детей последовательно выполнять построение орнаментов в прямоугольнике и квадрате, используя осевые линии;
- 2) располагать узор симметрично, заполняя середину, края; размещать декоративные элементы в круге; пользоваться красками.

41. Рисование на темы (9 часов):

- 1) развивать у учащихся зрительные представления и умения; учить правильно, располагать изображения на листе бумаги;
- 2) закрепить знания о линии горизонта, удаленности и приближении предметов, переднем и заднем плане.

42. Беседы об изобразительном искусстве (5 часов): вырабатывать у учащихся умения отвечать на вопросы учителя по содержанию рассматриваемого произведения изобразительного искусства; закреплять элементарные знания о жанрах изобразительного искусства (натюрморте и пейзаже), их признаках и отличительных особенностях.

43. Примерные задания.

44. 1 четверть (9 часов):

- 1) самостоятельное составление узора в полосе;
 2) рисование с натуры: листа дерева, ветки рябины, овоща и фрукта, игрушки.
- Тематическое рисование «Деревья осенью»;
- 3) картины – пейзажи. Картины – натюрморты;
 4) сюжетный рисунок «Осенний день».
45. 2 четверть (7 часов):
- 1) узор в квадрате (в холодных или теплых тонах). Снежинка (по образцу);
 2) рисование с натуры: игрушка, стаканчик;
 3) сюжетный рисунок «Машины на улице»;
 4) тематическое рисование. «Зимний лес». «Праздничный салют».
46. 3 четверть (10 часов):
- 1) составление и рисование узора для ковра, в треугольнике, в круге. Казахский орнамент из растительных элементов;
 2) сюжетный рисунок. Сказка «Колобок»;
 3) рисование с натуры: пирамидка, пила, домбра;
 4) казахское народное декоративно-прикладное искусство.
47. 4 четверть (8 часов):
- 1) роспись матрешки по шаблону;
 2) сюжетный рисунок «Весенний день»;
 3) рисование с натуры. Бабочка – капустница. Букет весенних цветов. Тематическое рисование. «Натуры з»;
 4) натюрморт. Цветы. Пейзаж. Лето.

7. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

48. Уровень подготовки обучающихся оценивается с учетом предметных, личностных, системно-деятельностных результатов.

49. Предметные результаты отражены в двух аспектах: должны уметь и должны знать.

50. Предметные результаты. Учащиеся подготовительного класса должны знать:

- 1) последовательность расположения цветов в спектре, различать их и называть (красный, желтый, зеленый, синий);
 2) показывать и называть основные геометрические фигуры (квадрат, прямоугольник, треугольник, овал, круг).

51. Учащиеся должны уметь:

- 1) правильно сидеть за партой (столом);
 2) обводить карандашом шаблоны (трафареты) несложной формы, соединять точки поставленные учителем на листе бумаги, проводить от руки вертикальные,

- горизонтальные, наклонные, округлые (замкнутые и незамкнутые) линии;
- 3) закрашивать рисунок цветными карандашами;
 - 4) передавать в рисунках основную форму предметов с помощью учителя.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

52. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) различать и называть цвета: красный, желтый, зеленый, синий, коричневый, о р а н ж е в ы й ;
- 2) узнавать и показывать основные геометрические фигуры: круг, квадрат, прямоугольник, треугольник; различать круг и овал.

53. Учащиеся должны уметь:

- 1) передавать в рисунках основную форму предметов;
- 2) узнавать и различать в иллюстрациях изображения предметов, животных, растений, известных детям из ближайшего окружения; сравнивать их между собой по форме, цвету.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

54. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) порядок расположения цветов в спектре;
- 2) названия цветов: красный, желтый, зеленый, синий, коричневый, оранжевый, фиолетовый, черный, белый и различать их;
- 3) понимать принцип повторения или чередования элементов в узоре (по форме и ц в е т у) ;
- 4) иметь элементарные представления о казахском народном декоративно-прикладном искусстве.

55. Учащиеся должны уметь:

- 1) проводить линии в нужных направлениях, не поворачивая при этом лист бумаги, в соответствии с инструкцией учителя;
- 2) дифференцировать формы округлых, прямоугольных, квадратных и треугольных предметов и называть их;
- 3) изображать от руки предметы округлой, прямоугольной и треугольной формы;
- 4) сравнивать два предмета по форме, цвету, величине;
- 5) проводить в квадрате осевые линии;
- 6) узнавать в иллюстрациях персонажи народных сказок.

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

56. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) различать светлый и темный оттенки цвета: светло-зеленый, темно-зеленый, голубой, розовый и др.;
- 2) иметь элементарные знания о натюрморте как жанре изобразительного искусства;
- 3) иметь элементарные представления в области казахского народного декоративно-прикладного искусства.

57. Учащиеся должны уметь:

- 1) правильно располагать лист бумаги, анализировать с помощью учителя строение предмета;
- 2) сравнивать несколько предметов по форме, величине, цвету и положению в пространстве;
- 3) намечать последовательность построения рисунка под руководством учителя;
- 4) анализировать свой рисунок с помощью учителя.

11. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

58. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) иметь элементарные представления о пейзаже как жанре изобразительного искусства;
- 2) узнавать в иллюстрациях книг характерные признаки времен года;
- 3) иметь представление о казахском народном декоративно-прикладном искусстве.

59. Учащиеся должны уметь:

- 1) правильно определять величину изображения в зависимости от размера бумаги;
- 2) использовать осевую линию при построении рисунка симметричной формы;
- 3) подбирать и передавать в рисунке цвета изображаемых предметов;
- 4) пользоваться красками при рисовании орнаментов (узор); пользоваться кистями разной толщины;
- 5) употреблять в речи слова, обозначающие пространственные признаки и пространственные отношения предметов.

60. Личностные результаты:

- 1) должны проявлять интерес к культуре и традициям казахского народа и других народов, проживающих на территории Казахстана;
- 2) выражать эмоционально-эстетическое отношение к персонажам народных сказок;
- 3) должны иметь эстетические потребности, ценности и чувства;
- 4) должны пользоваться чувствами прекрасного и целесообразного при рисовании предметов окружающей действительности.

61. Системно-деятельностные результаты, учащиеся должны:

- 1) применять наиболее доступные способы изображения объектов;
- 2) анализировать свой рисунок по вопросам учителя;
- 3) употреблять в речи слова, обозначающие пространственные признаки и пространственные отношения предметов;
- 4) использовать полученные знания при выполнении рисунков;
- 5) рассказывать о содержании рассматриваемого произведения изобразительного искусства с помощью учителя.

П р и л о ж е н и е 6 1

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 6

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Ручной труд» для учащихся с легкой умственной отсталостью 0-3 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной отсталостью .

2. Трудовое обучение детей с ограниченными возможностями является важнейшим звеном в общей системе учебной и коррекционно - воспитательной работы во вспомогательной школе .

3 . Ц е л ь о б у ч е н и я :

1) овладение начальными технологическими знаниями, трудовыми умениями и навыками, способами планирования и организации труда;

2) развитие сенсорики, мелкой моторики рук, пространственного воображения, способностей ориентироваться в информации разного вида;

3) освоение знаний о роли трудовой деятельности человека в преобразовании окружающего мира ;

4) воспитание трудолюбия, уважительного отношения к людям и результатам их

т р у д а .

4. Задачами трудового обучения являются:

1) формирование основ общетрудовых и специальных умений, навыков, трудовой культуры ;

2) использование знаний и умений, полученных в повседневной жизни и практической деятельности для поиска, воспроизведения, сохранения и применения информации ;

3) соблюдение правил личной гигиены и правил безопасности труда;

4) самостоятельное конструирование различных изделий;

5) развитие творческих способностей, художественного вкуса, творческого воображения, пространственного мышления, эстетического вкуса и конструкторских способностей ;

6) организация коллективного труда на уроке.

5. В соответствии с типовым учебным планом объем учебной нагрузки по предмету «Ручной труд» составляет: 0-1 класс – 2 часа в неделю, всего – 66 часов; 2-3 классы – 2 часа в неделю , 68 часов .

6. Межпредметная связь осуществляется через применение умений и навыков, полученных на других предметах: «Русский язык», «Чтение и развитие речи», «Музыка и пение», «Мир вокруг», «Изобразительное искусство», «Математика».

2. Базовое содержание учебного предмета для подготовительного класса

7. Содержание предмета ручной труд состоит из следующих разделов. Вводное занятие (1 ч.): ознакомление учащихся с изделиями, которые планируются выполнить в течение учебного года. Называние материалов для поделок (бумага, пластилин, проволока и т.д.). Сообщение правил поведения во время занятий ручным трудом. Сообщение правил поведения во время занятий ручным трудом, требования к организации рабочего места .

8. Конструирование из строительного материала (3ч.). Практические работы:

1) сборка по подражанию: дома, мебель. Создание конструкций, используемых для игры. Практические работы. Создание простейших построек по подражанию действиям учителя. Построение машины, гаража с воротами. Расстановка мебели в комнате для куклы из 3-4 предметов. Перестановка отдельных предметов по подражанию и по образцу, по словесной инструкции ;

2) упражнения по составлению одних элементов наборов из других(более мелких) или использованию одних элементов строительного набора вместо других (составлять брусок из кубиков, двух пластин и пр.);

3) сборка по подражанию: дома, мебель. Создание конструкций, используемых для

игры. Создание по представлению из различных типов строительных наборов несколько связанных между собой построек.

9. Работа с пластилином (24 ч.). Практические работы:

1) упражнения в подготовке материала к лепке. Лепка без задания – разминание целого куска двумя руками, разрывание на крупные куски, соединение. Упражнение в раскатывании глины и пластилина. Изготовление простейших геометрических тел. Упражнения в подборе пластилина по цвету;

2) лепка раскатыванием столбиков различной толщины и длины в ладонях и на подкладной доске. Изготовление улиток. Обыгрывание композиции «Семья улиток». Лепка скатыванием шариков, орешков. Лепка скатыванием предметов состоящих из нескольких частей (круглой формы). Лепка по образцу из двух шариков различной величины: снеговика, мишки-неваляшки;

3) изготовление гусеницы из предварительно подготовленных шаров разных размеров. Составление композиции «Гусеницы на листочке». Лепка по образцу фруктов и овощей. Выполнение национального узора на контуре, нанесенном учителем на подложку, покрытую пластилином, из природного материала (семена дыни, гороха, косточки от арбуза).

10. Работа с природными материалами (8 ч.). Практические работы: Экскурсия в природу с целью сбора природного материала. Наклеивание засушенных листьев на подложку из цветной бумаги (лист большой, лист маленький). Изготовление аппликации из листьев дуба, клена, березы. Ковер из засушенных листьев в квадрате. Изготовление «тускииза» – настенного ковра из засушенных листьев. Изготовление аппликации из листьев разных размеров: рыбки, бабочки. Изготовление(по выбору) рыбки, птицы, ежика из скорлупы грецкого ореха, шишек и пластилина.

11. Работа с бумагой и картоном (22 ч.). Практические работы. Упражнения в сгибании и разрывании бумаги по линиям сгиба. Получение квадрата из заготовки прямоугольной формы. Получение треугольника путем сгибания квадрата. Изготовление по образцу аппликации домика, автобуса. Изготовление по образцу узора в полосе, чередование фигур по величине (большой – маленький). Складывание бумаги. Изготовление по образцу объемных игрушек: самолетик, кораблик. Изготовление цепочки из полосок цветной бумаги, заготовленных учителем.

12. Работа с нитками (4 ч.). Практические работы Называние материала – нитки – знакомство. Подбор ниток по цвету, толщине, связывание. Связывание цветных ниток, наматывание в клубок, на картонку. Составление коллекции ниток – наклеивание на готовую подложку из плотной бумаги. Витье шнура из толстых цветных ниток.

13. Работа с проволокой (4 ч.). Практические работы. Упражнения в сгибании проволоки под углом, по кругу, квадрату. Получение контуров геометрических фигур путем накладывания проволоки на их графическое изображение (проволока заданной длины), по представлению.

3. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

14. Содержание предмета ручной труд состоит из следующих разделов.

15. Вводное занятие (1 ч.):

1) беседа о труде. Ознакомление учащихся в особенностями урока труда;
2) требования к поведению учащихся во время урока труда. Правильная рабочая поза и соблюдение порядка на рабочем месте. Аккуратное и бережное обращение с материалами и инструментами. Соблюдение техники безопасности и санитарно-гигиенических требований.

16. Конструирование и моделирование из различных материалов (4 ч.).
Практические работы Изготовление по образцу бабочки, зайчика из полосок цветной бумаги различной длины (ширины полос 1 см.), согнутых кружочками (с применением клея).

17. Работа с пластилином (23 ч.). Практические работы:

1) изготовление лесенки, елочки, самолета из столбиков и полосок. Составление композиции «Самолеты под лесом»;
2) лепка по образцу игрушек, состоящих из нескольких частей различной величины (пирамидки, снеговика). Составление композиции из изготовленных матрешек «Веселые снеговики». Лепка по образцу рельефов букв и цифр на доске;
3) лепка по образцу на темы сказок «Колобок», казахская сказка - «Почему у ласточки раздвоенный хвост» (змея и ласточка).

18. Работа с природными материалами (8 ч.). Практические работы:

1) экскурсия в природу. Сбор природных материалов, знакомство с их свойствами (листьев, цветов, семян – крылаток ясеня и клена, сучков и т.д.);
2) наклеивание на подложку из цветного картона засушенных цветков. Составление по образцу сюжетной картины из засушенных листьев «Букет», «На джайлау» изготовление по образцу ежа из пластилина (крылаток ясеня, игл, веточек, шелухи подсолнуха);
3) изготовление по образцу бабочки из пластилина и крылаток клена или мелких листьев. Изготовление кораблика из скорлупы грецкого ореха, каштана, ракушек, сосновой коры с парусом из листьев дерева. Изготовление медведя из скорлупы грецкого ореха, глаза из семян, нос и рот из маленьких шляпок желудей, лапы из больших шляпок желудей.

19. Работа с бумагой и картоном (22 ч.). Практические работы:

1) упражнения в резании ножницами по линии сгиба. Резание полосы бумаги на квадраты, прямоугольники, треугольники. Наклеивание в полосе узоров. Изготовление елочных украшений «Фонарик». Полосы бумаги надрезать по линии сгиба не дорезая до конца. Изготовление гирлянд из флажков, выполненных из одной детали путем

складывания и отделанных композиций;

2) аппликации. Изготовление по шаблону казахского орнамента в квадрате с использованием сочетания элементов узора («тарак» – гребень). Изготовление по шаблону узора в круге (не более 3-х: круг, квадрат, треугольник, прямоугольник). Изготовление по образцу растительного орнамента в полосе, в круге, в квадрате;

3) составление по образцу растительных казахских орнаментов, чередующихся по форме, цвету – гул» – цветок, «кайнар» - родничок.

20. Работа нитками (8 ч.). Практические работы:

1) упражнения в разрезании ниток разной длины и толщины. Изготовление из цветных ниток кисточки к шапочке. Изготовление помпонов из шерстяных ниток;

2) упражнения по вдеванию нитки в цыганскую иголку. Шитье по проколам способом «игла вверх – вниз». Вышивание по проколам геометрических фигур: круга, квадрата, треугольника. Закрашивание контуров штрихованием цветными карандашами.

4. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

21. Содержание предмета ручной труд состоит из следующих разделов.

22. Работа с пластилином (24 ч.). Практические работы:

1) формовка на плоскости геометрических тел (куб, брус). Лепка дидактического материала с применением стеки: кубик большой, кубик маленький, брусок высокий, брусок низкий;

2) складывание из вылепленных деталей башни, дома. Лепка предметов цилиндрической формы: кружки, стаканы для карандашей. Лепка с натуры посуды конической формы: ведерка, цветочного горшка. Лепка по образцу стилизованных фигур птиц, животных;

3) самостоятельная лепка с натуры игрушек. Лепка по контуру композиции по теме «Весна» (дом, солнце, дерево с листьями, трава, цветы) тонкими столбиками.

23. Работа с природными материалами (16.). Практические работы:

1) экскурсия в природу с целью сбора природного материала. Изготовление по образцу зайца из желудей, крылаток ясеня; черепахи из персиковой косточки; утки с утятами из сосновых шишек, листьев, перьев. Составление композиции «Птицы на озере» с использованием дополнительных природных материалов – листья, трава, цветы и т.д.;

2) составление композиции по образцу и представлению из засушенных листьев, (макеты). Коллективное изготовление макета к сказке «Жыл басы» – «Начало года». Изготовление простейших стилизованных фигурок животных из природных материалов с использованием подручных материалов (палочки, клея и т.д.). цветов, трав, соломы.

24. Работа с бумагой и картоном (16.). Практические работы:

1) изготовление пакета из бумаги для хранения семян, крылаток. Украшение его аппликацией с национальным узором «гул» - цветов. Разметка и тонкого картона по шаблонам. Резание ножницами по прямым и кривым линиям. Оклеивание картона цветной бумагой с одной стороны;

2) изготовление закладки. Изготовление из картона плоских елочных игрушек (овощей, фруктов, фигурок животных). Обклеивание их цветной бумагой с одной стороны. Изготовление закладки из тонкого картона. Изготовление аппликаций и приклеивание их к закладкам;

3) изготовление амулета «тумарша» в форме треугольника, оклеивание его цветной бумагой с одной стороны. Закрепление амулета с помощью длинной нитки – тесьмы.

25. Работа с текстильными материалами (12 ч.):

1) практические работы. Изготовление стилизованных фигурок (мальчика, девочки) из связанных пучков нитей, шпагата, тесьмы;

2) упражнения в раскрое ткани по готовой выкройке в форме квадрата или прямоугольника. Составление коллекции тканей с четко выраженной лицевой и изнаночной стороной на подложке из картона;

3) выполнение стежка «шнурок»: упражнения на полосе бумаги в клетку. Вышивание закладки из канвы или ткани с крупным переплетением. Оформление концов закладки кисточки.

5. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

26. Содержание предмета ручной труд состоит из следующих разделов.

27. Работа с природными материалами(12 ч.). Практические работы:

1) экскурсия в природу с целью сбора природного материала;

2) самостоятельное изготовление из кукурузных початков, скорлупы грецких орехов, плюсок желудей, проволоки, пластилина, сосновых шишек, семян подсолнуха: жирафа, совы и совенка, паука, стрекозы;

3) изготовление по замыслу объемных изделий из различных материалов (после экскурсий, чтения книг, просмотра кинофильма). Изготовление по замыслу композиции на тему – казахская национальная игра «Байга» (скачки): фигурки животных – лошади; людей.

28. Работа с бумагой и картоном (26 ч.). Практические работы:

1) окантовка картона полосками бумаги и листом. Изготовление по образцу подложек квадратной и прямоугольной формы для крепления плоских природных материалов;

2) изготовление из плотной цветной бумаги елочных украшений объемной формы: фонарика из трех или четырех кругов, согнутых пополам, гриба из трех деталей,

ракеты из трех деталей. Изготовление масок и полумасок для новогоднего карнавала. Разметка картона и бумаги по шаблонам сложной конфигурации. Изготовление из картона и бумаги отдельных элементов казахских узоров сложной конфигурации: «сынык муйиз» – сломанный рог, «туйе-табан» - верблюжий след. Изготовление елочных игрушек с применением материалоотходов. Изготовление открытых коробок из тонкого картона;

3) разметка развертки коробки по шаблону и по линейке. Склеивание коробок двумя способами: с помощью клеевого пистолета и по стыкам, оклеивание полосой бумаги. Работа выполняется по образцу и показу отдельных приемов работы учителем.

29. Работа с проволокой (6 ч.). Практические работы:

1) изготовление цепочки из мягкой цветной проволоки. Выполнение изделия по показу учителем приемов работы: навить на стержень мягкую проволоку и нарезать кусочками кольца, собрать из колец цепочку;

2) изготовление по образцу и контурному рисунку стилизованных фигурок рыб, птиц, животных. Выполнение изделия по показу приемов работы учителем.

30. Работа с текстильными материалами. Работа с нитками (18 ч.):

1) практические работы. Изготовление браслета из плетенных в несколько раз нитей. Шитье по предварительным проколам фруктов, овощей цветов на бумаге. Раскрашивание цветными карандашами;

2) ознакомление с косым обметочным стежком. Упражнения на полосе тонкого картона по готовым проколам;

3) шитье на бумаге в форме квадрата по предварительным проколам казахских узоров («сынык муйиз» – сломанный рог, «туйе-табан» - верблюжий след). Раскрашивание цветными карандашами.

31. Работа с пластилином (6 ч.). Практические работы. Вкладывание контуров животных разноцветными шариками из пластилина на картоне (бабочка, жук, крокодил, жираф).

6. Требования к уровню подготовки учащихся подготовительного класса

32. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

1) по разделу «Конструирование из строительного материала»: технические знания и ознакомление с разными видами наборов «Строитель». Ознакомление с материалом (дерево) и его свойствами, размером, конструкцией деталей, цветом. Закрепление сведений о различных видах строительного набора;

2) по разделу «Работа с пластилином»: технические знания. Название материала – пластилин. Знакомство со свойствами пластилина. Правила работы с пластилином. Цвета пластилина: красный, синий. Способы подготовки пластилина к работе: подогрев

и разминание. Соединение деталей примазыванием. Составление простейших композиций. Понятие о расположении предметов на подставке в определенной последовательности. Применение пластилина при изготовлении предметов. Организация рабочего места при выполнении лепки. Соблюдение санитарно-гигиенических требований при лепке. Называние поделки. Соотнесение величины куска пластилина с размером образца. Виды материалов, использованных при выполнении узора;

3) по разделу «Работа с природными материалами»: технические знания. Элементарные понятия о природных материалах. Свойства природных материалов: цвет, форма, величина, хрупкость засушенных листьев и цветов. Понятие об аппликации. Применение и назначение пластилина и клея;

4) по разделу «Работа с бумагой и картоном»: технические знания. Название материала: бумага, свойства бумаги: сгибается, мнется, рвется. Название материала. Свойства бумаги – сгибается, мнется, рвется, впитывает влагу, теряя при этом прочность. Основные цвета бумаги; свойство бумаги – склеивается. Основные цвета. Понятие об узорах и орнаментах Понятие о геометрических и растительных узорах. Правила составления узоров, орнаментов, принцип чередования;

5) по разделу «Работа с нитками»: технические знания. Применение ниток. Свойства и особенности ниток: тонкие, толстые, связываются, скручиваются, рвутся, могут окрашиваться в разные цвета;

6) по разделу «Работа с проволокой»: технические знания. Называние материала, свойства, виды. Техника безопасности при работе с проволокой.

3.3. Учащиеся должны уметь:

1) по подражанию выполнять некоторые простейшие постройки (из двух элементов). Развивать восприятие цветов и проводить упражнения по развитию умения различать, выделять, сопоставлять по форме, величине, цвету элементы строительных наборов. По образцу выполнять простые постройки;

2) подбирать элементы строительных наборов по образцу. Уметь при необходимости использовать одни элементы вместо других. Расставлять мебель в кукольной комнате по образцу после действия учителя. Переставлять отдельные предметы мебели по подражанию действиям учителя и по образцу. Расставлять мебель в кукольной комнате в соответствии с планом и с помощью учителя. Сравнить планы двух комнат («Что переставили в комнате?», «Где стоял стул?», «где теперь стоит стол?», «Куда поставили кровать?»);

3) по подражанию учителя разминать пластилин двумя руками, раскатывать и лепить. Раскатывать пластилин в ладонях и на подкладной доске. Соединять детали примазыванием. Выполнять сплющивание столбиков пластилина; выполнять композиции с помощью учителя. Соединять части в целом. Передавать в лепке основные свойства предметов, называть их (круглый, большой – маленький, самый

маленький, внизу – сверху). Лепка из подготовленных кусочков пластилина; владеть основными приемами лепки. Сравнить образец изделия со своей поделкой. Подбирать пластилин по цвету. Покрывать заготовку равномерным слоем пластилина;

4) покрывать заготовку природным материалом; различать виды природных материалов, сортировать природный материал. Подбирать природные материалы, необходимые для работы. Уметь с помощью учителя выполнять работу. Последовательно наклеивать на бумагу детали композиции. Высушивать под прессом. Собирать из природных материалов изделия по выбору учителя;

5) складывать бумагу, пользоваться гладилкой. Разрывать бумагу по линии сгиба; подбирать полоски бумаги по цвету. Выполнять соединения деталей с помощью учителя. Собирать полоски бумаги с помощью клеящего карандаша под руководством учителя. Складывать бумагу с опорой на образец учителя. Уметь подбирать бумагу по цвету. Сгибать прямоугольный лист бумаги пополам, приклеивать к основе. Выполнять узор на полоске бумаги. Чередовать предметы по форме, цвету, величине. Выполнять работу поэтапно синхронно с учителем;

6) составлять коллекцию ниток. Вить шнур из одной нитки;

7) сгибать проволоку с помощью учителя. Получить контуры геометрических фигур

7. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

34. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

1) по разделу «Конструирование и моделирование из различных материалов». Технические знания. Ознакомление с правилами составления поделок из полосок бумаги в форме круга;

2) по разделу «Работа с пластилином». Технические знания. Соединение деталей прижиманием, примазыванием. Свойства пластилина. Различные цвета пластилина. Подготовка пластилина к работе. Организация рабочего места и соблюдение санитарно-гигиенических требований при лепке; виды лепки: на плоскости (рельеф). Инструменты, применяемые при лепке, их названия и назначение (стека). Расположение материалов и инструментов на рабочем месте. Соблюдение санитарно-гигиенических требований при выполнении лепки. Понятие о расположении предметов на подставке в определенной последовательности;

3) по разделу «Работа с природными материалами»: технические знания; свойства природных материалов. Хрупкость засушенных листьев и цветов. Сбор и хранение. Свойства природных материалов, используемые при работе: цвет, форма, величина, твердость или мягкость, особенности поверхности;

4) по разделу «Работа с бумагой и картоном». Технические знания; понятия: линия сгиба. Основные цвета и сорта бумаги (газетная, бумага для рисования, цветная).

Правила безопасной работы с ножницами. Организация рабочего места, соблюдение санитарно-гигиенических требований при работе с бумагой. Украшение помещений к празднику. Правила безопасной работы с режущими инструментами, клеем. Соблюдение санитарно-гигиенических требований при работе с клеем. Соединение деталей из бумаги с помощью клея; названия и символическое значение элементов казахских орнаментов. Сочетание цветов бумаги в орнаменте. Правила составления узоров орнаментов, принципы чередования. Рациональное использование бумаги при обведении шаблона. Понятия: разметка, вырезывание. Названия и символические значения элементов растительных казахских орнаментов. Понятие о растительном орнаменте. Правила составления растительного орнамента – ритм узора. Сочетания цветов бумаги в растительном орнаменте;

5) технические. Названия изделий. Простейшие понятия о сочетаниях цветов. Применение и назначение ниток; свойства ниток: толщина, цвет, легко режутся; инструменты для работы с нитками и их назначение. Ножницы, игла. Сочетание цвета ниток и карандаша для раскраски контура.

35. Учащиеся должны уметь:

1) вырезать по прямой линии полоски из цветной бумаги (1 см). Намазывать клей и склеивать отдельные детали в форме колец (бабочки, зайчика). Сборка игрушек по инструкции и образцу учителя;

2) скатать и раскатать пластилин. Лепить предметы, составлять композицию. Скатывать и расплющивать детали пирамидки из 2-3 частей, снеговика из 3 шаров различной величины;

3) соединять части в целое: лепить рельефные изображения (цифры и буквы) на доске. Раскатывать и скатывать детали животных. Соединять их способом примазывания. Закреплять животных на подставке;

4) с помощью учителя организовать свою работу с опорой на образец поделки, выполнять операции на устной инструкции учителя. Соединять пластилин с природным материалом способом примазывания. Вкалывать детали из природных материалов в пластилин. Выполнять изделия из объемных природных материалов, используя для его соединения пластилин и приемы примазывания, вкалывания;

5) разрезать бумагу по линии сгиба. Различать основные сорта бумаги. Хватка инструмента. Синхронность работы обеих рук: правая рука с ножницами – режет, левая – подает. Резание ножницами по прямым линиям; надрезать по линии сгиба, не дорезая до конца (фонарик). Резать по прямым линиям (флажок). Присоединять дополнительные детали с опорой на образец;

6) использовать шаблон при построении орнамента в квадрате и в круге. Вырезать и наклеивать с опорой на образец учителя. Размещать детали аппликации относительно друг друга и плоскости листа. Подбирать бумагу по цвету для растительного орнамента. Размечать с помощью учителя. Самостоятельно вырезать несложные элементы

растительного орнамента. Прикладывать и приклеивать части аппликации;

7) наматывать, разрезать нитки на картонку и связывать при изготовлении кисточки, помпона. Вдевать нитку в иголку. Шить по проколам способом «игла вверх-вниз», раскрашивать геометрические фигуры.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

36. Предметные результаты. По разделу: Работа с пластилином учащиеся должны з н а т ь :

1) технические знания. Понятие-геометрические тела (куб, брус) узнавание и название. Инструменты, используемые для работы: стеки, линейка. Техника безопасной работы. Ознакомление учащихся с керамическими изделиями, декоративной посудой. Ознакомление с домашней утварью казахского народа; пропорции фигур птиц и зверей;

2) по разделу «Работа с природными материалами». Технические знания. Способ соединения деталей с помощью пластилина. Называние операции (соединить, прикрепить). Материал, используемый для крепления деталей: пластилин. Свойства засушенных листьев, цветов, трав; правила составления макета. Закрепление приемов соединения деталей с помощью подручных материалов;

3) по разделу «Работа с бумагой и картоном». Технические знания. Применение и назначение картона. Свойства и особенности картона. Клеящие составы для работы с картоном и бумагой (клейстер, казеиновый клей). Инструменты, применяемые для работы с картоном, и их назначение: ножницы, кисть, гладилка, шаблон; элементарные сведения о сортах картона. Сочетание цветов. Соблюдение пропорций. Экономное расходование материалов; применение различных материалов (нитки – тесьмы) в сочетании с цветной бумагой и картоном;

4) по разделу «Работа с текстильными материалами». Технические знания. Применение и назначение ниток. Применение и назначение тканей в жизни людей. Виды ручных отделочных стежков: сметочный и «шнурок». Инструменты, применяемые при работе с тканями. Правила безопасной работы.

37. Учащиеся должны уметь:

1) лепить дидактический материал прямоугольной формы: объемно. Лепить предметы путем вдавливания и расплющивания. Соблюдать пропорции при лепке с натуры, закреплять умения обрабатывать материал руками и стекой. Передавать через пластилин характерные особенности изделий. Соблюдать пропорции в частях и размерах деталей макета. Правильно располагать их. Определять пластическое и цветное решение композиции;

2) соединить детали с помощью пластилина. Составлять композиции по образцу и представлению из засушенных растений; изготовлять, выставлять и закреплять фигуры

к о м п о з и ц и и ;

3) сгибать бумагу по намеченным линиям. Украшать изделия казахским узором. Работать с картоном. Обводить по шаблону, вырезать ножницами по прямым и кривым линиям, обклеивать их; придерживаться плана при выполнении задания, осуществлять необходимые контрольные действия (прикладывание, измерение линейкой); размечать детали амулета и элементов орнаментов по линейке, шаблону и трафарету. Изготавливать а м у л е т ;

4) наматывать толстых ниток (кроше, ирис, синтетической пряжи) подравнивание, перевязывание ниток ножницами под руководством учителя. Раскраивать ткани по готовой выкройке Рациональное использование материала; выполнять сметочный стежок. Вышивать закладки из канвы или ткани, с крупным переплетением, стежком «шнурок».

10. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

38. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

1) по разделу «Работа с природными материалами». Технические знания. Свойства материалов, используемые при работе: цвет, форма, величина. Виды соединений. Инструменты: шило, нож, кисть. Клеящие составы: БФ, столярный клей;

2) по разделу «Работа с бумагой и картоном». Технические знания. Назначение и материалы, виды окантовки в изделиях из картона. Правила окантовки листом и разметки по линейке в одном направлении. Свойства цветной бумаги и картона; сорта картона, применяемые для оформительских работ. Сведения о назначении картона, его с в о й с т в а х .

3) по разделу «Работа с проволокой». Технические знания. Элементарные сведения о назначении и применении проволоки, ее свойств;

4) по разделу «Работа с текстильными материалами». Технические знания. Значения плетения в истории бытовой, художественной деятельности человека. Назначение косого обметочного стежка. Значение орнамента для оформления изделий б ы т а .

39. Учащиеся должны уметь:

1) соединять детали с помощью пластилина, клея, палочек. Изготавливать поделки по образцу и рисунку. Развивать умение воссоздать образ предметов, опираясь на замысел ;

2) выполнять изделия, придерживаясь плана работы с помощью учителя и самостоятельно. Выполнять работы по заготовкам, готовым шаблонам и мерочкам; планировать работу по предметно-операционному плану, выполнять изделия с помощью учителя и самостоятельно; планировать последовательность изготовления изделия по предметно-операционному плану и изготавливать их;

- 3) наматывать проволоку на стержень с помощью учителя. Собирать цепочку. Изготавливать по образцу стилизованные фигурки животных;
- 4) подбирать по цвету нитки и плести из них браслеты; самостоятельно ориентироваться в задании, цвет ниток, карандашей; выполнять работу. Выполнять узоры по образцам и раскрашивать;
- 5) соблюдать пропорции в частях и размерах деталей животных. Правильно располагать их на листе.

40. Личностные результаты:

- 1) знать технику безопасности и санитарно-гигиенические требования при изготовлении игрушек, поделок и аппликаций;
- 2) уметь строить взаимоотношения на уроках;
- 3) уметь выражать интерес к труду;
- 4) уважать культуру и традиции казахского народа;
- 5) знать народные музыкальные инструменты и предметы быта казахского народа.

41. Системно-деятельностные результаты:

- 1) знать элементарные приемы конструирования изделий;
- 2) правильно применять инструменты и материалы;
- 3) выполнять последовательно действия при изготовлении изделий.

Приложение 6 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 1 6 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Коррекционная ритмика» для учащихся с легкой умственной отсталостью 0-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с легкой умственной отсталостью.

2. Настоящая программа составлена с учетом возрастных и психофизических особенностей развития умственно отсталых учащихся, уровня их знаний и умений.

3. Цель учебного предмета способствовать общему развитию младших умственно отсталых школьников, исправлению недостатков физического развития, общей и речевой моторики, эмоционально-волевой сферы; воспитанию положительных качеств личности (дружелюбия, дисциплинированности, коллективизма), эстетическому воспитанию.

4. Основными задачами уроков коррекционной ритмики являются:

- 1) развитие двигательной сферы: организованности, целенаправленности, плавности и выразительности движений;
- 2) формирование положительного отношения к занятиям ритмикой;
- 3) формирование чувства ритма;
- 4) развитие у детей способности ритмично и выразительно двигаться под музыку, согласовать движения с темпом и ритмом музыки;
- 5) формирование ловкости, чувства равновесия, ориентировки в пространстве, координации движений;
- 6) обучение танцевальным движениям;
- 7) работа над выразительностью движений и передачей образа;
- 8) воспитание эмоциональной отзывчивости на музыку, различение по высоте, силе, длительности, тембру, характеру;
- 9) развитие двигательной памяти;
- 10) воспитание дисциплинированности, дружелюбия, коллективизма.

5. Уроки музыки и ритмики включены в типовой учебный план начальных классов для детей с легкой умственной отсталостью с подготовительного по 4 классы - 1 час в неделю. Количество часов в подготовительном и 1 классе за год составляет 33 часа, в 2-4 классах 34 часа.

6. Программа по ритмике состоит из пяти разделов:

- 1) упражнения на ориентировку в пространстве;
- 2) ритмико-гимнастические упражнения;
- 3) упражнения с детскими музыкальными инструментами;
- 4) игры под музыку;
- 5) танцевальные упражнения.

7. В процессе обучения осуществляются межпредметные связи с дисциплинами: «ЛФК», «Адаптация физическая культура», «Развитие психомоторики и сенсорных процессов».

2. Базовое содержание учебного предмета подготовительного класса

8. Упражнения на ориентировку в пространстве:

1) формировать навыки правильной ходьбы и бега: ходить широким шагом со свободным движением рук; легко ритмично бегать друг за другом, парами, враспынную, используя все пространство комнаты, не задевая друг друга. Ходить и бегать в колонне между предметами. Ходить и бегать по кругу, взявшись за руки; ходить на носках и пятках;

2) во время ходьбы выполнять повороты (вправо, влево, вперед, назад) по сигналу педагога. Ходить в колонне по кругу разным шагом (спокойный, высокий, бодрый, спортивно-торжественный, пружинящий);

3) менять шаг и движения со сменой характера музыкального сопровождения. Вначале педагог может подсказывать смену движений хлопками, погремушкой, бубном;

4) выполнять различные движения руками (с предметами и без предметов) во время ходьбы. Следить за тем, чтобы дети не выходили из круга. Учить перестраиваться из колонны в шеренгу поворотом в правую или левую сторону;

5) совершенствовать умение ориентироваться в пространстве, соблюдать указанное учителем направление и темп движения. Уметь строиться и перестраиваться на месте, во время ходьбы и бега, равняться в шеренге, в колонне, в кругу, занимать правильное и с х о д н о е п о л о ж е н и е .

9. Ритмико-гимнастические упражнения:

1) в подготовительном классе ритмико-гимнастические упражнения следует проводить, чаще используя различные предметы – флажки, палки, платочки, погремушки, искусственные цветы, обручи, мячи и т.п., привлекающие внимание и и н т е р е с д е т е й ;

2) развивать координацию движений. Учить согласовывать движения рук с д в и ж е н и я м и н о г и т у л о в и щ а .

10. Упражнения, способствующие развитию отдельных групп мышц. Упражнения для мышц плечевого пояса: движения рук вперед, назад, вверх, без предмета и с предметами; выполнять упражнения в положении стоя, сидя на полу, на стуле; поднимать палки вверх, опускать на плечи, размахивать руками вперед, назад, делать хлопки впереди и позади себя; разгибать руки в стороны из положения их перед грудью и сгибать; круговые движения руками попеременно и вместе; подъем и поднимание рук с одновременным подъемом на носки.

11. Упражнения для мышц ног. Попеременно выставлять ноги на носок вперед или в сторону; поочередно поднимать правую и левую ноги, согнутые в коленях, делать хлопки под коленом; обхватывать колени руками, палкой, обручем; подниматься на носки; приседать, держась одной рукой за спинку стула, без опоры руками; выполнять упражнения в приседании с предметами.

12. Упражнения для мышц туловища. Поворачиваться вправо и влево, ноги вместе,

сидя на полу. Наклоны туловища вперед, вниз и в стороны из положения стоя – ноги на ширине плеч, касаться носков ног руками; класть предметы перед собой и сбоку, брать их; поочередно поднимать и опускать ноги из положения лежа на спине:

1) упражнения на выработку осанки. Расслабляющие упражнения;

2) в ходе выполнения ритмико-гимнастических упражнений особое внимание уделяется точному началу движений с началом звучания музыки и четкой остановке с ее окончанием. Если в музыке есть вступление, оно используется как момент подготовки к движениям. Повторяющиеся части музыки должны быть связаны одним и тем же движением или движениями. В подготовительном классе музыка должна быть резко контрастной.

13. Упражнения с детскими музыкальными инструментами: знакомство со звучанием некоторых музыкальных инструментов (барабан, бубен). Умение пользоваться барабаном. Использование бубна, барабана, погремушек для передачи сильных и слабых долей в музыкальных произведениях. Умение повторить предложенный ритмический рисунок на барабанах, бубне.

14. Игры под музыку:

1) обучение умению свободно и естественно двигаться под ритмичную музыку, доступную для восприятия детям подготовительного класса с нарушениями интеллекта ;

2) выполнять различные движения в разном темпе, ритме. Умение передавать умеренный, быстрый темпы музыки движениями, хлопками, используя музыкальное сопровождение ;

3) двигаться в соответствии с разнообразным характером музыки, динамикой (усиление, ослабление звука), отмечать в движении акценты, несложный ритмический рисунок. Игры под музыку. Игры-эстафеты с предметами. Игры с пением.

15. Танцевальные упражнения: знакомство с элементами танца и простыми танцевальными движениями: простой шаг – мягкий, перекаточный, с высоким подниманием бедра, на полупальцах, топающий на всей ступне, бег на полупальцах, притопы одной ногой с хлопками; кружение через правое плечо, кружение парами. Для девочек – плавные танцевальные движения с платочком в руке. Разучивание несложных танцев с повторяющимися движениями.

16. Танцы и пляски:

1) «Кел, билейік». Музыка Б. Байкадамова;

2) «Қасқыр. Какпан». Музыка К.Куатбаева;

3) «Түлкі мен қаздар». Музыка К.Куатбаева;

4) «Айгөлек». Казахская народная песня. Обр.Б.Байкадамова;

5) «Танец с флажками». Казахская народная мелодия. Обр. Е.Брусиловского;

6) «Гуляем и пляшем». Музыка М.Раухвергера;

7) «Маленький танец». Музыка Н.Александрова;

- 8) «По улице мостовой». Русская народная мелодия;
- 9) «Танец с воздушными шарами». Музыка М.Раухвергера;
- 10) «Пойду ль я, выйду ль я». Русская народная песня.

3. Базовое содержание учебного предмета 1 класса

17. Упражнения на ориентировку в пространстве: правильное исходное положение. Ходьба и бег: с высоким подниманием колен, с отбрасыванием прямой ноги вперед и оттягиванием носка. Перестроение в круг из шеренги, цепочки. Ориентировка в направлении движений вперед, назад, направо, налево, в круг, из круга. Выполнение простых движений с предметами во время ходьбы.

18. Ритмико-гимнастические упражнения. Общеразвивающие упражнения: наклоны, выпрямление и повороты головы, круговые движения плечами («паровозики»). Движения рук в разных направлениях без предметов и с предметами (флажки, погремушки, ленты). Наклоны и повороты туловища вправо, влево (класть и поднимать предметы перед собой и сбоку). Приседания с опорой и без опоры, с предметами (обруч, палка, флажки, мяч). Сгибание и разгибание ноги в подъеме, отведение стопы наружу и приведение ее внутрь, круговые движения стопой, выставление ноги на носок вперед и в стороны, вставание на полупальцы. Упражнения на выработку осанки.

19. Упражнения на координацию движений. Перекрестное поднятие и опускание рук (правая рука вверх – левая вниз). Одновременные движения правой руки вверх, левой – в сторону; правой руки вперед, левой – вверх. Выставление левой ноги вперед, правой руки перед собой; правой ноги в сторону, левой руки в сторону и т.п. Изучение позиций рук; смена позиций рук отдельно каждой и обеими одновременно; провожать движение руки головой, взглядом: отстукивание, прохлопывание, протопывание простых ритмических рисунков.

20. Упражнение на расслабление мышц. Подняв руки в стороны и слегка наклонившись вперед, по сигналу учителя или акценту в музыке уронить руки вниз; быстрым, непрерывным движением предплечья свободно потрясти кистями (имитация стряхивания воды с пальцев); подняв плечи как можно выше, дать им свободно опуститься в нормальное положение. Свободное круговое движение рук. Перенесение тяжести тела с пяток на носки и обратно, с одной ноги на другую («маятник»).

21. Упражнения с детскими музыкальными инструментами:

1) движения кистей рук в разных направлениях. Поочередное и одновременное сжимание в кулак и разжимание пальцев рук с изменением темпа музыки. Противопоставление первого пальца остальным на каждый акцент в музыке. Отведение и приведение пальцев одной руки и обеих. Выделение пальцев рук. Упражнения для пальцев рук на детском пианино;

2) исполнение восходящей и нисходящей гаммы в пределах пяти нот одной октавы

правой и левой рукой отдельно в среднем темпе. Отстукивание простых ритмических рисунков на барабане двумя палочками одновременно и каждой отдельно под счет учителя, с проговариванием стихов, попевок и без них.

2 2 . И г р ы п о д м у з ы к у :

1) выполнение ритмичных движений в соответствии с различным характером музыки, динамикой (громко, тихо). Регистрами (высокий, низкий). Изменение направления и формы ходьбы, бега, поскоков, танцевальных движений в соответствии с изменениями в музыке (легкий, танцевальный бег сменяется стремительным спортивным; легкое, игривое подпрыгивание – тяжелым, комичным и т.п.);

2) выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на конкретных подражательных образах, хорошо знакомых детям (повадки зверей, птиц, движение транспорта, деятельность человека), в соответствии с определенным эмоциональным и динамическим характером музыки;

3) передача притопами, хлопками и другими движениями резких акцентов в музыке . Музыкальные игры с предметами. Игры с пением или речевым сопровождением.

2 3 . Т а н ц е в а л ь н ы е у п р а ж н е н и я :

1) знакомство с танцевальными движениями. Бодрый, спокойный, топающий шаг. Бег легкий, на полупальцах. Подпрыгивание на двух ногах. Прямой галоп. Маховые движения рук. Элементы русской пляски: простой хороводный шаг, шаг на всей ступне , подбоченившись двумя руками (для девочек – движения с платочком);

2) притопы одной ногой и поочередно, выставление ноги на носок и пятку. Движения парами: бег, ходьба, кружение на месте. Хороводы в кругу, пляски с притопами, кружением, хлопками.

2 4 . Т а н ц ы и п л я с к и :

1) «Қоян би». Казахский танец. Музыка Курмангазы. Обр. В.Питерцева;

2) «Танец рыбок». Музыка. Е.Брусилковского;

3) «Балдыргандар полькасы». Музыка А.Менжановой;

4) «Балдырган маршы». Музыка Б.Гизатова;

5) «Маусымжан». Казахская народная песня;

6) «Пальчики и ручки». Русская народная мелодия «Ой, на горе-то»;

7) «Стукалка». Украинская народная мелодия;

8) «Подружились». Музыка Т.Вилькорейской;

9) «Пляска с султанчиками». Украинская народная мелодия;

10) «Пляска парами». Литовская народная мелодия;

11) «Пляска с притопами». Гопак. Украинская народная мелодия.

4. Базовое содержание учебного предмета 2 класса

25. Упражнения на ориентировку в пространстве:

- 1) совершенствование навыков ходьбы и бега. Ходьба вдоль стен с четкими поворотами в углах зала;
- 2) построение в шеренгу, колонну, цепочку, круг, пары. Построение в колонну по два, перестроение из колонны парами в колонну по одному. Построение в колонну из шеренги и из движения в рассыпную;
- 3) выполнение во время ходьбы и бега несложных заданий с предметами: обегать их, собирать, передавать друг другу, перекладывать с места на место.

26. Ритмико-гимнастические упражнения:

- 1) общеразвивающие упражнения. Разведение рук в стороны, раскачивание их перед собой, круговые движения, упражнения с лентами. Наклоны и повороты головы вперед, назад, в стороны, круговые движения. Наклоны туловища, сгибая и не сгибая колени. Наклоны и повороты туловища в сочетании с движениями рук вверх, в стороны, на затылок, на пояс. Повороты туловища с передачей предмета (флажки, мячи) ;
- 2) опускание и поднятие предметов перед собой, сбоку без сгибания колен. Выставление правой и левой ноги поочередно вперед, назад, в стороны, в исходное положение ;
- 3) резкое поднятие согнутых в колене ног, как при маршировке. Сгибание и разгибание ступни в положении стоя и сидя. Упражнения на выработку осанки.

27. Упражнения на координацию движений:

- 1) движения правой руки вверх-вниз с одновременным движением левой руки от себя – к себе перед грудью (смена рук). Разнообразные перекрестные движения правой ноги и левой руки, левой ноги и правой руки (отведение правой ноги в сторону и возвращение в исходное положение с одновременным сгибанием и разгибанием левой руки к плечу ;
- 2) высокое поднятие левой ноги, согнутой в колене, с одновременным поднятием и опусканием правой руки и т.п.). Упражнения выполняются ритмично, под музыку. Ускорение и замедление движений в соответствии с изменением темпа музыкального сопровождения. Выполнение движений в заданном темпе и после остановки музыки .

28. Упражнение на расслабление мышц. Свободное падение рук с исходного положения в стороны или перед собой. Раскачивание рук поочередно и вместе вперед, назад, вправо, влево в положении стоя и наклонившись вперед. Встряхивание кистью (сбрасывание воды с пальцев, имитация движения листьев во время ветра). Выбрасывание то левой, то правой ноги вперед (как при игре в футбол).

29. Упражнения с детскими музыкальными инструментами: круговые движения кистью (напряженное и свободное). Одновременное сгибание в кулак пальцев одной руки и разгибание другой в медленном темпе с постепенным ускорением.

Противопоставление первого пальца остальным, противопоставление пальцев одной руки пальцам другой одновременно и поочередно.

30. Упражнения на детских музыкальных инструментах. Исполнение восходящей и нисходящей гаммы в пределах пяти нот двумя руками одновременно в среднем темпе на детском пианино, разучивание гаммы в пределах одной октавы на аккордеоне и духовой гармонике. Исполнение несложных ритмических рисунков на бубне и барабане двумя палочками одновременно и поочередно в разных вариациях.

31. Игры под музыку:

1) выполнение движений в соответствии с разнообразным характером музыки, динамикой (громко, умеренно, тихо), регистрами (высокий, средний, низкий);

2) упражнения на самостоятельное различение темповых, динамических и мелодических изменений в музыке и выражение их в движении. Передача в движении разницы в двухчастной музыке. Выразительное исполнение в свободных плясках знакомых движений. Выразительная и эмоциональная передача в движениях игровых образов и содержание песен. Самостоятельное создание музыкально-двигательного образа;

3) музыкальные игры с предметами. Игры с пением и речевым сопровождением. Инсценирование доступных песен. Прохлопывание ритмического рисунка прозвучавшей мелодии.

32. Танцевальные упражнения:

1) повторение элементов танца по программе для 1 класса. Тихая, настороженная ходьба, высокий шаг. Мягкий пружинящий шаг. Неторопливый танцевальный бег, стремительный бег. Поскоки с ноги на ногу, легкие поскоки. Переменные притопы. Прыжки с выбрасыванием ноги вперед;

2) элементы пляски: шаг с притопом на месте и с продвижением, шаг с поскоками, переменный шаг; руки свободно висят вдоль корпуса, скрещены на груди; подбоченившись одной рукой, другая с платочком поднята в сторону, вверх, слегка согнута в локте (для девочек).

33. Танцы и пляски:

- 1) «Сергек жүріс». Музыка А.Байдильдаева;
- 2) «Көленке». Музыка К.Куатбаева;
- 3) «Балықшы». Музыка А.Еспаева;
- 4) «Кел, балалар, ойнайық». Музыка А.Еспаева;
- 5) «Қаз қатар». Казахский народный танец. Обр. А.Зацепина;
- 6) «Зеркало». Русская народная мелодия «Ой, хмель, мой хмелек»;
- 7) «Парная пляска». Чешская народная мелодия;
- 8) «Веселые дети». Литовская народная мелодия;
- 9) «Хлопки». Польша. Музыка Ю.Слонова;

10) «Русская хороводная пляска». Русская народная мелодия «Выйду ль я на реченьку».

5. Базовое содержание учебного предмета 3 класса

34. Упражнения на ориентировку в пространстве:

1) ходьба в соответствии с метрической пульсацией; чередование ходьбы с приседанием, со сгибанием коленей, на носках, широким и мелким шагом, на пятках, держа ровно спину;

2) построение в колонны по три. Перестроение из одного круга в два, три отдельных маленьких круга и концентрические круги путем отступления одной группы детей на шаг вперед, другой – на шаг назад. Перестроение из общего круга в кружочки по два, три, четыре человека и обратно в общий круг;

3) выполнение движений с предметами более сложных, чем в предыдущих классах.

35. Ритмико-гимнастические упражнения:

1) общеразвивающие упражнения: наклоны, повороты и круговые движения головы;

2) движения рук в разных направлениях: отведение рук в стороны и скрещивание их перед собой с обхватом плеч; разведение рук в стороны с напряжением (растягивание резинки);

3) повороты туловища в сочетании с наклонами; повороты туловища вперед, в стороны с движениями рук;

4) неторопливое приседание с напряженным разведением коленей в сторону, медленное возвращение в исходное положение. Поднимание на носках и полуприседание. Круговые движения ступни. Приседание с одновременным выставлением ноги вперед, в сторону;

5) перелезание через сцепленные руки, через палку. Упражнения на выработку осанки.

36. Упражнения на координацию движений:

1) взмахом отвести правую ногу в сторону и поднять руки через стороны вверх, хлопнуть в ладоши, повернуть голову в сторону, противоположную взмаху ноги. Круговые движения левой ноги в сочетании с круговыми движениями правой руки;

2) упражнения на сложную координацию движения с предметами (флажками, мячами, обручами, скакалками). Одновременное отхлопывание и протопывание несложных ритмических рисунков в среднем и быстром темпе с музыкальным сопровождением – под барабан, бубен;

3) самостоятельное составление простых ритмических рисунков. Протопывание того, что учитель прохлопал, и наоборот.

37. Упражнения на расслабление мышц. Выпрямление рук в суставах и напряжение

всех мышц от плеча до концов пальцев; не опуская рук, ослабить напряжение, давая плечам, кистям, пальцам слегка пассивно согнуться (руки как бы ложатся на мягкую подушку). Поднять руки вверх, вытянуть весь корпус – стойка на полупальцах, быстрым движением согнуться и сесть на корточки («большие и маленькие»). Перенесение тяжести тела с ноги на ногу, из стороны в сторону.

38. Упражнения с детскими музыкальными инструментами:

1) сгибание и разгибание кистей рук, встряхивание, повороты, сжимание пальцев в кулак и разжимание. Упражнения для кистей рук с барабанными палочками;

2) исполнение гаммы на детском пианино, аккордеоне, духовой гармонике в пределах одной октавы в быстром темпе. Разучивание несложных мелодий. Исполнение различных ритмов на барабане и бубне.

39. Игры под музыку:

1) передача в движениях частей музыкального произведения, чередование музыкальных фраз. Передача в движениях динамического нарастания в музыке, сильной доли такта;

2) самостоятельное ускорение и замедление темпа разнообразных движений;

3) исполнение движений пружиннее, плавнее, спокойнее, с размахом, применяя для этого известные элементы движений и танца;

4) упражнения в передаче игровых образов при инсценировании песен. Передача в движениях развернутого сюжета музыкального рассказа;

5) смена ролей в импровизации. Придумывание вариантов к играм и пляскам;

6) действия с воображаемыми предметами. Подвижные игры с пением и речевым сопровождением.

40. Танцевальные упражнения: повторение элементов танца по программе 2 класса. Шаг на носках, шаг польки. Широкий, высокий бег. Сильные поскоки, боковой галоп. Элементы пляски; приставные шаги с приседанием, полуприседание с выставлением ноги на пятку, присядка и полуприсядка на месте и с продвижением. Движения парами: боковой галоп, поскоки. Основные движения народных танцев.

41. Танцы и пляски:

1) «Гульдер-айым». Казахская народная песня;

2) «Коктем». Музыка Б.Байкадамова;

3) «Казахский танец». На музыку народного кюя «Келиншек». Обр. Л.Хамиди;

4) «Детский вальс». Музыка И.Нусупбаева;

5) «Дружные тройки». Полька. Музыка И.Штрауса;

6) «Украинская пляска», «Коло». Украинская народная мелодия;

7) «Парная пляска». Чешская народная мелодия;

8) «Пляска мальчиков», «Чеботуха». Русская народная мелодия;

9) «Танец с хлопками». Карельская народная мелодия.

6. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

42. Упражнения на ориентировку в пространстве:

1) перестроения из колонны по одному в колонну по четыре. Построение в шахматном порядке. Перестроение из нескольких колонн в несколько кругов, сужение и расширение их. Перестроение из простых и концентрических кругов в «звездочки» и «карусели»;

2) ходьба по центру зала, умение намечать диагональные линии из угла в угол. Сохранение правильных дистанций во всех видах построений, используя ленты, обручи, скакалки;

3) упражнения с предметами более сложные, чем в предыдущих классах.

43. Ритмико-гимнастические упражнения:

1) общеразвивающие упражнения. Круговые движения головы, наклоны вперед, назад, в стороны. Выбрасывание рук вперед, в стороны, вверх из положения руки к плечам. Круговые движения плеч, замедленные с постоянным ускорением, резким изменением темпа движений. Плавные, резкие, быстрые, медленные движения кистей рук. Повороты туловища в положении стоя, сидя с передачей предметов. Круговые движения туловища с вытянутыми в стороны руками, за голову, на поясе;

2) всевозможные сочетания движений ног: выставление ног вперед, назад, в стороны, сгибание в коленном суставе, круговые движения, ходьба на внутренних краях стоп;

3) упражнения на выработку осанки.

44. Упражнения на координацию движений. Разнообразные сочетания одновременных движений рук, ног, туловища, кистей. Выполнение упражнений под музыку с постепенным ускорением, с резкой сменой темпа движений. Поочередные хлопки над головой, на груди, перед собой, справа, слева, на голени. Самостоятельное составление несложных ритмических рисунков с сочетанием хлопков и притопов, с предметами (погремушками, бубном, барабаном).

45. Упражнения на расслабление мышц. Прыжки на двух ногах одновременно с мягкими расслабленными коленями и корпусом, висящими руками и опущенной головой («петрушка»). С позиции приседания на корточки с опущенной головой и руками постепенное поднятие головы, корпуса, рук по сторонам (имитация распускающегося цветка). То же движение в обратном направлении (имитация увядшего цветка).

46. Упражнения с детскими музыкальными инструментами:

1) круговые движения кистью (пальцы сжаты в кулак). Противопоставление одного пальца остальным. Движения кистей и пальцев рук в разном темпе: медленном, среднем, быстром, с постепенным ускорением, с резким изменением темпа и плавности движений;

2) выполнение несложных упражнений, песен на детском пианино, аккордеоне, духовой гармонике. Упражнения в передаче на музыкальных инструментах основного ритма знакомой песни и определении по заданному ритму мелодии знакомой песни.

47. Игры под музыку:

1) упражнения на самостоятельную передачу в движении метра, ритмического рисунка, акцент, темповых и динамических изменений в музыке. Самостоятельная смена движения в соответствии со сменой частей, музыкальных фраз, малоконтрастных частей музыки;

2) упражнения на формирование умения начинать движения после вступления мелодии. Разучивание и придумывание новых вариантов игр, элементов танцевальных движений, их комбинирование, составление несложных танцевальных композиций. Игры с пением, речевым сопровождением. Инсценирование музыкальных сказок, песен

48. Танцевальные упражнения:

1) исполнение элементов плясок и танцев, разученных в 3 классе. Элементы казахского танца для девочек «Камажай»;

2) элементы казахского танца для мальчиков «Қара жорға». Упражнения на различение элементов танцев разных народов;

3) шаг кадрили: три простых шага и один скользящий, носок ноги вытянут. Пружинящий бег. Поскоки с продвижением назад (спиной). Быстрые мелкие шаги на всей ступне и на полупальцах. Разучивание народных танцев.

49. Танцы и пляски:

1) «Көктем». Музыка Б.Ерзаковича;

2) «Қамажай». Казахский танец;

3) «Қара жорға» (Черный иноходец). Казахский народный кюй; обр. Л.Хамиди;

4) «Уйгурский танец». Обр. К.Шилдебаева;

5) «Круговой галоп». Венгерская народная мелодия;

6) «Кадриль». Русская народная мелодия;

7) «Бульба». Белорусская народная мелодия;

8) «Веселый танец». Украинская народная мелодия;

9) «Узбекский танец». Музыка Р.Глиэра;

10) «Грузинский народный танец» «Лезгинка».

7. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса:

50. Предметные результаты. Учащиеся должны знать основные движения построения и перестроения; движения гимнастических упражнений, марша, танцев.

51. Личностные результаты. Учащиеся должны выполнять правила поведения на уроке коррекционной ритмики, готовиться к занятиям, строиться в колонну по одному,

находить свое место в строю и входить в зал организованно под музыку, приветствовать учителя.

52. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) уметь занимать правильное исходное положение;
- 2) ходить свободным естественным шагом, двигаться по залу в разных направлениях, не мешая друг другу;
- 3) ходить и бегать по кругу с сохранением правильных дистанций; ритмично выполнять несложные движения руками и ногами;
- 4) соотносить темп движений с темпом музыкального произведения;
- 5) выполнять игровые и плясовые движения;
- 6) выполнять задания после показа и по словесной инструкции учителя;
- 7) начинать и заканчивать движения в соответствии со звучанием музыки.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

53. Предметные результаты. Учащиеся должны знать правила построения и перестроения в колонне парами; знать движения танцев и четко выполнять их.

54. Личностные результаты. Учащиеся должны выполнять требования педагога; быть внимательными и доброжелательными к партнеру по танцу.

55. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) уметь принимать правильное исходное положение в соответствии с содержанием и особенностями музыки и движения;
- 2) организованно строиться (быстро, точно);
- 3) сохранять правильные дистанции в колонне парами;
- 4) самостоятельно определять нужное направление движения по словесной инструкции учителя, по звуковым и музыкальным сигналам; соблюдать темп движений, обращая внимание на музыку, выполнять все игровые и плясовые движения;
- 5) ощущать смену частей музыкального произведения в двухчастной форме с контрастными построениями.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

56. Предметные результаты. Учащиеся должны знать правила построения и перестроения в колонне по три; знать и различать основные нюансы музыки – игривая, энергичная, плавная; знать движения танцев, плясок.

57. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) выполнять требования педагога;
- 2) соблюдать дисциплину на уроке;
- 3) быть внимательным и доброжелательным к партнеру по танцу;
- 4) четко выполнять коллективные действия, эмоционально передавать характер

музыкального сопровождения.

58. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

1) уметь рассчитывать на первый, второй, третий для последующего построения в три колонны, шеренги; соблюдать правильные дистанции в колонне по три и в концентрических кругах;

2) самостоятельно выполнять требуемые перемены направления и темпа движений, руководствуясь музыкой;

3) ощущать смену частей музыкального произведения в двухчастной форме с малоконтрастными построениями;

4) передавать в игровых и плясовых движениях различные нюансы музыки – напевность, грациозность, энергичность, нежность, игривость и т.д.; передавать хлопками ритмический рисунок мелодии;

5) повторять любой ритм, заданный учителем;

6) задавать самим ритм одноклассникам и проверять правильность его исполнения (хлопками или притопами).

10. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

59. Предметные результаты. Учащиеся должны знать двухчастную и трехчастную формы в музыке; знать основные характерные движения некоторых народных танцев.

60. Личностные результаты. Учащиеся должны:

1) эмоционально выражать настроение музыкального сопровождения народного танца;

2) использовать полученные на уроках коррекционной ритмики умения и навыки в повседневной жизни;

3) правильно и красиво танцевать на утренниках, активно участвовать в художественной самодеятельности класса и школы.

61. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

1) уметь правильно и быстро находить нужный темп ходьбы, бега в соответствии с характером и построением музыкального отрывка;

2) различать двухчастную и трехчастную формы в музыке;

3) отмечать в движении метр, ритмический рисунок, акцент, слышать и самостоятельно менять движение в соответствии со сменой частей музыкальных фраз;

4) четко, организованно перестраиваться, быстро реагировать на «приказ» музыки, даже во время веселой, задорной пляски;

5) уметь различать основные характерные движения некоторых народных танцев.

Приложение 63

к приказу Министра образования

и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393
Приложение 168
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Письмо, чтение и развитие речи» для учащихся с умеренной
умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального
образования (с казахским языком обучения)**

1. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар балаларды оқытуға қажетті ерекше талаптарды қанағаттандыру мақсатымен құрастырылды.

2. Бағдарлама негізіне зерде дамуы бұзылған балалардың ерік-жігер сферасы мен танымдық әрекеттерін дамытуға бағытталған оқыту жүйесі алынды.

3. Сауаттылықты меңгеру (оқу мен жазудың бастапқы дағдылары) – күрделі психофизиологиялық үдеріс. Оны жүзеге асыру үшін көру, сөйлеу қимыл-қозғалыстық, сөйлеу-есту және кинестетикалық анализаторлар қатысады. Сауаттылықты табысты меңгеру үшін баланың психикалық үдеріс деңгейінде қабылдау, зейін, есте сақтау, ойлау, сөйлеу тілі үдерістерінің ерікті реттелуін қамтамасыз етуін болжайды.

4. «Қазақ тілі, оқу және тіл дамыту элементтерін дамыту» сабағының негізгі мақсаты – балаларда қол жетерлік қарым-қатынас құралдарын (тілдік және тілдік емес), жақсы мінез-құлықты, оқудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру болып табылады. Оқытудың қарым-қатынастық бағыттылығы, шынайы жағдайларды сезінуі сөйлеу тілін және сауаттылық элементтерін дамыту сабағының бағдарламалық және әдістемелік қамтамасыздандырудың негізгі қағидаларының бірі болуы тиіс.

5. Мұғалім бағдарламалық материалды іріктеу барысында әрбір баланың танымдық мүмкіндіктерін және қалыптасатын білімдердің өз бетінше күнделікті өміріне пайдалана алуын ескеру қажет: кейбір балалар жеке сөздер мен сөйлемдерді жазудың қарапайым дағдыларын, кейбір балалар әріптер мен сөздерді, графикалық белгілерді танып білуді және көшіріп жазу дағдыларын үйренеді.

6. Бағдарлама материалдары шартты түрде сыныптарға бөлінген. Алайда, оқу

барысында мұғалім балалардың ерекшеліктерін ескеріп, оқу материалын кезеңдерге бөлуіне болады (1-кезең: 1-4 сыныптар, 2-кезең: 5-7 сыныптар; 3-кезең: 8-9 сыныптар).

7. Әр кезеңнің мазмұны құрылымды түрде өзара байланысуы керек. Бағдарламада ұсынылған материалды берілген кезеңде барлық оқушылардың меңгермеуі де мүмкін. Бұндай жағдайда меңгерілмеген кезең тақырыптары келесі кезеңде өтіледі.

8. Сөйлеу тілі және сауаттылық элементтерін дамыту сабағын өткен материалды көп рет қайталау қажеттілігін, өткен тақырыптарға біртіндеп жаңа элементтерді енгізуді ескеріп жоспарлау қажет. Оқытудың барысына қарай, әр оқушының жеке ерекшеліктеріне байланысты материалды өту қарқыны баяулайды немесе көбейе түседі.

9. Оқытудың бастапқы кезеңінде зерде бұзылысы бар балалардың жеке ерекшеліктерін ескеріп, сөйлеу тілін дамытуға, танымдық әрекеттерін белсендіруге, оқу мен жазудың элементтерін қалыптастыруға бағытталған сөйлеу тілі және сауаттылық элементтерін дамыту және оқу сабақтарын бірегейірікітірілген сабаққа біріктіру керек. Сонымен қатар, «Қоршаған әлем», «Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлану», «Өзіне-өзі қызмет ету», «Еңбек және бейнелеу өнері» сабақтарымен де өзара байланысты орнату қажет.

10. Мұғалім игерілетін материал кезектілігін өзгертуге, оны жылдар (сыныптар) мен оқыту кезеңдеріне қайта бөліп қарастыруға, күрделендіруге немесе жетілдіруге, әрбір оқушыға оқытудың жеке бағдарламаларын жасап шығаруға, оқу жоспары аясында игеретін материал уақытын анықтауға мүмкіндік беріледі. Бір сыныпта оқитын оқушылар бағдарламалық материалдағы оқытудың әртүрлі кезеңдерінде (сыныптарында) бола отырып, мұғалім жасаған және білім беру мекемесінің кеңесі бекіткен жеке бағдарламалармен және жоспарлармен жұмыс жасай алады.

11. Сыныпта оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескеріп, оқу материалының мазмұнын бірінші кезеңнен үшінші кезеңге дейін кеңейтіп, оқуды келесі тақырыптар бойынша ұйымдастыру ұсынылады:

- 1) «Мен»;
- 2) «Менің отбасым»;
- 3) «Менің үйім»;
- 4) «Менің ойыншықтарым»;
- 5) «Менің мектебім»;
- 6) «Мен қоршаған ортаны танымын»;
- 7) «Жануарлар әлемі»;
- 8) «Өсімдіктер әлемі»;
- 9) «Табиғат құбылыстары».

12. Қазақ тілі, оқу және тіл дамыту элементтерін дамыту бойынша жүргізілетін жұмыс келесідей міндеттері шешуді болжайды:

- 1) көріп қабылдауын және естіп қабылдауын дамыту;

- 2) қимыл-қозғалыс координациясын, ұсақ қол бұлшықеттерін дамыту;
- 3) артикуляциялық моторикасын дамыту;
- 4) сөйлеу тілін түсінуін дамыту;
- 5) балаларда қол жетерлік қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру;
- 6) фонематикалық есту қабілетін дамыту.

13. Бағдарлама оқушылардың танымдық іс-әрекетіндегі ерекшеліктерді және сөйлеу тілі дамуының деңгейін есепке ала отырып құрастырылған және оқытудың қарапайым практикалық-бағыттылығын болжайды. Мұғалім қалыптасқан қимыл дағдыларын ескеріп, жалпы моторикасын дамытуға, сондай-ақ қол саусақтары мен білезіктерінің топтастырылған қозғалыстарын дамытуға арналған жаттығуларды іріктеп алуға тиісті.

14. Зерде бұзылыстары бар бұл топтағы оқушылардың сөйлеу тілі әр түрлі дейгейде дамыған: кейбір балалар тілдік емес сөйлеу тілін, былдырлауды қолданады, ал кейбіреулері қарым-қатынастың тілдік дағдыларын меңгерген. Балалардың белсенді сөйлеу тілін белсендіруді ойын кезінде, көрнекі-бейнелі жағдайларда, баланың затпен практикалық іс-әрекетке түсуі барысында жүзеге асыру керек.

15. Сөйлеу тілін дамыту және қоршаған ортаны танып білу біртұтастықты құрайды. Баланың сөйлеу тілін айналасындағы қоршаған заттарды пайдаланбай дамыту мүмкін емес. Сонымен қатар, заттардың атауын атамай, олармен жасалатын іс-әрекетті көрсету мүмкін емес. Сөйлеу тілін дамытуда оқытудың бастапқы кезеңінің басты міндеті – қоршаған әлемдегі заттардың атауларын, заттармен әрекеттесуін білдіретін сөздермен оқушылардың сөздік қорын байыту. Балаларды сабақ кезінде ойыншықтардың, таныс заттардың, іс-әрекеттің, белгілердің аттарын атауға, өз қалау-тілектерін өздеріне ыңғайлы дыбыстық немесе белгілік (ишара, пиктограмма және т.б.) түрде жеткізуге

и т е р м е л е у қ а ж е т .

16. Оқытуды көрнекіліктер мен практикалық іс-әрекеттер негізінде сақталған анализаторларға сүйене отырып, жүзеге асыру ұсынылады. Сөздік ережелер қарапайым , қол жетерлік, біркелкі кезектілікпен бірнеше рет қайталануы, әр түрлі дауыс

ы р ғ а ғ ы м е н а й т ы л у ы ш а р т .

17. Мұғалімге сабақта түсінгенін дамытуға және грамматикалық түрлер мен тіл категорияларын практикалық түрде игертуге арналған жұмыстар жүргізу ұсынылады. Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымын меңгеру сөздік қорын байытумен және сөйлемді сөйлеу тілінің бірлігі ретінде практикалық таныстыруымен қатар жүреді. Балаларды жұрнақ-жалғауларды дұрыс қолдана білуге үйрету өте маңызды.

18. Мұғалімнің міндеті сабақта баланың айналадағы тұлғалармен, мұғаліммен қарым-қатынасқа түсуге қажеттілігін және өз қалауын келтіретіндей жағдай туғызу болып табылады. Мұғалім сыныпта жағымды эмоционалды көңіл-күйді, әрбір балаға зейін аударуды, мейірімділік аясын қалыптастыруға ұмтылуы керек.

19. Қазақстан Республикасы БҒМ 2012 жылғы 8 қарашадағы №500 бұйрығымен бекітілген Типтік оқу жоспарына сәйкес орташа ақыл-ойы кем бастауыш сынып

оқушыларын оқытуға арналған «Қазақ тілі, оқу және тіл дамыту» пәні бойынша 1 сыныпта – аптасына 4 сағатты, 2-4 сыныпта 5 сағатты құрайды.

2. Оқу пәнінің 1-сыныптағы базалық білім мазмұны

20. Жағымды көңіл-күйді қалыптастыру:

- 1) дидактикалық ойындар мен заттық-ойындық әрекеттерді пайдаланып, бала мен ересектің арасындағы жағымды көңіл-күйді орнату үшін жағдай жасау;
- 2) бала мен ересектің арасында орындалатын жұмысты бірге жасау қабілетін қалыптастыру.

21. Балалардың зейінін, көру және есте сақтау анализаторларын дамыту:

- 1) ересек адамның бетіне тура қарауды, заттарға көз тоқтатуды, қозғалып жатқан заттарға қарауға, объектінің пайда болуына және жоғалуына зейін аударуға үйрету.

22. Қимыл-қозғалыс, ұсақ моторика және қол саусақтарының координациясын дамыту:

- 1) педагогтың нұсқауы бойынша музыкалық ойыншық-аспаптарды алуға;
- 2) қол саусақтарына арналған арнайы жаттығуларды қолдануға («Сақина», «Құстар ұшты», «Саусақтар амандасты» және т.б.) үйрету.

23. Сөйлеу тілін түсінуді дамыту:

- 1) әртүрлі дыбыс шығаратын заттарға қатысты балада ізденіс әрекетін ұйымдастыру ;
- 2) тілдік және тілдік емес дыбыстарды ажырата білуді үйрету;
- 3) баламен қарым-қатынасқа түсіп тұрған адамға зейінін тоқтату, тыңдау, қарау дағдысын дамыту.

24. Балаларға қолжетімді қарым-қатынас амалдарын қалыптастыру:

- 1) қарым-қатынас кезінде жауапты жағымды эмоционалды (күлімдеу, күлкі) және сөздік (дыбысқа еліктеу) жауап қайтаруды үйрету;
- 2) ишарамен, дене қозғалыстарымен әрекеттерді көрсетуді үйрету (соғады, жүреді, ұйықтайды, секіреді және т.б.);
- 3) өзінің қажеттіліктері мен тілектерін әрекеттер мен дыбыстармен айтуды дамыту.

25. Естіп қабылдауы мен естуін дамыту:

- 1) түрлі заттар шығаратын дыбыстармен оқушыларды таныстыру;
- 2) сынып ішіндегі, терезе сыртындағы, өзге бөлмеден шығатын дыбыстарды тыңдай білуге үйрету.

26. Артикуляциялық моторикасын дамыту: дыбыстарға еліктеу қабілетін дамыту.

27. Белсенді сөйлеу тілін жетілдіру және дамыту, сөйлеу тілі қарым-қатынасының тәжірибесін және меңгеру тәсілдерін жинақтау:

- 1) өлеңнің сөздерін тыңдауға, оларды ишарамен сипаттауға, ересекке қарап, ойындық іс-әрекеттерді, жеңіл би қозғалыстарының орындауға (қолымен бұлғау, отыру,

аяғын басу, алақанымен өлең ырғағына сәйкес шапалақтау және т.б.) үйрету;
2) еліктеуге үйрету керек:
жануарлардың дыбыстарына (ав-ав, му-му, мяу, ку-ку және т.б.);
көлік дыбыстарына (би-би, ту-ту, уу және т.б.);
музыкалық аспаптар мен ойыншықтарға (ду-ду, бом-бом және т.б.).

3. Оқу пәнінің 2-сыныптағы базалық білім мазмұны

28. Жағымды көңіл-күйді қалыптастыру: сабаққа жағымды көңіл-күйді орнату.

29. Балалардың зейінін, көру және есте сақтау анализаторларын дамыту: объектінің пайда болуына және жоқ болуына зейін аудара білуге үйрету.

30. Қимыл-қозғалыс, ұсақ моторика және қол саусақтарының координациясын дамыту:

1) допты және басқа әртүрлі көлемдегі заттарды алуды (ұстауды, қайта қоюды, тасуды, лақтыруды), оларды алдыға, артқа, жоғарыға, төменге екі (бір) қолымен лақтыруды үйрету;

2) әртүрлі көлемдегі және пішіндегі түймелерді жіпке, сымға тағуды және шешуді үйрету;

3) кішкентай затты үлкен заттың ішінен алуды немесе салуды үйрету.

31. Сөйлеу тілін түсінуді дамыту:

1) күн тәртібіндегі, заттық-практикалық әрекеттердегі қимыл-қозғалыстарды, арнайы жаттығуларды орындау барысында сөйлеу тілін түсінуді дамыту;

2) адамдардың есімімен таныстыру. Белгілі есімді нақты бір адамға қарасты айтуды және түсінуді үйрету;

3) өз есіміне жауап беруді үйрету.

32. Балаларға қолжетімді қарым-қатынас амалдарын қалыптастыру:

1) өзінің көңіл-күй жағдайын, ауру сезімдерін, жағымсыз халін ауырып тұрған жерін көрсетіп, ишара, ым-ишара, былдырлау, демеулік шылау (ай, ой, ух, тәй-тәй) көмегімен айтуды үйрету;

2) аморфты сөздерді (ма, па, та, дя, де және т.б.) шақырту.

33. Естіп қабылдауы мен естуін қабілетін дамыту:

1) әртүрлі дыбыс шығаратын заттарға қатысты балада ізденіс әрекетін ұйымдастыру;

2) өзге бөлмеден келетін, сыныпта, терезеден естілетін және т.б. дыбыстарды анықтай білуді үйрету.

34. Артикуляциялық моторикасын дамыту:

1) дыбыстарға еліктеу қабілетіне үйрету;

2) ерінге, төменгі жаққа, бет ишарасына арналған арнайы жаттығуларды пайдаланып артикуляциялық моториканы дамыту.

35. Белсенді сөйлеу тілін жетілдіру және дамыту, сөйлеу тілі қарым-қатынасының тәжірибесін және меңгеру тәсілдерін жинақтау:

1) дыбысқа еліктеу және дауысты дыбыстар (а, о, у, и, ы, э) мен дауыссыз дыбыстарды (м, п, б, т, д, к, в, ф, н, г, х, й) дұрыс айтуға еліктету арқылы үйрету.

36. Оқу техникасына және оқығаннан ақпарат алуды үйрету:

1) бала тұрмыста, мектепте қолданылатын заттардың (қасық, кесе, табақ, үстел, орындық, дәптер, қалам және т.б.), киім, аяқ-киім, ыдыс, жиһаз, жануарлар, басқа да заттардың және қоршаған табиғаттың құбылыстарының (күн, шөп, су, аспан, жел, бөлме, үй және т.б.) атау-сөздерімен таныстыру;

2) баланың айналасындағы заттардың, құбылыстардың, әрекеттердің, заттар белігісінің (көшедегі, ауладағы, бөлмедегі) атау-сөздерімен таныстыру;

3) педагог нұсқауы бойынша бірнеше заттардың ішінен бір затты табуды үйрету;

4) бағыты бойынша заттарды тануды (Тісіңді ысу үшін саған не қажет? Сүтті сен неден ішесің? және т.б.) үйрету.

37. Қарапайым жазу дағдыларын дамыту:

1) моншақтарды, дөңгелектерді, түймелерді сымға, жіпке тағуды, тізуді үйрету;

2) пунктир бойынша сызықтарды (түзу, қисайған, ирек) саусағымен, бояумен, қарындашпен, фломастермен ең алдымен ересектің көмегімен, содан соң өзі жүргізуді үйрету;

3) белгілі арақашықтықта орналасқан екі заттың сызықтарын қосуды үйрету;

4) серуендеу кезінде балаларды құмда, қарда, асфальтта сызықтар сызуға ынталандыру.

4. Оқу пәнінің 3-сыныптағы базалық білім мазмұны

38. Жағымды көңіл-күйді қалыптастыру:

1) күлімсіреуге, адамның көзіне қарауға, қолын созуға, басын июге, қолын бұлғауға, қолын ұстауға, «Сәлем. Сау бол. Сәлеметсіз бе. Сау болыңыз және т.б.» сөздерді айтуға үйрету.

39. Балалардың зейінін, көру және есте сақтау анализаторларын дамыту:

1) қоршаған ортаның түрлі дыбыстарын, адамдардың сөйлеу тіліне, әуенге, дыбыс шығаратын заттарды тыңдауға үйрету.

40. Қимыл-қозғалыс, ұсақ моторика және қол саусақтарының координациясын дамыту:

1) қораптарды ашуды (жабуды), ойыншықтарды орындарына қоюды, дөңгелектерді сырғытуды, оларды шелекке жинауды, қорапқа жинауды, пирамидаға сақиналарын кигізуді және алуды үйрету;

2) ұсақ заттарды (түймелер, дәндер, бұршақ және т.б.) алып, қораптарға орындарына салуды үйрету.

41. Сөйлеу тілін түсінуді дамыту:

- 1) объекті мен сөз арасындағы байланысты орнатуға итермелейтін ізденіс әрекеттерін жасау (Ана қайда? Апа қайда? Қасық қайда? және т.б.);
- 2) ересектің қимыл-қозғалысына және әрекеттеріне баланың зейінін аударту, олардың бағыттылығын түсінуді үйрету;
- 3) аталған затқа, әрекетке, сапасына баланың зейінін бағыттау.

42. Балаларға қолжетімді қарым-қатынас амалдарын қалыптастыру:

- 1) балалармен, ересектермен қарым-қатынасқа түсуден алшақтау, қорқыныш, қарым-қатынасқа түсе алмау сезімдерінен аулақ болуға үйрету;
- 2) балада өзі меңгерген тілдік (дыбысқа еліктеу, таң қалу, жеке буындарды, сөз бөліктерін және т.б.) және тілдік емес (ишара, дене тұрысы, пиктограмма) амалдардың көмегімен ересектермен қарым-қатынасқа түсу қажеттілігін қалыптастыру.

43. Естіп қабылдауы мен естуін қабілетін дамыту:

- 1) музыкалық дыбыстарға қызығушылығын тәрбиелеу;
- 2) музыкалық ойыншық-аспаптармен, дыбыс шығаратын ойыншықтармен таныстыру;
- 3) әртүрлі музыкалық аспаптарда ойналатын әуендерге назар аударту.

44. Артикуляциялық моторикасын дамыту: сөйлеу тілдік тыныс алуын дамыту.

45. Белсенді сөйлеу тілін жетілдіру және дамыту, сөйлеу тілі қарым-қатынасының тәжірибесін және меңгеру тәсілдерін жинақтау:

- 1) балалардың белсенді сөздік қорын дамыту. Сөйлеу тіліне еліктеу жағдайлар (ойын кезінде, заттармен практикалық әрекеттер жасағанда, көрнекі жағдайлар барысында және т.б.) жасау. Балаларда ересектің сөзіне еліктеу қабілетін ояту;
- 2) өзінің қажеттіліктері мен тілектерін (қарным ашты, ұйқым келді, су бер және т.б.) сөзбен айтуды үйрету;

- 3) ересекке еліктеу дағдыларын дамыту, сөйлеу кезінде бірізділікті сақтау (ишаралау, дыбыс шығарып еліктеуді, ересекпен бірге кезектесіп сөздерді айту).

46. Оқу техникасына және оқығаннан ақпарат алуды үйрету:

- 1) заттарды түрлі анализаторлардың көмегімен олардың қасиеттерімен сапасын анықтау мақсатымен тексеруді үйрету;
- 2) заттардың белгілерінің атау-сөздерін (үлкен-кіші, суық-ыстық, қатты-жұмсақ, түсі, пішіні, мөлшері бойынша және т.б.) түсінуді үйрету;
- 3) зат есімнің жекеше және көпше жағының грамматикалық түрлерін (кітап-кітаптар), бір адамға немесе бірнеше адамға қатысты (тыңда-тыңдаңыздар), зат есімнің кішірейтілген түрде (ботақан) айтылған сөздерді түсінуді және практикалық түрде ажырата білуді үйрету;

- 4) бұл кім? Бұл не? Не істеп отыр? сұрақтарын түсінуді үйрету және оларға ишараны, дыбыстап еліктеуді, сөздерді пайдаланып жауап беруді үйрету.

47. Қарапайым жазу дағдыларын дамыту:

- 1) затты контурлы бейнесі бойынша тануды, түрлі түсті бейнелерді табуды, контурлы бейнесінің үстіне қоюды үйрету;
- 2) мұғаліммен бірлесіп, шаблондарды, жай геометриялық пішіндердің және таныс заттарды айналдыра сызу, одан кейін үлгі бойынша өзі сызуды үйрету. Құрылыс материалдарымен ойындарды, ермексазбен жапсыруды, мозайкамен, аппликациямен және т.б. жұмыстарды қолдану.

5. Оқу пәнінің 4-сыныптағы базалық білім мазмұны

48. Жағымды көңіл-күйді қалыптастыру: құрбыларын қабыл алуға, олармен өзара әрекеттесуге үйрету (көргенде қуану, ойыншықтарымен бөлісу, амандасу, қоштасу, бірге ойнау және т.б.).

49. Балалардың зейінін, көру және есте сақтау анализаторларын дамыту:

1) сөйлеп тұрған адамның дауысын естіп, сол дауысқа мән беруге және өзге дыбысты іздеп табуға ынталандыруға үйрету.

50. Қимыл-қозғалыс, ұсақ моторика және қол саусақтарының координациясын дамыту:

1) қимыл-қозғалыс пен заттардың белгілі дыбыстармен және сөздермен сипатталатын жағдайлар жасау;

2) қағазда түрлі бағыттағы сызықтар салу: тігінен, көлденеңінен сызықтарды салуды үйрету.

51. Сөйлеу тілін түсінуді дамыту:

1) оқушыны объектілерді, заттарды, суреттерді, заттар мен әрекеттерді орындауды бірге қарастыруға шақыру, болып жатқан әрекеттерді бақылауға баулу;

2) оқушының өзі (ойнайды, тамақ ішеді, ұйықтайды, жүреді, жуынады, сурет салады және т.б.), оның жақын адамдары (кір жуады, сыпырады, оқиды, тігеді және т.б.) орындайтын әрекеттердің, баланың айналасындағы (көшедегі, үйдегі, бөлмедегі және т.б.), орындалып жатқан әрекеттердің (ұшады, тарсылдайды, шырылдайды және т.б.) атау-сөздерін түсінуді үйрету;

3) мұғалімнің айтқан нұсқауы бойынша балаға түсінікті жай қимыл-қозғалыстарды (Тұр. Отыр. Бер. Ал. Қой. Көрсет және т.б.) түсінуді және орындауды үйрету.

52. Балаларға қолжетімді қарым-қатынас амалдарын қалыптастыру:

1) қарым-қатынасқа түсу ынтасын дамыту;

2) адамдармен ым-ишараны, белгілерді, дыбыстарды, буындарды, меңгерілген сөздерді пайдаланып, белсенді қарым-қатынасқа түсуді үйрету;

3) ишара, сөз бөліктерін пайдаланып, кездескенде амандасу, қоштасқанда сау бол деп қоштасуды үйрету.

53. Естіп қабылдауы мен естуі қабілетін дамыту:

1) дауысы бойынша ойыншықты, музыкалық аспапты табуды үйрету;

2) екі музыкалық аспаптың, дыбыс шығаратын ойыншықтардың ойынын естіп ажырата білуді үйрету: педагогтың нұсқауы бойынша екеуінің бірін табу (аспаптар, ойыншықтар, заттық суреттер ішінен).

54. Артикуляциялық моторикасын дамыту:

1) тыныс алуға арналған гимнастиканы, ойыншықтарды пайдаланып, балаларды ұзақ бірқалыпты тыныс шығаруға үйрету;

2) дұрыс дыбыс шығаруға үйрету.

55. Белсенді сөйлеу тілін жетілдіру және дамыту, сөйлеу тілі қарым-қатынасының тәжірибесін және меңгеру тәсілдерін жинақтау:

1) қандайда болмасын дыбыстық көріністегі балалардың сөйлеу тілінің еліктегіш әрекеттерін ояту;

2) басқа заттар мен құбылыстар шығаратын дыбыстарға (дүңк-дүңк, тасыр-тұсыр және т.б.) еліктеуді үйрету;

3) балалардың жауапты және өз ынтасымен айтылатын сөйлеу тілін тудыратын жағдайларды жасау;

4) практикалық әрекет барысында ишараны, дыбыс шығаруды, еліктеуді, сөздерді пайдаланып керек затын сұрауды, өзіне қажет адамды шақыруды және т.с.с. дағдыларын үйрету;

5) ересектен кейін заттардың (әрекеттердің, белгілердің) атын қайталау;

6) өз бетінше таныс ойыншықтардың атын, заттарды, заттық суреттерді, бейнелерді қайталауды үйрету;

7) дыбыстап айтатын сөздерін (тэй-тэй) біртіндеп қоғамда қалыптасқан сөздермен (жүру) алмастыру;

8) сөйлеу тілінде жай фразаны екі ишараны қолданып, ишара мен жыбыстап еліктеуді, екі дыбыстап еліктеуді қолданып айтуды үйрету;

9) жеке сөздерді айтуды үйрету, сурет және мұғалімнің сұрағы бойынша 2-3 сөздерден жай сөйлемдер құрастыруды үйрету (Мынау аю. Аю отыр. Анау қоян. Апа, бер. Ата келді. Айжанда қарындаш. Апа сүт құйды және т.б.).

56. Оқу техникасына және оқығаннан ақпарат алуды үйрету:

1) дыбыстарды буындарда, сөздерде, сөйлемдерде айтуды бекіту;

2) буындарды оқуды үйрету. Тура және кері буындарды оқу дағдыларын қалыптастыру;

3) нақты заттар мен заттық суреттерге сүйеніп, өткен әріптерден сөздер құрастыру, оқыту және оларды түсінуді үйрету;

4) мазмұны бойынша қысқа, жай тақпақтарды, өлеңдерді, әңгімелерді, ертегілерді оқып беру және түсіне білуді үйрету;

5) оқуды мазмұнына сай заттармен, әрекеттермен, ойыншықтармен бірге көрсету;

6) ересек адамның жеке сөздерді, сөйлемдерді, жай мәтіндерді оқуы барысында ең алдымен мұғаліммен бірге, сосын өзі заттармен, ойыншықтармен, заттық суреттермен

әрекеттер жасауды үйрету;

7) көру қабілетіне сүйеніп, ересек оқып тұрған төрт шумақ өлеңдегі, жаңылтпаштағы таныс дыбыстық еліктеуді, буындарды, сөздерді аяғына дейін айтуды үйрету;

8) мұғалімнің сұрағына жауап бере отырып, суреттер бойынша сөйлемдер құрастыруды үйрету.

57. Қарапайым жазу дағдыларын дамыту:

1) пунктир, нүкте бойынша жай (күрделі емес) заттарды сызуды; заттық бейнелерді бояуды, штрихтауды үйрету;

2) әріптерді сипап-сезу арқылы тануды үйрету (мұғалім әріпті саусақпен, қарындашпен баланың қолында, маңдайында, арқасында, аяғында «салады»);

3) есеп таяқшаларынан, түрлі-түсті қағаздан қиылған сызықшалардан, мозайкадан әріптерді құрастыру. Ермексаздан (иленген наннан) жапсыру;

4) әріптерді жіптен, сымнан, бұршақтан, өзге де заттар мен материалдардан жасауды үйрету;

5) саусақпен ауады, әйнекте, сумен (түрлі-түсті бормен тақтада, аяқпен еденде және т.б. жерлерде «салады»);

6) әріпті аяғына дейін салуды, штрихтауды, бояумен, фломастермен, қарындашпен бояуды, нүкте, сызықтар бойынша жазуды қағаз бетінде (дәптерлерінде) үйрету.

6. 1-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

58. Пәндік нәтижелер:

- 1) дыбыстарға еліктеу қабілетін меңгеруінен;
- 2) нұсқау бойынша музыкалық ойыншық аспаптарды табу және алуы үйренуінен;
- 3) объектіге зейінін шоғырландыруынан көрініс табады.

59. Тұлғалық нәтижелер:

- 1) жай өлеңдерді тыңдай білуден;
- 2) дыбысқа қатысты ізденіс әрекеттерін ұйымдастырудан;
- 3) түрлі әдістермен дыбыс шығарудан көрініс табады.

60. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер:

- 1) дидактикалық ойындар барысында эмоционалды жағымды қарым-қатынасқа түсуінен;
- 2) сабаққа жағымды көңіл-күй орнатуынан көрінеді.

7. 2-сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

61. Пәндік нәтижелер:

- 1) сызықтарды (түзу, қисайған, ирек) саусағымен, бояумен, қаламмен ересекпен бірлесіп өзі сызуынан;

- 2) сабақ барысында сөйлеу тілін түсінуді меңгеруінен;
 - 3) дыбыстарды естігенде және айтқанда, оны басқа дыбыстардан ажырата білуінен
- к ө р і н і с та б а д ы .

2. Тұлғалық нәтижелер:

- 1) объекті мен сөздің арасында байланыс орнатуынан;
- 2) өзінің есіміне назар аударуынан;
- 3) сұраққа жауап қайтаруынан көрінеді.

63. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер:

- 1) әрекеттерді бақылаудан;
- 2) ересектердің қозғалыстарына назар аудара білуінен;
- 3) тұрмыста қолданылатын заттардың атау-сөздерін білуінен көрініс табады.

8. 3 сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

64. Пәндік нәтижелер:

- 1) қоршаған ортадағы әрекеттердің атау-сөздерін түсінуінен;
- 2) дене қозғалыстарымен әрекеттерді көрсетуінен;
- 3) өзіне қатысты қимыл-қозғалыстарды түсінуінен, орындауынан көрініс табады.

65. Тұлғалық нәтижелер:

- 1) дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс айтуынан;
 - 2) сөздерді дыбыстық құрамына қарай, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан
- с ө з к ұ р а й бі л у і н е н ;
- 3) қойылған тіл дыбыстарын дұрыс айта алуынан көрініс табады.

66. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер:

- 1) артикуляциялық моториканы жаттықтыруынан;
- 2) ұзақ баяу тыныс шығаруынан;
- 3) ересектің сөзіне еліктеуінен көрініс табады.

9. 4 сынып оқушыларының дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

67. Пәндік нәтижелер:

- 1) өтілген дыбыстар мен әріптердің орнын анықтау, сөз құрауынан;
- 2) бас және кіші әріптерді жазуынан көрініс табады.

68. Тұлғалық нәтижелер:

- 1) сөздерді дыбыстық құрамына қарай, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан
- с ө з к ұ р а й бі л у і н е н кө р і н і с та б а д ы .

69. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер:

- 1) қарым-қатынасқа түсуде сөздік қатынастарды пайдаланып амандасу,

қ о ш т а с у ы н а н ;

2) талдаған, оқыған сөздер мен жай сөйлемдерді тақтадан, әліппеден көшіріп жазудан; әдептің жай түрлерін меңгеру, үйренуінен көрініс табады.

П р и л о ж е н и е 6 4

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 6 9

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Письмо, чтение и развитие речи» для учащихся с умеренной
умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального
образования (с русским языком обучения)**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с умеренной умственной отсталостью.

2. Программа по предмету «Письмо, чтение и развитие речи» предназначена для обучения детей с интеллектуальной недостаточностью (умеренной формой умственной отсталости), обучающихся во вспомогательных школах (2-ое отделение).

3. У детей с умеренной умственной отсталостью наблюдается глубокое недоразвитие познавательной деятельности, что создает серьезные трудности при овладении ими грамотой (первоначальными навыками чтения и письма). В его акте принимают участие зрительный, речи двигательный, речеслуховой и кинестетический анализаторы. Несформированность названных психических процессов у детей с умеренной степенью умственной отсталости значительно затрудняет процесс формирования знаний, умений и навыков, необходимых для овладения грамотой.

4. Все учебные предметы для учащихся с умеренной умственной отсталостью имеют практическую направленность и максимально индивидуализированы, именно поэтому, деление содержательного материала по классам условные. Обучение

направлено, прежде всего, на решение вопроса развития речи, как еѢ регулирующей, так и коммуникативной функций.

5. Цель учебного предмета «Письмо, чтение и развитие речи» - формировать у детей доступные (невербальные и вербальные) средства общения, правильное поведение, элементарные навыки чтения, которые помогут им наилучшим образом адаптироваться в быту, овладеть доступной хозяйственно-трудовой деятельностью, осознавать реальные ситуации, общаться с одноклассниками и взрослыми, узнавать предметы, предметные картинки, графические символы.

6. Основные задачи:

- 1) развитие зрительного и слухового восприятия;
- 2) развитие координации движений, мелкой моторики кистей и пальцев рук;
- 3) развитие артикуляционной моторики;
- 4) развитие понимания речи;
- 5) формирование средств общения доступных детям;
- 6) развитие фонематического слуха;
- 7) развитие и совершенствование активной речи, усвоение способов и накопление опыта речевого общения;
- 8) формирование положительных эмоций, связанных с процессом обучения чтению, созданию мотивации;
- 9) развитие навыков элементарного чтения и письма;
- 10) использование полученные умения и навыков элементарного чтения и письма в жизненных ситуациях;
- 11) формирование и развитие предметно-практической деятельности, моторной ловкости, положительных эмоционально-волевых качеств, познавательной сферы;
- 12) развитие интереса к занятиям, умения взаимодействовать с другими детьми и взрослыми.

7. Объем учебной нагрузки по учебному предмету «Письмо, чтение и развитие речи» в соответствии с Типовым учебным планом начального образования школьников с легкой умственной отсталостью, утвержденным Приказом МОН РК от 8 ноября 2012 года № 500, составляет:

- 1) 1 класс – 4 часа в неделю, 132 часа в учебном году;
- 2) 1 класс – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 3) 2 класс – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 4) 3 класс – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 5) 4 класс – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

8. Программный материал распределен на три периода обучения, с учетом уровня развития ребенка, «готовности» к обучению:

- 1) первый период охватывает первые четыре года обучения (1–4 классы);
- 2) второй период – три года обучения (5–7 классы);

3) третий период – два года обучения (8–9 классы).

9. Распределение программного материала по периодам обучения не означает, что предлагаемый материал может быть усвоен в течение одного периода обучения. Предлагаемое распределение учебного материала по периодам (классам) является п р и м е р н ы м .

10. Материал каждого этапа является законченным и систематизированным, логически связанным с материалом предыдущего и последующего этапов. Сложность и объем увеличиваются постепенно.

11. На новый этап обучения детей переводят по мере закрепления навыков предыдущего этапа. Учитель самостоятельно определит период времени, необходимый для формирования у учащихся его класса умений и навыков, определенных для каждого этапа обучения. Учитель должен работать с детьми на материале доступного уровня сложности и объема. Это обеспечит результативность в обучении.

12. В процессе работы с учащимися в рамках предмета устанавливаются межпредметные связи с предметами: «Счет», «Мир вокруг», «Предметно-практическая деятельность», «Самообслуживание», «Рисование», коррекционным курсом «Развитие психомоторики и сенсорных процессов», особенно в пропедевтическом периоде.

13. Учителю дается право изменять последовательность изучения материала, перераспределять его по классам и периодам обучения, усложнять или упрощать, разрабатывать индивидуальные программы обучения, определять время изучения материала в рамках часов учебного плана. Ученики одного и того же класса могут работать с программным материалом разных периодов (классов) обучения, по индивидуальным программам и планам, разработанным учителем и утвержденным директором учреждения образования.

2. Базовое содержание учебного предмета 1-4 классов

14. Дети с умеренной степенью нарушения интеллекта, воспитанники вспомогательной школы имеют разный уровень речевого развития: дети, не говорящие, дети с лепетной речью, дети говорящие.

15. Речь детей с умеренной степенью нарушения интеллекта исключительно скудна и дефектна. Главным ее недостатком является нарушение сенсорной стороны. Они не понимают обращенной к ним речи и словесной инструкции. Их собственные высказывания отличаются крайней бедностью. В разговоре они ограничиваются выражением самых простых своих нужд и ощущений, употребляя короткие слова и фразы. Для их устной речи характерен резкий аграмматизм, то есть ошибки в грамматическом оформлении активной речи и в понимании значения грамматических конструкций. Имея в запасе небольшое число слов, они часто повторяют их, или вторят чужим словам, от этого их речь получается с однообразными, повторными оборотами.

16. Работу по развитию речи рекомендуется начинать с выявления знаний и умений ребенка. Эти сведения заносятся в индивидуальную карту развития ребенка, где отмечаются все данные о развитии речи ребенка (понимание слов и инструкций, возможности речевого подражания, состояние звукопроизношения, самостоятельные высказывания и т.д.), на основании которых планируется дальнейшая работа.

17. Занятия по развитию речи начинают с развития зрительного и слухового восприятия ребенка. Детей учат слушать речь педагога, фиксировать взгляд на лице говорящего, смотреть в лицо собеседника. Достигается это постоянным разговором учителя с детьми. Даже в тех случаях, когда ребенок сам не говорит, с ним необходимо проводить работу по развитию импрессивной речи (понимание простых просьб, поручений, инструкций, слов и т.д.).

18. Разговор с ребенком необходимо проводить эмоционально, в игровой форме. Важным моментом в работе с «безречевыми детьми» является создание потребности подражать слову взрослого. Подражательные речевые реакции могут выражаться в любых звуковых комплексах. Педагогу необходимо создать условия, в которых у ребенка появилось бы желание неоднократно повторять (самостоятельно произносить) звуко сочетания, слоги, слова.

19. Активизацию речи детей необходимо осуществлять в ходе практической деятельности ребенка с предметами в игре, наглядной ситуации. Развитие речи и познание окружающего мира составляют единое целое. Невозможно развивать речь ребенка в отрыве от окружающих его предметов, невозможно показывать действия с предметами, не называя их.

20. Общей задачей обучения развитию речи на начальном этапе является обогащение словаря учащихся словами-названиями предметов окружающего мира, словами-названиями действий с предметами, словами-названиями признаков предметов. На уроках необходимо побуждать детей называть игрушки, знакомые предметы, действия, признаки, выражать свои желания в доступной для них звуковой или знаковой (жесты, пиктограммы) форме.

21. При работе по формированию пассивного и активного словаря рекомендуется использовать следующую последовательность.

22. При знакомстве со словами - предметами:

- 1) показать ребенку предмет или предметную картинку;
 - 2) назвать предмет (с учетом возможностей детей: звукоподражание, жест или слово например « мяч »);
 - 3) составить предложение с предметом («Это мяч»);
 - 4) назвать предмет («мяч»);
 - 5) познакомить с назначением предмета;
- б) организовать игру или практическую деятельность в ходе, которой неоднократно называть предмет;

- 7) по инструкции педагога находить предмет среди других предметов (выбор осуществлять вначале из двух предметов, постепенно их количество увеличивать);
- 8) находить аналогичные предметы, но отличающиеся цветом, величиной и т.д.;
- 9) использовать название предмета в играх, практической деятельности, стихах, р а с с к а з а х ;
- 10) находить предмет на предметной и сюжетной картинке, показывать его;
- 11) самостоятельно называть предмет в доступной для ребенка форме.

23. При знакомстве с глаголами:

- 1) совершить действие;
- 2) назвать действие («кушает»);
- 3) составить предложение с этим глаголом («Шолпан кушает»);
- 4) назвать отдельно глагол («кушает»);
- 5) организовать игру с многократным обыгрыванием и названием действия («Кукла кушает». «Мишка кушает». «Ансар кушает»);
- 6) по инструкции педагога выбирать одно действие из двух (и более);
- 7) включить слово-действие в игры, бытовые ситуации, рассказы, стихи;
- 8) находить предметы, совершающие это действие на сюжетных картинках, п о к а з ы в а т ь и х ;
- 9) самостоятельно называть действия предмета.

24. При знакомстве с прилагательными:

- 1) показать ребенку большой и маленький предмет;
- 2) назвать прилагательное (показать большой мяч и сказать «большой»);
- 3) составить предложение с этим прилагательным («Этот мяч большой»);
- 4) назвать отдельно прилагательное («большой»);
- 5) в ходе игры, практической деятельности неоднократно называть прилагательное;
- 6) по инструкции педагога находить предмет с данным признаком среди двух и более предметов и признаков;
- 7) находить аналогичные по признаку предметы, но отличающиеся цветом формой и т . д . ;
- 8) название признака предмета использовать в играх, практической деятельности, р а с с к а з а х , с т и х а х и т . д . ;
- 9) находить предметы с данным признаком на предметной, сюжетной картинке, п о к а з ы в а т ь и х ;
- 10) самостоятельно называть прилагательное в доступной для ребенка форме.

25. Обучение рекомендуется осуществлять на основе наглядности и практической деятельности с опорой на сохранные анализаторы. Речевые инструкции должны быть простыми, доступными, повторяющимися несколько раз в одной и той же последовательности, голосом разной громкости.

26. На уроках педагогу рекомендуется проводить работу над развитием понимания

и практическим усвоением грамматических форм и категорий языка. Овладение грамматическим строем речи идет одновременно с обогащением словаря и практическим знакомством с предложением как единицей речи. Необходимо учить детей правильно использовать в речи предлоги. Задача учителя создавать на занятиях ситуации, вызывающие у ребенка необходимость и желание общаться с педагогом и окружающими. Учитель стремится к созданию в классе положительного эмоционального настроя, обстановки доброжелательности, внимания к каждому р е б е н к у .

27. Формирование навыка чтения предусматривает использование различных методов работы: синтетического, комбинированного, метода «глобального чтения».

28. Авторами метода «глобального чтения» (который родился примерно в 50-годы XX века) можно считать американского нейрофизиолога Глена Домана и японского педагога Шиничи Сузуки. Суть метода состоит в том, что ребенок на протяжении длительного времени регулярно воспринимает зрительно и на слух написанные целиком слова, словосочетания, короткие предложения и в результате обработанной мозгом информации, ребенком самостоятельно выводится технология чтения любых с л о в и т е к с т о в .

29. Обучение чтению глобальным способом происходит «с другого конца», в более естественной форме – примерно по таким же законам, как обучение устной речи.

30. Глобальное чтение позволяет выяснить, насколько неговорящий ребенок понимает обращенную речь, позволяет ему преодолеть негативное отношение к занятиям, дает уверенность в себе.

31. Обучение проводится при помощи карточек. Карточки должны быть большие - шрифт высотой 10 см, красного цвета. Карточки делаются из белой плотной бумаги. Желательно ламинированные. Работа проводится в три этапа.

32. 1 этап. Чтение знакомых и родных слов – существительные (типа мама, папа, баба, деда, братик, тетя, дядя, имя самого ребенка должно быть обязательно, имена родителей, сестер, братьев, друзей, кошек, собак, которые в доме живут и т.д.) мяч, мишка (любимые игрушки), предметы, которые окружают дома (стол, стул, пианино, телевизор и т.д., одежда и другое:

1) затем глаголы в неопределенной форме: читать, играть, есть, пить, спать, гулять, одевать и т.д. ;

2) затем прилагательные: сначала цвета: красный, зеленый, синий.

33. 2 этап: чтение словосочетаний: красное яблоко, зеленая шапка. Сначала словосочетания с названиями цветов (естественно, словосочетания состояются из уже знакомых слов или хотя бы одно слово должно быть знакомым). Потом проходятся опять прилагательные – противоположности, типа – мягкий - твердый, холодный - горячий и т.д. Затем словосочетания с этими прилагательными: «холодная вода» - хорошо составлять так, чтобы одно слово было знакомое, а второе - новое.

Словосочетания из двух существительных - типа - шум ветра...

34. 3 этап: короткие предложения. Я ем. Я играю. Мама читает. Папа спит: далее делаются книжки. Разворот - на одной стороне картинка, на другой - короткое предложение.

35. Виды работ:

1) чтение автоматизированных энграмм (имя ребенка, имена его близких, клички домашних животных). Удобно использовать семейный фотоальбом как дидактический материал, снабдив его соответствующими печатными надписями. На отдельных карточках надписи дублируются. Ребенок учится подбирать одинаковые слова, затем подписи к фотографиям или рисункам в альбоме закрываются. От ученика требуется по памяти «узнать» необходимую надпись на карточке и положить ее к рисунку. Закрытое слово открывается и сличается с выбранной подписью;

2) чтение слов. Подбираются картинки по всем основным лексическим темам (игрушки, посуда, мебель, транспорт, домашние и дикие животные, птицы, насекомые, овощи, фрукты, одежда, продукты, цветы) и снабжаются подписями. Таблички к игрушкам или к картинкам мы начинаем подкладывать сами, говоря, что на них написано. Затем предлагаем ребенку положить табличку к нужной картинке или игрушке самостоятельно.

36. После запоминания двух табличек начинаем постепенно добавлять следующие. Порядок введения новых лексических тем произволен, так как в основном мы ориентируемся на интерес ребенка.

37. Понимание письменных инструкций. Составляются предложения, в которых используются разные существительные и один и тот же глагол.

38. Тематика предложений:

1) схема тела («Покажи нос», «Покажи глаза», «Покажи руки» и т. д. — здесь удобно работать перед зеркалом);

2) план комнаты («Подойди к двери», «Подойди к окну», «Подойди к шкафу» и т. д.). Предъявляя карточки, обращаем внимание ребенка на различное написание вторых слов в предложениях;

3) чтение предложений. Составляются предложения к серии сюжетных картинок, на которых одно действующее лицо выполняет разные действия. (Кошка сидит. Кошка спит. Кошка бежит).

39. Очень полезны упражнения, сочетающие в себе элементы глобального и побуквенного чтения. Изготавливаются карточки (удобный формат — половина альбомного листа) с картинками и соответствующими им словами. Слова печатаются шрифтом, по размеру совпадающим с высотой пластмассовых букв. Ребенок смотрит на слово под картинкой и накладывает сверху такие же пластмассовые буквы. Педагог четко прочитывает слово. Затем собранное из букв слово сдвигается с карточки на стол, напечатанное на бумаге название картинки закрывается, а ребенку предлагается

определить, под какой картинкой такое же слово, как и у него на столе. Сначала ребенок делает выбор из двух карточек, потом из 3—4. Когда выбор сделан, слово под картинкой открывается и сравнивается с образцом на столе. Слова подбираются по принципу увеличения количества букв:

1) на первых карточках используются звукоподражательные слова из одной буквы («а» — плач ребенка, «у» — гудение поезда, «о» — жалобный стон, «э» — укоризненное восклицание, «ф» — лопнувший шарик, «т» — стук колес, «в» — завывание ветра, «р» — рычание собаки, «б-б» — чайник кипит и гремит крышкой, «с» — льется вода из крана, «ш» — шипение змеи и т.п.);

2) слова из двух букв («иа», «на», «га-га», «но», «пи-пи», «би-би», «ме», «бе», «ку-ку», «гу-гу», «ду-ду», «ту-ту», «ай-ай», «ой-ой» и т.п.);

3) слова из трех букв («шар», «бах», «кап», «ква», «рак», «мак», «дай», «бам», «лак», «дом», «пол», «кот», «сок», «бом», «лом», «сом», «мох», «ток», «нос», «цок», «гол», «оса», «том», «лук», «жук», «сук», «дул», «душ», «тук», «дым», «сыр», «пых», «кря», «мяу», «тяф», «мяч» и т.п.);

4) слова из четырех букв («утка», «мост», «миша», «сани», «рыба», «рыбы», «ваза», «вазы», «коза», «козы» и т.п.).

40. Важно научить детей понимать смысл прочитанного, соотносить прочитанное слово с реальным предметом (предметной картинкой, сюжетом и т.д.).

41. В период обучения детей чтению необходимо уделять внимание развитию фонематического слуха, совершенствованию моторики речевого аппарата, выработке отчетливого и правильного произношения звуков, слогов, слов.

42. Работа над развитием навыков элементарного письма представляет значительные трудности, особенно при наличии нарушений в двигательной сфере. Рекомендуется учить детей писать печатным шрифтом, так как он легче усваивается и хорошо связывается с чтением слов.

43. С целью облегчения формирования навыка письма, возможности пользоваться ручкой (карандашом) рекомендуется их утолстить, надев на них резиновую трубку или кольцо.

44. Детям предлагаются посильные задания, соответствующие их возможностям, при необходимости оказывается своевременная дозированная помощь с привлечением наглядности, организацией совместной деятельности, доступного объяснения, показа и т.д.

45. Учитель оценивает деятельность каждого учащегося сообразно его индивидуальным возможностям и способностям, отмечаются даже незначительные успехи учащихся. На положительную оценку может рассчитывать каждый ребенок. При выполнении учебных задач учитель выражает одобрение и поощрение успехов ребенка словом, жестом, фишками, игрушками, знаками и символами. В речь учителя включаются слова стимулирующие деятельность учащихся, их собственно личностные

достижения («Молодец», «Правильно» и т.п.). Обязательно поощряется и хорошее поведение ребенка.

46. Первый период обучения (1–4 классы).

47. Обучение грамоте, чтению и письму направлено на решение чисто практической задачи. Учащиеся должны научиться читать и понимать несложные тексты, инструкции, вывески, некоторые деловые бумаги, выполнять необходимые действия в определенной последовательности. Они должны научиться ставить свою подпись, писать полностью свою фамилию, инициалы или полное имя и отчество, делать несложные записи.

48. Развитие зрительное и слуховое сосредоточение, внимание:

- 1) всматриваться в лицо взрослого, останавливать взгляд на предметах, следить взором за передвигающимися предметами;
- 2) обращать внимание на появление и исчезновение объекта;
- 3) прислушиваться к различным звукам окружающего мира, к речи взрослого, пению, звучащим предметам;
- 4) побуждать искать взором говорящего и другой источник звука.

49. Узнавать и различать неречевые и речевые звуки:

- 1) знакомить детей со звуками, которые издают различные предметы;
- 2) слушать звуки в классе, за окном, в коридоре, соседней комнате и т.д.;
- 3) организовывать поисковую деятельность ребенка по отношению к разным источникам звуков;
- 4) определять какие звуки доносятся из коридора, другого класса, из-за окна и т.д. подражать звукам;
- 5) воспитывать интерес к музыкальному звучанию;
- 6) знакомить с музыкальными игрушками–инструментами, звучащими игрушками;
- 7) развивать умение брать музыкальные игрушки-инструменты по сигналу педагога;
- 8) создавать зрительно-слуховой образ данных звучащих предметов;
- 9) привлекать внимание к звучанию мелодий, исполняемых на разных музыкальных инструментах;
- 10) учить извлекать звуки разными способами (погремушку, колокольчик – трясти; в бубен, барабан – бить; в дудочку – дуть; гармошку – растягивать и т.д.);
- 11) учить находить музыкальный инструмент, игрушку по звуку;
- 12) учить различать на слух звучание двух контрастных музыкальных инструментов, звучащих игрушек; выбирать один из двух по инструкции педагога (среди инструментов, игрушек, предметных картинок). Приучать слушать простые песенки;
- 13) учить эмоционально, откликаться на пение и музыку веселого, спокойного характера;
- 14) учить вслушиваться в слова песни, сопровождать их жестами, выполнять

игровые действия, несложные плясовые движения, подражая взрослому (махать руками, приседать, топтать ногами, хлопать в ладоши в такт музыке и т.п.).

50. Развивать коммуникативные возможности:

- 1) создавать условия для установления положительного эмоционального контакта ребенка и взрослого, используя дидактические игры и предметно-игровые действия;
- 2) формировать сотрудничество ребенка и взрослого;
- 3) вырабатывать положительную эмоциональную реакцию на занятие;
- 4) развивать умение концентрировать внимание, слушать, смотреть, реагировать на обращаемого к ребенку человека;
- 5) учить определять удобную позу для занятия (на ковре, стуле, в кресле, за партой, в коляске и т.п.).

51. Развивать мелкую моторику пальцев рук:

- 1) хлопать в ладоши;
- 2) сжимать и разжимать руку в кулак;
- 3) поочередно сгибать и разгибать пальцы на руке (обеих руках). использовать специальные упражнения для пальчиковой гимнастики («Колечко», «Коза», «Замочек», «Птички улетают», «Кулачки-ладошки», «Пальчики здороваются» и др.);
- 4) брать (держат, переносить, собирать) мяч (мячи) и другие предметы разных размеров, катать их, бросать в корзину, вперед, вверх, вниз двумя (одной) руками;
- 5) застегивать и расстегивать пуговицы разной формы и величины;
- 6) вынимать (вкладывать) маленький предмет из (в) большого (большой), открывать (закрывать) коробки, расставлять игрушки по местам, катать шарики, собирать их в ведро, складывать в корзину, надевать и снимать кольца пирамидки. Учить захватывать пальцами и раскладывать по коробкам мелкие предметы (пуговицы, зерна, горох и т.д.);
- 7) нанизывать бусы, колечки, пуговицы на проволоку, нитку. Учить проводить линии (прямые, наклонные, волнистые) по пунктиру пальцем, краской, карандашом, фломастером сначала с помощью взрослого, затем самостоятельно;
- 8) соединять линией два предмета, расположенных на расстоянии;
- 9) побуждать детей к черчению линий на песке, снегу, асфальте во время прогулок;
- 10) узнавать предмет по контурному изображению, находить и накладывать цветные изображения на контурные;
- 11) развивать умение обводить шаблоны, контуры простейших геометрических фигур и знакомых предметов сначала путем совместных действий с педагогом, затем по образцу и самостоятельно;
- 12) использовать игры со строительным материалом, лепку из пластилина, работу с мозаикой, аппликацию и т.д.;
- 13) рисовать простые предметы по пунктиру, точкам; раскрашивать, штриховать предметные изображения;

- 14) развивать понимание речи в процессе специальных занятий, выполнения режимных моментов, предметно-практической деятельности;
- 15) знакомить детей с именами людей. Учить понимать и относить конкретное имя к определенному человеку. Учить реагировать на свое имя. Вызывать поисковые движения, способствовать установлению связи между объектом и словом (Где мама? Где Аня? Где зайка? и т.п.). В процессе общения вызывать ответные положительные эмоциональные (улыбку, смех) и речевые (звукоподражание) реакции;
- 16) обращать внимание ребенка на движения и действия взрослого; учить понимать их значение. Направлять внимание ребенка на называемый предмет, действие, качество. Привлекать ребенка к совместному рассматриванию объектов, предметов, картинок, выполнению действий с предметами, наблюдению за происходящим;
- 17) знакомить со словами-названиями игрушек, частей тела (своих, куклы, животных и т.п.), предметов туалета (мыло, зубная щетка, расческа, полотенце и т.д.), предметов обихода, которыми ребенок пользуется в быту, в школе (чашка, ложка, ручка, стол, стул и т.д.), предметов одежды, обуви, посуды, мебели, животных и других предметов и явлений окружающей ребенка среды (солнце, трава, вода, небо, дом и т.д.) ;
- 18) знакомить со словами-названиями предметов, явлений, действий и признаков предметов, которые находятся и происходят в непосредственно близком и в более далеком (во дворе, в саду, в лесу, на улице) окружении;
- 19) учить находить по слову педагога один предмет среди нескольких;
- 20) учить узнавать предметы по их назначению (Что тебе нужно, чтобы чистить зубы? (есть суп, копать песок?) Из чего ты пьешь молоко? и т.д.;
- 21) учить понимать слова-названия действий предметов, которые совершает сам ребенок (играет, ест, спит, идет, умывается, рисует и т.д.), которые совершают близкие ему люди (стирает, подметает, читает, шьет, копает, рубит и т.д.), которые совершаются в ближайшем окружении ребенка (на улице, дома и т.д.) (летит, гудит, звонит и т.д.) ;
- 22) учить показывать действия жестами, телодвижениями (стучит, идет, пилит, спит, лепит, рисует и т.д.). Учить понимать и выполнять по слову педагога простые действия, понятные ребенку, просьбы, поручения (Встань. Сядь. Дай. Возьми. На. Иди. Положи. Покажи и т.д.) ;
- 23) учить обследовать предметы с помощью различных анализаторов с целью выделения их свойств и качеств. Учить понимать слова-названия признаков предметов (холодный – горячий, сладкий, кислый, твердый – мягкий, большой – маленький, цвет, форму, размер и т.д.) ;
- 24) учить понимать и практически различать грамматические формы единственного и множественного числа имен существительных (карандаш - карандаши), единственного и множественного числа глаголов (сидит- сидят), единственного и

множественного числа имен прилагательных (красный- красные), обращение к одному или нескольким лицам (сядь - сядьте), уменьшительно-ласкательные формы имен существительных ;

25) развивать артикуляционную моторику, используя специальные упражнения для губ, языка, нижней челюсти, мимики лица;

26) развивать речевое дыхание, фонематический слух;

27) обучать детей длительному плавному выдоху, используя упражнения для дыхательной гимнастики, игрушки (губная гармошка, надувные шары, вертушка и т.д.) ;

28) обучать правильному произнесению звуков;

29) вызывать путем звукоподражания и отрабатывать правильный уклад гласных (а, о, у, и, ы, э) и согласных (м, п, б, т, д, к, в, ф, н, г, х, й) звуков;

30) развивать активную речь детей. Создавать условия для речевого подражания (в игре, практической деятельности с предметами, наглядной ситуации и т.д.) и вызывать у детей потребность подражать слову взрослого;

31) вызывать подражательную речевую деятельность детей в форме любых звуковых проявлений ;

32) учить подражать: крикам животных (ав–ав, му–му, мяу, ко–ко, ква–ква, ку–ку и т.д.); транспортным средствам (би–би, у–у, ту–ту и т.д.); музыкальным игрушкам и инструментам (ду–ду, ля–ля, бом–бом и др.); другим звукам, производимыми предметами и явлениями (кап–кап, топ–топ, бух, тук–тук, ш–ш, х–х и т.д.), создавая ситуации, в которых движения и действия предметов сопровождаются определенными звуками и словами: баюкаем куклу: баю–бай; позови животное: кис–кис, цып–цып; дети танцуют : гоп - гоп ;

33) стимулировать развитие у ребенка движений и звуковых реакций для выражения своих желаний ;

34) учить выражать свое состояние, сообщать о болевых ощущениях, дискомфорте с помощью мимики, жестов, указывая на болезненное место, лепетных слов, междометий (ай, ой, ух, ох, бо–бо и т.д.) ;

35) вызывать аморфные слова (ма. па, да, дя, де и т.д.);

36) преодолевать у ребенка отчужденность, боязнь и неумение общаться со взрослыми и детьми ;

37) создавать мотивацию общения практическим взаимодействием;

38) формировать потребность общаться со взрослым с помощью доступных ребенку неречевых (жест, мимика, поза, пиктограмма) и речевых (восклицаний, звукоподражаний, отдельных слогов, обрывков слов и т.д.) средств. Развивать желание вступить в контакт ;

39) развивать умение активно обращаться к окружающим (педагогу, товарищу и т.д.), используя жесты, мимику, символы, звуки, слоги, усвоенные слова;

40) создавать ситуации побуждающие ответную и инициативную речь детей. В процессе практической деятельности отрабатывать умение просить нужный предмет, подзывать нужного человека и т.д., используя жест, звукоподражание, слово;

41) учить выражать словесно свои желания и потребности (дай пить, хочу есть и т.д.). Развивать умения подражать взрослому, учить соблюдать очередность в речи (жестикулировать, произносить звукоподражания, слова по очереди со взрослым). Побуждать повторять за взрослым названия предметов (действий, признаков); учить называть самостоятельно знакомые игрушки, предметы, лица, предметные картинки;

42) поощрять постепенную замену звукоподражательных слов (би-би) общеупотребительными (машина);

43) учить использовать в речи простую фразу, соединяя два жеста, жест и звукоподражание, 2 звукоподражания. Учить произносить отдельные слова, практически составлять простые предложения из 2-3 слов по картинкам и вопросам учителя (Это кукла. Кукла спит. Вот мяч. Тут кот. Мама дай. Папа идет. У Ани кукла. М а м а в а р и т с у п и т . д .) ;

44) учить понимать вопросы Кто это? Что это? Что делает? и отвечать на них, используя по подражанию жесты, звукоподражания, слова;

45) обучать элементарным формам этикета;

46) учить здороваться при встрече, прощаться при расставании, используя мимику, жест, словесное обращение;

47) учить улыбаться, смотреть в глаза, протягивать руку, кивать головой, махать рукой, пожимать руку, произносить слова: «Привет. Пока. Здравствуй. До свидания и т.д.». Учить воспринимать сверстников рядом, взаимодействовать с ними (радоваться при встрече, делиться игрушками, здороваться, прощаться, вместе играть и т.д.);

48) закреплять произношение звуков в слогах, словах, предложениях. Знакомить с заглавными и строчными печатными буквами А, О, У, М. Учить соотносить звук и букву, находить заданную букву на картинке, среди других букв, не сходных по написанию. Узнавать букву по части, по контурному, пунктирному изображению, буквы перевернутые, перечеркнутые, спрятавшиеся в предмете (с учетом возможностей детей);

49) учить конструировать букву из счетных палочек, полосок цветной бумаги, мозаики, лепить из пластилина (теста), делать из ниток, проволоки, веревки, гороха, фасоли, других предметов и материалов;

50) учить узнавать букву по тактильному ощущению (педагог «рисует» букву пальцем, карандашом на руке, щеке, спине, ноге ребенка);

51) учить «рисовать» букву пальцем в воздухе, на запотевшем стекле, водой (цветным мелом) на доске, ногой на полу и т.д.;

52) учить держать карандаш, фломастер, ручку, мел. Формировать правильный захват этих предметов;

53) учить дорисовывать букву, штриховать, закрашивать краской, фломастером, карандашом, писать букву по точкам, пунктиру, пробовать самостоятельно на листе бумаги (в тетради);

54) учить образовывать слоги из усвоенных звуков и букв (ау, уа, ма, ам);

55) учить складывать слоги из букв разрезной азбуки, кубиков и т.д.;

56) учить читать слоги. Формировать навык чтения прямых и обратных слогов;

57) учить составлять, читать слова из пройденных букв, понимать их значение с опорой на реальные предметы и предметные картинки;

58) читать детям и развивать понимание коротких, простых по содержанию потешек, стихотворений, сказок, рассказов. Чтение сопровождать показом соответствующих предметов, игрушек, картинок, действий;

59) учить выполнять сначала совместно с педагогом, а затем и самостоятельно действия с предметами, игрушками, предметными картинками в процессе чтения взрослым отдельных слов, предложений, элементарных текстов;

60) учить договаривать знакомые звукоподражания, слоги, слова в читаемые взрослым четверостишия, потешки со зрительной опорой;

61) учить совместно с педагогом проговаривать, заучивать наизусть простые двустишия (Ав–ав, кто там? Му–му – молока кому? и т.д.);

62) учить составлять предложения по картинкам, отвечая на вопросы педагога.

3. Базовое содержание учебного предмета в пропедевтическом периоде (безпредметное обучение) 1-2 классы

52. Социальное развитие.

53. Цель: формирование самосознания, ориентировки в ближайшем окружении, навыков самообслуживания.

54. Задачи:

1) учить самостоятельному и аккуратному приему пищи;

2) формировать умения ухода за своим телом, выполнения гигиенических процедур;

3) учить самостоятельному одеванию-раздеванию.

55. Примерное содержание:

1) представления о себе и ближайшем окружении: я – мальчик, я- девочка, мое тело, мои вещи, моя любимая игрушка, моя семья, мой дом, мой класс, моя школа, я умею, я учусь;

2) санитарно-гигиенические навыки: утренние и вечерние гигиенические процедуры, пользование туалетными принадлежностями, правила хранения туалетных принадлежностей, умение обозначить необходимость помощи (жестом, словом, знаком) в физиологических потребностях; пользование носовым платком; выражение

благодарности за оказываемые виды помощи;

3) прием пищи: порядок и последовательность приема пищи, пользование ложкой, чашкой, соломинкой для питья; опрятность приема пищи, пользование салфеткой; умение выразить благодарность после приема пищи; различение пищи (жидкая-твердая, холодная-горячая), названия продуктов питания и блюд (суп, каша, чай, сок, молоко, хлеб, картошка, помидор, огурец и т.п.);

4) навыки одевания-раздевания: узнавание предметов одежды и обуви; дифференциация одежды по функциональному использованию; последовательность одевания-раздевания; знание места хранения одежды; выбор одежды по погоде, по сезону; навыки обращения с пуговицами, шнурками, замками, липучками и пр.; оказание помощи сверстнику в одевании (раздевании); умение контролировать опрятность своего внешнего вида.

56. Двигательное развитие.

57. Цель: стимуляция и коррекция движений с учетом индивидуальных показателей развития детей.

58. Задачи:

- 1) развивать и совершенствовать двигательный опыт детей;
- 2) формировать представления о собственном теле, его частях и их функциях;
- 3) учить выполнять движения по подражанию, по словесной инструкции;
- 4) развивать согласованность, выразительность, ритмичность движений в ходе игр, игровых физических упражнений сидя, лежа, стоя, в ходьбе и т.д.

59. Познавательное развитие.

60. Восприятие пространства и временных отношений.

61. Цель: Привлечь внимание детей к временным и пространственным характеристикам явлений и предметов ближайшего окружения.

62. Задачи:

- 1) учить осознавать настоящее, прошедшее и будущее на примерах личного опыта (что уже было, что есть сейчас, что будет потом);
- 2) формировать практические представления о частях суток на основе выполнения режимных моментов дня;
- 3) практическое ознакомление с пространственным расположением предметов в ближайшем окружении, понимание предлогов и слов, для обозначения пространственных отношений;
- 4) учить использованию в речи (в соответствии с уровнем ее развития, слов обозначающих пространственные и временные отношения).

63. Развитие речи и коммуникативных навыков.

64. Цель: развитие потребности в коммуникативном взаимодействии детей в игре, в практических видах деятельности на основе речи и невербальных средств общения.

65. Задачи:

- 1) формировать доверительное отношение учащихся к педагогу;
- 2) формировать положительное эмоциональное восприятие сверстников;
- 3) вызывать реакцию на обращение, просьбы, интонации, жесты;
- 4) учить сопровождать деятельность доступными видами речи: вокализациями, звуковыми комплексами, словами, простой фразой;
- 5) учить отвечать на вопросы, выражать просьбу или желание с помощью речи или знаковых заместителей (фотографии, рисунки, пиктограммы);
- 6) учить давать отчет о выполненном действии, используя однословные и простые предложения.

66. Развитие деятельности.

67. Цель: развитие интереса к предметно-практической, до изобразительной и простой изобразительной, конструктивной, трудовой и игровой деятельности.

68. Задачи:

- 1) формировать умения пользоваться инструментами и приспособлениями, необходимыми материалами и атрибутами для каждого из видов детской деятельности;
- 2) обучить доступным приемам работы с различными материалами.

4. Базовое содержание учебного предмета 3 класса

69. Развитие речи.

70. Задачей предмета является формирование умения называть своё имя и имя учителя, воспитателя, по произнесенному имени показывать учеников своего класса, соотносить названия предметов с реальными предметами, находящимися в классе, в школе, дома; развитие мотивации на высказывание и повторение отдельных слов, обозначающих просьбы и действия; формирование понимания смысла коротких простых сюжетов (сказок, потешек и т.д.); проговаривание вслед за учителем чистоговорок; обучение детей высказываться предложением, состоящим из одного слова, из двух слов, постепенно усложняя фразу.

71. Тематика:

- 1) игрушки (пирамидка, кубики, мяч, кукла, мишка, машина, лопатка, ведро);
- 2) я сам, мое тело (уметь показывать части тела у себя и товарища: руки, ноги, голова, туловище, пальцы и т.д.);
- 3) элементарные наблюдения за погодой (тепло, холодно, осадки, ветер);
- 4) временные представления (утро, день, ночь);
- 5) экскурсии по школе, на школьный двор (элементарные наблюдения за живой природой);
- 6) одежда (платье, брюки, рубашка);
- 7) обувь (туфли, тапочки, ботинки).

72. Чтение.

73. Задачей предмета является:

- 1) развитие у детей слухового внимания и способности к звукоподражанию, привитие навыков правильно сидеть, вставать, слушать учителя, воспитателя и обращаться с просьбами. Вся работа должна проводиться в виде игр и игровых упражнений;
- 2) развитие слухового внимания;
- 3) различение звуков окружающей действительности;
- 4) игры с движениями, направленные на подведение к восприятию звуков речи (едет машина, плачет ребенок, летит самолет, едет поезд, скачет лошадка);
- 5) дыхательная гимнастика и артикуляционные упражнения;
- 6) специальные упражнения для всех артикуляционных органов (статические, динамические);
- 7) работа над звукопроизношением;
- 8) отработка всех гласных звуков и простых по артикуляции согласных;
- 9) фронтальная отработка трудных для произношения звуков.

74. Письмо: На занятиях решаются задачи:

- 1) развития и коррекции мелкой моторики; развития зрительного восприятия и пространственной ориентировки; привитие навыков правильно сидеть, вставать, слушать учителя, воспитателя и выполнять их инструкции; формирование умения пользоваться карандашом и ручкой;
- 2) развитие зрительного восприятия и пространственной ориентировки;
- 3) учить узнавать предмет по контуру и соотносить его с реальным предметом (мяч, кубик, один и несколько);
- 4) узнавать «зашумленные», заштрихованные предметы;
- 5) определять начало-конец строчки, верх-низ страницы тетради, учебника;
- 6) учить различать цвета: черный, синий, красный, белый, зеленый;
- 7) работать с разрезными картинками из 2-3 частей;
- 8) развитие мелкой моторики рук (подготовка к письму). Проводить специальные упражнения для развития и укрепления мелкой моторики на вытянутых и согнутых руках, статически и в динамике. Обводить по шаблону или трафарету геометрические фигуры, по возможности раскрашивать или штриховать их. Работать с мозаикой, с «сухим бассейном», сортировать фасоль и горох. Складывать геометрические фигуры из палочек, составлять орнамент из геометрических фигур. Шнуровать. Работать с проволокой и тесьмой по нарисованному контуру. Развивать тактильное восприятие: игры на распознавание мягкого-твердого, холодного-теплого, большого-маленького.

5. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

75. Чтение и письмо.

76. Обучение грамоте умственно отсталых детей ведется по звуковому аналитико - синтетическому методу. Порядок изучения звуков и букв диктуется данными фонетики с учетом специфических особенностей познавательной деятельности умственно отсталых детей. Прежде чем знакомить учащихся с той или иной буквой, необходимо провести большую работу по распознаванию соответствующего звука (выделение и различение его, правильное произношение).

77. На первых годах обучения учащиеся осваивают буквы, учатся слоговому чтению, много работают с буквами разрезной азбуки и различными таблицами (работа с буквами разрезной азбуки осуществляется на всех годах обучения).

78. Освоение слоговых структур и упражнения в чтении слов, состоящих из усвоенных слогов, должны проводиться на основе тщательного звукового анализа и синтеза. В соответствии с этим на уроках обучения грамоте широко используются такие дидактические пособия, как подвижная азбука, карточки со слогами, букварные настенные таблицы.

79. Особенности первых занятий по обучению письму заключаются в том, что одновременно даются как технические навыки (умение правильно держать карандаш, правильно пользоваться им при проведении линии и т.д.), так и умения в изображении отдельных элементов букв. Письмо букв следует проводить параллельно с прохождением алфавита. С первых лет обучения следует систематически практиковать зрительные и слуховые диктанты отдельных букв, слогов и, по возможности, предложений.

80. При обучении чтению и письму следует учитывать неоднородность состава класса (группы) и осуществлять индивидуальный подход к учащимся. Обучение письму детей с умеренной умственной отсталостью носит сугубо практическую направленность, требующую от учащихся усвоения только элементарных правил правописания.

81. Конечная цель обучения письму и чтению заключается в том, чтобы научить более способных детей списывать с печатного текста, писать самостоятельно на слух, по памяти слова, короткие предложения из 2-4 слов, уметь писать свое имя, фамилию, читать несложный текст (печатный или письменный), ответить на заданные вопросы.

82. Добукварный период (4 месяца).

83. Задачи курса:

1) привитие учащимся навыков учебной деятельности: умение правильно сидеть за партой, вставать, слушать объяснения и указания учителя, поднимать руку при желании что то сказать, просить разрешения выйти из класса;

2) развитие органов артикуляционного аппарата, постановка дыхания и голоса, исправление дефектов речи и специальная логопедическая работа (проводится логопедом и закрепляется на уроках учителем);

3) развитие речевого слуха, различение звуков окружающей действительности (стук, звон, гудение, жужжание и т.д.) уточнение и развитие слухового восприятия учащихся ;

4) правильное произнесение за учителем слов, состоящих из одного звука (у-у); двух звуков (ау, ах, му, уа); 3-4 звуков (там, мама и т.д.);

5) называние слов по предъявленным предметным картинкам;

6) составление простых предложений из 2-3 слов (безречевые дети вместо называния слов и действий должны изображать действия по предложенной картинке и в о п р о с а м у ч и т е л я) ;

7) уточнение и развитие зрительного восприятия учащихся, выработка умения показывать и называть изображения предметов в последовательном порядке (слева н а п р а в о) ;

8) специальная подготовка к обучению письму: привитие навыков правильно сидеть за партой во время письма, правильно располагать на парте тетрадь и пользоваться карандашом. Развитие движений кисти и пальцев рук. Обведение карандашом простейших фигур по трафаретам, закрашка и штриховка их, рисование прямых линий и н е с л о ж н ы х п р е д м е т о в ;

9) письмо основных элементов прописных букв.

84. Букварный период (1 этап):

1) последовательное изучение звуков и букв, усвоение основных слоговых структур ;

2) изучение звуков и букв: а, у, о, м, с, х; правильное и отчетливое произнесение их в изолированной позиции, а также различение их в начале или в конце слова (в зависимости от того, в каком положении этот звук легче выделяется). Образование из усвоенных звуков и букв слов (ау, уа, ах, ух), чтение этих слов с протяжным п р о и з н о ш е н и е м ;

3) образование и чтение прямых и обратных слогов (ау, уа, ам, ум, ма, му, ах, ох, ух, ха, хо, ас, ос, ус, са, со, су), сравнение их. Составление слов с этими слогами из букв р а з р е з н о й а з б у к и , ч т е н и е и х ;

4) коллективное заучивание вслух чисто говорок по изучаемым буквам и слогам, типа: С а - с а - с а - в о т л е т и т о с а .

85. Письмо: Усвоение рукописного начертания изучаемых строчных и прописных букв А а , У у , О о , М м , С с , Х х .

86. Письмо по обводке и по образцу, данному учителем.

87. Письмо под диктовку изученных букв, по возможности, отдельных слогов и с л о в .

88. Предполагаемые результаты обучения учащихся.

89. В результате обучения на первом периоде (1 – 4 классы) ожидается, что у ч а щ и е с я б у д у т у м е т ь :

- 1) реагировать на свое имя, знать имена родных и одноклассников, отыскивать свое имя среди карточек по образцу, по названию;
- 2) различать на слух музыкальные инструменты, играть на них простые ритмические рисунки, различать и воспроизводить отдельные звуки, звукоподражания, короткие слова;
- 3) читать отдельные слова, словосочетания и короткие предложения, методом глобального чтения;
- 4) выкладывать из счетных палочек буквы, из букв составлять свои имена, отдельные слова;
- 5) печатать свое имя по образцу;
- 6) выполнять простые упражнения пальчиковой гимнастики, выполнять простые шнуровки;
- 7) рисовать простые узоры, из 2-3 элементов, палочки, кружочки, клубочки. Точки.

90. Личностные результаты. Проявлять:

- 1) активно общаться со сверстниками и взрослыми, посильными средствами (речь, жесты, карточки...);
- 2) активность, аккуратность, умение довести начатую работу до конца, умение преодолевать посильные трудности;
- 3) навыки культурного поведения на занятиях, сотрудничества со взрослыми и сверстниками;
- 4) интерес к занятиям, к предлагаемым видам деятельности.

91. Системно-деятельностные результаты. Проявлять: умения применять элементарные речевые навыки в жизненных ситуациях.

Приложение 65

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 170

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Счет» для учащихся с умеренной умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с умеренной умственной отсталостью.

2. У детей с умеренной умственной отсталостью наблюдается глубокое недоразвитие познавательной деятельности, что создает серьезные трудности при овладении ими счетно-вычислительной деятельностью. Поэтому обучение школьников начинается со значительного пропедевтического периода, продолжительность которого может составить до 2 лет. Во время пропедевтического периода учебный процесс организуется на основе без предметного обучения. Все занятия имеют интегрированный характер и направлены на общее развитие учащихся (коммуникативное, двигательное, речевое, сенсорное). По мере продвижения учеников в индивидуальном развитии, наличии положительной динамики в учебном процессе осуществляется переход к предметному обучению.

3. Цель учебного предмета «Счет» - формировать у детей элементарные математические представления, умения и навыки, которые помогут им наилучшим образом адаптироваться в быту, овладеть доступной хозяйственно-трудовой деятельностью.

4. Основные задачи:

1) учить использовать полученные умения и навыки элементарной счетной деятельности в жизненных ситуациях;

2) способствовать формированию и развитию предметно-практической деятельности, моторной ловкости, положительных эмоционально-волевых качеств, познавательной сферы;

3) развивать интерес к занятиям, умения взаимодействовать с другими детьми и взрослыми.

5. Количество часов составляет: в 1 классе – 3 часа в неделю, всего за год - 99 часов, 2-4 классы по 3 часа в неделю, всего за год по 102 часов в каждом классе.

6. Предлагаемая программа содержит примерный перечень учебного материала, которым учитель руководствуется при создании индивидуальных программ обучения школьников в пропедевтическом периоде (на этапе беспредметного обучения) и по предмету «Счет». Содержание программы носит рекомендательный характер, педагог имеет право вносить любые изменения в содержание обучения каждого учащегося класса в соответствии с его возможностями и особыми образовательными потребностями.

7. Распределение учебного материала в программе осуществлено в соответствии с этапами обучения. Материал каждого этапа является законченным и

систематизированным, логически связанным с материалом предыдущего и последующего этапов. Сложность и объем увеличиваются постепенно.

8. На новый этап обучения детей переводят по мере закрепления навыков предыдущего этапа. Учитель самостоятельно определит период времени, необходимый для формирования у учащихся его класса умений и навыков, определенных для каждого этапа обучения. Учитель должен работать с детьми на материале доступного уровня сложности и объема. Это обеспечит результативность в обучении.

9. В процессе работы с учащимися в рамках предмета устанавливаются межпредметные связи с предметами: «Мир вокруг», «Предметно-практическая деятельность», «Самообслуживание», «Рисование», коррекционным курсом «Развитие психомоторики и сенсорных процессов», особенно в пропедевтическом периоде. Возможно использование содержания названных учебных предметов при организации деятельности учащихся на уроках в пропедевтическом периоде и в период формирования элементарных математических представлений.

2. Базовое содержание учебного предмета в пропедевтическом периоде (беспредметное обучение)

10. Социальное развитие.

11. Цель: формирование самосознания, ориентировки в ближайшем окружении, навыков самообслуживания.

12. Задачи:

- 1) учить самостоятельному и аккуратному приему пищи;
- 2) формировать умения ухода за своим телом, выполнения гигиенических процедур;
- 3) учить самостоятельному одеванию-раздеванию.

13. Примерное содержание:

1) представления о себе и ближайшем окружении: я – мальчик, я- девочка, мое тело, мои вещи, моя любимая игрушка, моя семья, мой дом, мой класс, моя школа, я умею ... , я учусь;

2) санитарно-гигиенические навыки: утренние и вечерние гигиенические процедуры, пользование туалетными принадлежностями, правила хранения туалетных принадлежностей, умение обозначить необходимость помощи (жестом, словом, знаком) в физиологических потребностях; пользование носовым платком; выражение благодарности за оказываемые виды помощи;

3) прием пищи: порядок и последовательность приема пищи, пользование ложкой, чашкой, соломинкой для питья; опрятность приема пищи, пользование салфеткой; умение выразить благодарность после приема пищи; различение пищи (жидкая-твердая, холодная - горячая), названия продуктов питания и блюд (суп, каша, чай, сок, молоко,

хлеб, картошка, помидор, огурец и т.п.);

4) навыки одевания-раздевания: узнавание предметов одежды и обуви; дифференциация одежды по функциональному использованию; последовательность одевания-раздевания; знание места хранения одежды; выбор одежды по погоде, по сезону; навыки обращения с пуговицами, шнурками, замками, липучками и пр.; оказание помощи сверстнику в одевании (раздевании); умение контролировать опрятность своего внешнего вида.

14. Двигательное развитие.

15. Цель: стимуляция и коррекция движений с учетом индивидуальных показателей развития детей.

16. Задачи:

- 1) развивать и совершенствовать двигательный опыт детей;
- 2) формировать представления о собственном теле, его частях и их функциях;
- 3) учить выполнять движения по подражанию, по словесной инструкции;
- 4) развивать согласованность, выразительность, ритмичность движений в ходе игр, игровых физических упражнений сидя, лежа, стоя, в ходьбе и т.д.

17. Примерное содержание:

1) ходьба в заданном направлении, держась за руки, веревку, кольца; бег по прямой, извилистой дорожке; ходьба и бег по дорожкам из кирпичиков, брусочков, мягких настилов и т.д.; ходьба и бег с изменением темпа (быстро-медленно);

2) перемещения по кругу (хороводы);

3) перешагивания через низкие препятствия с поддержкой, самостоятельно;

4) игры с мячом: бросание, катание, прокатывание в ворота, перебрасывание; ползание к игровой цели на животе, на четвереньках, проползание под препятствием;

5) перелезание (перепрыгивание) через невысокие ограждения; подпрыгивание на двух ногах; перепрыгивание на двух ногах, одной ногой, через линию; лазание по лестнице на горку, с горки и др.;

6) игры с водой, песком.

18. Познавательное развитие:

1) развитие сенсорного опыта.

19. Цель: развитие ощущений и восприятий на основе предметной (исследовательской) деятельности.

20. Задачи:

1) учить узнавать предметы по величине (большой-маленький), по цвету, по форме (мячик, кубик, круг, квадрат) с использованием зрительного и тактильного анализаторов с инструкцией «Такой же»;

2) формировать слуховое внимание, умение различать предметы и действия по звуку: игрушка пищит, бумага шуршит, вода течет, капает, музыка играет и др.;

3) формировать тактильные ощущения и координацию движений руки.

21. Примерное содержание:

1) зрительное восприятие: организация исследовательской (рассматривание, наблюдение, поиск) деятельности детей в окружающем предметном мире (Что это? Для чего это?), закрепление названий предметов ближайшего окружения, узнавание знакомых предметов, выделение их признаков (цвет, форма, размер); группировка предметов по выделенным признакам. Соотношение предмета и его изображения на фотографии, рисунке. Узнавание себя и знакомых людей на фотографии;

2) слуховое восприятие: развитие слухового внимания на различные источники звука: голос человека, стук, звон, шорох, музыка, шуршание, тикание часов и др.; игровые упражнения на поиск источника звука; игровые действия на извлечение звуков (хлопки, топание, барабан, музыкальные инструменты и пр.; развитие движений под музыку); узнавание и соотнесение звуков с конкретными образами;

3) тактильные ощущения и координация движений руками и пальцами: развитие положительных эмоций на прикосновения, пальчиковые игры; обучение удерживанию, захватыванию ложки, зубной щетки, мыла, расчески, других предметов; обучение пинцетному и щипцовому захвату мелких предметов; исследовательские игры с предметами разных форм и текстуры; игровые действия с твердыми и мягкими вкладками, мозаиками, матрешками; игровые действия с водой, песком, камушками, ракушками; игры в сухом бассейне; игры с надувными и плавающими игрушками; расстегивания, застегивания пуговиц, молний, замков, липучек, прищепок; нанизывание колец, шариков, бусинок на нить, проталкивание мелких предметов разной формы в небольшое отверстие. Пересыпание (крупы, песка и других сыпучих материалов с помощью различных приспособлений), просеивание, откручивание-закручивание крышек, складывание, расстилание салфеток, скатерти. Складывание мозаики, пазлов, конструктора;

4) вкусовые ощущения: дифференциация ощущений на основе слова: горячее-холодное, сладкое-кислое, соленое, горькое, твердое-жидкое.

22. Восприятие пространства и временных отношений.

23. Цель: привлечь внимание детей к временным и пространственным характеристикам явлений и предметов ближайшего окружения.

24. Задачи:

1) учить осознавать настоящее, прошедшее и будущее на примерах личного опыта (что уже было, что есть сейчас, что будет потом);

2) формировать практические представления о частях суток на основе выполнения режимных моментов дня;

3) практическое ознакомление с пространственным расположением предметов в ближайшем окружении, понимание предлогов и слов, для обозначения пространственных отношений;

4) учить использованию в речи (в соответствии с уровнем ее развития, слов

обозначающих пространственные и временные отношения).

25. Примерное содержание.

1) соотнесение событий собственной жизни с понятиями: «сначала», «потом», «вчера», «сегодня», «завтра»;

2) расположение предмета в пространстве по подражанию, образцу, словесной инструкции в соответствии с понятиями: «тут», «там», «рядом», «далеко», «близко», «на», «в», «за», «между», «под», «спереди», «сзади», «вверху», «внизу».

26. Развитие речи и коммуникативных навыков.

27. Цель: развитие потребности в коммуникативном взаимодействии детей в игре, в практических видах деятельности на основе речи и невербальных средств общения.

28. Задачи:

- 1) формировать доверительное отношение учащихся к педагогу;
- 2) формировать положительное эмоциональное восприятие сверстников;
- 3) вызывать реакцию на обращение, просьбы, интонации, жесты;
- 4) учить сопровождать деятельность доступными видами речи: вокализациями, звуковыми комплексами, словами, простой фразой;

5) учить отвечать на вопросы, выражать просьбу или желание с помощью речи или знаковых заместителей (фотографии, рисунки, пиктограммы);

6) учить давать отчет о выполненном действии, используя однословные и простые предложения.

29. Примерное содержание: Игровые вокализации, звукоподражания с использованием игрушек. Узнавание и соотнесение звуков, голосов, шумов с их источниками. Развитие понимания (по возможности и называния) слов, обозначающих предметы окружающего мира; слов, характеризующих свойства исследуемых предметов и совершаемых с ними действий: мягкий-твердый, пушистый-гладкий, горячий-холодный, мокрый-сухой, маленький-большой, возьми, положи, сложи, дай, брось, достань, передай, поставь, кати, катай и др; развитие фонематического слуха, произношения, самостоятельной речи (с учетом индивидуальных возможностей).

30. Развитие деятельности.

31. Цель: развитие интереса к предметно-практической, до изобразительной и простой изобразительной, конструктивной, трудовой и игровой деятельности.

32. Задачи:

- 1) формировать умения пользоваться инструментами и приспособлениями, необходимыми материалами и атрибутами для каждого из видов детской деятельности;
- 2) обучить доступным приемам работы с различными материалами.

33. Примерное содержание:

1) лепка: знакомство с материалами и подготовка к работе, деление на части, размазывание материала, раскатывание с помощью скалочки. Получение изделия выдавливанием с помощью формы. Обыгрывание изделий из пластилина, глины, теста,

с н е г а ;

2) аппликация: знакомство с материалами, инструментами и скрепляющими материалами (клей, клейстер, скотч). Навыки работы с бумагой (сгибание, разрывание, сминание), клеем (открывание, закрывание, намазывание поверхности), ножницами.

С б о р к а и н а к л е и в а н и е ;

3) рисование: знакомство с инструментами и материалами для рисования (карандаши, фломастеры, краски, мел, кисточки, губка и др.) и способами их использования. Учить оставлять след на бумаге, доске с помощью карандаша, фломастера, мела, кисти, губки. Рисование предмета с помощью шаблона, трафарета, по готовым контурным линиям, с использованием опорных точек. Ориентировка на листе бумаги. Использование цвета в процессе изобразительной деятельности;

4) элементарная трудовая деятельность: уход за одеждой и обувью с использованием щеток и крема; наведение порядка на рабочем месте (раскладывание вещей на свои места, протирание пыли, уборка мелкого мусора с помощью щетки и совка) и в классной комнате, уход за комнатными цветами;

5) игровая деятельность: предметно-игровые действия, основанные на личном интересе к игрушке, сюжетно-отобразительная игра, драматизация сказок, подвижные игры; доступные настольные игры.

3. Базовое содержание учебного предмета первого этапа: до числовой период

34. Понятия о величине: Большой-маленький (больше – меньше, одинаковой величины), длинный - короткий (длиннее - короче, одинаковой длины), широкий – узкий (шире – уже, одинаковой ширины), высокий – низкий (выше - ниже, одинаковой высоты), толстый – тонкий (толще – тоньше, одинаковой толщины).

35. Понятия о тяжести: Тяжелый-легкий (тяжелее – легче, одинаковой массы).

36. Понятия о количестве: Сколько? Много, мало, один, ни одного, немного, пусто, столько же (столько сколько). Понимание слов: сравни, лишние, не хватает, больше-меньше, было, будет, стало, вместе, осталось.

37. Пространственные понятия: Вверху-внизу, выше - ниже, верхний - нижний, правый-левый, спереди – сзади, далеко - близко, рядом, около, здесь, там, на.

38. Наглядные пособия, дидактический материал:

1) игрушки, предметы быта, учебные принадлежности различного размера, веса. Природный материал, мелкие игрушки. Календарь дежурств;

2) фотографии детей – учеников класса. Модели шара, куба, круга, квадрата, треугольника. Монтессори-материалы: розовая башня, коричневая лестница, красные штанги, весовые таблички, геометрический комод;

3) предполагаемые результаты обучения учащихся.

4. В результате обучения на пропедевтическом периоде ожидается, что учащиеся будут уметь:

- 1) пользоваться приемами наложения и приложения при сравнении предметов по величине ;
 - 2) учитывать величинные параметры предметов в игровой, бытовой, предметной деятельности ;
 - 3) сравнивать предметы по их массе на руку;
 - 4) пользоваться приемом попарного соотнесения при сравнении двух групп предметов по количеству ;
 - 5) пользоваться способами добавления недостающего и удаления лишнего предмета при уравнивании групп предметов по количеству;
 - 6) пользоваться действиями, приводящими к увеличению и уменьшению количества предметов, жидких и сыпучих веществ;
 - 7) ориентироваться в частях собственного тела и их расположении: вверху – голова, шея, грудь; внизу - ноги; спереди- лицо, грудь, живое; сзади-затылок, спина; правая – левая рука, нога, глаз, ухо, щека ;
 - 8) ориентироваться в ближайшем окружении относительно себя: далеко-близко, рядом , около , там , здесь ;
 - 9) соотносить яркие события собственной жизни с понятиями «вчера», «сегодня», «завтра» ;
 - 10) отыскивать среди предметов, игрушек шар и куб по образцу, по названию, наощупь ;
 - 11) отыскивать среди моделей геометрических фигур круг, квадрат, треугольник по образцу , названию ;
 - 12) обводить шаблон круга, квадрата, треугольника с помощью учителя, самостоятельно. Штриховать полученную фигуру.
39. Числа первого пятка :
- 1) нумерация чисел от 1 до 5: Образование чисел способами +1, -1 в предметно-практической деятельности. Цифры 1, 2, 3, 4, 5. Соотношение числительного, количества предметов, цифры. Прямой и обратный счет в пределах 5. Последовательность чисел в числовом ряду. Состав чисел 2, 3, 4, 5 из двух других меньших чисел в предметно-практической деятельности;
 - 2) сложение и вычитание в пределах 5: Конкретный смысл сложения и вычитания. Знаки: «+» (плюс), «-» (минус), «=» (равно). Сложение и вычитание в пределах 5 на конкретном материале ;
 - 3) задачи-драматизации, задачи-иллюстрации на нахождение суммы и остатка с открытым результатом ;
 - 4) меры стоимости: монеты 1 тг. 5 тг.;

- 5) временные понятия: утро, день, вечер, ночь;
- 6) пространственные понятия: перед, за, напротив, справа-слева, вперед-назад, в сторону, вверх-вниз, вправо-влево;
- 7) геометрические понятия: куб, шар, квадрат, круг, треугольник.

40. Наглядные пособия, дидактический материал:

- 1) игрушки, мелкие предметы, природный материал;
- 2) классные и индивидуальные кассы цифр, наборные полотна;
- 3) числовые фигуры. Таблички с изображением групп предметов в пределах 5. Классные и индивидуальные счеты, счетные палочки;
- 4) суточный домик. Модели геометрических фигур. Системный дидактический материал Нумикон. Монтессори-материалы: красно-синие штанги, веретена, числа и ч и п с ы , ш е р ш а в ы е ц и ф р ы .

41. Предполагаемые результаты обучения учащихся.

5. В результате обучения на первом образовательном этапе ожидается, что учащиеся будут уметь:

- 1) соотносить количество предметов с количеством пальцев, с числительным и ц и ф р о й ;
- 2) отыскивать заданную цифру в цифровой кассе по образцу, по названию;
- 3) определять количество предметов в группе (на числовой фигуре) без пересчета, т.е. глобально воспринимая количество;
- 4) сравнивать группы предметов способами попарного соотнесения, пересчетом;
- 5) выполнять объединение двух групп предметов и удаление части предметов из группы. Соотносить эти практические действия со знаками «+» и «-»;
- 6) составлять из цифр и знаков примеры на сложение и вычитание по следам предметно-практической деятельности. Читать эти примеры;
- 7) определять количество предметов в группе (в пределах 5), пересчитывая их. Отвечать на вопрос «Сколько?»;
- 8) решать задачи-драматизации, задачи-иллюстрации на нахождение суммы и остатка с открытым результатом, с последующим составлением примера без наименований;
- 9) результаты действий сложения и вычитания, а также ответ на вопрос задачи отыскивать приемом пересчитывания;
- 10) распознавать монеты в играх и упражнениях;
- 11) разменивать монету в 5 тенге;
- 12) заменять пять монет по 1 тг. одной монетой достоинством 5 тг.;
- 13) соотносить личный распорядок дня с частями суток;
- 14) определять последовательность режимных моментов;

15) находить шар, куб на ощупь (игра «Чудесный мешочек») по зрительному образцу, по словесной инструкции;

16) конструировать из моделей геометрических фигур простейшие аппликации по образцу.

42. Личностные результаты. Проявлять:

1) активность, аккуратность, умение довести начатую работу до конца, умение преодолевать посильные трудности;

2) навыки культурного поведения на занятиях, сотрудничества с взрослыми и сверстниками;

3) интерес к занятиям, к предлагаемым видам деятельности.

43. Системно-деятельностные результаты. Проявлять:

1) умения использовать предметную деятельность для определения результата вычислений, пользоваться калькулятором;

2) умения применять элементарные математические навыки в жизненных ситуациях.

Приложение 66

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 171

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Мир вокруг» для учащихся с умеренной умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с умеренной умственной отсталостью.

2. Предмет «Мир вокруг» входит в цикл предметов, направленных на исправление или сглаживание имеющихся у учащихся нарушений психофизического развития, трудностей приобретения жизненно необходимых знаний, умений и навыков.

3. Цель учебного предмета – овладение детьми элементарными понятиями о природе, накопление и систематизация их представлений о предметах и явлениях ближайшего окружения, а также формирование навыков правильного поведения.

4. Основными задачами уроков являются:

- 1) формирование умений и навыков, необходимых для практической ориентировки в окружающем мире;
- 2) формирование и развитие социальных навыков и компетенций;
- 3) формирование способов действий с предметами с учетом их функционального назначения;
- 4) формирование способности объясняться с окружающими с помощью речи и других видов коммуникации;
- 5) приобщение к культурному, социальному и принятому в обществе образу жизни;
- 6) предоставление возможности ознакомиться с ближайшим социально-культурным окружением;
- 7) предоставление возможности исследования природы и формирование бережного отношения к природе.

5. Учебный предмет «Мир вокруг» включен в типовой учебный план для детей с умеренной умственной отсталостью с 1 по 4 классы. Количество часов в 1 классе за год составляет 66 часов, во 2 классе 68 часов, в 3 и 4 классах – 102 часа.

6. Представления об окружающем мире у детей с умеренной умственной отсталостью крайне скудны, поэтому основным назначением занятий по разделу «Мир вокруг» программой предусматривается сообщение учащимся первоначальных сведений о живой и неживой природе, о деятельности людей в разное время года, о некоторых растениях окружающей местности, домашних и диких животных, организуются наблюдения за сезонными явлениями в природе.

7. Учитель самостоятельно выбирает методы и формы работы на каждом этапе работы, начиная с планирования. При этом он использует следующие дидактические принципы:

- 1) всестороннее знание ребенка и оказание ему рациональной, специальной помощи;
- 2) адаптация педагогических замыслов к возможностям и потребностям учеников и условий окружения;
- 3) индивидуализация методов, дидактических средств, темпа работы;
- 4) доступность преподаваемого материала;
- 5) постепенное возрастание трудности;
- 6) активное и сознательное участие ребенка в процессе научения – обучения;
- 7) всесторонняя наглядность и пример;
- 8) интегрированное воздействие (внутри и меж предметные связи, взаимодействие специалистов);

9) формирование устойчивых достижений и умений ими пользоваться (логическое расположение материала, постоянное закрепление полученных знаний и навыков, применение их в повседневной жизни).

8. Учебный материал программы направлен на формирование у детей с умеренной формой интеллектуальной недостаточности жизненно необходимых практических умений и навыков. Ориентировка в окружающем является одним из направлений работы по социальной адаптации, что является весьма актуальным для указанной категории детей. Обучение носит практический характер. Формируемые умения связаны с удовлетворением потребностей в повседневной жизни.

9. Одно из важных назначений данного курса – развитие устной речи на основе ознакомления с предметами и явлениями окружающей действительности. Развиваются как регулирующая, так и коммуникативная функции речи. Детей учат понимать обращенную речь, выполнять необходимые инструкции, подчинять свою деятельность требованиям учителя. Обучение речи как средству коммуникации заключается в формировании умений общаться со взрослыми, сверстниками. По мере возможности развивается лексическая сторона речи, синтаксическая, связная устная речь детей с умеренной умственной отсталостью.

10. Создание условий для повышения речевой мотивации на уроках требует использования ряда методических приемов и видов работ: различные действия с предметами, предметно-практическая деятельность, проведение разнообразных сюжетно-ролевых игр, работа с Календарем природы и Дневниками наблюдений за природой, составление предложений и рассказов на основе наблюдений по плану, по сюжетным картинкам и т.п.

11. Важным условием изучения предмета «Мир вокруг» является освоение учебного материала в процессе продуктивной деятельности детей. Предполагается, что предметно-практическая деятельность станет потребностью для каждого ученика. С этой целью учитель при проектировании темы определяет практические задания, а на уроке раскрывает их значение, подчеркивает их необходимость.

12. Программный материал 1 класса включает следующие разделы: «Школа. Ученик», «Я и моя семья. Мои друзья», «Мой дом», «Учебные вещи и игрушки», «Времена года, сезонные изменения в природе», «Овощи и фрукты», «Домашние и дикие животные», «Птицы», «Насекомые».

13. Во 2 классе к уже имеющимся разделам добавляется тема «Мой город, село, аул». Содержанием этого раздела является знакомство детей с ближайшим окружением – улицами, скверами, парками города (села), основными учреждениями, спортивными и культурными сооружениями. В 3 классе также вводится раздел «Транспорт».

14. Предусмотренные темы следует изучать не последовательно, а возвращаться к одной и той же теме несколько раз на каждом этапе обучения. Такая организация работы важна в связи с тем, что при первом знакомстве с понятиями, так же как и со

словами, их выражающими, от учащихся не требуется полного и разностороннего осмысления и запоминания. Сначала слово выступает в ограниченном, однозначном значении. Постепенно в процессе дальнейшей работы оно наполняется новым содержанием, значение его расширяется. Возвращение к одной и той же теме в течении нескольких лет необходимо для закрепления сообщаемых знаний, для их обогащения и развития.

15. Содержание Программы «Мир вокруг» не ранжируется по четвертям. Последовательность изучения тем может варьироваться учителем исходя из природных условий местности. Распределение времени на изучение той или иной темы должно обеспечить качественное усвоение учебного материала школьниками.

16. Основное время четвертой четверти рекомендуется посвятить закреплению пройденного в течение года. Проведение занятий повторения обеспечивают более прочное усвоение учебного материала, позволяют учителю предлагать детям выполнение заданий в измененной, новой ситуации. Опыт приобретается детьми на основе уже усвоенного материала. В деятельности ребенок вступает в отношения с объективной реальностью.

17. Освоение ребенком действительности осуществляется через активный процесс под руководством взрослого, который обеспечивает и поддерживает взаимодействие ребенка с окружающим миром. В первую очередь формируются способы деятельности, умения, необходимые для практической ориентировки в окружающем мире и социальной среде. Опыт показывает, что дети с умеренной степенью нарушения интеллекта способны адаптироваться в ближайшем для них окружении, что, безусловно, является показателем и результатом их общего психического развития.

18. Усилия педагогов по обучению некоторых детей учебным знаниям по тем или иным предметам школьной программы могут оказаться безуспешными, поэтому для определенной части детей с умеренной степенью нарушения интеллекта критериальные оценки относительно их обучаемости должны быть ориентированы не на результативность технологии учения в рамках нормированного педагогического процесса, а на опыт их социального продвижения, где ключевым является предметное и чувственное отражение окружающего мира, развитие их личностного самосознания в обществе людей.

19. При необходимости данная программа может являться основой для разработки индивидуальной программы обучения.

20. При обучении учеников с умеренной степенью умственной отсталости по предмету «Мир вокруг» невозможно однозначно определить рамки ожидаемых успехов и запрограммировать их заранее. У каждого ученика свой темп развития, свои способности и ограничения. Можно лишь предвидеть направления, в которых ученик, скорее всего, будет развиваться. Учеников с умеренной умственной недостаточностью нельзя оценивать согласно общепринятой шкале оценок. Уровень достижений,

развития необходимо оценивать с помощью описательной оценки, являющейся своеобразным педагогическим диагнозом достижений ученика.

21. Описательная оценка должна содержать следующие отличительные особенности:

1) она не может быть обобщенной и должна быть подведением итогов конкретной работы ученика в определенный период (должна также содержать краткое описание целей работы);

2) не может быть похожей на схему, должна быть индивидуальной;

3) должна содержать описание достигнутого уровня в сравнении с уровнем, оцениваемым в прошлый раз (то есть описывать, функционирует ли ученик так же, как прежде, лучше, или наступил регресс);

4) должна быть документом, оценивающим ход успехов в учебе по отношению к возможностям ученика (то есть содержать мнение, каким образом ученик усваивал запланированный для него материал);

5) должна быть положительной оценкой (отсутствие успехов не должно негативно оцениваться), однако должна объективно оценивать ученика, чтобы родители не создавали ложного образа своего ребенка.

22. Обще учебные умения и навыки, формируемые у детей 2 отделения на уроке «Мир вокруг».

23. Учебно-организационные:

1) правильно понимать учебную задачу;

2) готовить учебное место для учебных занятий;

3) соблюдать правильную осанку.

24. Учебно-информационные:

1) рассматривать картинки, предлагаемые учителем;

2) под руководством учителя наблюдать за явлениями природы, общественной жизнью;

3) слушать и понимать рассказ, объяснение учителя;

4) знать и употреблять в речи слова, обозначающие предметы и их признаки, изучаемы на уроке «Мир вокруг».

25. Учебно-коммуникативные:

1) отвечать на вопросы учителя;

2) выслушивать ответы своих товарищей;

3) повторять за учителем короткие стихи;

4) выполнять по показу упражнения для рук;

5) выполнять по показу артикуляционные упражнения;

6) составлять короткое повествовательное предложение по наблюдаемому явлению, действию, картинке;

7) делиться с товарищами необходимыми пособиями, инструментами;

- 8) спокойно работать рядом с одноклассником;
9) спокойно относиться к смене товарища за партой;
10) спокойно относиться к смене рабочего места.

2. Базовое содержание учебного предмета 1 класса

26. Я и моя семья. Мои друзья. Фамилия и имя ребенка. Родственные отношения: мать, отец, бабушка, дедушка, брат, сестра. Имена близких друзей.

27. Мой дом. Название города, аула, села, где живет ребенок. Название и назначение жилых комнат: столовая, спальня, кухня, ванна, туалет.

28. Школа. Ученик. Школьные помещения: классы, коридоры, столовая, туалет, кабинет врача, логопеда, психолога, директора. Территория школы. Правила поведения в школе, распорядок дня школьника и его обязанности.

29. Учебные вещи и игрушки. Учебные принадлежности: книга, тетрадь, карандаш, ручка и т.д. Игрушки: мяч, машины, кукла, мягкие игрушки, конструкторы, пирамиды и др.. Назначение, использование в ролевых играх.

30. Времена года, сезонные изменения в природе. Понятие о временах года: весна, лето, осень, зима. Характеристика погоды (тепло, холодно, мороз, солнце, ветер, дождь, снег). Названия месяцев. Дни недели.

31. Овощи и фрукты. Овощи (морковь, огурец, картофель, помидор); фрукты (яблоко, груша). Узнавание на картинке. Название овощей и фруктов.

32. Животные. Домашние животные (собака, кошка, корова, лошадь и др); дикие животные (волк, медведь, заяц и др.). Узнавание на картинке. Название животных.

33. Птицы. Домашние птицы (курица, гусь, утка); дикие птицы (сорока, ворона и др.). Узнавание на картинке. Название птиц.

34. Насекомые. Жук, бабочка. Узнавание на картинке. Название насекомых.

3. Базовое содержание учебного предмета 2 класса

35. Я и моя семья. Имя и фамилия ученика, имена членов семьи, дата своего рождения. Местоимения – я, ты, он, она, мы, вы, они – в устной речи.

36. Мой дом. Домашний адрес: название улицы, номер дома, квартиры. Домашняя мебель: диван, кресло, стол, кровать, шкаф и др. Правила поведения дома, поручения в семье.

37. Школа. Ученик. Предметы в классной комнате: стены, потолок, пол, дверь, окна, доска, парта, стол. Правила поведения на уроке. Обязанности дежурного по классу.

38. Учебные вещи и игрушки. Школьные принадлежности, их назначение. Учебные вещи и игрушки: различение и сравнение по назначению и использованию.

39. Мой город (село) название города, села, в котором проживает ученик. Названия главных площадей и улиц. Праздничное оформление улиц.

40. Времена года, сезонные изменения в природе. Времена года: весна, лето, осень, зима. Погода (тепло, жарко, холодно, мороз, солнце, ветер, снег и т.д).

41. Погода вчера и сегодня. Изменениями в природе в осенние месяцы: листопад, отлет птиц, похолодание, дождливые дни /экскурсии/. Изменениями в природе в зимние месяцы: холод, снег, лед, мороз, деревья без листвы, без плодов. Изменениями в природе в весенние месяцы: потепление, сосульки, таяние снега, прилет птиц, **р а с п у с к а н и е** **п о ч е к .**

42. Растения. Комнатные цветы, растущие в классе. Ухаживание и полив комнатных **р а с т е н и й .**

43. Овощи. Помидор, огурец, морковь. Различение по форме, цвету, величине, вкусу, запаху. Польза овощей. Сравнение сырых и вареных овощей. Основные блюда из овощей. Дидактическая игра «Вершки и корешки».

44. Фрукты. Яблоко, груша. Сравнение по форме, величине, вкусу, запаху:
1) употребление фруктов в пищу и их польза. Сравнение сырых и вареных фруктов. **П р и г о т о в л е н и е** **к о м п о т а .**

45. Ягоды. Клубника, малина. Сравнение по вкусу, по форме и окраске:
1) употребление ягод в пищу и их польза. Варенье из ягод.

46. Домашние животные. Кошка, собака, корова, овца, коза. Называние домашних животных. Внешний вид, повадки, питание, польза домашних животных.

47. Дикие животные. Волк, лиса, заяц. Образ жизни диких животных, внешний виде **п и т а н и е .**

48. Домашние птицы. Куры и гуси. Внешний вид домашних птиц, приносимая **п о л ь з а** **л ь ю д я м ,** **у х о д** **и** **з а б о т а** **о** **п т и ц а х .**

49. Дикие птицы. Воробьи, вороны. Внешний вид, питание, какую пользу приносят.

50. Насекомые. Пчела, муравей. Внешний вид, польза для человека.

4. Базовое содержание учебного предмета 3 класса

51. Я и моя семья. Мои друзья. Фамилия, имя, отчество ученика. Дата рождения. Имя и отчество родителей. Имя и фамилия близких друзей в классе и во дворе. Адрес дома и школы. Обязанности по дому членов своей семьи.

52. Школа. Помещения рекреации школы. Актальный зал, библиотека, мастерские, гараж, дворовые пристройки, спортивная площадка. Назначение основных помещений **ш к о л ы .**

53. Транспорт. Правила дорожного движения. Транспорт: автобус, троллейбус ит.д. Дорога в школу и домой. Правила перехода улицы по подземному переходу и на **з е л е н ы й** **с и г н а л** **с в е т о ф о р а .**

54. Мой город (село), название республики, города, села, аула:

1) основные достопримечательности местности, в которой живет ребенок (река,

озеро, горы и т.п.). Праздники: Новый год, 8 Марта, Наурыз.

55. Времена года. Сезонные изменения в природе, в жизни растений и животных. Осеннее похолодание, дождливая погода, холодные ветры, листопад, увядание трав, цветов. Отлет птиц. Зимой - холод, мороз, снег, лед, гололед. Весной - потепление, таяние снега, прилет птиц, распускание почек, цветение. Погода (ясно, пасмурно, холодно, солнечно, снег, град). Погода каждый день.

56. Растения. Овощи. Морковь, лук, капуста. Сравнение их по цвету, по форме, по запаху. Польза овощей.

57. Фрукты. Лимон, апельсин и др. Сравнение их по цвету, по форме, по запаху:

1) польза фруктов. Овощи и фрукты. Сравнение. Дидактическая игра «Что растет в огороде, что в саду?». Классификация овощей и фруктов по наглядному образцу, употребление обобщающих слов.

58. Ягоды. Урюк, слива, облепиха, вишня. Местные виды ягод:

1) называть и различать их по цвету, по форме, величине, вкусу и запаху. Полезные свойства ягод.

59. Деревья. Местные деревья: березой, кленом, дуб, карагач и др. (экскурсия).

60. Комнатные растения. Комнатные растения, имеющиеся в классе. Правилам ухода за комнатными растениями (мытьё горшков, поддонов, вытирание пыли листьев).

Цветы: роза, гвоздика. Уход за цветами в вазах.

61. Домашние животные. Корова и свинья. Внешний вид, основные части тела, какую пользу приносят людям.

62. Дикие животные. Медведь, сайгак. Внешний вид, повадки, пища, место обитания.

63. Птицы. Сорока, дятел и другие местные птицы. Внешний вид, место обитания, чем питаются. Сравнение птиц и насекомых.

5. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

64. Мой дом. Домашний адрес, дорога до школ. Культура общения в семье:

1) названия комнат и мебели для столовой, кухни, спальни (стол, стулья, диван, кровать, шкаф). Труд взрослых и детей в семье.

65. Транспорт. Правила поведения на дороге. Правилах дорожного движения, правилах перехода улицы, сигналы светофора. правила поведения детей на улице, в транспорте, в общественных местах.

66. Мой город, село, аул. Главные улицы города, аула, села. Основные учреждения города, аула, села (акимат, поликлиника, школа, дворец культуры, музеи, вокзал).

67. Времена года. Сезонные изменения в природе. Приметы времен года, зависимость изменений в жизни растений и животных от времен года. Наблюдения за

сезонными изменениями в природе зимой: дни короче, ночи длиннее, мороз, снег, метели, деревья без листвы. Наблюдение за зимующими птицами и подкармливание их. Наблюдение за изменениями в природе весной: удлинение дня, потепление, таяние снега и льда, ледоход, первые весенние цветы, появление проталин, набухание почек и первые листочки, прилет птиц, первая гроза. Наблюдение за изменениями в природе летом: жаркие, сухие дни, теплые дожди, цветение трав. Сбор летнего урожая. Осенние и весенние работы на огороде, в саду.

68. Овощи. Наиболее распространенные в данной местности овощи. Свекла, перец, тыква. Практическая работа: выращивание лука на подоконнике, уход и наблюдения за производством

69. Фрукты. Наиболее распространенные в данной местности фрукты. Хурма и гранат, сравнение их по цвету, форме, вкусу и запаху. Бахчевые растения арбуз и дыня, сравнение их по цвету, форме, запаху и вкусу

70. Ягоды. Местные ягоды. Смородина черная и красная, крыжовник:

1) сравнение их по цвету, форме, вкусу; варенья из ягод.

71. Кустарники. Кусты смородины, малины. Сравнение с деревом.

72. Деревья. Деревья, наиболее распространенные в данной местности:

1) строение дерева: корень, ствол, ветки, крона.

73. Комнатные растения. Комнатные растения с крупными листьями: фикус, бегония. Практическая работа: уход за ними (полив, удаления пыли с листьев). Сравнение, различие и название: деревья, кустарники, цветы.

74. Домашние животные. Название детенышей домашних животных:

1) животные живого уголка «Кролик»: основные части тела, питание, передвижение

75. Дикие животные. Барс, архар. Внешний вид, основные части тела, образ жизни, питание, способ передвижения.

76. Птицы. Грач, скворец. Внешний вид, части тела, покров тела. Польза, приносимая людям. Подкормка птиц зимой, подготовка к встрече птиц весной. Наблюдение за птицами вблизи жилья, кормушки для птиц.

77. Насекомые. Муха, божья коровка, комар. Название, внешний вид, места обитания.

78. Рыбы. Наиболее распространенные в данной местности рыбы. Сазан, окунь. Внешний вид, основные части тела, среда обитания, питание, способ передвижения:

1) сравнение, различие по внешнему виду, размеру, повадкам, среде обитания животных, птиц, насекомых, рыб.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

79. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) свое имя и фамилию имена членов семьи, близких друзей;
- 2) имена и отчества основных учителей, воспитателя;
- 3) название родного города, села;
- 4) узнавать на картинке времена года; знать названия учебных принадлежностей;
- 5) названия овощей и фруктов, используемых в пище.

80. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) выполнять правила поведения в школе и на уроке; выполнять режим дня;
- 2) одеваться в соответствии со временем года.

81. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) уметь называть по именам и показывать в фотоальбоме всех членов своей семьи;
- 2) правильно пользоваться учебными принадлежностями;
- 3) наблюдать за изменениями в природе;
- 4) смирно стоять при исполнении гимна Республики, приложив правую руку к с е р д ц у ;
- 5) различать овощи и фрукты по цвету, форме, вкусу. Правильно произносить названия предметов и явлений природы.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

82. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) обязанности дежурного ученика во время уроков, на перемене; правила поведения ученика; школьные принадлежности, их назначение; домашний адрес;
- 2) времена года и их основные признаки;
- 3) основные овощи и фрукты, их внешний вид;
- 4) домашних и диких животных по программе; птиц и насекомых по программе.

83. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) выполнять правила поведения в школе и на уроке;
- 2) выполнять посильные поручения учителя;
- 3) сохранять чистоту в квартире, во дворе дома, в классе;
- 4) ухаживать за комнатными растениями.

84. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны уметь:

- 1) ориентироваться в школьном здании;
- 2) различать и называть членов семьи: мама, папа, бабушка, дедушка, братья и сестры (старшие, младшие) по отвлеченной картинке;
- 3) обращаться с просьбами, желаниями, приветствиями к взрослым и детям;
- 4) сравнивать учебные вещи и игрушки;
- 5) наблюдать за изменениями в жизни растений и животных в разное время года; сравнивать овощи и фрукты;

б) домашних и диких животных. Правильно произносить названия предметов и явлений природы.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

85. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

1) свою фамилию, имя, отчество, имя и отчество родителей, имена и фамилии близких друзей; обязанности детей в семье; дату своего рождения; домашний адрес;

2) название республики, города, села, аула, основные достопримечательности местности, в которой живет ребенок (река, озеро, горы и т.п.);

3) праздники Наурыз, Новый год, 8 Марта; узнавать и называть цветы – роза, г в о з д и к а .

86. Личностные результаты. Учащиеся должны:

1) выполнять правила поведения в школе и на уроке;

2) выполнять посильные обязанности по дому;

3) добрым взаимоотношениям между учениками в классе, проявлять уважительное отношение к взрослым, к соклассникам.

87. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны уметь:

1) ориентироваться в ближайшем окружении: знать название ближайших улиц, правильно вести себя в общественном транспорте; ухаживать за комнатными растениями (мытьё горшков, поддонов, вытирание пыли листьев), ставить цветы в вазу, менять воду в вазе; называть и различать овощи и фрукты по цвету, по форме, величине, вкусу и запаху; узнавать, называть и сравнивать домашних и диких животных, птиц, насекомых по программе.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

88. Предметные результаты:

1) учащиеся должны знать: домашний адрес, дорогу до школы; названия комнат и мебели для столовой, кухни, спальни;

2) правила поведения детей на улице, в транспорте, в общественных местах;

3) главные улицы города, аула, села; приметы времен года;

4) зависимость изменений в жизни растений и животных от времен года; наиболее распространенные в данной местности овощи, фрукты, ягоды; внешний вид животных по программе; различия между домашними и дикими животными;

5) среду обитания животных, птиц, насекомых, рыб.

89. Личностные результаты. Учащиеся должны:

1) обращаться к родителям, взрослым с просьбами, желаниями, поручениями, спокойно и вежливо обращаться со старшими, сверстниками, не перебивать их;

2) уважать труд взрослых, выполнять посильные поручения в семье; выполнять

правила уличного движения, правила поведения в общественных местах.

90. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны уметь:

- 1) вести наблюдения за сезонными изменениями в природе;
- 2) различать фрукты и овощи по внешнему виду и вкусу; выращивать лук на подоконнике;
- 3) ухаживать за комнатными растениями и растениями на пришкольном участке;
- 4) сравнивать, различать и называть: деревья, кустарники, цветы; ухаживать за домашними животными; узнавать, называть и сравнивать домашних и диких животных, птиц, насекомых, рыб по программе.

П р и л о ж е н и е 6 7

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 7 2

к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету

«Музыка и ритмика» для учащихся с умеренной умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с умеренной умственной отсталостью.

2. В основу данной программы положена система музыкальных занятий, направленных на коррекцию недостатков эмоциональной сферы и познавательной деятельности.

3. Цель учебного предмета способствовать общему развитию младших умственно отсталых школьников, исправлению недостатков физического развития, общей и речевой моторики, эмоционально-волевой сферы; воспитанию положительных качеств личности (дружелюбия, дисциплинированности, коллективизма).

4. Основными задачами уроков музыки и ритмики являются:

- 1) формирование положительного отношения к музыкальным занятиям и их

с о д е р ж а н и ю ;

2) воспитание эмоциональной отзывчивости на музыку, различение по высоте, силе, длительности, тембру;

3) формирование чувства ритма;

4) развитие музыкальной памяти;

5) обогащение имеющихся у детей представлений об окружающей действительности и формирование новых музыкальных представлений;

6) развитие у детей способности ритмично и выразительно двигаться под музыку, согласовать движения с темпом и ритмом музыки;

7) формирование ловкости, чувства равновесия, ориентировки в пространстве, координации движений;

8) обучение танцевальным движениям;

9) работа над выразительностью движений и передачей образа.

5. Уроки музыки и ритмики включены в типовой учебный план для детей с умеренной умственной отсталостью с 1 по 4 классы - 2 часа в неделю. Количество часов в 1 классе за год составляет 66 часов, в 2-4 классах 68 часов.

6. Программа музыкального воспитания включает в себя следующие разделы:

1) пение;

2) слушание музыки;

3) музыкально-ритмические упражнения;

4) музыкально-дидактические игры;

5) игра на детских музыкальных инструментах.

7. Пение – наиболее доступный и понятный умственно отсталым детям вид музыкальной деятельности. Привитие интереса и любви к пению не представляет особых сложностей. Исполняя песни, они глубже воспринимают музыку, активно выражают свои переживания и чувства.

8. В процессе пения у детей развиваются музыкальные способности: музыкальный слух, память, чувство ритма. Пение способствует развитию речи. Музыка и слово вырабатывают чувство организованности. Особенно важным лечебным средством является хоровое пение. Тексты песен и красота мелодий должны стимулировать интерес, возбуждение поющих, делать богаче их эмоциональные переживания. В таком психологическом состоянии уменьшаются отрицательные комплексы, а благодаря этому легче представляются речевые затруднения. Пение способствует развитию и укреплению легких и всего голосового аппарата.

9. В содержание каждого урока входит слушание музыки. Слушание музыки развивает интерес, любовь к ней, расширяет музыкальный кругозор, повышает музыкальную восприимчивость, эмоциональность, воспитывает музыкальный вкус.

10. Для слушания и исполнения подбираются только высокохудожественные, мелодичные, оставляющие наслаждение своей красотой произведения, с яркой

мелодией, ясной формой, богатой гармонией. Все это способствует общепедагогическому влиянию на различные болезненные отклонения в психофизической сфере ребенка с умеренной умственной отсталостью (умерить слишком возбужденных детей и активизировать заторможенных, отрегулировать неправильные и лишние движения).

11. Музыкальные произведения, предназначенные для прослушивания, должны быть короткими. Для детей с умеренной умственной отсталостью характерна быстрая утомляемость, рассеянность, неумение длительно сохранять внимание, поэтому каждое произведение не должно занимать более 5 минут. Длинные музыкальные произведения следует разбить на части.

12. Музыкально-ритмические движения. Коррекционная ритмика – это вид активной музыкальной терапии и кинезитерапии, в основе которой лежит синтез музыкально-ритмо-двигательного воздействия. Организация специальных музыкально-двигательных занятий способствует развитию и коррекции двигательной сферы, сенсорных способностей детей с расстройствами интеллекта и речи, содействует устранению речевых, двигательных нарушений и, в конечном итоге, социальной реабилитации детей с умеренной умственной отсталостью.

13. Раздел «Музыкально-ритмические движения» предполагает целенаправленное, последовательное формирование ритмического чувства посредством музыкальных игр, хороводов, танцевальных движений, игры на музыкальных инструментах.

14. Задачи обучения:

- 1) учить двигаться в соответствии с ярко выраженным характером музыки;
- 2) наблюдать в музыкальных произведениях характер пульсации метрических долей ;
- 3) активно и ясно выражать в движениях чередование сильных и слабых долей в музыке .

15. В программу уроков музыки и пения также включена игра на детских музыкальных инструментах. Музыкальным игрушкам и детским ударным инструментам отводится особая роль, поскольку они вовлекают ребенка в сферу музыки, помогают развить его творческие способности и ознакомить с отдельными элементами музыкальной грамоты.

16. Музыкальные инструменты чаще всего применяются в сложных и дидактических играх. На уроках музыки и ритмики можно использовать разные музыкальные инструменты – ксилофоны, металлофоны, цитры, национальные народные инструменты, аккордеон, духовую гармонику, пианино и, по возможности, синтезаторы, электромузыкальные инструменты. Кроме того, следует широко использовать ударные и шумовые инструменты – погремушки, бубны, треугольники, ложки, палочки, пандейры, маракасы, тарелки (хай-хет), комплект барабанов, тамтамов .

17. Задача учителя заключается в том, чтобы заинтересовать детей и организовать музицирование. На начальном этапе можно предложить детям повторить за педагогом простой ритмический рисунок на разных музыкальных инструментах.

18. Во время проведения игр под музыку перед учителем стоит задача научить учащихся создавать музыкально-двигательный образ. Большинство умственно отсталых детей не умеют или не решаются выразить свое отношение к музыке в движениях. Необходимо возбудить у них желание двигаться, когда звучит музыка. Для этого вначале целесообразно предложить им задания подражательного типа под мелодию, характерную для данного образа. Не следует предъявлять сразу слишком большие требования к четкости и выразительности исполнения. Эти навыки учащиеся приобретают постепенно, по мере овладения в процессе упражнений различными видами движений.

19. Обучение умственно отсталых детей танцам и пляскам предшествует работа по привитию навыков четкого и выразительного исполнения отдельных движений и элементов танца. К каждому упражнению подбирается такая мелодия, в которой отражены особенности движения. Например, освоение хорового шага связано со спокойной русской мелодией, а топающего – с задорной плясовой. Почувствовать образ помогают упражнения с предметами. Ходьба с флажками в руке заставляет ходить более шире. Яркий платочек помогает танцевать весело и свободно, плавно и легко. Отработке плавности движений способствует разучивание казахских танцев («Камажай»).

20. Задания этого раздела должны носить не только развивающий, но и познавательный характер. Разучивая танцы и пляски, учащиеся знакомятся с их названиями (полька, гопак, хоровод, кадрили, вальс), а также основными движениями этих танцев (притоп, галоп, шаг, польки, переменный шаг, присядка, движения казахских танцев и национальных танцев народов Казахстана). Исполнение танцев разных народов приобщает детей к народной культуре, умению находить в движениях характерные особенности танцев разных национальностей, воспитывает чувство интернационализма.

21. Во 2 отделении вспомогательной школы рекомендуется разучивать не более 2-3 танцев в течение учебного года. На начальном этапе обучения целесообразно подбирать танцы и пляски с повторяющимися движениями, заранее хорошо отработанными детьми. На всех этапах работы на уроках музыки и ритмики необходимо использовать в качестве музыкального сопровождения произведения казахстанских и зарубежных композиторов.

22. Работа над ритмом речи не выделяется в отдельный этап урока, но должна предусматриваться педагогом в сочетании с разными видами деятельности. Например, ритмико-гимнастические упражнения, игра на детских музыкальных инструментах с исполнением попевок («Лесенка», «Андрей-воробей» и т.п.), сопровождение плавных

хороводных танцев пением. Развитие чувства музыкального ритма может сочетаться с ритмом стихотворения.

23. Одним из важнейших на уроке музыки являются требование добиваться творческой активности каждого ребенка.

24. Творческая фантазия, как и тяга к игре, присущи каждому ребенку, поэтому с большим успехом можно развивать эти природные задатки. С этой целью нужно вводить в музыкальные занятия музыкальные импровизации. Ценность музыкальных импровизаций очень большая: они развивают творческие способности детей, в том числе исполнительские навыки, а также их восприимчивость к музыке. Нужно навести детей на мысль, что они сами могут сочинять упражнения, показать им, как можно «играть» с ритмами, интонациями, связывая их с образными представлениями. В основе этих игр должен лежать образный или сюжетный замысел. Они должны давать простор для коллективных импровизаций и ненавязчиво тренировать слух.

25. Подвижные игры, игры с пением, игры драматизации, музыкальные сказки, пляски, хороводы, танцы, песни должны использоваться в проведении праздников, праздничных концертов, творческих смотрах-конкурсах и т.д.

26. Таким образом, вся система музыкально-ритмических средств варьируется на занятиях в зависимости от физических нарушений, состояния двигательной сферы ребенка, от коррекционных задач каждого этапа музыкально-педагогической работы, целей и задач музыкальных занятий. Использование всего многообразия музыкально-ритмических средств в различных сочетаниях обусловлено конечными целями социальной реабилитации детей с умеренной умственной отсталостью.

27. Уроки музыки и ритмики следует проводить в просторном зале, оснащенном всем необходимым инвентарем: музыкальный инструмент для учителя, проигрыватель с набором пластинок, магнитофон, предметы для выполнения упражнений на каждого ученика (разноцветные флажки, шары, ленты, палочки, обручи, мячи, скакалки, погремушки, бубны, барабаны), детские музыкальные инструменты (ксилофон, металлофон, пианино, аккордеон, духовые гармоника, барабаны, бубны и др.). В зале также необходимо иметь стульчики и подставки для игры на детских музыкальных инструментах. На занятия мальчики могут приходиться в спортивной форме, девочки в футболке (или топик) и лосинах, на ногах мягкие тапочки (чешки).

28. Вход в зал должен быть организованным. Учащиеся, построившись в шеренгу, приветствуют учителя: мальчики – легким поклоном головы, девочки – полуприсяданием.

29. На уроке необходимо осуществлять дифференцированный подход, регулируя физическую и двигательную нагрузку каждого ребенка с учетом рекомендаций врача.

30. Учитывая то, что занятия музыкой и ритмикой носят коррекционную направленность, а результаты обучения зависят от индивидуальных музыкально-ритмических возможностей детей с умеренной умственной отсталостью,

традиционные пятибальные оценки на этих уроках не выставляются. Оценивание детей осуществляется словесным поощрением и стимулированием.

2. Базовое содержание учебного предмета 1 класса

31. Выявить знания детей о музыке, их интересы, уровень музыкальной подготовленности. Вызывать у детей интерес к занятиям музыкой и ритмикой, эмоциональную отзывчивость на музыку и музыкально-ритмические движения, умение слушать музыку, запоминать простую мелодию, узнать ее. Побуждать детей к пению, сопровождать пение ритмическими движениями.

32. Дать представление о разнообразии музыкальных звуков, о ее связи с жизнью, подвести к пониманию того, что музыка является выражением реальной действительности, знакомит детей с различными средствами музыкальной выразительности, с изменением звуков по высоте и силе звучания. Инструменты – п и а н и н о , б а р а б а н .

33. Учить ориентироваться в пространстве зала во время ходьбы, не мешать друг другу, расходиться и собираться по музыкальному сигналу. Учить двигаться по кругу, соблюдая одинаковые расстояния между собой.

34. Выполнять простейшие движения под музыку:

1) протопывать одной ногой и отхлопывать ладошками простые ритмические р и с у н к и ;

2) движения с предметами: платочками, погремушками, флажками, ленточками и т.п. Согласовывать движения с началом и окончанием звучания музыки (по показу п е д а г о г а) .

35. В процессе музыкальных игр учить передавать основные характерные движения персонажей (медведь, зайчик, петушок, лошадка и др.), при этом музыкальным сопровождением должны быть соответствующие песни, подсказывающие те или иные движения. Учить детей входить в зал, рассаживаться на стульчики, слушать и выполнять требования педагога.

36. Музыкальный репертуар.

37. Слушание музыки:

1) «Каскыр. Какпан» муз. К.Куатбаева, «Тулкi мен каздар» муз. К.Куатбаева, « Айголек» казахская народная песня, обр. Б.Байкадамова, «Сур коян» муз. К.Куатбаева, «Куыршак» муз. М.Мангитаева, «Зайнык» и «Медвежата» муз. М.Красева, «Лошадка» муз. Е.Тиличевой, «Собачка», муз. М.Раухвергера, «Серенькая кошечка» муз. Витлак, «Кукла» муз. М.Старокадамского, «Осенняя песенка», муз. А.Александрова, «Зима пришла» муз. Метлова, «Дождик» муз. Г.Лобачева, «Воробышки» муз. М.Красева;

2) пение «Спи мой мишка» муз. Е.Тиличевой, «Осень» муз. И.Кишко, «Елка» муз. Т.Потапенко, «Санки» муз. М.Красева, «Песенка Крокодила Гены» из мультфильма «

Чебурашка» музыка В.Шаинского, слова А.Тимофеевского;
3) танцы, пляски. «Кел, билейік» Музыка Б.Байкадамова. «Танец с флажками» казахская народная мелодия в обработке Е.Брусилковского. «Марш» муз. Л.Хамиди. «Биші балам оскенде» муз. Т.Тайбекова, слова К.Бугыбаевой. «Гуляем и пляшем» муз. М.Раухвегера, «Праздничная пляска» муз. М.Красева.

3. Базовое содержание учебного предмета 2 класса

38. Вызывать у детей желание слушать музыку, петь, танцевать. Развивать эмоциональную отзывчивость на музыку, развивать чувство ритма:

1) учить детей петь в полный голос, реагировать на начало и конец звучания мелодии, своевременно начинать и заканчивать пение. Петь, по возможности правильно проговаривая весь текст песни, выражать интонацией характер песни;

2) учить детей различать музыкальные темпы – «быстрый – медленный»; характер – «веселый – грустный»; контрастность регистров – «высокий – низкий», длительность звучания – «короткие – длинные». Учить самостоятельно реагировать на изменение характера музыки двухчастной формы. Учить вслушиваться в мелодии, узнавать и запоминать знакомые мелодии. Воспитывать у детей положительное отношение к инструментальной музыке. Инструменты – домбра, труба;

3) учить двигаться в соответствии с характером музыкального сопровождения (бодрый шаг, ходьба, бег, плавные движения и т.д.). Учить строиться в пары и двигаться по залу парами, соблюдая одинаковые расстояния. Ходить, не шаркая ногами по полу; бегать легко, не натываясь друг на друга. Выполнять музыкально-ритмические движения с предметами, при этом обращать внимание на выразительность движений. Выполнять имитационные движения в соответствии с названием музыкальной пьесы без слов – ходит медведь, прыгает заяка, летит самолет, падают снежинки.

39. Музыкальный репертуар.

40. Слушание музыки:

1) «Апорт деген татті алма» муз. Д.Ботбаева, слова Н.Алимкулова. «Елка жыры» муз. Л.Хамиди, слова А.Дуйсенбиева. «Аже» муз. М.Аубакирова, слова С. Калиева. «Айналадаакша кар» муз. М.Бестибаева, слова К.Ыдырысова. «Айналайынанашым» муз. А.Байдильдаева, слова Ш.Сариева. «Вместе весело шагать» муз. В.Шаинского, «Весело-грустно» муз. Л.Бетховена, 2«Грустная музыка» муз. П.Чайковского. «Слон», «Куры и петухи», «Черепахи» из сюиты «Карнавал животных» муз. К.Сен-Санса. «Зайка» муз. М.Краева. «Медвежата» муз. М.Краева. «Дождик» муз. Г.Лобачева;

2) пение: «Песенка друзей» муз. Герчик. «Что нам осень принесет» муз. Левина. «Березка» муз. Тиличевой. «Новогодняя» муз. Филиппенко. «Наша перепелочка» бел.нар. песня. «Улыбка» из мультфильма «Крошка Енот» муз. В.Шаинского, слова М. Пляцковского;

3) танцы, пляски: «Каскыр. Какпан» муз. К.Куатбаева, «Тулькі мен каздар» муз. К.Куатбаева, «Айголек» казахская народная песня, обр. Б.Байкадамова, «Танец с флажками» казахская народная мелодия. Обр. Е.Брусилковского. «Парный танец» муз. Е.Тиличеевой, «Полька» муз. М.Глинки. «Итальянская полька» муз. С.Рахманинова. «Маленький танец» муз. Н.Александрова. «Танец с воздушными шарами» муз. М.Раухвергера.

4. Базовое содержание учебного предмета 3 класса

41. Учить внимательно слушать музыку, сидеть тихо, не разговаривать, не переходить с места на место. Дать детям представление о том, что музыка может передать настроение человека: радость и горе, веселье и печаль, может рисовать картины природы и различные другие явления жизни. Учить понимать красоту музыкального произведения. Расширять музыкальный кругозор детей, развивать у них интерес к хорошей музыке. Способствовать повышению эмоциональной восприимчивости музыки. Углублять понимание содержания музыкальных представлений. Учить различать отдельные музыкальные жанры (марш, танец, колыбельная). Учить различать высокий, средний и низкий регистры; быстрый, средний, умеренный темп. Учить различать двухчастную форму музыкального произведения.

42. Формирование навыков культурного пения. Добиваться по возможности точного интонирования, выразительности, правильной артикуляции, учить хоровому пению. Обучение пониманию дирижерских жестов: внимание, вдох, начало пения, окончание. Дыхание бесшумное, не поднимая плеч. Предостерегать от крикливого исполнения песен. Учить принимать правильную позу при пении. Добиваться правильного понимания текста песен. Развивать звуковысотный слух. Дифференцировать тембры разных инструментов.

43. Инструменты – скрипка, балалайка.

44. Выбатывать у детей технику музыкально-ритмических движений. Маршировка в трех различных темпах. Развивать творческую активность. Учить передавать образно-сюжетное содержание музыкального произведения в движениях. Приучать самостоятельно различать разнохарактерные части музыки и двигаться в соответствии с этим характером. Упражнять в движении прямого галопа. Учить различать и выполнять движения марша – игрушечного, парадного, спортивного. Танец – полька.

45. Музыкальный репертуар:

1) слушание музыки: «Марш» муз. Л.Хамиди. «Три подружки» муз. Д.Кабалевского. «Танец маленьких лебедей», «Марш деревянных солдатиков» муз. П.Чайковского. «Спортивный марш» муз. М.Дунаевского. «Марш» муз. С.Прокофьева. «Болезнь куклы»

, «Новая кукла» муз. П.Чайковского. «Пойду ль я, выйду ль я» русская народная песня;

2) пение: «Падают листья» муз. М.Карасева, слова М.Ивенсен. «Антошка» из мультфильма «Веселая карусель» муз. В.Шаинского, слова Ю.Энтина. «Елочка» муз. М.Карасева, слова З.Александровой. «Новогодняя песенка» из кинофильма «Джентльмены удачи» муз. Г.Гладкова, слова Ю.Энтина. «Мы запели песенку» муз. Р.Рустамова, слова Т.Мироновой. «Веселый музыкант» муз. А.Филипенко, слова Т.Волгиной. «Бравые солдаты» муз. А.Филипенко, слова Т.Волгиной;

3) танцы, пляски: «Балдыргандарполькасы» муз. А.Менжановой. «Балдырган марши» муз. Б.Гизатова. «Пляска с султанчиками» украинская народная мелодия. «Подружись» муз. Т.Вилькорейской. «Танец рыбок» муз. Е.Брусилковского. «Коянби» (казахский танец) муз. Курмангазы, обр. В.Питерцева. «Пляска парами» литовская народная мелодия. «Пляска с притопами. Гопак» украинская мелодия.

5. Базовое содержание учебного предмета 4 класса

46. Учить полноценно воспринимать музыку. Повышать уровень эмоциональной отзывчивости на музыку. Формировать потребность слушать музыку. Развивать умение детей спокойно слушать музыку, вслушиваться в музыкальное звучание, адекватно реагировать на характер музыкального произведения. Развивать музыкальные памяти. Узнавать знакомые мелодии по фрагменту, по вступлению.

47. Пение коротких попевок для развития бесшумного, глубокого вдоха и умения распределять дыхание. Формировать устойчивый навыка естественного ненапряженного звучания. Избегать форсированного звука во время пения. Пение спокойное, умеренное по темпу и громкости, плавное, ненапряженное, певческий диапазон в пределах ми1 – ля1 с постепенным его расширением. Ознакомить с пением

с о л о и х о р о м .

48. Инструменты – кобыз, аккордеон.

49. Повторить танцевальные движения польки. Совершенствовать имеющиеся музыкально-двигательные навыки. Закреплять знакомые танцевальные и плясовые движения. Согласовывать движения с музыкой, меняя их в зависимости от смены характера музыки. Добиваться выразительной передачи танцевально-игровых движений. Учить различать движения казахского и русского танцев. Ознакомить с размером 2\4. Учить понимать дирижерский жест 2\4: сильная доля – земля (руки идут вниз), слабая доля – небо (руки поднимаются вверх). Можно использовать более образное объяснение, например, игра в мяч: на сильную долю бросок вверх или удар об пол, на слабую долю – ловля.

50. Музыкальный репертуар:

1) слушание музыки: «Кокем-ай» казахская народная песня. «Караторгай» муз. Акан сері. «Еркем-ай» казахская народная песня. «Айголек» муз. Б.Байкадамова. «

Казахский вальс» муз. Л.Хамиди. «Тан» (Утро) муз. К.Куатбаев. «Кеш» (Вечер) муз. К.Куатбаева. «Бул-бул» муз. Л.Хамиди. «Аксак-Кулан» казахский народный кюй. «Маусымжан» казахская народная песня. «Песенка о лете» из мультфильма «Дед Мороз и лето» муз. Е.Крылатова, слова Ю.Энтина. «Клоуны. Труба и барабан» муз. Д.Кабалевского. «Сказочка» муз. С.Прокопьева. «Танец маленьких лебедей» из балета «Лебединое озеро» П.Чайковского. «Гопак» из оперы «Сорочинская ярмарка» М. Мусоргского;

2) пение: «Неприятность эту мы переживем» из мультфильма «Лето кота Леопольда». Муз. Б.Савельева, слова А.Хайта. Новогодняя хороводная. Музыка А.Островского, слова Ю.Леднева. Мамин праздник. Музыка Ю.Гурьева, слова Вигдорова, «На крутом берегу» из мультфильма «Леопольд и золотая рыбка». Музыка Т.Попатенко, слова З. Петровой;

3) танцы, пляски: «Сергекжүріс» муз. А.Байдильдаева. «Коленке» муз. К.Куатбаева. «Балыкшы» муз. А.Еспаева. «Кел, балалар, ойнайык» муз. А.Еспаева. «каз катар» казахский народный танец, обр. А.Зацепина. «Зеркало» русская народная мелодия «Ой, хмель, мой хмелек». «Парная пляска» чешская народная мелодия. «Веселые дети» литовская народная мелодия. «Хлопки» полька муз. Ю.Слонова. «Русская хороводная пляска» русская народная мелодия «Выйду ль я на реченьку».

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

51. Предметные результаты. Учащиеся должны:

- 1) петь простые песенки в сопровождении педагога;
- 2) узнавать звучание пианино и барабана.

52. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) понимать, что музыка является выражением реальной действительности;
- 2) передавать основные характерные движения персонажей.

53. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) реагировать на музыку движениями тела, хлопками, притопами; слушать музыку, запоминать простую мелодию и узнавать ее;
- 2) ходить по залу, соблюдая одинаковые расстояния между собой; выполнять простейшие движения под музыку с предметами и без них; вовремя начинать и заканчивать движения в соответствии со звучанием мелодии.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

54. Предметные результаты. Учащиеся должны:

- 1) петь, по возможности правильно проговаривать текст песни; запоминать простейшие движения танцев;
- 2) различать звучание домбры и трубы; различать музыкальный темп – «быстрый –

медленный»; характер - «веселый – грустный»; контрастность регистров – «высокий – низкий», длительность звучания – «короткие – длинные».

55. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) эмоционально реагировать и выражать интонацией характер песни;
- 2) двигаться в соответствии с характером музыкального сопровождения (бодрый шаг, ходьба, бег, плавные движения и т.д.).

56. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) петь в полный голос, реагировать на начало и конец звучания мелодии, своевременно начинать и заканчивать пение;
- 2) строиться в пары и двигаться по залу парами, соблюдая одинаковые расстояния.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

57. Предметные результаты. Учащиеся должны:

- 1) понимать дирижерские жесты: внимание, вдох, начало пения, окончание;
- 2) различать звучание пианино, барабана, домбры, трубы, скрипки, балалайки.

58. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) понимать, что музыка может передать настроение человека: радость и горе, веселье и печаль, может рисовать картины природы и различные другие явления жизни, различать отдельные музыкальные жанры (марш, танец, колыбельная).

59. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) различать высокий, средний и низкий регистры; быстрый, средний, умеренный темп;
- 2) различать двухчастную форму музыкального произведения (куплет и припев);
- 3) различать разнохарактерные части музыки и двигаться в соответствии с этим характером; различать и выполнять движения марша, пляски.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

60. Предметные результаты. Учащиеся должны:

- 1) петь в диапазоне ми1 – ля1;
- 2) узнавать знакомые мелодии по фрагменту, по вступлению; различать звучание инструментов – кобыз, аккордеон;
- 3) различать движения казахского и русского танцев.

61. Личностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) спокойно слушать музыку, вслушиваться в музыкальное звучание, адекватно реагировать на характер музыкального произведения;
- 2) передавать характер музыки в танцевально-игровых движениях.

62. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) уметь распределять дыхание при пении;

2) согласовывать движения с музыкой, меняя их в зависимости от смены характера музыки.

П р и л о ж е н и е 6 8
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

П р и л о ж е н и е 1 7 3
к приказу Министра образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету «Самообслуживание» для учащихся с умеренной умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального образования

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с умеренной умственной отсталостью.

2. Основные особенности предмета – формировать знания о себе и об окружающем мире, их взаимодействии и взаимовлиянии. Самообслуживание является одним из факторов влияющих на развитие личности ребенка с умеренной умственной отсталостью.

3. Цель предмета самообслуживания в 1-4 классах:

1) формировать у учащихся практические, бытовые, трудовые навыки и способы деятельности человека в быту.

4. Это предполагает решение следующих задач:

1) формировать у учащихся бытовых трудовых умений: в области личной гигиены, организации питания, ухода за жилищем, одеждой, обувью и другими предметами обихода;

2) формировать экономико-бытовые умения (бережное отношение к окружающим предметам, своей одежде, обуви, к продуктам и приготовленной пище, электричеству, воде и др.);

3) учить ориентироваться в услугах различных предприятий и учреждений (торговли, культуры, медицинских учреждений);

4) формировать умения пользоваться услугами общественного транспорта;

5) учить ориентировать и правильно себя вести со знакомыми, незнакомыми, старшими и младшими, сверстниками;

6) корректировать недостатки развития познавательной деятельности школьников.

5. Настоящая программа составлена с учетом возрастных и психофизиологических особенностей развития учащихся с умеренной степенью нарушений интеллекта. Учитывает она, также, тот уровень сведений, которые учащиеся получают по общеобразовательным дисциплинам и при выполнении режимных моментов.

6. Программа предусматривает и то, что дети с умеренной степенью нарушения интеллекта, живя в Казахстане должны чувствовать себя гражданами своей страны, з н а т ь п р а з д н и к и .

7. Соблюдая принцип системности и последовательности, в программе предусмотрены разграничения. Указано, какие сведения следует сообщать детям для общего развития, какие знания и умения следует формировать и какие навыки надо закреплять путем тренировочных упражнений, практических работ. Поэтому каждый ученик, независимо от его интеллектуальных и физических возможностей, должен овладеть основными навыками самообслуживания, умениями организовать свой быт.

8. Программа по данному курсу состоит из разделов:

1) здоровье, как его сохранить;

2) одежда и обувь;

3) питание;

4) мой дом, школа;

5) мой город;

6) мир вокруг меня;

7) магазины;

8) я и другие люди;

9) мое свободное время;

10) праздники.

9. В соответствии с типовым учебным планом объем учебной нагрузки по предмету «Самообслуживание» составляет:

1) 1 класс – 2 часа в неделю, всего – 66 часов;

2) 2-4 классы – 2 часа в неделю, 68 часов.

10. Межпредметная связь осуществляется через применение умений и навыков, полученных на других предметах: письмо, чтение и развитие речи, счет, предметно-практическая деятельность, рисование.

2. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

11. Вводное занятие:

1) беседа о содержании и значении предмета самообслуживание;

- 2) требования к ведению альбомов(тетрадей) по самообслуживанию;
- 3) знакомство с кабинетом, правилами техники безопасности и санитарно-гигиеническими нормами на занятиях.

12. Здоровье, как его сохранить – 18 часов:

- 1) части тела человека;
- 2) предметы гигиены, средства гигиены;
- 3) мое утро(мытьё рук, чистка зубов, умывание, вытирание полотенцем, вытирание)
- 4) подготовка ко сну.
- 5) классная комната;
- 6) мебель в классе;
- 7) как правильно сидеть за партой.

13. Одежда и обувь - 12 часов:

- 1) сезонная одежда и обувь: одежда для лета, зимы, осенне-весенняя одежда.
- Назначение и особенности;
- 2) уход за одеждой;
 - 3) уход за обувью.

14. Питание – 8 часов:

- 1) продукты питания и их значение для здоровья человека;
- 2) правила приема пищи;
- 3) чайная посуда и ее назначение;
- 4) подготовка продуктов к употреблению в пищу (снятие упаковки).

15. Мой дом, школа - 8 часов:

- 1) частный дом и его части: двор, сад, огород, цветник;
- 2) квартира в многоэтажном доме;
- 3) названия помещений в квартире;
- 4) школа, класс, доска, стол, стулья.

16. Мой город - 8 часов:

- 1) виды транспорта. Назначение его;
- 2) город. Улицы города. Части улицы;
- 3) светофор. Сигналы светофора.

17. Мир вокруг меня – 6 часов:

- 1) учебники и уход за ними (обложка, закладка);
- 2) телефон. Общие правила пользования телефоном.

18. Я и другие люди – 2 часа:

- 1) знакомство. Выражение лица при этом.

19. Праздники – 4 часов:

- 1) день рождения. Правила поведения за столом;
- 2) новый год. Подготовка к Новому году.

3. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

20. Здоровье, как его сохранить - 10 часов:

- 1) день (сутки), части дня (суток): ночь, утро, день, вечер;
2) режим дня;
- 3) правила ухода за руками;
- 4) правила мытья и вытирания;
- 5) правила ухода за ногами;
- 6) правила мытья и вытирания.

21. Одежда и обувь - 10 часов:

- 1) школьная форма и уход за ней (сухая чистка и хранение в шкафу на плечиках);
- 2) сменная одежда после уроков, ее хранение и уход за ней;
- 3) одежда для девочек;
- 4) одежда для мальчиков;
- 5) обувь по назначению. Школьная обувь (туфли, ботинки), домашняя (тапочки), спортивная (кроссовки, кеды). Уход за обувью.

22. Питание - 14 часов:

- 1) режим питания: завтрак, обед, полдник, ужин. Правила поведения за столом;
- 2) столовая посуда, ее назначение (тарелка мелкая, тарелка глубокая, салатница, хлебница, солонка);
- 3) столовые приборы, их назначение (ложка для жидких блюд, вилка, столовый нож);
- 4) столовое белье (скатерть, кухонное полотенце, салфетка, прихватка). Правила пользования им;
- 5) продукты питания: молоко и молочные продукты, хлебобулочные изделия;
- 6) полдник. Сервировка стола к полднику.

23. Мой дом, школа - 4 часа:

- 1) моя комната, мебель (кровать, стол, стул, шкаф, тумбочка);
- 2) порядок проведения уборки в комнате;
- 3) классная комната, классная мебель, учебные принадлежности.

24. Мой город - 4 часа:

- 1) мы пешеходы. Правила поведения на улице;
- 2) мы пассажиры. Правила поведения в общественном транспорте.

25. Мир вокруг меня - 4 часа:

- 1) телевизор. Правила включения и выключения из сети. Гигиенические требования при просмотре телевизионных передач;
- 2) правила ведения телефонного разговора.

26. Магазины - 4 часа:

1) продуктовые магазины;

2) мы покупатели;

3) правила поведения в магазине.

27. Я и другие люди – 10 часов:

1) вежливые слова. Их значения в жизни людей;

2) правила поведения в классе: на уроке, на перемене;

3) мои друзья. Правила поддержания дружеских отношений.

28. Мое свободное время – 4 часа:

1) детские книги, журналы. Правила обращения с ними. Охрана зрения;

2) настольные игры (кубики, пирамидки, мозаика). Правила уборки игрового места.

29. Праздники – 4 часа:

1) праздник 8 марта. Подарки, поздравления.

4. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

30. Здоровье, как его сохранить - 10 часов:

1) человек. Части тела человека. Голова. Части головы. Уход за волосами. Уход за лицом;

2) медпункт в школе.

31. Одежда и обувь - 10 часов:

1) значение одежды для людей. Одежда, обувь, головные уборы (по сезонам);

2) повседневный уход за одеждой;

3) виды белья, его назначение: нижнее, постельное, столовое белье. Правила хранения белья в шкафу.

32. Питание - 12 часов:

1) кухонная мебель, оборудование: раковина, плита, холодильник. Как поддерживать порядок на полках и в столах;

2) одежда для кухни, её назначение. Правила личной гигиены при приготовлении пищи;

3) кухонная посуда, её назначение;

4) продукты питания – фрукты, овощи. Их значение для здоровья. Соки, салаты. Общие сведения об их приготовлении.

33. Мой дом, школа - 10 часов:

1) Республика Казахстан. Мой родной город. Улица, на которой я живу;

2) школа где я учусь, мой класс;

3) правила перехода улицы;

4) гигиенические требования к жилому помещению. Сухая и влажная уборка помещения.

34. Мой город - 8 часов:

- 1) виды транспортных средств;
- 2) улицы города. Части улиц, их назначение;
- 3) правила поведения участников дорожного движения. Как правильно переходить д о р о г у .

35. Мир вокруг меня - 4 часа:

- 1) вывески (магазин, аптека, банк, поликлиника и др.), их значение. Реклама.

36. Магазины - 6 часов:

- 1) магазины, их виды (продуктовые, промтоварные);
- 2) продовольственные специализированные магазины: «Хлеб», «Молоко»;
- 3) порядок приобретения товаров при торговле «через прилавок».

37. Я и другие люди - 4 часа:

- 1) состав семьи учащихся (имена членов семьи), Родственные отношения.

38. Мое свободное время - 2 часа:

- 1) твои любимые игрушки. Их назначение. Порядок хранения.

39. Праздники - 2 часа:

- 1) сентября - День знаний;
- 2) традиции проведения праздника.

5. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

40. Здоровье, как его сохранить - 10 часов:

- 1) человек. Режим дня, его значение для поддержания и укрепления здоровья;
- 2) глаза, значения глаз, как сохранить глаза здоровыми;
- 3) зубы, значение зубов, как сохранить зубы здоровыми

41. Одежда и обувь - 10 часов:

- 1) виды одежды, обуви и головных уборов по назначению (школьная, домашняя, праздничная, рабочая, спортивная). Правила хранения одежды в шкафу;
- 2) обувь, виды обуви: кожанная, резиновая, текстильная. Уход за обувью;
- 3) моющие средства: хозяйственное мыло, порошок.

42. Питание - 12 часов:

- 1) принципы правильного питания: режим питания, разнообразие продуктов;
- 2) чайная и столовая посуда. Уход за ней. Предметы и средства ухода за посудой;
- 3) кухонная посуда, инструменты и приспособления. Особенности ухода за кухонной посудой. Хранение кухонной посуды;
- 4) завтрак. Сервировка стола к завтраку. Правила поведения за столом;
- 5) приготовление пищи из полуфабрикатов: пакетированный чай, лапша «Ролтон», «Ц а р ь - к а ш а » .

43. Мой дом, школа - 10 часов:

- 1) улица, на которой находится дом, школа-интернат;

2) школьное здание. Учебный корпус: классы, мастерская, коридоры, столовая, спортзал, библиотека;

3) спальный корпус: спальни, игровые, комнаты гигиены;

4) классная комната, мебель. Уход за мебелью;

5) ежедневная уборка класса. Порядок ее проведения, необходимый инвентарь.

44. Мой город - 8 часов:

1) транспортные средства города (автобус, троллейбус, трамвай). Правила поведения в транспорте;

2) правила дорожного движения. Дорожные знаки: «Подземный переход», «Внимание, дети»;

3) двор-место для детских игр на улице.

45. Мир вокруг меня - 4 часа:

1) поздравительная открытка и оформление ее своими руками.

46. Магазины - 6 часов:

1) правила поведения покупателей в продовольственном магазине, при покупке товаров «через прилавок»: штучный ассортимент в магазине: молоко, хлеб, фрукты, овощи;

2) ассортимент товаров продовольственных магазинов.

47. Я и другие люди - 4 часа:

1) общение со взрослыми. Правила поведения во время беседы. Формы приветствия и прощания;

2) общение с товарищами, знакомыми (сверстниками). Формы приветствия, прощания.

48. Мое свободное время - 2 часа:

1) подвижные игры. Их назначение. Порядок проведения.

49. Праздники - 2 часа:

1) 1 октября - День учителя. Поздравления учителям и воспитателям.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

50. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

1) здоровье, как его сохранить- названия частей тела;

2) названия и назначения предметов гигиены; правила мытья рук, чистки зубов, умывания, пользования полотенцем, носовым платком;

3) порядок подготовки ко сну;

4) расположение классной комнаты в школьном здании; правила посадки за партой на уроке;

5) одежда и обувь - названия одежды по сезонам;

6) правила ухода за одеждой и обувью;

- 7) питание- названия продуктов питания;
- 8) правила приема пищи; названия предметов чайной посуды и их назначение;
- 9) порядок подготовки продуктов к употреблению в пищу;
- 10) мой дом, школа-названия частей дома и школа; назначение двора, сада, огорода, цветника, класс, стол, стулья;
- 11) мой город - названия транспорта; название города, в котором он проживает; части улицы; сигналы светофора;
- 12) мир вокруг меня – как обращаться с учебниками, чтобы сохранить его в надлежащем виде; правила пользования телефоном;
- 13) я и другие люди – свое имя и называть его при знакомстве;
- 14) праздники- свой возраст; некоторые правила поведения за столом.

51. Учащиеся должны уметь:

- 1) здоровье, как его сохранить - показывать части тела и называть их;
- 2) пользоваться предметами и средствами при выполнении гигиенических процедур ; поддерживать порядок при хранении предметов и средств гигиены; последовательно готовиться ко сну ;
- 3) одежда и обувь - различать одежду и обувь по сезонам;
- 4) питание называть продукты питания; соблюдать правила поведения за столом;
- 5) мой дом, школа - показывать части дома и школа на картинке;
- 6) мой город - находить на картинке транспортные средства, обводить их по контуру и раскрашивать цветными карандашами в альбоме;
- 7) мир вокруг меня - отвечать на вопросы при разговоре по телефону;
- 8) я и другие люди - вступать в контакт;
- 9) праздники - правильно вести себя за столом.

52. Учащиеся должны овладеть навыками:

- 1) пользоваться предметами мебели в соответствии с их назначением;
- 2) правильно сидеть за партой во время урока;
- 3) ухаживать за одеждой и обувью;
- 4) готовить продукты к употреблению;
- 5) различать части улицы; различать цвета светофора. связи бережно обращаться с учебниками ;
- 6) отвечать на входящие телефонные звонки.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

53. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

- 1) здоровье, как его сохранить - правила мытья и вытирания рук, ног;
- 2) одежда и обувь - назначение школьной формы и основные правила ухода за ней;
- 3) питание - названия приемов пищи в течение дня; о значении режима питания для

сохранения здоровья; правила поведения за столом; названия предметов столового сервиза, приборов; названия столового белья и правила пользования им; названия молочных продуктов и хлебобулочных изделий; правила сервировки стола к полднику и приема пищи;

4) мой дом, школа названия предметов мебели; порядок проведения уборки в комнате и класса;

5) мой город - правила поведения на улице; правила поведения в общественном транспорте;

6) мир вокруг меня-правила просмотра телевизора, как включать и выключать телевизор; правила ведения телефонного разговора;

7) магазины - назначение продуктовых магазинов для человека, правила поведения в них;

8) я и другие люди - вежливые слова, правила поведения в классе, на уроке, на перемене, в коридоре школы, как поддерживать дружеские отношения;

9) мое свободное время- правила обращения с детскими книгами и журналами; правила поведения во время игры и после;

10) праздники - кого надо поздравлять с праздником 8 марта.

54. Учащиеся должны уметь:

1) здоровье, как его сохранить -выполнять режимные моменты под руководством старших;

2) одежда и обувь-чистить и вывешивать на плечики школьную форму в шкаф;

3) питание - называть и показывать предметы столовой посуды и приборы, столовое белье; культурно вести себя за столом во время приема пищи;

4) мой дом, школанаходить и показывать, дом, школа предметных мебели на картинках и в окружающей обстановке;

5) мой городвести себя на улице и в общественном транспорте;

6) мир вокруг меня - отвечать на поступивший телефонный звонок, приглашать к телефону взрослого;

7) магазины - правильно вести себя в магазине;

8) я и другие люди-пользоваться вежливыми словами в повседневной жизни;

9) мое свободное время - занять себя в свободное время игрушками и играми; безконфликтно общаться между собой во время игр;

10) праздники- произносить слова поздравления.

55. Учащиеся должны овладеть навыками:

1) уметь мыть и вытирать руки, ноги под руководством старших; складывать и хранить на полочках сменную одежду и обувь;

2) избавляться от упаковки на продуктах питания; сервировать стол к полднику; проводить уборку в комнате; включать и выключать телевизор; заходить и выходить в транспортное средство без посторонней помощи;

3) брать штучные товары с полок; правильно вести вебя в коридоре школы, делиться с другими предметами обихода, играми и игрушками; убирать игровое место после игры; произносить слова поздравления и вручать подарки.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

56. Предметные результаты. Учащиеся должны знать:

1) здоровье, как его сохранить - основные части тела человека, называть их по вопросам учителя; правила мытья головы, лица; правила обращения с жалобой к врачу;

2) одежда и обувь - названия предметов одежды, обуви, головных уборов; основные приемы повседневного ухода за одеждой; виды белья, показывать и называть его; правила хранения белья в шкафу;

3) питание-названия предметов кухонной мебели и оборудования в жилом помещении; правила поддержания порядка на полках и столах; названия предметов кухонной посуды и их назначение; знать порядок приготовления салатов;

4) мой дом, школа - в какой республике мы живем, название своего города; правила дорожного движения перехода улицы по сигналам светофора; гигиенические требования к жилому помещению и меры по их обеспечению;

5) мой город-названия транспорта по способу передвижения, различать его; части улиц; правила движения пешеходов по тротуару; правила дорожного движения (выборочно, по усмотрению учителя);

6) мир вокруг меня - места расположения вывесок, их значение;

7) магазины - виды магазинов, в зависимости от продаваемых товаров; ассортимент хлебного магазина;

8) я и другие люди-состав своей семьи, имена родителей;

9) мое свободное время - названия игрушек и их назначение;

10) праздники - почему отмечается этот праздник.

57. Учащиеся должны уметь:

1) здоровье, как его сохранить показать части своего тела; пользоваться мылом при мытье головы и лица;

2) одежда и обувь- ухаживать за своей одеждой;

3) питание - называть и показывать кухонную посуду, мебель, оборудование; поддерживать порядок на кухонных полках и столах;

4) мой дом, школа - отвечать на вопросы где живем, где учимся; переходить дорогу;

5) вытирать пыль с мебели, подметать сухим и влажным веником;

6) мой город - правильно ходить по тротуарам; пользоваться знаниями правил дорожного движения при переходе дорог;

7) мир вокруг меня - рассматривать рекламные щиты (рассматривать условные

обозначения), получая при этом необходимую информацию;

8) магазины - различать продуктовые и промтоварные магазины; планировать необходимые покупки; покупать хлебобулочные изделия; обращаться с вопросом, просьбой к работникам торговли;

9) я и другие люди - перечислять всех членов семьи; называть имена, членов семьи; уважительно и вежливо относиться к старшим членам семьи; не обижать младших братьев и сестер;

10) мое свободное время- хранить игрушки в порядке; играть ими не портя и не ломая;

11) праздники - поздравлять взрослых и ровесников с этим праздником.

58. Учащиеся должны овладеть навыками:

1) уметь мыть голову и лицо с мылом под руководством старших;

2) укладывать белье в шкаф; смешать заранее нарезанные продукты для салата и сервировать стол для снятия пробы салата;мести веником в нужном направлении (от себя); наводить порядок в шкафу для игрушек.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

59. Предметные результаты.Учащиеся должны знать:

1) здоровье, как его сохранить - значение режима дня (труда, отдыха) для поддержания здоровья; части лица, называть их; как сохранить зрение и зубы;

2) одежда и обувь - виды одежды, обуви и головных уборов, их значение;

3) правила хранения предметов одежды, обуви, головных уборов в шкафу; правила ухода за обувью в зависимости от материала; моющие средства и правила пользования ими;

4) питание - принципы здорового питания: режим питания, названия и назначение предметов посуды, приборов; правила и средства ухода за посудой; правила сервировки стола к завтраку; правила поведения за столом; порядок приготовления пищи из полуфабрикатов;

5) мой дом, школа - название учебных кабинетов и мастерских; названия улицы, номер дома и домашней мебели названия и назначения частей классной комнаты; названия предметов классной мебели и правила ухода за ней; порядок проведения ежедневной уборки классной комнаты;

6) мой город - названия транспортных средств, различать их по внешнему виду, значение некоторых дорожных знаков;

7) мир вокруг меня - о значении поздравительных открыток;

8) магазины – правила поведения в продовольственном магазине; правила покупки штучного ассортимента товаров в магазине;

9) я и другие люди – как разговаривать со взрослыми; формы приветствия и

прощания со взрослыми, со сверстниками;

10) мое свободное время -правила подвижных игр; правила поведения в игре;

11) праздники – как обратиться с поздравлениями к учителям и воспитателям.

60. Учащиеся должны уметь:

1) здоровье, как его сохранить - показывать части лица на себе и товарище; умываться, правильно пользоваться полотенцем; пользоваться предметами и средствами личной гигиены по назначению;

2) одежда и обувь-различать одежду, обувь, головные уборы по назначению; уметь раскладывать их на полках в шкафу; ухаживать за обувью; растворять стиральный порошок в воде до образования пены;

3) питание – сервировать стол к завтраку;заваривать пакетированный чай, лапшу и кашу быстрого приготовления; правильно вести себя за столом во время снятия пробы;

4) мой дом, школа – ориентироваться в школьном здании; вытирать пыль с мебели.

Мой город - соблюдать правила поведения в общественном транспорте; соблюдать правила дорожного движения;

5) мир вокруг меня уметь оформлять открытку своими руками(рисунок, аппликация)

6) магазины – выбирать продукты по потребностям; обращаться с вопросом, просьбой к работникам торговли;

7) я и другие люди– правильно вести себя при встрече и расставании со взрослыми и сверстниками; обращаться с просьбой, вопросом; правильно вести себя вовремя разговора со старшими, сверстниками;

8) мое свободное время-соблюдать правила поведения при игре;

9) праздники-обращаться со словами поздравления к педагогам.

61. Учащиеся должны овладеть навыками:

1) уметь чистить зубы, полоскать рот; развешивать одежду на плечиках; раскладывать вещей на полках в шкафу; ухаживать за обувью; стирать мелкие изделия с мылом (носки, носовые платки);

2) сервировать стол к завтраку; заваривать чай, лапшу, кашу; мыть посуду после ее использования;

3) передвигаться по школе под руководством взрослого; вытирать пыль со шкафов.

62. Личностные результаты должны проявляться в:

1) знать санитарно-гигиенические требования при самообслуживании и приготовлении пищи;

2) умения строить взаимоотношения на уроках;

3) выполнять практические действия под руководством учителя;

4) бесконфликтном поведении во время взаимодействиями между собой;

5) уважительно относиться к старшим и сверстникам.

63. Системно-деятельностные результаты должны проявляться в:

- 1) применять наиболее доступные способы манипуляций при часто повторяющихся действиях ;
- 2) знать элементарные приемы и навыки самообслуживания;
- 3) применять оборудование в процессе приготовления пищи и сервировки стола;
- 4) уметь ухаживать за одеждой и обувью;
- 5) навыках выполнения последовательных действий при поддержании порядка в помещении.

Приложение 69
к приказу Министерства образования
и науки Республики Казахстан
от 18 июня 2015 года № 393

Приложение 174
к приказу Министерства образования
и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

**Типовая учебная программа по предмету
«Развитие психомоторики и сенсорных процессов» для учащихся с
умеренной умственной отсталостью 1-4 классов уровня начального
образования**

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080 и с учетом необходимости удовлетворять особые образовательные потребности учащихся с умеренной умственной отсталостью.

2. Сенсорное развитие умственно отсталого ребенка, по срокам формирования, значительно отстает от сверстников и проходит чрезвычайно неравномерно. Замедленность, узость объема восприятия, нарушение аналитико-синтетической деятельности затрудняют его знакомство с окружающим миром и в дальнейшем, процесс обучения детей в условиях специального образования.

3. Преподавание предмета «Развитие психомоторики и сенсорных процессов» обусловлен необходимостью коррекции недостатков психического и физического развития детей с нарушенным интеллектом средствами сенсомоторной деятельности.

4. Программа составлена с учетом возрастных и психологических особенностей

детей с умеренной умственной отсталостью младшего школьного возраста, их уровня умений и навыков.

5. Целью учебного предмета «Развитие психомоторики и сенсорных процессов» - является создание оптимальных условий для познания ребенком каждого объекта в совокупности его сенсорных свойств, качеств и признаков; дать правильное многогранное полифункциональное представление об окружающей действительности, способствующее оптимизации психического развития ребенка и более эффективной социализации его в обществе.

6. Основные задачи. Достижение цели предусматривает решение ряда задач:

1) обогащение чувственного познавательного опыта на основе формирования умений наблюдать, сравнивать, выделять существенные признаки предметов и явлений и отражать их в речи, нацеленное на развитие психических процессов памяти, мышления, речи, воображения, восприятия;

2) формирование на основе активизации работы всех органов чувств адекватного восприятия явлений и объектов окружающей действительности в совокупности их свойств;

3) коррекция недостатков познавательной деятельности школьников путем систематического и целенаправленного воспитания у них полноценного восприятия формы, конструкции, величины, цвета, особых свойств предметов, их положения в пространстве и во времени.

7. Средствами реализации учебно-воспитательных и коррекционно-развивающих задач данной программы являются все виды деятельности ребенка, среди которых особое место занимает - игровая деятельность, как ведущий вид деятельности ребенка в младшем школьном возрасте. В соответствии с предложенным курсом, необходимо осуществлять психолого-педагогическую дифференциацию учащихся на группы по возможностям их обучения для проведения коррекционных занятий.

8. Структура программы коррекционных занятий включает в себя следующие разделы:

- 1) диагностика состояний психомоторных процессов;
- 2) развитие общей моторики тела и мелкой моторики рук и пальцев;
- 3) тактильно-двигательное восприятие свойств предметов;
- 4) кинестетическое и кинетическое развитие;
- 5) восприятие формы, величины, цвета; конструирование предметов;
- 6) развитие зрительного восприятия и зрительной памяти;
- 7) восприятие особых свойств предметов (осязание, обоняние, барические ощущения, вкусовые качества);
- 8) развитие слуховых ощущений и памяти;
- 9) восприятие пространственных ощущений;
- 10) восприятие времени.

9. Количество часов составляет:

- 1) в 1 классе - 2 часа в неделю, всего за год - 66 часов;
- 2) со 2 по 4 классы - 2 часа в неделю, всего за год - по 68 часов;
- 3) итого, все 4 года обучения детей составляют - 270 часов.

10. Коррекционные занятия, возможно, проводить как в первой, так и во второй половине дня. Продолжительность занятия составляет не более 30-35 минут. На каждый класс выделено 2 занятия в неделю. Количество индивидуальных занятий определяет психолог, исходя из потребностей ученика.

11. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи со следующими курсами культуроведческого цикла и социальной адаптацией и трудовой подготовкой учащихся:

- 1) «мир вокруг»;
- 2) «рисование»;
- 3) «музыка и ритмика»;
- 4) «предметно-практическая деятельность»;
- 5) «лечебная (адаптивная) физическая культура».

2. Базовое содержание учебного предмета для 1 класса

12. Примерное распределение тем (по разделам) - 66 часов.

13. 1 четверть (17 часов):

- 1) обследование детей, комплектование групп для коррекционных занятий;
- 2) развитие крупной и мелкой моторики рук, графомоторных навыков;
- 3) развитие крупной моторики. Целенаправленность выполнения действий и движений по инструкции педагога (бросание в цель);
- 4) развитие крупной моторики. Целенаправленность выполнения действий и движений по инструкции педагога (повороты, перестроения);
- 5) формирование чувства равновесия («дорожка следов»);
- 6) развитие согласованности действий и движений разных частей тела (повороты с движениями рук, ходьба с изменением направления, т.д.);
- 7) развитие мелкой моторики пальцев и рук. Пальчиковая гимнастика;
- 8) развитие навыков владения письменными принадлежностями (карандашом, ручкой);
- 9) обводка по трафарету (внутреннему и внешнему) и штриховка;
- 10) развитие координации движений руки и глаза (завязывание, нанизывание);
- 11) работа в технике «рваной аппликации»;
- 12) сгибание бумаги. Вырезание прямых полос;
- 13) тактильно – двигательное восприятие;
- 14) определение на ощупь величины предмета (большой – маленький – самый

м а л е н ь к и й) ;

15) определение на ощупь плоскостных фигур и предметов;

16) тематические дидактические игры.

14. 2 четверть (16 часов):

1) упражнения в раскатывании пластилина. Лепка «Угощение»;

2) игра с крупной мозаикой;

3) кинестетическое и кинетическое развитие;

4) формирование ощущений от различных поз тела; вербализация собственных о щ у щ е н и й ;

5) движения и позы верхних и нижних конечностей (сенсорная тропа для ног, «акробаты», имитация ветра);

6) движения и позы головы по показу; вербализация собственных ощущений;

7) выразительность движений. Имитация движений (оркестр, повадки зверей);

8) тематические дидактические игры;

9) восприятие формы, величины, цвета, конструирование предметов;

10) формирование сенсорных эталонов плоскостных геометрических фигур (круг, квадрат, прямоугольник, треугольник);

11) выделение формы предмета; обозначение формы предмета словом;

12) группировка предметов и их изображений по форме (по показу: круглые, квадратные, прямоугольные, треугольные);

13) работа с геометрическим конструктором (по показу: крупный, напольный «Лего») ;

14) тематические дидактические игры.

15. 3 четверть (17 часов):

1) различие предметов по величине (большой - маленький);

2) сравнение 2-х предметов по высоте и длине;

3) сравнение 2-х предметов по ширине и толщине;

4) моделирование геометрических фигур из составляющих частей по образцу;

5) знакомство с основными цветами (красный, желтый, зеленый, синий, белый);

6) различение и обозначение основных цветов;

7) конструирование объемных предметов из составных частей (2-3 детали);

8) конструирование целого из частей (2-3 детали) на разрезном наглядном м а т е р и а л е ;

9) тематические дидактические игры.

16. Развитие зрительного восприятия и зрительной памяти:

1) формирование навыков зрительного анализа и синтеза (обследование предметов, состоящих из 2-3 деталей, по инструкции педагога);

2) нахождение отличительных и общих признаков 2-х предметов, «Сравни п р е д м е т ы » ;

3. Базовое содержание учебного предмета для 2 класса

21. Примерное распределение тем (по разделам) - 68 часов.

22. 1 четверть(17 часов). Обследование детей, комплектование групп для коррекционных занятий:

- 1) развитие моторики, графомоторных навыков;
- 2) развитие точности движений (метание в цель мяча, стрел, «Кольцеброс»);
- 3) координация движений (игры с мячом, обручем);
- 4) обучение целенаправленным действиям по двухзвенной инструкции педагога (2 шага вперед – поворот направо, т.д.);
- 5) пальчиковая гимнастика с речевым сопровождением;
- 6) упражнения на синхронность работы обеих рук (работа со шнуром, нанизывание бус);
- 7) штриховка в разных направлениях и рисование по трафарету;
- 8) обводка по трафарету орнамента из геометрических фигур;
- 9) развитие координации движений руки и глаза (по инструкции педагога);
- 10) графический диктант (по показу);
- 11) вырезание ножницами из бумаги по шаблону прямоугольных, квадратных, треугольных форм;
- 12) работа в технике «объемной аппликации».

23. Тактильно – двигательное восприятие:

- 1) определение на ощупь предметов с разными свойствами (мягкие, жесткие, холодные, теплые);
- 2) определение на ощупь предметов;
- 3) тематические дидактические игры.

24. 2 четверть (17 часов):

- 1) работа с пластилином и глиной (твердое и мягкое состояние);
- 2) игра со средней мозаикой.

25. Кинестетическое и кинетическое развитие:

- 1) движения и позы верхних и нижних конечностей (упражнения по инструкции педагога);
- 2) движения и позы головы (по инструкции педагога); вербализация собственных ощущений;
- 3) движения и позы всего тела;
- 4) имитация движений и поз (повадки зверей, природных явлений);
- 5) тематические дидактические игры.

26. Восприятие формы, величины, цвета; конструирование предметов:

- 1) формирование эталонов объемных геометрических фигур (шар, куб);
- 2) группировка предметов по форме (объемные и плоскостные);

- 3) сравнение 2-3 предметов по высоте и толщине;
- 4) сравнение 2-3 предметов по длине и ширине;
- 5) группировка предметов по форме и величине по инструкции педагога;
- 6) группировка предметов по форме и цвету по инструкции педагога;
- 7) составление сериационных рядов по величине из 3-4 предметов по заданному
п р и з н а к у .

27. 3 четверть (17 часов):

- 1) различие цветов и оттенков;
- 2) подбор оттенков к основным цветам;
- 3) конструирование предметов из геометрических фигур (2- 4 детали);
- 4) выделение и различие частей знакомых предметов(стул – спинка, ножки, сиденье; шкаф – дверцы, стенки, т.д.);
- 5) составление целого из частей (3-4 детали) на разрезном наглядном материале;
- 6) тематические дидактические игры.

28. Развитие зрительного восприятия и зрительной памяти:

- 1) формирование навыков зрительного анализа и синтеза предметов, состоящих из 3-4 деталей (по инструкции педагога);
- 2) нахождение отличий на наглядном материале (сравнение 2-х картинок);
- 3) развитие зрительной памяти;
- 4) различие «наложенных» изображений предметов (2-3 изображения);
- 5) упражнения для профилактики и коррекции зрения;
- 6) тематические дидактические игры.

29. Восприятие особых свойств предметов:

- 1) развитие осязания (температурные ощущения). Приборы измерения температуры (г р а д у с н и к) ;
- 2) различие вкусовых качеств (сладкое - горькое, сырое – вареное);
- 3) развитие обоняния (контрастные ароматы: резкий – мягкий; пищевые запахи), обозначение словом ощущений;
- 4) восприятие чувства тяжести от разных предметов (вата, гвозди, брусок, т.д.); словесное обозначение барических ощущений;
- 5) тематические дидактические игры.

30. Развитие слухового восприятия и слуховой памяти:

- 1) дифференцировка звуков шумовых и музыкальных инструментов (погремушка, барабан, колокольчик, ложки, гармошки, бубен);
- 2) характеристика звуков по громкости и длительности (шумы, музыкальные и р е ч е в ы е з в у к и) ;
- 3) различие мелодии по характеру (веселая, грустная). Прослушивание музыкальных произведений.

31. 4 четверть (17 часов):

- 1) звуковая имитация (подражание звукам окружающей среды);
- 2) дидактическая игра «Кто позвал тебя, скажи» (различение по голосу).

32. Восприятие пространства:

- 1) ориентировка в помещении, движение в заданном направлении; обозначение словом направления движения;
- 2) ориентировка в школьном помещении; понятие «дальше» - «ближе»;
- 3) ориентировка на листе бумаги (выделение всех углов);
- 4) расположение плоскостных и объемных предметов в вертикальном поле листа;
- 5) расположение плоскостных и объемных предметов в горизонтальном поле листа; словесное обозначение пространственных отношений между предметами;
- 6) пространственная ориентировка на поверхности парты;
- 7) тематические дидактические игры.

33. Восприятие времени:

- 1) порядок месяцев в году;
- 2) времена года. Работа с графической моделью «Времена года»;
- 3) знакомство с часами (циферблат, стрелки);
- 4) меры времени (секунды, минута, час, сутки);
- 5) определение времени по часам. Игры с моделью часов;
- 6) контрольная диагностика познавательных процессов.

4. Базовое содержание учебного предмета для 3 класса

34. Примерное распределение тем (по разделам) - 68 часов.

35. 1 четверть (17 часов). Обследование вновь принятых детей. Развитие моторики, графомоторных навыков:

- 1) упражнения на развитие меткости («Кольцеброс», «Дартс», «Тигр»);
- 2) развитие согласованности движений на разные группы мышц (по инструкции педагога);
- 3) обучение целенаправленным действиям по двух – трехзвенной инструкции педагога (два шага вперед – поворот направо – один шаг назад, т.д.);
- 4) пальчиковая гимнастика с речевым сопровождением;
- 5) совершенствование точности мелких движений рук (завязывание, развязывание, шнуровка, застегивание);
- 6) обводка контуров предметных изображений, штриховка в разных направлениях;
- 7) рисование бордюров по образцу;
- 8) графический диктант (зрительный и на слух);
- 9) вырезание ножницами из бумаги по контуру предметных изображений;
- 10) работа в технике «объемной» и «рваной» аппликации.

36. Тактильно – двигательное восприятие:

- 1) определение предметов на ощупь; выделение разных свойств и качеств (мягкие и жесткие; крупные и мелкие предметы);
- 2) восприятие поверхности на ощупь (гладкая, шершавая, колючая, пушистая);
- 3) работа с пластилином и глиной (раскатывание, скатывание, вдавливание). Лепка « О в о щ и » .

37. 2 четверть (17 часов):

- 1) игры с сюжетной мозаикой;
- 2) кинестетическое и кинетическое развитие: формирование ощущений от статических и динамических поз различных частей тела (глаза, рот, пальцы); вербализация собственных ощущений; выразительность движений (имитация повадок животных, инсценирование школьных событий) .

38. Восприятие формы, величины, цвета; конструирование предметов:

- 1) сравнение и обозначение словом формы предметов (3-4 предмета);
- 2) понятие «овал». Упражнения в сравнении круга и овала;
- 3) комбинирование разных форм из геометрического конструктора по инструкции;
- 4) сравнение и обозначение словом величины разных предметов по двум параметрам (длинный и широкий, узкий и короткий, т.д.);
- 5) составление сериационных рядов по величине из 4-5 предметов;
- 6) группировка предметов по самостоятельно выделенному признаку;
- 7) цветовой спектр. Цвета теплые и холодные;
- 8) составление сериационного ряда из 4-5 кругов разной насыщенности одного цвета ;
- 9) тематические дидактические игры.

39. 3 четверть (17 часов):

- 1) узнавание предмета по его отдельным частям. Дорисовывание незаконченных изображений знакомых предметов;
- 2) составление предмета или целой конструкции из мелких деталей (пазлы, напольный « Л е г о ») ;

3) тематические дидактические игры.

40. Развитие зрительного восприятия и зрительной памяти:

- 1) совершенствование зрительно-двигательной координации руки и глаза. Рисование бордюров по наглядному образцу;
- 2) нахождение отличительных и общих признаков на наглядном материале (сравнение 2 - х картинок);
- 3) сравнение трех предметов, отличающихся незначительными качествами или свойствами ;
- 4) тренировка зрительной памяти;
- 5) упражнения для профилактики и коррекции зрения;

6) тематические дидактические игры.

41. Восприятие особых свойств предметов:

- 1) развитие осязания (теплее – холоднее); словесное обозначение. Определение контрастных температур предметов (грелка, утюг, чайник);
- 2) различие пищевых запахов и вкусов, их словесное обозначение;
- 3) определение различных свойств веществ (твердость, сыпучесть, вязкость, растворимость);
- 4) развитие дифференцированных ощущений чувства тяжести (тяжелее - легче);
- 5) взвешивание на ладони; определение веса «на глаз».

42. Развитие слухового восприятия и слуховой памяти:

- 1) определение направление звука в пространстве (справа – слева – спереди – сзади);
- 2) выполнение действий по звуковому сигналу (поворот головы на определенный градус);
- 3) различие музыкальных и речевых звуков по высоте тона;
- 4) тематические дидактические игры.

43. 4 четверть (17 часов):

- 1) различие мелодий по темпу; прослушивание музыкальных отрывков;
- 2) развитие чувства ритма;
- 3) тематические дидактические игры.

44. Восприятие пространства:

- 1) ориентировка в пространстве (в помещении и на улице); вербализация пространственных отношений с использованием предлогов;
- 2) развитие пространственного праксиса; словесный отчет о выполнении задания;
- 3) моделирование пространственного расположения мебели в комнате;
- 4) деление листа на «глаз» на 2 и 4 равные части;
- 5) расположение предметов в вертикальном и горизонтальном полях листа;
- 6) ориентировка на листе бумаги разного размера, прикрепленном к доске (вертикальное расположение листа). Расположение предметов и их перемещение на поверхности парты;
- 7) тематические дидактические игры.

45. Восприятие времени:

- 1) определение времени по часам;
 - 2) длительность временных интервалов (1 секунда, 1 минута, 5 минут, 1 час);
 - 3) объемность времени (сутки, неделя, месяц, год);
 - 4) времена года, их закономерная смена;
 - 5) тематические дидактические игры;
- б) контрольная диагностика познавательных процессов.

5. Базовое содержание учебного предмета для 4 класса

46. Примерное распределение тем (по разделам) - 68 часов.

47. 1 четверть (17 часов). Обследование вновь принятых детей. Развитие моторики, графомоторных навыков:

1) развитие согласованности движений на разные группы мышц (по инструкции педагога);

2) соотношение движений с поданным звуковым сигналом (один хлопок - бег, два хлопка - бег назад, т.д.);

3) выполнение целенаправленных действий по трехзвенной инструкции педагога (поворот направо – два шага вперед – один шаг назад); словесный отчет о выполнении;

4) совершенствование точности мелких движений рук (мелкая мозаика, «Лего», соединение колец в цепочку);

5) графический диктант с усложненными заданиями;

6) вычерчивание геометрических фигур (окружность, квадрат, треугольник);

7) дорисовывание симметричной половины изображения;

8) вырезание ножницами «на глаз» изображений предметов (елочка, снежинка, яблочко).

48. Тактильно – двигательное восприятие:

1) тонкая дифференцировка предметов на ощупь по разным качествам и свойствам (выпуклый, вогнутый, колючий, деревянный, горячий);

2) закрепление тактильных ощущений при работе с пластилином и глиной.

49. Кинестетическое и кинетическое развитие:

1) сочетание движений и поз различных частей тела (по инструкции педагога); вербализация поз и действий;

2) тематические дидактические игры.

50. 2 четверть (17 часов):

1) упражнения на расслабление и снятие мышечных зажимов;

2) воображаемые действия (вдеть нитку в иголку, подбросить мяч, наколоть дров, прополоскать белье).

51. Восприятие формы, величины, цвета; конструирование предметов:

1) группировка предметов по самостоятельно выделенным двум признакам; обозначение словом;

2) сравнение и группировка предметов по форме, величине и цвету;

3) составление сериационных рядов по самостоятельно выделенным признакам из 4 - 5 предметов;

4) использование простых мерок для измерения и сопоставления отдельных параметров предметов (по длине, ширине, высоте);

5) цветовой спектр. Смешение цветов (оттенки);

- 6) определение постоянных цветов;
- 7) конструирование сложных форм предметов («Технический конструктор», мелкие пазлы);
- 8) узнавание предметов по одному элементу;
- 9) узнавание предметов по словесному описанию;
- 10) тематические дидактические игры.

52. 3 четверть (17 часов). Развитие зрительного восприятия и зрительной памяти:

- 1) нахождение отличных и общих признаков на наглядном материале (сравнение 2-3 предметов/сюжетных/картинок);
- 2) нахождение «нелепиц» на картинках;
- 3) тренировка зрительной памяти;
- 4) профилактика зрения. Гимнастика для глаз. Тематические дидактические игры.

53. Восприятие особых свойств предметов:

- 1) развитие дифференцированных осязательных ощущений (сухое – влажное – мокрое, т.д.); их словесное обозначение;
- 2) температура. Градусники для измерения температуры тела, воды, воздуха;
- 3) восприятие дифференцированных вкусовых ощущений (сладкий – сладше, кислый – кислее и т.д.); словесное обозначение;
- 4) дифференцированное восприятие ароматов (запах фруктов, цветов, парфюмерии);
- 5) упражнения в измерении веса предметов на весах;
- 6) определение противоположных качеств предметов (чистый – грязный, темный – светлый, вредный – полезный);
- 7) определение противоположных действий, совершаемых с предметами (открыть – закрыть, расстегнуть – застегнуть, одеть – раздеть). Тематические дидактические игры.

54. Развитие слухового восприятия и слуховой памяти:

- 1) различение звуков по длительности и громкости (неречевых, речевых, музыкальных).

55. 4 четверть (17 часов):

- 1) дифференцировка звуков по громкости и по высоте тона (неречевых, речевых, музыкальных);
- 2) развитие слухомоторной координации;
- 3) определение на слух звучания различных музыкальных инструментов;
- 4) формирование чувства ритма. Игровые упражнения;
- 5) тематические дидактические игры.

56. Восприятие пространства:

- 1) ориентировка в помещении и на улице по словесной инструкции;
- 2) определение расположения предметов в ближнем и дальнем пространстве;
- 3) моделирование расположения предметов в пространстве; вербализация

пространственных отношений;

4) моделирование пространственных ситуаций по инструкции педагога (расстановка мебели в кукольной комнате);

5) ориентировка на листе бумаги разного формата (тетрадный, альбомный, ватман) и по-разному расположенного (горизонтально, вертикально, под углом).

57. Восприятие времени:

1) определение времени по часам;

2) длительность временных интервалов;

3) работа с календарем и моделью календарного года;

4) последовательность основных жизненных событий;

5) возраст людей;

6) тематические дидактические игры;

7) контрольная диагностика познавательных процессов.

6. Требования к уровню подготовки учащихся 1 класса

58. Предметные результаты. В результате целенаправленной деятельности на занятиях по развитию психомоторики и сенсорных процессов учащиеся 1 класса должны знать и уметь:

1) целенаправленно выполнять действия по инструкции педагога;

2) правильно пользоваться письменными принадлежностями, копировать несложные изображения;

3) анализировать и сравнивать предметы по одному из указанных признаков: форма, величина, цвет;

4) различать и называть основные цвета; классифицировать геометрические фигуры; составлять предмет из 2—3 частей;

5) определять на ощупь величину хорошо знакомых предметов; зрительно определять и называть отличительные и общие признаки двух предметов; классифицировать предметы и их изображения по признаку соответствия знакомым сенсорным эталонам, делать простейшие обобщения; различать речевые и неречевые звуки;

6) ориентироваться на собственном теле и на плоскости листа бумаги;

7) выделять части суток и определять порядок дней недели.

59. Личностные результаты. Учащиеся должны:

1) научиться проявлять уважение к старшему поколению, к своим сверстникам, к природе и народу, проживающему на территории нашей республики Казахстан;

2) научиться навыкам сохранения собственной безопасности и окружающих людей в ходе коррекционных занятий.

60. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

- 1) научиться правильно выполнять инструкцию учителя;
- 2) грамотно пользоваться письменными принадлежностями;
- 3) научиться ориентироваться на собственном теле и во времени суток.

7. Требования к уровню подготовки учащихся 2 класса

61. Предметные результаты. В результате целенаправленной деятельности на занятиях по развитию психомоторики и сенсорных процессов учащиеся 2 класса должны знать и уметь:

- 1) точно выполнять движения по трехзвенной инструкции педагога;
- 2) выполнять выразительные движения; согласовывать движения руки и глаза, обейх рук;
- 3) рисовать и обводить по трафарету, штриховать;
- 4) определять различия между предметами по форме, величине, цвету, обозначать их словом;
- 5) различать и называть основные цвета и их оттенки; конструировать предметы из 3—4 геометрических фигур;
- 6) узнавать предмет по части; определять на ощупь разные свойства предметов (по поверхности, весу, температуре) и называть их;
- 7) находить различия и сходство в двух аналогичных сюжетных картинках;
- 8) делать элементарные обобщения на основе сравнения и различения предметов и их изображений; различать вкусовые качества;
- 9) сравнивать музыкальные звуки по громкости и длительности звучания; различать характер мелодии;
- 10) ориентироваться в помещении, двигаться в заданном направлении; соотносить времена года с названиями месяцев.

62. Личностные результаты. Учащиеся 2 класса по изучении данного предмета должны:

- 1) научиться беречь природу родного края, проявлять доброту и отзывчивость по отношению к окружающим их людям, через развитие всех сенсорных процессов чувствовать настроение другого человека, научиться речевым эталонам посредством развития восприятия литературных произведений.

63. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся 2 класса должны:

- 1) научиться точно выполнять движения по трехзвенной инструкции учителя, научиться рисовать по трафарету, научиться элементам конструирования и музыкальному восприятию различных звуков.

8. Требования к уровню подготовки учащихся 3 класса

64. Предметные результаты. В результате целенаправленной деятельности на занятиях по развитию психомоторики и сенсорных процессов учащиеся 3 класса должны знать и уметь:

- 1) целенаправленно выполнять действия по трех- и четырехзвенной инструкции педагога;
- 2) дорисовывать незаконченные изображения; группировать предметы по двум заданным признакам формы, величины или цвета, обозначать их словом;
- 3) составлять цветовую гамму от темного до светлого тона разных оттенков;
- 4) конструировать предметы из 5—6 деталей, геометрических фигур;
- 5) определять на ощупь поверхность предметов, обозначать в слове качества и свойства предметов; зрительно дифференцировать 2—3 предмета по неярко выраженным качествам, определять их словом; классифицировать предметы и явления на основе выделенных свойств и качеств;
- 6) различать запахи и вкусовые качества, называть их;
- 7) сравнивать предметы по тяжести на глаз, взвешивая на руке; действовать по звуковому сигналу;
- 8) адекватно ориентироваться на плоскости и в пространстве;
- 9) выражать пространственные отношения с помощью предлогов; определять время по часам.

65. Личностные результаты. Учащиеся 3 класса должны:

- 1) научиться этическим нормам поведения в обществе (например, здороваться и прощаться с людьми);
- 2) не опаздывать, умея определять время по часам), эстетически воспринимать окружающий мир во всем многообразии свойств и признаков его объектов (цветов, вкусов, запахов, звуков, ритмов).

66. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся 3 класса должны:

- 1) научиться выполнять 3-х и 4-хзвенную инструкцию учителя;
- 2) научиться определять на ощупь поверхность предметов;
- 3) научиться различать мелодичные звуки, запахи и вкусовые качества.

9. Требования к уровню подготовки учащихся 4 класса

67. Предметные результаты. В результате целенаправленной деятельности на занятиях по развитию психомоторики и сенсорных процессов учащиеся 4 класса должны знать и уметь:

- 1) целенаправленно выполнять действия по четырехзвенной инструкции педагога, составлять план действий;
- 2) выполнять точные движения при штриховке двумя руками;
- 3) пользоваться элементами расслабления; группировать предметы по двум

самостоятельно выделенным признакам, обозначать их словом;

4) смешивать цвета, называть их; конструировать сложные формы из 6—8 элементов;

5) находить нереальные элементы нелепых картинок; определять противоположные качества и свойства предметов; самостоятельно классифицировать предметы по различным признакам;

6) распознавать предметы по запаху, весу, температуре, поверхности, продукты питания по запаху и вкусу; определять на слух звучание различных музыкальных инструментов;

7) моделировать расположение предметов в заданном пространстве; определять возраст людей.

68. Личностные результаты. В ходе прохождения курса коррекционных занятий учащиеся 4 класса должны уметь:

1) психологически настроиться на занятие;

2) уметь расслабиться и мобилизоваться;

3) уметь различать звучание различных музыкальных предметов и звуки родной природы;

4) уважать историю и культуру своего народа.

69. Системно-деятельностные результаты. Учащиеся должны:

1) научиться пользоваться различными функционально-ориентированными играми для развития их сенсомоторных функций;

2) уметь пользоваться на занятиях разнообразными видами педагогической терапии - арттерапия, песочная терапия, музыкотерапия и др.;

3) владеть всеми сенсорными и речевыми навыками.